

Eminescu

M. Eminescu

Versuri lirice

Coperta: Floarea ȚUȚUIANU
Fotografie de Liliana GRECU
Tehnoredactare: Ana-Maria POPESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale

EMINESCU, Mihai

Versuri lirice: opera poetică / M. Eminescu. – București:

Muzeul Literaturii Române, 1999

p.; cm. – (Patrimoniul)

ISBN 973-8031-00-1

821.135.1-1

Ediție realizată cu ocazia
aniversării a 150 de ani
de la nașterea poetului,
în cadrul programului
Eminescu 2000.
Cartea apare cu sprijinul
Ministerului Culturii

© Editura MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

M. EMINESCU

Versuri lirice

(Opera poetică)

Ediție îngrijită de

Oxana BUSUIOCEANU și Aurelia DUMITRAȘCU

Coordonare și cuvânt înainte

Alexandru CONDEESCU

Muzeul Literaturii Române

București 2000

|

„LUMINĂ DE LUNĂ“

I. Lada cu manuscrise

„La moartea lui Mihai s-au găsit 2 caiete groase de două degete, unul lung de 30 cm, lat 20, și altul lung de 25 cm, caiete legate în marochin și fiecare prevăzut cu două broaște de cheie, erau nescrise. În ele Mihai avea de gând să-și scrie pe curat lucrările“
Victor Eminescu – (scrisoare din 13 aprilie 1909)

Dorința de a-și transcrie manuscrisele poeziilor în vederea tipăririi lor într-o formă definitivă între copertile unui volum gândit de el l-a urmărit toată viața pe Eminescu. Pe una din filele păstrate în lada sa cu manuscrise, singura martoră tăcută a tuturor frământărilor lui, care l-a însoțit credincioasă pretutindeni întreaga-i viață, cât poetul a fost în deplina stăpânire a destinului scrisului său, este notat și un posibil titlu al volumului: *Lumină de lună, versuri lirice (poezii lirice*, cum scrisese inițial, a fost șters în favoarea acestei ultime formulări mai aproape de viziunea sa, formulă care dă și numele ediției noastre). Nu i-a fost hărăzit în lumea asta să-și vadă împlinit gândul care ar fi dat formă eternă cărții și glas voinței sale din urmă. Pe lângă potrivnicia vremurilor și a sorții, cu siguranță, a contribuit la nerealizarea lui însăși setea perfecțiunii absolute a versului care-l urmărea obsesiv pe poetul ce avea o mult prea înaltă idee asupra tipăririi poeziilor într-o carte pentru a nu amâna sisific cristalizarea formei finale, mereu șlefuite, mereu esențializate întru rostirea adevărului poetic, în ultimă instanță confundabil și aidomatic tăcerii înfiorate a infinitului alb al paginii.

Ce versuri ar fi cuprins întocmai foile caietelor eminesciene, câte din poeziile sale ar fi rămas în afara acestora, ce structură ar fi avut poemele selectate în volumul editat de autorul însuși, n-o să știe nimeni vreodată. Mulți editori străduindu-s-au de-a lungul vremii, după propriile puteri și fiecare după știința-i să completeze paginile albe ale cărții. Primul și pe cât omeneste (și critic) posibil apropiat de viziunea poetului din acei ani ai întâiei tipăririi a poeziilor sale într-un volum a fost Titu Maiorescu. Cincizeci de ani despart acele cărți de *Poesii*, scoase constant de Titu Maiorescu în timpul vieții poetului, de apariția primului tom, *Poezii antume*, al monumentalei ediții naționale concepute de Perpessicius. Trecuseră deja 30 de ani de când același Maiorescu dăruise Academiei, la 25 ianuarie 1902, manuscrisele rămase lui „din așa numita mea ladă“¹ și în acest interval un număr de ediții mai mult sau mai puțin critice apăruse în librării² stârnind însă mai degrabă confuzie

1) Mihai Eminescu, scrisoare din 20 octombrie 1884.

2) Perpessicius, *Tabloul edițiilor* în prefața la *M. Eminescu, Opere*, vol.I, București, 1939.

decât luminând impresionantul laborator-tezaur moștenit de postumitatea ale cărei prime prospectări științifice începeau să dea seama de proporțiile și dimensiunile cu adevărat titanice ale melancolicului geniu eminescian.

Există un destin eminescian al lăzilor cu manuscrise în cultura română. Dincolo de accidentele unei anume perioade istorice, ființează parcă fatalitatea unui destin al manuscriselor și, mult prea adeseori, al gândurilor ce n-au fost deplin transcrise, ci doar însemnate în goana și noaptea timpului³. Al operelor și al capodoperelor ce-au fost doar visate de creatori, neașezarea și vrăjmășia vremurilor, potrivnicia ursitei, scurttimea vieții, vreun demon intim al surpării zidurilor mereu începute, ca într-o mănăstire dinlăuntru a unui foarte național meșter Manole (și de unde atâtea Ane?), sau toate împreună, nedând răgazul necesar autorilor lor să-și ducă la bun sfârșit vastele proiecte, nu puține, de ale căror dimensiuni ciclopice, vorba cronicarului, „se sparie gândul“. Adevăratul Muzeu al culturii românești ar trebui făcut din goluri și din plinuri, din prezențe și din absențe. Alături de operele încheiate ar trebui lăsate spații expoziționale, descrise științific, ca în reconstituirile unei arheologii a virtualului, pentru ceea ce ar fi fost literatura și arta românească, dacă visurile artiștilor săi s-ar fi împlinit întocmai. În edițiile critice din marii noștri autori, niciuna, vai! definitiv încheiată – cu excepția ediției naționale „Eminescu“ începută de Perpessicius în 1933, continuată și terminată de cercetătorii Muzeului literaturii române până în 1994, o ediție întinsă deci pe anii unei jumătăți de secol – ar trebui marcate și adnotate toate aceste himerice și totuși atât de vii în mințile creatorilor lor construcții imaginare ale scrisului românesc. Alături de prezenta Mănăstire a Argeșului, ar trebui păstrat, după toate normele muzeale și locul mănăstirii absente, proiectate de meșterii lui Manole, vizitându-se și el cu aceeași pietate ca fântâna de unde începe și se sfârșește legenda.

Neam de iconari și de cioplitori în lemn cu vocația osmotică a echilibrului natural și cumiștenia drepteii măsurii înaintea eternității cosmice, românii au aspirația monumentalului, plănuiind mereu construcții urieșești, pe care mintea abia poate să le încapă. La umbra verde a lemnului integrat ciclurilor mitice ale lumii, din sfioasele bisericuțe, fie ele și cu înalte turle maramureșene, care-l aduc pe Dumnezeu în prispa caselor și-n marginea ogoarelor, unde omul culege ce spune că seamănă, meșterul român se gândește la catedrale de piatră și

---

3) „Luam din cărțile [anticvarului] tot ce-mi părea mai bizar și mai fantastic și venind apoi acasă, citeam și transcriam într-un caiet numit fragmentarium toate pasajele ce-mi plăcea. (...) Noaptea, după ce astupam soba, citeam și traduceam spre propria mea plăcere ceea ce am spus mai sus. Apoi stingeam lumânarea și scriam iute prin întuneric în fragmentarium tablourile sau viziunile ce-mi treceau prin minte. Astăzi, răscolind prin hârtii, găsesc acest fragmentarium“. (M. Eminescu, *Opere*, vol.XVI, București, 1989)

visează la geometria orgolioasă a marmurei din forumuri, temple și arcuri de triumf imperiale, sfidând zadarnic trecerea timpului. Maeștri ai genului scurt, ascultând bucuroși baladele fantastico-eroice care le atestă mitic vechimea pe plaiurile unde trăiesc de când se știu, născuți o dată cu lumea, ori îngânând cu jale și tainică voluptate a nostalgiei raiului, la gura căruia i-a așezat vrerea Domnului, „povești și doine, ghicitori, eresuri“, românii ajunși scriitori au reveria epopeilor grandioase, proiectând cronici fabuloase, teorii enciclopedice, filozofii universale, sisteme atotcuprinzătoare, enorme comedii umane, Cărți ale neamului. Cantemir, Sadoveanu, Blaga, Rebreanu, Iorga, Pârvan, Călinescu aproape că au reușit. Alții, precum Creangă, Caragiale, Odobescu, Arghezi, Bacovia, de pildă, au știut că monumentalul nu e o chestiune de strictă dimensiune. Și totuși, nu există scriitor român important în a cărui ladă de manuscrise, imaginară au ba, să nu se afle ascunse proiectele extraordinare ale unor Cărți ce n-au fost scrise niciodată. Din acest punct de vedere, lada eminesciană este exemplară, iar umbra destinului ei, al nostru, apasă tragică și majestuoasă asupra Muzeului literaturii române, în biblioteca sa cu plinuri și goluri, pe rafturile căreia, în secția „Literatura marilor clasici“ la locul de cinste stă monumentală ediție națională Eminescu.

Anul 1933 se cuvine a fi amintit aici între datele providențiale din destinul sinuos și tumultuos al editării operei celui ce, alături de Brâncuși, Enescu, Iorga, Blaga, ne poate reprezenta ca națiune întemeiată în „parlamentul“ spiritual, atât de selectiv prin criterii valorice, al umanității. Este anul întâlnirii decisive a lui Perpessicius, viitorul director fondator al Muzeului literaturii române și al revistei „Manuscriptum“, cu universul manuscriselor eminesciene. La acea dată, Dumitru Panaitescu-Perpessicius, pe atunci profesor de liceu în București (un titlu absolut onorant în acele vremuri ale demnității noastre interbelice) născut la Brăila cu 42 de ani în urmă, veteran al primului război unde, prezent pe câmpurile de bătălie în luptele pentru reîntregirea neamului, își pierduse mobilitatea unui braț, critic, istoric și cronicar literar întrutotul stimabil, a primit din partea editorului Ciornei oferta tentantă (o „sponsorizare“ sub forma unei burse pe șase luni și a unei case în București – o, ce vremuri de aur ale editării și prețuirii scripturilor și culturii românești!) de a scoate într-un mic răstimp o ediție completă Eminescu. Perpessicius, cu seriozitatea sa atât de puțin „națională“, după semnarea contractului, s-a pus pe treabă, luând drumul zilnic (menit lui, fără să știe, de atunci până la sfârșitul vieții) al bibliotecii Academiei, unde a deschis tot mai aplicat și mai încet lada cu manuscrise, înțelegând repede că nimic nu poate fi grabnic în această întreprindere culturală care devenea tot mai evident pentru el o misiune mai înaltă a editării operei lui Eminescu spre a o reda deplin spiritualității neamului său, confruntat astfel cu conștiința sa de sine.

Spre cinstea lui și șansa culturii române, odată cu revelația conținutului „cufărului“ eminescian ascuns în „haosul“ celor 44 de caiete legate de bibliotecarii Academiei așa cum le-au primit de la Maiorescu (și cum probabil le ținuse și poetul, hărăzite mereu „revizuirilor“ periodice și nu ordonate spre tipărire) Perpessicius a avut tăria să anuleze contractul inițial, cu toate avantajele lui, a înapoiat banii și a început după metoda istorică, încurajat și de Alexandru Rosetti, coordonatorul editurii Fundațiilor Regale, să lucreze benedictin la o ediție critică, integrală și științifică a totalității scrierilor lui Mihai Eminescu, monument editorial care să îndeplinească dezideratul național, formulat întâia oară de Nicolae Iorga, de a se tipări „orice rând din Eminescu“.

După șase ani de muncă asiduă, străbătând, cu o trudă pe care cei ce nu cunosc labirintul textual al lăzii eminesciene nici nu și-o pot măcar imagina, cele 9.000 de pagini manuscrise, Perpessicius publică în 1939 la Editura Fundațiilor Regale primul volum al ediției naționale Eminescu: *Poeziile tipărite în timpul vieții*⁴. A urmat, până în 1963, tipărirea, la diverse intervale de timp a întregii opere poetice⁵ însoțite de un formidabil și fundamental aparat critic, devenit indispensabil cercetătorului universului eminescian (deși, să recunoaștem, numai specialiștii se pot orienta convenabil în această lume halucinantă a notelor și variantelor care încadrează fastuos și necesar cristalele versurilor poetului, chiar și pe cele mai mărunte, așchii din prelucrarea diamantului).

După 30 de ani de aplecare rodnică asupra dificultăților scrisului eminescian, cel destinat suferinței (aceasta semnifica pseudonimul tânărului poet și critic, Perpessicius); care aproape își pierduse brațul în marele război, aproape că își va pierde, în această fără de prihană luptă cu descifrarea manuscriselor cercetate, vederea. Pe pragul de a orbi, la sfârșitul editării ultimului volum al poeziilor (*Literatura populară*, 1963) Perpessicius, după ce dă în același an la Editura Minerva o ediție de *Opere alese*, simplificată în ceea ce privește marele corp al notelor, cvasi-completă însă în privința corpusului semnificativ al poeziilor, pe care îl consideră „testamentul“ științific al unei activități de cercetare filologică, critică și istorică întinsă pe durata a trei decenii, adresează o scrisoare deschisă editorului din anul 2000. În ea,

4) Vladimir Streinu, „Așa cum s-a făcut e monumentul cel mai fălos al culturii noastre, al poeziei și al artei tipografice în același timp“.- în volumul *Eminescu*, Iași, 1989.

5) După apariția primului volum ritmul de apariție a fost inegal: volumul II în 1943 și volumul III în 1944 (poeziile antume), volumele IV și V în 1952 și respectiv 1958 (poeziile postume), în 1963 volumul VI (literatura populară).

regretând că o singură viață de om nu este suficientă pentru a duce la capăt proiectul acestui monument al culturii române, pe care îl gândise în 18 volume, Perpessicius se îndoiește cu o amară sinceritate de posibilitatea încheierii înaintea anului 2000 a ediției integrale din care el realizase numai prima parte (o treime) cea mai importantă, desigur, cea dedicată poeziei, operă fundamentală care-l și consacră, în definitiv, pe Eminescu în chip absolut drept scriitorul nostru național. Perpessicius știa prea bine, ca nimeni altul, că în afară de impresionanta operă publicistică, adevărată „carte de învățături” pentru neamul său, așa cum și-l imagina poetul în articolele lui majoritar tipărite în paginile *Timpului* în vremea gazetăriei sale ardente și epuizante, în grija editorului viitor rămăsese din lada cu manuscrise de transcris, adnotat și editat un număr uriaș de texte inedite, atât literare propriu-zis, în proză și versuri (teatru), cât și filozofice, științifice, politice, economice, de cugetare socială, însemnări de lectură, scrisori, note, traduceri, acel întreg „*fragmentarium*”, lucru aproape imposibil de realizat prin eforturile unui singur cercetător, oricât de devotat descifrării manuscriselor eminesciene.

Previziunile epistolare din 1963 ale marelui editor păreau o vreme pe cale a se împlini, căci mai mult de un deceniu șantierul vastei ediții a fost părăsit, nelipsind chiar unele încercări de demolare venite din partea acelor „continuatori” cu tentația tipic autohtonă a unui veșnic început propriu, negator îndârjit al ceea ce au realizat ceilalți, înaintașii. I-a fost merit Muzeului literaturii române să îndeplinească visul directorului său fondator. Adjunctul acestuia, Alexandru Oprea, devenit director al instituției după dispariția mentorului, a avut în 1976 meritul și curajul de a găsi soluția continuării în acele vremuri a ediției Perpessicius: a organizat între secțiile muzeului un „colectiv Eminescu” compus din doi eminenți cercetători eminescologi, unul istoric literar, Dimitrie Vatamaniuc, celălalt un filolog erudit, Petru Creția, în jurul cărora a activat o echipă de muzeografi specializați în transcrierea textelor, dintre care amintim (în ordine alfabetică) pe Oxana Busuioceanu, Simona Cioculescu, Anca Costa-Foru, Claudia Dimiu, Aurelia Dumitrașcu, Eugenia Oprescu și Alexandru Surdu, ca și la fiecare volum câțiva colaboratori externi pentru diverse domenii. Între 1976 și 1994, deci înaintea sorocului din scrisoarea întemeietorului ei, ce se îplinește acum, ediția a fost terminată, cele zece volume de proză, teatru, publicistică, corespondență ca și cel cuprinzând *Fragmentarium* și *Addenda* apărând, nu fără dificultăți și peripeții, de-a lungul anilor la Editura Academiei, unde se tipăriseră după 1944 și volumele de poezii postume și folclorice îngrijite de Perpessicius. Este singura ediție integrală

dusă la bun sfârșit a întregii opere a unui scriitor român, poetul național al românilor de pretutindeni⁶, Mihai Eminescu.

Ediția de față a poeziilor eminesciene cu care Muzeul literaturii române întâmpină editorial anul 2000, an „Eminescu“ și an al Jubileului cristic, beneficiază atât de versurile din primele volume ale mării ediții, cât și de publicarea în ultima lor formă a cercetărilor marelui eminescolog în ediția a doua, revăzută de el pentru tipar, în trei volume „M. Eminescu, *Opere alese*“ apărută la Editura Minerva în 1973 după moartea lui Perpessicius. Am întocmit-o urmând îndeaproape îndemnul și învățăturile lui Petru Creția către urmașii săi eminescologi⁷ și bizuindu-ne totodată pe experiența practică în lucrul pe manuscrisele eminesciene a două dintre fostele sale colaboratoare în acel de glorioasă amintire „colectiv Eminescu“ al muzeului, Oxana Busuiocanu și Aurelia Dumitrașcu. Textele din prezentul volum, ca și datările lor sunt cele stabilite de Perpessicius, cu unele corecții de lectură realizate (sau acceptate) de continuatorii proiectului său din cadrul echipei muzeului coordonate din punct de vedere filologic din 1976 de Petru Creția. Diferența față de organizarea clasicei ediții academice vine în principal din considerarea irelevantă pentru devenirea interioară a operei eminesciene, din perspectivă actuală, a criteriului „tipografic“, absolutizat de Perpessicius și discipolii săi necondiționați, al dicotomiei *antum/postum* în ceea ce privește tipărirea poeziilor. Fără a nega semnificația editorială a aparițiilor în publicațiile din timpul vieții scriitorului a textelor definitivate pentru tipar la un moment dat de către autor, credem că avem suficiente motive să renunțăm, în cazul lui Eminescu, la dictatura acesteia, acum la 150 de ani de la nașterea poetului contemporan cu Baudelaire, Mallarmé, Verlaine, și după aproape un secol de avangardă și de experiment poetic (modern/postmodern) ce au pus în discuție nu atât literatura, cât formele ei de viețuire literaturizate – negând capodopera și perfecțiunea ei formală în favoarea trăirii pure a poemului, a

6) Mircea Eliade, *Eminescu*: „Deasupra tuturor gloriilor efemere și deșertăciunilor legate de patimile noastre omenești, un singur punct rămâne fix, neclătinat de nici o catastrofă istorică: geniul. (...) Orice s-ar întâmpla cu neamul românesc, oricâte dezastre și suferințe ne-au mai fost urzite de Dumnezeu, nici o armată din lume și nici o poliție, cât ar fi ea de diabolică, nu va putea șterge *Luceafărul* lui Eminescu din mintea și din sufletul românilor. În dragostea neamului românesc pentru cel mai mare poet al său se deslușește setea de nemurire a comunității întregi (...) Neamul românesc simte că și-a asigurat dreptul la „nemurire“ mai ales prin creația lui Mihai Eminescu. Și, cât timp va exista, undeva prin lume, un singur exemplar din poeziile lui Eminescu, identitatea neamului nostru este salvată.“ (*Uniunea Română*, 1949, reluat în volumul *Împotriva deznădejdii*, București, 1992)

7. „Viitoarea ediție va trebui să cuprindă toate poeziile scrise de Eminescu în ultima versiune existentă a fiecărei poezii și în ordinea cronologică a acestor ultime redactări.“ (Petru Creția, *Testamentul unui eminescolog*, București, 1998)

încărcăturii existențiale a actului literar și a nedesăvârșirii lui canonice și calofile, ca o cheazășie a autenticității sale absolute (nu e oare și aici Eminescu în felul lui un întemeietor de limbă română, premergându-l cu câțiva ani pe teoreticianul european al „trăirii“ – *Erlebnis* – Wilhelm Dilthey⁸, în al său *În zadar în colbul școlii* din 1881: „Ci trăiește, chinuiește/Și de toate pătimește/Ș-ai s-auzi cum iarba crește.“)

Nu este singura diferență în structurarea versurilor cărții față de ediția de bază. Nu am putut prelua din concepția ordonatoare a lui Perpessicius nici împărțirea poemelor eminesciene, ce ni se pare forțată, într-o secțiune finală separată, *Poeme originale de inspirație folclorică*, nici cea în *Anexe* la fiecare volum după un criteriu valoric (?) subiectiv și aleatoriu, unde marele editor a trecut poeziile ce i s-au părut lui de un caracter „ocazional“ mai pregnant și mai puțin realizate estetic, încălcând astfel tocmai principiul istoric inițial al propriei sale întreprinderi. În aplicarea unei viziuni cronologice pentru a publica acum opera poetică eminesciană am fost încurajați, de bunăseamă, de existența temeinică a ediției lui D. Murărașu din 1982 scoasă la Editura Minerva (care pe lângă datările și notele proprii păstrează încă „segregarea“ versurilor de inspirație folclorică și creează un amplu capitol final de „traduceri și prelucrări“ unde totuși nu figurează, de pildă, problematica *La steaua*), ca și de mai puțin cunoscuta temerară încercare a lui Al. Piru din 1993, la Editura Vlad & Vlad din Craiova, de a tipări textele în șase volume de versuri orânduite după perioadele creației poetului. Am optat deci în alcătuirea acestei ediții „nemuzeale“ a Muzeului literaturii române de azi, care se adresează cititorului de poezie obișnuit din anul 2000, beneficiind și de direcțiile deschise de cei doi editori ai poeziilor lui Eminescu ulterioari „momentului (monumentului) Perpessicius“, pentru criteriul viu și unic al succesiunii anilor creației eminesciene, indiferent dacă ea a fost publicată antum sau postum, alcătuire capabilă, considerăm, să surprindă în expresia ei neliniștea ce însuflețește turnarea în forma tot mai adecvată, mai exactă, a pătimirii poetice, dând o imagine dinamică cât mai fidelă în mișcarea ei de motive, forme și armonii, a devenirii versurilor și a evoluției poeziei unui autor care nu și-a tipărit el însuși nici o carte în timpul vieții. Căci neîndoios de o evoluție uluitoare este vorba în acești atât de puțini 16 ani de activitate literare, care despart debutul romanticului adolescent de maturitatea deplină, iubitoare a clasicității, a încă tânărului scriitor, crâncen întreruptă la vârsta cristică de 33 de ani.

---

8) Alexandru Piru: „Eminescu practică aici filozofia din *Einleitung in die Geisteswissenschaften* (1883) pe care însă n-a cunoscut-o și pledează, ca Dilthey, pentru conceptul de «trăire» dezvoltat în *Das Erlebnis und die Dichtung* din 1908.“ (*Eminescu azi*, București, 1993)

II. „Nu credeam să-nvăț a muri vrodată“

*Pe căi bătute-adeșea vrea mintea să mă poarte.
S-asamăn între-olaltă viață și cu moarte.“*

Se bate miezul nopții

Lada cu manuscrise cuprinde în incandescența ei magmatică, încremenit ca în vitrina unui muzeu viu al scrisului eminescian dinaintea ceasului acela al verii lui 1883 când resorturile prea încercate ale minții poetului au cedat, un document de existență copleșitor comparabil ca universalitate a deschiderii doar cu însemnările lui Leonardo. Pentru români, Eminescu stă, ca „om deplin al culturii“ noastre, cum nu a ostenit întreaga viață să o spună C. Noica, în același rang cu Goethe pentru germani. Numai anii puțini ai vieții și încă și mai puțini cei ai creației l-au împiedicat ca din geniu poetic național să devină un titan al spiritului universal, precum marii creatori tutelari din alte limbi europene. În schimb, intensitatea supraomenească a arderii pe rugul vieții și a schimbării ei în „cuvintul ce exprimă adevărul“ l-a pus – asemeni unor Nerval, Novalis, Poe ori contemporanul său Rimbaud, de care-l despart numai barierele limbii – la rădăcina acelui pariu existențial total care a născut poezia lumii moderne. Căci setea de absolut poartă în secolul nostru chipul obsedant al căutării cu orice preț și suferință a autenticității. Martor al atâtor experiențe limită ale umanității în care omul, mai mult victimă decât eroul propriei istorii, a fost exilat din unicitatea ireductibilă a ființei într-o existență alienantă, secolul al XX-lea a redescoperit pentru „sinele“ uman, o dată cu poezia lirismului existențial, funcția existențială a scrisului ca act al autenticității trăirii, implicând toate straturile conștiente și obscure ale ființei. Poezia, care din secolul trecut devenise o modalitate de existență, acum este privită ca existență însăși, punând în joc nu atât intimitățile afective ale individului, nici obiectivarea eului abstract, cât biografismul exemplar al omului confruntat cu propriul său destin în căutarea esenței sale. Unde să găsești expresia autentică a condiției umane într-o lume care i-o pune mereu în discuție dacă nu în această poezie a adevărului ființei concrete, experiment integral de viață în care Eminescu prin poezia sa, cea a iubirii mai ales, a fost mai mult decât un precursor?!

Din această perspectivă inversată a timpului, care face din „moderni precursori ai clasicilor“, imaginea emblematică așezată astăzi la începutul căii ce străbate codrul de simboluri eminescian este mai puțin cea din atât de cunoscuta și în școală învățată pe de rost de un veac încoace strofă a soartei geniului și a iubirii sale pe pământ din finalul grandios și hieratic nu lipsit de

un amar dispreț existențial al *Luceafărului* : „Trăind în cercul vostru strâmt/
Norocul vă petrece./ Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece“, cât
abisala rostire a dilemei condiției umane din versul cu care se deschide *Oda*
- în *metru antic* : „Nu credeam să-nvăț a muri vrodată“.

Încă înainte de mijlocul secolului, mari poeți ca Tudor Arghezi și Ion Barbu se arătau interesați în descifrarea operei eminesciene mai mult de avaturile eterne ale omului decât de cele „vremelnice“, databile esteticește, ale geniului romantic. Plină de tâlcuri pentru această schimbare de paradigmă este și întâlnirea întâmplătoare – dar ce e oare întâmplător într-o ursită poetică – dintr-o seară a anului 1953, sub plină ocupație sovietică, a doi dintre reprezentanții de vârf ai unor importante generații artistice românești ale secolului, una exclusă atunci din scena literară, cealaltă întârziată în a-și face intrarea în public: Ion Barbu și Nichita Stănescu. Brusc, cum își amintea tânărul ce ucenicea încă pe versurile maestrului, bardul matematician le comunică în stilu-i paradoxal și infailibil junilor scriitori aflați în mută admirație că *Luceafărul*, asemeni acelor mărețe tablouri renescentiste cu culorile întunecate de patina trecerii timpului, cuprinde prea multe chipuri în el pentru a se constitui într-un portret obsesiv. Și, ca pentru a-și întări afirmația, dădu glas propriei preferințe, recitând auditoriului uluit *Oda – în metru antic*.

Ulterior, pe urmele lui Ion Barbu, dar din alte motivații, întreaga generație neomodernistă a momentului '68 va considera versul prim al *Odei* drept cel mai profund al literaturii române, Nichita Stănescu dezvoltând în jurul lui o întregă „metafizică a creației“ ca mod de supraviețuire a ființei după moarte prin cuvântul poetic. Nu știa, din câte cunoaștem, că și aici Eminescu printr-un scurt poem în vers liber de la 20 de ani, *Numai poetul*, fusese nu numai un precursor, ci chiar întemeietor la noi al acestei sui-generis ontologii lirice: „Lumea toată-i trecătoare./ Oamenii se trec și mor/
Ca și miile de unde./ Ce un suflet le pătrunde./ Treierând neconținut/ Sânul
mărei infinit.// Numai poetul./ Ca pasări ce zboară/ Deasupra valurilor./
Trece peste nemărginirea timpului“.

Autoportretul eminescian în care eros și thanatos se întrepătrund în destinul omenesc până la a nu mai putea fi deosebite, turnate cum sunt în perfecta formă antică a *Odei*, îl tulbură, s-ar părea, pe cititorul actual mai mult decât fresca înfiorată de adâncă tăcere a singurătății cosmice a geniului nemuritor, care nu-și poate afla niciodată fericirea, viața fiind durată, pierdere, destrămare, imperiu al clipei ferice și totodată, cu fiecare clipă ce trece, aducătoare de tristețe și spaimă a morții. Mulajul luat pe viu acutei stări de spirit a momentului, chiar deformat expresionist de zbaterea clipei dar cu atât mai autentic, prevalează astfel asupra viziunii clasice regizând omniscient

polifonia vocilor lirice desprinse din fluxul temporal. Adevărului etern luminând clipa îi este preferat adevărul clipei prin care străbate eternitatea. Două moduri de a pune aceeași întrebare universului. „Nu credeam să-nvăț a muri vrodată“: în dialogul milenar al umanității, versul acesta de o desăvârșită și zguduitoare simplitate a asumării destinului este forma cultă cu care se adresează lumii ciobanul *Mioriței*. Ontologic, el răspunde la ceea ce ar părea fără de rostul firii atunci când omul se află înfinit de singur înaintea neantului.

Cercetările biografice din ultimul pătrar al veacului au acreditat ipoteza⁹, seducătoare pentru gustul și fără prejudecățile acestui *fin de siècle* care a consumat toate „...ismele“ modernității, a (pre)științei tânărului poet asupra fatalității bolii incifrate încă de la naștere în genele corpului său. Extraordinarul vers al *Odei* are astfel acoperirea unui abis de suferință morală anterioară și mult mai puternică în conștiința poetului față de data apariției durerilor atroce care, după aceea, îi vor tortura la intervale tot mai dese capul și corpul, abis întrezărit uneori, crede George Munteanu printre rândurile poeziei eminesciene: „Dacă tu știai problema astei vieți cu care lupt/Ai vedea că am cuvinte pana chiar să o fi rupt“. Cum e firesc, versurile păstrează întreagă ambiguitatea sensurilor poemului, deschis nemărginit interpretărilor, ca în *Scrisoarea II*, ori în versurile închinată Bucovinei de adolescentul de 16 ani („Numai lângă sânu-ți geniile rele/ Care-mi descântă firul vieții mele./ Parcă dormita;/ Mă lăsară-n pace, ca să cânt în lume,/ Să-mi vizez o soartă mândră de-al meu nume/ Și de steaua mea“) neconfirmând, s-ar spune, dar nici infirmând ipoteza plină de dramatism a ultimului său biograf de seamă. În schimb, ea poate părea verosimilă în lumina unor pasagii clar-obscur din scrisorile din străinătate ale poetului, cea din 1873 de pildă: „Nevoind nici să-mpărtășesc soarta fraților mei risipiți prin străini, nici să adaog la lipsa lor, am decis să mă-ntorc în țară peste câtăva vreme și să m-arunc în valurile vieții practice. Mi-e indiferent cum – eu ș-așa nu mai pot fi fericit în lume. (...) Voi să reintru în nimicnicia din care am ieșit“.

Să fi înțeles oare de atunci poetul că soarta îi era pecetluită? Moștenită prin „părinții din părinți“, boala necruțătoare și inavuabilă în secolul trecut, care-i va îngenunchia pe rând frații sortindu-i unor morți năprasnice iar pe sora sa Harieta condamnând-o de mică la calvarul purtării unui greoi aparat pentru handicapării ologi, să fi fost teribilul secret al tragediei sale familiei?! Atât de tânăr, Mihai descifrase deja în simptomele unor suferințe comune, aparent banale, ce se țin lanț de el, primele semne ale îngrozitoareii maladiei ereditare care cu timpul îi va ataca în funcționalitatea sa biologică acest trup

9. George Munteanu, *Hyperion. Viața lui Eminescu*, București, 1973.

al său neobișnuit de viguros și cu atât mai apt pentru chinuri, distrugându-i lent, – ca în versurile premonitorii ale *Scrisorii a IV-a* – organele vitale, fără a-i conferi vreodată pacea uitării de sine ca unui Hölderlin ori Lenau, dimpotrivă, aruncându-l în cea mai neagră disperare a unei lucidități sterile, conștiente până la moarte de pierderea harului creator, geniul poetic. Asemeni celorlalți Eminoviceni, ca și cei din vechiul neam al Iurașcilor, poetul păstră cu strășnicie taina care nu era numai a sa, purtându-și într-o tăcere deplină povara vieții. Nici cei mai apropiați prieteni n-au aflat, dincolo de discreția desăvârșită a versurilor sale lirice, că la vârsta când te simți nemuritor, el înțelesese ceea ce alții ajung să știe cu limpezime ceva mai târziu, iar mulți niciodată: că suntem condamnați de la naștere, prin viață, la moarte. Iar lui absurda instanță îi acordase un termen foarte scurt pe care avea grijă să i-l amintească mereu: noi dureri se adaugă celor vechi martirizându-i trupul, tot mai grele încercări se abat asupra familiei îndoliindu-i sufletul. Pentru cel ce voia să înțeleagă temeiurile firii, mai sumbră încă decât perspectiva morții, era cea a pierderii limpezimii cugetului când stihiile biologice aveau a răbufni definitiv: „În Temișoara trebuie să fi trăind un om sub numele Nicolae Eminovici. Acest om este fratele meu“ – scrie el din Viena spre a afla vești care să liniștească o familie cuprinsă de o „penibilă“ și „eternă nesiguranță dacă (Nicolae, n.n.) e mort sau de mai trăiește încă și dacă trăiește, cum?“

Alături de Nicolae aveau să fie Ilie, fratele cel drag din jocurile copilăriei¹⁰, Iorgu care se împușcă la 29 de ani și Șerban, al cărui deces (bolnav de plămâni, moare în spital alienat, la Berlin) încearcă să-l „tăinuiească mamei“ ce se stinge, bolnavă la rândul-i, în august 1876. Pentru Mihai, abia trecut de 26 de ani, lipsa acestora se adaugă mai vechilor pierderi, cea a lui Aron Pumnul, venerat părinte spiritual și cea atât de dureroasă a fantasmaticii „Flori albastre“, iubita enigmatică de la Ipotești, a cărei dragoste dintâi și moarte prematură îl vor urmări întreaga-i viață. Cine ar mai privi optimist lumea? Schopenhauer nu făcuse decât să-i dea o sistematică explicație propriilor nefericiri, un „argument“ general al lor, oferindu-i un ademenitor cadru teoretic suferințelor pe care poetul încerca să și le domine prin luciditate și mai ales prin scrierea lor. Tot de la gânditorul german vin și savantele idei asupra geniului speciei și zadarnicelor chinuri ale dragostei ce-l vor consola uneori pe bărbatul *mal-aimé*, cum se simțea, uneori pe nedrept, Eminescu.

Adeptul pesimismului filozofic, poet al deșertăciunii amăgirilor vieții își trăi însă datul sorții cu o asemenea asupra de măsură intensitate cum doar în

---

10. M. Eminescu: „Mort e al meu frate./ Nimeni ochii-i n-a închis/ În străinătate – / Poate-s deschiși și-n groapă!“, *Copii eram noi amândoi*.

patima pentru viață a unui condamnat la moarte se poate afla. Voia să cuprindă totul. Suferea că nu știe înțelesul tuturor lucrurilor. Școlile vremii nu puteau să-l mai încapă. Învăță singur până și ceea ce nu credea că va reuși vreodată. Renunță la ierarhiile lumești și-și înfruntă destinul atroce printr-o muncă titanică de cunoaștere a legilor lumii. Absurdului sorții îi opuse demnitatea voinței umane de a institui în lume un sens, fie el și acela al visului morții. Din înfruntarea între destin și conștiință se ivi pe pământul românesc una dintre cele mai nobile tragedii ale condiției umane. Îndoindu-se ca Montaigne, a vrut să știe totul mergând la izvoare și a ajuns ca Pascal să contemple înfiorat tăcerea tristeții infinitului, unde „De plânge Demiurgos, doar el aude plânsu-și“. Din această însingurare cosmică a ființei, tânjind după absolutul întâlnirii și contopirii cu cealaltă formă a esenței ei inaccesibile altfel sieși, iubita ca miraj al frumuseții și împlinirii acelui „dor fără de sațiu“ al dragostei venit a nu se împlini vreodată în această lume a trecerii, s-a născut muzica pură a versurilor eminesciene, cântec tot mai perfect al poeziei în sine ca singur leac al deznădejdiei omului trăind nimic etern în umbra morții.

Toți murim, dar sunt oameni pe pământ precum Eminescu pentru care mai important decât moartea este cum o trăim, cum murim. „Nu credeam să-nvăț a muri vrodată“ reformulează pentru sine spaima întrebării aflată în scrisoarea din Viena: „eterna nesiguranță dacă e mort sau de mai trăiește încă și, dacă moare, *cum* ?“. Poetul a ales să moară prin iubire. Să dea cu acest preț prea scurtei fericiri a dragostei și lungului prilej pentru durere al iubirii, formă nepieritoare turnată în cuvintele atât de greu de tradus ale limbii seminției sale românești.

Alexandru CONDEESCU

Notă asupra ediției

Textul de bază al ediției M.L.R. este reprodus după volumele „testamentare“ Perpessicius, M. Eminescu, *Opere alese*, volumul I – III (Editura pentru Literatură, București, 1964 și Minerva, 1973). El reproduce toate poeziile antume începând cu *La mormântul lui Aron Pumnul* (1866) până la *Kamadeva* (1887), postumele din intervalul 1866–1883 și secțiunea poemelor originale de inspirație folclorică. Întreg acest corpus a fost orânduit după un criteriu de cronologie mixtă și anume: poeziile publicate în timpul vieții au fost date după anul de apariție în foi volante sau reviste (la finalul fiecărei poezii în parte) iar cele nepublicate în timpul vieții, după anul creației stabilit de Perpessicius. În cadrul primei secțiuni sunt poezii (*De-aș avea*) care au o datare a primei redactări (1865), o dată de apariție în revistă (1866), altă datare de transcriere (1870) în manuscrisul 2259 (subms. *Marta* sau *Elena*), și o a patra de revizuire a poeziei pe structura primei redactări (1881); sunt alte poezii la care procesul de creație se întinde pe ani mulți (*Melancolie*, *Glossă*, *Odă – în metru antic*); altele la care distanța dintre anul primei redactări și anul apariției este foarte mare (*Sara pe deal* 1872/1885, *Nu mă-nțelegi* 1879/1886, *Kamadeva* 1876/1887); iar altele nu figurează în nici un manuscris (*La Bucovina*, *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*). În toate aceste cazuri s-a optat pentru data apariției în epocă. Postumele însă au fost orânduite după anul ultimei redactări.

La acest corpus s-a adăugat varianta antumei *La Heliade* înlocuind titlul lui Perpessicius [La moartea lui Eliade] cu sintagma din primul vers *Tăceți! Cearta amuțească...*, reprodusă din volumul I, 1939 și cu corecțiunile lui Petru Creția, apoi alte cinci noi poezii cu titlu dat de Eminescu, existente doar în volumul V – Note și variante – 1959, deci practic necunoscute, poezii cu statut autonom și demne să figureze în orice ediție: *Un roman* (ms. 2285 102r – 112r), *Surori* (ms. 2285 105r – 107r), *Izvor și râu* (ms. 2262 193r), *Ureche* (ms. 2260 26r), *Cine ești?* (ms. 2260 243r – 246r).

Din tot ceea ce s-a adăugat, la reluarea ediției în Editura Academiei de către colectivul Eminescu al M.L.R., în Addenda la volumele I și IV ale Volumului XV, am dat următoarele titluri: *Asta vreau, dragul meu* (1866), *Dați-mi arpă de aramă* (1870), *A frumseții tale forme...* (1875–1876), *E împărțită omenirea – ultima strofă* – (1876), *O, rămâi, rămâi cu bine* (1876–1877), *La arme* (1878–1879), *Și era ploaie cu senin* (1879), *E trist ca nimeni să te știe* (1879).

Cât privește textul poeziilor care ulterior s-au contopit în drame, el a fost dat în suita și cu lecțiunile proprii volumului VIII Teatru – Editura Academiei și Muzeul Literaturii Române, în care s-a inserat, și anume: *Mureșanu* (1872), *Mureșanu* (1876), *Întunericul și poetul* (1869) – am renunțat la cel de-al patrulea fragment (1869) din drama *Andrei Mureșanu* din Anexe la Postume, evitând de a reproduce în felul acesta întreaga dramă dispersată – fragmentul din comedia *Minte și inimă*, poezia *Cine-i devenită Nordica* (cântul lui Maio) din drama *Ștefan cel tânăr*.

Din anexa volumului IV s-au reprodus *Pintre stânci de piatră seacă* și *O stea pin ceruri*.

S-a întregit cu a 8-a strofă textul poeziei *Locul aripelor* așa cum figurează ea în cele două mss. 2257 63r – 63v și 2259 (subms. *Marta*) 31v – 32r, eliminată de Perpessicius, care a luat în considerare corecțiunile făcute de Eminescu în 1881, dar păstrându-i datarea 1869.

La confruntarea cu manuscrisele au reieșit următoarele lecțiuni noi pentru poeziile: *Lida* ms. 2259, 35r.-35v., *Cu pescaru-n luntre zboară!* *Al ruinei geniu blond*; *Iubitei*, ms. 2290 3r.-5r., *Cu ochii stinși, cu gura-ar amuți; dar astăzi văd c-am pierdut num-un nume*; *Când crivățul cu iarna...* ms. 2259 166r.-167r., *Iar visele din somnu-mi s-adun și se îmbină; ea ochii și-i închide zâmbind în visul său; ea vine și pe sânu-mi când dulce ea se lasă*; *O te-nsenină întunerice rece* ms. 2291 53v.-54v., *Speluncă umedă ca ebenul cel topit; să văd trecând în haină cuvenite!* *Acele gânduri*; *Odin și poetul* ms. 2290 31r.-36r., 38r.-45r., *Ce împlu lumea visurilor mele*; *O scură/ obscură*; *M-ai chinuit atâta cu vorbe de iubire*, ms. 2276 II, 34v.-36v., *Credeam întâia dată că te iubesc și-n urmă totuși simt*; *Din când în când* ms. 2276 I, 128r.-129r., *Cu al tău suflet așa cald și-îndurător nu i-ai atins*.

Drept titlu pentru *Povestea magului călător în stele* s-a dat primul vers din poem *În vremi demult trecute...*, renunțând la cel dat de G. Călinescu, și s-a operat corecțiunea datorată lui D. Murărașu, redând textului suita firească (cele 11 strofe – v. 129–183 au trecut după v. 367, conform numerotării versurilor făcută de Perpessicius).

S-a întregit de asemenea poezia *Bismarqueuri de falsă marcă* cu începutul ei firesc de pe pagina de manuscris 2276 II 66v., dându-i titlul lui Eminescu *Menire* (1873), lăsând varianta *De vorbiți mă fac că n-aud* din ms. 2289, 30v., la locul ei din 1876.

Pentru *Mușatin și codrul*, și *Dragoș vodă cel bătrân*, am dat textul așa cum apare el reconstituit și cu lecțiuni noi în „Manuscriptum“, 1 / 1991, număr special Eminescu alcătuit de Petru Creția. Pentru *Antume* s-au operat toate corecțiunile făcute de Petru Creția, în 1983, la Ediția I – Maiorescu.

S-a reprodus textul poeziei *Doina* după volumul I din ediția Perpessicius (1939), pp. 182–183, eliminată din ediția reprodusă de noi. S-a completat textul poeziilor *Menire*, *Mușatin și codrul*, *Dragoș vodă cel bătrân* cu versurile eliminate de cenzura epocii, lesne de observat.

Textul poeziei *Îmbătrânit e sufletul din mine* a fost sporit cu două versuri inedite, descoperite cu prilejul acestei ediții (*O foaie scrisă ***se cade/ Cu-n imperiu se-mișcă, c-un imperiu arde!*)

Principiile de transcriere sunt ale ediției Perpessicius cu mențiunea că textele editate și întregite din volumele VIII și XV au fost date după principiile de transcriere enunțate de Petru Creția în volumul VII. În plus s-a renunțat la ortografia etimologică, păstrând-o doar în numele proprii și titluri (*Din lyra spartă*, *Phylosophia copilei*), cu o singură excepție: *Horia*, rima *nymb / Olymp*.

1866

LA MORMÂNTUL LUI ARON PUMNUL

Îmbracă-te în doliu, frumoasă Bucovină,
Cu cipru verde-ncinge antică fruntea ta;
C-acuma din pleiada-ți auroasă și senină
Se stinse un luceafăr, se stinse o lumină,
Se stinse-o dalbă stea!

Metalica vibrândă a clopotelor jale
Vuieste în cadență și sună întristat;
Căci, ah! geniul mare al deșteptării tale
Păși, se duse-acuma pe-a nemuririi cale
Și-n urmă-i ne-a lăsat!

Te-ai dus, te-ai dus din lume, o! geniu nalt și mare,
Colò unde te-așteaptă toți îngerii în cor,
Ce-ntoană tainic, dulce a sferelor cântare
Și-ți împletesc ghirlande, cununi mirositoare,
Cununi de albe flori!

Te plânge Bucovina, te plânge-n voce tare,
Te plânge-n tânguire și locul tău natal;
Căci umbra ta măreață în falnica-i zburare
O urmă-ncet cu ochiul în tristă lăcrimare
Ce-i simț național!

Urmeze încă-n cale-ți și lacrima duioasă,
Ce junii toți o varsă pe trist mormântul tău,
Urmeze-ți ea prin zboru-ți în cânturi tânguioase,
În cânturi răsunânde, suspine-armonioase,
Colò, în Eliseu !...

(Lăcrimioarele învățăceilor..., 15/27 ianuarie 1866)

DE-AȘ AVEA...

De-aș avea și eu o floare
Mândră, dulce, răpitoare,

Ca și florile din mai,
Fiice dulce-a unui plai,
Plai răsând cu iarbă verde,
Ce se leagănă, se pierde,
Undoind încetișor,
Șoptind șoapte de amor;

De-aș avea o florică
Gingașă și tinerică,
Ca și floarea crinului,
Alb ca neaua sânului,
Amalgam de-o roz-albie
Și de una purpurie,
Cântând vesel și ușor,
Șoptind șoapte de amor;

De-aș avea o porumbiță
Cu chip alb de copiliță,
Copiliță blândișoară
Ca o zi de primăvară,
Cătu-ți ține ziulița
I-aș cânta doina, doinița,
I-aș cânta-o-ncetișor,
Șoptind șoapte de amor.

(*Familia*, II, 6, 25 februarie/9 martie 1866)

O CĂLĂRIRE ÎN ZORI

A nopții gigantică umbră ușoară,
Purtată de vânt,
Se-ncovoie tainic, se leagănă, zboară
Din aripi bătând.

Roz-alb-auroră, cu bucle de aur
Sclipinde-n rubin,
Revarsă din ochii-i de lacrimi tezaur
Pe-al florilor sân;

Răspânde suflarea narciselor albe
Balsamu-i divin,
Și Chloris din roze își pune la salbe
Pe fruntea-i de crin;

Iar râul suspină de blânda-i durere
Poetic murmur,
Pe-oglanda-i de unde răsfrânge-n tăcere
Fantastic purpur;

Și pasărea cântă suspine-imitândă
Un cântec de-amor,
Ecou-i răspunde cu vocea-i vuindă
La plânsu-i de dor.

Pe câmp se văd două ființe ușoare
Săltânde pe-un cal,
Pe care le-ncinge de flutură-n boare
Subțire voal;

Ca Eol, ce zboară prin valuri și țipă,
Fugarul ușor
Nechează, s-aruncă de spintecă-n pripă
Al negurei flor,

O dalbă fecioară adoarme pe sânul
De-un june frumos,
Astfel cum dormită oftarea, suspinul
În cântul duios;

Iar talia-i naltă, gingașă, subțire
Se mlădie-n vânt,
Și negrele-i bucle ondoală-n zefire,
Sclipesc fluturând.

I-adoarme pe sânu-i, se leagănă-n brațe
În tandre visări;
Pe când ca profume pe blânda ei față
Plutesc sărutări.

Iar aeru-n munte, în vale vibrează
De tainici oftări;
Căci junele astfel din pieptu-i oftează
În dalbe cântări:

„Ah! ascultă, mândruliță,
Drăguliță
Șoapta-mi blândă de amor,
Să-ți cânt dulce, dulce tainic,
Cântul jalnic
Ce-ți cântam adeseori.

De-ai fi, dragă, zefir dulce,
Care duce
Cu-al său murmur frunze, flori,
Aș fi frunză, aș fi floare,
Aș zburare
Pe-al tău sân gemând de dor;

De-ai fi noapte,-aș fi lumină,
Blândă, lină,
Te-aș cuprinde c-un suspin;
Și în nunta de iubire,
În unire,
Naște-am zorii de rubin;

De-aș fi, mândră, râșorul,
Care dorul
Și-l confie câmpului,
Ți-aș spăla c-o sărutare,
Murmurare,
Crinii albi ai sânelui!“

Ca Eol, ce zboară prin valuri și țipă,
Fugarul ușor
Nechează, s-aruncă de spintecă-n pripă
Al negurei flor;

Vergina îl strânge pe-amantu-i mai tare
La sânelu-i de crin.

Și fața-și ascunde l-a lui sărutare
În păr ebenin.

Iar Eco își râde de blândele plângeri,
De junii amanți,
Și râul repetă ca cântul de îngeri
În repede danț:

„De-aș fi, mândră, râușorul,
Care dorul
Și-l confie câmpului,
Ți-aș spăla c-o sărutare,
Murmurare,
Crinii albi ai sânului!“

(*Familia*, II, 14, 15/27 mai 1866)

DIN STRĂINĂTATE

Când tot se-nveselește, când toți aici se-ncântă,
Când toți își au plăcerea și zile fără nori,
Un suflet numai plânge, în doru-i se avântă
L-a patriei dulci plaiuri, la câmpii-i răsători.

Și inima aceea, ce geme de durere,
Și sufletul acela, ce cântă amorțit,
E inima mea tristă, ce n-are mângâiere,
E sufletu-mi, ce arde de dor nemărginit.

Aș vrea să văd acuma natala mea vâlcioară,
Scăldată în cristalul pârâului de-argint,
Să văd ce eu atâta iubeam odinioară:
A codrului tenebră, poetic labirint;

Să mai salut o dată colibele din vale,
Dorminde cu un aer de pace, liniștiri,
Ce respirau în taină plăceri mai naturale,
Visări misterioase, poetice șoptiri.

Aș vrea să am o casă tăcută, mititică,
În valea mea natală, ce undula în flori,
Să tot privesc la munte în sus cum se ridică,
Pierzându-și a sa frunte în negură și nori.

Să mai privesc o dată câmpia-nfloritoare,
Ce zilele-mi copile și albe le-a țesut,
Ce auzi odată copila-mi murmurare,
Ce jocurile-mi june, zburdarea mi-a văzut.

Melodica șoptire a râului, ce geme,
Concertul, ce-l întoană al pășărilor cor,
Cântarea în cadență a frunzelor ce freme,
Născur-acolo-n mine șoptiri de-un gingaș dor.

Da! Da! Aș fi ferice de-aș fi încă o dată
În patria-mi iubită, în locul meu natal,
Să pot a binezice cu mintea-nflăcărată
Visările juniei, visări de-un ideal.

Chiar moartea, ce răspânde teroare-n omenire,
Prin vinele vibrânde ghețoasele-i fiori,
Acolo m-ar adoarme în dulce liniștire,
În visuri fericite m-ar duce către nori.

(*Familia*, II, 21, 17/29 iulie 1866)

LA BUCOVINA

N-oi uita vreodată, dulce Bucovină,
Geniu-ți romantic, munții în lumină,
Văile în flori,
Râuri resăltânde printre stânce nante,
Apele lucinde-n dalbe diamante
Peste câmpii-n zori.

Ale sorții mele plângeri și surâse,
Îngânate-n cânturi, îngânate-n vise
Tainic și ușor,
Toate-mi trec prin gându-mi, trec pe dinainte,
Inima mi-o fură și cu dulci cuvinte
Îmi șoptesc de dor.

Numai lângă sânu-ți geniile rele,
Care îmi descântă firul vieții mele,
Parcă dormita;
Mă lăsară-n pace, ca să cânt în lume,
Să-mi visez o soartă mândră de-al meu nume
Și de steaua mea.

Când pe bolta brună tremură Selene,
Cu un pas melodic, cu un pas alene
Lin în calea sa,
Eol pe-a sa arpă blând răsunătoare
Cânt-a nopții dulce, mistică cântare,
Cânt din Valhala.

Atunci ca și silful, ce n-adoarme-n pace,
Inima îmi bate, bate, și nu tace,
Tremură ușor,
În fantazii mândre ea își face cale,
Peste munți cu codri, peste deal și vale
Mână al ei dor.

Mână doru-i tainic colo, înspre tine,
Ochiul îmi sclipește, genele-mi sunt pline,
Inima mi-e grea;
Astfel, totdeauna când gândesc la tine,
Sufletul mi-apasă nouri de suspine,
Bucovina mea!

(*Familia*, II, 25, 14/26 august 1866)

SPERANȚA

Cum mângâie dulce, alină ușor
Speranța pe toți muritorii!
Tristeță, durere și lacrimi, amor,
Azilul își află în sânu-i de dor
Și pier, cum de boare pier norii.

Precum călătorul, prin munți rătăcind,
Prin umbra pădurii cei dese,
La slaba lumină ce-o vede lucind
Aleargă purtat ca de vânt
Din noaptea pădurii de iese:

Așa și speranța – c-un licur ușor,
Cu slaba-i lumină pălindă –
Animă-nc-o dată tremândul picior,
De uită de sarcini, de uită de nori,
Și unde o vede s-avântă.

La cel ce în carcere plânge amar
Și blestemă cerul și soarta,
La neagra-i durere îi pune hotar,
Făcând să-i apară în negru talar
A lumii parănimfă – moartea.

Și maicii ce strânge pruncuțu-i la sân,
Privirea de lacrimi plină,
Văzând cum geniile morții se-nclin
Pe fruntea-i copilă cu spasmuri și chin
Speranța durerea i-alină.

Căci vede surâsu-i de grație plin
Și uită pericolul mare,
L-apleacă mai dulce la sânu-i de crin,
Și fața-i umbrește cu păr ebenin,
La pieptu-i îl strânge mai tare.

Așa marinarii, pe mare împlând,
Izbiți de talazuri, furtune,
Izbiți de orcanul ghețos și urlând,
Speranța îi face de uită de vânt,
Și speră la timpuri mai bune.

Așa virtușii murind nu desper,
Speranța-a lor frunte-nsenină,
Speranța cea dulce de plată în cer,
Și face de uită de-a morții dureri,
Pleoapele-n pace le-nchină.

Cum mângâie dulce, alină ușor
Speranța pe toți muritorii!
Tristeță, durere și lacrimi, amor,
Azilul își află în sânu-i de dor
Și pier, cum de boare pier norii.

(*Familia*, II, 29, 11/23 septembrie 1866)

ASTA VREU, DRAGUL MEU

– Iubești scumpa mea frumoasă
Ghirlândioara de-albe flori,
Ce-ncunună grațioasă
Buclele-mi ce-n vânturi zbor?

– Nu, nu! Nu, nu!

– Ce vrei dară, dragă, tu?
Poate roza cea tăcută
Care dulce se sărută
Cu fluturii râzători?

– Ba nu, nu: cununa-n laur,
Cinsă-n aur, aur, aur,
Atunci este un tezaur:
Asta vreu,
Dragul meu!

– Iubești, dulce drăgulină,
Doina mea de tainic dor
Ca pe lira mea suspină
Dulce, blând, încetișor?

– Nu, nu! Nu, nu!

– Ce vrei dară, dragă, tu?
Poate cântul de-armonie
Care Eol îl adie
Printre frunze, printre flori?

– Ah! Când aurul suspină
În punguța plină, plină,
C-o cântare metalină!
Asta vreu,
Dragul meu!

– Iubești poate pe Selene,
Ca o candelă lucind,
Când cu pasu-i lin, alene
Se preumblă surâzând?

– Nu, nu! Nu, nu!

– Ce vrei dară, dragă, tu?
Iubești poate alba zare
Ce-o săgeată mândrul soare
Peste câmpul înflorind?

– Ah! Când aurul dulce sună
În punguța mea nebună
Nu-mi mai trebe alba lună!
Asta vreu,
Dragul meu!

– Iubești patria-ți măreață
Ce de glorii duce dor,
Când în palida ei față
Se deseamnă-un viitor?

–Nu, nu! Nu, nu!

Ce vrei dară, dragă, tu?
Poate visul mare, mare
De mărire, răzbunare,
Ce-l visează-a ei popor?

Când în loc de glorii, laur,
Mi-ar da aur, aur, aur,
Atunci fi-mi-ar un tezaur!

Asta vreu,
Dragul meu!

(*Umoristul*, 29 septembrie/11 octombrie 1866)

MISTERELE NOPTII

Când din stele auroase
Noaptea vine-ncetișor,
Cu-a ei umbre suspinânde,
Cu-a ei silfe șopotinde,
Cu-a ei vise de amor;

Câte inimi în plăcere
Îi resaltă ușurel!
Dar pe câte dureroase
Cântu-i mistic le apasă,
Cântu-i blând, încetinel.

Două umbre, albicioase
Ca și fulgii de ninsori,
Razele din alba lună
Mi le torc, mi le-mpreună
Pentru-ntregul viitor;

Iar doi îngeri cântă-n plângeri,
Plâng în noapte dureros,
Și se sting ca două stele,

Care-n nuntă, ușurele,
Se cunun căzânde jos.

Într-un cuib de turturele
Ca și fluturii de-ușor
Saltă Eros nebunește,
Îl dezmiardă, l-încălzește
Cu un vis de tainic dor;

Iar în norul de profume
Două suflete de flori
Le desparte-al nopții mire
Cu fantastica-i șoptire,
Le resfiră, până mor.

Când pe stele aurie
Noaptea doarme ușurel,
Câte inime rîzânde,
Dar pe câte suspinânde
Le delasă-ncetinel!

Dar așa ne e destinul,
Vitreg prea adeseori,
Unui lumea i-acordează,
Iar pe altul îl botează
Cu-a lui rouă de plînsori.

(*Familia*, II, 34, 16/28 octombrie 1866)

FRUMOASĂ-I...

În lacul cel verde și lin
Răsfrânge-se cerul senin,
Cu norii cei albi de argint,
Cu soarele nori sfâșiind.
Dumbrava cea verde pe mal
S-oghindă în umedul val,
O stâncă stârpită de ger
Înalț-a ei frunte spre cer.

Pe stânca sfărmată mă sui,
Gândirilor aripi le pui;
De-acolo cu ochiul uimit
Eu caut colò-n răsărit
Și caut cu sufletul dus
La cerul pierdut în apus.
Cobor apoi stânca în jos,
Mă culc între flori cu miros,
Ascult la a valului cânt,
La geamătul dulce din vânt.
Natura, de jur împrejur,
Pe sus e o boltă de-azur,
Pe jos e un verde covor,
Țesut cu mii tinere flori.
Văd apa ce tremură lin
Cum vântul o-ncruntă-n suspin,
Simt zêfiri cu-aripi de fiori
Muiate în miros de flori,
Văd lebede, barcă de vânt,
Prin unde din aripe dând,
Văd fluturi albaștri, ușori,
Roind și bând miere din flori.

De ce nu am aripi să zbor!
M-aș face un flutur ușor,
Un flutur ușor și gentil
Cu suflet voios de copil,
M-aș pune pe-o floare de crin,
Să-i beau sufletelul din sân,
Căci am eu pe-o floare necaz:
Frumoasă-i ca ziua de azi!

LIDA

Marea-i tristă-n vântul serei.
Pe ruini ce se deșir
Lida vede-icoana mării
Și pe față-i plâng gândiri.

Blonda Lid-amor gândește.
Marea vede chipu-i pal
Și-n adâncu-i zugrăvește
Prin ruini un ideal.

Un pescar pe țarmuri trece
Și din placa de argint
Vede zâna tristă, rece
Prin risipe rătăcind.

Peste-un an în nopți de vară
Vezi pe luciul vagabond
Cu pescaru-n luntre zboară
Al ruinei geniu blond.

1867

CE-ȚI DORESC EU ȚIE, DULCE ROMÂNIE

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul,
Dacă fiii-ți mândri aste le nutresc;
Căci rămâne stânca, deși moare valul,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Vis de răzbunare negru ca mormântul
Spada ta de sânge dușman fumegând,
Și deasupra idrei fluture cu vântul
Visul tău de glorie falnic triumfând,
Spună lumii large steaguri tricolore,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Când s-aprinde sacru candida-i vâlvoare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Îngerul iubirii, îngerul de pace,
Pe altarul Vestei tainic surâzând,
Ce pe Marte-n glorie să orbească-l face,
Când cu lampa-i zboară lumea luminând,
El pe sânu-ți vergin încă să coboare,
Guste fericirea raiului ceresc,
Tu îl strânge-n brațe, tu îi fă altare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Tânăra mireasă, mamă cu amor!
Fiii tăi trăiască numai în frăție
Ca a nopții stele, ca a zilei zori,
Viața în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!

(*Familia*, III, 14, 2/14 aprilie 1867)

LA HELIADE

De mi-ar permite-Apolon s-aleg dintre cunune,
Ghirlanda n-aș alege-o de flori plăpânde, june,
Ci falnica cunună a bardului bătrân;
Eu n-aș alege lira vibrândă de iubire,
Ci ceea care falnic îmi cântă de mărire,
Cu focul albei Veste aprinde al meu sân.

Ghirlanda ce se-nsoară cu silfele ușoare,
Pe fruntea inspirată, pe fruntea-nspirătoare,
De bucle-ncungiurată, blondine, undoind,
Plăcută-i à ghirlandă – sublimă însă este
Cununa cea de laur, ce sântă se-mpletește
Pe fruntea cea umbrită de bucle de argint.

Ca visul e cântarea ce-o-ntoană Eol dulce,
Când silfele vin jalnic prin lili să se culce,
Să doarmă somn de înger pe sânul alb de flori;
Sublim însă e cântul când țipă și ia-n goană
Talazurile negre ce turbă, se răstoarnă,
Și spumegă ca furii și urlă-ngrozitor.

Astfel îți e cântarea, bătrâne Heliade,
Cum curge profeția unei Ieremiade,
Cum se răzbun-un vifor zburând din nor în nor.
Ruga-m-aș la Erato să cânt ca Tine, barde,
De nu în viața-mi toată, dar cântecu-mi de moarte
Să fie ca „Blestemu“-Ți... să-l cânt, apoi să mor.

(*Familia*, III, 25, 18/30 iunie 1867)

HORIA

Să priveasc-Ardealul lunei i-e rușine
Că-a robit copiii-i pe sub mâni străine.

Ci-ntr-un nor de abur, într-un văl de ceață,
Își ascunde tristă galbena ei față.

Horia pe-un munte falnic stă călare:
O coroană sură munților se pare,

Iar Carpații țepeni îngropați în nori
Își vuiiau prin tunet gândurile lor.

– Eu am – zise-un tunet – suflet mare, greu,
Dar mai mare suflet bate-n pieptul său;

Fruntea-mi este albă ca de ani o mie,
Dară a lui nume mai mult o să ție.

– Nați suntem noi munții – zise-un vechi Carpat –
Dar el e mai mare, că ni-i împărat.

Atunci luna iese norilor regină,
Fruntea lui cea pală roșu o-nsenină,

Galbenele-i raze încing fruntea-i rece,
Că părea din munte diadem de rege.

Și un stol de vulturi muntele-ncongior,
Cugetând că-i Joe, dumnezeul lor,

Când în miezul nopții, cununat cu nymb,
Fulgere aruncă sus de pe Olymp.

NU E STELUȚĂ

Nu e steluță tremurătoare
Să nu gândească în drum de nor
La altă steauă strălucitoare,
La alt amor.

Numai o viață pe gând de moarte,
Numai o frunte ce-a-ngălbenit,
Numai un atom fără de soarte
Nu e iubit.

Galbena steauă fără lumină
– Altar să n-aibă un dumnezeu –
Este-al meu suflet care declină,
Sufletul meu!

DIN LYRA SPARTĂ...

Din lira spartă a mea cântare
Zboar-amorțită, un glas de vânt,
Să se oprească tânguitoare
Pe un mormânt!

Oare femeia, pe care mie
Dumnezeu sântul o-a destinat,
În patu-acela de cununie
S-a-nfășurat?

O caut, gându-mi și-o-nchipuiește,
Dar n-am văzut-o de când eu sunt...
Oare amorul ce îmi zâmbește
E în mormânt?

CARE-O FI ÎN LUME...

– Care-o fi în lume și al meu amor?
Sufletul întreabă inima cu dor.

Va fi mănăstirea cu zidiri cernite,
Cu icoane sante și îngălbenite,

Va fi vitezia cu coif de aramă
L-ale cărei flamuri patria te cheamă,

Ori va fi o dulce inimă de înger
Să mângâie blândă ale mele plângeri?

L-am cătat în lume. Unde o să fie
Îngerul cu râsul de-albă veselie?

Unde o să-l caut, mare Dumnezeu...
Poate-i vo fantasm-a sufletului meu?

Ba nu, nu! Oglinda sufletului meu
Îmi arat-adesea dulce chipul său,

Căci oglinda-i rece îmi arat-o zeie
Cu suflet de înger, cu chip de femeie,

Dulce și iubită, sântă și frumoasă,
Vergină curată, steauă radioasă,

Și să mă iubească, s-o iubesc și eu,
Să-i închin viața sufletului meu.

Dar ce râde lumea? Ce râde și spune?
„Femeia nu este ce crezi tu, nebune.

Fața ei e-o mască ce-ascunde-un infern
Și inima-i este blestemul etern,

Buza ei e dulce, însă-i de venin,
Ochiu-i te omoară, când e mai senin.

Și-apoi ce-i amorul? Visu-i și părere,
Haina strălucită pusă pe durere“.

Dar dacă e astfel, unde-i a mea zână
Cu chipul de înger muiat în lumină?

– N-a fost niciodată. De-a fost vrèodată,
Atunci în mormântul cel rece o cată.

De n-a fost – imagină-ți singur în tine
Un înger din ceriuri cu aripi senine,

Pe care deodată cu sufletul tău
Pe lume-l trimise de sus Dumnezeu

Și care-nainte de-a-l întâlni tu,
În sufletul morții ființa-și pierdu.

Și cântă pe-ăst înger de dulce amor
Și plânge-l cu jale și plânge-l cu dor;

Din sufletu-ți rece tu fă o grădină
Cu râuri de cânturi, cu flori de lumină;

Colo-n cimitirul cu cruci risipite
Te primblă adese cu gânduri uimite;

Alege-ți o cruce, alege-un mormânt
Și zi: Aici doarme amorul meu sânt;

Și cântă la capu-i și cântă mereu:
Dormi dulce și dusă, tu, sufletul meu!

PHYLOSOPHIA COPILEI

Glasul plăcerii dulce iubit
Cheamă gândirea pe a mea frunte,
Ce zboară tainic ca și o luntre
În oceànu-i nemărginit.

Stelele toate angeli îi par,
Angeli cu aripi strălucitoare,

A căror inimi tremurătoare
Candele d-aur nouă mi-apar.

Falnică-i pare legea Creării,
Lumi ce de focuri în lumi înot,
Candeli aprinse lui Zebaot,
Ce ard topirei și renvierei.

Dar mai puternic, mai nalt, mai dulce
Îi pare legea de a iubi,
Fără ea nu e de a trăi,
Fără ea omul ca stins se duce.

De-aceea nu voi ca eu să fiu
Pală idee-a Dumnezeirei,
Șotă copilă a nesimțirei,
Foc mort ce pare a arde viu.

Ci voi să-mi caut pe-ntinsa lume
O frunte albă să o dezmiard
Și-n ea gândirea mea să o pierd,
Cum pierde-un èco pribeagul nume.

Să-ncunun capul unui iubit
Cu vise d-aur în rai țesute,
Până ce ginii necunoscute
Mi-ar rumpe lanțul d-a fi trăit.

RESIGNAȚIUNE

(din Schiller)

Și eu născui în sânul Arcadiei și mie
Natura mi-a jurat
La leagănu-mi de aur să-mi deie bucurie;
Și eu născui în sânul Arcadiei, dar mie
O scurtă primăvară dureri numai mi-a dat.

O dată numai Maiul vieții înflorește –
La mine-a desflorit;
Și zeul lin al păcii – o, lume, mă jeleşte! –
Făclia mi-o apleacă, lumina-i asfinţeşte
Și iasma-i a fugit.

Acuma stau pe podu-ți, vecie-nfricoșată –
Pe podul tău pustiu:
Primește-mputerirea-mi fortunei adresată,
Ți-o napoiez neatinsă și nedisigilată –
De fericire-n lume nemica eu nu știu.

Și Tronului în preajmă ridic a mea-acuzare,
O, jude voalat!
Pe steaua-aceea merse senina zicătoare
Că cumpăna dreptății o porți răsplătitoare,
De secolii intronat.

Aci – se zice – așteaptă pe cei răi spăimântare,
Cei buni sunt fericiți.
A inimei adâncuri vei da la-nfățișare,
Enigmei Providenței vei da o dezlegare,
Vei ține socoteală de cei nenorociți.

Aci espatriatul o patrie găsește,
A suferinței cale spinoasă s-a finit.
Divina fiică, care-Adevărul se numește,
Care puțini o-adoară, mulțimea-o-ocolește,
A vieții mele repezi frâu iute a oprit.

– Îți răsplătesc, îmi zise, în viața viitoare
O, dă-mi junețea ta!
Nu-ți dau nimic acuma fără d-astă îndreptare.
Luai avizu-acesta pe viața viitoare
Și îi jertfii plăcerea din tinerețea mea.

– Dă-mi mie-acea femeie scumpă inimei tale –
Dă-mi mie Laura ta!
De gropi dincolo-amaru-ți luce cu-ncămătare,

Și sângerând, rumpând-o din inima-arzătoare,
Plângeam în hohot, însă am dat-o și pe ea.

– Această-obligațiune la morți e îndreptată
– Râzând lumea zicea –
Căci, nu vezi, mincinoasa de țirani cumpărată
Umbre ți-a dat în loc de fericire-adevărată,
La terminu-ăstui cambiu tu n-ei mai esista.

Isteț glumea o oaste de șerpi derâzătoare:
– Naintea unui caos de ani zeificat
Tu tremuri. Ce sunt oare zeitățile tale?
Slabului plan al lumii scorniri mântuitoare
Ce-ngeniul umanei nevoi a-mprumutat.

Ce e viitorimea de gropi învăluită?
Vecia ce-i cu care deșert ni te fălești?
Măreață pentru că e cu coji acoperită,
A spaimelor-ne proprii umbră-nurieșită,
Pe-oglanda cea pustie a conștiinței omenești.

Icoană mincinoasă de ființi viețuitoare
– Mumia timpului –
De balsamul speranței ținute în răcoarea
A groapei locuință; nu aceștia oare
Îi zici tu nemurire-n febra delirului?

Și pe speranți, pe cari le dezmente putrezirea,
Bunuri sigure-ai dat.
De șase mii ani moartea nu-și ține ea tăcerea?
Văzut-a de atuncea vrun mort reînvierea
Să-ți spună că dincolo vei fi recompensat?

Văzui că zboară timpul spre țărmurile tale;
Natura înflorind.
Că rămânea în urmă-i cadavru demn de jale,
Că nici un mort nu iese din umbra groapei sale
Și totuși credeam tare divinul jurământ.

Orice plăcere-n lume ți-am junghiat-o ție –
Acum m-arunc la tronu-ți acel judecător,
Căci surd desprețuit-am a lumii flecărie,
Numa-n a tale bunuri credeam cu frenezie,
Acum cer recompensa-mi, divin răsplătitor!

– Eu îmi iubesc copiii cu egală iubire!
Din sfere nevăzute zise-un geniu divin.
Sunt două flori – el zise – ascultă, Omenire,
Sunt două flori espuse l-a omului gășire:
Speranța-i una, pe alta Plăcerea o numim.

Și cine-ați frânt în lume numai una din ele,
Cealaltă n-o aveți.
Cine nu poate crede, să guste. E-o părere
Eternă ca și lumea. Renunțe cel ce speră.
A lumii istorie a lumii e județ.

Tu ai sperat – răsplata ți-a fost dar acordată –
Speranța-i bunul care norocu-ți destina.
Putuși să-ntrebi pe-ai voștri filozofi vrèodată:
Ce se refuză unei minte-ntraripată
Nici însuși vecinicia nu mai poate reda.

1868

LA O ARTISTĂ

Ca a nopții poezie,
Cu-ntunericul talar,
Când se-mbină, se-mlădie
C-un glas tainic, lin, amar,
Tu cântare întrupată!
De-al aplauzelor flor,
Apărând divinizată,
Răpiși sufletu-mi în dor.

Ca zefirii ce adie
Cânturi dulci ca un fior,
Când prin flori de iasomie
Își sting sufletele lor.
Astfel notele murinde
Blânde, palide, încet,
Zbor sub mâna-ți tremurânde,
Ca dulci gânduri de poet.

Sau ca lira sfărâmată,
Ce răsgeme-ngrozitor,
Când o mână înghețată
Rumpe coardele-n fior,
Astfel mâna-ți tremurândă
Bate-un cântec mort și viu,
Ca furtuna descrescândă
Care muge a pustiu.

Ești tu nota rătăcită
Din cântarea sferelor,
Ce eternă, nefinită
Îngerii o cântă-n cor?
Ești ființa-armonioasă
Ce-o gândi un serafin,
Când pe lira-i tânguioasă
Mâna cântecul divin?

Ah, ca visul ce se-mbină
Palid, lin. încetișor,
Cu o rază de lumină
Ce-arde geana ochilor;
Tu cântare întrupată!
De-al aplauzelor flor
Dispărând divinizată,
Răpiși sufletu-mi în dor.

(*Familia*, IV, 29, 18/30 august 1868)

AMORUL UNEI MARMURE

Oștirile-i alungă în spaimă înghețată,
Cu sufletu-n ruină, un rege-asirian,
Cum stâncelor aruncă durerea-i înspumată
Gemândul uragan.

De ce nu sunt un rege să sfarm cu-a mea durere,
De ce nu sunt Satana, de ce nu-s Dumnezeu,
Să fac să rump-o lume ce sfâșie-n tăcere
Zdrobit sufletul meu.

Un leu pustiei rage turbarea lui fugindă,
Un ocean se-mbată pe-al vânturilor joc,
Și norii-și spun în tunet durerea lor mugindă,
Gândirile de foc.

Eu singur n-am cui spune cumplita mea durere,
Eu singur n-am cui spune nebunul meu amor,
Căci mie mi-a dat soarta amara mângâiere
O piatră să ador.

Murindului speranța, turbării răzbunarea,
Profetului blestemul, credinței Dumnezeu,
La sinucid o umbră ce-i sperie desperarea,
Nimic, nimica eu.

Nimica, doar icoana-ți, care mă învenină,
Nimic, doar suvenirea surâsului tău lin,
Nimic decât o rază din fața ta senină,
Din ochiul tău senin.

Și te iubesc, copilă, cum repede-a junie
Iubește-n ochi de flacări al zilelor noroc,
Iubesc precum iubește pe-o albă vijelie
Un ocean de foc.

Din ochi de-ar soarbe geniu slăbita mea privire,
De-ar tremura la sânu-mi gingașul tău mijloc,
Ai pune pe-a mea frunte în vise de mărire
Un diadem de foc.

Și-aș pune soarta lumii pe buza-ți purpurie,
Aș pune lege lumii răsândul tău delir,
Aș face al tău zâmbet un secol de orgie,
Și lacrimile-ți mir.

Căci te iubesc, copilă, ca zeul nemurirea,
Ca preotul altarul, ca spaima un azil;
Ca sceptrul mâna blândă, ca vulturul mărire,
Ca visul pe-un copil.

Și pasu-n urma-ți zboară c-o tainică mânie,
Ca un smintit ce cată cu ochiu-ngălbenit,
Cu fruntea-nvinețită, cu fața cenușie
Icoana ce-a iubit.

(*Familia*, IV, 33, 19 septembrie/1 octombrie 1868)

ECTOR ȘI ANDROMACHE

(de Schiller)

ANDROMACHE

Vrea Ector în vecie să meargă de la mine,
Unde Ahil cu-a sale neapropiali mâne

Aduce lui Patroclu jertfiri pe orice zi?
Cine-o-nvăța copilu-ți în vremea viitoare
S-arunce lănci și zeii Olympului s-adoare,
Când Orcul de-ntuneric în sânu-i te-o-nghiți?

ECTOR

Femeie scumpă mie, tu lacrimile seacă!
După bătaia cruntă dorința mea ea pleacă,
Acele brațe apăr Pergamu-amenințat.
Și-n lupta pentru sânta a zeilor cămine
Eu cad, mântuitorul al patriei – și-n fine
Cobor la râul stigic de glorie urmat.

ANDROMACHE

O, n-o să mai aud eu a armelor vuire
Și fieru-ți în portale va zace-n lenevire,
Marea lui Priam viță d-eroi s-o nimici.
Vei merge unde ziua etern nu mai lumină,
Cocytul unde-n lungul pustiilor suspină,
Colo unde amoru-ți în Lethe va muri.

ECTOR

Orice dorință-n mine, în mine-orice gândire,
Le-oi cufunda în Lethe, în râul de-amuțire,
Dar nu și-al meu amor.
Auzi-l! cel sălbatec cum lângă muri turbează,
Încinge-mi a mea spadă și doliul îți lasă!
Căci nu moare în Lethe amorul lui Hector.

NUMAI POETUL...

Lumea toată-i trecătoare.
Oamenii se trec și mor
Ca și miile de unde,
Ce un suflet le pătrunde,

Treierând neconținut
Sânul mării infinit.

Numai poetul,
Ca pasări ce zboară
Deasupra valurilor,
Trece peste nemărginirea timpului :
În ramurile gândului,
În sfintele lunci,
Unde pasări ca el
Se-ntrec în cântări.

1869

JUNII CORUPTI

La voi cobor acuma, voi suflete-amăgite
Și ca să vă ard fierea o, spirite-amețite,
    Blestemul îl invoc;
Blestemul mizantropic, cu vânăta lui ghiară,
Ca să vă scriu pe frunte, ca vita ce se-nfiară
    Cu fierul ars în foc.

Deși știi c-a mea liră d-a surda o să bată,
În preajma minții voastre de patimi îmbăta,
    De-al patimilor dor;
În preajma minții voastre ucisă de orgie,
Și putredă de spasmuri, și arsă de beție,
    Și seacă de amor.

O, fiarbă-vă mânia în vinele stocite,
În ochii stinși de moarte, pe frunți învinețite
    De sânge putrezit;
Că-n veci nu se va teme Profetul vrèodată
De brațele slăbite, puterea leșinată
    A junelui cănit.

Ce am de-alege oare în seaca-vă ființă?
Ce foc fără-a se stinge, ce drept fără să-mi mință,
    O, oameni morți de vii!
Să vă admir curajul în vinure vărsate,
În sticle sfărâmate, hurii nerușinate
    Ce chiuie-n orgii?

Vă văd lungiți pe patul juneții ce-ați spurcat-o,
Suflând din gură boala vieții ce-ați urmat-o,
    Și arși pân-în rărunchi;
Sau bestiilor care pe *azi* îl țin în fiară,
Cum lingușiți privirea cea stearpă și amară,
    Cum cădeți în genunchi!

Sculați-vă!... căci anii trecutului se-nșiră,
În șiruri triumfale stindardul îl resfiră,

Căci Roma a-nviat;
Din nou prin glorii calcă, cu fața înzeită,
Cu faclele nestinse, puterea-i împietrită,
Poporul împărat.

Sculați-vă!... căci tromba de moarte purtătoare
Cu glasul ei lugubru răcnește la popoare
Ca leul speriat;
Tot ce respiră-i liber, a tuturor e lumea,
Dreptatea, libertatea nu sunt numai un nume,
Ci-aieveau s-a serbat.

Încingeți-vă spada la danțul cel de moarte,
Aci vă poarte vântul, cum știe să vă poarte
A țopăi în joc!
Aci vă duceți valuri în mii batalioane,
Cum în păduri aprinse, mânat în uragane,
Diluviul de foc.

Vedeți cum urna crapă, cenușa reînvie,
Cum murmură trecutul cu glas de bătălie
Poporului roman;
Cum umbrele se-mbracă în zale ferecate,
Și frunțile cărunte le nalță de departe
Un Cesar, un Traian.

Cad putredele tronuri în marea de urgie,
Se sfarmă deodată cu lanțul de sclavie
Și sceptrele de fier;
În două părți infernul portalele-și deschide,
Spre-a încăpea cu mia răsufletele hâde
Tiranilor ce pier!

În darn răsună vocea-mi de eco repetită,
Vă zguduie arama urechea amorțită
Și simțul leșinat;
Virtutea despletită și patria-ne zeie
Nu pot ca să aprinză o singură scânteie
În sufletu-nghețat.

Și singur stau și caut, ca uliul care cată
În inima junimii de viața-i dezbrăcată
Un stârv spre-a-l sfâșia;
Ca pasărea de zboru-i din ceruri dizmețită,
Ca muntele ce-n frunte-i de nouri încrețită
Un trăsnet ar purta.

Dar cel puțin nu spuneți că aveți simțiminte,
Că-n veci nu se îmbracă în veștede vestminte
Misteriul cel sânt;
Căci vorba voastră sună ca plâns la cununie,
Ca cobeza ce îngână un cânt de veselie,
Ca râsul la mormânt.

(*Familia*, V, 4, 31 ianuarie/11 februarie 1869)

AMICULUI F.I.

Visuri trecute, uscate flori
Ce-ați fost viața vieții mele,
Când vă urmam eu, căzânde stele.
Cum ochiul urmă un meteor,

V-ați dus cu anii, ducu-vă dorul.
Precum cu toamna frunzele trec;
Buza mi-e rece, sufletul sec,
Viața mea curge uitând izvorul.

Candela ștersei d-argint icoane
A lui Apolon, crezului meu,
Mă topesc tainic, însă mereu
De ale patimilor orcane.

Sau ca un nour gonit de vânt,
Alerg pe calea vieții mele,
O buhă care, țipând a jele,
Bântuie urma unui mormânt.

Viața-mi se scurge ca și murmura
Ce-o suflă-un crivăț printre pustii,
Mă usc ca crucea pusă-n câmpii
Și de blesteme mi-e neagră gura.

Îmi târăsc soarta ca un vultur
Ce își târăște aripa frântă,
Viscolul iernii moarte îi cântă,
Moarte, îi râde tot de-mprejur.

Am uitat mamă, am uitat tată,
Am uitat lege, am uitat tot;
Mintea mi-e seacă, gândul netot.
Pustiul arde-n inima-mi beată.

Numai prin caos tu îmi apari,
Cum printre valuri a navei velă,
Cum printre nouri galbena stelă,
Prin neagra noapte cum un fanar.

Te văd adesea frunte senină
Ca și gândirea lui Dumnezeu,
Sufletu-ți arde-n sufletul meu
C-o flamă dulce, tainică, lină.

Gândind la tine nu voi să mor,
Îmi blastăm însuși eu mântuirea,
Orb, nebun, care blastămă firea,
Ce-ar vrea din frunte-i să sting-un nor.

Dar dacă gândul zilelor mele
Se stinse-n mintea lui Dumnezeu,
Și dacă pentru sufletul meu
Nu-i loc aicea, ci numa-n stele:

Voi, când mi-or duce îngerii săi
Palida-mi umbră în albul munte,
Să-mi pui cununa pe a mea frunte
Și să-mi pui lira de căpătâi.

(*Familia*, V, 13, 30 martie/11 aprilie 1869)

LA MOARTEA PRINCIPELUI ȘTIRBEY

Turnurile mișcă-n doliu a lor inimi de aramă
Și un înger cu-aripi negre, cu diademă de spini,
Cu cântarea-i plângătoare lumea mișcă, lumea cheamă,
Precum mișcă vântu-n cântec fața mării de senin.

Și cu ochiul plin de lacrimi națiunea cea română,
Care are-n mii de inimi sufletul ei tremurând,
Vede cum pin nori se stinge stea cu flacără divină
Și aude-n ceri un tunet și un gemet pe pământ...

A-ntristărei neagră-aripă peste lume se întinde,
Totul tace, căci durerea este mută ca un gând,
Lumea azi nimic nu vede, ochiu-i nimic nu cuprinde,
Decât cursu-acelui astru ce se sparge p-un mormânt.

Cine-i acvila ce cade? Cine-i stânca ce se sfarmă?
Cine-i leul ce închide cu durere ochii săi?
Cine-i tunetul ce moare umplând lumea de alarmă?...
– *Este domnul României: Barbu Dimitrie Știrbey!...*

(foaie volantă, aprilie 1869)

CÂND...

Când luna prin nouri pe lume veghează,
Când fiecă undă se-mbracă c-o rază,
Când cântă al somnului ginii nătângi –
Tu tremuri și plângi.

Când luna aruncă o pală lumină
Prin merii în floare-nșirați în grădină,
La trunchiul unuia pe tine te-aștept –
Visând de deștept.

Când soarele arde și ceru-i văpaie,
Pe-a lacului valuri profunde bălaie,

Pe-o barcă împinsă de valuri ce merg –
La tine alerg.

Când vântul e-o taină, când frunza e mută,
Misterul surâde prin lumea tăcută,
Culeg pe-a ta frunte sublime visărei –
Pe ochi sărutări.

Amorul își moaie aripele-i stinse,
Tu-nchizi surâzândă lungi genele-ți plânse,
Și fruntea mea pală pe pieptu-ți așezi, –
Surâzi și veghezi.

Nebună copilă, ce-amesteci plăcerea
Cu lacrimi pe care le naște durerea,
Nebună copilă cu-amorul ceresc, –
O, cât te iubesc!

CÂND MAREA...

Când marea turbează de valuri împinsă
Și-și scutură coama de spume și vânt,
Când nori-alung ziua din lumea cea plânsă,
Când tunete cânt;

Atunci printre nouri, prin vânt și prin unde
O rază de aur se toarce ușor
Și-n fundul sălbatec al mării pătrunde
Prin vânt și prin nor.

Ce caută raza din ceruri venită,
Din galbena steauă ce-aleargă prin cer,
Ce caută-n mare, în noaptea-i cernită
Und-razele pier?

În fundul cel umed al mării turbate,
În lumea-i noptoasă, în sânu-i de-amar,

Lucește o steauă în piatră schimbată,
În mărgăritar.

E-amantul a stelei ce palidă trece
Și-aruncă prin nori a ei rază de nea,
E-amantul căzut dintre stele, ce rece
În mare murea.

CÂND PRIVEȘTI OGLINDA MĂREI

Când privești oglinda mării,
Vezi în ea
Țărmuri verzi și cerul sărei,
Nor și stea.
Unda-n plesnetul ei geme
Și Eol
Sună-n papura ce freme
Barcarol.

Un minut dacă te-i pierde,
Tu, măcar,
Sub noianul mării verde
Și amar,
Colo-n umeda-i pustie,
Ca-n sicriu,
Te-ai simți pe vecinicie
Mort de viu.

Vezi pe buza mea pălită
Un surâs,
Vezi pe fruntea-mi liniștită
Dulce vis,
Și al luncei vânt de vară
Călduros
Cântă-n lira mea amară
Lânguros.

De-ai pătrunde c-o privire
Al meu sân,
Să vezi marea-i de mâhnire
Și venin,
Ai cunoaște-atuncea bine
Traiul meu:
Suflet mort, zâmbiri senine –
Iată eu.

CINE-I?

Norul țipă, dunii latră,
Marea se zvârcole-n veci,
Prin scheletele de piatră,
Ce-n natura cea maratră,
Stau bătrâne, slabe, seci.

În castelul trist și mare,
Ce se nalță rece, sur,
Cu fantasticul lui mur,
Printre stânci cu poala-n mare
Și cu fruntea-n cer de-azur;

În castel izbînd de nouri,
Stă-n fereastra ca un arc,
Într-a mării lungi ecouri,
Fața-n vâl de gând și nouri –
Al serafilor monarc.

Un monarc cu fața pală
Și cu păr de-un aur blond,
Iar în ochiu-i, vagabund,
Vezi lumina matinală –
Stele-albastre fără fund.

Cine-i îngerul pe maluri,
Ce visează în castel,
Când al mării vis rebel
Sfarmă lumile-i de valuri
De pământul eternel?

Cine-i zâna fără nume
Ce privește tot în veci,
Printre stânci de pietre seci,
Cum se scutură de spume
Ale mării unde reci?

Ea privește ca o lună
Dintr-un nor de piatră, sur,
Ce-o întunecă-mprejur
Cerule norii își adună
Și castelul l-înconjur.

UNDA SPUMĂ

Unda spumă, vântul trece
    Cu suflarea-i rece
Peste marea ce suspină
    Tristă, dar senină.

Cum nu-s vântul ce aleargă
    Pe oglinda largă,
Luciul apei de-l încruntă
    Cu undă măruntă?

Căci aș trece suvenire
    Blândă de iubire,
Peste-o mare de misteruri
    Ce coprinde ceruri,

Printre visele amare
    A copilei care
O ador, o cânt cum cântă
    Harfa pe o sântă.

PRIN NOPTI TĂCUTE

Prin nopți tăcute,
Prin lunge mute,
Prin vântul iute,
Aud un glas;
Din nor ce trece,
Din luna rece
Din visuri sece,
Mă scutur treaz.

Lumea senină,
Luna cea plină
Și marea lină
Icoană-i sunt;
Ochiu-mi o cată
În lumea lată,
Cu mintea beată
Eu plâng și cânt.

VIATA MEA FU ZIUĂ

Viața mea fu ziuă și ceru-mi un senin,
Speranța, steaua de-aur mie-mi lucea în sân
Până ce-ntr-al meu suflet deodat-ai apărut –
O, îngere căzut!

Și două stele negre luciră-n negru foc
Pe cerul vieții mele; – iar geniul-noroc
Mă lasă-n lume singur, dispăre în abis
De nour și de vis.

O rază din privire-ți viața mi-a-nnegrit,
Din sânul meu speranța divină a fugit;
Norocul și-a stins steaua... De m-ai iubi măcar –
O, înger de amar!

Dar nu!... Din lumea-mi neagră tu zbori în calea ta;
Sub pasul tău pe-arenă de aur vei călca
Când eu pierdut în noapte-mi nimic nu mai sperez,
Ci vecinic te visez.

ONDINA

(fantazie)

L-al orelor zilei şirag răsător
Se-nşir cele negre şi mute
Ce poartă în suflet mistere de-amor
Pălite, sublime, tăcute
    Şi noaptea din nori
    Pe-aripi de fiori
Atinge uşoară, cu gândul,
    Pământul.

Pe-un cal care soarbe prin nările-i foc,
Din ceaţă pustie şi rece,
Un june pe vânturi, cu capul în joc,
Cu clipa gândirei se-ntrece
    Şi calu-i turbat
    Zbura necurmat
Mânat ca de-a spaimelor zână
    Bătrână.

Pe aripi de munte şi stânci de asfalt
Castelul se nalţă, se-ncruntă
Şi creştetu-i negru şi creştetu-i nalt
De nourii şi ani se-ncăruntă,
    Dar astăzi e viu
    Şi-n ton auriu
Răsună din umbra cea mare
    Cântare.

În mii de lumine ferestrele ard,
Prin care se văd trecătoare,

Prin tactul cântărei sublime de bard,
Cum danță la umbre ușoare,
    Cum danță ușor
    Dulci vise de-amor,
Palatul părea în magie
    Aurie.

Ca cerbul ce s-alță în creștet de stânci,
Următ de săgeat-arzătoare,
E calul ce sare prăpastii adânci
În zboru-i puternic și mare,
    Cu nara arzând,
    Cu coama pe vânt,
O dată-ncă pinten l-împunge
    Și-ajunge.

Iar junele sare ușor de pe el
Sub mantă-i purtând mandolină,
Cu inima plină de-amoru-i fidel,
Cu mintea de visure plină,
    De grile de fier
    Al meu cavalier
S-avântă cătând pe fereastă
    Și-adastă:

Ca gânduri palide din ore dalbe
Zboară danțându-le ființe albe,
Par aromatele suflete line
Duse de zefirii de prin grădine,
În coruri nimfele cântă la hore
Și gem în lirele blânde, sonore,
Ascunse gândure de dor de ducă
Triste și palide ca o nălucă,
Apoi în citere ele-ncordară
Și plin și limpede încet cântară
Glas a trecutului ce însenină
Mintea cea turbure de gânduri plină.

Pe râul dorului, mânat de vânture,
    Veni odat'

Pe-un vas cu vâslele muiate-n cânture,
Lin-împărat.

Venit-a regele să calce văile
Cătând o sor',
Eroi se-ninimă și plâng femeile
De-a lui amor.

El fură munților ecouri tinere,
Cântul la dor,
Răpește buzelor naivei Vinere
Vorba d-amor.

Pe munți în negură, pe stânci de cremene,
El a cătat
O albă vergină, să-i fie gemene
Și te-a aflat.

Tu ești cântărilor sororă gemene,
Sufletul lor,
Regele inimei trebui să-ți semene
Ca vis cu dor.

În tine vede-se că e în ceriure
Un dumnezeu,
Purtând simètria și-a ei misterure
În gândul său.

Mână dar coardele unele-ntr-altele,
Mână-le lin.
Căci ca în sufletu-ți n-a găsit altele
Regele Lin.

Cântă cu doliul, ce-l varsă bèlele
Când plâng de-amor,
Să creadă lumile, să creadă stelele
Că-i tactul lor.

Cum zboară îngerii din stele-n stele,
Barzii zbor, flutură printr-a lor bele;

Din lungul horelor amestecate
Barzii ridic a lor glasuri bărbate.
Arpele-n cântece par că se sfarmă
Când gem cu sufletul, când zic de-alarmă.
Muzica sferelor: Serafi adoară
Inima lumilor ce-o încongioară,
Dictând în cântece de fericire
Stelilor tactul lor să le inspire.
Și cum colorile ce se îmbină
Naște a soarelui albă lumină,
Astfel prin vocile răsunătoare
Curge-astă mistică, dulce cântare:

Odină,
Cu ochi de dulce lumină,
Cu bucle ce-nvăluie-n aur
Tezaur!

Idee,
Pierdută-ntr-o palidă fee
Din planul Genezei, ce-aleargă
Nentreagă!

Să-nvii vii
Și stânca de care râd timpii
Și tot ce mai e-n nesimțire
În fire?

Vin' dară,
Căci ochiu-ți e viață și pară,
Și sufletu-ți, blândă magie
Ce-nvie.

Să cânte
Ce secolii tăcu înainte,
Și-a munților creștete-nalte
Să salte.

Și din amestecul de vise dalbe,
Dintre danțândeale ființe albe,

Iese cum cântecul dintre suspine
Regina albelor nopții regine.
Păru-i ca aurul fața-ncadreață,
Cunună-n undele-i se furișează.
Pe-o liră gingașă și argintie
Mânuța-i coardele le-ncurcă vie
Și cum din zilele poetici, june,
A idealului iese minune,
Astfel prin notele lirei de-amor
Glasul ei tremură, dulce ușor:

Liră spartă-n stânca lume,
Suflet stins, muiat în nor,
Plâns amar luat de glume,
Adevărul vrăjitor,

E ființa-mi tremurândă
Care trece-n infinit,
Ca un fulger fără țintă,
Ca un cap fără zenit.

Și din chinuri ce mă-neacă,
Eu sorb mirul cel curat,
Cum o lebădă se pleacă
Bând din lacul înghețat.

Și cu moartea cea adâncă
Am schimbat al vieții gând,
Am fost vultur pe o stâncă,
Sunt o cruce pe-un mormânt.

Care-i scopul vieții mele,
Întreb sufletu-mpietrit?
Ochiu-i stins, buzele mele
De dureri a-nvinețit.

Crucea-mi pare gânditoare,
Parcă arde-a vieții-mi tort
Și prin neguri mormântare
Privesc fața mea de mort.

Dar atunci când albe zâne
S-or privi-n sufletul meu,
A! Gândiți, gândiți la mine
Că am fost în lume eu.

Un murmur feeric dezmiardă doios
A salei tăcere senină,
Prin bolta ferestrei, arcată pompos,
S-aude vibrând mandolină,
Ș-un *èco* ușor,
Setos de amor,
Se-neacă-ntr-a mandolei strune
Nebune.

Și toată viața lui, tot ce-a cules
Din unde, din munte, din vale,
Tot sufletu-i june, tot scumpu-i eres
Îl pierde în coardele sale.
Vărsându-l cu dor,
Plângând rătător,
El cântă cu buze de miere
Durere:

„De ce nu-s o floare uscată de vânt
Și pală ca fruntea pe moarte,
Ce mila o pierde prin cruci de mormânt
Cu miros strivit, fără soarte,
C-atunci m-ai lua,
La mine-ai căta
Gândindă, cum e trecătoare
O floare.

Dar eu nu-s, copilă, decât un amor
Ce arde-n o inimă jună,
Un glas de pe buze aprinse de dor,
O minte pustie, nebună
Și dulce descânt
Pe coarde de-argint,
Când palida mea nebunie
Învie.

Dar am o câmpie ce undoie-n flori,
Câmpia speranțelor mele.
Acolo te-așteaptă răsânțele zori,
Pletindu-ți coroană de stele.
S-aduci prin amor
De viață fior,
În câmpul speranțelor vină,
Ondină!“

LA O ARTISTĂ

I

Credeam ieri că steaua-ți e-un suflet de înger
Ce tremură-n ceruri, un cuget de aur
Ce-arunc-a lui raze-n o luncă de laur
Cu-al cântului dar,

Iar tu, interpretă-a cereștilor plângeri,
Credeam că ești chipul ce palida stelă
Aruncă pe-o frunte de undă rebelă,
Pe valul amar.

Dar astăzi poetul cu inima-n ceruri,
Răpit d-a ta voce în rai de misteruri,
Ș-aduce aminte că-n cerul deschis
Văzut-a un geniu cântând Reveria,
Pe-o arpă de aur, c-un *Ave Maria* –
Și-n tine revede sublimul său vis.

II

Cum lebăda viața ei toată visează un cântec divin,
Nu cântecul undei murinde pe luciul mării senin,

Cum galbena luncă visează o iarnă întreagă de-un cânt,
Nu cântecul iernei cel aspru, nu arpa lui Eol în vânt,

Ci lebăda cântecul morții, al morții cu chipul ei drag,
Iar lunca visează de doina voinicului celui pribeag:

Astfel România, uitată-n Carpatul cel ars și bătrân,
Visat-a de glasul tău dulce, de cântu-ți de dorure plin.

Cum lebăda știe că glasul ce iese din luciul adânc
Sunt inimi de lebede stinse ce-n valuri eterne se plâng,

Astfel România, ea știe că glasul tău dulce divin
Italia, sora ei numai, putut-a să-l aibe în sân.

Ea dară acum te salută, ea-n visul ei te-a presupus –
Tu vii ca un cântec de soră la sora ce-n lume s-a dus.

DE CE SĂ MORI TU?

Tu nu ești frumoasă, Marta, însă capul tău cel blond
Când se lasă cu dulceață peste pieptu-ți ce suspină,
Tu îmi pari a fi un înger ce se plânge pe-o ruină.
Ori o lună gânditoare pe un nour vagabond.

Astfel treci și tu prin lume... ca un basmu de proroc!
Ești săracă dar bogată, ești mâhnită dar senină!
Ce să plângi? De ce să mori tu? Ce poți oare fi de vină
Dacă fața ți-e urâtă, pe când anii-ți sunt de foc.

Când ai ști tu cât simțirea-ți și privirea-nduioșată
Cât te face de plăcută și de demnă de iubit,
Tu ai râde printre lacrimi și-ai ascunde negreșit
În cosița ta de aur fața-ți dulce și șireată.

Altele sunt mai frumoase, mult mai mândre, mai bogate,
Dar ca marmura cea rece nu au inimă defel.
Pe când tu!... ești numai suflet. Ești ca îngerul fidel
Ce pe cel care iubește ar veghea-n eternitate.

Șterge-ți ochii, blondă Marta... ochii-ți negri... două stele
Mari, profunzi ca vecinicia și ca sufletu-ți senin.
O, nu știi cât e de dulce, de duios și de divin
De-a te pierde-n ochii-aceștia străluciți în lacrimi grele.

O, surâzi, surâzi odată! Să te pot vedea... o sântă,
O martiră ce surâde printr-a lumii dor și chin,
Pe când ochiul ei cel dulce și de lacrimi încă plin
Se ridică pentr-o rugă cătră bolta înstelată.

Ai surâs?!... O! ești frumoasă... înger ești din paradis
Și mă tem privind la tine... căci ți-o jur: nu m-aș mira
Dac-ai prinde aripi albe și la ceriuri ai zbura,
Privind lumea cea profană cum se pierde în abis.

DE-AȘ MURI ORI DE-AI MURI

C-o bucurie tristă te țin acum în brațe.
Privire în privire și sân la sân trăim,
Și gura ta-mi surâde, și ochii tăi mă-nvață
Când ținem fericirea pe sân cum s-o iubim.

Dar de-oi muri vreodată, copilă gânditoare,
Crezi c-o să-ncet din stele mai mult a te iubi
Și-o să petrec în pace prin lumile de soare,
În care-oi dăinui?

Nu, nu, copilă scumpă!... De-i auzi în noapte,
Când vei veghea în rugă la candela de-argint,
De-i auzi cum tristă aripa unei șoapte
Te-atinge aiurind,

De-i auzi vreo arpă sfărmată, plângătoare,
Vuind ca jalea neagră ce geme prin ruini,
Să știi că prin a nopții de întuneric mare,
La tine, înger, vin!

Și să-mi deschizi fereastra, să trec o boare sănătă
Prin oalele uitate de veștejite flori,
Să mângâi cu suflarea-mi a ta față pălindă,
Ochii tăi gânditori.

Dar de-i muri *tu*, înger de palidă lumină,
O, ce m-aș face-atuncea, mărite Dumnezeu?
O să te plâng cu vântul ce fluieră-n ruină
În rece zborul său?

Înger venit din ceriuri, oi plânge al tău nume,
L-oi sămăna-n flori palizi și-n stelele de foc,
Cânta-te-aș ca și râul cel scuturat de spume
În nopți ce stau pe loc.

Și aș primbla durerea-mi pe mări necunoscute,
Prin stânci ce stau în aer, prin munți cu cap de fier,
Prin selbele bătrâne și prin pustii tăcute –
Prin nourii din cer.

Pân-ce bătrân și palid, cu cap pleșuv ca stânca,
Aș rumpe de pe liră-mi coarde ce nu mai sun'
Și aș culca în piatră inima mea adâncă,
Cu dorul ei nebun.

LOCUL ARIPELOR

Strecor degetele mele printre bucelele-ți de aur,
Raze cari cad în valuri pe un sân ce n-am văzut,
Căci corsetul ce le-ascunde e o strajă la tezaur,
Iară ochii-ți, gardianii, mă opresc și mă sumut.

Ochii tăi, înșelătorii! A ghici nu-i pot vreodată,
Căci cu două înțelesuri mă atrag și mă resping –
Mă atrag când stau ca gheața cu privirea disperată,
Mă resping când plin de flăcări eu de sânul tău m-ating.

O, atunci mâna ta-i tare și respinge cu putere
 Mâna mea, care profană ar intra în santuar
 Să se-ascundă-n sânii-ți tineri, pe când eu plin de plăcere
 Să uit lumea-n sărutarea-ți și în ochii tăi de jar.

Astăzi însă nu-s ca flama cea profană și avară,
 Inima mi-e sântă astăzi, cald și dulce-i pieptul meu,
 Azi sunt cast ca rugăciunea și timid ca primăvara,
 Azi iubesc a ta ființă cum iubesc pe Dumnezeu.

Tu surâzi cu nencredere?... Cât de rea ești tu, copilă!
 Lasă ca sub gazul roșu eu la sânii-ți să pătrunz,
 Să deschii corsetul ista... Tu roșind să râzi gentilă,
 Eu s-apăs fruntea-mi arzândă între pieptii albi, rotunzi

Și să strecur a mea mână după gâtul-ți de zăpadă!
 Tu roșești... tu nu vrei, Marta?... O, de-ai ști ce caut eu...
 Ai surâde și-al tău umăr ai lăsa ca să se vadă,
 Să-ți privesc în ochi cu capul rezemat pe pieptul tău.

Cungiurând c-un braț molatec gâtul tău cel alb ca zarea,
 Apăsând fața-ți roșită pe-al meu piept bătând mereu,
 Eu cu ceealaltă mână pe-ai tăi umeri de ninsoare:
 Locul aripelor albe le-aș căta-n delirul meu!

Locul ciunt unde aripa se-nalță albă c-argintul
 Când tu înger încă-n ceruri pluteai dulce, fericit,
 Locul de-unde-apoi căzură când tu, vizitând pământul
 Te-ai uitat... și-n lumea asta ca copilă te-ai trezit.

LEBĂDA

Când printre valuri ce saltă
 Pe baltă
 În ritm ușor,
 Lebăda albă cu-aripele-n vânturi
 În cânturi
 Se leagănă-n dor ;

Aripele-i albe în apa cea caldă
Le scaldă,
Din ele bățând,
Și-apoi pe luciul, pe unda d-oglinde
Le-ntinde :
O barcă de vânt.

ÎNTUNERICUL ȘI POETUL

ÎNTUNERICUL

Tu care treci prin lume străin și efemer,
Cu sufletu-n lumină, cu gândurile-n cer,
Poet gonit de răsuri și înghețat de vânt
Ce cântă ca o stafie ieșită din mormânt,
Sfarmă-n stânca rece a ta nebună liră,
Căci lumea este piatră și ea nu te admiră,
Ci tu, nebun și palid, la poalele ei plângi
Ca valul care cântă trecutul unei stânci,
Ce veștedă, bătrână se leagănă prin nori,
Când stânca e eternă și valu-i trecător.

POETUL

Și tu crezi, geniu negru, că fără scop și țintă
A lumei und-amară mă-neacă, mă frământă ?
Tu crezi că eu degeaba m-am scoborât din stele,
Purtând pe frunte-mi raza a națiunii mele ?
Voi să ridic palatul la două dulci sorori,
La Muzică și Dramă... în dalbe sărbători
Voi să le-ngân viața și-n cupa lor aurie
Să torn zi și-ntuneric, dureri și bucurie,
Să văd trecutu-n viață, să văd româna dramă,
Cum din mormânt eroii istoriei îi cheamă,
Și muzica română chemând din munții-n nouri,
Din stelele căzânde, din văile-n ecouri,
Din brazii ce suspină l-a iernei vijelie,
Din fluierul cel jalnic, din buciumu-n câmpie,
Chemând doina română, a inimelor plângeri,
A sufletului noapte, a dorurilor stângeri.

Românu-n trecut mare, e mare-n viitor !
Și tu vrei ca poetul să fie trecător,
Pe-a țării sale țarmuri să n-aibă ce să cânte ?
Dar nu-s colori destule în lume să-nveșmânte
A munților Carpatici sublime idealuri,
Ce-noată-n a lui suflet cum noată-n mare valuri,
Și-n creierii-i aleargă de gânduri vijelii,
Cum ginii se sfaramă-n ruinele pustii.

PINTRE STÂNCI DE PIATRĂ SEACĂ

Pintre stânci de piatră seacă,
Auzi plâns de cucuvai,
Țipând noaptea tristu-i vai !
Când în nouri se îneacă
Chipul lunii cel bălai.

Vraja trece peste lume,
Vraja... cântec amorțit,
Ca un vis îngălbenit,
Pe-a ei buze vineți spume,
Capu-i alb e amețit.

Fuge, trece, fuge, zboară,
Buza-i tremură spumând,
Ochii-i joacă schinteind,
Sub nebuna ei cântare
Lumea doarme în descânt.

Este dăina cea nebună,
Care cântă noaptea-n crâng,
Pe când stelele se sting,
Pe când frunzele-abia sună,
Pe când apele-abia plâng.

Vezi cum luna înghețată,
Dintr-al nourilor hău,

Trece ca și visul greu –
Sună-n noaptea descântată
Cântul trist din ceasul rău.

Și bătrâna moarte toarce
Gândul ei în nefinit:
Zilele din vine-ți stoarce
Și când capu-ți se întoarce,
Bagi de seamă c-ai trăit.

O STEA PIN CERURI...

O stea pin ceruri o văd că trece
Și eu un nume i-am pus din zbor,
Numele unei inime rece,
Fără fior.

Ea nevăzută acum se stinge,
Nimeni în zboru-i n-o-a urmărit;
Numai un ochi singur umed o plânge
Căci o-a iubit.

Știți de ce stelei i-am dat un nume,
Numele unui suflet răcit,
Ce-acuma palid, uitat de lume,
A-mbătrânit?

Pentru că ochiul ce lăcrimează
După-acea steauă care s-a stins
Este-al meu suflet ce meditează,
E-ochiul meu plâns.

1870

VENERE ȘI MADONĂ

Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este,
Lume ce gândea în basme și vorbea în poezii.
O! te văd, te-aud, te cuget, tânără și dulce veste
Dintr-un cer cu alte stele, cu-alte raiuri, cu alți zei.

Venere, marmură caldă, ochi de piatră ce scânteie,
Braț molatic ca gândirea unui împărat poet,
Tu ai fost divinizarea frumuseții de femeie,
A femeii, ce și astăzi tot frumoasă o revăd.

Rafael, pierdut în visuri ca-ntr-o noapte înstelată,
Suflet îmbătat de raze și d-eterne primăveri,
Te-a văzut și-a visat raiul cu grădini îmbălsămate,
Te-a văzut plutind regină printre îngerii din cer

Și-a creat pe pânza goală pe Madona dumnezeie,
Cu diademă de stele, cu surâsul blând, vergin,
Fața pală-n raze blonde, chip de înger, dar femeie,
Căci femeia-i prototipul îngerilor din senin.

Astfel eu, pierdut în noaptea unei vieți de poezie,
Te-am văzut, femeie stearpă, fără suflet, fără foc,
Și-am făcut din tine-un înger, blând ca ziua de magie,
Când în viața pustiită râde-o rază de noroc.

Am văzut fața ta pală de o bolnavă beție,
Buza ta învinețită de-al corupției mușcat,
Și-am zvârlit asupra-ți, crudo, vâlul alb de poezie,
Și paloarei tale raza inocenței eu i-am dat.

Ți-am dat palidele raze ce-nconjoară cu magie
Fruntea îngerului-geniu, îngerului-ideal,
Din demon făcui o sântă, dintr-un chicot, simfonie,
Din ochirile-ți murdare, ochiu-aurorei matinal.

Dar azi vălul cade, crudo! dismețit din visuri sece,
Fruntea mea este trezită de al buzei tale-ngheț
Și privesc la tine, demon, și amoru-mi stins și rece
Mă învață cum asupră-ți eu să caut cu dispreț!

Tu îmi pari ca o bacantă, ce-a luat cu-nșelăciune
De pe-o frunte de fecioară mirtul verde de martir,
O fecioar-a cărei suflet era sânt ca rugăciunea,
Pe când inima bacantei e spasmodic, lung delir.

O, cum Rafael creat-a pe Madona dumnezeie,
Cu diadema-i de stele, cu surâsul blând, vergin,
Eu făcut-am zeităte dintr-o palidă femeie,
Cu inima stearpă, rece și cu suflet de venin!

*

Plângi, copilă? – C-o privire umedă și rugătoare
Poți din nou zdrobi și frânge apostat-inima mea?
La picioare-ți cad și-ți caut în ochi negri-adânci ca marea,
Și sărut a tale mâne, și-i întreb de poți ierta.

Șterge-ți ochii, nu mai plânge!... A fost crudă-nvinuirea,
A fost crudă și nedreaptă, fără razem, fără fond.
Suflete! de-ai fi chiar demon, tu ești sântă prin iubire,
Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul blond.

(*Convorbiri literare*, IV, 4, 15 aprilie 1870)

EPIGONII

Când privesc zilele de-aur a scripturelor române,
Mă cufund ca într-o mare de visări dulci și senine
Și în jur parcă-mi colindă dulci și mândre primăveri,
Sau văd nopți ce-ntind deasupra-mi oceanele de stele,
Zile cu trei sori în frunte, verzi dumbrăvi cu filomele,
Cu izvoare-ale gândirii și cu râuri de cântări.

Văd poeți ce-au scris o limbă, ca un fagure de miere:
Cichindeal gură de aur, *Mumulean* glas cu durere,
Prale firea cea întoarsă, *Daniil* cel trist și mic,
Văcărescu cântând dulce a iubirii primăvară,
Cantemir croind la planuri din cuțite și pahară,
Beldiman vestind în stihuri pe războiul inimic.

Liră de argint, *Sihleanu* – *Donici* cuib de-nțelepciune,
Care, cum rar se întâmplă, ca să mediteze pune
Urechile ce-s prea lungi ori coarnele de la cerb;
Unde-i boul lui cuminte, unde-i vulpea diplomată?
S-au dus toți, s-au dus cu toate pe o cale nenturnată,
S-a dus *Pann*, finul *Pepelei*, cel isteț ca un proverb.

Eliad zidea din visuri și din basme seculare
Delta biblicelor sante, profețiilor amare,
Adevăr scaldat în mite, Sfinx pătrunsă de-nțeleș;
Munte cu capul de piatră de furtune detunată,
Stă și azi în fața lumii o enigmă nesplicată
Și veghează-o stâncă arsă dintre nouri de eres.

Bolliac cânta iobagul și-a lui lanțuri de aramă;
L-ale țării flamuri negre *Cârlova* oștirea cheamă,
În prezent vrăjește umbre dintr-al secolilor plan;
Și ca *Byron*, trează de vântul cel sălbatic al durerii,
Palid stinge-*Alexandrescu* sânta candel-a sperării,
Descifrând eternitatea din ruina unui an.

Pe-un pat alb ca un liņoliu zace lebăda murindă,
Zace palida vergină cu lungi gene, voce blândă –
Viața-i fu o primăvară, moartea-o părere de rău;
Iar poetul ei cel tânăr o privea cu îmbătare,
Și din liră curgeau note și din ochi lacrimi amare,
Și astfel *Bolintineanu* începu cântecul său.

Mureșan scutură lanțul cu-a lui voce ruginită,
Rumpe coarde de-aramă cu o mână amortită,
Cheamă piatra să învie ca și miticul poet,
Smulge munților durerea, brazilor destinul spune,

Și bogat în sărăcia-i ca un astru el apune,
Preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet.

Iar *Negruzzi* șterge colbul de pe cronice bătrâne,
Căci pe mucedele pagini stau domniile române,
Scrise de mâna cea veche a-nvățaților mireni;
Moaie pana în culoarea unor vremi de mult trecute,
Zugrăvește din nou iarăși pânzele posomorâte,
Ce-arătau faptele crunte unor domni tirani, vicleni.

Ș-acel rege-al poeziei, vecinic tânăr și ferice,
Ce din frunze îți doinește, ce cu fluierul îți zice,
Ce cu basmul povestește – veselul *Alecsandri*,
Ce-nșirând mărgăritare pe a stelei blondă rază,
Acum secolii străbate, o minune luminoasă,
Acum râde printre lacrimi când o cântă pe *Dridri*.

Sau visând o umbră dulce cu de-argint aripe albe,
Cu doi ochi ca două basme mistice, adânce, dalbe,
Cu zâmbirea de vergină, cu glas blând, duios, încet,
El îi pune pe-a ei frunte mândru diadem de stele,
O așează-n tron de aur, să domnească lumi rebele,
Și iubind-o fără margini, scrie: „*visul de poet*“.

Sau visând cu doina tristă a voinicului de munte,
Visul apelor adânce și a stâncelor cărunte,
Visul selbelor bătrâne de pe umerii de deal,
El deșteaptă-n sânul nostru dorul țării cei străbune,
El revoacă-n dulci icoane a istoriei minune,
Vremea lui Ștefan cel Mare, zimbrul sombru și regal.

.....

Iară noi? noi, epigonii?... Simțiri reci, harfe zdrobite,
Mici de zile, mari de patimi, inimi bătrâne, urâte,
Măști râzânde, puse bine pe-un caracter inimic;
Dumnezeul nostru: umbră, patria noastră: o frază;
În noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază;
Voi credeți în scrisul vostru, *noi nu credem în nimic* !

Și de-aceea spusa voastră era sântă și frumoasă,
Căci de minți era gândită, căci din inimi era scoasă,
Inimi mari, tinere încă, deși voi sunteți bătrâni.
S-a întors mașina lumii, cu voi *viitorul* trece;
Noi suntem iarăși *trecutul*, fără inimi, trist și rece;
Noi în noi n-avem nimica, totu-i calp, totu-i străin!

Voi, pierduți în gânduri sânte, convorbeați cu idealuri;
Noi cârpim cerul cu stele, noi mânjim marea cu valuri,
Căci al nostru-i sur și rece – marea noastră-i de îngheț,
Voi urmați cu răpejune cugetările regine,
Când, plutind pe aripi sânte printre stelele senine,
Pe-a lor urme luminoase voi asemenea mergéti.

Cu-a ei candelă de aur palida înțelepciune,
Cu zâmbirea ei regală, ca o stea ce nu apune,
Lumina a vieții voastre drum de roze semănat,
Sufletul vostru: un înger, inima voastră: o liră,
Ce la vântul cald ce-o mișcă cântări molcome respiră;
Ochiul vostru vedea-n lume de icoane un palat.

Noi? Privirea scrutătoare ce nimica nu visează.
Ce tablourile minte, ce simțirea simulează,
Privim reci la lumea asta – vă numim vizionari.
O convenție e totul; ce-i azi drept mâne-i minciună;
Ați luptat luptă deșartă, ați vânat țintă nebună,
Ați visat zile de aur pe-astă lume de amar.

„Moartea succede vieții, viața succede la moarte“,
Alt sens n-are lumea asta, n-are alt scop, altă soarte;
Oamenii din toate cele fac icoană și simbol;
Numesc sânt, frumos și bine ce nimic nu însemnează,
Împărțesc a lor gândire pe sisteme numeroase
Și pun haine de imagini pe cadavrul trist și gol.

Ce e cugetarea sacră? Combinare măiestrită
Unor lucruri nexistente; carte tristă și-ncâlcită,
Ce mai mult o încifrează cel ce vrea a descifra.
Ce e poezia? Înger palid cu priviri curate,

Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate,
Strai de purpură și aur peste țărâna cea grea.

Rămâneți dară cu bine, sânte firi vizionare,
Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să zboare,
Ce creați o altă lume pe-astă lume de noroi:
Noi reducem *tot* la pravul azi în noi, mâni în ruină,
Proști și genii, mic și mare, sunet, sufletul, lumină –
Toate-s praf... *Lumea-i cum este...* și ca dânsa suntem noi.

(*Convorbiri literare*, IV, 12, 15 august 1870)

LA MOARTEA LUI NEAMȚU

Lăsați clopotul să plângă cu-a lui voce de aramă,
Lăsați turnul ca să miște a lui inimă de fier,
Căci de stele mai aproape el le dă acuma samă
Că un suflet bun și nobil se îndreaptă cătră cer.

Clopote, tu simți durerea și urmezi cu-a ta cântare,
Când din stea în stea se suie sufletul într-un avânt,
Pe când noi urmăm cu pasul cel rărit de întristare
Lutul palid, fără suflet, să-l depunem în pământ.

Ochii? Câte dulci imagini au sorbit a lor lumine!
Capul? O, de câte gânduri el a fost împopulat!
Inima? Câtă simțire frământat-a ea în sine?
Sufletul? Câte speranțe, câte visuri a păstrat?

Ș-azi nimic. Lumea gândirei e o lume sfărâmată
De lemnoasa mân-a morții inima e stoars-acum,
Și imaginele-s șterse, ce prin el treceau odată,
Sufletul (dacă există) printre nori își face drum.

Ai știut tu, scumpe frate, că pământu-i o ruină?
Că-i o sarcină viața? Că-i martiriu să trăiești?

Ai știut tu cum că moartea e un caos de lumină,
Că la finea vecinicii te-aștept stelele cerești?

De-a vieții grea enigmă ție-acuma nu-ți mai pasă,
Căci problema ei cea mare la nimic o ai redus.
Pe când nouă-ncă viața e o cifră nențeleasă
Și-n zădar cătăm răspunsul la-ntrebarea ce ne-am pus.

În zădar ne batem capul, triste firi vizionare,
Să citim din cartea lumii semne ce noi nu le-am scris.
Potrivim șirul de gânduri pe-o sistemă oarecare,
Măsurăm mașina lumii cu acea măsurătoare
Și gândirile-s fantome, și viața este vis.

ÎNGERE PALID...

Îngere palid, îți e mister
Cum că a lumii valuri și șoapte
Este durere și neagră noapte
Pe lângă cer?

Nu știi tu, înger, oare să zbori,
Să lași pământul, trista ruină?
De-ți place cerul, a lui lumină,
De ce nu mori?

O, dar pământul încă te ține
În niște lanțuri țesute-n rai.
Demult zburai tu în lumi senine –
De nu iubeai.

SUS ÎN CURTEA CEA DOMNEASCĂ

Sus în curtea cea domnească,
La domnia din Bârlad,
Șade tânăr domnul Vlad –

Sub căciula-i țărănească
Pe-a lui umeri plete cad.

Astfel șade trist și rece
La ospățul luminat
Din domnescul lui palat,
Cu priviri crunte și rece,
Cu-ochiul negru înfundat.

Fața palidă și tristă,
Manta-i neagră pe-umeri tari,
Fața spână, ochii mari –
Astfel trece în revistă
Pe boierii lui cei mari.

Ici bătrâni ca iarna albă,
Munți cu fruntea de arginți,
Șoptesc dulce și cumiți –
Colo tinerețea dalbă
Cu răs mult și fără minți.

Femei palide, frumoase,
Fețe blânde, ochi de foc,
Ce în gene li se joc
Și-a lor raze luminoase
Printre cale-și cată loc.

Sala-i mare, strălucită,
Masa-i albă, oaspeți mulți,
Vorbe dulci să tot ascuți,
Chiar lumina-i îndrăgită
De ochi lucii, de ochi mulți.

SALA-I MARE, STRĂLUCITĂ

Sala-i mare, strălucită,
Masa-i albă, oaspeți mulți,

Vorbe dulci să tot ascuți –
Și lumina-i îndrăgită
De ochi lucii, de ochi mulți.

Icia unii stau alene
Și visează și gândesc,
Colo alții chiuiesc,
Iar femei cu lunge gene
Râd în taină și privesc.

Una face că nu vede
Și cu capul stă plecat,
Pe când ochii,-namorat,
A lor raze își repede
La străinul întristat.

La străin cu fruntea pală
Și cu părul ca de corb –
Buzele ei roșii sorb
Când în brațe și pe poală
Doarme dus amorul orb.

DAȚI-MI ARPĂ DE ARAMĂ

Dați-mi arpă de aramă
Dar cu strunele de fier
Căci să cânt acuma cer
Ca un vânt ce se sfaramă
Printre stânci de-ngheț și ger.

Dați-mi arpă de aramă
Pe-a mea frunte crengi de brad
Voi să cânt ca largul vad
Sau c-a lumei sântă dramă
Sau ca răcnetul din iad.

Dați-mi cupa cea de piatră
Dar umpleți cu sânge roși
Din dușmanii fioroși

.....
.....

Voi să cânt în poezie
De-acei timpi urâți păgâni
Când strămoșii cei bătrâni
Se luptau cu bărbăție

Și-i dau nume „La români!“
La români! Popor de fală
Cap de geniu, piept de foc
Cu județiul de proroc
Dar cu inimă regală
Și cu flamuri de noroc.

Câți maghiari cu cap de câne,
Câți tătari cu ochii mici,
Câte limburi de peltici
S-au zdrobit de stânci bătrâne
Ce veghează înc-aici.
Câte ginți cu limba slavă
Au venit și-au revenit
Dar cu toți s-au nimicit,
O câmpie de otavă
Sub al coastei fier negrit.

Dați-mi arpa în rugină
Să mai cânt zguduitor
De-al românilor popor
Și-de-al țării cei române,

Și de-al secolilor dor!
Ce să cânt, fii de-armonie,
Ce să cânt ca să vă-ntrec
Și-n durere să mă-nec
Căci cântarea mi-e stafie
Pieptu-i rece, capul sec!

Să cânt nației ce vie
Poartă jugul cel de lemn
Sub al barbarilor semn,
Multe semne de sclavie
Și de viață nici un semn.

Să cânt țării...
Legei fără de Dumnezeu!
Să cânt frunții de ateu
Ce reneagă tată, mamă
Și-i ca dușmanul mai rău?

LA QUADRAT

Înger în patru colțuri, o stea cu barbă lungă,
Cine-a știut vrodată că tot ce eu iubeam
E-un dramaturg puternic, dar fără bani în pungă,
Un paralelogram?

E-un om a cărui visuri la bere tot țintează,
Ce se consumă-n asuri și joacă la hazard,
Un om, dorința cărui e pe biliard să șază,
Să doarmă pe biliard.

Adeseori în noapte văd umbra lui fatală,
În mână cu o halbă, în gură c-un cârnat,
În buzunări cu chifle și subsuori o oală
Și râde... până-i beat.

Visarea sa un șnițel, gândirea sa o bere,
Să bea etern, acesta e visul său ciudat –
Și-odată auzi-vom că-n cruda sa durere
În bere s-a-necat.

ROMANCERO ESPAÑOL

Copii de pe natură
Furțișagurile litterarii ale lui Cocovei Moretto sau vicleniile
lui Scapin traduse-n spaniolește de Signorul Don
Lopez de Poeticales

Motto: *Es muss auch solche Käutze geben. Istorie ciudată! Timpii se iau de păr și se trag îndărăt! Trecutul e viitor și viitorul e trecut. – Anul 15... a furat pe anul 1870 într-un mod oribil și cu precauțiunea viclenește zâmbitoare cum că n-are să fie recunoscut. Odată... în timpii mai... în anul 1870 trăia în România un scriitor care se ocupa din principiu și meserie cu chir Cocoveiu, întunecoasă bufniță ce cutreiera tribunalele României, care-n loc de cocoveau! îngâna încet și printre dinți vorba: Considerând!...*

Acest autor de caraghioslăcuri, moldovenește de mascarade, s-apucă-ntr-o bună dimineață sau într-o bună seară sau într-una din zile (căci două nu i-ar fi trebuit genialei Lopăți) să scrie-n românește o comedie: Viclenie și amor, în trei acte, cu boschet și cu ascunzători secrete și tainice totodată, și în versuri neversificate.

În anul 15... post Christum natum trăiește și un autor spaniol, Moretto, și scrie și acela o comedie cu titlul Dona Diana, adică... lotrul de el! schimba pe Elena lui chir Cocoveiu în Diana – și din România transpune scena tumna-n Spania. Ei, drăcia dracului! – Și-apoi neci nu spune chir Moretto c-a tradus-o de pe moldovenie pe spaniolie. I-am trimis lui Moretto o depeșă în regiunile cerești, ca altă dată de va îndrăzni să copieze în anul... o comedie scrisă românește în anul 1870, să aibă cel puțin precauțiunea ca să puie pe doșcă: tălmăcită de pe moldovenie în anul cutare – da' nu așa!...

ROMANCERO ESPAÑOL

A.– De ce pângi, o, dona Diana,
De ce ochiu-ți lăcrimează?
Nu ești sântă și frumoasă
Ca o dramă spaniolă?
Știi: don Manuel, perfidul,
Inconstant iubește-o altă,

Alta brună, dulce, pală,
Ca o noapte-a primăverei.
D. – Nu-i aceea ce mă doare,
De ce inima mi-e-amară,
Căci don Manuel ș-acuma
E fidel ca totdeauna;
Dar aceea ce mă doare
Și-ochii mei îi fac să plângă
Este că Negruzzi Iacob
M-a tradus în românește.
A. – Și de ce tu să te superi,
Ideal al lui Moretto,
Au în limba cea germană
N-au tradus *ei* comedia,
Ei, străinii! Îns-España
Te adoră, o, Madona,
Cum mi te-a creat Moretto.
D. – Neci n-aș plânge, caro mio,
De ar fi traducțiune;
Rea or bună, ea nu schimbă
Din valoarea mea internă.
Dar Negruzzi, mio caro,
El a scris o comedie,
Comedie-originală:
Viclenie și amor.
Acolo mă văd pe mine,
Figurând sub nume – Elena,
Iar pe Manuel, il caro,
Văd că mi-l numesc Costică.
Dară cum c-a imitat-o
Neci n-o spune, neci n-o scrie,
Ci pe mine mă silește
Să recit la versuri rele
Care sună ca drimbala
A ursarilor gitani.
A. – De-a făcut asta Negruzzi
Cu Madona lui Moretto,
Atunci ești nenorocită
Dona Diana, dona Diana!

1871

MORTUA EST!

Făclie de veghe pe umezi morminte,
Un sunet de clopot în orele sfinte,
Un vis ce își moaie aripa-n amar,
Astfel ai trecut de al lumii hotar.

Trecut-ai când ceru-i câmpie senină,
Cu râuri de lapte și flori de lumină,
Când norii cei negri par sombre palate,
De luna regină pe rând vizitate.
Te văd ca o umbră de-argint strălucită,
Cu-aripi ridicate la ceruri pornită,
Suind, palid suflet, a norilor schele,
Prin ploaie de raze, ninsoare de stele.

O rază te-nalță, un cântec te duce,
Cu brațele albe pe piept puse cruce,
Când torsul s-aude l-al vrăjilor caier
Argint e pe ape și aur în aer.

Văd sufletu-ți candid prin spațiu cum trece;
Privesc apoi lutul rămas... alb și rece,
Cu haina lui lungă culcat în sicriu,
Privesc la surâsu-ți rămas încă viu –

Și-ntreb al meu suflet rănit de-ndoială,
De ce-ai murit, înger cu fața cea pală?
Au nu ai fost jună, n-ai fost tu frumoasă?
Te-ai dus spre a stinge o stea radioasă?

Dar poate acolo să fie castele
Cu arcuri de aur zidite din stele,
Cu râuri de foc și cu poduri de-argint,
Cu țărături de smirnă, cu flori care cânt;

Să treci tu prin ele, o sfântă regină,
Cu păr lung de raze, cu ochi de lumină,

În haină albastră stropită cu aur,
Pe fruntea ta pală cunună de laur.

O, moartea e-un caos, o mare de stele,
Când viața-i o baltă de vise rebele;
O, moartea-i un secol cu sori înflorit,
Când viața-i un basmu pustiu și urât. –

Dar poate... o! capu-mi pustiu cu furtune,
Gândirile-mi rele sugrum cele bune...
Când sorii se sting și când stelele pică,
Îmi vine a crede că *toate-s nimică*.

Se poate ca bolta de sus să se spargă,
Să cadă nimicul cu noaptea lui largă,
Să văd cerul negru că lumile-și cerne
Ca prăzi *trecătoare* a morții *eterne*...

Ș-atunci de-a fi astfel... atunci în vecie
Suflarea ta caldă ea n-o să învie,
Atunci graiu-ți dulce în veci este mut...
Atunci acest înger n-a fost decât lut.

Și totuși, țărână frumoasă și moartă,
De racla ta razim eu harfa mea spartă
Și moartea ta n-o plâng, ci *mai* fericesc
O rază fugită din caos lumesc.

Ș-apoi... cine știe de este mai bine
A fi sau a nu fi... dar știe oricine
Că ceea ce nu e, nu simte dureri
Și *multe* dureri-s, puține plăceri.

A fi? Nebunie și tristă și goală;
Urechea ta minte și ochiul te-nșală;
Ce-un secol ne zice ceilalți o dezic.
Decât un vis sarbăd, mai bine nimic.

Văd vise-ntrupate gonind după vise,
Pân-dau în morminte ce-așteaptă deschise,
Și nu știu gândirea-mi în ce să o stâng:
Să râd ca nebunii? Să-i blestem? Să-i plâng?

La ce?... Oare *totul* nu e nebunie?
Au moartea ta, înger, de ce fu să fie?
Au e *sens* în lume? Tu chip zâmbitor,
Trăit-ai anume ca astfel să mori?
De e sens într-asta, e-ntors și ateu,
Pe palida-ți frunte nu-i scris Dumnezeu.

(*Convorbiri literare*, V, 1, 1 martie 1871)

ÎNGER DE PAZĂ

Când sufletu-mi noaptea veghea în estaze,
Vedeam ca în vis pe-al meu înger de pază,
Încins cu o haină de umbre și raze,
C-asupra-mi c-un zâmbet aripele-a-ntins;
Dar cum te văzui într-o palidă haină,
Copilă cuprinsă de dor și de taină,
Fugî acel înger de ochiu-ți învins.

Ești demon, copilă, că numai c-o zare
Din genele-ți lunge, din ochiul tău mare
Făcuși pe-al meu înger cu spaimă să zboare,
El, veghea mea sfântă, amicul fidel?
Ori poate!... O-nchide lungi genele tale,
Să pot recunoaște trăsurile-ți pale,

Căci tu – *tu ești el*.

(*Convorbiri literare*, V, 8 15 iunie 1871)

NOAPTEA...

Noaptea potolit și vânăt arde focul în cămin;
Dintr-un colț pe-o sofă roșă eu în fața lui privesc,
Pân'ce mintea îmi adoarme, pân-ce genele-mi clipesc;
Lumânarea-i stinsă-n casă... somnu-i cald, molatic, lin.

Atunci tu prin întuneric te apropii surâzândă,
Albă ca zăpada iernii, dulce ca o zi de vară;
Pe genunchi îmi șezi, iubito, brațele-ți îmi înconjoară
Gâtul... iar tu cu iubire privești fața mea pälindă.

Cu-ale tale brațe albe, moi, rotunde, parfumate
Tu grumazul mi-l înlănțui, pe-al meu piept capul ți-l culci;
Ș-apoi ca din vis trezită, cu mânuțe albe, dulci,
De pe fruntea mea cea tristă tu dai vițele-ntr-o parte.

Netezești încet și leneș fruntea mea cea liniștită
Și gândind că dorm, șireato, apeși gura ta de foc
Pe-ai mei ochi închiși ca somnul și pe frunte-mi în mijloc
Și surâzi, cum râde visul într-o inimă-ndrăgită.

O! dezmiardă, pân-ce fruntea-mi este netedă și lină,
O! dezmiardă, pân-ești jună ca lumina cea din soare,
Pân-ești clară ca o rouă, pân-ești dulce ca o floare,
Pân-nu-i fața mea zbârcită, pân-nu-i inima bătrână.

(*Convorbiri literare*, V, 8 15 iunie 1871)

STEAUA VIETII

Când norii, palate fantastice negre,
Cu geamuri prin cari se vede zafir,
Ascult-ale mării lungi cântece-alegre,
Când stele se mir,

Atunci printr-o geană de nouri, deschisă,
Din ochiu-i albastru se vede o stea,
Ce-mi miruie fruntea c-o rază de vise,
C-o rază de nea.

O, steauă iubită ce-abia stai prin stele,
Un sfânt ochi de aur ce tremuri în nori,
Ai milă și stinge lungi zilele mele –
Cobori, o, cobori!

REPLICI

POETUL

Tu ești o undă, eu sunt o zare,
Eu sunt un țăr mur, tu ești o mare,
Tu ești o noapte, eu sunt o stea –
Iubita mea.

IUBITA

Tu ești o ziuă, eu sunt un soare,
Eu sunt un flutur, tu ești o floare,
Eu sunt un templu, tu ești un zeu –
Iubitul meu.

Tu ești un rege, eu sunt regină,
Eu sunt un caos, tu o lumină,
Eu sunt o arpă muiată-n vânt –
Tu ești un cânt.

POETUL

Tu ești o frunte, eu sunt o stemă,
Eu sunt un geniu, tu o problemă,
Privesc în ochii-ți să te ghicesc –
Și te iubesc!

IUBITA

Îți par o noapte, îți par o taină
Muiată-n pala a umbrei haină,
Îți par un cântec sublim încet –
Iubit poet?

O, tot ce-i mistic, iubite barde,
În acest suflet ce ție-ți arde,
Nimica nu e, nimic al meu –
E tot al tău.

BASMUL CE I L-AȘ SPUNE EI

O, dă-mi arpa de aramă
Și mi-o pune-n brațul stâng,
Ochii tăi se plec cu teamă,
Tu roșești – glasu-mi te cheamă,
Coardele încet te plâng!
Vino dar, palidă zână,
Pune fața pe-al meu piept,
Gâtul tău pe brațu-mi drept,
Tu, a ochilor lumină,
Mă iubești, tu? Spune drept!

Mă iubești! Surâzi șireată
Și îți pleci ochii în jos!
O, lumină prea curată,
De-ai cunoaște vrèodată
Sufletul meu dureros;
De ai ști, palide înger,
Cât de mult te iubesc eu,
Câte nopți de-amor și rău
Am vegheat zdrobit de plângeri,
Scumpa mea, odorul meu!

O, atunci mi-ai cere seama
Ca să-ți spun câte-am visat,

M-ai fixa fără de teamă,
Ai da-ncet neagra maramă
De pe păru-ți blond, curat;
Netezind cu mâna-ți albă
Tâmpla ta – tu m-ai privi,
Cu durere mi-ai zâmbi,
Eu, jucându-mă cu salba
De pe sânii-ți, aş vorbi.

Și ți-aș spune, a mea iubită,
Că de mult eu te-am cătat;
În cărarea tănuită,
Prin dumbrava înverzită,
Ori prin codrii cei de brad,
Lângă cântul de izvoare,
Printre stâncile de fier
Ce străbat norii din cer,
Într-a peșterii răcoare,
Într-a nopților mister.

Te vedeam cu a mea minte;
Și acum când te-am găsit
Pare-mi că-mi aduc aminte
Cum că-n vremi de mai nainte
Te-am văzut și te-am iubit –
Să-ți spun unde... într-o seară
Am visat un vis frumos...
Pe un nour luminos
Am văzut la cer o scară
Ridicându-se de jos.

Într-a cerului mărire
Scara de-aur se pierdea,
Iar pe-un tron de nemurire,
Tron de-argint și strălucire,
Maica Domnului zâmbea;
Iar pe schițele de scară
Îngeri stau treptat... treptat,

Cu chip blând și luminat
Și pe lire sunătoare,
Cântau dulce și curat.

La picioarele Mariei
Genuncheat pe-un nor de-argint,
Alb ca lebeda pustiei,
Blând ca glasul poeziei,
Sta un înger cugetând;
Și-a luat arpa-i de-aur
Și trecând mâna pe ea
A-nceput a răsuna
Raiul... luncile-i de laur
De-un blând *Ave Maria*.

Acel înger!... Fața pală,
Ochiul negru, păr bălai,
L-am văzut – o stea regală,
O lumină triumfală –
Și de-atunci îl iubesc, vai!...
L-am cătat în astă lume
Pân-ce viața-mi se pierdu,
Sufletu-mi se abătu...
Ș-atunci te-am văzut: minune!
Acel înger ai fost tu.

Când ai lăsat cerul, dragă?
De ce-n lume ai venit?
Ai știut că viața-ntreagă
Trista-mi inimă pribeagă
Tot pe tine te-a iubit?
Ai știut cine te-așteaptă
Și-ai venit să răsplătești
Lungi durerile-mi lumești,
Cu zâmbirea-ți înțeleaptă
Și cu ochii tăi cerești.

ANDREI MUREȘANU

(Tablou dramatic într-un act)

Persoane:

MUREȘANU, MORS, GENIUL LUMINEI

(Scena înfățișează un peisagiu de-o romanticitate sălbatecă în munți. Pe de o parte stânci crăpate – unele țepene, altele răsturnate – de alta brazi acățați de vârfuri de stânci, unii frânți și răsturnați de vijelii și torente. În fund se văd ruinele încă fumegânde a unui sat de colibe – risipite ca cuiburi mari în dosul stâncelor. Mai în avanscenă, turnul vechi și negru a bisericei satului. Biserica de lemn, cu ferestre mari cu zăbrele, cu muri parte risipiți, cu aco-perământ de șindrile negre și mucezite. Asupra întregului plan se revarsă o galbenă lumină de lună. Avanscena o cuprinde de-a curmezișul un trunchi răsturnat, putred, pe care Mureșanu șade visător. De tot în fund, codri și munți. Clopotul sună dogit 12 ore. Miezul nopții. În vremea asta se scoală Mureșanu.)

Tresare miazănoaptea în inima de-aramă
A turnului de piatră. Lin stelele se-nhamă
La carul lunii blonde. Prin vămile veciei
Nici vremea nu le trece cu visele mândriei,
Nici suflete nu intră, nici suflete nu ies.
Prin aerul de noapte, puternic, rece, des,
A lunii adormite pătrund razele rare
În temnița din pieptu-mi trezind gândiri amare.
Când somnul, frate-al morții, pe lume falnic zace
Cu genele-i închise, cu visele-i de pace,
Când palida gândire prin țara morții trece,
Și moaie-n visuri de-aur aripa ei cea rece
Cu-aghiazima cea dulce a lumii frunte-atinge,
Păcatele-i i-adoarme, invidia i-o stinge –
Ce ochi veghează umed? Ce suflet se frământă,
Ce suflet țipă-n doliu, ce liră jalnic cântă?...
Sunt eu!... Privesc trecutul, și-icoana lui barbară
E zugrăvită aspru d-ursita-ne amară.
Și gândul meu nu poate să rup-acea perdea,
Ce-ascunde viitorul teribil după ea.
Cântarea? Cea mai naltă și cea mai îndrăzneată
Nu e decât răsunset la vocea cea măreață

A undelor teribili, înalte, zgomotoase
A unui râu, ce nu-l vezi. – Sunt undele de timp
Ce viitoru-aduce, spre-a le mâna-n trecut.
Deși privesc nainte-mi noaptea bătrână suptă,
Și văd c-o lume nouă dintr-înșă se ridică,
Dar *pârghia* aceea, ce desfăcând tenebre,
Ridică viitorul – puterea care toarce
Al vremii fir – aceea îmi e necunoscută.
Vai! cele întâmplăte istoria le spune
Și cele viitoare și-aruncă umbra lor
În atmosfera groasă a zilei cei de azi.
De ce se-ntâmplă toate așa cum se întâmplă,
Cine mi-a spune-o oare? E plan, precugetare,
În șirul orb al vremii și-a lucrurilor lumii?
Sau oarba întâmplare fără-nțeleș și țintă
E călăuza vremii? Putut-a ca să fie
Și altfel de cum este tot ceea ce există,
Sau e un *trebui* rece și neînlăturat?
Și dacă trebui toate să fie-așa cum sunt,
Ce legi urmează vremea? Cu *ce drept* ea apasă
O ginte ca pe samă-i o alta să ridice;
E vo dreptate-ntr-asta, sau oarbă-mparte bobii
Soarta fără-de-lege? Și dacă n-ai temeuri
Decât acele spuse de cărțile bătrâne,
Și-aceste-s dovedite că nu dau dezlegare –
Cine-mi va spune mie – dacă a ginței mele
Viață viitoare va fi mai fericită
Decât al ei trecut?
De-ar fi fost rău adesea și bine num-o dată,
Aș crede că-ntâmplarea oarbă, nevinovată
A grămădit în mersu-i, dar fără ca s-o știe,
Atâta neferice pe țara mea pustie. –
Dar *nu!* e-atâta minte – atâta plan de rele
S-a grămădit puternic în viața ginții mele,
Încât îmi vine-a crede că sâmburele lumii
E *răul*. Cartea lumii d-eternă răutate
E scrisă și-i menită.

De vei avea puterea,

Voința ca să sfărâmi pe cel mai slab ca tine,
Bravură se numește. De ești închipuit,
Nesuferind ca alții de-acea închipuire
Cu vorba să se-atingă: onoare se numește;
De vrei să-ntreci pe alții și lumii să-i impui
Persoana ta infamă: dorință-i de mărire,
La fapte mândre stimul. De ești atât de van
Să crezi că pân-și cerul ascultă a ta vorbă,
Că-i pasă dacă corpul ți-l chinuiești și mintea
Ți-o stupifici – îți zice că ești evlavios,
Ba chiar și *sfânt*. – Și nu sunt numai oameni
Ce îți admiră fapta, gândirea-nchipuită,
Ci te admir popoare...

Ce proastă e mulțimea,
Ea crede cum că duce a lumii soartă-n mână,
Și singură e dusă de-o mână de șireți.

De te-a-nzestrat natura
Cu-atâta minte numai, să poți vedea prostia
Și cruda răutate ce masa o domină,
Nedând nimic pe ele, să faci din ele scară
Spre-a te urca pe dânsa l-avere și mărire,
Prefă-te numai cum că tu prețuiești acele
Mari calități și-alese (numește-le cum vrei),
C-o frază lingușește deșertăciunea lor
Și pe-umeri te vor duce, sacrificând averea,
Viața pentru tine. Dar spune-li-adevăruț,
Te-or răstigni pe cruce, te-or huidui cu pietre
Și te vei stinge mizer de nimenea jălit.
Se vede
Că nu puteau șireții ca să găsească-n viață
Alt preț decât acela să-și împlinescă poftă
Pe seama altor... Apoi este și drept, cuminte,
Ca proști să ducă greul, astuții să domnească...
La ce-ar fi-atuncea lumea în două împărțită?
La ce-ar esista proștii – și iar la ce șireții?
Nu *merită* nătângii să fie stăpâniți?
Nu vezi că stăpânindu-i le împlinești dorința?
Mai de dorit ce soartă pot ca să aibă-n lume

Decât să-i ducă-n turme sunetul unui nume?
Ei nici nu-s pentru alta decât ca să trăiască,
Să moară-ntru-mpplinirea unei deșertăciuni.
Și-apoi nu vedeți voi
Că ei admiră toate ce le-aduce pieire?
Omoară fericirea unui popor întreg,
Liniștea unui secol și ești numit erou.
Beată de bucurie mulțimea te primește,
Cu lauri te-ncunună... O gintă ce se-nalță
Pe spatele altora e *mare* – și cu cât
Mai mult se ține-n locu-i prin rău și prin asprime,
Cu-atâta e *mai mare*. Dreptate-universală
E-aceea ce-o urăște puterea brută. Peste
Tărie nu decide nimic. La bine ne-i putea
S-aduci doi oameni; răul l-urmează-întregi popoare;
Căci răul este colțul vieții. Vecinic răul
Întâiul rol îl joacă – e colț în orice cuget,
În oricare voință, în orice faptă mare.
Invidia de pildă e mam-egalității,
Și îngrădirea contra răutății reciproce
Dreptate se numește. Cu cât mai răi sunt civii
Cu-atât e mai perfectă dreptatea.
Fiți răi și veți străbate
La țintă-oricât de mare, numai prin răutate!
Fiți răi! și-urmați principiul ce lumea o domină –
Lăsați să creadă alții mai proști ca voi în bine.
De ce n-aveți voi minte? Deschideți ochii voștri,
Vedeți că *sfânt* și *bine* sunt numai pentru proști?
De când sunteți în lume, a esistat dreptate
Și pentru voi? Dar greul voi numai îl purtarăți,
Voi v-ați hrănit dușmanii, i-ați apărat cu sânge,
În loc de-a sparge capul năpârcei sub picior,
Voi ați crescut-o mare și astăzi vă zugrumă.
Spun popii de-o vecie unde oricare vină
Găsește-a ei osândă și binele răsplata –
Și mii timizi de frică și de-o speranță vană
Trec înșelați pe lângă izvoarele vieții.
Iar dacă nu, liñoliu, piroane de sicriu,

Răsplată sunt virtuții?

Răbdarea cine-o are târască-se-nsetat.

Voi soarbeți picătura de timp ce o aveți,

Aici fiți mari, puternici, aci fiți fericiți –

Aici spirit, curagiul și pumnii au valoare.

În mână de vei prinde-a istoriei carte

Și dacă tu de frică sau poate de rușine

În faptele ei rele nu vei încifra bine,

Vedea-vei cum sub ochii-ți în plin se desfășoară

Răul și iarăși răul – că vremea se măsoară

După a răutății pășire. *Rău și ură*

Dacă nu sunt, nu este istorie. Sperjură,

Invidios-avară, de sânge însetată

E omenirea-ntreagă – o rasă blestemată,

Făcută numai bine spre-a domina pământul,

Căci răutății numai îi datorește-avântul

Ce l-a luat pe scara ființelor naturii.

Cine-a văzut vrodată popor de oameni buni

Să fie mare? Dacă e rău, e egoist,

Vrea toate pentru sine, nimica pentru alții;

Dacă trăiește bine, dar fără ca să lase

Ca și-alții să trăiască – e mare. Când un popol

Începe a fi nobil și generos în cuget,

Atunci a lui cădere și moarte sunt aproape,

Căci numai răul are puterea de-a trăi.

Chiar fapta cea mai bună duce la rău. Ea este

Pământ care hrănește sămânța celor rele.

Ai milă

De unul și cu mâna în care i-ai pus pâne

Mâni va ridica piatra, ca el întâi s-arunce

În tine. Dă-i unuia onoare și mărire,

Și va fi cel din urmă spre-a se uita la tine

De-i fi căzut. – *Ce plan adânc-șiret!*

Cum în sămânța dulce a răului s-a pus

Puterea de viață!

Și mai credeți în bine, în basme de copii!

O, ridicați în suflet gigantici vijelii

Și sfărâmați c-o mândră strigare triumfală

Ordinea cea nedreaptă, șireată, infernală,
Ce proștii și șireții, unii-nșelați, iar alții
Înșelători susțin că de Dumnezeu e pusă
În lume.

O, Satan! geniu al desperării!
Acum pricep eu gându-ți, căci zvârcolirea mării
Trăiește-acum în mine. Pricep gândiri rebele
Când ai smucit infernul ca să-l arunci în stele,
Dezrădăcinași marea ca s-o împrști în soare,
Ai vrut s-arunci în caos sistemele solare. –
Da! ai știut că-n ceruri, răul, nedreptul, tronă,
Că secole nătânge l-adoră, l-încoronă,
Știai c-așa cum este *nu poate* a fi bine!
Că nu poate nedreptul etern ca să domine.
O! de-aș vedea furtuna că stelele desprinde,
Pe cer talazuri mândre înalță și întinde,
Și nourii ca sloiuri de gheață aruncate,
Sfărmându-se de-a sferei castele înstelate –
Cerul din rădăcină nălțându-se decade,
Târând cu sine timpul cu miile-i decade,
Se-nmormântează-n caos întins fără de fine,
Zburând negre și stinse surpatele lumine.
Văd caosul că este al lumilor săcrii,
Că sori mai pâlpoi roșii, gigantice făclii,
Și-apoi se sting. – Nimicul, lințoliu se întinde
Pe spațiuri deșerte, pe lumile murinde!
Văzând risipa, Satan, voi crede c-ai învins!
Căci dacă ești arhanghel al morții cei bătrâne,
Atunci ești drept – căci numai *ea* este dreaptă-n lume,
Și cei ce o servesc – căci contra orice-n lume
Învinge răutatea – dar contra morții nu.
Fiindcă tina lumii e rea, fiindcă tină
Și praf e universul întreg – fără de vină
Ai căzut, geniu mândru, plin de-ndărătnicie
În spații făr-de margini, în evi de vecinicie!
Vai, soarte blestemată, ce oarbă arunci bobii,
La oricine în lume dai ceea ce nu-i trebui,

Te rog, soarte, mă scapă, de alții nu – de mine.
Atât venin în suflet, și-atât amar în gând,
Încât dac-aș putea-o ca să răsuflu-adânc
Și bine – aș învenina vremea-n care-s osândit
De a trăi.

O, geniu ce pătrunzi
Nemărginirea – iartă c-amărăciunea mea
M-a-nvins! Tu știi să judeci și știi că nefericea
Ades scrintește șirul gândirii și o face
Să meargă tocmai contra la calea ceea care
Ar trebui s-urmeze.
Un orologiu care în loc de-a-mbla-nainte
S-ar târâi-ndărăt. O, nu există crime,
Căci toate, toate-s fapte unei gândiri pe dos,
Unei simțiri perverse, amare...
Taci, taci, suflete mândre, nu răscoli cu-atâta
Grozavă ușurință titanica turbare
Ce-n așchii sclipitoare gândirea mi-o sfaramă
Stinge, puternic Doamne, cuvântul nimicirii
Adânc, demonic, rece, ce-n sufletu-mi trăiește
Coboară-te în mine, mă fă să recunosc
C-a ta făptură slabă-s. Nu mă lăsa să sper
Că liber, mare, mândru prin condamnarea ta
N-oi coborî în iaduri de demoni salutat,
Ca unul ce meritu-i de a le fi stăpân –
Stăpân geniilor pieirii! Ce gând superb! O,-nceată,
Inima mea cea stoarsă de-o cugetare beată.
Nu răscoli-n bătaie-ți ruinile sfărmate
A lumii-mi dinăuntru.
Văd cerul, lan albastru sădit cu grâu de stele,
El ni arată planul adâncei întocmele
Cu care-și mișcă sorii. – În sâmburul de ghindă
E un stejar. – Cum dânsul din proprii rădăcine,
Din planul vieții sale ascuns în colțu-obscur
Își crește trunchiul aspru – așa, poporul meu,
În tine e puterea-ți, nălțarea-ți și pieirea-ți.
Eu cred că tot ce este merit de a fi mare

Să-și înnăsprească trebui superba rădăcină
Prin viscole turbate, prin arșiță și-ngheț.
Mai tare e-acea stâncă ce a trecut martiră
Prin vijelii *mai* multe. Popoarele barbare
Ce-au cotropit românii sunt vijelii mărețe,
Turbate, mândre, aspre ca orice vijelie,
Dară și trecătoare ca ele. Iar stejarul
Poporului meu tare ridică ș-azi în vânturi
Întunecata-i frunte și proaspăta *lui* frunză.
În lume văd popoare cumiști și fericite,
Și mă întreb ce soarte să doresc la al meu?
Și-un gând îmi vine aspru, adânc, fără de milă
Și sfărmător de lume. – Nu, nu! N-aș vrea ca alte
Popoare să mai fie c-al meu – nu merit ele
Să-i semene. Poporu-mi menitu-i ca să fie
Altfel de cumu-s alte. Eu nu cer fericire
Pentru a lui viață. – O, nație iubită!
Vei înțelege doru-mi, vei ști să-l prețuiești?
Voi să te văd, iubito! nu fericită – *mare!*
Decât o viață moartă, un negru vis de jale,
Mai bine stinge, Doamne, viața ginții mele,
Decât o soartă aspră din chin în chin s-o poarte,
Mai bine-atingă-i fruntea suflarea mării moarte!

FRUMOASĂ ȘI JUNĂ

Frumoasă și jună, oh, dragă-mi mai ești!
Eu caut și caut în ochii-ți cerești,
Și-n veci nu mă satur și-n veci aș căta,
Iubită, dorită, o gură – așa!

Tu tremuri, tu cauți, tu murmuri, tu râzi,
Cu glasul tău dulce tu raiu-mi deschizi,
Cu părul tău moale tu viața mi-o legi–
O știi și te faci că nu o-nțelegi!

Șireată și dulce – copil vinovat –
De ce nu mă-mbii cu al tău sărutat,
De ce aștepti să-l fur de pe ochii-ți profunzi
Și-n blondele plete tu capul ți-ascunzi!

Cu mâna ți-acoperi tu ochii tăi dragi,
Prin degete cauți, nu râde, ci taci;
Pedeapsa ce meriți, columbă a mea,
O gură-i. – Oh, dă-mi-o – mi-ai dat-o – așa!

IUBITĂ DULCE, O, MĂ LASĂ...

Iubită dulce, o, mă lasă
Să privesc fața-ți, ochiul tău ceresc,
Să mângâi păru-ți d-auree mătase,
Privindu-te, de-amor să nebunesc!
Ah, brațul tău rotund e alb – se lasă
Cu grație pe umerii-mi – privesc
În ochii tăi, în fața ta – în gura jună
S-ascult uimit la vorba ta nebună!

Nebună, că nu are șir și minte,
Ci grație ș-amor copilăros,
La gura ta, care zâmbind îmi minte
Spre-a coperi misterul cel duios,
Ce-mi spune *nu* – când *da* ochiu-ți fierbinte
Din genele-i îmi spune voluptos –
Ah, tot amorul meu, copil în raze,
E concentrat în ființa-ți luminoasă!

Surâsul tău o rază e de soare,
Și ochii tăi sunt stele-n noaptea mea,
Și sânul tău de vergină, ninsoare,
Ce lin l-acoperi tu cu mâna ta,
Când tremurând privești și zâmbitoare
La-a lui dulci flori ce cresc alătura –

Și sărutarea ta – oh, spune, spune
Cu ce s-aseamăn dulcea-acea minune!

De n-ai fi tu, ce-ar folosi viața,
Speranțele-i, și binele-i, și tot!
Un vis ar fi amestecat cu ceața,
Un chin ar fi – ce l-aș sfârși să pot;
Pe când astfel o noapte e măreață,
Pierdută-n stele ce în ceri înot,
Prin ele trece melancolic luna –
O gură dă-mi, iubito – și-ncă una!

Spre sărutare gura-ți se încreață
Și ochii tăi privesc întunecat
Și visători. – Iubito, tu, glumeață,
Nu știi c-a săruta e un păcat
Și că-n întunecata lor dulceață
Nu s-uită ochii de copii vodată –
Fără să plângă-n urmă-a lor langoare
Și voluptoasa lor întunecare!

Căci ce ai zice dacă eu acuma
Aș uita toate... tu mă înțelege –
E drept că ție-o vorbă-ți trebui numa
Ca toată firea mea în lanț s-o legi –
Dar vorba aceea sèrie-ori de glumă,
Cu care pasiunea-mi s-o diregi
Vei spune tu? – O, taci - o, taci, n-o spune –
Ai spus-o? -S mânios, tu, -nțelepciune!

În van vorba ta blând povățuiește –
La seriozitatea ta surâd;
Spre sărutare gura-ți se-ncrețește;
Spre sărutare ochii tăi se-nchid;
Șireată ești! sub geana ce umbrește
Ochii-ți sclipesc, și-mi pare că ei râd;
Cu brațul ți-i acoperi?... Supărată?
Ce te prefaci, iubita mea șireată?

IUBITEI

O, îndulcește-ți ochii tăi, iubită,
O, însenină fața ta de nea.
Nu știi că-n piept inima mea rănită
Tresare-adânc la întristarea ta?
Tresare-adânc, tresare-adânc, iubită –
Oh, în zadar mi-ncreți tu fruntea ta.
Durerea chiar de-o simulezi – eu simt
Fiori adânci în pieptul meu trezind.

Ah! cât ești tu de mândră și frumoasă
Când râzi, când plângi, când mă săruți, când – ah!
Cuprind în mâni eu capul tău – geloasă!
Și sărut ochii-ți plini de lacrimi, ah!
Ei strălucesc ca stelele focoase
Ce-ntr-a junie-mi noapte luminează!
Și te iubesc, și te sărut, te-ador,
Amorul meu, nespusul meu amor!

O, nu-mi muri, o, nu-mi muri, iubită,
C-atunci în veci prin noapte-aș rătăci –
Mi-aș sfărma viața-n jalea cea cumplită
Și de durere n-aș putea muri.
Aș purta-n timp inima-ncremenită,
Cu ochii stinși, și gura-ar amuți.
Durerea ta m-ar face să trăiesc,
Ca să trăiesc, ca să înnebunesc.

Așteaptă dar cu moartea ta, iubită,
Pân-ce de fericire-oi muri eu.
Cu roze să-ncununi fruntea-mi pălită,
Zâmbind să mă săruți, amorul meu;
De-oi învia, să știi, dumnezeită,
Că-un somn a fost angelic, deși greu.
De nu mă voi trezi, să știi, să știi –
Că-n veci visez la ochii tăi cei vii.

Cum va fi acel vis eu nu-ți pot spune –
Eu numai îl gândesc când mă cufund
În ochii tăi. – Neclare sunt, nebune,
Acele-nchipuiri ce mă pătrund.
Privește tu în ochii mei și-mi spune
Ce vezi în ei, în dorul lor profund.
Tot ce-ai văzut eu n-am văzut n-al tău –
Nici în mormânt nu pot ca să-i uit eu.

Ei sunt minuni ce-a muri nu mă lasă,
În somnul morții m-or neliniști,
Pătrunde-vor cu raza lor focoasă
Chiar în sicriul unde voi dormi.
Ei au pătruns prin pături neguroase,
Ce viața mi-a urzit până aci –
De-ați putut sparge negurile-acele,
Veți lumina în veci, iubite stele!

Oh, nu-mi muri, te rog! Căci tot ce-n lume
Eu am iubit murit-au prea curând –
Orice amor ce n-a luat drept glume
Al meu amor e astăzi în mormânt. –
Dar astăzi văd c-am pierdut num-un nume:
Căci ea ești tu – tu ea – într-un cuvânt
Tu mi-ai murit o dată. – Să nu-mi mori
De-a doua oară, înger de amor.

Căci de-ai muri ce-aș face eu în lume –
N-aș regăsi în veci chipu-ți ușor
Și osândit aș fi să stau în lume –
De jalea ta eu n-aș putea să mor.
Acum – acum n-aș plânge al tău nume
Ci chiar pe tine, vecinice amor:
Mort, aș trăi eu; viu, eu aș fi mort.
Trăiește-mi dar – c-adânc în piept te port!

CÂNTECUL LĂUTARULUI

Ca povestea cea sărmană
Care nimeni n-o-a-nțeles,
Trec prin vremea tristă, vană,
Cum prin secolii un eres.

Sunt ca lira spartă-n stâncă,
Sunt ca glasul din pustii,
Sunt ca marea cea adâncă,
Sunt ca moartea între vii.

Dintre chinuri ce mă-neacă
Eu sorbeam mirul curat,
Cum o lebădă se pleacă
Bând din lacul înghețat.

Dar cu moartea cea adâncă
Azi eu schimb al vieții-mi gând,
Am fost vultur pe o stâncă,
Fire-aș cruce pe-un mormânt!

Care-i scopul vieții mele,
De ce gându-mi e proroc,
De ce știu ce-i scris în stele,
Când în van lumea o-nvoc.

Crucea-mi pară gânditoare,
Parca arz-a vieții-mi tort,
Căci prin neguri mormântare
Voi să văd fața-mi de mort.

Doar atunci când prin lumine
M-oi sui la Dumnezeu,
Veți gândi și voi la mine
Cum am fost în lume eu.

COPII ERAM NOI AMÂNDOI...

Copii eram noi amândoi,
Frate-meu și cu mine.
Din coji de nucă car cu boi
Făceam și înhămam la el
Culbeci bătrâni cu coarne.

Și el citea pe Robinson,
Mi-l povestea și mie;
Eu zideam Turnul Vavilon
Din cărți de joc și mai spuneam
Și eu câte-o prostie.

Adesea la scăldat mergeam
În ochiul de pădure,
La balta mare ajungeam
Și l-al ei mijloc înotam
La insula cea verde.

Din lut acolo am zidit,
Din stuful des și mare,
Cetate mândră la privit,
Cu turnuri mari de tinichea,
Cu zid împresurată.

Și frate-meu ca împărat
Mi-a dat mie solie,
Să merg la broaște neapărat,
Să-i chem la bătălie –
Să vedem cine-i mai tare.

Și împăratul broaștelor,
C-un oacacà de fală,
Primi – porunci oștilor.
Ca balta s-o răscoale.
Și am pornit război.

Vai! multe broaște noi am prins
– Îmi pare chiar pe rege –
Și-n turnul negru le-am închis,
Din insula cea verde.
Spre sar-am făcut pace

Și drumul broaștelor le-am dat,
Săltau cu bucurie,
În balt-adânc s-au cufundat
Ca să nu mai revie.
Noi am pornit spre casă.

Atunci răsplata am cerut
Pentru a mele fapte –
Și frate-meu m-a desemnat
De rege-n miazănoapte
Peste popoare-ndiane.

Motanul alb era vistier,
Mârzac cel chior ministru –
Când de la el eu leafa-mi cer,
El miaună sinistru.
Cordial i-am strâns eu laba.

Și împăratul milostiv
Mi-a dat și de soție
Pe fiica lui cu răs lasciv
Și țapănă, nurlie,
Pe Tlantaqu-caputli.

Am mulțămît cu-n umil semn,
Drept mantie o-prostire –
M-am dus l-amanta mea de lemn,
În sfânta mănăstire,
Într-un cotlon de sobă.

Și ah! și dragă-mi mai era!
Vorbeam blând cu dânsa,

Dară ea nu-mi răspundea
Și de ciudă eu atunci
Am aruncat-o-n foc.

Și pe șură ne primblam
Peste stuf și paie
Și pe munți ne-nchipuiam.
Cu fiece bătaie
Mărșileam alături.

Și pe cap mi se îmfle
Casca de hârtie.
O batistă într-un băț,
Steag de bătălie.
Cântam: Trararah!

Ah! v-ați dus visuri, v-ați dus!
Mort e al meu frate.
Nimeni ochii-i n-a închis
În străinătate –
Poate-s deschiși și-n groapă!

Dar ades într-al meu vis
Ochii mari albaștri
Luminează – un surâs
Din doi vineți aștri
Sufletu-mi trezește.

Eu? Mai este inima-mi
Din copilărie?

.....

Ah! îmi îmblă ades prin gând
O cântare veche.
Parcă-mi țiuie-aiurind
Dulce în ureche:
Lume, lume și iar lume!

AVEAM O MUZĂ

Aveam o muză, ea era frumoasă,
Cum numa-n vis o dată-n viața ta
Poți ca să vezi icoana radioasă,
În strai de-argint a unui elf de nea!
Păr blond deschis, de aur și mătasă,
Grumazii albi și umeri coperea,
Un strai de-argint strâns de-un colan auros
Strângea mijlocul ei cel mlădios!

Și talia-i ca-n marmură săpată
Strălucea albă-n transparentul strai,
Sâni dulci și albi ca neaua cea curată,
Rotunzi ca mere dintr-un pom de rai;
Abia se ține haina cea bogată
Prinsă ușor cu un colan de pai,
Astfel adesea mă găsea veghind
Nori străbătea o umbră de argint.

Crinul luminei strălucea în mână
Reflectând dulce mândrul ei obraz,
Razele dulci loveau fața-i senină,
Rotunzii umeri și-albul ei grumaz;
Părul lucea ca auru-n lumină,
Straiul cădea de pe-umeri de atlaz,
Ochi mari albaștri-n gene lungi de aur
Și fruntea-i albă-ntunecată-n laur!

O dată-n viața-i muritorul vede
În visul său un chip așa d-ales!
Eu... fericit c-amantul blondei Lede,
Nebun de-amor, eu o vedeam ades,
Venea-n singurătatea mea pe îndelete,
Rătăceam mâna-n păru-i blond și des,
De pe-umeri haina-i luneca ușor –
Vedeai rotundul braț pân-subsuori.

Părea c-așteaptă de a fi cuprinsă,
De-a-și simți inima bătând cu dor,
Ca buza ei de-a mea să fie-atinsă,
Ca graiul ei să tremure ușor,
Să văd privirea veselă și plânsă,
Să aud glasu-ntunecat de-amor
Și la ureche dulce să-i repet
Cântul, ce-n gândul meu se mișcă-ncet.

O, îmi șoptește numa-n dulci cuvinte
Neînțelese, pline de-nțeleș,
O, îmi surâzi cu gura ta fierbinte,
Tu, înger blând cu ochii plini d-eres,
Căci al tău zâmbet îmi aduce-aminte
C-un înger ești ce fu din cer trimes,
Ca să mângâi junia mea bogată
Cu-a ta zâmbire dulce și curată.

S-apropia, în aer suspendată,
Și brațul ei grumazu-mi cuprindea,
Priveam în sus la fața-i luminată,
La gura-i mică care surâdea –
Din ochi albaștri raza-ntunecată,
Plină de-amor în ochiul meu cădea,
Talia ei subțire-n colan strânsă
Tremura scump de brațul meu cuprinsă.

Ea a murit. – Am îngropat-o-n zare.
Sufletul ei de lume este plâns. –
Am sfărmat arfa – și a mea cântare
S-a înăsprit, s-a adâncit – s-a stins.
Îmi plac a nopții turburate oare,
Îmi place de dureri să fiu învins;
O, de-aș orbi, de-aș amuți odată,
Că-n lume nu văd lumea căutată!

Eu nu văd munții înecați de nouri,
De care gându-mi vultur s-acăța;
N-aud a mării înmiite-ecouri,

Ce-n glasul meu măreț s-amesteca;
În codri-antici n-aud muget de bouri,
Trezind zilele vechi în mintea mea,
Codrul din munți, râul din vale-mi tace –
De ce nu pot în praf a mă preface!

1872

EGIPETUL

Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de maur,
Peste el cerul d-Egipet desfăcut în foc și aur;
Pe-a lui maluri gălbii, șese, stuful crește din adânc,
Flori, juvaeruri în aer, sclipesc tainice în soare,
Unele-albe, nalte, fragezi, ca argintul de ninsoare,
Alte roșii ca jeratec, alte-albastre, ochi ce plâng.

Și prin tufele de mături, ce cresc verzi, adânce, dese;
Păsări îmblânzite-n cuiburi destind penele alese,
Ciripind cu ciocu-n soare, gugiulindu-se cu-amor.
Înecat de vecinici visuri, răsărit din sfinte-izvoară,
Nilul mișc-a lui legendă și oglinda-i galben-clară
Către marea liniștită ce îneacă al lui dor.

De-a lui maluri sunt unite câmpii verzi și țări ferice;
Memfis colo-n depărtare, cu zidirile-i antice,
Mur pe mur, stâncă pe stâncă, o cetate de giganți –
Sunt gândiri arhitectonici de-o grozavă măreție!
Au zidit munte pe munte în antica lor trufie,
I-a-mbrăcat cu-argint ca-n soare să lucească într-un lanț

Și să pară răsărită din visările pustiei,
Din nisipuri argintoase în mișcarea vijeliei,
Ca un gând al mării sfinte, reflectat de cerul cald
Ș-aruncat în depărtare... Colo se ridic trufașe
Și eterne ca și moartea piramidele-uriaeșe,
Racle ce încap în ele epopeea unui scald.

Se-nserează... Nilul doarme și ies stelele din strungă,
Luna-n mare își aruncă chipul și prin nori le-alungă.
Cine-a deschis piramida și-năuntru a intrat?
Este regele: în haină de-aur roș și pietre scumpe,
El intră să vad-acolo tot trecutul. – I se rumpe
Al lui suflet când privește peste-al vremurilor vad.

În zadar guvernă regii lumea cu înțelepciune,
Se-nmulțesc semnele rele, se-mpuțin faptele bune;

În zadar caută-al vieței înțeleș nedeșlegat.
Iese-n noapte... și-a lui umbră lungă-ntins se desfășoară
Pe-ale Nilului lungi valuri. – Astfel pe-unde de popoară
Umbra gândurilor regii se aruncă-ntunecat.

Ale piramidei visuri, ale Nilului reci unde,
Ale trestiilor sunet ce sub luna ce pătrunde
Par a fi snopuri gigantici de lungi sulite de-argint,
Toat-a apei, a pustiei și a nopții măreție
Se unesc să-mbrace mândru veche-acea împărăție,
Să învie în deșerturi șir de visuri ce te mint.

Răul sfânt ne povestește cu-ale undelor lui gure
De-a izvorului său taină, despre vremi apuse, sure,
Sufletul se-mbată-n visuri care-alunecă în zbor.
Palmii risipiți în crânguri auriți de-a lunei rază,
Naltă zveltele lor trunchiuri. – Noaptea-i clară, luminoasă.
Undele visează spume, cerurile-nșiră nori.

Și în templele mărețe, colonade-n marmuri albe.
Noaptea zeei se preâmbă în vestmintele lor dalbe,
Și al preoților cântec sună-n harfe de argint;
Și la vântul din pustie, la răcoarea nopții brună,
Piramidele din creștet aiurind și jalnic sună
Și sălbatec se plâng regii în gigantul mormânt.

În zidirea cea antică, sus în frunte-n turnul maur.
Magul priivea pe gânduri în oglinda lui de aur,
Unde-a cerului mii stele ca-ntr-un centru se adun.
El în mic privește-acolo căile lor tănuite
Și cu varga zugrăvește drumurile lor găsite:
Au aflat sâmburul lumii, tot ce-i drept, frumos și bun.

Și se poate ca spre răul unei ginți efeminate,
Regilor pătați de crime, preoțimei desfrânate,
Magul, paza răzbunării, a cetit semnul întors;
Ș-atunci vântul ridicat-a tot nisipul din pustiuri,
Astupând cu el orașe, ca gigantice sicriuri
Unei ginți ce fără viață-ngreuia pământul stors.

Uraganu-acum aleargă pân-ce caii lui îi crapă
Și în Nil numai deșertul nisipișul și-l adapă,
Așternându-l peste câmpii cei odată înfloriți,
Memfis, Teba, țara-ntreagă coperită-i de ruine,
Prin deșert străbat sălbatec mari familii beduine,
Sorind viața lor de basme peste câmpii nisipiți.

Dar ș-acum turburând stele pe-ale Nilului lungi unde,
Noaptea flamingo cel roșu apa-ncet, încet pătrunde,
Ș-acum luna argintește tot Egiptul antic:
Ș-atunci sufletul visează toat-istoria străveche.
Glasuri din trecut străbate l-a prezentului ureche,
Din a valurilor sfadă prorociri se aridic.

Ș-atunci Memfis se înalță, argintos gând al pustiei,
Închegarea măiestrită din suflarea vijeliei...
Beduini ce stau în lună a minune o privesc,
Povestindu-și basme mândre îmbrăcate-n flori și stele
De orașul care iese din pustiile de jele;
Din pământ și de sub mare s-aud sunete ce cresc.

Marea-n fund clopote are care sună-n orice noapte;
Nilu-n fund grădine are, pomi cu mere de-aur coapte;
Sub nisipul din pustie cufundat e un popor,
Ce cu-orașele-i deodată se trezește și se duce
Sus în curțile din Memfis, unde-n săli lumină luce;
Ei petrec în vin și-n chiot orice noapte pân-în zori.

(*Convorbiri literare*, VI, 7, 1 octombrie 1872)

CUGETĂRILE SĂRMANULUI DIONIS

Ah! garafa pântecoasă doar de sfeșnic mai e bună!
Și mucoasa lumânare sfârâind săul și-l arde.
Și-n această sărăcie, te inspiră, cântă barde –
Bani n-am mai văzut de-un secol, vin n-am mai băut de-o lună.
Un regat pentr-o țigară, s-împlu norii de zăpadă

Cu himere !... Dar de unde? Scârțâie de vânt fereasta,
În pod miaună motanii – la curcan vânătă-i creasta
Și cu pasuri melancolici meditând împlă-n ogradă.

Uh! ce frig... îmi văd suflarea, – și căciula cea de oaie
Pe urechi am tras-o zdravăn – iar de coate nici că-mi pasă,
Ca țiganul, care bagă degetul prin rara casă
De năvod – cu-a mele coate eu cerc vremea de se-nmoaie.

Cum nu sunt un șoarec, Doamne – măcar totuși are blană,
Mi-aș mânca cărțile mele – nici că mi-ar păsa de ger...
Mi-ar părea superbă, dulce o bucată din Homer,
Un palat, borta-n părete și nevasta – o icoană.

Pe păreți cu colb, pe podul cu lungi pânze de painjen
Roiesc ploșnițele roșii, de ți-i drag să te-uiți la ele!
Greu li-i de mindir de paie, și apoi din biata-mi piele
Nici că au ce să mai sugă, – Într-un roi mai de un stângen

Au ieșit la promenadă – ce petrecere gentilă!
Ploșnița ceea-i bătrână, cuvios în mers pășește;
Cela-i cavalier... e iute... oare știe franțuzește?
Cea ce-ncunjură mulțimea i-o romantică copilă.

Bruh! mi-i frig. – Iată pe mână cum codește-un negru purec;
Să-mi moi degetul în gură – am să-l prind – ba las, săracul!
Pripășit la vreo femeie, știi că ar vedea pe dracul,
Dară eu – ce-mi pasă mie – bietul „îns!“ la ce să-l purec?

Și motanul toarce-n sobă de blazat ce-i. – Măi motane,
Vino-ncoa să stăm de vorbă, unice amic și ornic
De-ar fi-n lume-un sat de mâțe, zău! că-n el te-aș pune vornic,
Ca să știi și tu odată boieria ce-i, sărmame!

Oare ce gândește hâtrul de stă ghem și toarce-ntr-una?
Ce idei se-nșiră dulce în mâțeasca-i fantazie?
Vreo cucoană cu-albă blană cu amoru-i îl îmbie,
Rendez-vous i-a dat în șură, ori în pod, în găvăună?

De-ar fi-n lume numai mâțe – tot poet aş fi? Totuna;
Mieunând în ode nalte, tragic miorlăind – un Garrick.
Ziua tologit în soare, pândind cozile de şoaric.
Noaptea-n pod, cerdac şi ştreşini heinizând duios la lună.

Filozof de-aş fi – simţirea-mi ar fi vecinic la aman!
În prelegeri populare idealele le apăr
Şi junimei generoase, domnişoarele ce scapăr,
Le arăt că lumea vis e – un vis sarbăd – de motan.

Sau ca popă colo-n templul, închinat fiinţei, care
După chip ş-aseănare a creat mătescul neam,
Aş striga: o, motătime !motătime ! Vai.. Haram
De-al tău suflet, motătime, nepostind postul cel mare.

Ah! Sunt printre voi de-aceia care nu cred tabla legii,
Firea mai presus de fire, mintea mai presus de minte,
Ce destinul motătimei îl desfăşură-nainte!
Ah! atei, nu tem ei iadul ş-a lui Duhuri – liliecii?

Anathema sit! – Să-i scuipe oricare motan de treabă,
Nu vedeţi ce-nţelepciune e-n făptura voastă chiară?
O, motani fără de suflet! – La zgâriet el v-a dat gheară
Şi la tors v-a dat musteţe – vreţi să-l pipăiţi cu laba?

Îi! că în clondir se stinge căpeţelul de lumină!
Moşule, mergi de te culcă, nu vezi că s-a-ntunecat?
Să visăm favori şi aur, tu-n cotlon şi eu în pat.
De-aş putea să dorm încalea. – Somn, a gândului odină,

O, acopere fiinţa-mi cu-a ta mută armonie,
Vino somn – ori vino moarte. Pentru mine e totuna:
De-oi petrece-ncă cu mâțe şi cu pureci şi cu luna,
Or de nu – cui ce-i aduce? – Poezie – sărăcie!

(*Convorbiri literare*, VI, 9, 1 decembrie 1872)

DOI AȘTRI

Am văzut doi aștri,
Strălucind albaștri
Sub o frunte-n vis;
M-a-necat seninul
Când privii divinul,
Blândul lor surâs.

Și mi-am zis în mine:
Înger cu lumine
De-un adânc noroc...
Din a vieții tale
Înflorită cale
Cum nu stai în loc?

CÂND CRIVĂȚUL CU IARNA...

Când crivățul cu iarna din nord vine în spate
Și mătură cu-aripe-i câmpii întinse late,
Când lanuri de-argint luciu pe țară se aștern,
Vânturi scutur aripe, zăpadă norii cern...

Îmi place-atuncea-n scaun să stau în drept de vatră,
S-aud câinii sub garduri că scheaună și latră,
Jăromatic să-l potol, să-l sfarm cu lunge clești,
Să cuget basme mândre, poetice povești.

Pe jos să șadă fete pe țolul așternut,
Să scarmene cu mâna lâna, cu gura glume,
Iar eu s-ascult pe gânduri și să mă uit de lume,
Cu mintea s-umblu drumul poveștilor ce-aud.

Orlogiul să sune – un greier amorțit –
Și cald să treacă focul prin vinele-mi distinse,
Să văd roze de aur și sărutări aprinse

În vreascuri, ce-n foc puse trăsesc des risipit,
Ca vorba unei babe mărunță, țânduroasă.

Atuncea focu-mi spune povestea-a mai frumoasă.
Din el o aud astfel cum voi să o aud
Ș-amestec celelalte cu glasul-i pâlpat.
Și mândru-acest amestec gândirea-mi o descoasă,
O-nșiră apoi iarăși cum dânsa a voit.

Astfel gândirea-nșiră o mie de mărgele –
Un șir întins și luciu dar fără de sfârșit;
Somnul m-apucă-n brațe prin gândurile mele
Și-n somn mă mai urmează a lor blând glas uimit.
Prin șirul lor ce sună, orlogiul cu jele
L-aud sunând ca greier bătrân și răgușit;
În urmă tace chiar și a mamei rugăciune –
La gânduri sclipitoare un capăt ea le pune.

Ajung la ea și noaptea umbririle-i și-ntinse,
Pe fruntea ei cea dulce culeg blânde visări,
Amorul lin își moaie aripele lui stinse,
Pe ochii ei eu caut profunde sărutări –
Ea-nchide surâzândă lungi genele ei plânse
Și glasul ei e cântec în line tremurări,
Pe sâni rotunzi, albi, netezi, ea fruntea mea așează –
Adorm și ea la capu-mi surâde și veghează.

II

Dar toate-acele basme în somnu-mi mă urmează,
Se-mbină, se-nfășoară, se luptă, se desfac,
Copilele din basmu, cu ochii cu dulci raze,
Cu părul negru coade, cu chipul dulce drag,
Și feți-frumoși cu plete în haine luminoase,
Cu ochi căprii, nalți, mândri ca arborii de fag –
În visele din somnu-mi s-adun și se îmbină,
Fac nunți de patru zile și de patru nopți pline.

Îmi-pare atunci că mândră Ileană Cosânzeană,
Cu ochi, albastre stele, blondă, un spic de grâu,

În mine se-ndrăgește și-ușoară-aeriană
S-așază pe genunchii-mi, cunjură gâtul meu,
Eu netezesc cu mâna arcata ei sprânceană,
Ea ochii și-i închide, zâmbind în visul său –
Ochii i-s plini de lacrimi ce nu le înțelege,
Cu buze-abia deschise îmi spune blânde șege.

Îmi pare că e vară, că noaptea-i dulce brună,
Că lanuri undoiază, că apele lin plâng,
Că nouri îi sparge-o armonioasă lună,
Că stelele din ceruri se scutură și ning –
Prin lanuri înflorite noi mergem împreună
Și mândre flori câmpene eu pentru dânsa strâng
Și ea la îngrijirea-mi cea dulce îmi zâmbește,
Iar sufletul îmi râde, și inima îmi crește.

Luna prin nouri înger pe lume blând veghează.
Somnul aduce-n lume copiii lui nătângi.
Pe râu fiecă undă se-mbracă cu o rază,
Copacii se cutremur în frunțile de stânci,
Lumina se-mprăstie în pânză luminoasă
Pe merii plini cu floare-n grădinele adânci –
Și eu, la trunchiul unui, visez la ea deștept,
În ploaia de flori roze pe dânsa o aștept.

Ea vine și pe sânu-mi când dulce ea se lasă
În pletele-mi și-ncurcă micuță mâna ei,
Și umeda-i suflare, pură, copilăroasă,
Adie blând pe frunte-mi și peste ochii mei,
Apoi fața-i uimită de pieptu-mi ea apasă
Și lacrimi de iubire i-nundă ochii săi,
Iar eu pe mâni, pe gură, pe ochi, pe albu-i gât
Încet, beat de iubire, o mângâi, o sărut.

Și sărutări o mie trezesc în ea mii vise
Și fruntea-i turburată s-apleacă ca un crin;
În ochii ei cei limpezi, sub genele-i închise,
O lume e de visuri, o lume de senin;

Ea fără șir vorbește, și dulcile-i surâse
Cu lacrimi se amestec, și buzele-i suspin –
Ea doarme astfel trează, din somn când se trezește
Cu buzele mă cată, cu ochii îmi zâmbește.

În vis mă arde soare și cerul e văpaie,
Pe lac barca e-mpinsă de valuri care merg,
Iar undele-i uimate, profunde și bălaie
Reflectă-n ele țărmi – se-ntunecă, se șterg...
În barcă șed și-ascult eu a inimii-mi bătaie
Căci eu ca rândunica la dânsa iar alerg –
Pe-a malurilor arbori și frunza este mută –
Misterul lin surâde pe lumea cea tăcută.

O, TE-NSENINĂ, ÎNTUNERIC RECE ...

O, te-nseină, întuneric rece
Al vremii. Înflorește-n neagra-ți
Speluncă umedă ca ebenul cel topit,
Fă ca să strălucească pe-acea cale
Ce duce-n vecinicie toate-acele
Ființe nevăzute, cari *sunt*,
Deși trec nesimțite, ca și vremea
Ce vremuieste-adânc în tot ce e.
Să văd trecând în haină cuvenite
Acele gânduri, ce-atunci când apar
Nemuritoare par, pentru c-apoi
Nici să nu știi cum de au dispărut.
Din mintea secolilor lungi, greoi –
Ca și când n-ar fi fost. Câte ființe
Ar trebui să treacă pe-a ta cale:
Unele mândre, țanțoșe, regale,
Cu-ncoronată frunte – îmbrăcate
În purpură; altele dulci, cu ochii
Moi, mari, albaștri... albe ca și crinul,
Mișcând a lor corp voluptos, ce-nvită
Mai aruncând priviri de muritoare,

Mai căutând iubire, ca sirene;
Unele-nchipuite, alte tâmpе,
Unele aspre, altele duioase,
Toate cerând brevet la nemurire
Și toate strecurându-se cu toate astea
Pe calea care duce la orașul
Uitării, îngropat de vecinicie.
Dar deasupra-astei mulțimi pestrițe
De gânduri trecătoare, vezi departe
Munții de vecinici gânduri ridicând
A lor trufașă frunte către cer:
Cu nepăsare ei privesc la toate
Efemeridele ce trec în vale
Cântând, vuind, certându-se și toate
Aspirând la un lucru care-n veci
Nu poate fi a lor – eternitatea.

DEMONISM

O raclă mare-i lumea. Stelele-s cuie
Bătute-n ea și soarele-i fereasta
La temnița vieții. Prin el trece
Lumina frântă numai dintr-o lume
Unde-n loc de aer e un aur,
Topit și transparent, mirositor
Și cald. Câmpii albastre se întind,
A cerurilor câmpuri potolind
Vânăta lor dulceață sub suflarea
Acelui aer aurit.
Acolo stă la masa lungă, albă,
Bătrânul zeu cu barba de ninsoare
Și din păhăre nalte bea auroră
Cu spume de nori albi. Și îngeri dulci
În haine de argint, frunți ca ninsoarea,
Cu ochi albaștri cari lin lucesc
Și-ntunecat în lumea cea solară,
Cu sânuri dulci, ca marmura de netezi,

Îi mângâi barba lungă, – și razim capul
De umerii bătrâni cuprinși de plete.
Și colțuroasa-i roșie coroană,
De fulger împietrit, lucește-n aer
Sălbatec. Iar un înger ... cel mai blând,
Îngenuncheat l-a lui picioare cântă
Pe arfa sa și aerul roșește
De voluptatea cântecului său...
Nu credeți cum că luna-i lună. Este
Fereastra cărei ziua-i zicem soare.
Când îngeri cântă de asupra raclei
În lumea cerurilor – ele-albesc.
Și nu mai pătrund raze aurite
Prin vechi oblon – ci raze de argint
Și pe pământ ajung țândări duios
Din cântecul frumos – dar numai țândări...
Ici în sicriu, sub cel capac albastru
Și țintuit și ferecat cu stele,
Noi viermuim în mase în cadavrul
Cel negru de vechime și uscat
Al vechiului pământ care ne naște –
Certându-ne-ntre noi, ființi ciudate,
Grețoase în deșertăciunea lor.
Este un ce măreț în firea noastră,
Dar acel ceva nu din noi răsare,
O moștenim de la Titanul mort,
De la pământ, în care ne nutrim.
În moartea lui e ceva sfânt și mare,
E o gândire-adâncă și-ndrăzneță
Pentru ce el fu condamnat la moarte.
Viața noastră e o ironie,
Minciuna-i rădăcina ei. Dorința
De-a fi și de-a-avea singur tot ce este
Principiul e de înflorire a ei.
În van pământul mort ne-nspiră câteodată
Din sântul suc al stinsei sale viețe
Gândiri de-o nobilă, naltă răscoală:
Întoarcerea la *fire și dreptate.*
Noi nu-l pricepem... o-ncercăm adese

Dar n-o putem. Făcuți suntem
După asemănarea-acelui mare
Puternic egoist, carele singur
Îmbrăcat în mărirea-i solitară
Ridică-n cer înnourata-i frunte.
În van voim a reintra-n natură,
În van voim a scutura din suflet
Dorința de mărire și putere,
Dorința de a fi ca el în lume:
Unici. Și această dorință,
Temei la state, națiuni și cauza
Războaielor cumplite care sunt
Pașii istoriei, acest e... *răul.*
Să nu ne înșelăm. Impulsul prim
La orice gând, la orișice voință,
La orice faptă-i *răul.* Însă
Atuncea când ne naștem, răsăriți
Abia din carnea vechiului Titan,
Noi suntem buni – până suntem copii.
O binefacere ne dă pământul,
Neprețuită-n duioșia ei,
El ne permite ca să ne întoarcem
Dup-o viață vană, zgomotoasă,
În sânul lui – în sânul lui și-al păcii.
El ne-a și pus, bătrân-duiosul tată,
Adânc în suflet o dorință dulce
Și de-ntrebăm această-enigmă scumpă
Ce însemnează și dacă voim
A o pricepe, ea răspunde: *pace.*
Da! pace căutăm fără s-o știm.
Ce n-o luăm de la-nceput? De ce
O căutăm în luptă? Căci în lupte
Nu e decât victorie pe de o parte,
Cădere pe de alta – nedreptate.
Și din viața noastră,-ntemeiată
Pe rău și pe nedrept și pe minciună,
Și din știința morții – a renturnării
În corpul mort, din care am ieșit,
Se naște veșnica nefericire.

Suntem copii – etern nefericiți.
Dar în zădar, căci suntem după chipul
Și-asămănarea lui. Noi suntem răi
Fără de-a-avea puterea lui. Răi putem fi
Mai ca și el – dară din neputință
Se naște ironia vieții noastre.
În van Titanul mort, ce ne-a născut
Binele ni-l voiește; în zădar
Cearcă-a vorbi cu noi în cugetări
Strălucitoare, varii, -mbălsămate,
În flori, în râuri, în glasul naturii
Ce-i glasul lui, consilii vrea a da.
În van. Viața, sufletul, rațiunea
– Scânteia care o numim divină –
Ne face a ne înșala asupra firii
Și-a n-o-nțelege...
O, demon, demon, ! Abia-acum pricep
De ce-ai urcat adâncurile tale
Contra nălțimilor cerești;
El a fost rău și fiindcă răul
Puterea are de-a învinge...-nvinse.
Tu ai fost drept, de-aceea ai căzut.
Tu ai voit s-aduci dreptate-n lume:
El e monarc și nu vrea a cunoaște
Decât voința-și proprie și-aceea
E rea. Tu ai crezut, o, demon,
Că în dreptate e putere. – Nu,
Dreptatea nu-i nimic făr-de putere.
Cătat-ai aliați între titanii
Ce brăzdau caosul-n a lor răscoală,
Ai înzestrat pământul cu gândiri,
L-ai înarmat cu argumente mari
Contra lui Ormuz.
Și el ca tine a devenit rebel,
Se zvârcoli spre ceruri spre-a le sparge,
Mișcând aripile-i de munți de piatră,
Puterea sa cumplită – contra *Lui*.
Dar deturnat el recăzu în caos –

Cadavru viu, l-învăli într-o raclă
Albastră.
Titan bătrân, cu aspru păr de codri,
Plânge în veci pe creștii feții sale
Fluvii de lacrimi. De-aceea-i ca mort;
Uscat... stors de dureri este adâncu-i –
Și de dureri a devenit granit.
A lui gândiri încremeniră reci
În fruntea sa de stânci și deveniră:
Rozele dulci rubine; foile,
Smaralde, iară crinii,
Diamante. Sângele său
Se prefăcu în aur, iară mușchii
Se prefăcură în argint și fier.
Din carnea-i putrezită, din noroi
S-au născut viermii negrului cadavru:
Oamenii.
Spre a-l batjocori până și-n moarte
Ne-am născut noi, după ordin divin,
Făcuți ca să-și petreacă Dumnezeu
Bătrân cu comica-ne neputință,
Să rădă-n tunet de deșertăciunea
Viermilor cruzi, ce s-asamăn cu el,
Să poată zice-n cruntă ironie:
Pământ rebel, iată copiii tăi!

MIRADONIZ

Miradoniz avea palat de stânci.
Drept streșină era un codru vechi
Și colonadele erau de munți în șir,
Ce negri de bazalt se înșirau,
Pe când deasupra, streșina antică,
Codrul cel vechi fremea îmflat de vânt.
O vale-adâncă ce-ngropa în codri,
Vechi ca pământul jumetă din munte,
Mâncând cu trunchii ruși scările negre
De stânci, care duceau sus în palat –

O vale-adâncă și întinsă, lungă,
Tăiată de un fluviu adânc bătrân,
Ce pe-a lui spate văluroase pare
A duce insulele ce le are-n el –
O vale cât o țară e grădina
Castelului Miradoniz.
Iar în castel de treci prin colonade
Dai de înalte hale cu plafondul
Lor negru strălucit și cu păduri
De flori. Păduri căroro florile
Ca arborii-s de mari. Roze ca sorii,
Și crini, ca urnele antice de argint,
Se leagănă pe lugerii cei nalți,
Iar aerul văratic, dulce, moale.
Ca stelele sunt musculițele prin frunze
Și împlu aerul cel cald cu o lumină
Verzuie, clară, aromată. Fluturi –
Cu părul de-aur și cu aripioare
De curcubău – în haine de argint
Din floare-n floare fâlfăiesc și-și moaie
Gurițele-umede și roșii în potirul
Mirositor și plin de miere-al florilor.
Tufe de roze sunt dumbrăvi umbroase
Și verzi-întunecoase, presărate
Cu sori dulci înfoiați, mirositori –
E-o florărie de giganți. Într-un loc
Crăpată-i bolta de granit, de cauți
Prin streșina de codru până sus,
Unde în ceruri lin plutește luna.
Ea-i o regină tânără și blondă
În mantia-i albastră constelată,
Cu mâinile unite pe-al ei piept
De neauă... Trece luminând cu ochii
Albaștri, mari, prin straturi înflorite
De nori, ce înfoiate îi oferă
Roze de purpur, crinii de argint;
Din când în când cu mâna-i argintoasă
Ea rupe câte-o floare și-o aruncă
Jos pe pământ ca pe-o gândire de-aur;

Colo un nor se naltă sfânt și sur,
Se-ncheagă, se formează – ncremenește,
Devine-un templu grec și plin de umbra
Columnelor ce-l înconjur – și prin colonne
Trece-argintoasă câte-o rază-a lunii.
Ea drumul ia spre-acel castel. Diadema-i
De diamante-n stele contopite
Brilează-n noapte – țăriile negre
A domei se-nsenină – și ea intră
În el. – Columnele-ard sub clara ei lumină
Și aruncă umbra una-ntr-alta.
Ea intră-n domă... stelele-o urmează.
Și noaptea sântă plină-i de-ntuneric
Pe râul sânt ce curge-n valea mare
Care-i grădina cea din codri vechi
A lui Miradoniz. – Insule sfinte
Se naltă-n el ca scorburi de tămâie.
Copile sunt cu ochi rotunzi și negri,
Cu flori de aur, de smarald – cu stânce
De smirnă risipită și sfărmată
În bulgări mari. Pe mândrele cărări,
Ce trec prin verzile și mândre plaiuri,
E pulbere de-argint. Pe drumuri
Cireși în floare scutură zăpada
Trandafirie a-nfloririi lor,
Vântul le mână, văluos le naltă,
De flori troiene în loc de omăt
Și sălcii sfinte mișcă a lor frunză
De-argint deasupra apei și se oglindează
În fundul ei – astfel încât se pare
Că din aceeași rădăcină crește
O insulă în sus și una-n jos.
Și nu-i nimica în aceste ramuri:
Dintr-un copac într-altul numai țes
Painjini de smarald painjinișul
Cel rar de diamant – și greieri cântă,
Ca orologii aruncate-n iarbă.
Și peste râul mare, de pe-un vârful
De arbore antic țesut-au ei

Un pod din pânza lor diamantoasă,
Legându-l dincolo de alți copaci.
Prin podul străveziu și clar străbate
A lunii rază și-nverzește râul
Cu miile lui unde, ca-ntr-o mândră
Nemaivăzută feerie. – Iară peste pod
Trece albă, dulce, mlădioasă, jună,
Albă, ca neaua noaptea, păru-i de aur
Lin împletind în crinii mânilor,
Ivind prin haina albă membri-angelici,
Abia călcând podul cel lung cu-a ei
Picioare de omăt, zâna Miradoniz.
Ea-ajunge în grădina ei de codri
Și rătăcește, – o umbră argintie
Și luminoasă-n umbra lor cea neagră;
Ici se pleacă spre a culege o floare,
Spre-a arunca în fluviul bătrân,
Colo aleargă dup-un flutur,
Îl prinde – îi sărută ochii și-i dă drumul;
Apoi ea prinde-o pasăre măiastră
De aur, se așază-ntr-a ei aripi
Și zboară-n noapte printre stele de-aur.

ECÒ

Cu-ncetu-nserează și stele izvorăsc
Pe-a cerului arcuri mărețe.
În umede lanuri de-albastru ceresc,
Merg norii cu hainele crețe
    Și stâncile rar
    Ca stâlpii răsar,
Negriți și-ndoți de furtună
    În lună.

Diamant e în aer, în codri – miros
Și umbră adânc viorie;
Și luna-i a cerului scurt argintos
Și stele păzesc în tărie

Și văile sunt
În aburi de-argint
Pierdute-ntr-al doinelor șuier
Din fluier.

Pe-un cal care soarbe prin nările-i foc,
Din ceața pustie și rece,
Un tânăr, pe vânturi, cu capul în joc,
Cu clipa gândirei se-ntrece
Și calu-i turbat
Zbura necurmat,
Mânat ca de-a spaimelor zână
Bătrână.

Pe umeri de munte, din stânci de bazalt
Castelul de nalță, se-ncruntă,
Și-a murilor muche și creștetu-i nalt
De nouri și ani se-ncăruntă,
Dar astăzi e viu
Și-n glas auriu
Răsună din umbra cea mare
Cântare.

În mii de lumine ferestrele-i ard,
Prin cari se văd trecătoare,
Prin tactul cântării pierdute de bard,
Ivindu-se umbre ușoare;
Trec albe ca-n vânt
Dulci neguri de-argint,
Palatul plutea în magie
Aurie.

Ca cerbul uimit ce prin creștet de stânci
E-urmat de săgeat-arzătoare,
Din căi năruite, din gârle adânci,
Fugarul în tropot răsare
Cu nara arzând
Cu coama pe vânt,

O dată-ncă pinten l-împunge
Și-ajunge.

Iar tânărul sare ușor de pe el
Și prundul sub pasu-i răsună.
Frumos ca din basme și tras prin inel
Și nalt ca și bradul din lună,
C-un salt a suit
Al bolții granit.
Urcat într-un arc de fereastă
Adastă.

Mantaua lui neagră în lună s-a-ntins
De pare-o perdea în fereastră
Și gratii de fier a lui mână-a cuprins
Uitându-se-n sala cea vastă.
Pe stânci de bazalt
Stă calu-i înalt
Și coama-i i-o îmfală în lună
Furtună.

Sala-i ca aerul scăldat în soare,
Muiat de-a florilor suflet răcoare.
În ea frumoasele ființe albe
Par gânduri palide din visuri dalbe.
De-umărul junilor de razim, zboară,
De raze umede ochii-s izvoare,
Ca-n vânt se leagănă zveltele poze
Prin păr ce flutură cununi de roze...
Și beți de muzică plutesc ca vântul,
Jocul e repede, încet e cântul
Și pe când sufletul stă de beție
Plutesc ființele... o vijelie...
Până ce aria dispăre, trece...
O rază timidă în ziua rece.
Apoi perechile stând risipite
S-adun în grupele orânduite
Și din amestecul de vise dalbe,
Din trecătoarele ființe albe,

Iese ca aria dintre suspine
Regina albelor nopții regine,
Sau cum din zilele poetic june
A idealului iese minune.
Păru-i ca aurul fața-ncadreză,
Cunună-n undele-i se furișează,
Se-ndoaie talia-i în albă haină
Parcă-i o timidă a nopții taină.
Pe-o liră gingașă și argintie
Mânuța-i coardele le-ncurcă vie,
Prin blânde notele lirei de-amor
Glasul ei tremură dulce ușor:

Prin bolta ferestei înguste
Mă uit într-al văilor rai,
Cum codrii în cale-i supune
Furtuna, copila de crai.

Prin păru-i de aur, coroană
Cu colțuri în fulger și jar,
Ea apele-n cale-i aplană
Și-ndoaie bătrânul stejar.

Prin poarta îngustă din murii
Grădinei, cetății-mi din stânci,
Cobor în adâncul pădurii
Unde-izvoarele murmur adânci.

Prin nourii rupți trece luna
Și-n sufletu-mi dor a pătruns.
Și părul mi-l îmflă furtuna
Și ochii-mi se-neacă de plâns.

Doresc doar ca în fundul mării
Să mă ia cu sine-n sarai,
În nalte albastrele sale,
Furtuna, copila de crai.

Doresc ca să intru cu luna
În dome de nouri, ce pier –
Doresc cu popoare de stele
Să merg drumul mare din cer.

Ce caut eu nu vă știu spune,
Eu singură nu știu ce vreau,
Atât e de tainic ascunsă
Dorința în sufletul meu.

Mi-e ciudă pe frunza cuminte,
Pe vorbărețe valuri de râu,
Ele-mi spun ce dorește-al meu suflet,
Ce singură eu nu știu.

Și flori și crengi și stele
În ciuda mea taine îmi spun –
Ah! cum le-aș smulge pe toate
Să fac din ele cununi.

În codru o creangă se-ndoaie,
O poartă prin frunze, și-n prag
Un chip cu ochi mari se ivește –
Ah! cum mi-ar putea fi de drag.

Un murmur feeric dezmiardă voios
A salei tăcere senină.
Din bolta ferestei arcată pompos
S-aude vibrând mandolină
    Și-un *ecò* ușor
    Petrece cu-amor,
Cu dulcea vibrare de strune,
    Ce spune.

Și toată viața lui, tot ce-a cules
Din unde, din munte, din vale,
Tot sufletu-i june, tot scumpu-i eres
Alunecă-n cântecu-i moale

Ș-al coardelor grai,
Frumos ca din rai,
Amestecă-n vorbe de miere
Durere:

Sara pe deal buciumpul sună cu jale,
Turmele-l urc – stele li scapără-n cale,
Apele plâng clar izvorând în fântâne –
Sub un salcâm, dragă, m-aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așa sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Umezi se nasc stele pe bolta senină –
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi, casele-n lună ridică,
Scârție-n vânt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluiera murmură-n stână.

Și osteniți oameni cu coasa-n spinare
Vin de la câmp, toaca răsună mai tare –
Clopotul vechi împlă cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde d-iubire ca para.

Ah! în curând valea și satu-amuțește,
Ah – în curând pasu-mi spre tine grăbește,
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-oi cum îmi ești dragă!

Te-i rezima, dulce copil, de-al meu umăr –
Și fir cu fir păru-ți aurit am să-l număr,
Ap-am să beau din a ta gură frumsețe,
Dulci sărutări din ai tăi ochi de blândețe.

Îmbrățișați noi vom șede la tulpină,
Fruntea-mi în foc pe-ai tăi sâni se înclină,
Ce-alături cresc dulci și rotunzi ca și rodii –
Stelele-n cer mișcă-auritele zodii.

Ne-om rezima capetele-unul de altul
Și surâzând vom adormi sub înaltul,
Vechiul salcâm – astfel de noapte bogată
Cine pe ea n-ar da viața lui toată?

.....

Pe vârful de munte, în codri-mbrăcat,
De nouri grămezi se adună
Și unul pe altul, măiestru urcat,
Ei par o cetate în lună.
    Și bolțile-n muri
    Și stâlpii sunt suri,
Lumina prin arc de fereastră
    E-albastră.

În halele-albastre – ‘nstelatele bolți –
Te uiți prin coloane de nouri
Și luna ieșind dintr-a stâncilor colți
Le împle cu mii de tablouri.
    Lumina-i de-argint
    În nouri s-a frânt
Și se-ncheagă prin naltele dome
    Fantome.

În hainele albe de neguri de-argint
Și creții de roze purpure,
Și părul pe frunte cu stele e prins,
Ca îngerii albe și pure –
    Prin gene de nor,
    Ca visuri strecor,
Ducând înstelata lor viață
    Prin ceață.

Un șuier în noapte, prin codri, un vânt,
Un freamăt – și totul dispare...
Și nori se-ncrețesc risipiți și s-avânt.
În lună stau stâncile rare –
    Iar junele-iubit

E-un brad putrezit
Pe trunchi de granit, pe ruine
Bătrâne.

TĂCEȚI! CEARTA AMUȚEASCĂ...

Tăceți! Cearta amuțească – E-o oră grea și mare,
Aripele ei negre în ceruri se întind,
Astfel lumea-amuțește la-ntunecări solare,
Astfel marea-amuțește, vulcane când s-aprind;
Când prin a vieții visuri – oștiri de nori – apare
A morții umbră slabă cu coasa de argint
Tăceți! Cum tace-n spaimă a Nordului popor
Când evul asfințește și dumnezeii mor.

Aduceți-vă aminte de-acele nalte poze
De frunțile-n lumină a vechilor profeți;
Pe un pustiu de piatră, pe cer d-azur și roze
Trecu un stâlp de flacări ce lumina măreț
Și-n fruntea unui popor – pierdut în chin – e Mose,
Și sufletul lui mare, adânc și îndrăzneț,
Prevede că în sânul pierdutului popor
E viitorul lumii ș-al ei mântuitor.

El n-a văzut pământul promisiiei divine,
Viața lui se stinse în munții slabi și suri,
Corpul i-l poartă-ntregul pustiu fără de fine,
O ginte-ntreagă poartă a lui învățături.
Ca-nmormântată-n secolii, cenușa lui rămâne,
Dar spiritu-i sfăramă înalții, vechii muri
De Iericho – și-n gându-i și-n biblia lui scrisă
Viața-ntreagă mare unui popor e-nchisă.

Astfel în noaptea noastră pierdută și amară,
Un glas de deșteptare adânc a răsunat,
O stea a rupt puternic eclipsa cea solară,
Un stâlp pin chinuire un drum ne-a arătat,

O arpă de aramă cu coarda temerară
Trezî-n sufletul nostru simțire de bărbat:
Ca glasul Providenței din stinsele decade,
Astfel s-auzi glasu-ți, bătrâne Eliade !

O, limba lui ! Îmi pare c-aud cum ea răsună
În aspra ei mânie, zidind nor peste nor,
Din ștearsa, nențeleasa a istoriei rună
A descifrat al ginții puternic viitor.
El trece peste timpuri pe valuri cum furtuna,
Valuri cari în ceartă se scutură și mor.
Os magna sonaturum! Idei c-ale lui Crist
În limba inspirată unui evanghelist.

Inima lui cea mare menită fu de soartă
Să nască-ntr-un timp rece, căzut, degenerat,
Dacă în fundul negru, adânc din marea moartă,
Cu-ape de plumb, cu valuri greoaie-n a ei pat,
Vulcan puternic, care cutremur în el poartă,
Cu razele-i de flacări ar fi acufundat,
Pân-ce deodată mândre, gândirile-i irump
Pin undele greoaie, pin apele de plumb.

ODIN ȘI POETUL

Ei cer să cânt... durerea mea adâncă
S-o lustruiesc în rime și cadențe
Dulci ca lumina lunii primăvara
Într-o grădină din Italia.
Să fac cu poezia mea cea dulce
Damele să suspine, ce frumoase
Pot fi pentru oricine. Pentru mine
Nu. Și juni nătângi cu țigarete-n gură,
Frizați, cu sticla-n ochi, cu cioc sub dinți,
Să reciteze versuri de-ale mele
Spre-a coperi cu-espresia adâncă
Unei simțiri adevărate – niște mofturi.

Mai bine-aș smulge sufletul din mine,
Aș stoarce cu o mână crudă, rece
Tot focul sânt din el, ca în scânteie
Să se risipe, pân-se va-njosi
Să animeze pe deșerti și răi.
O, și de-ați plânge chiar, dacă durerea
Adevărată și neprefăcută
V-ar topi ochii și a mea cântare
V-ar arde sufletul din voi... Atuncea
E și mai rău – și-atunci și mai puțin
Va gândi cineva pe un moment
L-acel nefericit ce le-a avut.
Voi le citiți ca să puteți a plânge
– Căci prin izvor de lacrimi mor dureri –
Voi știți c-o mână – oricare-ar fi – v-atinge
Fruntea cea plină de sudori, și dulce
Va răcori bolnava fierbințeală
Și stavilă la lacrimi va pune
C-o sărutare... La mine,
Ce singur stau cu fruntea-ntunecată,
Ce nu pot plânge pentru că durerea
Ochii-mi a stors și sufletul meu aspru
L-a împietrit... la mine
Nimeni nu va gândi, nici a gândit.
La ce? Au nu știu ei cu toții
Că dacă vor seca a mea durere
Cu mângâieri – atuncea și izvorul
De cânturi va seca... Nebuni! vă iert...
O, mare, mare înghețată, cum nu sunt
De tine-aproape să mă-nec în tine!
Tu mi-ai deschide-a tale porți albastre,
Ai răcori durerea-mi înfocată
Cu iarna ta eternă. Mi-ai deschide
A tale-albastre hale și mărețe;
Pe scări valuri coborând în ele,
Aș saluta cu aspra mea cântare
Pe zeii vechi și mândri ai Valhalei.
– „Bine-ai venit, tânăr cu ochi din ceriuri“,

Râzând Odin și ridicându-și cupa
M-ar saluta. – Și haina cea lungă
Și albă creții ar arunca de neauă
Și părul lung mi s-ar îmfla de vânt.
– „Un scaun pentru bard“ – și-n scaunul nalt
De piatră, cu sprijoanele lui nalte,
Eu m-aș simți că-s uriaș.
Și zeii mângâind lungele barbe,
Nălțând privirea-n bolțile antice
Spre a-și aminti dulci suveniri,
M-ar asculta spunându-le de lumea
Cea de pitici, ce virmuiește astăzi
Pe țărâna ce-au locuit-o ei.
– „Lasă-i pustiei, cine-ar fi crezut
C-atât de mizerabilă a deveni.
Semița cea din zei născută“.
Dar un bătrân ce sta-ntr-un colț de masă
Ridică cupa lui cu mied: – „Ascultă,
Nu mi-i ști spune ce mai face țara
Ce Dacia se numea – regatul meu?
Mai stă-nrădăcinată-n munți de piatră,
Cu murii de granit, cu turnuri gote,
Cetatea-mi veche Sarmisegetuza?“
– „Nanicum, o, Decebal. O văd
Pentru întâia dată acum înălțată
Prin părul tău ca o coroană mândră,
Lucrată-n pietre scumpe ca-n granit.“
– „Dară urmașii acelor romani?“
– „Ce să vorbesc de ei? Toți oamenii
Pigmei sunt azi pe vechiul glob... dar ei
Între pigmeii toți sunt cei mai mici –
Mai slabi, mai fără suflet, mai mișei.
Romani sau daci, daci sau romani, nimic
N-aduce aminte de-a voastră mărire.
Orice popor, oricât de prăpădit
O piatră va găsi, sau o bucată
De fier ori de aramă, ca să sape
Cu ea urmele-adânci ce le-ați lăsat –

Voi oameni mari, ce stați acum cu zeii
Și ospătați cu ei – în colbul negru
Uitat ș-ușor al vechiului pământ.
Dar ei... De-ar merge-n sud și nord – nimica.
Sunt ca o laie de nomazi și de lăieți
Ce stau deocamdată numai pre pământul
Ce l-au cuprins, spre a fi alungați
De alt popor mai tare, iubitor
De cele ce-au trecut, ce-s rădăcina
Și gloria celor ce sunt.“

– „Ah! ce-am dori în ora morții mele,
Roma să guste pân-în fund păharul
Mizeriei și-a decăderii, într-atât
Încât să se desprețuiască ei pe sine –
Asta s-a împlinit... Romanii vechi și mândri,
Îvingătorii lumii, au devenit
Romunculi... Dar cu ce s-ocupă ei?
Or fi crescând căței, or fi-nvățând
Să strige ca cucoșii... un popor
Ce se desprețuiește pe el însuși trebui
S-ajungă la d-acestea.“

– „Nu, vorbesc franțuzește și fac politică.“

– „E tot atâta.“

– „De unde vii?“ întreabă Odin blând.
– „Am răsărit din fundul Mărei Negre,
Ca un luceafăr am trecut prin lume,
În ceruri am privit și pe pământ
Și-am coborât la tine, mândre zeu,
Și la consortii tăi cei plini de glorie.
De cântec este sufletul meu plin.
De vrei s-auzi al iernii glas vuint
Și lunecând prin strunele-mi de fier,
De vrei s-auzi cum viscolește-n arfa-mi
Un cânt bătrân și răscolind din fundu-i
Sunete-adânci și nemaiauzite,
Ordonă numai – sau de vrei ca fluviul
De foc al gândurilor mele mari

Să curgă-n volbură de aur pe picioare
De stânci bătrâne, într-o limbă aspră
Și veche – însă clară și înaltă
Ca bolțile cerului tău, o, Odin,
Spune-mi atunci, să-nstrun ale ei coarde
Ca să-mi câștig cununa mea de laur.
Poate-ar fi vrut ei să mi-o deie... Dară
De la pitici eu nu primesc nimica.“
– „Sărman copil – zice bătrânul zeu –
De ce răscolești tu toată durerea
Ce sufletul tău tânăr a cuprins?
Nu crede că-n furtună, în durere,
În arderea unei păduri bătrâne,
În arderea și-amestecul hidos
Al gândurilor unui neferice
E frumusețea. Nu – în seninul,
În liniștea adâncă sufletească,
Acolo vei găsi adevărata,
Unica frumusețe...

(Fruntea-i înaltă,
De neauă coperită, și coroana-i
De stele-albastre strălucea în hală,
Și vorba lui blândă era duioasă.)
... Din cupa mea de aur bea auroră
S-între seninul blândeii diminețe
În pieptul tău. Și ți-oi deschide-atunci
Portalele nalte de la hale
Cu lungi coloane de zăpadă, cu-arcuri
De neauă albă, ca argint din Ophir,
Cu bolți mai nalte decât însuși cerul.
Acolo printr-acele lungi coloane
Suspendă lampe mari ca niște albe lune
Ce împlu lumea visurilor mele
Cu o lumină dulce, albă, caldă.
Stâlpii sclipesc, bolțile-s strălucite,
Cărările-s de pulbere mai albă
Ca-argintul cel de viu. – Un aer
Blând argintiu îți va îmfila tot părul,

Vei răsufla miroase dulci de crin,
Talarul tău va lumina în noapte –
Prin hale vei zări blânde-mi zâne,
Și-atunci să cânti. Vei ști ce e frumos.“
O vorbă zice – murii cei albaștri
Ai mării, desfăcuți în două, -mi lasă
Privirea într-un labirint de neauă:
Coloane nalte, bolți arcate splendid,
Pe ele lune lin ardeau... și-n umbra
Cea clar-oscură-a stâlpilor de neauă
Văzut-am o copilă dulce-înaltă,
Subțire ca-ntruparea unui crin.
Frumosu-i păr de aur desfăcut
Cădea pân-la călcâie, haina-i albă
Udă părea de moale – strălucită
Cuprindea membrii ei dulci și zvelți,
Mânile-i mici, ca doi crini albi, încearcă
În van a împleti părul de aur,
Gura-i o roză surâzând deschisă,
Ochii-i albaștri luminau ca stele,
Iar pe-a ei umeri albi abia se ține
Haina cea lungă și bogată. – „Vino,
Odin îi zice, blând copil al mării.
Un bard sătul de-a lumii lungi mizerii
S-au coborât în noaptea noastră clară –
Să cânte roagă-l.“ Ca o umbră
Strălucind argintiu în clară noapte
S-apropie... – „O, nu te teme, -mi zice,
Tu, ce nu temi furtuna și durerea,
De ce să tremuri la a mea privire?“
Lin tremură glasul ei blând în noapte.
– „O, zână, nu de frică, de plăcere
Tremură-n mine sufletul meu bolnav.
Să cânt? Dar oare la a ta privire
Nu amuțește cântul de-admirare –
Nu ești un cântec însăși – cel mai dulce,
Cel mai frumos, ce a fugit vodată
Din arfa unui bard? O, fecioară,

Vin-lângă mine, să mă uit în ochii-ți,
Să uit de lume, ah! să pot uita
Fierea cu care ei m-au adăpat
În lume. Cine-ar fi știut
Că-n fundul mării tu trăiești, copilă,
Ca un mărgăritar, topit din visul
Mării întregi,
Și nu te temi că aurul din plete-ți
Se va topi în stele – și că păru-ți
Amestecat cu ele-ar străluci
În noapte-albastră a acestei lumi;
Și nu te temi că glasul tău
Va-ndulci vecinicia cea amară
A mării!“ – Măgulitor, ea zice,
Ș-o roză ea lasă pe a mea gură,
Cu tânăr miros – roza gurei sale.
– Frumoasă ești, ca să găsesc cuvinte
Spre-a îndulci ochii tăi mari albaștri,
Sufletul tău cel blând, nevinovat,
Aș sfărma soarele în țândări de-aur,
L-aș presăra-n cărarea ca de neauă:
O închinare l-a tale picioare
Mici, dulci și albe. O, Odin,
Pune-i un sceptru-n mână, sceptrul mării,
Pe fruntea ei coroană pune, mare,
De diamante, umede, topite
În strălucirea lor cea înfocată,
Căci ea-i regina frumuseții – a lumii.
Ea capu-și rezemă de ai mei umeri
Și glasul ei îmi șopti în ureche:
– Voi îndulci tot chinul, tot amarul
Cu care-n lume ei te-au adăpat –
Căci te iubesc, sărmanul meu copil.

Și Odin își deschise ochii albaștri
Și mari, răsând cu ei – iar zeii
Lin șoșoteau între ei bătrânește
Și surâzând își aduceau aminte

De-a tinereții zile dulci a lor, ascunse
În negura secolilor trecuți.

MEMENTO MORI

(Panorama deșertăciunilor)

Turma visurilor mele eu le pasc ca oi de aur,
Când a nopții întunec – înstelatul rege maur –
Lasă norii lui molateci înfoiați în pat ceresc,
Iară luna argintie, ca un palid dulce soare,
Vrăji aduce peste lume printr-a stelelor ninsoare,
Când în straturi luminoase basmele copile cresc.

Mergi, tu, luntre-a vieții mele, pe-a visării lucii valuri,
Până unde-n ape sfinte se ridică mândre maluri,
Cu dumbrăvi de laur verde și cu lunci de chiparos,
Unde-n ramurile negre o cântare-n veci suspină,
Unde sfinții se preîmblă în lungi haine de lumină,
Unde-i moartea cu-aripi negre și cu chipul ei frumos.

Una-i lumea-nchipuirii cu-a ei visuri fericite,
Alta-i lumea cea aievea, unde cu sudori muncite
Te încerci a scoate lapte din a stânței coaste seci;
Una-i lumea-nchipuirii cu-a ei mândre flori de aur,
Alta unde cerci viața s-o-ntocmești, precum un faur
Cearc-a da fierului aspru forma cugetării reci.

Las-să dorm... să nu știi lumea ce dureri îmi mai păstrează.
Îmbătat de-un cântec vecinic, îndrăgit de-o sfântă rază,
Eu să văd numai dulceață unde alții văd necaz,
Căci ș-așa ar fi degeaba ca să văd cu ochiul bine;
De văd răul sau de nu-l văd, el pe lume tot rămâne
Și nimic nu-mi folosește de-oi cerca să rămân treaz.

N-au mai spus și alții lumii de-a ei rele să se lase?
Cine-a vrut s-asculte vorba? Cine-aude? Cui îi pasă?

Toate au trecut pe lume numai răul a rămas.
O, acele uriașe, însă mute piramide
Cari stau ca veacuri negre în pustiuri împietrite
Câte-au mai văzut și ele – ce-ar vorbi de-ar avea glas.

Când posomorâtul basmu – vechea secolilor strajă –
Îmi deschide cu chei de-aur și cu-a vorbelor lui vrajă
Poarta naltă de la templul unde secolii se torc –
Eu sub arcurile negre, cu stâlpi nalți suiți în stele,
Ascultând cu adâncime glasul gândurilor mele,
Uriașă roat-a vremii înapoi eu o întorc

Și privesc... Codrii de secolii, oceane de popoare
Se întorc cu repejune ca gândirile ce zboară
Și icoanele-s în luptă – eu privesc și tot privesc
La vo piatră ce însamnă a istoriei hotară,
Unde lumea în căi nouă, după nou cântar măsoară
Acolo îmi place roata câte-o clipă s-o opresc !

*

Colo stau sălbateci negri cu topoarele de piatră.
În pustiu aleargă vecinic, fără casă, fără vatră,
Cap de lup e-a lor căciulă, pe-a lor umeri, piei de urs;
Colo-nchină idolatrul nențelesul foc de lemne,
Colo magul lui îi scrie pe o piatră strâmbe semne
Să nu poat-a le-nțelege lungul secolilor curs.

Babilon, cetate mândră cât o țară, o cetate
Cu muri lungi cât patru zile, cu o mare de palate
Și pe ziduri uriașe mari grădini suite-n nori;
Când poporul gemea-n piețe l-a grădinei lungă poală
Cum o mare se frământă, pe când vânturi o răscoală,
Cugeta Semiramide prin dumbrăvile răcori.

Acel rege – o lume-n mâna-i – schimbătoarea lui gândire
La o lume dă viață, la un secol fericire –
Din portalele-i de aur ca un soare răsărea,
Dar puternica lui ură era secol de urgie;
Ce-i lipsea lui oare-n lume chiar ca Dumnezeu să fie?
Ar fi fost Dumnezeu însuși, dacă – dacă nu murea.

Asia-n plăceri molateci e-mbătă, somnoroasă,
Bolțile-s ținute-n aer de colonne luminoase
Și la mese-n veci întinse e culcat Sardanapal;
Și sub degete măiestre arfele cugetă mite,
După plac și-mpart mesenii a cântării flori uimite,
Vinuri dulci, mirositoare și femei cu chipul pal.

Azi? Vei rătăci degeaba în câmpia nisipoasă:
Numai aerul se-ncheagă în tablouri mincinoase,
Numai munții, garzi de piatră stau și azi în a lor post;
Ca o umbră asiaticul prin pustiu calu-și alungă,
De-l întrebi: unde-i Ninive? el ridică mâna-i lungă,
– Unde este? nu știu, zice, mai nu știu nici unde-a fost.

*

Nilul mișcă valuri blonde pe câmpii cuprinși de maur –
Peste el cerul d-Egipt, disfăcut în foc și aur,
Pe-a lui maluri gălbui, șese, stuful crește din adânc;
Flori, giuvaeruri în aer, sclipesc tainice în soare,
Unele-albe, nalte, fragezi, ca argintul de ninsoare,
Alte roșii ca jărat, alte-albastre, ochi ce plâng.

Și prin tufele de măhuri, ce cresc verzi, adânce, dese,
Păsări îmblânzite-n cuiburi, distind penele alese,
Ciripind cu ciocu-n soare, gugiulindu-se cu-amor;
Încat în vecinici visuri, răsărit din sfinte-izvoară,
Nilul mișc-a lui legendă și oglinda-i galben-clară
Cătră marea liniștită, ce îneacă a lui dor.

De-a lui maluri sunt unite câmpii verzi și țări ferice –
Memfis, colo, -n depărtare, cu zidirile-i antice,
Mur pe mur, stâncă pe stâncă – o cetate de giganți –
Sunt gândiri arhitectonici de-o grozavă măreție,
Au zidit munte pe munte în antica lui trufie,
Le-a-mbrăcat cu-argint ca-n soare să lucească într-un lanț

Și să pară răsărită din visările pustiei,
Din nisipuri argintoase în mișcarea vijeliei,
Ca un vis al mării sfinte, reflectat de cerul cald

Ș-aruncat în depărtare... Colo se ridic trufașe
Și eterne ca și moartea piramidele-uriașe,
Racle ce încap în ele fantazia unui Scald.

Se-nserează. Nilul doarme și ies stelele din strungă,
Luna-n mare își aruncă chipul și prin nori le-alungă –
Cine-a deschis piramida și-năuntru a intrat?
Este regele. În haină de-aur roș și pietre scumpe,
El intră să vad-acolo tot trecutul. – I se rumpe
A lui suflet când privește peste-al vremurilor vad.

În zădar guvernă regii lumea cu înțelepciune –
Se-nmulțesc semnele rele, se-mpuțin faptele bune –
În zădar caut-al vieții înțeles nedezelegat.
Iese-n noapte și-a lui umbră lung-întins se desfășoară
Pe-ale Nilului mari valuri, – astfel pe-unde de popoară
Umbra gândurilor regii se aruncă-ntunecat.

Ale piramidei visuri, ale Nilului reci unde,
Ale trestiilor sunet, ce sub luna ce pătrunde
Par a fi snopuri giganteci de lungi sulițe de-argint –
Toat-a apei și-a pustiei și a nopții măreție
Se unesc să-mbrace mândru vechea-acea împărăție,
Să învie în deșerturi șir de visuri ce te mint.

Râul sânt ni povestește cu-ale undelor lui gure
De-a izvorului său taină, despre vremi apuse, sure;
Sufletul se-mbată-n visuri, cari-alunecă în zbor,
Palmii risipiți în crânguri, auriți de-a lunei raze,
Nalță zveltele lor trunchiuri. – Noaptea-i clară, luminoasă,
Undele visează spume, cerurile-nșiră nori.

Și în templele mărețe – colonade-n marmuri albe –
Noaptea zeii se preîmblă în vestmintele lor dalbe
Ș-ale preoților cântec sună-n arfe de argint –
Și la vântul din pustie, la răcoarea nopții brună,
Piramidele, din creștet, aiurind și jalnic sună;
Și sălbatic se plâng regii în giganticul mormânt.

În zidirea cea antică sus în frunte-i turnul maur.
Magul priivea pe gânduri în oglinda lui de aur,
Unde-a cerului mii stele ca-ntr-un centru se adun.
El în mic privește-acolo căile lor tănuite
Și c-un ac el zugrăvește cărărușile găsite –
A aflat sâmburul lumii, tot ce-i drept, frumos și bun.

Și se poate ca spre răul unei ginți efeminate,
Regilor pătați de crime, preoțimei desfrânate,
Magul, gard al răzbunării, a citit semnul întors.
Ș-atunci vântul ridicat-a tot nisipul din pustiuri,
Astupând cu dânsu-orașe, ca gigantice sicriuri
Unei ginți, ce fără viață-ngreuia pământul stors.

Uraganu-acum aleargă pân-ce caii lui îi crapă –
Și în Nil numai pustiul nisipișul și-l adapă,
Așternându-l peste câmpii cei odată înfloriți;
Memfis, Theba, țara-ntreagă coperită-i de ruine,
Prin pustiul străbat sălbatec mari familii beduine,
Sorind viața lor de basme prin câmpie nisipiți.

Dar și-acum, turburând stele pe-ale Nilului lungi unde,
Noaptea, flamingo cel roșu, apa-ncet, încet pătrunde
Și-acum luna argintește tot Egiptul antic;
Ș-atunci sufletul visează toată-istoria străveche,
Glasuri din trecut străbate l-a prezentului ureche –
Din a valurilor sfadă prorociri se aridic.

Și-atunci Memfis se ridică, argintos gând al pustiei,
Închegare măiestrită din suflarea vijeliei –
Beduini ce stau în lună, o minune o privesc,
Povestindu-și basme mândre mestecate numa-n stele
Despre-orașul care iese din pustiile de jele.
Din pământ și de sub mare, s-aud sunete ce cresc.

Marea-n fund clopote are, care sună-n orice noapte,
Nilu-n fund grădine are, pomi cu mere d-aur coapte –
Sub nisipul din pustie cufundat e un popor,
Ce cu-orașele-i deodată se trezește și se duce

Sus, în curțile din Memfis, unde-n săli lumină luce. –
Ei petrec în vin și-n chiot orice noapte pân-în zori.

*

Vezi Iordanul care udă câmpii verzii Palestine:
Dintre vii cu struguri de-aur se ridic mândre coline,
Pe Sion, templul Iehovei, o minune îl privim;
Codrii de maslin s-amestec printre lunci de dafin verde,
Chidron scaldă-n unda-i clară ierburi mari – ș-apoi se pierde
În cetatea ce-n văi doarme – miticul Ierusalim.

Și în Libanon văzut-am rătăcite căprioare
Și pe lanuri secerate am văzut mândre fecioare
Purtând pe-umerele albe auritul snop de grâu.
Alte vrând să treacă apa cu picioarele lor goale
Ridicără rușinoase și zâmbind albele poale,
Turburând cu pulpe netezi fața limpedelui râu.

Am văzut regii Iudeei în biserica măreață,
Unde marmura în arcuri se ridică îndrăzneată
Și colonnele înalte cătră cer pare c-arat;
Văzui pe David în lacrimi rupând haina lui bogată
Zdrobind arfa-i sunătoare de o marmură curată,
Genunchind să-i ierte Domnul osânditul lui păcat.

Solomon, poetul-rege, tocmind glasul unei lire
Și făcând-o să răsune o psalmodică gândire,
Moaie-n sunetele sfinte degetele-i de profet;
El cânta pe împăratul în hlamidă de lumină,
Soarele stătea pe ceruri auzind cântarea-i lină,
Lumea asculta uimită glasu-i dulce și încet.

Dar ieșind din templul sacru lasă gândul lui să cadă,
Căci amorul îl așteaptă cu-a lui umeri de zăpadă,
Raze moi în ochii negri – el dă lirei alt acord:
Căci femeile-l așteaptă cu șireata lor zâmbire,
Brune unele ca gânduri din poveștile asire,
Alte blonde cu păr de-aur – vise tainice de Nord.

Dar venit-a judecata, și de sălcii plângătoare
Cântărețul își anină arfa lui tremurătoare;
În zădar rugați pieirea – muri se năruie și cad!
Cad și scări, ș-aurite arcuri, grinzi de cedru, porți de-aramă
Soarele privește galben peste-a morții lungă dramă
Și s-ascunde în nori roșii, de spectacol speriat.

Și popor și regi și preoți îngropați-s sub ruine.
Pe Sion templul se sparge – nici un arc nu se mai ține,
Azi grămezi mai sunt de piatră din cetatea cea de ieri .
Cedri cad din vârf de munte și Livanul pustiește,
Jidovimea risipită printre secolii rătăcește –
În pustiu se-nalță-n soare desfrunziții palmieri...

*

O, lăsați să moi în ape oceànici a mea liră!
Să-mbrac sunetele-i dalbe cu a undelor zâmbire,
Cu-ale stelelor icoane, cu a cerului azur;
Să înalț munții Greciei, scânteind muițați de soare,
Cu dumbrave prăvălitate peste coaste răsătoare
Și cu stânci încremenite printre nouri de purpur.

Peste văile adânce repezite-n regioane
Nourate, stau ținute templele multicolore
Parcă munții-n braț de piatră le ridică și le-arat
Zeilor din ceriuri. Vulturi peste văi înnegurate,
Grei atârână cu întinse aripi și priviri ținătate
Supra lumii ce sub dânșii stă adânc, împrăștiat.

Astfel Grecia se naște din întunecata mare.
Poartă-n ceruri a ei temple ș-a ei sarcini de ninsoare,
Cer frumos, adânc-albastru, străveziu, nemărginit;
Din coloanele de dealuri se întind văile pline
De dumbrave, de izvoare și de râuri cristaline,
Cari lunec zdrumicate pe-a lor bulgări de granit.

Și din turmele de stânce, risipite cu splendoare
Pe-ntinsori de codri negri rupți de râuri sclipitoare,
Vezi oraș cu dome albe strălucind în verde crâng.
Marea lin cutremurându-și fața, scutur-a ei spume,

Repezind pe-alunecușul undelor de raze-o lume,
Jos la poarta urbei mândre a ei sunete se frâng.

Mai albastră decât cerul, purtând soarele pe față,
Ea reflectă-n lumea-i clară toată Grecia măreață.
Câteodată se-ncrețește și-și întunec-al ei vis –
Nimfe albe ca zăpada scutur ap-albastră, caldă,
Se împrășcă-n joacă dulce, mlădiindu-se se scaldă,
Scuturându-și părul negru, înecându-se de răs.

Și pe valuri luminoase oceanul lin le saltă,
Orice undă lingusește arătarea lor cea naltă,
Pe nisipul cald le-aruncă marea-n jocu-i luminos;
Oceănicele corpuri, ca statuie de ninsoare,
Strălucesc în părul negru, ce și-l uscă ele-n soare
Pe-a lor perini nisipoase lenevite lânguros.

Apoi fug să-mpopuleze verdea noapte dumbrăvană
Și vorbind mărgăritare culeg flori în a lor goană.
Dintr-o tuf-ivește Satyr capu-i chel, barba-i de țap,
Lungi urechi și gura-i strâmbă, cârnu-i nas. – De sus își stoarce
Lacom poama neagră-n gură – pituliș prin tufe-o-ntoarce,
Se strâmbă de răs și-n fugă se dă vesel peste cap.

Albe trec în bolta neagră prin a trestiei verdeată.
De o cracă pe-ape-ntinsă una-și spânzur-a ei brațe,
Mișcă-n aer peste unde fructul mării de omăt;
Altele pe spate-ntinse cu o mână-noată numa,
Cu cealaltă rupând nuferi, plini de-o luminoasă spumă.
Pun în păr și ca-necate liniștit plutesc și-ncet.

Crengă lin îndoiaie Eros – schimă face, ce văzând-o
Ele-urmează în tăcere abia apa sfâșiind-o...
Într-o tufă, sub un brustur doarme Satyr, beat de must...
Chicotind, a lui ureche cu flori roșii o-ncoroană.
Lunca râde de răsună verdea noapte dumbrăvană –
Ele pier prin bolți de frunze, pe-un drum verde și îngust...

Înserează și apune greu soare-n văi de mite.
Cu un roș fir de jeratic culmi de munte sunt tivite,
Lunga lor fulgerătură în senin a-ncremenit.
Marea aerului caldă, stelele ce-ntârzii line,
Limba râurilor blândă, ale codrilor suspine,
Glasul lunei, glasul mării se-mpreună-n infinit.

Codrii aiurează negri sub a stelelor povară.
Râuri calde ca și sara apa-n arcuri o coboară,
Prăvălind-o purpurie peste scările de stânci;
În albastru-adânc, în marea cerului cea liniștită,
Răpăd munții cu tărie fruntea lor încremenită
Și în valuri verzi de grâne îmblă văile adânci.

Printre cremenea crăpată, din bazaltul rupt de ploaie,
Ridica copaci monastici trunchii ce de vânt se-ndoaie,
Scoțând veche rădăcină din pietrișul sfărâmat;
Un vultur s-agață mândru de un pisc cu fruntea ninsă,
Nouri lunecă pe ceruri flota lor de vânt împinsă
Și răsună-n noaptea lunei cântul mării blând și mat.

Și atunci peste ape fața sfânt-a lunei pline
Își ridică discul splendid în imperiul de lumine,
Mării mândre poleindu-i pânzăriile-i de-azur.
Ea doarme-ale ei spume, ca mărgăritarul, sure,
Nisipișul strălucește, râuri scapără-n pădure –
În oraș, lumini ca stele presărate-n mii de muri.

Și-n poiana ce ridică nalții trunchi cu frunze rare,
Raza lunei alb pătează umbra verde din cărare,
Filomela împle codrii cu suspine de-amoroși.
Joe preschimbat în tânăr, cu immobili ochi sub gene,
Pâdea umbra mlădioasă unei fete pământene –
Ei se văd, ca să se mire cum de sunt așa frumoși.

A fi râu e-o fericire, căci în nopțile-argintie
Câte grații tănuite se descopăr, i se-mbie
Și ascultă cu iubire tot ce valurile-i mint.

Lui i se descopăr nimfe de-o marmòree zăpadă,
Ce în apa lui cea clară cursului se lasă pradă,
Duse de obraznici unde cu glăscioare de argint !

Și cumiți frunzele toate își comunică misteruri.
Surâzând, clipind ascultă ochii de-aur de pe ceruri,
Crengre rele imitează pân-și zgomotul de guri
A cărărilor pierdute de pe valea cu izvoare.
De s-ar ști... câte mâni albe rupe-ar flori mirositoare,
Câte buze ar închide gândul sântelor păduri !

Cine are-urechi s-audă ce murmur gurile rele
Și vorbărețele valuri și prorocitoare stele
De-ale grațiilor amoruri, de-ale nimfelor iubit;
Cine-ascultă și nu-nstrună arfa-i de cântări bogată,
Căci comori de taine-ascunde orice râu... Lunca ingrătă
De-ar șopti, viața-i toată n-ar sfârși de povestit.

.....
Dar în camera îngustă lângă lampa cea cu oliu
Palid stă cugetătorul, căci gândirea-i e în doliu:
În zădar el grămădește lumea într-un singur semn;
Acel semn ce îl propagă el în taină nu îl crede,
Adâncit vorbește noaptea cu-a lui umbră din părete –
Umbra-și râde, noaptea tace, mută-i masa cea de lemn.

Orbul sculptor în chilie pipăie marmura clară.
Dalta-i tremură... înmoaie cu gândirea-i temerară
Piatra rece. Neted iese de sub mână-i un întreg,
Ce la lume își arată palida-i, eterna-i fire,
Stabilă-n a ei mișcare, mută-n cruda ei simțire –
O durere-ncremenită printre secolii ce trec.

Iar pe piatra prăvălită, lângă marea-ntunecată
Stă Orfeu – cotul în razim pe-a lui arfă sfărâmată...
Ochiu-ntunecos și-ntoarce și-l aruncă aiurind
Când la stelele eterne, când la jocul blând al mării.
Glasu-i, ce-nviase stânca, stins de-aripa disperărei,
Asculta cum vântu-nșală și cum undele îl mint.

De-ar fi aruncat în haos arfa-i de cântări îmflată,
 Toată lumea după dânsa, de-al ei sunet atârnată,
 Ar fi curs în văi eterne, lin și-ncet ar fi căzut...
 Caravane de sori regii, cârduri lungi de blonde lune
 Și popoarele de stele, universu-n rugăciune,
 În migrație eternă de demult s-ar fi pierdut.

Și în urmă-le-o vecie din nălțimi abia-văzute
 Și din sure văi de haos colonii de lumi pierdute
 Ar fi izvorât în râuri într-un spaț despopulat;
 Dar și ele-atrase tainic ca de-o magică durere
 Cu-a lor roiuri luminoase dup-o lume în cădere
 S-ar fi dus. Nimic în urmă – nici un atom luminat.

Dar el o zvârli în mare... Și d-eterna-i murmuire
 O urmă ademenită toat-a Greciei gândire,
 Împlând halele oceanici cu cântările-i de amar.
 De-atunci marea-nfiorată de sublima ei durere,
 În imagini de talazuri, cânt-a Greciei cădere
 Și cu-albastrele ei brațe țărmi-i mângâie-n zădar...

Dar mai știi?... N-auzim noaptea armonia din pleiade?
 Știm de nu trăim pe-o lume, ce pe nesimțite *cade*?
 Oceânele-nfinirei o cântare-mi par c-ascult.
 Nu simțim lumea pătrunsă de-o durere lungă, vană?
 Poate-urmează-a arfe'-antice suspinare-aeriană,
 Poate că în văi de haos ne-am pierdut demult... demult.

*

Sau ghicit-ați vrèodată ce socoate-un mândru soare
 Când c-o rază de gândire ține lumi ca să nu zboare,
 Să nu piard-a lor cărare, să nu cadă-n infinit?
 Zvârcolindu-se aleargă turburate și rebele
 Și să frâng-ar vrea puterea ce le farmăcă pre ele
 Și s-alerge-ar vrea în caos de-unde turburi au ieșit.

Vecinicia cea bătrână, ea la lumi privea uimită.
 Mii de ani cugetă-n mite la enigma încâlcită
 Care spațiul i-o prezintă cu-a lui lumi și cu-a lui legi;

Și din secolii ce trecură ea s-apucă să adune
Toată viața și puterea, sucii tot de-nțelepciune
Și se pune să zidească-un uriaș popor de regi.

Și atunci apare Roma în uimita omenire.
Gânduri mari ca sori în caos e puternica-i gândire
Și ce zice-i zis pe veacuri, e etern, nemuritor;
Iar popoarele-și îndreaptă a lor suflete mărețe,
A lor fapte seculare, uriașele lor viețe,
După căi prescrise-odată pe gândirea-ăstui popor.

Auzit-ați de-mpărații stând pe tron cu trepte multe?
Fruntea-ncinsă în luceferi făcea lumea să-i asculte,
Vorba lor era o rază în viața lumii-ntregi,
Țări bogate și-nflorite, mări vunde-n adormire,
Cetăți vechi, popoare mândre stau sub falnica-i domnire
Și cezarii-mpart pământul în Senatul cel de regi.

Pe sub arcuri triumfale trece mândru-nvingătorul
Și-amețit abia aude cum vuieste surd poporul,
Cum a mării glasuri multe se repetă, gem și fug;
Iar la carul lui de aur, cu coroane pe-a lor frunte
Și înfrânți de umilire, cu priviri stinse și crunte,
Regii țărilor învinse gem cu greu trăgând în jug.

Roma arde și furtuna chiuind în ea se scaldă
Și frământă-n valuri roșii marea turbure și caldă
Și aruncă-n loc de spume nori de fum, scânteii și vânt;
Și în nunta ei grozavă turnuri negre ea aprinde
Și făcliile-uriae cătră stele le întinde...
Eul arde – Roma este oceanicu-i mormânt.

Norii sunt o spuză-n ceruri și prin ei topite stele.
Și ca oceanul negru răscolit de visuri grele,
Urbea își frământă falnic valuri mari de fum și jar;
Din diluviul de flacări, lung întins ca o genune
Vezi neatins cu arcuri de-aur un palat ca o minune
Și din frunte-i cântă Neron... cântul Troiei funerar.

*

Lângă râuri argintoase, care mișcă-n mii de valuri
A lor glasuri înmiite, printre codri, printre dealuri,
Printre bolți săpate-n munte, lunecând întunecos,
Acolo-s dumbrăvi de aur cu poiene constelate,
Codrii de argint ce mișcă a lor ramuri luminate
Și păduri de-aramă roșă răsunând armonios.

Munți se-nalță, văi coboară, râuri limpezesc sub soare,
Purtând pe-albia lor albă insule fermecătoare,
Ce par straturi uriașe cu copacii înfloriți –
Acolo Dochia are un palat din stânce sure,
A lui stâlpi-s munți de piatră, a lui streșin-o pădure,
A cărei copaci se mișcă între nouri adânciți.

Iar o vale nesfârșită ca pustiile Saharei,
Cu de flori straturi înalte ca oăze zâmbitoare,
Cu un fluviu care poartă a lui insule pe el,
E grădina luminată a palatului în munte –
A lui scări de stânci înalte sunt crăpate și cărunte,
Iar în halele lui negre strălucind ca și oțel

Sunt păduri de flori, căci mari-s florile ca sălci pletoase,
Tufele cele de roze sunt dumbrave-ntunecoase,
Presărate ca cu lune înfoiete ce s-aprind:
Vioarele-s ca stele vinete de dimineață,
Ale rozelor lumină împlă stânca cu roșeață,
Ale crinilor potire sunt ca urne de argint.

Printre luncile de roze și de flori mândre dumbrave
Zbor gândaci ca pietre scumpe, zboară fluturi ca și nave,
Zidite din nălucire, din colori și din miros,
Curcubău sunt a lor aripi și oglindă diamantină,
Ce reflectă-n ele lumea înflorită din grădină,
A lor murmur împlă lumea de-un cutremur voluptos.

Într-un loc crăpată-i bolta, cu-a ei streșin-arboroasă
Și printr-înșă-n cer vezi luna trecând albă și frumoasă,

O regină, jună, blondă și cu brațe de argint,
Ce unesc încrucișate a ei mantie-nstelată
Și albastră peste pieptu-i alb, ca virgină zăpadă.
Ochii ei cei mari albaștri peste nori aruncă blând,

Cari se-ntind albi ca zăpada și ca straturi argintoase,
Oferindu-i flori de aur și viole-ntunecoase;
Ea din când în când plivește câte una, aruncând
Flori de neauă peste ape ce alerg fulgerătoare,
Raze albe peste lumea văilor celor în floare,
Dungi de-argint în verzii codri, duioșie pe pământ,

Dar un nor pe ceruri negru se înalță și se-ncheagă,
Se formează,-ncremenește și devine-o domă-ntreagă,
Plin de umbra de colonne ce-l înconjură-mprejur;
Prin columnele-i mărețe trece câte-o rază mată,
A lui cùpolă boltită e cu-argint înconjurată,
Pe arcatele-i ferestre sunt perdele de azur.

Luna înspre ea îndreaptă pasuri luminoase,-ncete,
Diadem de topiți aștri arde-n blondele ei plete,
Încălzind aerul serei, strălucindu-i fruntea ei;
Ale domei scări negrite se-nsenin – ca neaua sara –
Intră-n domă. Ard colonne sub lumina ei cea clară
Și-și aruncă unu-ntr-altul umbra neagră dintre ei.

Stelele în cărduri blonde pe regină o urmează,
Aerul, în unde-albastre, pe-a lor cale scânteiază
Și rămân întunecate nalte-a cerurilor bolți;
Doma strălucește-n noapte ca din marmură zidită,
Prin o mreajă argintoasă ca prin vis o vezi ivită,
A ei scări ajung din ceriuri a stâncimei negri colți.

Iară fluviul care taie infinit-acea grădină
Desfășoară-n largi oglinde a lui apă cristalină,
Insulele, ce le poartă, în adâncu-i nasc și pier;
Pe oglinzile-i mărețe, ale stelelor icoane
Umede se nasc în fundu-i printre ape diafane,
Cât uitându-te în fluviu pari a te uita în ceri.

Și cu scorburi de tămâie și cu prund de ambră de-aur,
Insulele se înalță cu dumbrăvile de laur,
Zugrăvindu-se în fundul râului celui profund,
Cât se pare că din una și aceeași rădăcină
Un rai dulce se înalță, sub a stelelor lumină,
Alt rai s-adâncește mândru într-al fluviului fund.

Pulbere de-argint pe drumuri, pe-a lor plaiuri verzi – o ploaie –
Snopi de flori cireșii poartă pe-a lor ramuri ce se-ndoaie
Și de vânt scutură grele òmătul trandafiriu
A-nfloririi lor bogate, ce mânat se grămădește
În troiene de ninsoare, care roză strălucește,
Pe când sălcii argintoase tremur sânte peste râu.

Aeru-i văratic, moale, stele izvorăsc pe ceruri,
Florile-izvorăsc pe plaiuri a lor viață de misteruri,
Vântu-ngreunând cu miros, cu lumini aerul cald;
Dintr-un arbore într-altul mreje lungi diamantine
Vioriu sclipesc suspinse într-a lunei dulci lumine,
Rar și diafan țesute de painjeni de smarald.

Pe când greieri, ca orlogii, răgușit prin iarbă sună,
De pe-un vârf de arbor mândru țes în nopțile cu lună
Pod de pânză diamantină peste argintosul râu,
Și cât ține podul mândru, printre pânza-i diafană,
Luna râul îl ajunge și oglinda lui cea plană
Ca-ntr-o mândră feerie strălucește vioriu.

Peste podul cel ușure, zâna Dochia frumoasă
Trece împletindu-și părul cel de-auree mătășă,
Albă-i ca zăpadă noaptea, corpu-i nalt e mlădîiet,
Aurul pletelor strecoară prin mânuțele-i de ceară
Și prin haine argintoase străbat membrele-i ușoare,
Abia podul îl atinge mici picioarele-i de-omăt.

Trece râul și ușoară nalte scări de stânci ea suie;
La ivirea-i zi se face în spelunci de cetățuie,

Ca o zi ea intră mândră în palatul ei de stânci;
Luna e plină de raze – sub căldura-i – argintoase,
Orice stea e-o piatră scumpă – iară florile focoase,
Giuvaeruri umezite cu luminile adânci.

Umede tremur lumine pe boltirea cea albastră.
Zâna Dochia cu glasu-i cheam-o pasăre, măiastră,
Ce zburând prin aer vine cu-a ei pene de păun;
Când acea pasăre cântă, lumea râde-n bucurie,
Pe-umărul cel alb o-așează și coboară-n văi aurie,
Unde-a râului lungi unde printre papură răsun.

Într-o luntre – lemn de cedru – ce ușor juca pe valuri,
Zâna Dochia se suie dezlegând-o de la maluri
Și pe-a fluviului spate ea la vale îi dă drum;
Repede luntrea aleargă spintecând argintul apei,
Culcată pe jumătate, Dochia visa, frumoasă.
Și la luntrea ei bogată lebede se-nham-acum.

Dar din ce în ce coboară râul lat, el se-adâncește
În păduri întunecate, unde apa-abia sclipește,
Mai agiunsă de a lunii raze doar din când în când;
Tot mai nalți trunchii pădurii ca stâlpi mari și suri se urcă,
Pân-ajunge de-a lor ramuri în bolți mândre se încurcă,
Pân-acopăr cu-aste arcuri fluviul lat și profund.

Ca prin bolțile crăpate unei gotice ruine,
Mai străbat prin bolți de frunze razele lunii senine,
Împlând p-ici, pe colo râul cu fulgerătoare dungi;
Pe-umărul Dochiei mândre cântă pasărea măiastră,
Valuri râd și-ntunecoasă mână lumea lor albastră,
Repezind luntrea bogată pe șiroiurile lungi.

Prin pădurile de basme trece fluviul cântării.
Câteodată între codri el s-adună, ca a mărei
Mare-oglină, de stânci negre și de munți împiedecat
Ș-un gigantic lac formează, într-a cărui sân din soare
Curge aurul tot al zilei și îl împle de splendoare,
De poți număra în fundu-i tot argintul adunat.

Apoi iar se pierde-n codrii cu trunchi groși, cu frunza deasă,
Unde-n arborul din mijloc e vrăjita-mpărăteasă,
Unde-n sălcii mlădioase sunt copile de-mpărat;
Codrul – înaintea vrajei – o cetate fu frumoasă.
A ei arcuri azi îs ramuri, a ei stâlpi sunt trunchiuri groase,
A ei bolți streșini de frunze arcuite-ntunecat.

Sara sună glas de bucium și cerboaice albe-n turme
Prin cărările de codru, pe de frunze-uscate urme,
Vin rupând verzile crengi cu talangele de gât,
Și în mijlocul pădurii ocolesc stejarul mare
Pân-din el o-mpărăteasă iese albă, zâmbitoare,
Pe-umăr gol doniță albă – stemă-n părul aurit.

Din copaci ies zâne mândre, de-mpărat frumoase fete,
Ținând donițe pe umeri, gingașe, nalt-mlădiete,
Albe trec prin umbra verde, la cerboaice se înclin,
Ce sub dulcile lor mâne își oferă răbdătoare
Ugerele lor împlute, și în doniți sunătoare
Laptele-n cadență curge, codru-implând c-un murmur lin.

Luntrea cea de lebezi trasă mai departe, mai departe
Fuge pe-albele oglinde ale apei ce se-mparte
Sub a luntrei plisc de cedru în lungi brazde de argint –
Și din ce în ce mai mândre, mai înalte, mai frumoase
Sunt pădurile antice – ele-ngroapă-ntunecoase
Cu-a lor vârfuri munții mândri, stâncile ce-n cer se-ntind.

Cât de lat să miște-un fluviu ale apei lui revolte,
Arbori de pe mal deasupra-i se ajung în mândre bolte,
Ramurile se-ntrețese, crengile se împletesc,
Frunza deasă smălțuiește nalta, verdea boltitură,
Râu-n vecinica lui umbră în adânc suspină, cură...
Pe-a lui maluri înflorite cai în umbră rătăcesc.

Soarele trecând pe codri a lui roată de-aur moale,
Vârfurile verzi de codri le îndoiaie-n a lui cale,
Și sosind la vrèo luncă însuși el vede mirat

Ce departe e pământul și ce nalți trunchii pădurii,
Și deși călătorește pe a lor vârfuri, totuși murii –
Bolțile groase de frunze – a lui raze nu străbat.

Lâng-izvoarele-nflorite pasc cai albi c-a mării spume –
Zi ori noapte nu văzură de când sunt pe-această lume,
Luna sântă, stele de-aur soare alb și zâmbitor,
Pentru ei necunoscute-s. Umbra verde claroscură
Și mirositorul aer, fluvii ce sclipinde cură
În adâncile dumbrave printre țarmii plini de flori –

Astea numai le cunosc ei. – Coamele flutur c-argintul,
Ca la lebede se-ndoaie gâtul lor, iară pământul
Abia-atins e de picioare potcovite cu-aur roș;
Colo-n umbra îndulcită de miroase-mbătătoare,
Capul mic ei și-l ridică, nări înflând spre depărtare
Și urechea ascuțind-o glas de-aud prin arbori groși.

Luntrea cea de lebezi trasă, mai departe, mai departe
Fuge pe-albele oglinde ale apei și se-mparte
Sub a luntrei plisc de cedru în lungi brazde de argint:
Și deodată zi se face – un ocean de lumină –
Fluviul a ieșit din codri în câmpii fără de fine,
Cari verzi și înflorite, mândre-n soare se întind.

Dar cât ține răsăritul se-nalț-un munte mare –
El de două ori mai nalt e decât depărtarea-n soare –
Stâncă urcată pe stâncă, pas cu pas în infinit
Pare-a se urca – iar fruntea-i, cufundată-n înălțime,
Abia marginile-arată în albastra-ntunecime:
Munte jumătate-n lume – jumătate-n infinit.

Iar în pieptu-acestui munte se arat-o poartă mare –
Ea: înalt este boltită și-ntr-adânc în piatra tare,
Iar de pragu-i sunt unite nalte scări de negre stânci,
Cari duc adânc în valea cea de-acol-abia văzută
Și-n pădurile umbroase cu-adâncimi necunoscute
Și-n câmpii unde mii râuri s-argintesc plane ș-adânci.

Pe acea poartă din munte iese zori în coruri dalbe,
Ridicându-se în cerul dimineții dulci, rozalbe,
Pe-acolo soarele-și mână car cu caii arzători,
Pe-acolo noaptea răsare blonda lună argintoasă
Și popoarele de stele iese-n roiuri luminoase,
Și pe cer se împrăștie ca de aur sfinte flori.

Zeii Daciei acolo locuiau – poarta solară
În a oamenilor lume scările de stânci coboară –
Și în verdea-ntunecime a pădurilor s-adun;
Și pe negre stânci trunchiate stau ca-n tron în verdea lume
Și din cupe beau auroră cu de neguri albe spume,
Pe când mii de fluvii albe nasc în umbră și răsun.

Câteodată-un corn de aur ei răsună-n depărtare,
Trezind sufletul pădurii, codrilor adânci cântare,
Cheamă caii lor ce-aleargă cu-a lor coame-mflăte-n vânt:
Vin în herghelii de neauă, pe cărări demult bătute
Și pe ei zeii încalic străbătând pe întrecute
Codrilor nalt întuneric, fără-de capăt pe pământ.

Dar adesea pe când caii dorm în neagră depărtare,
Luna, zâna Daciei, vine la a zeilor serbare:
Soarele, copil de aur al albastrei sfintei mări,
Vine ostenit de drumuri și la masă se așează,
Aerul se aurește de-a lui față luminoasă,
Sala verde din pădure strălucește în cântări.

Și ca zugrăviți stau zeii în lumina cea de soare.
Părul lor cel alb lucește, barba-n brâu li curge mare,
Creții buzei lor să numeri poți în aerul cel clar;
Hainele întunecate albe par în strălucire
Și ei râd cu veselie l-a păharelor ciocnire,
Iară luna rușinoasă pe sub gene s-uită rar.

Haina lungă și albastră e cusută numa-n stele.
Iară albiu sâni de neauă, strălucesc, cu de mărgele
Și mărgăritare salbă, pe un fir de aur prins;

Păru-i lung de aur galbăn e-mpletit în cozi pe spate,
Ochii ei căpriei se uită la cerescu-i mândru frate
Și de melancolici gânduri al ei suflet e cuprins.

Înainte de plecare – ea, doinind din frunză, cheamă
Zimbrii codrilor cei vecinici, li dezmiardă sura coamă,
Li îndoiaie a lor coarne, pe grumaz îi bate lin
Și pe frunți ea îi sărută, de rămân steme pe ele,
Apoi urcă negrul munte, pe șivoaiele de stele,
Lin alunecă ș-alene drumul cerului senin.

Îndărătu-acelui munte, înfinita întinsoare
E frumoasa-mpărăție mândră a sântului soare
Și pe coaste sunt palate, ce din verzile grădini
Strălucesc marmora albă și senină ca zăpada,
Cu intrări în veci deschise, cu scări netezi, colonade
Lungi de marmure ca ceara în lungi bolte se îmbin.

Pe-a ferestrelor mari laturi sunt lăsate largi perdele,
Mreje lungi de aur rumăn – au țesut ani mulți la ele
Mânile surorii albe. Aeru-i de diamant,
El plutește-n unde grele de miroase-mbătătoare
Peste văile ca râuri desfășurate sub soare,
Pe dumbrăvi cu rodii de-aur, peste fluvii de briliant.

Și oștiri de flori pe straturi par a fi stele topite,
Fluturi ard, sclipesc în soare, orbind ochii ce îi vede,
Ca idei scăldate-n aur și-n colori de curcubău;
Pe grădinile-nflorite, peste mândrele dumbrave
Norii mișcă sus în ceruri înfoiatele lor nave –
Rostre de jeratec ș-aur, vele lungi de curcubău.

A-mpăratului de soare bolți albastre și cu stele
Se ridică-n caturi nalte tot castele pe castele.
Cu ferești de aur d-Ofir, cu oglinzi de diamant,
Cu scosuri de albe marmuri, cu covoare de purpură;
Printre mândrele coloane o cântare blând murmură –
E un vânt cu suflet dulce într-un aer de briliant.

Și nici umbra nu se prinde d-atmosfera radioasă.
Ca prin apă cristalină trec cu frunțile frumoase,
Trec a soarelui copile printre aerul cel cald;
A lor păr e ca și ambra, ca și crinul a lor față,
Abia-atinse-s a lor umbre de o tainică roșată –
Auroră trandafirie prin ferestre de smarald.

Într-o lume fără umbră e a soarelui cetate,
Totul e lumină clară, radioasă voluptate,
Florile stau ca topite, râurile limpezi sunt;
Numai colo în departe și-n albastră depărtare
Ale zorilor grădine clar se văd strălucitoare,
Cu boschetele de roze și cu crinii de argint.

Acolo sunt lacuri limpezi, rumene în a lor fire,
De-a grădinilor de roze tăinuită oglindire,
Și din curtea argintie zorile răsărânde ies;
Haine verzi și transparente coprind membrele rozalbe
Și în lac ele aruncă roze cu mânuțe albe,
Netezind a lor sprâncene, dând din frunte părul des.

Într-o dulce și umbroasă, viorie atmosferă,
Se ridică dintre lunge, cu-a ei cùpole de ceară
Închegate ca din umbră verde și argint topit,
Transparând prin diamantoasă fină de paingăn pânză,
Monastirea alb-a lunei ce prin lumi va să s-ascunză,
Cu coloane-nconjurate de a viței-ncolăciri.

Ai grădinei arbori mândri cu întunecatul verde
Conjurați ș-acoperiți-s cu-iederă ce-n vârful se pierde
Mișcând florile ei albe – flamuri cu-nfloriții creți –
Și în muri de frunzi lucinde, și în scări de flori pendente
Și în poduri legănate de zefire somnolente –
Dintr-un arbore într-altul iedera trece măreț.

Spânzură din ramuri nalte vițele cele de vie,
Struguri vineți și cu brumă poamă albă aurie,
Și albine roitoare luminoasă miere sug;

Caii lunei albi ca neaua storc cu gura must din struguri
Și la vinul ce-i îmbată pasc mirositorii ruguri
Și în sara cea eternă veseli nechezând ei fug.

Și în monastirea lunei cu-argintoasă colonadă,
Vezi cum trece ea frumoasă – corpul-i dulce de zăpadă,
Umerii, cu-a lor lumine, par de aur moale blond,
Abia corpul coperit e de-un gaz moale ce transpare –
Astfel trece ea frumoasă, cu-a ei brațe sclipitoare,
Reflectată-n mii oglinde de pe muri și din plafond.

Și-n odăile înalte din frumoasa monastire
Sunt pe muri tablouri mândre, nimerită zugrăvire
Ale miturilor dace, a credinței din bătrâni;
Prin grădini cu albe-izvoare sunt a lunei dulci amoruri,
Sau palate argintoase unde zori trăiesc în coruri,
Sau pădurea cea vrăjită cu frumoasele-i regini.

Ăsta-i raiul Daciei veche-a zeilor împărăție;
Într-un loc e zi eternă – sara-n altu-n vecinicie,
Iar în altul, zori eterne cu-aer răcoros de mai;
Sufletele mari viteze ale-eroilor Daciei
După moarte vin în șiruri luminoase ce învie –
Vin prin poarta răsăririi care-i poarta de la rai.

*

Colo Dunărea bătrână, liberă-ndrăzneată, mare,
C-un murmur rostogolește a ei valuri gânditoare
Ce mișcându-se-adormite merg în marea de amar;
Astfel miile de secolii cu vieți, gândiri o mie,
Adormite și bătrâne s-adâncesc în vecinicie
Și în urmă din izvoare timpi răcori și clari răsar.

Dar pe-arcade negre-nalte, ce molatec se-nmormântă
În a Dunării dulci valuri ce vuiesc și se frământă,
Trece-un pod, un gând de piatră repezit din arc în arc;
Valurile-nfuriate ridic frunțile răstite,
Și izbind cu repejune arcurile neclintite,
Gem, picioarele le scaldă la stâncosul lor monarc.

Peste pod cu mii de coifuri trece-a Romei grea mărire.
Soarele orbește-n ceruri de a armelor lucire,
Scuturi ard, carăle treier și vuiesc asurzitor;
Iar Saturn, cu fruntea ninsă stând pe steaua-i alburie
Și-aruncând ochii lui turburi peste-a vremii-mpărăție,
Aiurind întreabă lumea: – Și aceia-s muritori?

Colo unde stau Carpații cu de stânci înalte coaste,
Unde paltinii pe dealuri se înșir ca mândră oaste,
Munții țeapăna lor frunte o suiau-n-albastre bolți;
Stau tăcuți ostașii Romei, ridicând fruntea lor lată,
Strălucitele lor coifuri, la stâncimea detunată,
Unde ultima cetate ridica-n nori a ei colți.

Nori ca de bazalt de aspri se zidesc pe-albastra boltă,
Parc-auzi a Mării Negre și a Dunării revoltă
Și a lumii-ncheieture parcă le auzi trăsnind;
Răsculatu-s-a-Universul contra globului din aer?
Stelele-n oștiri se mișcă? Împărații sori se-ncaier?
Moare lumea? Cade Roma? Surpă cerul pe pământ?

Nu. Din fundul Mării Negre, din înalte-adânce hale,
Dintre stânce arcuite în gigantice portale
Oastea zeilor Daciei în lungi șiruri au ieșit –
Și Zamolx, cu uraganul cel bătrân, prin drum de nouri,
Mișcă caii lui de fulger și-a lui car. Călări pe bouri,
A lui oaste luminoasă îl urma din răsărit.

Ca o negur-argintie barba lui flutură-n soare,
Pletele-n furtună-nflata albe ard ca o ninsoare,
Colțuroasa lui coroană e ca fulger împietrit,
Împletit cu stele-albastre. Răsturnat în car cu rune,
Cu-a lui mân-arată drumul la oștirile-i bătrâne
Și de dor de bătălie crunt e ochiul strălucit.

Astfel arcul nalt din ceruri el îl urcă cu grandoare.
Munții lungi își clatin codrii cei antici, și-n răsulare
Prăvălesc de stânci căciule, salutând întunecat;

Iar hlamida lui cea albă zvârle falduri de zăpadă,
Când el brațul își ridică strigând stâncelor să cadă,
Mișcând codrii de răsună în imperiul lor urcat.

Și-n zenit opri oștirea-i peste armia romană.
– Decebal! el strigă-n nouri – îi detun, îi iau în goană
Și Danubiul o să beie a lor sacre legiuni.
Decebal s-arată palid în fereasta naltă-ngustă
Și coroana și-o ridică cătr- imaginea augustă
Și se uită cu durere la divinii săi străbuni.

Iar pe plaiuri verzi de munte oștile-urbei risipite
Privesc cerul, zeii dacici, armii lor pornite –
Rupt e șirul lor pe-alocuri de al soarelui foc roș.
Pe un trunchi înalt de stâncă chiar cezarul stă-n uimire:
– Ridicați semnale urbei înspre-a cerului oștire
Și strigați: Cu noi e Roma! – Codri-adânci și-ntunecoși

Clocotesc de lungul freamăt și de-a armelor sunare.
Armia: „Cu noi e Roma!“ Acvilele-i ard în soare
Van din Sarmisegetuza vin săgeți în roșii ploi,
Scuturi se îndrept spre dânsa, oprind grindina de-aramă,
Zeii urlă – stânci se clatin, norii-n fâșii se distramă
Și pe fulgeri lungi șiroaie curg în munții ruți și goi.

Din apus vin zeii Romei. Pe o stea de vulturi trasă,
Zeus de nori-adunătorul urcă bolta maiestoasă,
Mart încoardă arcul falnic spre Zamolxe ațintit;
Ca să scape neamul nobil răsărit din a lui coaste,
Însuși el a urbei semne le ridică înspre oaste,
Și de-antica lui turbare tremur norii de granit.

Lumea pare răsculată din caotic-adâncime.
Nori se suie-n stâlpi și-n globuri. Din eternă-ntunecime
Ca să lupte-acuma Joe pe titani i-a liberat;
Și tunând ei urcă cerul, surpând scările de nouri,
De sub scuturi de fier negru arcurile-ntind în bouri,
De se năruie văzduhul de-al săgeților vărsat.

Negurile-n stâlpi se-ncheagă, suind vârful lor în soare –
Par un codru sur și vecinic. Lunci albastre lucitoare
Se deschid ca loc de luptă în păduri de nori ș-argint;
Printre stâlpii suri s-arată coifuri mândru așezate
Pe pletoase frunți divine – pavezi de-aur ridicate,
Lănci ce fulgeră în soare, arcuri ce se-ntind în vânt.

Joe-ncruntă-a lui sprincenă și ca un copil tresare
Vechiul glob – munții se clatin, ceruri tremur, marea moare.
E semnalul cel de luptă între-armiile de zei;
Și Zamolx frânele lasă cailor lui de jeratic,
Coama lor se îmfală-n limbe de-aur – tremur nebunatic,
Bouri daci răstindu-și fruntea surpă norii toți cu ei.

Lupta-i crudă, lungă, aspră. Lumin pavezele dave,
Sori și lune repezite printr-a norilor dumbrave
Ard albastrele armure ale zeilor romani;
Pașii lor amestec cerul – caii tropotă, iar bouri
Ca de tunete un secol împlu halele de nouri
Și se frâng crâșnind în scuturi spadele-albe-a lui Vulcan.

În zădar, căci neînvinse șiruri lungi de bătalie
Își zdrobesc armele-n scuturi pe a cerului câmpie:
Neînvinși ș-unii și alții – ș-unii ș-alți nemuritori.
În zădar Marte s-aruncă spre a sparge șiruri dace
Și în van fulgeră Joe supra coifelor audace,
Neclintiți stau ș-unii ș-alții în măreață lupta lor.

Pe un arc de cer albastru în senină depărtare,
Rezimați pe lănci și scuturi, zeii nordici stau în soare,
O eternă auroră răcorește lumea lor;
Iar în fruntea-acelei bolte, pe un tron cu spata mare,
Odin adâncit în gânduri vede-a luptei lungi grandoare
Și coroana-i de-aur luce pe-a lui frunte arzător.

Pletele-albe cad c-argintul pe-umere-n fir îmbrăcate.
Lin își netezește barba și priviri întunecate
Ochii lui cei mari albaștri spre luptași au îndreptat;

Freea albă ca zăpada, zveltă, în albastră haină,
Capul ei muiat în aurul pletelor, c-o dulce taină,
Razimă de-umerii asprii l-al Valhalei împărat.

Cântăreț e uraganul pentru lupta care arde,
Bolta lirei lui e cerul, stâlpi de nori sunt a lui coarde.
Vânturând stelele roșii prin argintul neguros,
Ele lunecă frumoase prin îmflarea sântă-a strunii,
Gânduri d-aur presărate în cântările furtunii,
Codri-antici de vânt se-ndoaie și răspund întunecos.

Joe vulturilor lasă frânele. Cu-a lor aripe
Lungi și negre ei întunec soarele. Iară în râpe
Goale și adânci de nouri e Zamolxe-n a lui car –
El văzu capul lui Joe, cum l-apus de soare-n vale
Vezi un vârf de munte negru scris cu raze triumfale,
Pe când el cu întuneric peste văi stă temerar.

Ochii-olimpicului negri ațintesc cadrul. Cu frică,
Spre-a opri acea privire, dacul manta și-o ridică.
Caii speriați nechează, tremurând ei se înalță;
C-o strigare rece Joe fulgerul i-nfige-n coaste
Și a zeilor Daciei cruntă și măreață oaste
Orbită aude glasul părintelui lor rănit

Și-o întorc la fugă; caii, carul rupt în nori răstoarnă,
Din titanicele arcuri ploaie de săgeți se toarnă,
Nimerind în spate goale pe fugarii cei divini;
Și răniți, urlând ei bolta o coboară, ș-o coloră
Cu-a lor sânge care-n râuri ude, roșii, de-auroră,
Împle-a norilor spărture cu mari lacuri de rubin.

Norii fug și se desfășur – bolta limpede se-ndoaie.
În zenit stau zeii Romei în auritele lor straie,
Lâncile și-ncrucșează privind armia din văi;
A lor chipuri luminoase strălucesc frumoase-n soare,
Ei și-ntorc caii cei falnici și-auritele lor care
Spre apus – iar roșul soare îi urmează-ncet pe ei.

Zei daci ajung la marea, ce deschide-a ei portale,
Se reped pe trepte nalte și cobor în sure hale.
Cu lumina, ei îngroapă a lor trai întunecos;
Dară ea, înfiorată de adâncă ei durere,
În imagini de talazuri cânt-a Daciei cădere
Și cu-albastrele ei brațe țarmii-i mângâie duios.

Se constelă sara. Ziua a fugit în lumea mării
Și pe culmile de munte focuri au aprins străjerii
Ca și pete mari de aur n-umbra văilor adânci,
Ele par suspinse-n nouri. Lângă foc străjerii-aruncă
Pe pereții suri de piatră umbra lor fantastic-lungă.
Armia doarme pe pajiști ridicate și sub stânci.

Sub o stâncă lângă focul ce pereții îi afumă,
Cezaru-i culcat pe paie, singur, cu-a lui grije numa;
Sub el, văile adânce pline de neguri și somn.
El privea la focuri roșii și la stânci de umbră pline;
Ca un clopot clar albastru și stropit cu mii lumine
Cerul lumea o cuprinde cu sinistru-i mândru domn.

Amorțit el mișcă limba lui de tunet printre nouri,
Trezea, scăpărând printr-înșii, ale văilor ecouri,
Iar în câduri cuvioase stelele se mișcă-ncet,
Intră-n domele de neguri argintii, multicolore;
De-a lor rugă plină-i noaptea. A lor dulci și moi icoane
Împlu văile de lacrimi, de-un sclipit împrăstiet.

Ale focurilor raze cearcă neguri să străbată
Și de dunge de lumină umbra văii e tăiată,
Cari trec prin întuneric râuri și izvoare-albind;
Luminând în ochi de codri, scăpărând pe repezi unde,
Vântul c-o suflare plânsă codrii negri îi pătrunde
Și vrăjește lin din frunze, și vorbește aiurind.

Pe un vârful de munte negru rari în lună stau stejarii,
Iar Traian pare că vede răsărind prin ei cezarii,
Salutând a Romei semne cu-a lor mort, adânc surâs;

Și încet ei trec prin aer, privind lung cetatea dacă,
Binecuvântând oștirea spre apus ei iarăși pleacă,
A lor șiruri luminoase împlu aerul de vis.

Înrădăcinată-n munte cu trunchi lungi de neagră stâncă,
Răpezită nalt în aer din prăpastia adâncă,
Sarmisegetuza-ajunge norii cu-a murilor colți;
Și prin arcurile-nguste, făclii roșii de rășină
Negrul nopții îl pătează cu bolnava lor lumină,
Rânind asprul întuneric din a halelor lungi bolți.

Și prin arcuri îndoite la lumini de roșii torții,
Adunați văzu cezarul la cumplita mas-a morții:
Ducii daci. Făclii de smoală sunt înfipite-n stâlpi și-n muri,
Luminând halele negre, armuri albe și curate,
Atârnate de columne, lănci și arcuri răzimate
De păreți – pavezi albastre strălucind pe stâlpii suri.

Ducii-s nalți ca brazi de munte, tari ca și săpați din stâncă.
Crunt e ochiul lor cel mare, tristă-i raza lor adâncă,
Pe-a lor umeri spânzur roșii piei de tigru și de leu,
Tari la braț și drepți la suflet și pieptoși, cu spete late,
Coifuri ca granit de negre au pe frunte așezate
Și-a lor plete lungi și negre pe-umeri cad de semizeu.

Cupele – țeste de dușman – albe, netede, uscate,
În argint, cu toate de-aur prea maestru cizelate –
Și cu ele-n mână-nconjur lunga masă de granit;
Vor mai bine-o moarte crudă decât o viață sclavă
Toarnă-n țestele mărețe vin și peste el otravă,
Și-n tăcerea sânt-a nopții ei ciocnesc, vorbesc și râd.

Râd și râsul însenină adâncita lor paloare.
Se sting una câte una faclele mirositoare,
Se sting una câte una viețile ducilor daci;
De pe scaune cad pe piatra rece, sură, ce podește
Sala. – Toți, toți pân-la unul. Unul încă tot trăiește,
Arde sânta lui coroană, fulger ochii lui audaci.

Luna-n oceàn albastru scaldă corpul ei de aur
Luminând culmile sure și adâncul colcântaur,
Dintru care-ieșit se vără-n nouri anticul castel;
Decebal (palid ca murul vărut în nopti cu lună)
Se arată în fereastă și-și întinde alba mână
Moartă din flamida neagră ce-l acopere pe el.

El vorbește. Și profetic glasul-i secolii pătrunde:
Sufletul-i naintea morții luminează vremea unde;
Gândul lui – o prorocie, vorba lui – mărgăritar;
Și l-aude valea-adâncă și l-aud stelele multe.
De pe stânca lui cezarul stă-n uimire să-l asculte,
Vorbele-una câte una lunecă-n ureche-i clar:

– Vai vouă, romani puternici! Umbră, pulbere și spuză
Din mărirea-vă s-alege! Limba va muri pe buză,
Vremi veni-vor când nepoții n-or pricepe pe părinți –
Cât de naltă vi-i mărirea tot așa de-adânc- căderea.
Pic cu pic secând paharul cu a degradării fiere,
Îmbăta-se-vor nebunii – despera-vor cei cumiști.

Pe-a istoriei mari pânze, umbre-a sclavelor popoare
Prizărite, tremurânde trec – o lungă acuzare –
Târând sufletul lor veșted pe-al corupției noroi.
Voi nu i-ați lăsat în voia sorții lor. Cu putrezirea
Sufletului vostru propriu ați împlut juna lor fire,
Soarta lor vă e pe suflet – ce-ați făcut cu ele? Voi!

Nu vedeți că în furtune vă blăstamă oceâne?
Prin a craterelor gure răzbunare strig vulcane,
Lava de evi grămădită o reped adânc în cer,
Prin a evului nori negri – de jeratic cruntă rugă
Către zei – ca neamul vostru cel căzut, ei să-l distrugă –
Moartea voastră: firea-ntreagă și popoarele o cer.

Va veni. Stârniți din pace de-a prorocilor cântare.
Din păduri eterne, hale verzi, vor curge mari popoare
Și gândiri de predomnire vor purta pe fruntea lor;

Constelații sângeroase ale boltelor albastre
Zugrăvi-vor a lor cale spre imperiile voastre,
Fluvii cu de pavezi valuri înspre Roma curgători.

De pe Alpi ce stau deasupra norilor cu fruntea ninsă,
De prin bolți de codru verde, de prin stâncile suspinse,
Pe a pavezelor sănii coborâ-vor în șivoi;
Cu cenușa pocăinței și-a împlea pământul fruntea,
Cu cenușa Romei voastre – moarte legioane – punte.
Peste râuri. Și nimica nu se v-alege din voi.

Veți ajunge ca-n tâmpire, în sclavie, degradare.
Pas cu pas cade-n rușine neamul vostru sânt și mare:
Că-n iloți se va preface gîntea de-nțelepți și crai,
Când barbarii vor aduce delta sântelor lor vise,
Îmbrâncind în întunerec toate cele de voi zise.
Vai vouă, romani puternici, vai vouă, de trei ori vai!

Astfel zise. În blăstămu-i mâna-i albă și uscată
El o scoate pe fereastă și coroana-ntunecată
De pe frunte o aruncă în abisul văii-adânci;
Palid, adâncit ca moartea, ca o umbră stă în lună,
Părul lui de vânt se îmflă, iară vorbele-i răsună
Și blestemu-i se repetă repezit din stânci în stânci!

Și uimit stătea Cezarul... Cugeți *tu*, pământ? – el zise –
Avem *noi* în mâni a lumii soarte sau cortegi de vise?
Hotărâți de-a ta gândire urmăm azi ziua de ieri?...
Și în ordinele-eterne mișc-asupra-i universul
Oceânele-i de stele. Ce ironic li e mersul!
Cezare! cât pai de mare – și ce mic în adevăr!

Sâmburele crud al morții e-n viață... Și-n mărire
Afli germenii căderei. Astfel toate sunt în fire,
Astfel au căzut romanii, mari în bine, mari în rău.
Da-i cumplit să vezi un popol osândit să fie mare
Chiar în rău, că mereu crește rușinoasa-i degradare
Și nici moartea nu-i trimite nenduratul Dumnezeu.

Căci a morții braț puternic, când stă viața s-o despartă,
 Nu se-ndură să ridice sângeroasa-i lungă bardă,
 Cum călăul greu se-ndeamă la un cap d-imperator:
 Zeii pregetă să-și deie-a lor sentință... Și-n uimire
 Cugetă – de au fost popul destinat spre nemurire,
 Au fost ei – și dacă mor ei – suntem noi nemuritori?...

Strănepoții?... Rupti din trunchiul ce ni da viață fertilă,
 Pe noi singuri ne uitarăm printre secolii fără- de milă.
 Ei purtau coroane de-aur, noi duceam juguri de lemn...
 Exilați în stânci bătrâne au umplut ei cu noi lumea,
 Am uitat mărirea veche, cu rușine chiar de nume,
 Multe semne de pieire și de viață nici un semn.

Au fost vremi când pe pământul lor n-aveau loc să-nmormânte
 Morții lor... P-inimi regale și pe membrele lor sfinte
 Spânzura zdrențe umilice de sclavi, de cerșitori –
 Căci simțiră-n ei scânteia care secolii aprinde.
 Întronați au fost în tronuri arse-n foc... Și pe-a lor frunte
 Pusu-ș-au de fier coroane arse-n foc sfășiitor.

Și deși-n inima noastră sunt semințe de mărire,
 Noi nu vrem a le cunoaște; căci *străina-ne* gândire
 Au zdrobit a vieții veche uriaș, puternic lanț;
 Secoli lungi ce-au rămas văduvi de a Romei spirit mare
 L-au creat... în noi *el este*; noi îl stingem. Dacă moare,
 Noi murim... ramul din urmă din trupina de giganti.

Când îi cugeți, cugetarea sufletu-ți divinizează.
 În trecut mergem, cum zeii trec în cer pe căi de raze.
 Peste adâncimi de secolii ne ridică curcubeii;
 Un popor de zei le trecem, căci prin evi de vecinicie
 Auzim cetatea sfântă cu-nmiita-i armonie...
 Și ne simțim mari, puternici, numai *de-i gândim pe ei...*

*

Miazănoaptea-n visuri d-iarnă își petrece a ei viață.
 Doarme-n valurile-i sfinte și-n ruinele-i de gheață,

Însoțită de-ani o mie cu bătrânul rege Nord,
Ce, superb în haina-i albă, barba-n vânturi, fruntea ninsă,
Rece suflă,-n nori aruncă vocea-i turbure și plânsă,
Îmbătat de mândre stele și cântat de-al mării-acord.

Reci și triști petreceau soții; iarna-n zilele-i eterne
Văl de-argint peste pustiuri ca liņtoliu îl așterne.
Vânturi reci îs respirarea undelor ce-au amortit;
Arfa lui prin nouri strigă – inima-i e ger și gheață –
Marea, ca să delireze, vânturi să mugească-nvață –
Stelele s-ogindă-n neauă pe pustiul nesfârșit.

Dar atuncea când sosește blânda miezenoții oră,
Ceru-albastru ca safirul mândre raze îl coloră
Și din a Nordului frunte plin se nalță-astrul polar –
Atunci marea nu răsare printre stânci de vânt gonită,
Vântul pe-aripi nu mai duce pulberea iernei-aurită,
Toate tac când raza-i albă cade-n marea de amar.

Și când steaua se înalță de pe fruntea lui de rege,
Nord-atunci cu visuri mândre noaptea lungă și-o petrece.
De pe stânca-n care tronă, el picioare de granit
Le întinde-n fundul mării cel amar și fără fine.
Păru-i alb flutură-n vânturi, stuf de raze lungi, senine,
Umerii, dealuri de neauă se înalță-n infinit.

Iară fruntea lui uscată stă prin viscole rebele,
Surpând nourii cei aspri și amestecați cu stele –
Jos e-nmormântat de mare, sus e-ncununat de cer;
Atunci luciul mării turburi se aplană, se-nsenină
Și din fundul ei sălbatec auzi cântec, vezi lumină –
Visul unei nopți de vară s-a amestecat în ger.

Și în fundul mării aspre, de safir mândre palate
Ridic bolțile lor splendizi, ș-a lor hale luminate,
Stele de-aur ard în facle, pomi în floare se înșir;
Și prin aerul cel moale, cald și clar, prin dulci lumine
Vezi plutind copile albe ca și florile vergine,
Îmbrăcate-n haine-albastre, blonde ca-auritul fir.

Albe sunt ca neaua noaptea, fața înecată-n raze –
Priivește însuși cerul dintre nouri să le vază:
Despletit flutură pe-umeri, moale, dulce, părul blond.
Noaptea-n nori visează stele și se uită-n fund de mare,
Luna lin roșește-n față de amor și de mirare,
Se aplană de uimire valu-albastru vagabond.

Dară *una*-i fiica mării ca o lacrimă de aur.
Păru-i curge la călcâie ca un lung și scump tezaur:
E a stelelor regină, e al nopții meteor.
Ades albă dintre valuri de-a înot marea despică
Și albastrul blând al mării albul sânilor ridică,
Valurile-n cânt salută sântul apelor odor.

Acolo în fundul mării, în înalte-albastre hale,
Șed la mese lungi de piatră zeii falnicei Valhale;
Odin stă-n frunte – cu părul de ninsoare încărcat;
Acolo decid ei moartea Romei și o scriu în rune,
Presun de argint și zale pun pe caii ca furtune –
Astfel se gătesc de ducă pentru drumu-ndelungat.

Și atunci furtuna mândră dezrădăcinat-a marea.
Ea zvârlea frunți de talazuri către stelele-arzătoare.
Ridica sloiuri de gheață, le-arunca în șanț de nori,
Vrând să spargă cu ei cerul. – Într-un colț de cer e vară
Și pe scările de-ivoriu unii dintre zei coboară –
Strălucea-n noaptea bătrână fețele ca palizi sori.

Prin a valurilor vaiet, prin a norilor strigare,
Deschidea portale-albastre mândra și bătrâna mare.
Desfăcu apele-n două dumnezeilor călări
Și la țarm cu stânce rupte de a undelor bătaie
S-adun toți. Aurul din plete lucea-n luna cea bălaie,
Coifuri străluceau albastre ca lumina sfintei mări.

Și pornesc. Odin și-aruncă sulița prin nori de-aramă,
Care trece-un ac de aur într-a cerului maramă,
Arătând pe neauă drumul l-al Italiei pământ.

Ei se duc, se duc prin câmpii așternuți cu-albă ninsoare,
Strălucea albastru-oțelul de pe membrele barbare,
Pletele le-îmfla furtuna, bărbile sclipeau în vânt.

Ei apar pe-un dâmb al Romei – ea dormea sfântă ș-antică.
Peste lumea-i adormită câte-o stea din ceruri pică,
Secoli grămădiți într-înșă dorm ca și când n-ar fi fost.
Cugetat-ați vrèodată noaptea ce-i lumea întinsă?
Visurile Omenirei, dorurile ei nenvinse
Dorm... dacă ar dormi vecinic – cine-ar ști că ele-au fost?

Țara pare-a fi a lunei mândră, veselă grădină.
Lumină un gând de aur, sus prin nori, luna cea plină,
Roma-n stele strălucește pe-a ei dâmburi, lângă râu;
Ei privesc urbea eternă, ce pe dealuri lin străluce,
Sulița pe loc s-oprește, se preface-n d-aur cruce.
Odin moare – Tibrul este a Credinței lui sicriu.

*

Cum sub stânci, în întuneric, mărunțiile de-aramă
A pământului, în lanțuri țin legat și fără teamă
Sufletul muiat în flăcări a vulcanului grozav.
Astfel secolii de-ntuneric țin în lanțuri d-umilire
Spiritul, ce-adânc se zbate într-a populilor fire,
Spiritul, ce-a vremii fapte, de-ar ieși, le-ar face prav.

Dar de secolii fierbe lumea din adâncuri să se scoale.
Cum vulcanul, ce irumpe, printre nori își face cale
Și îngroapă sub cenușă creațiunea unei țări,
Astfel fiii tari și tineri unor secole bătrâne
Lumea din încheieture vor s-o scoată, din țâțâne
Să o smulgă, s-o arunce în zbučnirea noii eri.

Tricolorul plin de sânge e-implântat în baricade,
Clopotele url-alarmă pe Bastilia ce cade
Și poporul muge falnic, ca un oceàn trezit;
Sfarmă tot și pe-a lui valuri, ce le urcă cu mândrie,
El înalță firi cumplite, cari-l duc, o vijelie,
Să îngroape sub ruine, ce-n picioare a strivit.

Și prin negrele icoane unor zile fără frâuri,
Unde viața e-o scânteie, unde sânge curge-n râuri,
Palid, adâncit, sinistru, trece tigrul Robespierre;
Și privirea-i sângeroasă s-alinteză ca spre pândă:
Căci ce scrie e-o sentință, ce gândește e-o osândă –
Într-un cran săpat ca-n piatră fierb gândirile-i de fier.

Dar el cade – și s-așază ale mării nalte unde.
A dreptății aspră rază în popor adânc pătrunde,
Zilele de îngrozire s-a contras într-un fantom;
Dar puteri neliniștite, ce trăiesc în adâncime,
Ar vrea țărmlul să-l evadă, să înece cu mărim
Lumea. Ele se concentrează în suflarea unui om,

Mare, că-i purtat pe umeri de adânci și mândre vremuri:
Căci gândiri, cari ieșise dintr-a lumii lung cutremur,
El le poart-unite-n frunte și le scrie pe stindard;
Când în lumea subjugată pentru drepturi ridic-arma,
Arătarea-i salutată de popoare... regi se sfarmă
Și a gloriei mândre stele într-a lumii noapte ard.

Și de-aceea a lui flamuri le-nsoțesc cu-nsuflețire.
El îi duce la învingeri, el îi duce la pieire.
Cine moare – moare-n cuget c-a rămas trăind în el;
Tot ce-i nobil și puternic în ăst secol de mândrie
Îl urmează... Căci prin noaptea unei lumi în bătălie
Lin lucește-*eterna pace*, luminos și mândru țel.

Cătră țelul care-n noapte le lucește ca un soare
Ei se duc prin zeci de lupte, urmărindu-l cu ardoare,
Zeci de mii cad, pe-a lor urme răsar alte zeci de mii,
Steaua-i duce, ei urmează printre veri și printre ierne,
Până unde-*eterna iarnă* munți de neauă-n câmpi așterne,
Unde crivățul visează uriașe vijelii.

Ș-atunci Nordul se stârnește din ruinele-i de gheață,
Munții plutitori și-i sfarmă și pe-a câmpurilor față
El ridică visuri nalte... volburi mari de frig se văd

Și trecând peste oștire o îngroapă... Și cu fală
El ridică drept făclie aurora-i boreală
Peste-oștirea-ntroienită în pustiul... de omăt.

Nordul m-a învins – *ideea m-a lăsat*. Și ca un soare
Vezi că-ncepe a apune într-a secolilor mare,
Aruncând ultima-i rază peste domul d-invalizi.
La apus privește lumea în duioasa ei uimire.
N-a fost om acel ce cade, ci a veacului gândire
A trăit în el... Cu dânsul cartea lumii iar s-a-nchis.

Exilat în stânce sure și-n titanica-i gândire,
Ca Prometeu ce-a-adus lumii a luminei fericire,
De pe-o piatră el privește lingușirea mării-adânci;
Acolo, gonit de soarte și de gânduri el adoarme,
Cu durere adâncă marea vrea pământul să-l răstoarne
Și izbea mugind de doliu în mormântul lui de stânci.

Sori se sting și cad în caos mari sisteme planetare,
Dar a omului gândire să le măsoare e-n stare...
Cine-mi măsur-adâncimea – dintr-un om?... nu – dintr-un gând
Neaprofundabil. Vană e-a-nvățăților ghicire.
Cum în fire-s numai margini, e în om nemărginire.
Cât geniu, câtă putere – într-o mână de pământ.

Într-un cran uscat și palid ce-l acoperi cu o mână,
Evi întregi de cugetare trăiesc pacinic împreună,
Univers, râuri de stele – fluvii cu mase de sori;
Viața turbure și mare a popoarelor trecute,
A veciei văi deschise-s cu-adâncimi necunoscute,
Vezi icoana unui secol lângă chipul unei flori!

Tu, ce în câmpii de caos semeni stele – sfânt și mare,
Din ruinele gândirii-mi, o, răesai, clar ca un soare,
Rupe vâlurile d-imagini, ce te-ascund ca pe-un fantom;
Tu, ce scrii mai dinainte a istoriei gândire,
Ce ții bolțile tăriei să nu cadă-n risipire,
Cine ești?... Să pot pricepe și icoana ta... pe om.

Fulgeră-n norii de secolii unde-ngropi a ta mărimă,
Printre bolțile surpate să mă uit în adâncime:
De-oi vedea a ta comoară, nu regret chiar de-oi muri.
Oare viața omenirii nu te caută pe tine?
Eu un *om* de te-aș cunoaște, chiar să mor mi-ar părea bine,
Dar să știu – semeni furnicei ce cutează-te gândi?

Cine-a pus aste semințe, ce-arunc ramure de raze,
Într-a caosului câmpuri, printre veacuri numeroase,
Ramuri ce purced cu toate dintr-o inimă de om?
A pus gânduri uriașe într-o țeastă de furnică,
O voință-atât de mare-ntr-o putere-atât de mică,
Grămădind nemărginirea în sclipitu-unui atom.

Vai! în van se luptă firea-mi să-nțeleagă a ta fire!
Tu cuprinzi întregul spațiu cu a lui nemărginire
Și icoana-ți n-o inventă omul mic și-n margini strâns.
Jucăria sclipitoare de gândiri și de sentințe,
Încurcatele sofisme nu explic a ta ființă
Și asupra cugetării-ți pe mulți moartea i-a surprins.

Oamenii au făcut chipuri ce ziceau că-ți seamăn ție,
Te-au săpat în munți de piatră, te-au sculptat într-o cutie,
Ici erai zidit din stânce, colo-n așchii de lemn sfânt;
Ș-apoi vrură ca din chipu-ți să explice toate. Mută
La rugare și la hulă idola de ei făcută
Rămânea!... Un gând puternic, dar nimic – decât un gând.

În zădar trimit prin secolii de-ntrebări o vijelie,
Să te cate-n hieroglifice din Arabia pustie,
Unde Samum își zidește vise-n aer, din nisip.
Ele trec pustiul mândru și-apoi se coboară-n mare,
Unde mitele cu-albastre valuri lungi, strălucitoare,
Înecând a mele gânduri de lungi maluri le risip.

Prefăcute-n vulturi ageri cu aripi fulgerătoare,
C-ochi adânci și plini de mite, i-au trimis în cer să zboare,
Dar orbite, cu-aripi arse pe pământ cad îndărăt;

Prefăcute-n stele de-aur merg pân- l-a veciei ușă,
Dară arse cad din ceriuri și-mi ning capul cu cenușă
Și când cred s-aflu-adevărul mă trezesc – c-am fost poet.

Ca s-explic a ta ființă, de gândiri am pus popoare,
Ca idee pe idee să clădească pân-în soare,
Cum popoarele antice în al Asiei pământ
Au unit stâncă pe stâncă, mur pe mur s-ajungă-n ceruri.
Un grăunte de-ndoială mestecat în adevăruri
Și popoarele-mi de gânduri risipescu-se în vânt.

Cum ești tu nimeni n-o știe. Întrebările de tine,
Pe-a istoriei lungi unde, se ridică ca ruine
Și prin valuri de gândire mitici stânce se sulev;
Nici un chip pe care lumea ți-l atribuiește ție
Nu-i etern, ci cu mari cete d-îngeri, de ființi o mie,
C-un cer încărcat de mite asfințești din ev în ev.

Timp, căci din izvoru-ți curge a istoriei gândire,
Poți răspunde la-ntrebarea ce pătrunde-a noastră fire,
La enigmele din cari ne simțim a fi compuși?
Nu!... Tu măsurii intervalul de la leagăn pân- la groapă
În ăst spaț nu-i adevărul. Orologiul ești ce sapă...
Tu nedând vo dezlegare, duci l-a dezlegării uși.

Ș-astăzi punctul de solstițiu a sosit în omenire.
Din mărire la cădere, din cădere la mărire
Astfel vezi roata istoriei întorcând schițele ei;
În zădar palizi, siniștri, o privesc cugetătorii
Și vor cursul să-l abată... Combinații iluzorii –
E apus de Zeitate ș-asfințire de idei.

Nimeni soarele n-oprește să apuie-n murgul serei,
Nimeni Dumnezeu s-apuie de pe cerul cugetării,
Nimeni noaptea să se-ntindă pe-a istoriei mormânt;
Mulți copii bătrâni crezut-au cum că ei guvernă lume,
Nesimțind că-s duși ei singuri de un val fără de nume.
Că planetul ce îi poartă cugetă adânc și sfânt.

Se-nmulțesc semnele vremii, iară cerul de-nserare
Roșu-i de războaie crunte, de-arderi mari, de disperare
Și idei a zeci de secolii sunt reduse la nimic;
Soarele divin ce-apune varsă ultimile-i raze
Pe-a istoriei câmpie mult iubită și se lasă
În oceanul de-ntuneric, ce s-arată inamic.

Spune-o veste cum că-n țara unde fug a lumii zile
Să trăiască mai departe, strălucite și copile,
Într-a nopților grădine stele cresc în loc de flori;
Unde-n codrii de aramă cântă-n crengi arfe-atârinate,
Zmeii-și fac din câte-un munte uriașele palate –
E un lac cu *apă vie* într-un șes încântător.

Cine bea din el nu moare... O, aș bea, să văd anume
C-a venit domnia morții, sfărâmând bătrâna lume –
Stele cad și în cădere alte lumi rup cu lovire;
Într-a cerurilor domă tunetele să vuiască
Ca mari clopote de jale, fulgere să strălucească
Ca făclii curate, sfinte pe pământu-nmormântat.

Marea valurle să-și miște și să tremure murindă,
Norii, vulturii mariumbrii, a lor aripi să-și aprindă,
Fulgeri rătăciți s-alerge spintecând aerul mort;
În catapetasma lumii soarele să-ngălbenească,
Ai pieirii palizi îngeri dintre flacăre să crească
Și să rupă pânz-albastră pe-a cerimei întins cort.

Fulgerule să înghețe sus în nori. Să amorțească
Tunetul și-adânc să tacă. Soarele să pâlpiiască,
Să se stingă... Stele-n ceruri tremurând să cadă jos:
Râur'le să se-nfioare și-n pământ să se ascunză
Și să sece-a lumei față, să se facă neagră. Frunze
Galbene, uscate, cerul lumile să-și cearnă jos.

Moartea-ntindă peste lume uriașele-i aripi:
Întunericul e haina îngropatelor risipe.
Câte-o stea întârziată stinge izvorul ei mic.

Timpul mort și-ntinde membrii și devine veșnicie.
Când nimic se întâmpla-va pe întinderea pustie
Am să-ntreb: Ce-a rămas, oame, din puterea ta? – Nimic!!

Dar la ce să beau din lacul ce dă viață nesfârșită,
Ca să văd istoria lumii dinainte-mi repetită,
Cu aceleași lungi mizerii s-obosec, sufletu-mi mut?
Și să văd cum nasc popoare, cum trăiesc, cum mor. Și toate
Cu virtuți, vicii aceleași, cu mizerii repetate...
Vrei viitorul a-l cunoaște, te întoarce spre trecut.

Din agheazima din lacul, ce te-nchină nemuririi,
E o picătură-n vinul poeziei și-a gândirei,
Dar o picătură numai. Decât altele, ce mor,
Ele țin mai mult. *Umane*, vor pieri și ele toate.
În zădar le scrii în piatră și le crezi eternizate,
Căci eternă-i numai moartea, ce-i viață-i trecător.

Și de-aceea beau paharul poeziei înfocate.
Nu-mi mai chinui cugetarea cu-ntrebări nedezlegate
Să citesc din cartea lumii semne, ce noi nu le-am scris.
La nimic reduce moartea cifra vieții cea obscură –
În zădar o măsurăm noi cu-a gândirilor măsură,
Căci gândirile-s fantome, când viața este vis.

ÎN VREMI DEMULT TRECUTE...

În vremi demult trecute, când stelele din ceriuri
Erau copile albe cu părul blond și des
Și coborând pe rază țara lor de misteruri
În marea cea albastră se cufundau ades;
Când basmele iubite erau înc-adevăruri,
Când gândul era pază de vis și de eres,
Era pe lumea asta o mândră-mpărăție
Ce-avea popoare mândre, mândre cetăți o mie.

Domnea în ea atuncea un împărat prea mare,
Bătrân, cu ani o sută pe fruntea lui de nea,
Și mâna lui zbârcită, uscată însă tare,
A țărilor lungi frâuri puternic le ținea.
Și țările-nflorite și-ntunecata mare
La glasul lui puternic gigantic se mișca.
Dar nu se miră lumea de brațu-i ce supune,
Ci de a lui adâncă și dreaptă-nțelepciune.

În sala cu muri netezi de-o marmoră de ceară,
Pe jos covoare mândre, cu stâlpi de aur blond,
Cu arcuri ce-și ridică boltirea temerară,
Cu stele, ca flori roșii pe-albastrul ei plafond,
Cu arbori ce din iarnă fac blândă primăvară
Și-ntind umbre cu miros pe-a salei întins rond,
Acolo sta-mpăratul... – boierii lui de sfat –
Pe tronu-i de-aur roșu sta mut și nemișcat.

Ca aripe de lebezi mari, albe, undoioase,
Pletele argintoase pe umerii-cădea
Și barba lui cea lungă pe piept îi cădea deasă,
Dar ochii, stele negre, întunecați sclipea;
Sprincenele-i bătrâne se-ntunecau stufoase,
În mână sceptru de-aur, povara lui cea grea,
Pe fruntea lui cea ninsă de aur diadem –
Părea c-așteaptă-a morții întunecos problem.

Boierii dimprejuru-i pe scaune de-onoare,
Păreau că-s zile stinse pierdute în trecut,
Cu fețele lor palizi ca raza cea de soare,
Cărunți, cu barbe albe pe pieptul cel tăcut;
Pe frunți ce grămădise a anilor ninsoare,
Pe umerii lor vremea cu pași mari a trecut.
Ca zilele alb stinse, ei din trecutul lor
Priveau la acel soare ce le-a lucit cu dor.

Deodată împăratul din tronul lui se scoală
Ca regele pustiei din stânca de granit;

În curte oastea sună cântarea triumfală.
Poporul o aude mișcându-se-miit.
Din muri, din stâlpii netezi, stindardele de fală
Desfășurate tremur la zgomotul ivit.
Lui glasul îi tremură... dar răspicat și blând
Vorbe mărgăritare le-nșiră tremurând.

– Vremea pe ai mei umeri s-a grămădit bătrână.
Din oase și din vine a stors a vieții suc
Și slabă și uscată e-mpărăteasca-mi mână.
Brad învechit prin stânce pe tronu-mi mă usuc,
Curând va-ntinde moartea mantaua ei cea brună
Pe mine... Și suflarea-mi aripile-i o duc.
Cu rece-agheazmă moartea fruntea mea o sfințește
Și inima-mi bătrână bătăile-și rărește.

Și sufletu-mi pân-n-a-ntins înflătele-i aripe
Spre-a stelelor imperiu întins ca și un cort,
Nainte până corpu-mi să cadă în risipe,
Nainte de-a se rupe a vieții mele tort,
Rog cerul să-nmulțească hotarnicele clipe,
S-urnesc pe umeri tineri imperiul ce-l port –
Pe-a fiului meu umeri voi pune pân- trăiesc
Imperiul gigantic, purpuru-mpărătesc.

Dar viața are multe alunecușuri rele,
Prea-mbie pe oricine cu chipul ei cel drag
Și frâurile lumii să i se pară grele,
Din mâni el să le scape la al domniei prag;
Căci zilele-unui rege primejdii au în ele –
El poate să aleagă-a plăcerilor șirag
Ș-atunci devine umbră – pe mână de mișei
Cad frâiele și dânșii duc lumea cum vor ei.

Nainte de a pune pe brunele lui plete
Coroana mea de aur – eu voi ca să-l încerc.
Nu voi ca să se lase plăcerilor șirete
Ce strâng în lanț de roze a cugetărei cerc;
Nu voi ca lumea asta cu visuri să-l îmbete,

Căci cei mai mulți din oameni după nimic alerg –
Să vadă-n cartea lumii un înțeles deschis,
Căci altfel viața-i umbră și zilele sunt vis.

De-aceea înainte de-a morții-mi sântă oră
V-am adunat, pe-al vieții-mi mintos areopag.
De-acolo de-unde râuri spumoase se coboară
În umbra-ntunecoasă a codrilor de fag,
Pe muntele gigantic ce fruntea și-o strecoară
Prin nori până la soare – trăiește-un bătrân mag.
Când încă eram tânăr, el tot bătrân era:
Al vremilor curs vecinic nu-l poate turbura.

În fruntea lui e strânsă un ev de-nțelepciune.
Viața lumii toate în minte-i a-ncăput.
Trecutul... viitorul el poate-a țî le spune;
Bătrânu-i ca și vremea cea fără de-nceput
Și soarele din ceruri la glasul-i se supune,
Al aștrilor mers vecinic urmează ochiul-i mut.
De-aceea voi ca dânsul pe fiul meu să-nvețe
Cari cărări a vieții-s deșarte, cari mărețe.

Dar el din a lui munte în veci nu se coboară,
Căci nu vrea ca să piardă din ochi a lumii căi.
Ca nu cumva măsura, cu care el măsoară,
În lipsa-i să se schimbe... și el, întors din văi,
Silit ca să înceapă din începutul-i iară,
Să nu poată s-oprească gândirea celor răi.
Și cine-enigma vieții voiește s-o descuie,
Acela acel munte pe jos trebui să-l suie.

Cu buclele lui negre, ce mândre strălucite!
Cu fața lui cea trasă, ce dureros de pal!
Cu ochii mari ce-și primblă privirile-i unite,
C-o frunte-n bucle-și pierde puternicul-i oval –
Astfel feciorul tânăr pe cugetul-i țintit el.
Stă rezemat de pragul auritului portal:
A tatălui său vorbă aude și se-nchină –
Un semn că se supune măsurii ce-o destină.

S-apropie cu pasuri modeste, line, rare
Și ùmil îngenunche pe treapta de la tron:
– Pe mâne, pe când noaptea v-aprinde blându-i soare,
Când clopotul va plânge cu-al serei dulce ton,
Atunci eu mă voi duce, pe calul pag călare,
M-oi duce pân- la poala a muntelui Pion
Ș-apoi pe jos de-acolo eu muntele-am să sui,
Ca gândurilor mele aripe să le pui.

Aripe, ca să știe ce e deșertăciunea:
Să treacă ale lumii curs mizer și meschin,
Ca pasul vieții-mi toate să-l ducă-nțelepciunea,
Ca sigur să calc calea vieții cea de spini,
Ca tot ce eu voi face să fie fapte bune,
Să n-ascult decât glasul-adevărului senin;
Și sarcina vieții-mi să fie cât de grea,
Voi ști s-urmez, părinte, cu râvnă calea ta.

Retras în sală mare de marmură trandafirie,
Încins în strălucitul și negrul lui talar,
Privirea lui o-naltă pe-a cerului câmpie
Și cugetul lui zboară în lumi fără hotar.
Și gând cu gând se-mbină în lungă reverie,
Și buzele-i se mișcă c-un zâmbet blând, amar,
Și sufletul îl împlu dorinți nemărginite,
Ca marea de adânce cu valur'le uimite.

Ce sufletu-i dorește se-ntreabă și nu știe,
Se uită-n stele,-n lună, ce ca un vis de-argint
Cu fața ei cea blondă lungi nourii sfâșie
Și visuri lungi gândirea i-o-mbată și i-o mint.
Aripa unui înger el simte că-l mângâie
Și neteda lui frunte o-atinge tremurând –
Și gâtul ăstui înger ar vrea ca să-l cuprinză,
Cu el să zboare-n țara steloasă și întinsă.

„Spun mite – zice singur – că orice om în lume
Pe-a cerului nemargini el are-o blândă stea,

Ce-n cartea vecinicii e-unită cu-a lui nume,
Că pentru el s-aprinde lumina ei de nea;
De-aceea-ntreb gândirea-mi ca să-mi răspund-anume
Din marea cea albastră, care e steaua mea?
E-acel trandafir roșu, ce mut-duios-uimit
Lucește-un gând de aur deasupra-mi în zenit?

Un om se naște – un înger o stea din cer aprinde
Și pe pământ coboară în corpul lui de lut,
A gândurilor aripi în om el le întinde
Și pune graiul dulce în pieptul lui cel mut.
O candelă a vieții, de cer steaua depinde
Și împlă scriind soarta a omului născut.
Când moare a lui suflet,aripele și-a-ntins
Și returnând în ceruri pe drum steaua a stins.

Dar ce e acea steauă? E-o candelă aprinsă,
De-a cerului mari valuri e dusă pe-al ei drum?
E-o pară aurită de-a firii pom suspinsă
Ce cade scuturată de-a morții lung samum?
Și dacă e o lume puternică, întinsă,
De viața mea-i legată viața unei lumi?
Pe capul meu și-ntoarce destinurile sale,
Când mor ea cade stinsă-ntr-a caosului vale?

De ce de-a mea viață o lume e legată,
De ce un înger palid din cer s-a coborât,
Ca trupul meu să-nvie cu flacăra-i curată,
De ce-un geniu coboară în corpul cel urât,
De ce orice ființă din cer e condamnată
O viață să petreacă în scutece vârat?
Cine prescrie legea la orice înger blând
Ca-n viața-i să coboare o dată pe pământ?“

Și murii netezi, roșii, de marmură curată
Lumina lunii blânde în sală o răsfrâng,
Și aeru-mprejuru-i, lumina-i colorată,
Căci razele se-mbină, se turbură, se frâng,

Și-n dulcea atmosferă uimită, purpurată
S-aud glasuri ușoare ca arfe care plâng.
Dar nu-i sunet aievea... ci-a gândurilor sale
Glas tremurat și dulce îi răspundea cu jale:

„Când Dumnezeu creează de geniuri o ceată
Să cerce vrea p-oricare de-i rău ori de e bun,
Căci nu vrea să mai vadă cum a văzut odată
Că cete rele d-îngeri la glas nu se supun,
Că cerul îl răscoală cu mintea turburată
Pân- ce trăsniți se prăvăl în caosul străbun;
De-aceea-în om ce naște, din îngeri orișicare
O dată-n vecinicia-i coboară spre cercare.

Când sună-n viața lumii a miezenoptii oră,
Atunci prin ceruri îmblă zâmbind amorul orb,
De îngeri suflete-albe văzându-l se coloră
Și ochii lor albaștri privirea lui o sorb;
Plecând spre pământ ochii ei timizi se-namoră
În pământești ființe cu fragedul lor corp,
Și prin a lumii vamă cobor bolnavi de-amor
În corpurile de-oameni ce-aștept venirea lor.

Dar pân- ce corpu-n lume un înger îl cuprinde,
Deasupra vămii lumii pe luminoase căi
Imperiul lui cel mare o stea în cer aprinde –
Acolo el domnește, lăsând a lumii văi.
Dar de viața-i lumească domnia-n cer depinde:
De-i rău, steaua s-aruncă în noaptea celor răi
Și lumile nestinse pe-a cerului cununi
Imperii sunt întinse a îngerilor buni.

Abia părăsesc unii a domei mari pilaștri,
Abia părăsesc cerul și înfloritu-i cort,
Abia au vreme-a pierde puternicii lor aștri.
Coboară-n lume, află amorul lor că-i mort.
Atunci îl iau în brațe și luminând albaștri
În lumea lor bogată cu lacrimi ei îl port –

Sunt îngeri blânzi și timizi, așa nevinovați
Încât în astă lume nu trebuiesc cercați.

A unui înger palid ursita pământească
Legată e de soarta corpului ce-l aleg.
Atârnă de viață domnia lor cerească:
Ce samănă în lume, în stele ei culeg;
Nefericiți adesea, ce-o soarte-mpărătească
Un om ce-i născut mare în lume își aleg;
Un împărat puternic dar înfocat când moare;
O stea urieșască în caos se coboară.

Dar în acest cer mare ce-n mii de lumi lucește
Tu nu ai nici un înger, tu nu ai nici o stea.
Când cartea lumii mare Dumnezeu o citește
Se-mpiedică la cifra vieții-ți fără să vrea.
În planu-eternității viața-ți greșală este,
De zilele-ți nu este legat-o lume-a ta.
Genii beau vinu-uitării, când se cobor din ceruri:
Deschise-ți-s, nebându-l, a lumilor misteruri.

Greșeli, de astea-n lume se-ntâmplă-adesea multe
Și-ncurcă-a vecinicii mult înțeleptul plan.
Găsești în lume oameni cu mințile oculte
Cari cunosc a lumii gândire de titan;
Să știi însă că oamenii în veci nu vor s-asculte
Și-n basme au un nume: li zice năzdrăvan.
La gânduri uriașe a lor minte asudă.
Da oamenii-i înconjor și nu vor să-i audă.

Deși rari și puțini-s, lumea nu va să-i vază.
Viața lor e luptă, când mor se duc neplânși.
Ei n-au avut la leagăn un blând înger de pază
Și-a lor ochi de durere sunt turbure, și stinși;
Dară deși blânzi îngeri nu-și varsă a lor raze
În sufletul lor, totuși ei mari îs și distinși,
Căci Dumnezeu în lume le ține loc de tată
Și pune pe-a lor frunte gândirea lui bogată.

Dar – e un înger palid cu lungi aripi și negre,
În aste firi mărețe în veci e-namorat.
Păcat numai c-amoru-i stinge sisteme-ntrege,
Întorsu lui omoară p-oricine l-a-ascultat,
Seducător trimite plăcerile alegre
Și de ascuți cântarea-i geniu-ți e sfârâmat.
A celor trecătoare în mâna lui e soarte,
Frumosu-i ca nealții și numele-i e: *Moarte!*

De-aceea să n-ascuți tu sublima lui cântare,
Căci morți-s pe vecie acei ce o ascult,
În fiecare secol un alt amant el are
Și cel care-l iubește rămâne-n veci ocult.
Ascultă glasul-mi rece: eu sunt un seraf mare.
De Domnul eu trimesu-s, căci te iubește mult,
Să scap a ta ființă de caosu-i imens –
Eu în glasul gândirii-ți am pus acesta sens.

Că dincolo de groapă imperiu n-ai o lume,
De asta ție n-are de ce să-ți pară rău;
A genului imperiu: gândirea lui – anume;
A sufletului spațiu e însuși el. Ca grâu
Vei semăna în ceruri a gândurilor sume
Și-atunci realizate vor fi, vor sta mereu.
Că-n lumea dinafară tu nu ai moștenire,
A pus în tine Domnul nemargini de gândire.

În aste mari nemargini unde gândiri ca stele
Lin înfloresc, miriade s-amestecă, contrag;
Zidite-n dome mândre, de cugetări castele
Se darmă la suflarea-ți și-n taină se desfac
Sau la dorința-ți numai se mișcă ca mărgele
Și sun cântări, ce vibră – se-ntunecă și tac;
Astă nemărginire de gând ce-i pusă-n tine
O lume e în lume și în vecie ține.

Când mintea va cuprinde viața ta lumească,
Când corpul tău cădea-va de vreme risipit,

Vei coborî tu singur în viața-ți sufletească
Și vei dura în spațiu-i stelos nemărginit:
Cum Dumnezeu cuprinde cu viața lui cerească
Lumi, stele, timp și spațiu și atomul nezărit,
Cum toate-s el și dânsul în toate e cuprins,
Astfel tu vei fi mare ca gândul tău întins.

De-astă viață mândră de vrei să ai o știre,
Gândește num-atuncea la visuri și la somn,
Ca mort e corpul rece în noapte, nesimțire,
Pe creațiuni bogate sufletul este domn;
În ocean de stele, prin sori, nemărginire,
El împlă, risipește gândirile prin somn;
Deși nu sunt aievea aceste lumi solare,
El tot le vede, simte, le-aude și le are.

Când omul risipitu-i, un lut fără suflare,
Sufletul în afară rămâne surd și orb:
Un cântec fără arpă, o rază fără soare,
Un murmur fără ape, e suflet fără corp,
Dar înăuntru-i este o lume-ntinsă mare,
Aievea-i pentru dânsul. Cum picături ce sorb
Toate razele lumii într-un grăunte-uimit,
În el îs toate, dânsul e-n toate ce-a gândit.

Seraful își sfârșise vibrata-cugetare,
Gândirea tace-asemeni în fiul de-mpărat,
Și galbenă ca gheața ruptă din nori răsare
Luna și trece moartă pe cortu-nnourat
Și cerul nori gândește, nori mari de răzbunare.
Ce vor să biciuiască pământul răsculat
Și noaptea-înșiră ceasuri pe firu-i incolor.
Ca râul care-și mână trecutu-n viitor.

II

În munți ce puternici din codri s-ardică,
Giganți cu picioare de stânci de granit,

Cu fruntea trăsniță ei norii despică
Și vulturii-n creieri palate-și ridică
Ș-uimiți stau în soare privindu-l țintit.

Acolo prin ruini, prin stânci grămădite
E peștera neagră zăhastrului mag;
Stejari prăvăliți peste râuri cumplite
Și stancuri bătrâne cu mușchi coperite
Încet se cutremur copacii de fag.

Vuind furtunoasa-i și strașnică arpă
Trec vânturi și clatin pădurea de brad,
Prăval pietre mari din culmea cea stearpă
Aruncă bucăți cu pomi și cu iarbă,
Ce-n urlat în râuri se năruie, cad.

Furtuna la caru-i lungi fulgere-nhamă
Și-i mână cu glasul de tunet adânc,
Vuieste a vântului arfă de-aramă
Și vulturu-n doliu copiii și-i cheamă,
Prin nouri cad stele și-n abis se sting.

Și grindini cu gheața cu ghemuri ca rodii
Se sparg de a stâncelor coaste de fier
Și-n ceruri se-ncurcă auritele zodii
Și dracii la râuri adun licapodii
Și iarna mugește călare pe ger.

Deasupra-ăstui munte cu fruntea stârpită,
Deasupra de lume, deasupra de nori,
Stă magul; privește furtuna pornită:
Deasupra lui, soare cu rază iubită,
Desubt, iarnă, ploaie, zăpadă, fiori.

El cartea-și deschide, la ceruri privește
Și zodii descurcă în lungul lor mers.
E-o carte ce nimeni în veci n-o citește,
Cu semnele strâmbe întoarse-arabește:
Sunt legile-n semne din ăst univers.

Cu barba lui albă de vânt răscolită,
Aruncă pe lume el ochii lui suri
Și chiuie vântul cu-aripa zburlită,
Adună și sparge o turmă cumplită
De nori ce aleargă trăsnind în păduri.

Prin noaptea bătrână, ursuză, voinică,
Prin nori ce se clatin, se luptă, se sparg,
Feciorul de rege trecea fără frică –
Pe munte lucește o flacără mică
Cu raze ce taie-ntunerecul larg.

În van la picioare-i fug râuri spumate
Și stâncele rupte în cale-i s-așin,
Nimic nu-i în stare s-oprească vodată;
Cu pasul lui sigur prin râuri înoată,
Se-ndreaptă spre țelul cel mic și senin.

Stejarii cei ruți sunt podețe pe râuri,
Lumine de fulger cărări îi arat,
Deși cerul lasă a vântului frâuri
S-azvârle toți norii de-a muntelui brâuri,
El trece la astrul ce luce curat.

Deodată vede că nori se despică
În două și cale îi fac printre ei.
Ajunsu-i în culme, sub dânsul o clică
De vânturi s-alungă prin nouri și-și strică
Aripa de stânce, se clatin în văi.

Sub el vijelia cea neagră, turbată,
Cu caii de fulger cutreier nebuni
Și bate în vânturi, pe nori răsturnată,
Ea stâncile-ndoaie și grindină fată,
Amestecă lumea, frământă furtuni.

Deasupra-i pe bolta albastră, senină,
Cald soare lucește și îmblă cu drag.
Pe-a muntelui streșnă de stânci în ruină,

Pe-o stea prăvălită cu cartea în mână,
Adânc se gândește puternicul mag.

– Părinte – el zice – și adânc i se-nchină,
Bătrânul meu tată aici m-a trimis.
– Venit-ai? – bătrânul răspunde – suspină,
Pe fața lui trece zâmbire senină,
C-o mână el cartea cea veche a-nchis. –

Văzut-am din carte-mi că viața bătrână
Curând se sfârșește – ș-asupra-ăstui gând
Uitat-am eu lumea – durere străină
În suflet pătrunse, cu-ariپی de lumină –
Și pân- mă uitam scăpă din pământ

Furtuna turbată... Din mii de furtune
Ce-asupra pământului îmblă zburând,
Sunt câteva cari de mult îs nebune,
De-aceea legate de pietre bătrâne
Le țin încuiate-ntr-a muntelui fund.

Și pân- m-apucase de tatăl tău jele,
Bag seama că una din ele-a scăpat,
A rupt cu ariپی vo câteva stele,
Trântitu-le-a-n nouri și-n vânturi rebele
Și codrii mei vecinici i-a mai măturat.

Așteaptă, copile, să caut o vrajă
În carte... Să chem eu giganticul vânt,
Pe ariپی să-i puie o mie de maje,
S-o lege de stânce, să-i steie de strajă
În neagra-nchisoare în fund de pământ...

Șoptește; vânt falnic furtuna o-nhață,
Ariپی-le-i leagă – o bagă în stânci,
Acolo cu lanțuri o leagă de brațe:
Cu-nctul a cerului nori se desfață,
Încet se-ncrețesc peste văile-adânci.

– Copile, acuma pericol nu este –
Urmează-mi în munte, în salele-mi mari,
Acolo-mi vei spune de tatăl tău veste.
În viața-ne fost-am Pilad și Oreste –
El moare – și-n lume rămân singur iar.

Nainte de moarte trimis-a pe tine,
Ca vieții-ți să dau eu bătrânul meu sfat
Și asta desigur făcut-a el bine:
Primejdii te-așteaptă și, fără de mine,
Se poate de ele că n-ai fi scăpat.

De-ai fi ca alți oameni, atuncea se poate
Ca soartea ta-n bine din rău aș schimba,
Dar semnul tău nu stă în cartea mea toată.
A sorților stele de mine-s purtate,
Da- tu în tot cerul nu ai nici o stea.

De-aceea eu nu pot nimic pentru tine.
Scrisoarea-ți menită eu nu pot s-o schimb.
Ce e pot preface... Ce-n stele senine
Nu-i scris – eu nu pot ști. Sunt scrieri străine
Gândite de Domnu-ntr-a sorilor nimb.

Dar pot să-ți arăt a pierzărilor cale,
Ca-n ea să n-aluneci, ca neademenit
De-un înger c-ochi verzi cu trăsurile pale,
Ce lumii aduce durere și jale
De moarte, de care adânc ești iubit.

El zice ș-alene coboară la vale,
La porți uriașe ce duc în spelunci.
De stânci prăbușite gigantici portale.
Descuie și intră în mândrele hale
De marmură neagră, întinse și lungi.

Pilastri de aur pe muri se coboară
Pe jos sunt covoare țesute-n flori vii
Și stele în candeli dulci raze presară

Și aeru-i dulce ca-n noaptea de vară
Și razele-s calde și trandafirii.

Prin hala cea mare cu pasure line
Ei trec și prin bolte săpate-n granit
Ei intră-ntr-o sală cu miroase plină;
A murilor marmuri lucind ebenine
Ca negre oglinde de tuci lustruit.

Bătrânul în urmă-i el, poarta o-nhide.
Adânc întuneric i-nconjur-atunci –
Pe masa cea mare încet el aprinde
Potirul albastru viorelei cei blânde,
Ea-aruncă-n negru-aer raze, vinete dungi.

Pe-un tron, împăratul, de roșă mătasă
S-așază, se uită-n marmoreii muri,
Bătrânul alături pe-un scaun se lasă
Și flori răspândesc adormite miroase
Ca mirosul proaspăt a verzii păduri.

Și razele-albastre prin sală aleargă,
Fantastic bătrânul s-ardică și blând
În aer înalță puternica-i vargă.
Pe-oglindea cea neagră, profundă și largă
Încet-încet pare o umbră de-argint.

E vânăt la față ca mărgăritarul,
Pe albiu lui umeri aripi se desfac
Și luciul c-argintul îi este talarul;
În mâna lui mică el ține păharul
Somniei... Pe frunte-i flori roșii de mac.

Cad pletele, blonde și lungi spice de-aur,
Închisă-n lungi gene privirea lui stă;
O cupă cu versuri, cu cifre de maur
Ia-n mână bătrânul – ca sânge de taur,
Un vin roșu toarnă și regelui dă.

Văzând umbra albă pe negrul părete,
Din tron împăratul genunchie uimit,
În vis umbra râde – și lungile-i plete
Ca aurul blonde se las răschiete
Pe netezii umeri, pe albul ei gât.

– E somnul – bătrânu-n ureche îi spune –
O vorbă să nu spui căci dacă nu taci,
Ca visul ei pierе – cu greu se supune
La magica-mi vorbă – las stele să sune,
Ca-n tabla cea neagră să-l prind. – Tu să faci

Ce-oi spune. O cupă pe margini cu aur
El ia și-n ea varsă cristalicul vin.
Stau în jurul cupei cu cifre de maur
Obscunse vrăji scrise... Ca sânge de taur
E vinul și totuși e clar ca rubin.

– Bea – zice – atunci somnul din muri se coboară
Și ochii-ți sărută cu dulce surâs;
Atunci tu grumazu-i cu brațu-nconjoară,
El aripa lui și-o ridică și zboară,
Te duce cu dânsul în lumea de vis.

Și junele bea și adoarme. Deodată,
Pe ochi buze calde și moi a simțit.
El brațul și-ntinde și-nlățuie-ndată
A umbrei dulci umeri și netezi... Umflată
El simte aripa că-n sus a pornit.

Pe umerii umbrei el fruntea și-o lasă
Și-aude suflarea-i cea caldă bătând
Și dus el se simte în lumi luminoase,
În corure sfinte, prin stele-auroase
Aude cum sună aripa de-argint.

El ochii-și deschide, deasupra lui vede
Doi ochi mari albaștri, adânci visători.

A lui fericire el mai că n-o crede,
El gura și-apasă pe blondele-i plete
Și fața cea pală i-o mângâie-n dor.

E beat de a visului lungă magie,
În brațe-i pe înger mai tare-a cuprins
Și umbra surâde, cu-aripa-l mângâie
Și gura-și apleacă în dulce beție,
I-apasă pe buze-i sărutu-i aprins.

– Vezi tu – zice umbra – pe-a hăului vale:
Pământul cu munții-i ce fumegă stins,
Cu mări adormite ce murmură-n jale;
Dorm populi, țări și cetățile sale.
Deasupra-ți, oceanul de stele întins.

Pământul departe-ntr-un punct s-a contrage,
Căci lumi de departe în puncte se schimb,
Dispar a pământului viziune vage,
A stelelor țară curată se trage,
Aleargă, trăiește a astrilor timp.

O stea, un imperiu întins e și mare,
Cu sute de țări și cu mii de ființi.
Cetățile mari răspândite-s în soare,
Palate de-argint se ridic gânditoare
Și regii sunt îngeri cu aripi de-arginți.

Și sufletul liber privirea-i sântită
O nalță pe stelnicul, marele plai:
O patrie nouă sublimă, iubită,
De cântece plină din veacuri fugite –
Aici lumea-antică urmează-a ei trai.

Vezi steaua că munții și-ntoarse și marea
Îmblând neclintită în veciniciu-i mers.
A anilor spaț le destină un soare:
La una-i mai mic și la alta mai mare
Căci sorii scriu timpu-n acest univers.

Curând vom ajunge pe steaua senină,
Pe care în ceriuri numesc-o a mea.
De visuri, de umbre, de cântec e plină.
Curând vom intra în câmpia ei lină
Și-n urmă-ți pământul rămâne – o stea.

III

Magul rămas în munte, din el ieși afară,
Pe-o piatră detunată el șede peste văi,
Privește. – Codrii mângâi cu vânt de primăvară
A lui frunte uscată, adâncii ochi ai săi.

Se suie-n vârf de munte, o stea din cer coboară –
O stea, vultur de aur, cu-aripele de foc,
Pe ea șezând călare, în infinit el zboară,
Stelele sclipeau sfinte și-n cale-i făceau loc.

Și răsfirați în spațiu îngerii duceau în poale
A lumilor adânce și blânde rugăciuni
Și întinzând în vânturi aripele regale
L-a lumii trepte-albastre le duc și le depun.

Pe magul cel puternic ei îl salută-n cale,
El trece dus de steaua ce zboară ca un gând
Și când veni, sânt, mare, pe-a caosului vale
Dă drumul stelei, s-aruncă în hăul fără fund.

Deasupra vedea stele și dedesubtu-i stele,
El zboară fără preget ca tunetul rănit;
În sus, în dreapta,-n stânga lanurile de stele
Dispar. – El cade,-un astru în caos azvârlit.

Căci la un punct albastru privirea-i ațintită;
L-a caosului margini un astru blând ușor;
Cale de mii de zile el cade-ntr-o clipită,
Zboară ca gândul care l-aruncă-în viitor.

Din ce în ce s-apropie de lumea depărtată,
O zi mai are încă și-ajunge-n luna lui.
Acolo el răsufală de calea-i depărtată –
De pe-un munte al lunii aruncă ochii lui.

Cu ochii plini de lacrimi la acea stea privește,
Ce luminează albastră mergându-și drumul său:
– Ce liniștită-i dânsa, în pace ea pășește,
O, cum iubesc eu steaua, unde m-am născut eu.

Mai e-n tot universul o stea plină de pace,
Neturburată vecinic de ură, de război;
În toate Creațiunea gura ei vecinic tace,
N-o bântuie griji rele, n-o bântuie nevoi.

E-un om, care pe dânsa nefericit se ține,
Dar nu-i nefericirea în stea, ci e în el,
Dar soartea lui schimba-voi, din rău oi face bine –
Cobor acum în astru-mi să-l mângâi și pe el.

Din vârf de munte-n lună în spațiu iar s-aruncă,
În clipă-ajunge-n norii ai astrului natal,
Cu-amor el îl privește, cu o privire lungă,
În funii lungi el rupe al nourilor voal.

L-întinde, l-împletește, din el își face scară,
O-aruncă-în zarea lungă de flutură în vânt,
Apoi pe ea cu-ncetul bătrânul se coboară
Pe mare, care-și mișcă mii valuri tremurând.

Din norii cei mai deși el luase o bucată,
Își face din ea luntre, ce lunecă pe val,
A mării unde-albastre alunecă-nspumate
Și-l duc în leagăn dulce, prin cânturi de pe mal.

Din insule bogate cu mari grădini de laur,
Lebede argintoase aripele-ntinzând
Veneau sfâșiind apa la luntrea lui de aur
Și se-nhămau la dânsa și o trăgeau cântând.

Bătrânu-n manta-i albă înfășurat visează
Iar lebede-argintoase luntrea bogată trag,
Al valurilor cântec pe el îl salutează –
Pe fruntea-i împletită e-o ramură de fag.

Plutind cu repejune sub palida lumină
A luni, ți se pare al mării Dumnezeu,
Cântat de înmiirea valurilor senină
Și îngânat de lebezi în dulce visul său.

Luntrea, un vis de aur, pânza albastră-a mării
O sfâșie – și-aproape ea vine-acum de mal,
Un mal de pietre suie, de stânci frânte rebele,
Ce stau lovind cu poala în înspumatul val.

Acolo printre stânce bătrâne și schelete,
Un templu în ruină, de apă înecat,
Pe jumătate murii și stâlpii și-i înclină
Și stă-n curând să cadă de vreme sfărâmat.

În scorburi de părete trăiește-un biet călugăr
Tânăr, frumos – dar însă ca umbra el e slab.
Din stânce năruite, din pietre și din bulgări
Făcu cărări spre fundul al templului arab.

Acolo prigonit stă de visuri și de gânduri.
Ce vrea nici el nu știe, se chinuie-n zădar,
Doarme pe-un pat de trențe ce-i pus pe două scânduri,
Nu bea apă d-izvoare, ci valul mării-amar.

Astfel el vrea viața s-o sfarme, s-o scurteze,
De ce? și pentru cine, el singur n-a știut.
Astfel se chinuiește în rugăciuni asceze
În câte-o biată arfă din arcul sfărâmat.

O arfă de aramă cu coarde ruginite,
El zbârăie pe dânsa un cântec dezolat.
Strune-amorțite tremur de mâna lui trezite...
El cheamă cu cântarea-i o umbră ce-a visat.

Ș-acum el sta în lună pe-o piatră risipită
Și cântecu-i în noapte zbura mult dureros.
Părea c-așteaptă-n aer pe umbra lui iubită
S-o vadă, astfel ochiu-i țintea întunecos.

Magul pe-o piatră seacă din luntre se coboară,
Pe-a valurilor fugă el drumu-apoi îi dă –
Pe-o stâncă-apoi se suie – pe-ascetul îl măsoară
Cu ochiul. Ca geniul văzduhului el stă.

Călugărul îl vede, arfa scapă din mână,
Pe buze-i trece-un zâmbet ascet, slăbit, amar.
El stânca lui o lasă, la mag încet el vine
Și mâna lui o prinde și-ntreabă cu glas rar:

– Ce-ai mai făcut, părinte... iar ai venit la mine,
Crezi tu c-o să mă mângâi pe mine? nu, în veci
Surd este al meu suflet l-a tale vorbe line
Cum stâncele la glasu-mi surde rămân și reci.

O, vino colo-n scorburi ca să-ți arăt fereasta
Pe care umbra blândă ieri noaptea a venit
Prin stâlpzii-n prăbușeală... prin arcuri sparte... Asta...
Pe-aici pe-o scară de-aur ea blândă a intrat.

– De-aceea te-ai retras tu, îi zice magu-atuncea,
Să trăiești în asceze gândind la Dumnezeu,
Bând apa mării amară în negrele spelunce –
Ca să domini în tine ispita, geniul rău!...

– Ispită neagră dânsa? un geniu rău, o, nu e!
Răspunde trist și dulce fantasticul ascet.
De-ar veni ceriul însuși aceasta să mi-o spuie,
De-ar spune-o dânsa însăși – eu totuși nu o cred.

Aș crede mult mai iute că vrea să mă înșele,
Că vrea să-mi cerce-amorul adânc însă fatal,
De-aș spune numai chipul cum privirilor mele
S-arată – n-ai mai crede că-i geniu infernal.

Când ca un vis argenteu, plutește blonda lună
Prin marea-albastră-n ceruri, prin somnoroșii nori,
Când noaptea-i o regină lunatecă și brună,
Când valuri lovesc țărmii cu spumele răcori,

Eu de pe stâlpul negru iau arfa de aramă,
Arfa a cărei sunet e turbur, tremurat,
Arfa care din pietre durerile le cheamă,
Din stâncile stârpite, din valu-nfuriat...

Și cânt... Din valuri iese câte o rază frântă
Și pietrele din țărmuri îmi par a suspina.
Din nori străbate-o rază molatecă și blândă,
O rază diamantă cu-albeața ei de nea.

Și raza mă iubește, mângâie a mea frunte
Cu-a ei lumină blândă – o muzică de vis
Din aer și din mare cântului meu răspunde,
Cântec născut din ceruri și-al mării crunt abis.

La mijlocul de aer, în sfera de lumină,
Din frunte-mi se retrage raza cea de cristal,
Ea prinde chip și formă, o formă diafanină,
Înger cu aripi albe, ca marmura de pal.

Și se coboară palid pe drumul razei sale
Și se coboară-alene, cu cântecu-mi l-invoc
Și haine argintie coprind membrele sale,
Prin păru-i flori albastre, pe frunte-o stea de foc.

Eu stau uimit și palid... mâna-mi involuntară
Se mișcă tremurândă pe coardele de fier,
Ce caută-al meu suflet în acea sfântă oară
De la turburii creieri în van eu samă cer.

Cine-ar fi oare umbra aceea argintie
Ce vine la cântarea-mi când cu o rugă-o-nvoc,
Când provocați de arfă-mi răspund valuri o mie,
În nopți când pricep scrisul al stelelor de foc?

Cântând pe a mea arfă sălbatecă, vibrândă,
Am pus în ea o parte a sufletului meu.
E partea cea mai bună, mai pură și mai sfântă
Ce într-o noapte albă, pe-o rază tremurândă
Părăsi lemnul putred, zburând la Dumnezeu.

Când noaptea însă-i caldă, molatecă și brună,
Atunci o chem din mare, atunci o chem din lună
Pe-acea parte iubită a sufletului meu.
Și ea venind prin noapte ca o rază de soare
Coboară pe-a mea frunte nebună visătoare,
Pân- se preface-n chipul ce l-am visat mereu.

Nu e vrèo fantasmă nebună și deșartă,
E o făptur-aievea, cu gând din gândul meu,
Dintr-un noian de raze am întrupat-o eu
Și inima-mi o cheamă, gândirea-mi o dezmiardă
Și sufletul din mine e și sufletul său.

Tot ce-am gândit mai tânăr, tot ce-am cântat mai dulce,
Tot ce a fost în cântu-mi mai pur și mai copil
S-a-mpreunat în marea aerului steril
Cu razele a lunii ce-n nori stă să se culce
Și a format un înger frumos și juvenil.

– Nebun ori ești lunatec – bătrânul murmurează...
E visul tinereții, e sete de amor.
Îngerul tău e-o rază și trupul ei un nor...
La cântecul tău èco răspunde plângător
Și tu-mpoplezi marea cu suflete de raze
Și stelele de cântec le împli visător.

Ia una câte una icoanele pălite,
Ia una câte una o und-, o stea de foc
Și toate sunt nimica... când toate la un loc
Pot în tine visarea și cântul să-l escite,
Mintea să-ți strice poate al razelor blând joc,

Ce se-mpreună-n aer, care se sparg în nori,
Care răsfrâng în valuri spumânzi și gemători.

– Și dac-ar fi, ce-mi pasă? Chiar pala nebunie
Se poate că trezită a-nfipt ochii cumpliți
În fruntea-mi veștezită, în creieri rătăciți
Și-n jurul ochilor mei gravă ca la stafie
Afunde și teribili, lungi cearcăne de plumb –
Fie așa – eu nu zic... Și totuși, nebunia
Cum e, cu chipul dulce, cu care m-a coprint
Îmi place – cum îmi place visul de raze nins,
Îmi place cum îmi place o umbră argintie
Tu cugeți. Cugetarea cu raze reci pătrunde,
Lovește chipul dulce creat de fantazie
Și acest chip devine palid ca o stafie
Și-ndată ce-l privești tu el stă să se confunde
Cu locul de-unde vine, cu norii ori cu unde.
Dar eu ... eu nu sunt astfel... Mie-mi place visarea.
Fie ea chiar un basmu, numai fie frumos,
Înger c-ochi mari albaștri, cu chipul luminos...
Și iert că el se stinge, cum aprind lumânarea.
Căci n-o aprind... din contră... Ca cel ce-i place-un vis
Și chiar trezit de friguri el ține ochiu-nchis,
Ca mai departe visul frumos să îl viseze,
Asemenea uit lumea și eu... sunt bucuros
De pot prelungi încă visul meu radios.
De n-ar fugi-nfidelul... O, de ar sta mereu
Să oglindez într-însul adânc sufletul meu,
Cu cântecu-mi ferice simțirea să-i dezmiere
Și-n ochii mari și bolnavi ființa să mi-o pierd...
De n-ar fugi!... dar fuge... fuge cum luna plină
Încearcă după codri greu capul de-l înclină
Și fuge și se duce pe-o rază iar în sus,
Se pierde în ruina castelului zdrobit...
E sufletul meu palid, e sufletul meu dus
Ce părăsește lumea de cer ademenit.

.....

O, de-aș muri odată... Cu corpul meu de plumb
Să simt cum morții aspre molatec eu sucumb,
Iar sufletul... O parte ce-n mine-a mai rămas
Să zboare-unde-l așteaptă amorul în estas,
Să zboare unde partea-i cea jună, dulce, pală
Plutește printre stele... iar stelele-i esală
Un corp de raze blonde... Căci am pluti-mpreună
Prin norii cei lunateci, prin stelele ce sună.
Și ne-am dori cum raza dorește-o altă rază,
Una în brațul altei lumină fac frumoasă.
Dar nu se poate încă... căci corpul meu de lut
Un sclav greoi și rece – e sclav – dar e astut.
Mă ține-n pieptul bolnav... și-n brațul încă tare,
Când sufletul meu liber vrea să s-arunce-n mare
Să scape d-el odată...
În astfel de momente mă speriu eu de mine.
O, de ar fi o moarte, fără ca eu să mor,
Eu aș cuprinde-o-n brațe și aș strânge-o cu dor.

Magul adânc gândește și-n minte-și desfășoară
Soarta omului care l-avea-naintea sa.
Sărac, uimit fusese în lume-odinioară,
Dar gândul lui puternic viața-i apăsa.

Acest cap trist și palid coroana vrea să poarte
Și azi pe el se vede un negru comanac.
Acești umeri voit-au să duc-a lumei soarte
Și azi acopăr trențe și rasa de șiac
Și capu-acest ce-n perini de tron ar fi dictat moarte
Azi doarme-n pat de trențe, drept perină un sac,
Picioarelor rănite-n sandale li-era dor
De salele de marmuri, de-a tronului covor.
Desculț îmbla pe uliți, de visuri mintea plină
Și-n lungele-i mizerii, ca-n mare cufundat,
Visa că-ntreaga lume la dânsul o să vină,
Că el de lumea-ntreagă va fi încoronat.
Coroane el împarte la regi. – Și la regine,
Iubindu-le,-ngenunche. Palate-a ridicat

Femeilor ce viața și-o-nchină la plăceri,
Ce trupul de zăpadă și-l scaldă-n negru păr.

Dar foaia se întoarce... Cu greață și scârbire
Îi păru-atunci că lumea e toată joc de cărți.
Atunci el se retrase în muri de mănăstire
Și capul și-l cufundă-ntr-a lumii sfinte cărți.
Pe murii în risipă o candelă subțire
Chilia înnegrită lumină. Și prin părți
Necunoscute-a lumii gândirea lui pribeagă
Străbate cu-aripi mândre nemărginirea-ntreagă.
În van pune pe suflet greoile cătușe
De gânduri uriașe, de-nalte rugăciuni.
În van în a lui urmă a-nchis a lumii ușă
La visele ei turburi, cu mari deșertăciuni;
Pe focul cugetărei a presurat cenușă,
Ci sub cenuș-ard încă consumători cărbuni.
Atunci visul măririi s-a șterge-n a lui gând
Când peste spuza sură se va turna pământ.

Atunci claustrul îl fuge – și-n țărături sterpi de mare
Se trage să găsească liniștea-i ce s-a dus,
Dar vai! și-acolo-l urmă visările-i amare,
Căci lumea cu-a ei visuri gândirea i-au supus.
Aici însă visarea-i e-adânc-omorătoare,
Căci în chip de femeie s-arată-n aer sus.
Lumești gânduri într-alt chip împleau sufletul său,
El cugeta la toate, ci nu – la Dumnezeu.

Pe noaptea-i sufletească, tainică, rece, stinsă,
Căzu ploaie de raze cu cer senin și dalb
Și sufletu-i se împle iar cu icoane-aprinse,
O auroră-l împle cu aeru-i rozalb.
Din cer cade alene o dulce stea desprinsă
Și se preface-n înger, plâns de iubire, alb,
Și-n inimă-i aude un dulce glas de-argint
Ca sunetu-unui clopot prin noapte aiurind.

Magul își răzgândește-a călugărului soarte!
„E-aieva cea ființă, visele-ți nu te mint,
Dar nu-i aci în lume... E sufletu-unei moarte,
Pe care-nșă eu însumi pot ca să-l reaprind.
Pot s-o topesc în forma de lut care s-o poarte
Și idealu-eteric în lut eu pot să-l prind,
Dar nu aici. – Aicea de viață n-are parte;
Vom merge-n lumea unde trăiește mai departe.“

O, DE-AI ȘTI CUM ȘOAPTA TA DIVINĂ

O, de-ai ști cum șoapta ta divină
Deschide-al visurilor labirint,
Că ce văd eu în privirea-ți senină
N-a văzut nimeni, nimeni pe pământ.
E-atâta scris și-atât nu-i scris în sine,
Încât ar trebui un trai de sfânt
Ca să-nțeleagă șoapta ta surprinsă,
Privirea ta cea dulce și aprinsă.

Și de-ar pricepe-o... știi tu ce ar zice
Acel fără de seamă muritori?
Ți-ar împleti cununi de aurite spice?
Ghirlânzi de stele mestecate-n flori?
Ar tremura de vorba ce i-ai zice,
S-ar bucura de-amor și iar de-amor?...
Ce-ar zice e... o știu – și eu ți-o zic:
Privind în ochii-ți n-ar zice nimic.

Căci ce-i de zis, văzându-te pe tine,
Ce e de zis la frumusețea ta!
Să-și smulgă părul când gândește-n sine
Că nu-i pe lume față ca a ta,
Priviri c-a tale-albastre și senine,
Sân ca al tău de alb – o caldă nea –
Umeri c-ai tăi de vergină zăpadă,
De aur bucle-așa frumos să șadă.

O, lasă-mă să mângâi a ta frunte,
Să plec pe sânu-ți capu-mi obosit.

PALIDA MADONĂ

Înconjoară cu-a lui braț
Mijlocu-i subțire
Și sărută nebunit
Sânii de zăpadă.

Este ea... amanta lui,
Dulce, blândă, pală,
El se uită-atunci la cer,
Ca un leu se scoală.

Când dușmanii sfarmă-n porți
Și pe muri se suie,
El respinge-nvingător
Neagra lor urdie.

Dar lovit în luptă grea
La pământ s-oboară;
Mai murmură încă lin
Numele-i și moare.

Și orașu-eliberat
De-namice săbii
Slobozi oceanului
Cârduri de corăbii.

Pintre crengi strălucesc
Pete de lumină,
Peste vârfuri cari cresc
Trece luna plină.

Și sub arborul cel gros

Și în umbra deasă
La mormântul marmoros
Doamna cea frumoasă,

Ți se pare cum că vezi
Pe o veche-iconă
Îmbrăcată prea frumos –
Palida madonă.

1873

ÎNGER ȘI DEMON

Noaptea-n Doma întristată, prin lumini îngălbenite
A făcliilor de ceară care ard lângă altare –
Pe când bolta-n fundul Domei stă întunecoasă, mare,
Nepătrunsă de-ochii roșii de pe mucuri ostenite,

În biserica pustie, lângă arcul în părete,
Genuncheată stă pe trepte o copilă ca un înger;
Pe-a altarului icoană în de raze roșii frângerii,
Palidă și mohorâtă Maica Domnului se vede.

O făclie e înfiptă într-un stâlp de piatră sură;
Lucii picături de smoală la pământ cad sfârâind
Și cununi de flori uscate fășâiesc amirosind
Ș-a copilei rugăciune tainic, șopotit murmură.

Cufundat în întuneric, lâng-o cruce mărmurită,
Într-o umbră neagră, deasă, ca un demon *El* veghează,
Coatele pe brațul crucii le destinde și le-așază,
Ochii cufundați în capu-i, fruntea tristă și-ncrețită.

Și bărbia lui s-apasă de al pietrei umăr rece,
Părul său negru ca noaptea peste-al marmurei braț alb;
Abia candela cea tristă cu reflectul ei roz-alb
Blând o rază mai aruncă ce peste-a lui față trece.

Ea un înger ce se roagă – *El* un demon ce visează;
Ea o inimă de aur – *El* un suflet apostat;
El în umbra lui fatală, stă-ndărătnic rezemat –
La picioarele Madonei, tristă, sfântă, *Ea* veghează.

Pe un mur înalt și rece de o marmură curată,
Albă ca zăpada iernei, lucie ca apa lină,
Se răsfârâge ca-n oglindă a copilei umbră plină –
Umbra ei, ce ca și dânsa stă în rugă-ngenuncheată.

Ce-ți lipsește oare ție, blond copil, cu-a ta mărire,
Cu de marmur-albă față și cu mânilor de ceară,
Văd o negură diafană mestecată-n stele, clară:
E privirea-ți inocentă sub a genelor umbrire.

Ce-ți lipsește să fii înger – aripi lungi și constelate.
Dar ce văd: Pe-a umbrei tale umeri vii ce se întinde?
Două umbre de aripe ce se mișcă tremurânde,
Două aripe de umbră către ceruri ridicare.

O, nu-i umbra ei aceea – este îngeru-i de pază;
Lângă marmura cea albă văd ființa-i aeriană.
Peste viața-i inocentă, viața lui cea sântă plană,
Lângă dânsa el se roagă, lângă ea îngenunchează.

Dar de-i umbra ei aceea – atunci *Ea* un înger este,
Însă aripele-i albe lume-a le vedea nu poate;
Muri sfințiți de-a omenirii rugăciuni îndelungate
Văd aripele-i diafane și de dânsa dau veste.

Te iubesc! – era să strige demonul în a lui noapte.
Dară umbra-naripată a lui buze le înmoaie;
Nu spre-amor, spre-nchinăciune el genunchii-și încovoie
Și ascultă dus din lume a ei dulci și timizi șoapte.

.....

Ea? – O fiică e de rege, blondă-n diadem de stele,
Trece-n lume fericită, înger, rege și femeie;
El răscoală în popoare a distrugerii scânteie
Și în inimi pustiite samănă gândiri rebele.

Despărțiți de-a vieții valuri, între el și între dânsa
Veacuri sunt de cugetare, o istorie, -un popor,
Câteodată – deși arare – se-ntâlnesc, și ochii lor
Se privesc, par a se soarbe în dorința lor aprinsă.

Ochii ei cei mari, albaștri, de blândețe dulci și moi,
Ce adânc pătrund în ochii lui cei negri furtunoși!

Și pe fața lui cea slabă trece-ușor un nour roș –
Se iubesc... Și ce departe sunt deolaltă amândoi!

A venit un rege palid, și coroana sa antică,
Grea de glorie și putere, l-a ei poale-ar fi depus,
Pe-ale tronului covoare ea piciorul de-ar fi pus
Și în mâna-i înșeprată, mâna ei îngustă, mică.

Dară nu – mute rămas-au buzele-i abia deschise,
Mută inima în pieptu-i, mâna ei trasă-ndărăt
În a sufletului taină, ea iubea. Clar și încet
Se ivea fața de demon fecioreștilor ei vise.

Ea-l vedea mișcând poporul cu idei reci, îndrăznețe;
Ce puternic e – gândi ea, cu-amoroasă dulce spaimă;
El prezentul îl răscoală cu-a gândirilor lui faimă
Contra tot ce grămădiră veacuri lungi și frunți mărețe.

El ades suit pe-o piatră cu turbare se-nfășoară
În stindardul roș și fruntea-i aspră-adâncă, încrețită,
Părea ca o noapte neagră de furtune-acoperită,
Ochii fulgerau și vorba-i trezea furia vulgară.

.....

Pe un pat sărac asudă într-o lungă agonie
Tânărul. O lampă-ntinde limb-avară și subțire,
Sfârâind în aer bolnav. – Nimeni nu-i știe de știre,
Nimeni soarta-i n-o-mblânzește, nimeni fruntea nu-i mângâie.

Ah! acele gânduri toate îndreptate contra lumii,
Contra legilor ce-s scrise, contra ordinii-mbrăcate
Cu-a lui Dumnezeu numire – astăzi toate-s îndreptate
Contra inimii murinde, sufletul vor să-i sugrume!

A muri fără speranță! Cine știe-amărăciunea
Ce-i ascunsă-n aste vorbe? – Să te simți neliber, mic,
Să vezi marile-aspirații că-s reduse la nimic,
Că domnesc în lume rele căror nu te poți opune,

C-opunându-te la ele, tu viața-ți risipești –
Și când mori să vezi că-n lume viețuit-ai în *zadar*:
O astfel de moarte-i iadul. Alte lacrimi, alt amar
Mai crud nici e cu puțință. *Simți că nimica nu ești.*

Și acele gânduri negre mai nici a muri nu-l lasă.
Cum a intrat el în viață? Cât amor de drept și bine.
Câtă sinceră frăție adusese el cu sine?
Și răsplata? – Amărărea, care sufletu-i apasă.

Dar prin negurile negre, care ochii îi acopăr,
Se apropie-argintoasă umbra nalt-a unui înger,
Se așează lin pe patu-i; ochii lui orbiți de plângeri
Ea-i sărută. De pe dâșii negurile se descopăr...

Este *Ea*. C-o mulțumire adâncă, nemaisimțită,
El în ochii ei se uită. – Mândră-i de înduioșere;
Ceasul ultim îi împacă toată viața-i de durere;
Ah! șoptește el pe moarte – cine ești ghicesc, iubită.

Am armat pământul ista, vremea mea, viața, poporul,
Cu gândirile-mi rebele contra cerului deschis;
El n-a vrut ca să condamne pe demon, ci a trimis
Pre un înger să mă-mpace, și-mpăcarea-i... e amorul.

(*Convorbiri literare*, VII, 1, 1 aprilie 1873)

FLOARE ALBASTRĂ

Iar te-ai cufundat în stele
Și în nori și-n ceruri nalte?
De nu m-ai uita încalte,
Sufletul vieții mele.

În *zadar* râuri în soare
Grămădești n-a ta gândire

Și câmpiile asire
Și întunecata mare;

Piramidele-nvechite
Urcă-n cer vârful lor mare –
Nu căta în depărtare
Fericirea ta, iubite!

Astfel zise mititica,
Dulce netezindu-mi părul
Ah! ea spuse adevărul:
Eu am râs, n-am zis nimica.

– Hai în codrul cu verdeață,
Und-izvoare plâng în vale,
Stânca stă să se prăvale
În prăpastia măreață.

Acolo-n ochi de pădure,
Lângă balta cea senină
Și sub trestia cea lină
Vom șede în foi de mure.

Și mi-i spune-atunci povești
Și minciuni cu-a ta guriță,
Eu pe-un fir de romaniță
Voi cerca de mă iubești.

Și de-a soarelui căldură
Voi fi roșie ca mărul,
Mi-oi desface de-aur părul,
Să-ți astup cu dânsul gura.

De mi-i da o sărutare,
Nime-n lume n-a s-o știe,
Căci va fi sub pălărie –
Ș-apoi cine treabă are!

Când prin crengi s-a fi ivit
Luna-n noaptea cea de vară,
Mi-i ținea de subsuoară,
Te-oi ținea de după gât.

Pe cărare-n bolți de frunze,
Apucând spre sat în vale,
Ne-om da sărutări pe cale,
Dulci ca florile ascunse.

Și sosind l-al porții prag,
Vom vorbi-n întunecime:
Grija noastră n-aib-o nime,
Cui ce-i pasă că-mi ești drag?

Înc-o gură – și dispăre...
Ca un stâlp eu stam în lună!
Ce frumoasă, ce nebună
E albastra-mi, dulce floare!

.....

Și te-ai dus, dulce minune,
Ș-a murit iubirea noastră –
Floare-albastră! floare-albastră!...
Totuși este trist în lume!

(*Convorbiri literare*, VII, 1, 1 aprilie 1873)

DACĂ TRECI RÂUL SELENEI...

Dacă treci râul Selenei se face pare că sara
Deși-ntr-a soarelui lume eternă noapte nu ține.
E-o sară frumoasă – adormită deși este ziuă.
Aerul e vioriu, miroasele florilor mândre;

Adormitor se ridică din oștile florilor mândre;
Într-un codru măreț, unde arbor legat e de arbor,
De liane ce spânzură-n aer snopii de flori,
Unde prin vechii copaci-și fac albinele stupii sălbateci,
Plini de faguri de miere, ce curge ca auru-n soare,
Cu de ghirlânzi uriașe copaci, din a lor rădăcine
Până la vârșii din nori cu liane încolăciți-s,
Cari cu snopi de flori i-nconjoară, mărirea le-ngroapă.
Dacă prin codri pătrunzi dai de-o vale frumoasă și verde
Pe-al căreia deal se întinde o mândră grădină.
Mari cireși cu boabele negre, cu frunza lor verde,
Crengile-ndoaie de greul dulcilor, negrelor boabe,
Meri, cu merele roșii ca fața cea dulce a-Aurorei,
Mișcă în vânt frumoasele, mari, odorantele roade;
Iară pe marginea mândrei grădini înălțată-i în huciuri
Vița de vie cu frunza întoarsă ce umbră dorește
Și cu strugurii vineți și galbeni ce îmflați stau în soare.
Vineți cu brumă sunt unii, iar alții cu boabele galbene c-aurul,
Fluturii le-nconjoară ca dulci corăbioare de colorii și lumini.
Iară albine din bobite crăpate sorb lamura mierei;
Iar în mijloc de grădine, într-o luncă de verzi portocale
Nalță-se ca într-un flor învălit palatul Selenei.
Mare-i, cu zece intrări, la care duc scări înălțate
Și cerdacuri în aer – ținut de-argintoase colonne
Și în trei caturi se-nalță palatul cu mii de ferestre
Mari și boltite prin care pătrunde-o lumină albastră;
Și prin bolți de ferestre se văd argintoase coloane,
Muri cu oglinzi de diamant, ce lucesc mai clare ca ziua,
Mândre icoane cu fete de crai îmbrăcate-n albastru,
Codri de basme cu arbori vrăjiți și cu albe cerboaice,
Iar prin coloane pare că vezi trecând o minune:
Luna cu părul ei blond desfăcut, care curge în valuri
Pe umeri în jos, îmflat cu dulce de miroase și cântec,
Care tremură-n veci în aerul fin al serei.
D-umerii goi abia se ține o mantie albastră,
Mânile albe de ceară se joacă cu cozile blonde
Și cu mărgeanul ce cade pe sâni și cu creștii de mantă.

ADÂNCA MARE...

Adâncă mare sub a lunii față,
Înseninată de-a ei blondă rază,
O lume-ntreagă-n fundul ei visează
Și stele poartă pe oglinda-i creață.

Dar mâni – ea falnică, cumplit turbează
Și mișcă lumea ei negru-măreață,
Pe-ale ei mii și mii de nalte brațe
Ducând pieire – țări înmormântează.

Azi un diluviu, mâne-o murmuire,
O armonie, care capăt n-are –
Astfel e-a ei întunecată fire.

Astfel e sufletu-n antica mare.
Ce-i pasă – ce simțiri o să ni-nspire –
Indiferentă, solitară – mare!

CUM OCEANU-NTĂRĂTAT...

Cum oceànu-ntărătat turbatu-i!
Răcnind înalță brațele-i spumate,
De nori s-acață, -n bolta lumii bate,
Până furtuna-l reîmpinge-n patu-i.

Sălbatecul! ‘Van fulgeri fricoșate
Apără cerul... El încredințatu-i
Că bolta cea albastră e palatu-i;
Cu-asalt s-o ia el vrea – ca pe-o cetate.

Rănit de fulgere, el se înmoaie
Și c-o poveste îl adoarme-o boare
Și-n vis – un cer în fundu-i se îndoiaie.

Tot ce-a dorit în visul lui el are:
Tărie, stele, luna cea bălaie...
Dormind murmură – murmurând tresare.

AH, MIEREA BUZEI TALE

Ah, mierea buzei tale am gustat-o,
A buzei tale coapte, amorul meu;
Zăpada sânului eu am furat-o,
De ea mi-am răcorit suflarea eu;
Ah, unde ești, demonico, curato,
Ah, unde ești să mor la sânul tău!

Ce sunt eu azi? – o frunză, o nimică.
Și-mi pare că am fost un împărat;
Simțirea care sufletu-mi despică
E ca și când o lume mi-a furat;
Ah, mierea buzei tale, păsărică,
Am nebunit de când o am gustat!

Ah, cum nu ești, să-ți mistuiesc viața,
Să-ți beau tot sufletul din gura ta,
Să-ți sorb lumina pân- ce-or fi de gheață
Frumoșii-ți ochi – să-ți devastez așa
Tot ce tu ai frumos... o, mă învață
Să teucid cu respirarea mea!

Să murim amândoi... La ce trăiesc eu,
La ce trăiești tu pe a lumii spume?
Sărmane inimi închegate-n vreme,
Sărmane patimi aruncate-n lume;
Ah, să murim, nu plânge, nu te teme.
Că undeva s-afla al nostru nume!

Încet, încet ... să ne culcăm în raclă,
Încet de pe pământ ne-om furișa.
O, stinge a privirei tale faclă,

Închide ochii tăi... așa, așa;
 Ce bine e să dormi adânc în raclă,
 Să dormi adânc, să nu mai știi ceva.

Iubito, vremea-n loc să steie,
 Să stingă universu-ntreg în noi:
 O rază încă, încă o scânteie,
 Și-apoi dispăre tot... și-apoi, și-apoi
 Simt încă gândul tău iubit, femeie,
 Și-apoi nu vom mai fi nimic... noi doi.

GHAZEL

Tu, cu cruzime m-ai respins, când am voit, copilă,
 Să devastez frumusețea ta cea dulce, fără de milă –
 Și totuși corpul tău e plin de-o coaptă tinereță,
 Tu, al amorului duios demonică prăsilă!
 Eu am plecat purtând în piept durerea-mi toată scrisă,
 Precum al primăverii vânt duce-n văzduh o filă;
 Dar noaptea când am adormit, atunci durerea-mi toată
 Se ghemuiește-n inima-mi, o arde și-o împilă;
 Părea din somn că m-am trezit și te-am văzut pe patu-mi,
 Boțind cerșaful meu cel alb cu mâna ta gentilă;
 Abia al hainei tale gaz de umăru-ți se ține
 Și sânii tăi s-au liberat de-a hainei crudă silă
 Și proaspeți, albi, rotunzi și tari ei se ridic, se lasă
 Și ochii tăi în lacrimi ard, în lacrimi dulci de milă.
 La răsuflarea cald-a ta se coace-uscata gură,
 Se văd frumoși mărgăritari ce-ntredeschizi defilă.
 Cu brațul meu eu șelele ți le-ncleștai sălbatec
 Și-am vrut să-ți mușc gurița ta de tremurai febrilă,
 Și tu te aperi surâzând, c-o mân-acoperi sânii,
 Privirea ta înoată ud, când blândă, când ostilă,
 De bunăvoie, lângezind, te lași de șold răpită,
 Dar retrezită din amor tu te desfaci cu silă,
 Și de turbare s-a-ncleștat, s-a strâns gurița-ți creață;
 Tu de pe frunte păru-ți dai, plângi tremurând, copilă,

În șolduri boiul ți-l îndoii și-ai vrea să-mi scapi din mână,
Precum se-ndoaie, vrând s-o rupi, în degete-o zambilă.
Dar sângele tău dulce-acum ca mierea cea de struguri
În vine-ți fierbe nebunit, și mintea o exilă.
Atunci căzuși pe pieptul meu o sarcină în friguri,
Un fruct răscopt de-amorului căldură fără milă,
Ai mai gemut o dată clar ca omul care moare,
Apoi te lăsași patimei ce te ardea, Sibyllă,
Și-n lupta noastră te-am adus sub greul vieții mele,
Pecete-am rupt, ce pân-acum junețea ți-o sigilă –
Un corp am fost îngemănat trăind o viaț-obscură,
Demonic-dulce, amoros, spasmodică, febrilă,
Și sufletele noastre-atunci pe buze atârdate
S-au contopit în sărutări, în dezmierdări, în milă,
Parc-am trecut noi amândoi în noaptea neființei,
Ne-am zugrumat în sărutări, ne-am omorât, copilă!

O ARFĂ PE-UN MORMÂNT

Prin gândurile-mi triste și negre treci frumoasă,
Ca marmura de albă, în haine de argint,
Cu ochii mari albaștri în bolți întunecoase
Și desfăcut ți-e părul în valuri de-aur moale...
Deasupra frunței tale e-un mândru cerc de stele –
Astfel treci tu, copilă, făptura minții mele,
Minune-a Creațiunii, și-o singură gândire
Te face ca să tremuri: o arfă pe-un mormânt.

Da, da! În viața-mi tristă tu treci cu-a tale stele
Albastre și în zboru-ți tu murmuri surâzând...
E-amor? copilărie?... Sunt versurile mele
Ce-ocupă a ta minte de murmurezi visând?
Surâzi!... Nu plânge numai la finele poemei
C-o arfă pe-un mormânt.

Ah! de-aș muri... tu, înger, fără să știi vodată
Că te-a iubit acela, ce zace în pământ,

C-un rai întreg de visuri, cerimea înstelată
De cugetări înalte cu dânsu-i îngropată,
Că acea lume-ntreagă ție-a fost închinată –
Tu inocentă, albă, ai trece surâzând...
Doar luna-n cer atuncea s-ar îndoi în liră
Ș-ar suspina în noapte: o arfă pe-un mormânt !

CARE-I AMORUL MEU ÎN ASTĂ LUME

Care-i amorul meu în astă lume:
Este-al bravurei coiful de aramă,
Sau al mărireii aspru rece nume?

Sau este claustrul cernit, ce cheamă
Cu-a lui icoane sânte-ngălbenite,
Cu clopotu-i vestind a morții dramă?

Sau este chipul blând unei iubite,
Ce, dulce, pură, sântă și frumoasă,
Să-mi facă zile albe, -ore-aurite?

O văd adesa steauă radioasă
'N-oglanda sufletului meu – o zeie –
Ș-a ei privire-asupra mea se lasă:

De înger suflet, chipul de femeie;
În visul vieții ei ea sfânt surâde
Și mă-namor de-oricare-a ei idee,

Când lumea-amar de visu-acesta râde:
Nu e femeia ce crezi tu, nebune,
Și chipul care inima-ți l-închide

Nu este-n lume. Cine-atunci mi-a spune
Unde e îngerul cu-aripi senine,
A sufletului meu scumpă minune?

Ea n-a fost niciodată... doar în tine
De-a fost vrodată ea, de mult e moartă,
Astfel de chip *o dată*-n lume vine.

Dar de nu e, mângâie-ți a ta soartă –
Crede: că ea dodată cu-a ta fire
Trecut-a-n lume-a ceriurilor poartă,

Dar înainte de-a-i-ntâlni privirea,
Ea a murit și-a ei ființă bună
E colb în lume, umbră în gândire !

De-aceea-n înstelate nopți cu lună,
Pasu-ți îndreaptă, cată cimitirul
Și un mormânt ți-alege, ți-ncunună,

Încoardă-ți lira scumpă, iară mirul
Al vorbelor iubirei tu îl varsă
Pe-acel mormânt ce-l înverzește pirul

Și zi: Dormi dusă, inima mea arsă.

DUMNEZEU ȘI OM

Cărții vechi, roase de molii, cu păreții afumați,
I-am deschis unsele pagini, cu-a lor litere bătrâne.
Strâmbe ca gândirea oarbă unor secole străine.
Triste ca aerul bolnav de sub murii afundați.

Dar pe pagina din urmă, în trăsuri greoaie, seci,
Te-am văzut născut în paie, fața mică și urâtă,
Tu, Christoase, -o ieroglifă stai cu fruntea amărâtă,
Tu, Mario, stai tăcută, țeapănă, cu ochii reci !

Era vremi acelea, Doamne, când gravura grosolană
Ajuta numai al minții zbor de foc cutezător...
Pe când mâna-ncă copilă pe-ochiul sânt și arzător
Nu putea să-l înțeleagă, să-l imite în icoană.

Însă sufletul cel vergin te gândea în nopți senine,
Te vedea râzând prin lacrimi, cu zâmbirea ta de înger.
Lângă tine-ngenuncheată, muma ta stătea-n uimire,
Ridicând frumoasă, sântă, cătră cer a sale mâne.

În pădurile antice ale Indiei cea mare,
Printre care, ca oaze, sunt imperii fără fine,
Regii duc în pace-eternă a popoarelor destine
Închinând înțelepciunii viața lor cea trecătoare.

Dar un mag bătrân ca lumea îi adună și le spune
C-un nou gând se naște-n oameni, mai puternic și mai mare
Decât toate pân-acuma. Și o stea strălucitoare
Arde-n cer arătând calea la a evului minune.

Fi-va oare dezlegarea celora nedelegate?
Fi-va visul omenirii grămădit într-o ființă?
Fi-va brațul care șterge-a omenimei neputință
Ori izvorul cel de taină a luminii-adevărate?

Va putea să risipească cea neliniște eternă,
Cea durere ce-i născută din puterea mărginită
Și dorința fără de margini?... Lăsați vorba-vă pripită,
Mergeți regi spre închinare la născutul în tavernă.

În tavernă?... -n umilință s-a născut dar adevărul?
Și în fașe d-înjosire e-nfășat eternul rege?
Din durerea unui secol, din martiriul lumii-ntrege
Răsări o stea de pace, luminând lumea și cerul...

Sarcini de-aur și de smirnă ei încarcă pe cămile
Și pornesc în caravană după steaua plutitoare,
Ce în aerul cel umed, pare-o așchie din soare,
Lunecând pe bolta-albastră la culcușu-eternei mile.

Ș-atunci inima creștină ea vedea pustia-ntinsă
Și pin ea plutind ca umbre împărați din răsărit,
Umbre regii și tăcute ce-urmasu astrul fericit...
Strălucea pustia albă de a lunii raze ninsă,

Iar pe muntele cu dafini, cu dumbrave de măslin
Povestind povești bătrâne, au văzut păstorii steaua
Cu zâmbirea ei ferice și cu razele de neauă
Ș-au urmat sfințita-i cale către staulul divin.

.....

Azi artistul te concepe ca pe-un rege-n tronul său,
Dară inima-i deșartă mâna-i fină n-o urmează...
De a veacului suflare a lui inimă e trează
Și în ochiul lui cuminte tu ești om – nu Dumnezeu.

Azi gândirea se aprinde ca și focul cel de paie –
Ieri ai fost credința simplă – însă sinceră, adâncă,
Împărat fuși Omenirei, crezu-n tine era stâncă...
Azi pe pânză te aruncă, ori în marmură te taie.

STAM ÎN FEREAȘTA SUSĂ

Stam în fereasta susă
Și izvureau în taină,
Cu-a lor de aur haină,
A nopții stele mari.

Se îmflă dinainte-mi
De vânt deschisa carte
Și literele-i moarte
În lună joacă clar.

Un râu, vezi, mișcă unda-i
Cea visător-bolnavă,
Un cântec în dumbravă,
O floare văd pe lan.

O stea în cer albastru,
Ce-aruncă-a ei icoană

Pe-oglinda albă, plană,
A lacului Meran.

Și sună-n noaptea tristă
Un cântec de copilă
Și vântu-ntoarce-o filă
Din cartea ce-am deschis.

De ce mi-a-ntors el foaia
Unde-nvățatul zice
Că-n lume nu-i ferice,
Că viața este vis?

PRIVESC ORAȘUL – FURNICAR

Privesc orașul – furnicar –
Cu oameni mulți și muri bizari,
Pe strade largi cu multe bolți,
Cu câte-un chip l-a stradei colț.
Și trec foind, râzând, vorbind,
Mulțime de-oameni pași grăbind
Dar numai p-ici și pe colea
Merge unul de-a-nletelea,
Cu ochii-n cer, pe șuierate,
Țiindu-și mânila la spate.
S-aude clopot răsunând,
Cu prapuri, cruci, icoani, viind,
Preoții lin și în veștminte
Cântând a cărților cuvinte.
În urmă vin ca-ntr-un prohod;
Tineri, femei, copii, norod;
Dar nu-i prohod – sfințire de-apă,
Pe uliți lumea să nu-ncapă;
Se scurg încet – tarra bumbum –
Ostașii vin în marș acum,
Naintea lor tambur-major,
Voinic el calcă din picior
Și tobe tare-n tact ei bat

Și pașii sună apăsat;
Lucesc și armele în șir,
Frumos stindarde se deșir;
Ei trec mereu – tarra bumbum –
Și dup-un colț dispar acum...
O fată trece c-un profil
Rotund și dulce de copil,
Un câne fuge spăriet,
Șuier-un lotru de băiet,
Într-o răspântie uzată
Și-ntinde-un orb mâna uscată,
Hamalul trece încărcat,
Și orologiile bat –
Dar nimeni mai nu le ascultă
De vorbă multă, lume multă.

MURMURĂ GLASUL MĂRII

Murmură glasul mării stins și molcom,
Înconjurând a Italiei insulă mândră –
O, luminați, a cerului stele albe,
Câmpilor noștri.

Vă vărsați icoanele voastre în Tibur,
Nori, zugrăviți pe câmpie umbre fuginde,
Tu, măreție a nopții, a mării, a lumii,
Împle Italia.

Mare, poartă pe undele tale corăbii,
Unele grele ni-aducă aur din Ofir,
Altele înfoiate de roze d-Egipt,
Vinuri și smirnă.

Ah, trimiteți popoare vulturii voștri
Cei de lemn să zboare pe marea măreață,
Căci a Romei eterne picioare marmorei
Daruri așteaptă.

Numai singur asupra lumii în pace
 Nepăsător tămâii și laudei voastre,
 Învăluit în maiestatea tăcerii
 Stă-mperatorul.

Vezi-l atins de umbra gândirilor regii!
 Vorba-i va să fie o rază-n lume;
 Orele lui sunt izvoare la anii istoriei,
 Salve-Imperator!

MITOLOGICALE

Da! din porțile mândre de munte, din stânci arcuite,
 Iese-uraganul bătrân, mânând pe lungi umeri de nourii
 Căii fulgerători și carul ce-n fuga lui tună.
 Barba lui flutură-n vânturi ca negura cea argintie,
 Părul îmflat e de vânt, și prin el colțuroasa coroană,
 Împletită din fulgerul roș și din vinete stele
 Hohot-adânc bătrânul când vede că munții își clatin
 Și-și prăvălesc căciule de stânci când vor să-l salute...
 Codrii bătrâni râd și ei din adânc și vuid îl salută
 Paltenii nalți și bătrânii stejari și brazii cei vecinici.
 Numai marea-albastră murmură-n contra orgiei,
 Care bătrânul rege-o făcea: -n beția lui oarbă,
 El mân-oștiri de nori contra mării... ș-armia-i neagră,
 Ruptă pe-ici, pe colea de-a soarelui roșă lumină
 Șiruri lungi fug repede grei pe cerul cel verde.
 Și netezindu-și barba, trece prin ei uraganul
 Dus de fulgerătorii cai în bătrâna căruță,
 Care scârție hodorogind, de-ai crede că lumea
 Stă să-și iasă din vechile-i vecinice încheieture.
 – Groaznic s-a îmbătat bătrânul – soarele zice;
 Nu-i minune – a băut jumătate d-Oceanul Pacific.
 Rău îi mai îmblă prin pânțele-acum băutura amară.
 Însă-s eu de vină... c-umplut-am de nourii păhare
 Cu apele mării adânci, boite cu roșă lumină –

Cine dracul știa acum că de cap o să-și facă!
Ah! moșneagul bețiv e-n stare-ntr-o zi să ruine
Toate societățile de-asigurare din țară.
Soarele-și bagă capul prin nori și limba și-o scoate
Și c-o rază gădilă barba bătrânului rege.
– Hehe! zice bătrânul, râzând, ce faci tu, Pepeleo?
Tânăr, hai? De mii de ani tot tânăr te văd eu,
Pare-mi că dai pe obraz cu roș după moda de astăzi,
Altfel nu-nțeleg cum tânăr de-o mie de evi ești.
– Taci, moșnege fără obraz, te du, te trezește...
Vezi în ce stare te afli, coroana îți stă pe-o ureche
Și cu veselia ta proastă lumea ruini tu!
Însă-a popoarelor blonde de stele guverne-îndărătnici,
Vai! nu făcuse șosea cumsecade pe câmpii albaștri
Și se răstoarnă carul și rău se-nglodează bătrânul.
Mai că era să-i rămâie ciubotele-n glodul de nouri.
Hei, ce-i pasă! El norii frământă jucând mocăneasca
Și pe-un vânt l-apucă de cap, făcându-i morișcă.
Se tăvălea peste cap și, pișcat de-un purec de fulger,
Se scărpină de-un șir de păduri ca de-un gard de răchită.
Norii roșesc de rușine și fug iar vântul se culcă
Între codri și munți... Uraganul mahmur poticnește
Spre castelul de stânci, ce-și deschide uriașa lui poartă,
Spre-a-l primi pe bolnavul bătrân în surele hale.
El își ia coroana din cap și în cui o atârână,
De sclipește-n noapte frumoasă și roșă – un fulger
Încremenit în nouri. Cojocul l-anină
El de cuptor... ciubote descalfă și negrele-obiile
Cât două lanuri arate le-ntinde la focul Gheenei
Să se usuce... Chimirul descinge și varsă dintr-însul
Galbeni aprinși într-un vechi căuș afumat de pe vatră,
Mare cât o pivniță... -N patu-i de pâclă-nfoiată,
Regele-ntinde bătrânele-i membre și horăiește.
Până-n fundul pământului urlă: peștere negre
Și rădăcinile munților mari se cutremură falnic
De horăitul bătrânului crai. Iară-afară
Vezi un ger bătrân și avar cu fața mâhnită,
Cărăbănind al zorilor aur în saci de-ntuneric

Ca să-l usuce-n rubine. Cu-ncetul, cu-ncetu-nserează...
 Soarele, ca să împace marea, la ea se apleacă,
 Lin netezește-a ei față albastră și-adânc se uită
 În luminoasele valuri a ei și sânu-i dezmiardă
 Cu tot aurul razelor lui. La pământ se mai uită...
 Florile toate ridică la el cochetele capuri
 Copilăroase și ochii lor plini de zădarnice lacrimi...
 Pe grădini se mai uită, pe-alei de vișini în floare
 Și de cireși încărcăți, de salcâmi cu mirosul dulce.
 Pe-acolo se primblă o fată-n albastru-mbrăcată,
 Părul cel blond împletit într-o coadă îi cade pe spate...
 Ca Margareta din Faust ea ia o floare în mână
 Și șoptea: mă iubește... nu mă iube... mă iubește!
 Ah! boboc... amabilă ești... frumoasă și – proastă,
 Când aștepti pe amant, scriitor la subprefectură,
 Tânăr plin de speranțe, venind cu luleaua în gură...
 Soarele-a apus, iar luna, o cloșcă rotundă și grasă,
 Merge pe-a cerului aer moale ș-albastru și lasă
 Urmele de-aur a labelor ei strălucinde ca stele.
 Iar de a doua zi se scoală bătrânul și urcă Rarăul
 Numai în cămeșoi, desculț și fără căciulă
 Și se scarpină-n cap – somnoros – uitându-se-n soare.

UN ROMAN

În van oglinzi frumoase și florile-împlu sala
 C-un aer plin de miros, molatec, de argint
 În sufletu-*unui* tânăr e noapte și răceală
 Lumini până în gându-i cel negru nu se-ntind.

În van tineri d-o vârstă ciocnesc vesel păhare
 Și l-ale lor petreceri pre dânsul îl invit
 Ei nu vor să-nțeleagă zimbirile-i amare.
 Dup-o perdea s-ascunde în versuri adâncit.

Unde petrece-n gându-i?... În valea lui natală
 În codrii plini de umbră, pin râpe ce s-afund

Unde izvoarele-albe murmure dulci esală
Și scapăr argintoase lovindu-se de prund.

Ar vrea ca să revadă colibele de paie
Dormind cuiburi de vultur pe stânci, ce se prăval
Când luna pintre nouri, regina cea bălaie,
Se ridică pin codrii din fruntea unui deal –

Să aib-ar vrea colibă de trestii mititică
În ea un pat de scânduri, mușchi verde drept covor
Din pragu-i să se uite la munte cum s-ardică
Cu fruntea lui cea stearpă vârându-se în nori.

Ar vrea să rățăcească câmpii înfloritoare
Unde ale lui zile din raze le-a țesut.
Unde-nvăță din râuri murmurul de-ncântare
Și pricepea din codri misterul lor tăcut.

O babă, ce atâtea povești, pe câte fuse
De lână ce torsesse, știa – l-a învățat
Să tâlcuiască graiul ș-a păsărilor spuse
Și murmura cuminte a râului curat.

În curgerea de ape, pe-a frunzelor sunare
În dulcile-nmiitul al păsărilor grai
În murmurul de viespii, ce-n mii de chilioare
Își zidesc monăstire de ceară pentru trai.

De spânzură pin ramuri de sălcii argintoase
O-mpărăție-ntreagă-ntr-un cuib legănător –
A firii dulce limbă, de el era-nțeleasă
Și îl umplea de cântec, cum îl umplea de dor.

Visa copilul... Fruntea-i de-o stâncă rezimată
Privea uimit în râul ce spumegă amar
Și asvârlea vo piatră în apa-nvolburată
Râdea, cânta degeaba – plângea chiar în zădar.

Vedea în zarea văii nuci mari cu frunza lată
Ș-o lume de flori albe pe șiruri de cireși
Și iarba de pe pajiști e moale-amestecată
Cu flori glabene ș-albe, p-ici colo de măcieși.

Pelinii suri c-argintul cu dulcile miroase
Împlu adormitoare tot aerul cel cald
Vișini-s cu crengi grele de boabe-ntunecoase
Lanul călătorește cu valuri de smarald.

A ierburilor spice stau sure-verzi în soare,
Crescute-ajung la brâul unei copile. Lin
Pin iarba mare trece, ș-aminte luătoare
Plivește flori de aur și fire de pelin.

Cunună-și împletește și-o-ncaieră sălbatec
În pletele înflăte, în părul încâlcit
Și ochi-i râd în capu-i, și fața-i jăratec –
A lanurilor zână cu chip frumos, răstit.

Ș-apoi în codru trece și cântă doina dragă
Sălbatec este glasul-i, răstit, copilăros,
El sună-n codrul verde, în lumea lui întreagă
Albele ei picioare îndoiaie flori pe jos.

Ah! de aș fi – ea strigă – o pasăre măiastră
Cu penele de aur, ca păsările-n rai
La sânta Joi m-aș duce ș-aș bate în fereastră
Cu ciocul – și i-aș zice cu rugătorul grai

Să-mi deie un măr, în care închis să fie-o lume
Palat de-argint în lunci și-n codrii înfundat
Ș-un făt-frumos de mire, înalt cu dulce nume
Din sânge și din lapte – ficior de împărat.

Ea cântă și pocnește în crengi c-o vargă lungă –
O ploaie de flori albe se scutură pe ea
Un flutur roș și vânăt se-nalță, ea-l alungă
De pasu-i crengi se-ndoaie și glasul-i răsună...

Apoi și-aduse aminte – era o zi frumoasă,
El s-a trezit în luncă sub ochii ei de foc,
Ea păru-și că-ntr-o parte din fața rușinoasă
Își pleca ochii timizi, și el a stat pe loc.

Ce s-a-ntâmpnat de-atuncea nu vrea să ție minte.
Destul că nu mai este – și chipul ei cel blând,
Surisul ei cel timid și ochiul ei cuminte
Sunt duse fără urmă de pe acest pământ.

S-a stins. De-aceea însă el ar vrea înc-odată
Să vadă lunca verde, valea pierdută-n flori
Unde ades de brațu-i în noaptea înstelată
Ședea pe stânca stearpă spuindu-i ghicitori.

Da, ghicitori... enigme. Ah! ce știa pe-atuncea
De-a vieții grea enigmă, de anii furtunoși?
În lacu-adânc și neted din mijlocu-unei luncă
El vedea zine albe cu părul de-aur roș.

Și trestia cea naltă de vuia-n vânt mai tare
El asculta la glasu-i ca niște basme dulci
Când rațele sălbatice încrețeau apa clară
Scăldându-se pin papuri cu ciucalăi de fulgi.

.....
Trecură ani. E noapte. În camera bogată
Pe-un pat alb ca zăpada un înger sta măreț
O candelă de aur c-un punct de foc arată
Pin luminoasa umbră tablouri pe pereți.

Culcată jumătate copila cu tristeță
Suride. Plete lunge și blonde-cenușii
Cad moale pe-albe perini. Iar buzele ei crețe
Surid.....trădând dinți arginții ~

Ochi suri și mari iar fața-i de-acea albeață sură
Umedă ca suprafața unui mărgăritar...

Pe brațe de zapadă, pe sini-i albi se fură
Câte o rază slabă din punctul cel avar.

Picioarele ei mice ating covorul moale
Chinuind papucei de-atlas cari stau jos...
L-a patului ei mărgini, cu fruntea n-a ei poale
E în genunche *dânsul*... Amar și-ntunecos.

Sub umeri-unei-fețe, ca marmura de pală
Sunt umbrele-ntristării vinete și adânci,
În ochii mari și negri profunda-le-ndoială
Abia pot s-o ascundă sub genele lor lungi.

Și mâna-i tremurândă boțeste învoluntară
Gazu-argintos din haina, din creți ce se deșir
În jurul gurei sale e o trăsură-amară
Și o zimbire crudă pe buzele-i subțiri.

Nu te iubesc? zici crudo – ce zici îți pare-o șagă...
Nu te iubesc atâta cât știu ca să iubesc,
Să răscolesc cu brațul oceanele ce-aleargă,
Să storc avar din ele amărăciunea-ntreagă
Și într-o picătură s-o beau... să nebunesc?

O vrei?... Spre-a crea unul din visurile tale
Aș trebui să fiu eu de trei ori Dumnezeu,
Aș trebui să turbur a firei lungă cale,
Și-n clipa mea – ce secolii ai vecinicii sale
Abia putur-a face, aceea să fac eu.

Nisipul din pustie pot să-l arunc c-o mână
În cer – și dânsul negru deșert să fie iar?
Ca sus pământ să fie întins fără lumină
Și negru fără stele, ca globu-ne de tină
Și ale lui întinderi, cu gându-mi să le ar.

Iar jos să cobor mândra a cerului grădină
Cu sori nălțați pe lugeri, cu lune-n crengi verzi

Iar tu să treci, un înger... încinsă cu lumină
Și în a ta privire eu mințile să-mi pierz.

Putere-aș eu cu gându-mi s-ardic insule-n floare
A căror stânci să cânte plecându-se pe val
Din vânturi să fac nimfe cu sufletele clare
Ce-n aer legănite, albastre și ușoare
Să treacă zimbitoare cu arfe de cristal.

Și tu când apărea-vei ziua să pară noapte
Astfel de strălucită să fie fața ta
Încet numai pâraie să se uimească-n șoapte
Din crengi de arbori mândri să cadă rodii coapte
Și pasul tău să calce pe un covor de neà,

Și orce dulce idee ar trece-n fruntea-ți albă
Aieva să se facă cu ochii chiar văzând
De ai dori de stele albastre tu o salbă
A dimineții stele sub mâna ta cea albă
Să se înșire tainic și ziua înviorând.

De ai dori în gându-ți tu un palat de gheață...
Să se coboare Nordul cu munți-i plutitori
Și vânturi uriașe cu lungile lor brațe
Să suie stânci pe stânce... ș-un munte să înhațe
Cu codri-i să-l așeze drept cupolă din nori.

De-ai vrea ca mări să sece, pustii să inundeze
Oceane să devie lungi și-nstelate văi
Cu șir de stânci, cu codri, cu înflorite lese
Dumbrave și grădine cu poamele alese
Și-n locuri tănuite cu calde și dulci băi.

Și de-ai muri, iubito, căci contra morții n-are
Nici Dumnezeu putere... atuncea cu amar
Aș stinge c-o gândire sistemele solare
Aș grămădi din ele o piramidă mare
Puind în ea a vieți-mi frumos mărgăritar :

Figura ta de marmur –. Și-n noaptea cea pustie
În caos fără stele, în vecinicul nimic
M-aș arunca în doliu să cad o vecinicie
Îu viața mea sfărmată de-o lungă nebunie
Etern, etern cu doru-mi deșertul să-l despic.

Și dacă vreodată lumea dezlănțuită
Ar reintra în viață și-n vechile ei legi
Ființele ei nouă cu mintea lor uimită
Cometul urmărească în calea lui greșită
Neliniștind în zboru-i evii vecii-ntregi.

Ș-acel comet puternic cu coama lui zburlită,
Ce exilat din ceruri e prin blestemul său
Etern-anomalie în lumea liniștită
Zburând cu-a lui durere, adâncă-neghicită
Acela să fiu eu!

Nu-i asta... zise dânsa – nu mă-nțelegi, iubite.
Prin pletele lui negre ea-și strecură adânc
Mânuțele-i de ceară – Sunt taine neghicite
Ce nu le pot pricepe, deși le simt – și plâng!

Nu este-așa că-n ochi-ți trăiește o veche vină
Că e-o durere veche în vorbe-ți ce-ascult?
În inima-ți e-o parte cu totul străină,
Este ceva în tine – ce-i mort demult, demult.

SURORI

O gingaș copil de rege când în haina-ți înfoiată
Treci în faetonu-ți mândru... se mlădie nalta-ți poză
Cum din frunzele-nfoiate râde un boboc de roză
Ce frumoasă treci prin lume de-arătarea-ți luminată.

Ochii tăi cei mari și negri strălucesc de-o jună viață
Fața-ți marmură lovită de răsfrângerea-aurorei,

Părul tău negru și luciu lin în respirația borii
În cununa lui de roze albe s-îmflă și se-ncreață.

Șase cai l-a ta trăsură zbor prin vîietul mulțimei
Cari cu căciule-n mână și cu gurile căscate
Salutează-n a ei cale pămîntească zeitare.
Tu surâzi. Te simți născută spre fericirea omenimei.

Toți o știu asta, căci bună zic că ești dulce copilă,
Că un ochi nu s-urcă-n lacrimi înspre tine în zădar
Și ades cînd noaptea pune ochiol lumei otar,
Neștiută cauți praguri, scunde, vrednice de milă.

Dar deodată în mulțime, tu oprești ochiul tău mare
De-o idee dureroasă al tău suflet e cuprins...
Spune înger, ce durere al tău suflet a atins
De s-a-ntunecat deodat-a ta privire rîzătoare.

O femeie din mulțime a-nălțat cu nepăsare
Ochiul ei cel trist și rece, fața-i jun-adînc pălită,
Una din acele ființe, cu adînc dispreț privită
Din pierzarea ei și-aruncă ochiul bolnav, negru, mare.

Fără de nici o speranță curge viața-i otrăvită
De eternă remușcare, de dispreț, de sărăcie,
Nici o rază de iubire în viața ei pustie
Pur ce e, nu se atinge de-a ei frunte umilită.

Pata ei i-nchide pragul milei și a îndurării
Chiar compătimirea goală, ce nimica nu pretinde,
Se întoarce de la dînsa – de la cea care se vinde,
Înainte-i și-ndărātu-i mute-s ușile sperării.

Tu? Unde te-appropii, codrul se preface în grădină,
Întristarea -n bucurie, bucuria-n fericire,
Secolii coroanei tale cu regala strălucire
Pot s-ardice grâu din piatră și palate din ruină.

Ea? Născută în cămara unei săracii obscure
Și obscene; niciodată glasul blând al rugăciunei,
Mila mamei, voia tatei n-a-ndrumat sufletu-i june.
Pe-a pierzării căi ei înșii o-ndreptară ș-o vândură.

În inima ei de mică semănat-a fost icoana
A corupției adânce... nici o rază de virtute,
Nici un sâmbure d-iubire. Lăcomiei cei astute
Unei mame desfrânate victimă căzu... Sărmana!

Da, da! De trei ori sărmana, căci cu toat-a ei cădere
Fără de măsură-n lume... și cu toată disperarea
Fără de măsură-n suflet... ea e bună... ochiu-i are
Pentru orice neferice lacrimi, milă și durere.

Ea de toți disprețuită, e în stare să se-nchine
La vederea-unei copile, ce-n biserică se duce
Ar ruga ca să n-o uite-n închinarea ei cea dulce
Și ar vrea ca să-i sărute pentru-o vorbă-ale ei mâne.

Cu o față aspră, rece, mulțumita ea respinge
A sărmanului ce-ajută. Al ei ochi, pare că-ntreabă:
Merit *și eu* mulțămire?... Și-ntinzându-i mâna slabă
Ea îi dă tot, tot ce are, – și el râde când îl plânge.

În biserică de intră candelile aurie
Pentru ea-s nepăsătoare... Albă ca păretele la ele
Ea se uită... Numa apasă bătaia inimei grele
Ar plânge?... ah lumea-ar zice cum că este fățarie.

De aceea doar cu mâna a ei inimă ș-apasă
Cum o doare... Și nimica... nici un mod nu-i de scăpare
Îndărătu-i desperare și-nainte-i desperare,
Nici un ochi nu se abate l-a ei viață-ntunecoasă.

O Doamne! gândește-n sine, cei ce-azvârl cu pietre-n mine
Cum că drept și bun veghezi tu zic asupra tuturor...

Vars-o rază, numai una din eternul tău amor
Într-a sufletului noapte și în inima-mi de tină!

Pulbere-s fără de voință, inima mea pustiită
Ah! nimic nu e de vină la cumplita mea viață
Nici nu o simțeam în mine, când am fost dusă de brață
Pe acea cale pierdută, ne-nturnată, pângărită.

Un pictor cu fruntea mare, ce un univers ascunde
Căruia de model servește ea de-o Venere antică,
La privirea ei măreață, lui din mâni penelu-i pică:
Unde-am mai văzut – el zise – chipul tău Madona, unde?

Doar în fruntea mea?... Frumoasă ea era și cu uimire
S-apropie *el* de dânsa... un copil. Cu dinadinsul
El i-oferă-a lui iubire... Rece ea privi la dânsul
Deși se topea-n dorirea-i sufletul de fericire.

Sunt căzută... gândi dânsa... nimeni nu s-uită la mine
Ș-aș avea dreptate-acuma în prăpastia-mi de-a trage
Pe orice om...Pe cei ce urăsc, da!...Dar ăst cap cu visuri drage
Cu gândirile-i mărețe...? Ah! lasă să mor mai bine,

Înviind pânza cea goală c-umbra gândurilor sale
Va uita curând pe-acea ce cu-amoru-i o îmbie
Merit să-i leg viața sfântă de-un moment de nerozie...
Binecuvântată fie dulcea ochiului tău jale!

Astfel este ea... ca tine! Totuși când tu treci cu fală
Împrejur, nainte-n urmă-ți urări lungi, fețe senine...
Ea? șuieru-unui nemernic, râsul fetelor bătrâne...
Arătând nepăsătoare... dar fiind atât de pală.

De-ai muri – ucisă doară de a florilor miroase
Ca de marmură un înger, în mijlocul domei nalte,
Pe un catafalc depusă, un popor ar plânge-n calte
După sufletu-unui înger, după sfânta cea frumoasă.

Ea? de se va surpà moartă într-o noapte de beție
Prin ciocnirea de păhare și prin danțuri desfrânate,
Care par atât de veseli – și-s atât de desperate!
De-a muri, nici chiar în moarte liniște nu va să-i fie.

Nu – nici maiestatea morții nu sfințește pe sărac.
Poate că scheletul, care a purtat astă-avuție
De frumseță și durere... preparat d-anatomie
Va face-un pedant dintr-însul. Și în urmă într-un sac

Va fi aruncat în groapa cea comună. O scânteie,
De a căreia viață n-a întrebat în lume nime!...
Și sunt milioane de-oameni, cari-n trista omenime
Au mai tot aceeași soarte. Ce de plâns, ce trist-idee!

Sămănați cu toate astea... e aceeași față blândă,
Ochii negri sunt aceeași, părul, brațul și statura...
E un joc, o ironie, ce-ntâmplarea și natura
A creat... sau este o noimă în ăst doliu, mai profundă ?

Cine știi de nu ți-i soră... Dacă-n nopți de rătăcire
Însuși tatăl tău călcat-a peste pragul depravării
Și-un moment obscur născut-a astă fiică a durerii
Ce răspundere-are-n lume-așa numita fericire.

Poate că prin sânge este mai aproape de-al tău sânge
Decât orice om în lume... Și când cugeți că-ntâmplarea
Lesne-ar fi putut *pe tine* să te nască-n depravare
Și pe *ea-n* leagăn de aur... sufletu-n tine se strânge.

CUM UNIVERSU-N STELE...

Cum universu-n stele iubește noaptea clară,
Cu toate-a mele gânduri astfel eu te-am iubit,
Când am plecat eu fruntea cu-a gândului povară
Pe sânu-ți să se-nchidă de lume ostenit.

Simții atunci puternic cum lumea toată-n mine
Se mișcă, cum se-ndoaie a mării ape-ntregi
Și-n fruntea mea oglindă a lumilor senine,
Aveam gândiri de preot și-aveam puteri de regi.

Dar ca pe-un măr cu vierme mi-ai omorât simțirea
În goana lumei oarbe, pe strada în noroi.
De-atunci mă-ntreb cum oare de m-a-nșelat privirea,
Cum s-a putut ca-n lumea asta să ne iubim... noi?

Astăzi inima-mi este o rădăcin-uscată,
Gândirea mea o toamnă ca gândul unui mort,
Sunt ca un imperator cu fruntea devastată:
Demult nu știu nimic de imperiul ce-l port.

AM PUS SOFA LA FEREAȘTĂ

Am pus sofa la fereastă –
Luna trece blondă-tristă,
Stele curg strălucitoare –
Mândra capu-n mâni și-ascunde.

Și-apoi și-l ascunde-n perini,
Într-un colț al sofei roșii;
Aurul moale se desface,
Curge pe grumazul alb.

Și de ce-și ascunde fața
Dulce, jună, fericită, –
Oh, ar vrea să râdă de bucurie
Fără ca s-o văd și eu.

Luna-n patul ei de nouri
Albi, s-ascunde să se culce,
Păru-n cap eu i-l încaier
Și-i sărut mânuța dulce.

Stele curg încet la vale,
Aerul moale scânteiază
Și ea ochii plini de lacrimi
Și-i închide și visează.

De-umăr alb îmi razim fruntea,
Zic puțin și mult privesc,
Inima în mine crește
De un dor supraceresc.

Tremură talia dulce
Strâns de brațul meu cuprinsă,
Ea se apără,-mi cuprinde
Gâtul – mă sărută, râde.

Și nimica nu mai zice.
E atât de fericită –
Sunt atât de fericit!
Luna trece liniștită.

CEREȚI CÂNTURI DE IUBIRE

Cereți cânturi de iubire:
Niciodată n-am iubit –
Vesel cânt de fericire?
Fost-am *eu* doar fericit?

Nu, de când eu sunt în lume
Nimeni, nimeni pe pământ
N-a zâmbit l-a mele glume,
N- ascultat al meu cuvânt.

Nu, de când eu sunt pe lume,
Fericirea n-am băut;
De râdeam cu veselie,
Eu în veci m-am prefăcut.

Am întors apoi jocul
Când iubirii mi -s-ofereau;
Le-am fugit – și râsul, jocul,
Cu mândrie le-am respins.

Plin de nevinovăție
În aceia tineri ani,
Eu primeam cu bucurie
Tot ce s-ar fi oferit.

Astăzi ea mă înconjoară,
Astăzi eu blestăm și fug.
A mea inimă fecioară
N-a primit. – Azi nu voi jug.

*

Ah, odat orice femeie
Mie-un înger se părea,
Pe-orîșicare-aș fi iubit-o,
Ce primea iubirea mea.

Dar vai! cine-o să se uite
La copilul cel ciudat
Cu-a lui plete lungi zburlite
Și cu ochiul turburat?

Aveam spirit – dar prea fine
Păreau glumele-mi la proști.
Cei bătrâni credeau că anii
Le da drept să nu m-asculte.

Astăzi, voi, femei, iubire
Mi-oferiți – azi n-o voi eu.
Azi bătrâni cer aprobarea-mi,
Vor s-asculte sfatul meu.

Dară astăzi cu mândrie
Eu nu voi să le răspund.
Ah! vor ști ei vreodată
Câte lacrimi eu am plâns?

ÎNTR-O LUME DE NEGURI..

Într-o lume de neguri
Trăiește luminoasa umbră.
Mai întâi scaldată
În ceți eterne și sure,
Însă, încet-încet,
Razele mari a gândirii
Negurile albe pătrund
Și formează un arc albastru,
Clar senin în jurul lui,
Ce-a lui margini își găsește
Într-a negurilor creți
Și-nainte, înainte
Zboară geniul de lumină.
Îndărătu-i pintre neguri
A rămas un fluviu clar
De albastru senin aer.
În dungi supte, în cordele
De argint, ele suspendă
Fluturări și creți în calea
Râului de-aer albastru,
Ce de cale îi servește
Mândrului geniu și nalt
Al luminei.

DIN BERLIN LA POTSDAM

Din Berlin la Potsdam merge
Drum de fier, precum se știe.

Dară nu se știe încă
C-am luat bilet de-a trie,

C-am plecat de dimineață
Cu un taler și doi groși...
Și de gât cu blonda Milly,
C-ochi albaștri, buze roși.

Zice Brahma, tata Brahma,
Cum că lumea asta nu e
Decât arderea-unei jertfe
Într-o vecinică cătuie.

Am aprins și eu luleaua
Și jertfesc lui tata Brahma,
Lângă mine-un șip cu Kümmel!
Ș-o bucată de păstramă.

Zice Darwin, tata Darwin,
Cum că omul e-o maimuță –
Am picior de maimuțoi,
Milly-nsă de pisicuță.

Și mă urc în tren cu grabă
Cu o foame de balaur,
Între dinți o pipă lungă,
Subsuori pe Schopenhauer.

Ș-acum șuieră mașina.
Fumul pipei lin miroasă,
Sticla Kümmel mă invită,
Milly-mi râde. – Ce-mi mai pasă!

ÎMBĂTRÂNIT E SUFLETUL DIN MINE...

Îmbătrânit e sufletul din mine
Ca un bordei pustiu în iarnă grea.

Unde te-ai dus, pe cari căi străine
O, tinereță, tinereța mea!
Suspine n-am – ah, de-aș avea suspine,
De-aș avea lacrimi, plânge de-aș putea!
Durerea cea mai crudă, cea mai mare,
Aflând o formă, află ușurare.

Nimic, nimic! Cântarea spăimântată,
Popoare ce-o ridic la Dumnezeu.
Imnuri de glorie pe mărimi ce-mbată,
Amorul blând și dulce glasul său,
Ah! toată lumea este fermecată
De umbra unui dor... și numai eu
Mă furișez o umbră și nu pot
Să scap de ea... de mine... și de tot!

Oricine-a plâns și spune că ferice
În lume nu-i, acela e-un nebun.
Ce știe el ce sunt dureri când zice
Că-ntr-al lui suflet armonii răsun –
Căci armonie-i orice plâns aice,
E-o împăcare plânsul... e un bun.
Cel ce nu poate plânge, acela știe
Ce-i viața moartă, ce e moartea vie?

Acela are-ntr-însul grămădită
Vecia-ntreagă de dureri și chin,
A ei mărire; ochiul nu s-a stins,
În lacrimi s-o traduci și în venin.
Icoane nu-s și vorbe nu-s; n-apară
Măcar aproape ce înseamnă... ~
O, fericiți acei ce pot de formă... ~

V-aduceți oare de-acei regi aminte,
Ce-n piramide, alții în pustiu,
Morminte mari, urieșești morminte,
Un munte-ntreg le fu a lor sicriu?
Durerea care nu găsea cuvinte
Aflat-a semne mari, care o știu.

– Tu, taină mută, de zidiri mărimă –
Vorbesc dureri, ce nu pot să suspine.

Ah, ce-i cuvântul, ce-i culoare, sunet,
Marmura ce-i, pentru ce noi simțim?
O coardă-adâncă imiteze-un tunet,
Un ah ! să spuie cum ne chinuim.
Nu, nu... Și fie forma cât de nudă,
N-ajunge-n veci durerea noastră crudă.
De bate-o inimă sub alba haină,
Abia se mișcă creții de omăt.

Un semn că sub ea se petrece-o taină,
C-un suflet e de groază sfâșiet.
Un semn abia ce poate, ce distaină
Din chinul nostru vorbe ce arăt?
Neputincioase sunt semnele-orcare ...
Ce-arată fața mării ce-i în mare?
O foaie scrisă *** se cade
C-un ocean se mișcă, c-un imperiu arde.

Un cerc ce-i desemnat pe o hârtie
S-arate ceea ce se mișcă-n cer,
Încunjurând cu moartea ei pustie,
Pământul greu cu a lui hemisfer,
Care vuind se mișcă-n vecinicie
În jur de soare,-n ocean d-eter –
Și toate astea într-un cerc pe-o coală:
Mărimea lumii și a firei fală.

Pe ce domnim?... pe cifre și pe semne...

DE CE N-AFLĂM ÎN ÎMPLINIREA...

De ce n-aflăm în împlinirea dorințelor din astă lume,
Acea sublimă fericire ce înainte-i am visat,
De ce în cruda voluptate, de ce într-un strălucit nume
N-află nimic – nimic din ceea ce-n astă lume-ai căutat.

Bacanta-ți dă corpul de neauă, ochirea disperată, clară.
Ce pătrunzând nervii din tine, de voluptate tremuri tu;
Sărutul ei poate fi dulce, cu toate-asta, gura-i e-amară,
Nu-i dulce gura ce la mie nainte-ți li se prea dădu !

Și gloria te chinuiește – e un supliciu ce apasă,
Mărirea e apăsătoare, insomnia e plata ta;
Și vinu-n loc să lumineze a ta privire-ntunecoasă
Mai mult te face să vezi răul, micimile din lumea ta.

Nu împlinirea cea aieva a celor ce dorești în lume,
Numai *dorința* după ceva e tot ce-i dulce pe pământ;
Dorința, iubirea de fală, ambiția după un nume,
Îmbletul după mărire: te fac numai mai fericit.

CÂNTEC DE NUNTĂ

Hochzeitlied de Goethe

Povestim și cântăm de-acel conte cu drag
Ce-odat locuit-a castelul,
Azi când un nepot al fericelui moșneag
Îl face pe însurățelul.
Fusese acela în sfântul război,
C-onoare luptase pin multe nevoi;
De pe cal când se dete întors înapoi
Găsi cetățuia lui susă –
Dar slugile, averile dusă.

Acum, conțisorule, acasă că-mi ești..
Dar afli mai rău cele toate,
Căci vânturile trec neoprit prin ferești
Și vin prin odăile toate.
În noaptea de toamnă ce-ar fi de făcut?
Ah! multe de-aceste mai rău le-am trecut.
Vede-se-va mâne ce-ar mai fi de făcut.
Deci iute, în luna bălaie,
În vechiul crevat și în paie.

Și cum el de voie-i așa ațipea,
Sub pat se mișca ceva pare.
Guzanul foșnească oricât și va vrea..
De-ar avea vo fărmioară, cum n-are!
Dar iute!-un pitic se arată deodat
C-a lampei lumină el e spițelat.
Cu mutra lui gravă de-orator încercat
La picioarele contelui vine,
Ce nu doarme, să doarmă voire-ar!

Permisu-ne-am noi sărbători aici sus
De când părășiși aste sale.
Și când te credeam îndeprate-ncă dus,
Gândeam să petrecem încale,
Și dacă dai voie și nu te înfrici
Petrece-or în gură-îndemână, pitici,
N-onoarea miresei bogate și mici.
Iar contele-n visu-i răspunde:
Serviți-vă numai orunde.

Și ies trei călări ce se mișcă ușor,
Ei stătuse sub pat pân-aice,
Le-urmează un cor cântător-sunător
De chipuri posace și mice.
Și car după car ce-s cu toate de rând
De-ți trece vederea ș-auzul văzând,
Cum este-n castelele regilor rând.
În căruța aurită în fine
Mireasa cu oaspeții vine.

Ș-aleargă cu toții acuma-n galop
Să-și aleagă în sală locșorul.
La-nvârtit și la valț și la veselul hop
Își alege oricare odorul.
Ș-acum țiuie, scripcăie, sun zurăind,
Se rotesc și foșnesc, şușăiesc șfârâind,
Țistăiesc, poșpăiesc, șopotesc, zbârâind.
Conțisorul privește și sigur
El crede că zace în friguri.

Ș-acum clappai și dappai și rappai, așa
De laiți, scaune, mese.
La masa cea mare oricare ar vrea
Să stea lângă puicele-alese.
Ș-aduc cârnăciorii, jamboanele mici
Și păsări și pești și fripture pitici
Și vinul înconjură mesele mici,
Și vuiesc, gălăgesc pân- dispere
Întreag-arătare-n cântare.

Vreți ce s-a-ntâmplat mai departe să zic.
Să tacă-atunci zvon și cântare:
Ce-atât de gentil el văzuse în mic
I s-a dat și-a gustat el în mare.
Și trâmbițe, sunet, cântări, tărăboi
Și căruți, călăreți, de mireasă convoi,
Ei vin și s-arăt și se pleacă la noi:
Oameni mulți și-n voia lor bună –
Așa fu și va fi totdeună.

A FOST ODAT-UN CÂNTĂREȚ

A fost odat-un cântăreț,
Frumos și simțitor.
Cântat-a-ntr-un castel măreț
La masa regelui.

Frumoasă fată el avea,
Cum nu s-a pomenit,
Cu ochi albaștri răsători,
Cu părul aurit.

Și cântărețul o iubi
Și sara prin grădini
Când luna tainic străluci
I-o spuse tremurând.

Ea-l ascultă și-i zise-atunci
Cu glasul apăsător:
– În veci nu pot să fiu a ta,
De n-ai fi împărat.

Și el s-a dus și-a răscolit
Popoare, țări întregi,
Sfărmat-a antice cetăți,
Zdrobit-au mândri regi

Și i-au supus și i-au silit
Să-l aibă împărat.
Unii d-iubire-l ascultau,
Alții de frică iar.

Atunci s-a dus colo, colo,
La cel castel măreț,
Unde ca luna-i străluci
Amoru-adânc și drag.

Dar vai! când intră-n salele
Mărețe, nalte, reci,
Pe-un sarcofag întins văzu
Copila ce-a iubit.

Ca ceara palidă era
Și, moale, părul blond
Sta resfirat, amestecat
Cu aurul vergin.
Și preoți tainic murmurau
Adânce rugăciuni
Și clopote se auzeau
Vuind încet și lin.

„Atât de mult am suferit
Dureri, mărirea gré
Și astfel toate s-a sfârșit
Și-ntreb: de ce? de ce?“

Ea auzise cum că el
Murise-n bătălii
Și de durere ea s-a stins
Ca floarea-n vijelii.

1874

ÎMPĂRAT ȘI PROLETAR

Pe bănci de lemn, în scunda tavernă mohorâtă,
Unde pătrunde ziua printre ferești murdare,
Pe lângă mese lungi, stătea posomorâtă,
Cu fețe-ntunecoase, o ceată pribegită,
Copii săraci și sceptici ai plebei proletare.

Ah! – zise unul – spuneți că-i omul o lumină
Pe lumea asta plină de-amaruri și de chin?
Nici o scâteie-ntr-însul nu-i candidă și plină,
Murdară este raza-i ca globul cel de tină,
Asupra cărui dânsul domnește pe deplin.

Spuneți-mi ce-i dreptatea? – Cei tari se îngrădiră
Cu-averea și mărirea în cercul lor de legi;
Prin bunuri ce furară, în veci vezi cum conspiră
Contra celor ce dâșii la lucru-i osândiră
Și le subjugă munca vieții lor întregi.

Unii plini de plăcere petrec a lor viață,
Trec zilele voioase și orele surâd.
În cupe vin de ambră – iarna grădini, verdeață,
Vara petreceri, Alpii cu frunțile de gheață –
Ei fac din noapte ziuă și-a zilei ochi închid.

Virtutea pentru dâșii ea nu există. Însă
V-o predică, căci trebui să fie brațe tari,
A statelor greoaie cară trebuie-mpinse
Și trebuiesc luptate războaiele aprinse,
Căci *voi* murind în sânge, *ei* pot să fie mari.

Și flotele puternice și-armatele făloase,
Coroanele ce regii le pun pe fruntea lor,
Ș-acele milioane, ce în grămezi luxoase
Sunt strânse la bogatul, pe cel sărac apasă,
Și-s supte din sudoarea prostitului popor.

Religia – o frază de dâșii inventată
Ca cu a ei putere să vă aplece-n jug,
Căci de-ar lipsi din inimi speranța de răsplată,
După ce-amar muncirăți mizeri viața toată,
Ați mai purta osânda ca vita de la plug?

Cu umbre, care nu sunt, v-a-ntunecat vederea
Și v-a făcut să credeți că veți fi răsplățiți..
Nu! moartea cu viața a stins toată plăcerea –
Cel ce în astă lume a dus numai durerea
Nimic n-are dincolo, căci *morți* sunt cei muriți.

Minciuni și fraze-i totul ce statele susține,
Nu-i ordinea firească ce ei a fi susțin;
Averea să le aperi, mărirea ș-a lor bine,
Ei brațul tău înarmă ca să lovești în tine,
Și pe voi contra voastră la luptă ei vă mân.

De ce să fiți voi sclavii milioanelor nefaste,
Voi, ce din munca voastră abia puteți trăi?
De ce boala și moartea să fie partea voastră,
Când ei în bogăția cea splendidă și vastă
Petrec ca și în ceruri, n-au timp nici de-a muri?

De ce uitați că-n voi e și număr și putere?
Când vreți, puteți prea lesne pământul să-mpărțiți.
Nu le mai faceți ziduri unde să-nchid-avere,
Pe voi unde să-nchidă, când împinși de durere
Veți crede c-aveți dreptul și voi ca să trăiți.

Ei îngrădiți de lege, plăcerilor se lasă,
Și sucul cel mai dulce pământului i-l sug;
Ei cheamă-n voluptatea orgiei zgomotoase
De instrumente oarbe a voastre fiici frumoase;
Frumsețile-ne tineri bătrânii lor distrug.

Și de-ntrebați atuncea, vouă ce vă rămâne?
Munca, din care dâșii se-mbată în plăceri,
Robia viața toată, lacrimi pe-o neagră pâne,

Copilelor pătate mizeria-n rușine...
Ei tot și voi nimica; ei cerul, voi dureri!

De lege n-au nevoie – virtutea e ușoară
Când ai ce-ți trebuiește... Iar legi sunt pentru *voi*,
Vouă vă pune lege, pedepse vă măsoară
Când mâna v-o întindeți la bunuri zâmbitoare,
Căci nu-i iertat nici brațul teribilei nevoi.

Zdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă,
Ce lumea o împarte în mizeri și bogați!
Atunci când după moarte răsplată nu v-așteaptă,
Faceți ca-n astă lume să aibă parte dreaptă,
Egală fiecare, și să trăim ca frați!

Sfărmați statuia goală a Venerei antice,
Ardeți acele pânze cu corpuri de ninsori;
Ele stârnesc în suflet ideea neferice
A perfecției umane și ele fac să pice
În ghearele uzurei copile din popor!

Sfărmați tot ce ațâță inima lor bolnavă,
Sfărmați palate, temple, ce crimele ascund,
Zvârliți statui de tirani în foc, să curgă lavă,
Să spele de pe pietre până și urma sclavă
Celor ce le urmează pân-la al lumii fund!

Sfărmați tot ce arată mândrie și avere,
O! dezbrăcați viața de haina-i de granit,
De purpură, de aur, de lacrimi, de urât –
Să fie un vis numai, să fie o părere.
Ce făr-de patimi trece în timpul nesfârșit.

Zidiți din dărmăture gigantici piramide
Ca un *memento mori* pe al istoriei plan:
Aceasta este arta ce sufletu-ți deschide
Naintea vecinicii, nu corpul gol ce râde
Cu mutra de vândută, cu ochi vil și viclean.

O! aduceți potopul, destul voi așteptarăți
Ca să vedeți ce bine prin bine o să ias':
Nimic... Locul hienei îl luă cel vorbareț,
Locul cruzimii vechie, cel lins și pizmătareț.
Formele se schimbă, dar răul a rămas.

Atunci vă veți întoarce la vremile-aurite.
Ce mitele albastre ni le șoptesc ades,
Plăcerile egale egal vor fi-mpărțite,
Chiar moartea când va stinge lampa vieții finite
Vi s-a părea un înger cu părul blond și des.

Atunci veți muri lesne fără de-amar și grijă,
Feciorii or trăi-n lume cum voi ați viețuit,
Chiar clopotul n-a plânge cu limba lui de spijă
Pentru acel de care norocul avu grijă;
Nimeni de-a plânge n-are, el traiul și-a trăit.

Și boale ce mizeria și-averea nefirească
Le nasc în oameni, toate cu-ncetul s-or topi,
Va crește tot ce-n lume este menit să crească,
Va bea pân-în fund cupa, pân-va vrea s-o zdrobească,
Căci va muri când nu va avea la ce trăi.

.....
Pe malurile Senei, în faeton de gală,
Cezarul trece palid, în gânduri adâncit;
Al undelor greu vuiet, vuirea în granit
A sute d-echipajuri, gândirea-i n-o înșală;
Poporul loc îi face tăcut și umilit.

Zâmbirea lui deșteaptă, adâncă și tăcută,
Privirea-i ce citește în suflete-omenești,
Și mâna-i care poartă destinele lumești,
Cea grupă zdrențuită în cale-i o salută.
Mărire-i e în taină legată de acești.

Convins ca voi el este-n nălțimea-i solitară
Lipsită de iubire, cum că principiul rău,
Nedreptul și minciuna al lumii duce frâu;
Istoria umană în veci se desfășoară.
Povestea-i a ciocanului ce cade pe ilău.

Și el – el vârful mândru al celor ce apasă –
Salută-n a lui cale pe-apărătorul mut.
De ați lipsi din lume, voi cauza-ntunecoasă
De răsturnări mărețe, mărirea-i radioasă,
Cezarul, chiar cezarul demult ar fi căzut.

Cu ale voastre umbre nimica crezătoare.
Cu zâmbetu-vă rece, de milă părăsit.
Cu mintea de dreptate și bine rătăitoare,
Cu umbra voastră numai, puteri îngrozitoare,
La jugu-i el silește pe cei ce l-au urât.

.....

Parisul arde-n valuri, furtuna-n el se scaldă,
Turnuri ca facile negre trăsesc arzând în vânt –
Prin limbile de flacări, ce-n valuri se frământ,
Răcnete, vuiet de-arme pătrund marea cea caldă,
Evul e un cadavru – Paris al lui mormânt.

Pe stradele-ncrușite de flacări orbitoare,
Suiți pe baricade de bulgări de granit,
Se mișc batalioane a plebei proletare,
Cu cușme frigiene și arme lucitoare,
Și clopote de-alarmă răsună răgușit.

Ca marmura de albe, ca ea nepăsătoare,
Prin aerul cel roșu femeii trec cu-arme-n braț,
Cu păr bogat și negru ce pe-umeri se coboară
Și sânii lor acopăr – e ură și turbare
În ochii lor cei negri, adânci și deserați.

O! luptă-te-nvălită în pletele-ți bogate,
Eroic este astăzi copilul cel pierdut!
Căci flamura cea roșă cu umbra-i de dreptate
Sfințește-a ta viață de tină și păcate;
Nu! nu ești tu de vină, ci cei ce te-au vândut!

.....

Scânteie marea lină, și placele ei sure
Se mișc una pe alta ca pături de cristal
Prin lunce prăvălite; din tainica pădure
Apare luna mare câmpiilor azure,
Împlându-le cu ochiul ei mândru, triumfal.

Pe undele încete își mișcă legănat
Corăbii învechite scheletele de lemn;
Trecând încet ca umbre – țin pânzele umflate
În fața lunii, care prin ele-atunci străbate,
Și-n roată de foc galben stă fața-i ca un semn.

Pe maluri zdrumicate de aiurirea mării
Cezaru-ncă veghează la trunchiul cel plecat
Al salciei pletoase – și-ntinse-a apei arii
În cercuri fulgerânde se pleacă lin suflării
A zefirului nopții și sună cadențat.

Îi pare că prin aer în noaptea înstelată,
Călcând pe vârf de codri, pe-a apelor măriri,
Trecea cu barba albă – pe fruntea-ntunecată
Cununa cea de paie îi atârna uscată –
Moșneagul rege Lear.

Uimit privea cezarul la umbra cea din nouri,
Prin creți ai cărei stele lin tremurând transpar,
I se deschide-n minte tot sensul din tablouri
A vieții sclipitoare... A popoarelor ecouri
Par glasuri ce îmbracă o lume de amar:

„În orice om o lume își face încercarea,
Bătrânul Demiurgos se opintește-n van;

În orice minte lumea își pune întrebarea
Din nou: de unde vine și unde merge floarea
Dorințelor obscure sădite în noian?

Al lumii-ntregul sâmbur, dorința-i și mărirea,
În inima oricărui i-ascuns și trăitor,
Zvârlire hazardată, cum pomu-n înflorire
În orice floare-ncearcă întreagă a sa fire,
Ci-n calea de-a da roade cele mai multe mor.

Astfel umana roadă în calea ei îngheață,
Se pietrifică unul în sclav, altu-mpărat,
Acoperind cu noime sărmana lui viață
Și arătând la soare-a mizeriei lui față –
Fața – căci înțelesul i-același la toți dat.

În veci aceleași doruri mascate cu-altă haină,
Și-n toată omenirea în veci același om –
În multe forme-apare a vieții crudă taină,
Pe toți ea îi înșeală, la nime se distaină,
Dorinți nemărginite plantând într-un atom.

Când știi că visu-acesta cu moarte se sfârșește,
Că-n urmă-ți rămân toate astfel cum sunt, de dregi
Oricât ai drege-n lume – atunci te obosește
Eterna alergare... și-un gând te-ademenește:
Că vis al morții-eterne e viața lumii-ntregi“ .

(*Convorbiri Literare*, VIII, 9,1 decembrie 1874)

PUSTNICUL

Sala-mbrăcată cu-atlas alb ca neaua,
Cusut cu foi și roze vișinii,
Și ceruită strălucea podeaua
Ca și-aurită sub lumine vii –

Lumini de-o ceară ca zăharu – o steauă,
Diamant topit pe-oricare din făclii.
Argint e-n sală și de raze nins
E aerul pătruns de mari oglinzi.

Copile dulci ca îngerii – virgine –
Prin sală trec purtând cununi de flori;
Ah! *vorba* înger scapă pe oricine
De lungi descrieri, dulce cititori –
Astfel acum ea mă scăpă pe mine
Să zăgrăvesc terestrele comori,
Acele dulci, frumoase, june-scule
Cu minți deșerte și cu inimi nule.

La ce-aș descrie gingașa cochetă,
Ce-abia trecută de-optsprezece ani,
Priviri trimite, timide, șirete,
Când unui tont, ce o privea avan,
Când unui ghiuj, cu mintea căpietă,
Urât ș-avar, sinistru și pleșcan,
Sau unui general cu talia naltă,
Strigău și prost ca și un bou de baltă?

Să cânt cum samăna de rău, impulsul
În corp de înger, sufletul diform?
Ironiei lui Byron să-i simt pulsul,
Ori autorului ce-a scris *Màrion de Lorme*?
Să descriu nopți romantice? – Avulsul
Ce apele plângând le-aruncă – adorm
Chiar îngerii – și în azur muiete
Curg stele de-aur dulci și-mprăștiete?

Și să discos dar inima femeii
Suspinsă-n nopți albastre, plin- de-amor?
Ah, a ei patimi au firea scânteii:
În clipa ce le naște ele mor;
Închideți ochii, căci păzească zii
L-a lor lucire să te uiți cu dor:
Abisuri sunt în suflet. Pe o clipă
Pasiunea li lumin-a lor risipă.

La ce excursiuni? – Ce nu sunt oare
Unde v-au dus, în sala cea de bal,
Pe înflorite, dulci și moi covoare,
Unde mii flori mirosul lor esal;
Sub a perdelei umbră scutitoare,
Ce de trădarea mândrului cristal
Al marilor oglinzi te scapă sigur,
Când vrei s-observi cum grupe se configur.

Deci după o perdea! Pe-o moale sofă
Alene șade-un înger de copil.
În păru-i negru-o roșie garofă,
În ochi albaștri plutitori și-agil
Și haina de-albă, strălucită stofă
Cuprinde-un mijloc mlădîet-gentil,
Ce lin se-ndoaie parc-ar sta să culce
Sub evantaliu-i ce plutește dulce.

Un înger, da! aripa doar se cade
Pe a ei umeri albi ca neaua, goi,
Spre-a fi un îngerăș precum se cade.
Ș-apoi ce bine-i ca s-o credeți voi!
Cine-ar ghici vodată cum că șade
Un demon crud în suflet de noroi?
Cu vorba înger însă eu săracul
Mă voi scuti de a descri – pe dracul.

EPIGRAMA

LA UN NOU NĂSCUT

(Arab)

Plângând tu ai venit pe-acest pământ;
Amic, ce te-așteptau, te-au salutat *zâmbind*;
Dar să trăiești astfel, încât când te vei stinge
Să părăsești *zâmbind* amicii, ce te-or *plânge*.

IMITATORII

(Pfeffel)

Și prefăcut în lebadă la Leda Zeus pornește;
Ar vrea să fac-asemenea un tânăr, ce iubește.
Amicul nostru cel posac
Se duce – ca gânsac.

AUTOR ȘI EDITOR

(Pfeffel)

E. De ce așa de trist, obscur?
A. Ah! un nemernic mi-a furat
    Poemul meu neimprimat!
E. *Sărmanul fur!*

LEOAICA ȘI SCROAFA

(Pfeffel)

– Ca mine-n toată lumea nu-i
O mamă, care s-aib-atâți copii.
Scroafa se lauda unei leoaice.
– Ai mulți – răspuse asta – *unul* eu,
    Dar este leu.

CUM NEGUSTORII DIN CONSTANTINOPOL

Cum negustorii din Constantinopol
Întind în piață diferite mărfuri,
Să ieie ochii la efenzi și popol,

Astfel la clăi de vorbe eu fac vârfuri
De rime splendizi, să le dau de trampe,
Sumut o lume ș-astfel ochii lor fur.

Dactilu-i cit, troheele sunt stambe,
Și-i diamant peonul, îndrăznețul.
Dar astăzi, cititori, eu vă vând iambe,

Și mare n-o să vi se pară prețul:
Nu bani vă cer, ci vremea și auzul.
Aprinde-ți pipa și așază-ți jețul

La gura sobei, cum o cere uzul;
Citește cartea ce îți cade-n mână
Și vezi de nu-i mărgăritar hurmuzul,

Ce-n mână-l ai de-acum o săptămână.

ÎN CĂUTAREA ȘEHERAZADEI

În mări de nord, în hale lungi și sure
M-am coborât și am ciocnit cu zeii,
Atârnând arfa-n vecinica pădure.

M-am îndulcit cu patima femeii,
În stele i-am topit aurul din plete,
În poale-am scuturat piatra cameii,

Din ochi i-am sărutat priviri șirete,
De umeri rezemat am râs cu dânsa
Ș-am potolit din gură-i lunga sete

De-amor. Apoi m-am dus – ea plâns-a.
Mi-a deschis marea porțile-i albastre
Și Nordul frig durerea-mi caldă stins-a.

M-am dus spre Sud – und-insule ca glastre
Gigantici se ridic din sfânta mare,
C-oștiri de flori, semănături de astre.

Și și-a îmflat eterna mea cântare
Aripele de pară-n cer pornite,
Pân-am pierdut pământu-n depărtare,

De unde-albastre scândure-s urnite.
De gânduri negre-i grea antica-mi navă:
Nu știu pe vane căi-s ori menite?

Viața mea-i ca lanul de otavă:
E șeasă fără-adânc și înălțime.
Vulcanul mort și-a stins eterna lavă.

Dar ah, ce văd? E vis? O-ntunecime
Ridică colți înalți din frânta mare.
Cine îmi spune ce minune-i? Nime?

Din ce în ce un rai în depărtare
Se desfășoară dintre stânci trunchiete,
Plesnite lin de undele amare.

Munții înalți la cer străbat, se vede;
Văi cu izvoare s-adâncesc sub soare
Și dealuri mari păduri înalță-n spete:

E Orientul. Codrii cu grandoare,
Cu vârșii nalți vor norii să-i disfețe.
Cetăți prin ei își pierd a lor splendoare.

Prin codrii lui, prin șesurile crețe,
De-a vântului suflare-mbălsămată,
Din munții-n nori și prin pustii mărețe,

Urbile-antice strălucind s-arată
Și albe par și mitice – cu basme
Urieșești e țara presărată.

Și norii spânzură pe cer, fantasme
De foc și aur ce-n oștiri se-nșiră,
Codrii se plâng și marea doarme-n spasme.

Ajung la țarm – se-ndoaie ca o liră
Cu valuri înstrunită-n lunge rânduri,
Un mic liman, ce raze blând respiră.

Corabiei apusene grea de gânduri
Sinistre – eu pe valuri îi dau drumul,
Frântă de stânci se risipește-n scânduri.

Ce întâlnesc întâi pe țarm e-un tûmul,
Proroc prea sigur al vieței umane,
Tu ești cenușa iară viața-i fumul.

Nu crede însă că în doruri vane
Caut norocul spre-a te-afla pe tine,
Noroc lumesc – zâmbiri aeriane !

Las pe-alții să zidească din ruine
Zidiri de-o zi pe răbdătoarea spată
A vechiului pământ, ce nu-i de mine.

În furnicarii din Apus ei toată
Viața-și fac doruri nebune,
Nu știu că-n lume nu-i ceea ce cată.

Ei caut-adevăr – găsesc minciune.
Neam vine și neam trece – toți se-nșală.
Eu adevăr nu cat – ci-nțelepciune.

Căci mintea cea de-nțelepciune goală,
Oricât de multe adevăruri știre-ar,
Izvor de amărăre-i și de boală.

În ladă aur oricât grămădire-ar,
Cu aur nu se stinge-n veci amarul
Și Pace numa-n inimă-i găsire-ar.

Ușor trage prezentul la cântarul
Înțelepciunii... Și ea-i fericirea.
Cu-a răsăritului averi samarul

Eu mi-l încarc, cu-a lui gândiri – gândirea.
Eu pasu-ndrept, colò înspre cărunții,
Gigantici muri ce-n câmpi îi sădi firea.

Din codri-adânci, ce înmormântă munții,
Ce-abia și-arăt al lor cap în ninsoare,
Urcând în negre stânci diadema frunții,

Prin șir de codri, palmi nălțați în soare,
Prin lunci de dafin, pe-unde cresc măslinii,
Smochini s-așin pe verzi cărări în floare.

Din prund înalță trunchii lor arinii
În lume risipiți, sub stânci ce pică
Izvoare sar prin mușchii rădăcinii.

Prin mândrele grădini în cer ridică
Saraiuri albe cùpole de aur.
Cu sori pare plouată urbea-antică

Și risipite prin dumbrăvi de laur
Stau casele-albe, azile liniștite.
Pe porți sunt stihuri scrise-n limbi de maur

Iar căile-s cu marmură podite
Și fără porți sunt sfintele dumbrave.
Pe scări înalte flori de foc sădite.

Pe scări culcate fete albe, suave,
Părul cel negru-l piaptână în soare,
Ori visătoare stau de-amor bolnave.

Ah, e cetatea cea strălucitoare
Unde-mpăratul Indiei reșade:
Un soare însuși este el sub soare.

Nevasta lui e-acea Șeherezade,
De-nțelepciune plină și de frumusețe:
Ș-a o privi doar soarelui se cade.

*

Într-un sarai cu cùpola rotundă,
Pe scări de marmură îmi urc piciorul,
Pe stâlpi înalți las umbra să pătrundă,

Sub bolta porții calc de flori covorul,
Cărare-i el prin de-aur nalte glastre:
În ele crinii mari întrec ivorul.

Pe murii albi marmorei s-urc pilastre,
Ce netezi, roși, oglinde de purpură,
Reflectă frunze verzi și flori albastre.

Un miros răcoros simțirea-mi fură.
Deschisă lin e ușa unei sale
Și noi minuni uimiții ochi văzură.

Cu umbre moi a gândurilor sale
Un pictor a-nflorit plafondul, murii,
Cu chipuri zvelte, basme-orientale.

Pe perini lungi culcate-s hurii
Și din cățui de-argint copăr miroase
Cu fum albastru formele picturii.

De roșă catifea cu fir pe margini trase
Se-nalță într-un baldachin perdele,
Umbrind un pat cu perini de mătase.

Pe acel pat, un tron cusut cu stele,
Stă înșirând mărgăritare-n poale
Regina cea-nțeleaptă. – Dintre ele

Picioare de zăpadă, mici și goale,
Ea-ntinde surâzând ca-n vis pe-un scaun
De vișinie catifea și moale.

Dureri și ani, și toate îmi disdăun
Aceste vise-aieva la vedere:
Mă mir cum în Olimp se mir-un faun.

Frumoasă e în visu-i de plăcere,
Cu fața albă ea lumină sala
Și ochii ei izvoară de mistere,

Mari și adânci tăiați-s ca migdala
Și-n păru-i negru corpu-i de zăpadă
E cufundat – o virgină Itală.

Cine-ar vedea fără- în genunchi să cadă?
Am genuncheat. – Eu am știut, străine,
Că ai să vii – a dorurilor pradă –

Ca să m-ascuți și să duci de la mine
A-nțelepciunii și-a frumseții floare,
Să luminezi gândirile din tine.

Eu am știut – profetă vrăjitoare –
S-atrag cu-a tainelor și-a basmei rază
Poeți cu inimi ceruri-doritoare.

Ridică-te și vino de te-așază
Ici, lângă mine, sui pe perna asta...
Cu brațu-i gol și alb ea o-nfoiază.

Am ascultat... M-am răzimat cu coasta
De dulci gătite perini – iar genunchiul
Plecat... c-adoratori din vremea foastă.

PREOT ȘI FILOZOF

Căci n-avem sfinții voștri, voi ne muștrați, preoți,
Deși de-a voastră tagmă suntem și noi cu toți...
Și nouă vânătoarea de aur și mărire
Ne-nsamnă-n astă lume a Răului domnire.
Și nouă-nghesuirea pe drumul spre plăcere
În suflet naște scârbă și inimei durere.
Și noi simțim că suntem copii nimicniciei,
Nefericiri zvârlite în brazdele veciei...
Și sufletu-ne-n tremur ca marea se așterne,
Tăiat fiind de nava durerilor eterne;
Ca unde trecătoare a mării cei albastre,
Dorința noastră, spuma nimicniciei noastre.
Și noi avem o lege – deși nu Dumnezeu –

Simțim că Universu-l purtăm și prea ni-i greu:
Știm a fi strănepoții acelu vechi păcat,
Ce seminția Cain în lume-o a creat.
De n-o-mbrăcăm în pilde, e semn c-am înțeles,
Că-n noi este credință, ce-n alții e eres.
Căci eretic tiranul, ce Crucii se închină
Când oardele barbare duc moarte și ruină.
În van cu mâni uscate se roagă, fiind strana,
Deasupra lui cu aripi întinse stă Satana.
Degeaba lângă patu-i alături stă sicriul
Când gloatele-i pe lume au tot întins pustiul.
Ce Dumnezeu e-acela care-ar putea să-l ierte
Că țări întregi schimbat-au în întinsori deșerte?
Și eretic e-acela ce rasa v-o sărută
Când ura-n a lui suflet, de veche, e stătută?
În van cercați a-i drege căci răi rămân de-a valma
Și trebuie ca soarta să-i spulbere cu palma,
Din visul să-i trezească, cu care-i înconjoară
Demonul lumii-acestei – comedia-i bizară.

Nu ne muștrați! Noi suntem de cei cu-auzul fin
Și pricepurăm șoapta misterului divin.
Urmați în calea voastră mulțimii de absurzi
Și compuneți simfônii și imnuri pentru surzi,
Ascuteți adevărul în idoli, pietre, lemn,
Căci doar astfel pricepe tot neamul cel nedemn
Al oamenilor zilei sublimul adevăr –
Ce voi spuneți în pilde, iar noi l-avem din cer.

O, ADEVĂR SUBLIME...

O, adevăr sublime – o, tinichea și paie!
O, poezie mândră – o, buiguit nerod!
Istorie spirată – minciună și bătaie,
Amor ceresc și dulce – a mûcoșilor plod.

O, om, oglind-a lumii cu capul și sec,
Cu creierul ca ceața, cu coaste de berbec,

Stăpân pe-a ta gândire – cum ești p-instinct stăpân –
Se vede când femeia goleşte al ei sân.

Când poala și-o ardică, de pulpa-i vezi, stăpâne,
Tu nu surâzi cu râsul cel lacom și murdar,
Tu nu ești ca un taur și nu ești ca un câne,
Ce umil dă din coadă cățelei lui cu har.

Nu ești gelos – ferit-a... cucoșii doar și vierii
Au numai obiceiul de-a se lupta-n duel.
Tu nu ai patimi scumpe și lacrima muierii
Nu mișcă al tău suflet, nu-ntunecă defel.

Ești bun cu ai tăi semeni, nu c-alte animale.
Tu îi iubești atâta încât îi strângi de gât...
Și-i faci s-admire geniul – sunarea unei oale –
Și limba ta de flacări și plină de urât.

Istoria omenirii cu regi de poezie,
Cu regii de războaie e ca și un poem;
Dar totuși rog divina ca depărcior rămâie
De corpul meu nevrednic – nu-mi vine la cherem.

Cugetători ai lumii! o, împutiți eterul
Cu sisteme înalte, puneți-l în săltar.
O ladă este lumea cu vechi buclucuri – ceriul
De stele și comèdii vă este un hămbar.

Preoți cu crucea-n frunte, visternici de mistere,
Voi sunteți sarea lumii, formați inima ei.
E rău numai că ziua stați pe mâncat și bere
Și sara pe minciune și noaptea pe femei.

O, drăngăniți pe gânduri voi, muzici; voi, sculptor,
Îmi pipăiți cu mâna un corp tremurător;
Și, voi, artiști dramatici, strâmbați-vă la lună,
Pictori, eternitatea v-așteaptă c-o cunună.

Tu, timp, nu poți cununa în degete s-o sfermi,
Căci zugrăvir-atâta de bine saci de viermi.

O, regi, ce puși pe tronuri de Dumnezeu sunteți,
Să plătiți balerine și țititori s-aveți,

O, diplomați cu graiul politicos și sec,
Lumea cea pingelită o duceți de urechi.
Îmi place axioma cel tacit, ființi spurcate:
Popoarele există spre a fi înșelate.

MENIRE

De-mi vorbiți mă fac că n-aud,
Nu zic ba și nu mă laud,
Dăntuiți precum vă vine,
Nici vă șuier, nici v-aplaud
Dară nime nu m-a face
Ca să joc după-a lui flaut
Căci menirea vieții mele
E pe mine să mă caut.

Bismarqueuri de falsă marcă,
Mie-mi pare cum că, parcă
De iubirea nemțărimei
Nici un rău nu vă înțarcă.
În zădar Alsasul, Posen,
Cu-a lor stare vă încarcă
Ochii voștri, să pricepeți
Unde duce-a țării barcă
Și ce rău ne procește
A cobirei neagră țarcă.
Voi ne duceți spre pieire,
Bismarqueuri de falsă marcă.
Escelența, bezedeaua
Cu mândrie poartă steaua
Ce cu stimă i-a fost dată
C-a putut a fi licheaua
Ce la rus ș-aplecat capul
Și la turc a-aprins luleaua
Ci în loc de ștreangul care
Se cădea, i-au dat cordeaua

Căci nevasta-i pentru-o târlă
De cătane fu căteaua;
În zădar cu-a lor mândrie
Tu îngreuni canapeaua,
Crezi că lumea te admiră
Când colinzi în lung șoseaua;
În zădar mai taie mutre
Serioase mascaraua,
Cu blazoane-nchipuite
Ș-a împodobit cupeaua.
Știm ce-aramă este-ntr-însul
Și-i cunoaștem noi turaua.
'N-alte țări e-onoare mare
Decorația și steaua,
Dar ce merite-are dânsul
Escelența, bezedeaua?
E o carte măsluită
Toată viața lui, licheaua,
Și noi știm ce însemnează
De pe pieptu-i tinicheaua.

ADUCÂND CÂNTĂRI MULȚIME

Aducând cântări mulțime
Și mai bune și mai rele,
Mă întreb cu îndoială
Cine caută la ele?

Cată cei ce noaptea, ziua
Își muncesc sărmana minte –
Plebea multe știutoare
Pentru pâne, pentru linte?

Sau cei ce păzesc cântarul
A dreptății, dragă Doamne,
Ce la domni sărută mâna
Ș-altceva încă la doamne?

Sau acei care-și pun osul
Carul statului de-l mișcă?

Ah, prea știi mai dinainte
Tot ce-i doare și ce-i pișcă.

Eu nu pot să le dau lefuri,
Nici onori, nici pensiune.
Nu-s în stare nici să judec
Merite pentru națiune.

Toți acei ce-n astă lume
Vor ceva... mă lese-n pace,
Eu nu voi nimic, nimica,
Decât pace, pace, pace.

Și de-or trece pe-aste șiruri
Ochii cei cumiști de fată
Sau a junelui privire
De visare ingrecată,

De vor trece într-o viață
Doruri multe-ndefinite:
Or privi sub flori albastre
Aste pagine citite

Și dureri scânteietoare
Și tablouri înfocate
Vor pătrunde tremurânde
Aste suflete curate.

Da, la voi se-ndreaptă cartea-mi,
La voi inimi cu aripe.
Ah! lăsați ca să vă ducă
Pe-altă lume-n două clipe.

CONFESIUNE

(*Arătând un cran.*)

Aciea este lumea.. de-o sfărăm – e sfărmată.
De sfărăm pe vecie acest idol de lut

Eterna pace-ntinde imperiul ei mut
Și soarele pe ceruri se-nchide ca o rană
Ce arde-n universul bolnav de viață vană.
Și marea tace-nceată; cântau strigoi; mișcare;
O noapte condensată, în veci nepieritoare,
Ca noaptea din sicriuri, din groapă, din caverne –
Povestea liniștită a morții cei eterne...
Nu vezi că deși chipu-mi arat-a fi de gheață,
Un vis al meu căldura-i, lumina și viața?
V-am înșelat, nemernici, v-am închegat în vreme,
V-am aruncat în viață plecați sub anateme
Să vă urâți din leagăn, să v-omorâți în voină,
V-am semănat în spațiu pe voi sămânța Cain,
Să curăț am vrut sânu-mi de tot ce-i crud, spurcat
Și pentru voi anume creai al vieții iad.
Și să vă-nșele vecinic l-am îmbrăcat frumos
Cu nopți senine-n stele, cu soare auros.
În sâmburii durerii eu pus-am fericire,
În vicii am pus miere și în păcat zâmbire.
Tot ce-aspirați în lume, toate-au același fine.
În mantie de rege m-am îmbrăcat pe mine
Și de vă-ntindeți mâna dup-a mea umbra-avară,
Las mantia să-mi cadă și mă revedeți iară.
Coroană, aur, gloriei, cântare și comori,
Istorie și nume, iubire și onori
Sunt basmele ce-nconjur, răsând, chipul meu:
Atingeți-le numai și veți vedea că-s... eu.
Din frazele istoriei mirosul meu v-atinge...
Am zugrăvit în ochii-ți semănături de stele.
Moarte și nemurire sunt numai umbre a mele.

Ca să vă-nșel privirea am născocit eu timpul.
El vă arată iadul, imperiul, Olimpul
Și cu mândrie poartă a vecinicieii mască
Când mama lui e-o clipă, care când stă să-l nască
Îl și ucide. Totuși, în clipa suspendată,
Dacă din noapte-eternă o ființă se arată,
El vede cer și stele, oceanul, universul;

El nu-mi zărește ochii, el nu-mi aude mersul
Ce-l sperie – trecutul – gigant cu visuri sumbre.
Viitorul gol, nimica și umbra unei umbre.
A clipelor cadavre din cărți el stă s-adune,
În petice de vreme cătând înțelepciune.
Ce înțeles au ele... ce este a lor fire?
Nimicnicie, umbră, mizerie, pieire.

Nu vrei s-asculți de mine. – Nu știi s-asculți. – Mi-e milă.
Nu este dat ca omul cel muritor, în silă
Să poarte-n a lui suflet confesia-mi cumplită,
Să ducă-n piept durerea – aceea ce menită
A fost ca să o poarte o omenire toată,
Prea grea pentru un om e... ea trebuie sfărmată
În mii bucăți, ca astfel să o puteți purta.
Nefericite – iată confesiunea mea.

PATRIA VIEȚII E NUMAI PREZENTUL

Patria vieții e numai prezentul.
Clipa de față numa-n ea suntem,
Suntem în adevăr. – Iară trecutul
Și viitorul numai o gândire-s.
În van împingeți ce vi-i dinainte,
În van doriți acelea ce-or veni.
Întoarceți-vă-n voi și veți cunoaște
Că toate-n lume, toate-s în prezent.
Tot ce au fost și tot ce-a fi vreodată
Au fost, va fi numai pentru că e.
Nu știi că atingând pe-un singur om
I-atingi pe toți? Mulțimea e părere.
Spune la mii de inși aceeași vorbă
Și-n mii ea atunci va trezi
Icoană-aceeași și același simț.
Un semn că toți e-n unul, unu-n toți.

EPIGRAMATICE

În somn nici Crösus nu-i bogat cu tot tronul-i regal.
Și jumetă din viața lui cu Lazăr e egal.

*

Lungești prânzu-ți până-n noapte, tot mănânci, mănânci de-a rândul,
Cin te vede poate zice că cu dinții-ți sapi mormântul.

*

Vrei să fii Pallas Athena!
O, fetiță, fii cuminte...
Tu ai pierde din frumusețe
Dar n-ai câștiga la minte.

*

E vinul de-azi mai rău ca cel de ieri, amicii mei –
Mai bun ca orice vin băut e cel pe care-l bei.

CÂND SE JUCA ELISA MÜLLER...

Pe genunchii-mi te-am purtat.
Ți-am privit în față,
Ochii-mi ochii-ți a cătat,
Gura-mi, buza-ți creață –
Și m-am pus pe sărutat.
Cine mă învață?

Ca o mamă blând și lin
Ce-un copil răsfăță,
Mângâiat-ai fruntea mea
Și m-ai strâns în brață.
Ah, cât te iubesc de mult!
Cine mă învață?

Eu mă duc, te părăsesc –
Nu mă privi șuler,

La spectacol mă pornesc,
Stăi să-mi văd de guler.
În teatru românesc
Azi e *Elisa Müller*.

Un copil netrebnic sunt –
Spune-mi-o apăsată.
Mi-ai legat acest cuvânt
De viața-mi toată,
Mi l-ai dat roșind, plângând
Când ai fost – ciudată.

Ah, surâde-mi înc-un pic
Și nu-mi fi ursuză.
Căci cu degetul cel mic
Te ating pe buză.
Și șoptește-mi un nimic
Nimeni să n-auză.

Astăzi e duminică.
Pac! și una bună.
Eu te las și bine că
Mi te las nebună..
Trage-te de mânecă..
Ce știi de-i minciună.

Nici nu știi, o, turturea,
Ce-mi auz de-a bine.
Tu gândești cine știi ce
Și te uiți la mine.
Ah, iubită mititea,
Cum te-ador pe tine!

Un nimic, un cuvînțel,
Spus după perdeauă,
E o piatră de inel,
E a nopții neauă,
Arde-atât, încât cu el
Aș aprinde-o steauă.

Ș-apoi taci ca nu cumva
Să audă-o floare
C-ai șoptit așa ceva:
Din ascunzătoare
S-ar roși – mai, mai așa
Cum o oarecare.

Cum te uiți așa, năuc,
Și-n gândiri te-nsinguri,
Ești tu ziua lângă nuc,
Ești tu noaptea-n crânguri,
Să te iau și să te duc,
Să fim numai singuri.

Ș-atunci n-om vorbi defel:
Vorba este pleavă.
Când se iubesc doi astfel
– Inimă bolnavă –
Atunci tac, tac cumișel,
Noaptea în dăbravă.

DE-A NĂSCOCI NOI IPOTEZE...

De-a născoci noi ipoteze doi filozofi s-au dus
Ca să găsească ce cătau în aer gol – în sus.
Ast-o făcuse ei ades și fără de balon,
Acuma însă depărtați de-a lumii mare zvon
Pământu-ntreg li se părea un plan pestrîț departe.
Și fericit unul din ei exclamă: – Frate, frate,
Mă simt acumă desfăcut, *deasupra* noastră nime.
Celalt se uită supărat la goala adâncime:
– Eu, zău că nu – zise apoi –
Nu văd pe nime nici *sub* noi.

SCRISORI DIN CORDUN

Sună pietricică-n vale,
Cine-a pus țara la cale
Și acum la bătrânețe
S-a întins pe criticele?

Ți-am citit cu indulgență
Și cu-amor eu criticaua,
O hazlie-impertinență,
Bat-o poarca, mânce-o caua.

Zice Darwin după tine
Cum că omul e-o maimuță –
Simt humorul de gorile
Când dezmiard-o pisicuță.

Pisicuță criticoasă,
Ce îți speli curata labă
Și-ți întorci dulce mustața,
Fii de treabă, fii de treabă!

Nu se scuipă-așa în oameni,
Nu se măncă astfel linte.
Fă politică, iubito,
Fii cuminte, fii cuminte!

Acolo vei putea spune
Tot ce vrei – căci ș-așa nime
Nici te-aude, nici te crede,
O sublime, o sublime.

Nu se trec la noi potcoave
De la iepe demult moarte –
Pune-te de-nvață, dragă:
Nu știi carte, nu știi carte.

LUNA IESE DINTRE CODRI

Luna iese dintre codri.
Noaptea toată stă s-o vadă.
Zugrăvește umbre negre
Pe liniștii de zăpadă.

Și mereu ea le lungește
Și suind în cer le mută,
Parcă fața-i cuvioasă
E cu ceară învăscută.

Ce gândește? – numai norii
Lin se-mbină, se dezbină
Ca fășii de gaz albastru,
Ca și aburi cu lumină.

Lin pin iarbă scotocește
Apa-n prund și-n pietricele.
Florile surâd în taină,
Oare ce-or surâde ele?

Și-s cu neguri îmbrăcate
Lac, dumbravă și pădure.
Stele palid tremurânde
Ard pin negurile sure.

Lumea-n rouă e scăldată,
Lucioli pe lacuri zboară.
Luna umbrei, umbra lunei
Se amestec, se-nfășoară.

Lunecând pe ceruri, norii
Negri-acopăr tot seninul.
Se sting una după alta
Și icoana și suspinul.

Înfășat în întuneric,
Eu nu văd, nu aud șoapte.

Ah, mă simt atât de singur!
Este noapte, noapte, noapte.

TRADUCERI ȘI ADAPTĂRI

Dulce cu corp de omăt înecat în păru-i de aur,
Venera zace murind – cine o va moșteni?
Ah, în două părți dopotrivă-mpărți bogăția-i –
Ție: frumsețe ș-amor; mie: durere și dor.

*

Ce cumplit este amorul, deși dulce aparent.
Un tiran, care nu varsă decât sânge inocent.

*

Pallas – în Lacedemon – văzu pe Venera armată:
– Aide acum să luptăm, judice Paride-acum.
Venera însă răspunse: – Armată mă-nfrunți temerară?
Eu, pe când te-am învins, știi cum că goală eram.

*

– Cum poți s-omori un colibri, diamant frumos de aer?
Nu e frumos și strălucit, n-ai milă de-a lui vaier?
– De ce mai flutură și el sclipind o aripă luxoasă?
Natura mea, amicul meu, e ternă, serioasă.

*

Anii fug – cu ei viața – cu ea totul.
Azi suntem, iară mâne *cinis et umbra*;
Să-ncununăm a plăcerilor dulci trecătoare
Cupă de aur.

*

Cine-a făcut din trestii mai întâi și-ntâi un fluier
Și a săpat întâiul verset într-o coajă de copac,
De pe umbră pe părete zugrăvi întâia oară
O icoană. Nu; amorul nu mai e atât de grabnic.
Iară mintea e înceată.

1875

FĂT-FRUMOS DIN TEI

Blanca, află că din leagăn
Domnul este al tău mire,
Căci născută ești, copilă,
Din nevrednică iubire.

Mâni în schit la sfânta Ana
Vei găsi la cel din stele
Mângâierea vieții tale,
Mântuirea feței mele.

Nu voi, tată să usuce
Al meu suflet tânăr, vesel;
Eu iubesc vânatul, jocul;
Traiul lumii alții lese-l.

Nu voi părul să mi-l taie,
Ce-mi ajunge la călcâie,
Să orbesc cetind pe carte
În fum vânat de tămâie.

Știu mai bine ce-ți priește,
Las- de-a lumii orice gând,
Mâni în zori de zi pleca-vom
Către schitul vechi și sfânt.

Ea aude – plânge. Parcă
Îi venea să plece-n lume,
Dusă de pustie gânduri
Și de-un dor fără de nume.

Și plângând înfrână calul,
Calul ei cel alb ca neaua,
Îi netează mândra coamă
Și plângând îi pune șeaua.

S-avântă pe el și pleacă,
Păru-n vânturi, capu-n piept,

Nu se uită înainte-i,
Nu privește îndărăpt.

Pe cărări pierdute-n vale
Merge-n codri fără de capăt,
Când a serei raze roșii
Asfințind din ceruri scapăt.

Umbra-n codri ici și colo
Fulgerează de lumine...
Ea trecea prin frunza-n freamăt
Și prin murmur de albine;

În mijloc de codru-ajunse
Lângă teiul nalt și vechi,
Unde-izvorul cel în vrajă
Sună dulce în urechi.

De murmur duios de ape
Ea trezită-atunci tresare,
Vede-un tânăr, ce alături
Pe-un cal negru stă călare.

Cu ochi mari la ea se uită,
Plini de vis, duioși plutind,
Flori de tei în păru-i negru
Și la șold un corn de-argint.

Și-ncepu încet să sune,
Fermecat și dureros –
Inima-i creștea de dorul
Al străinului frumos.

Părul lui i-atinge părul,
Și atunci c-obrazul roș
Ea apleacă gene lunge
Peste ochii cuvioși.

Iar pe buze-i trece-un zâmbet
Înecat, fermecător,

Care gur-abia-i deschide,
Cea uscată de amor.

Când cu totului răpită
Se-ndoi spre el din șele,
El înceată din cântare
Și-i grăi cu grai de jele,

Ș-o cuprinde de călare –
Ea se apără c-o mână,
Însă totuși lui se lasă,
Simte inima că-i plină.

Și pe umărul lui cade
Al ei cap cu fața-n sus;
Pe când caii pasc alături,
Ea-l privea cu suflet dus.

Numai murmurul cel dulce
Din izvorul fermecat
Asurzește melancolic
A lor suflet îmbătat.

Lun-atunci din codri iese,
Noaptea toată stă s-o vadă,
Zugrăvește umbre negre
Pe câmp alb ca de zăpadă.

Și mereu ea le lungește,
Și urcând pe cer le mută,
Dar ei trec, se pierd în codri
Cu viața lor pierdută.

La castel în poartă calul
Stă a doua zi în spume,
Dar frumoasa lui stăpână
A rămas pierdută-n lume.

(Convorbiri Literare VIII, 11, 1 februarie 1875)

ANTROPOMORFISM

În poiata tăinuită ca-n umbroasă zăhăstrie,
Trăia puica cea moțată cu penetul de omăt;
Nu-i cucuș în toat-ograda, ce de-iubire căpiat
S-urmărească insolenter inocenta ei junie.

Ce cochetă e copila, cu ce grație ea îmblă?
Și ce stele zugrăvește în nisip cu dulcea-i labă –
O găină virtuoașă, o găină prea de treabă,
Cu evlavie ea cată fire de-orz și coji de jimblă.

Dară cine să admire a ei nuri și tinereță?
Boul chior, ce vede numai jumetă din a lui paie?
Ah! în inima-i fecioară simte-o tainică văpaie
Pentru cucurigu dulce din cântări de dimineăță.

Pierde gustul de mâncare, scormolește, de ți-i milă,
În pământ ca să găsească chipul cel dorit într-una,
Sau se primblă visătoare, noaptea căutând în lună
A lui umbră luminoasă – melancolica copilă!

O găină-mbătrânită, venerabilă matroană,
Ce demult e schivnicită de lumești deșertăciuni,
Ea îi spune-ale ei taine, ca la raza-nțelepciunii
Să găsească mângâiere pentru-a gândurilor goană.

Iar călugărița veche, ce demult era iertată,
Ce demult se dizvățase de plăcerile d-iubire,
Ea cu limba ascuțită clevește-ntreaga fire –
Contra demoralizării propovăduie-nfocată.

– Ah – îi zise mititica – nu privești la rândunele,
Cum din cuib scot puii capul, se cutează pe ulucuri
Și apoi la miezul nopții îi aud făcând buclucuri,
Sărutându-se cu ciocul, dragostindu-se-ntre ele.

– Soarte-avem nefericită – îi răspunse-atunci bătrâna:
Nu-i găină rândunica, rândunoiul nu-i cucuș.
Necredința lor știută-i; aspri, răi, tiranicoși,
Ei trezesc viața-n inimi și apoi o învenină.

Numai flori-s fericite, căci pe aceeași trupină
E pistilul feciorelnic și staminul bărbătesc;
Sub perdele verzi de frunze, se-mpreun și se iubesc,
Chipul junelui din floare c-odoranta lui virgină.

Dar cucușul – ce netrebnic! nestatornic! – este drept:
Când el sulița iubirei în adâncu-ți suflet bagă,
Te simți dusă chiar în ceruri – uiți pe-o clipă lumea-ntreagă,
Dar pe urmă gelozia sfarmă inima-ți din piept.

Căci pe urmă el te lasă, tristă, slabă, văduvită.
Cu aripele-ostenite ziua, noaptea stai pe ouă;
Mori de sete și de foame, nici un sâmbure de rouă,
Nici priviri de-amor n-aruncă la sârmana eremită.

Ci mai bine nu mai între în gândirea ta virgină
Visele înșelătoare de iubire și plăcere –
Vin- să-nveți înțelepciunea, a naturii-adânci mistere
Și a stelelor mari drumuri, ce viitorul îl luminează.

Cum vorbeau înțelepțește, ce s-audă și să vadă?
După gard străin cucușul se preîmblă-ncet turcește.
Puicei-i trece-ndată pofta de-a vorbi filozofește,
Ea ascultă cu iubire cucușeasca serenadă.

Ah, amorul îi pătrunde prin ureche;-n van bătrâna
O ciupește-n cap cu ciudă, vrea s-o ție de aripă;
Ea se smulge și aleargă tremurândă într-o clipă,
Printre gard privește dulce l-arătarea lui păgână.

Iar bătrâna cruce-și face cu-a ei labă și gândește:
„Tinereță, tinereță!“ și oftând într-o poiată;
Apărată de-ntuneric ipocrita cea șirată
Pe un pui nevrâsnic încă alterată-l pricăjește.

Unde este învățatul cu talent fonognomonic
Să compuie un compendiu despre blândețe impresii,
Ce un sunet numa-l naște în simțirile miresei,
Cum un cucurigu poate fi adânc, duios, demonic?!

Ce simțiri eroici, mândre, reprezintă cucurigul,
Cât curagi – ce osebire de-al găinei cotcodac;
Ce frumos îi șade creasta ca un roșu comanac.
De dorință se-nfierbântă, de amor o trece frigul!

Și maximele bătrânei pe-o ureche toate-i iese,
Cum intrară pe cealaltă. Sfătuiri contra iubirei
O-nvățară ce-i iubirea. Știe-atât că c-o privire
Galișă poate să prindă pe pașaua ce-și alese.

Și-astfel ea făcând la planuri se-nvârtește prin ogradă
Și trezește-n bucuria-i, din gândire somnoroasă,
Pe-un clapon, mâhnit călugăr, cu-arătare pântecoasă,
Fără creasta de mândrie, fără glas și fără coadă.

Și făcând un *paa!* angelic, îl întreabă de nu-i frate,
De nu-i văr cu Don Juanul ce cânta de gard dincolo.
Dar monahul cel sinistru zise tragic: – „O! Apollo
Mă ferească să fiu rudă cu-aste firi întunecate.

Nu! pe mine preuteasa zeității pământene
Lângă focul cel de jertfă, pe altar de cărămidă,
M-a lipsit de demnitatea de cucuș – ca să-mi surâdă
În a mea lipsă de patimi a lui Plato fenomene.

Cu privirea mea cea castă, de-nteres ne-nfluițată,
Văd în lume și în lucruri numai sâmburul și-ideea;
Prototipu-l văd în toate, și cu-a geniului scânteie
Văd cucușul lui Mohamet cu-arătare luminată.

În sublime revelații a misterului etern,
Mulțămesc vestalei groase ce-mi creă această soartă;
Dumnezei or s-ospăteze umbra mea când va fi moartă,
Închin viața-mi cugetărei – un Pitagoras modern!“

El reintră în chilie, iar puicuța stă pe gânduri,
Și mereu prin minte-i împlă demnitatea de cucoș:
„Ce-i lipsește lui Chirilă, ce au verii lui fieroși
Și el n-are?” Astfel dânsa meditând împlă pe scânduri.

Dar îi bate inimioara. Ea la gard se duce iarăși,
Să privească iar la idol, cu-a lui pas de maiestate,
Creasta roșă, pieptu-n care inima bărbată bate.
Cum ar vrea ea ca să-l aibă de-al juniei ei tovarăș!

Cum se teme ea acuma!... El o vede ș-o salută.
Ochii-i ard și el îi spune măguliri cavaleriești
„Nu! – el zice în ton liric – pentru flacăre cerești
Nu există îngrădire, cât de naltă e trecută“.

Vrea să zboare; dar Sibylla cu a măturei magie,
Ea, ce poartă grija scumpă pe-al vestalelor palat,
Îl lovește și alungă cavaleru-naripat...
Și în urma lui puicuța se uita cu nebunie.

Suferințele lui Werther se urmează-n pieptu-i toate,
Deși nu ca el heroic vrea cucoșul să s-ucidă;
El iubește – ea socoate cum porțița să-i deschidă,
Dar rușinea-i virginală de la scopu-i o abate.

„Nu, nu! Ca din întâmplare, ca dincòlo rătăcită,
Să mă aflu cumva noaptea și să-mi caute chichiță.“
Și când luna împlă noaptea, trist, ea urcă o căpiță,
Sare gardul și timidă lin pășește îndrăgită...

Rămâneți cu bine toate a copilăriei soațe,
Căci instincte tănuite au învins în ea fecioara.
„Ce-am să pierd?, gândește dânsa, tot îmi spun de o comoară
De păzit grea, ce odată trebuie s-o pierzi în viață.“

Dar deodată el s-arată – rușinoasă vrea să zboare,
El aleargă după dânsa – cum ar vrea și cum n-ar vrea;
Cum îi place să se lase prinsă. Sub aripa-i grea,
Ea se simte fericită, deși-afectă supărare.

– Vrei să fugi?, suspină dânsul, mă urăști atât de tare?
– Te urăsc! surâde dânsa cu-inocentă șireție,
Cum să nu te-urăsc, tirane, când tu vrei să-mi faci rău mie?
El jură că nu și cere botișor de împăcare.

Cum să nu-i dea? Poate dânsa să refuze-o rugăciune,
Spusă cu delicateță și poetic-formulată?
S-ar cădea ca să reziste? șade bine? înfocată,
Fericită e că pierde ce-ndoiește prețu-iubirei.

Ceru-ntinde sus senina-i pânzărie de azur,
Ca cusută e cu stele tremurând de-aurul lor grele.
Când o-acopăr a lui aripi, când îl simte pe-a ei șele,
Inocența-i sângerează, i se-ntunecă-mprejur.

Ține mult această dulce, amoroasă nerozie.
Al ei suflet se topește de-ntunericul molatec,
Simte pare c-o pătrunde un piron roș de jeratec,
Ce-o omoară și-o turbează, o-ndeliră și-o sfâșie.

Ochișorii și-i închise, ca topită stă acuma,
Și în vocea ei muiată pipăiește nențeles.
El o mângâie, o-ncredință, că de cer a fost trimes
Și menit ca s-o iubească și să-i joace dulcea glumă.

– Tu! – ea zise – ce frumos ești, rege-al lumii de găine.
Eu te iert! amoru-ți dulce ca și miros de garofă.
Și ca-n vechile tragedii el răspunde-n antistrofă:
– Tu ești Venus în poiată, ochii tăi cerești lumine.

Din istoria puicuței asta-i partea cea întâie,
Asta e icoana scump-a săptămânelor de miere;
„Poezia-i intervalu-ntre plăcere și plăcere“ –
Optimist filozofează cu cucoșul ce-o tămâie.

Dar curând al ei caracter și simțirea ei naivă
Se schimbă-n cochetărie. Cucoșei cei mai tineri
Împlu curtea strălucită a moțatei noastre Vineri
Și la glasul lor subțire ea s-arată milostivă.

Al găinăriei-Adonis, cu privirile-ndrăznețe,
Petit-crevé blazat, ironic, cu pasiuni titanomahe,
Obiectiv cronicei zilei a găinelor monahe,
Pe tipic îi face curte – Lovelace de la cotețe.

Cu plăcere ea admite curtea junelui șagalnic.
Orice-obrăznicie, rugă, ea îi trece cu vedere,
Ca-n sultanul vechi să-escite gelozie și durere –
Vai ! de unde poate crede un sfârșit atât de jalnic !

Căci sultanul, care-o crede cum că e necredincioasă,
Tânărului Cicisbeo el acum căta pricină.
Cu curagi el se ridică, creasta-i roșă se-nvenină
Și lugubru el îi zice: – „Fugi sau mori tu, ticăloase !“

Făt-Frumos gâtu-și îndoiaie îndărăt și îi răspunde:
– Nu m-atinge-a ta insultă, tu, de-origine plebeu –
Diferența prea e mare, cine ești? și cine-s eu?
Eu petrec și eu fac curte cui voiesc și orișunde.

–Te-oi sili să lupți cu mine ! iritat strigă sultanul.
Își zburli penele-n ceafă și cu furie s-aruncă.
Luptă crunt, pe când deoparte stă nefericita pruncă,
Urzitoarea Iliadei, ce își plânge Don Juanul.

Se trântesc, se rup cu ciocul și mănâncă tăvăleală –
Obosesc. Se naște-acuma pe-o minută armistiț.
Dar curând se-ncaier iarăși. Don Juanul cel pestriț
Cade-n sânge și sultanul trâmbiță pe el cu fală.

Iară doña nu trădează ce-n simțire-i se petrece,
Nu trădează de-i durere, voioșie, nepăsare –
Poate vru să deie prețul părții cei învingătoare
Și de-aceea rămăsese ca și marmura de rece.

Ci profetic se arată preoteasa culinară –
Ia pe mort în poala-i sacră, de-a lui haină îl despoaie;
Ea îl spală-n apă sfântă, și în scumpe măruntaie
Pun miresme felurite pentru jertfa mortuară.

'N-învârtiri misterioase peste focul vetrei sfinte,
Ea-l întoarce, curățindu-l de lumeștile-i păcate.
Palamarul ce slujește pământescă zeitate
În Olymp îl ia și-l duce, jertfa zeilor fierbinte.

Și în râsuri nesfârșite, artificii de glume,
În vorbiri spirituale, observații învățate,
Despre-a artei culinare mari mistere-ntunecate,
În divină nepăsare, ei stau jertfa s-o consume.

Vai! de ce nu ține nimeni o orăție funebră
Și nu-ntoană-un *De profundis* pentru soarta-i mucenică!
Peste-a raclei porțelane nici o lacrimă nu pică.
Inima zeilor lumii, de ingrătă, e celebră.

Ori n-au fost eroi în lume, înțelepți și virtuoși –
Unii-n lupte pentru bine a lor sânge și-l vărsară,
Ceilalți lângă lampa albă sânta viață-și consumară
Să-i lumine – ca să aibă soarta bietului cucoș?

Oare el nu are asemeni soarta oricărei ființe?
Suferințele unuia bucurii li sunt altora;
Viața multora se stinge spre-a hrăni viața multora
Și mâncarea reciprocă e-a istoriei ființă.

Bietul rac! De viu l-aruncă ca să fiarbă-n vinul cald.
Câte suferă? – ce-i pasă celui care nu e rac!
Ce îi pasă păsăruiceii ce muncește pe-un gândac
Sau paingenu, ce sugă capul muștei de smarald.

Păsăruica ia în sine simțul, gândul dintr-un greier
Ce ucide. Al lui suflet pe-al ei suflet -navuțește...
Și cucoșul care moare naște-n cel ce-l mistuiește,
Cine știi ce simț în suflet, cine știi ce gând în creier.

Dar sultanul spre durerea puiculiței lui naive,
Ce-omori-n duel pe-un tânăr de-o speranță-atât de mare,
La răcoare-i pus sârmanul, ca să cugete-n muștrare
L-ale codicei penale paragrafe respective.

Deci puicuța văduvită singuric-acum rămâne.
'N-început își plânge soarta și părea nemângâiată;
Dar curând cucoși mai tineri împlu partea neocupată
A duioasei inimioare de amor și jale pline.

Ea învață ca să uite. Ca marchiza de Châtelet,
Care pe Voltaire bătrânu-nlocui cu Saint-Lambert.
Pentru inima-i vicleană cucoșei nu se cert,
Căci din tânăr în mai tânăr 'n-academia-i îi ié.

În curând ea pierde-n curte tot al noutății farmec.
Nu-i cucoș ce nu-i luase tot ce-o puică poate da,
În curând alte găine al ei nimb l-întunecă,
Cum odată-l întrecuse, pe Harun, vizirul Barmeg.

În zădar li imputează a lor gânduri senzuale.
„De – răspunde cu-ironie unul din amanții foști –
Inima-mi întreag-a ta e – dar ce vrei – noi suntem proști,
Simțul îmblă dup-o carne mai tânără și mai moale.“

În curând cade pe gânduri, deveni curând bigotă;
Cum se-ntâmplă, din Phrinee deveni călugăriță.
Limba-i îmblă, ascuțită ca la vechea-i protectriță –
Poiata afurisește și ograda poliglotă.

Și atunci găinăreasa de căderea-i se îndură:
Despărți găinărimea cu viață imorală
De chilia solitară a puicuței, ce își spală
A trecutului păcate prin asceza cea obscură.

Ea căta societatea părintelului Chirilă,
A claponului lugubru cu humorul lui de bute;
El iubește-n ea ideea frumuseței cei trecute,
În matroana desflorită vede încă pe copilă.

Ea vedea în înțeleptul cu-arătare reverendă
Prototipul cucoșimei, pe-al cucoșilor cucoș,
Când cu flori de-oratorie și cu ochi bisericoși,
Adâncit platonizează în tiradă somnolentă.

Astfel dar fini și dânsa drumul sorții pământene:
Arde lumânarea vieții până la un căpițel.
Și acum la bătrânețe, să-l uzeze și pe el,
Ea drept candelă l-aprinde ființei suprapământene.

Untdelemn-n sânt-pretinsa vatră a bigoteriei
E același ce-n amoruri pământene-a licurit;
Duhul sfânt în chip de porumb nu din cer s-a pogorât
Ci mai jos de brâu l-avuse Iosif și l-a dat Mariei.

Iară voi, ce-n nopți când luna peste vârfuri de copaci
Ca un scut de-argint răsare, împlând lungile alee
C-umbre negre și dungi albe – urmăriți pe vreo femeie,
Supusând sub a ei poale mult mai mult decât doi craci;

Voi, ce-uniți tot universul în zâmbirea minții scurte,
Ce cătați gândiri de înger -n-ochii mari, cari vă par
Două nopți însprâncenate, – vie-vă-n minte măcar
Cum că demonul din ochii-i e același de sub burtă.

Ah, gândiți o clipă numai la sulița cu vârf roș
Și la rana ce o face, sângele-inocent ce-l varsă –
Ca să vezi câte iluzii minte inima cea arsă,
Pe când doña e-o găină și seniorul un cucuș.

Deci dară, boieri de cinste – că-mi făcui tot boierescu
Mai cu rime, mai cu vorbe, când de samă, când de clacă;
Am ajuns la *deci* – mă scarpin – închid cartea mea posacă
Și cu multă plecăciune vi se-nchină

– Minunescu.

CĂLIN NEBUNUL

Fost-a împărat odată și trei fete el avea,
Cât puteai privi la soare, da la ele ca mai ba.
Una decât alta este mai frumoasă de poveste,
Dar din ele-acuma două mai era cum mai era,

Nu că doar ai putea spune cum că-a fost așa ș-așa,
Nici o vorbă de poveste, cer cu stele presărat
Nu ajung la frumuseța astor fete de-mpărat
Dar deși nu-ți poți da vorba despre ele cu cuvântul,
Mintea tot le-atinge umbra, ochii lor i-ajunge gândul,
Dar de cea mai mijlocie nici un gând să n-o măsoare,
E o floare de pe mare, cine-i cată-n față moare.
Mulți feciori de împărați, de războinici laudați
Le-au cerut ca s-o li-o dee, ca cu chipul de femeie
Să-mpodoabe c-o icoană viața lor cea năzdrăvană,
Da-mpăratul nici gândește să li dee-așa comoară,
Ale casei lui mai mândre și mai trainice odoară.

Da-ntr-o sară-n drum de țară cine dealul mi-l coboară?
Trei feciori voinici de frunte ca trei șoimi voinici de munte,
Vin în zale îmbrăcați, pe cai negri-ncălicați,
Spițelați, ușori ca vântul, de-o frumseță-ntunecoasă,
Au venit să-i ceară, Doamne, fetele cele frumoase.
Dar mai bine-ar fi să-i ceară tot bielșugul de pe țară!
Și ce nu se pun de-i cer trei luceferi de pe cer!
De-ar putea, de n-ar putea, trei luceferi el li-ar da,
Dară fetele lui ba. Unu-atunci din ei s-a dus
Și în noaptea cea senină ca să fluiere s-a pus:
Vine-un nour, ce-i de nour? Vine-un vânt – da'ce-i de vânt?
Vine-o ploaie de șivoaie și furtună pe pământ,
Și în nori hrăniți de fulger, și pin râuri de scânteii
Zboară fetele răpite duse-n lume de cei trei.
Scrie carte împăratul, scoate veste-n țara toată,
Cine s-ar găsi pe fete de la zmei să i le scoată,
Să le ieie de neveste și cine s-ar ispiti
Toată-mpărăția mândră între ei va împărți..
Nu-și mai pieptăna nici capul de atâta supărare
Și lăsase ca să-i crească peste piept o barbă mare,
Care cade jos în noduri, ca și câlții ce nu-i perii,
Stă să crească iarbă-ntr-însa, s-îmble găze ca puzderii.
Nu mai iese sara-n prispă să stea cu țara de vorbă.
Ca un pomătuf de jalnic și tăcut ca o cociorbă,
Ș-a uitat de mult luleaua și clocește tot pe gânduri,
Doară plosca-l mai ocheste de pe-a policioarei scânduri.

Dar în satu cela-n care şedea împăratul dornic
Era şi un om de samă, un fruntaş... fusese vornic;
Avea trei feciori, din cari doi or fost cum or fi fost,
Oameni harnici şi ca lumea, da- cel mic era un prost.
Cătu-i ziua şade-n vatră şi se joacă în cenuşă,
Prost ca gardul de răchită, şui ca clanţa de la uşă.
De vorbeşte, cine-ascultă? Ştie că nu-i de vo samă,
Toţi îi zic: „Ne-aude Tontul“, da pe el Călin îl cheamă.
Cei doi fraţi se ispitiră şi au zis: – Haidem şi noi,
Dulce măr e-mpărăţia, de ne-a-ntoarce înapoi
Dumnezeu din calea lungă. Cine-a fi să le găsească,
Tot voinic din astă lume, de viţă pământenească!
Deci, cum vrură să se ducă, zice prostul: – Hai şi eu!
– Hai! că tot n-are ce face, ş-aşa îmblă teleleu,
Ne-a ţinea de-urât uitucul ş-a păzi la noapte focul.
Deci făcur-un arc puternic şi vorbiră ca-n tot locul
Unde va cădea săgeata, ei să steie de popas.
Repezi atunci cel mare o săgeată din pârlaz.
Mers-au ca vo două zile, ş-au găsit. Cel mijlociu
Aruncă şi tot pe-atâta, ba ş-oleacă mai târziu.
Dară când zvârli nebunul, mers-au ei trei luni de-a rând,
Zi şi noapte, pân-găsiră-a lui săgeată în pământ.
Ş-ajungând au scos amnarul, au scos cremene şi iască,
Ca s-aţâţe foc în codru, să se-ntindă s-odihnească.
Dar întâi se sfătuiră ca pe rând să steie pază
Şi pe foc să puie vreascuri, a se stinge să nu-l lase,
Hotărând ca celui care va lăsa să se potoale,
Va lăsa să-i prindă noaptea, ei să-i puie capu-n poale.
Se culcară doi. Cel mare să păzească au rămas.
Dară pe la miez de noapte auzi-n văzduh un glas.
Vine-un zmeu în solzi de criţă cu trei capete, şi lui:
– Cum de calci moşia tatei fără- de voia nimărui?
Hai la luptă... Se luptară şi-l lovi voinicul rău,
Făcu trei căpiţi de carne din trei capete de zmeu,
Şi când cei doi se treziră: – Uite, voi cât aţi dormit,
Ce mai lupt-avui grozavă şi ce treab-am isprăvit!
A rămas în noapte-a doua ca strejări cel mijlociu
Şi tot pe la miezul nopţii pin văzduh aude-un chiu

Și pin vânt văzu cu-aripe sunătoare, fioroase
Patru capete cumpite pe două umere groase.
– Hai la luptă, măi voinice, cum făcuși de te văzui,
Cum de calci moșia tatei fără- de voia nimăruî?
Dar voinicul îl omoară și, ca vai de mama lui,
Patru clăi de carne face el din capetele lui.
Când cei doi iar se treziră, au văzut a lui ispravă,
Izbândirea strălucită dintr-o lupt-așa grozavă.
Și când iar i-apucă noaptea, lui Călin de grijă-i dară
Să păzească bine focul de a noștii crunte fiară.
Când acum în noaptea-a treia străjuia Călin, deodată,
Auzi un vuiet mare și-n nainte i se-arată
Cu opt capete cumplite un zmeu mândru năzdrăvan,
Cu ochi roșii de jeratec și cu sufletul avan.
– Haide-ha, Călin Nebune! Cum veniși nu te-i întoarce,
Nici s-a fierbe pentru tine, nici s-a țese, nici s-a toarce!
Se luptă Călin Nebunul mai ca sufletul să-i steie,
Iară zmeul cel puternic cât de cât să nu se deie.
El tăindu-i o ureche, cade-n foc un strop de sânge
Și în noapta ce adâncă tot jeratecul se stinge
Și în negrul întuneric într-o luptă oarbă, crudă,
Mâni de fier în piept i-nfige; zmeul ostenit asudă,
Gâfâie pe cele-opt gâturi, sub genunchi Călin îl ține
Și cu sabia-i rătează a lui capete păgâne.

Dar acuma-mi stă pe gânduri – ce să facă el – foc nu e,
Frații se trezească numai și capul o să-i răpuie.
S-a luat și el și merge supărat înspre pădure
Cu un hârb plin de funingini, subsuoară c-o săcure,
Să găsească vun cărbune. Pe-un copac înalt se suie,
Pe-ntinsori de codri negri aruncând privirea șuie.
În adâncă depărtare el văzu zare de foc,
El coboară și pornește ca s-ajungă-n acel loc.
Întâlnește-un om în drumu-i cam grăbit din cale-afară:
– Bună noapte! – ’Țam mitale! – Cum te cheamă? – De-cu-sară.
– He-he-hei, măi De-cu-sară! Ian mai stai, că nu-i așa,
Ce cați cu noaptea-n pădure, colinzi lumea iac-așa?
Cot la cot Călin îl leagă cu odgonul de un pom

Și se cam mai duce, iată că în cale-i iar un om.
– Bună noapte! – ’Țam mitale! – Cine ești? – Sunt Miez-de-noapte!
– Elelei! Ce cați în codri, pepeni verzi și stele coapte?
De-un copac și p-esta-l leagă și, cum merge pe cărare,
Iar un om pin întuneric, înaintea lui răsare.
– Bună noapte! – ‘Țam mitale. – Cum te strigă? – Zori-de-zi.
– Ei, cumetre Zori-de-ziuă, ia oprește-oleacă-aci!
Hai, și stând de vorb-o țără, să mâncăm păsat cu lapte,
Vin încoa că bate luna – hai la umbră – tot îi noapte.
– Omule, ce-mi cați pricină... sunt grăbit... – Ce-atâta grabă?!
Ciorilor! ia nu mai spune, știu că nu ai nici o treabă!
Îl legă și pe acesta, ca până va găsi foc,
Ziuă să nu se mai facă și vreme să stea pe loc.
El ajunge. într-o groapă mare arde-un foc avan...
Pe-o părechi de pirosteie clocotește un cazan,
Doisprezece zmei în juru-i dorm adânc întinși pe burtă,
Împrejur de pirosteie se cocea o mare turtă
Și-n cazan, notând în zamă, clocoteau vo două vaci.
„Hei – își zise năzdrăvanul – dete badea de colaci!“
Și deși în fața vetrei dorm șezând zmeoaice mame,
El, atins de-acea mireasmă a clocotitoareii zame,
Doi tăciuni luă în hârbu-i, un cărbune în lulea,
Și luând o bucățică din o vacă ce fierbea,
Iată, curge-un strop fierbinte pe a unui zmeu ureche.
Asta țipă cu-ngrozire ca un bou împus de streche.
Toți treziți pun pe el mâna, unu-l leagă, altu-l ține,
Unu-i țasală pădurea, cetluindu-l cole bine.
Sfătuiesc ca să-l omoare. – Da, mă rog, dumilor-voastre
Cine și-ar mai pune mintea cu așa obrazuri proaste
Cum-u-s eu, măria-voastră! Mă lăsați, că-s om sărac,
De când sunt n-am văz’t turaua, nici măcar de la petac.
Zise unul cătră dânsul: – Dacă tu ne-i putea face
Fata-mpăratului Roșu s-o luăm, poți merge-n pace.
– Ce n-o luați domnia-voastră, că sunteți mai tari, mai mulți?
– Ei, pe noi ne simte-ndată, să ne-apropiem desculți,
Suntem duhuri necurate și-mpăratul cela Roș
Are-n vatră în cenușă un cățel și un cucuș;
Năzdrăvani-s, bată-i naiba, cum ne simt, îi vezi că-ndrugă,

Unul bate, altul cântă... ș-o tulim urât la fugă.
Să s-apropie nu poate decât omul pământean.
– De-i așa, poi las- pe mine... zice Strolea cel viclean.
Îl dezleagă și-l urmează... El văzu atunci legat
Un voinic care, când vede că zmeii s-au depărtat,
Se smuci lăsând în urmă a lui mâni și-n codru piere.

Luna iese dintre codri, noaptea toată stă s-o vadă,
Zugrăvește umbre negre peste giulgiuri de zăpadă
Și mereu ea le lungește și suind pe cer le mută,
Parcă fața-i cuvioasă e cu ceară învăscută;
Și cu neguri îmbrăcate-s lan, dumbravă și pădure,
Stele galben tremurânde mișcă-n negurile sure,
Intră-n domele de nouri argintii multicolore,
De-a lor rugă-i plină noaptea, a lor dulci și moi icoane
Împle văile de lacrimi de-un sclipit împrăstiet
Când în cârduri cuvioase sus pe cer se mișcă-ncet.
Înrădăcinată-n munte cu trunchi lung de neagră stâncă,
Repezită mult în aer din prăpastia adâncă,
A-mpăratului cel Roșu stă măreța cetățuie,
Poalele-i în văi de codri, fruntea-n ceruri i se suie.
Și prin arcurile-nguste făclii roșii de rășină
Negrul nopții îl pătează cu bolnava lor lumină,
Rănind asprul întuneric din a salelor lungi bolți,
Zugrăvind în noaptea clară a ei muchi și a ei colți.

Pe cărări săpate-n stâncă zmeii și Călin se suie,
Numai luna îi îmbracă cu lumina ei gălbuie
Și pândind trec uriașii de pe-o stâncă pe-altă stâncă;
Într-o sură depărtare murmură valea adâncă,
Numai pe păreții netezi ai stâncimii îndelunge
Ei arunc umbre gheboase, uriașe, negre, lunge,
Ce în șiruri tupilate după ei se mișcă, pare.
Noaptea-ntinde măreția-i, lunca doarme, lunca moare,
Și călcând încet cu greul lor s-apropie-n tăcere.
Ei ajung la poarta mare, ferecată cu putere,
Ce nu-i om s-o poată trece. Dar Călin, suit pe zid:
– Hai, veniți, zmeilor, zice, poarta nu pot s-o deschid,

Dară unul câte unul v-oi lua coala de chică
Și pe sus vă trec în curte... Abia-apucă să li-o zică
Și ei unul câte unul s-apropie, și de-a rândul
El la fiecare-i taie capul de chică șiindu-l
Ș-a lor trupuri moarte-aruncă rășchiete în ogradă
Și în urmă sare dânsul, ca să vadă, ce-a să vadă?
Împăratul de zid strașnic și de poartă ce avea,
Ferestrele stau deschise și ușile se crăpa.
Scări bătute-n pietre scumpe repede voinicul suie,
Intră-n casele frumoase din înalta cetățuie,
Pe covoare moi el calcă, intră în acea odaie,
Care-i plină de a lunii blândă, tainică bătaie.
Pe pereți icoane mândre zugrăvite-n umbră par
Cum că chipur'le din ele dintre codri mari răsar.
Pe un pat de flori frumoase, proaspete și ude încă,
Doarme fata cea vestită și-n visarea ei adâncă,
Ea zâmbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri,
Înecată de lumină și miros de trandafiri,
Iar din pod pân-în podele un paingân de smarald
A țesut pânza subțire, tremurând în aer cald,
Și în care luna bate de sclipește viorie
Ș-o încarcă cu o bură, diamantoasă colbărie.
Și prin mreaj-asta vrăjită vedeai patul ei de flori,
Ea cu umeri de zăpadă și cu părul lucitor
Și mai goală este-n somnu-i, numai bolta naltă, sură
A ferestrei este rece și simțirea nu o fură,
Dar de pânz-acoperită-i cu un colb de piatră scumpă.
S-apropie-ncet voinicul și cu mâna va s-o rumpă,
Apoi lin o dă-ntr-o parte, peste fată se înclină,
Pune gura lui fierbinte pe-a ei buze ce suspină,
Ia inelul ei cel mândru de pe degetul cel mic...
Și se-ntoarce în codreana-i noapte tânărul voinic.
Lângă zmeii morți când trece, limbile le taie el,
Le adună sângerânde și le pune-n testemel,
Trece zidul și pornește iar la drum pân-ce ajunge
La cazanul care fierbe în mijlocul verzii lunce.
Pe-o zmeoaică mum-o taie, pe-alta o scăpă în pripă,
Ia din nou în hârb tăciune și-un cărbune pune-n pipă,

Ia cazanul într-un deget și în altul el ia turtă
Și se-ntoarce iar la frații, fluierând cu minte scurtă
Toate cântecele rele ce-n viața-i le cântară..
Dezleagă pe Zori-de-ziuă, Miez-de-noapte, De-cu-sară,
Din cazanul care-l duce dându-le de drum merinde.
Abia-ajunge-unde dorm frații, abia focul îl aprinde,
Ziua cea întârziată năvăli din rășputeri
Și ca repezit în aer soarele se-nalță-n cer;
Frații lui atât dormiră, cât intrase în pământ
De un stânjin și-i împluse frunza adunată-n vânt.
Se treziră. – I! Căline, lungă fu și noaptea asta,
Dar nimic el nu le spune ce făcuse-n vremea-aceasta,
Ci plecând ei mai departe tot Călin arcu-ncordează
Și, zburânduind, săgeata trece-n lume ca o rază,
Vâjâie-n văzduh cumplită; ei urmează unde-i cheamă,
Pân-ajung în faptul nopții la pădurea de aramă.
– Măi fărtați, Călin li zise, nu-ți putea trece pin crânguri
Și pin codri iști de-aramă, rămâneți aicea singuri,
Vă clădiți ici o colibă, vă săpați groapă de vatră,
Singurel voi merge numai pe cărările de piatră,
Să vedem ce-a fi cu mine. Ei se pun de îl ascultă
Și el trece în pădure fără-a pierde vorbă multă
Și la orce pas el face codrul simțitor răsună
Și pin mreșile de frunze glasuri trec ca o furtună,
Căci o strună-i orce creangă și o limbă-i orce frunză.
Luna doar, trecând pe ceruri, voind codrul să-l pătrunză,
Împle noaptea-i arămie cu mari dunge de omăt,
Pe sub cari, răscolite, fulger apele încet.
Și deodată-n codrul mândru el aude de departe
Răsunând un glas de fată, ce venea din lunci deșarte
Și urechea i-o dezmeardă; el ascultă sub un trunchi
Și cântarea dureroasă îl pătrunde în rărunchi:

Greieruș ce cântă în lună
Când pădurea sună,
Cum nu știi ce am în mine,
Greiere străine?
Că te-ai duce de-ai ajunge
Noaptea de te-ai plânge,

Ca o pasere măiastră
La noi în fereastră.
Vai de picioarele mele,
Pe-unde îmblă ele?
Vai de ochisorii mei,
Pe-unde îmblă ei?
Inima-n mine-i bolnavă,
Floare de dumbravă,
Și vai lacrimile mele,
Cum le vărs cu jele!
Du-te, greier, du-te, greier,
Pân-la munte-n creier
Și privește-nduioșată
Zarea depărtată,
Lumea-ntreagă o colindă,
Mergi la noi în grindă,
Spune-i mamei: „Ce-am făcut
De m-a mai născut,
Căci ar fi făcut mai bine
Să mă ia de mâne,
Prefăcută că mă scapă
Să m-arunce-n apă,
Căci de cer ar fi iertată
Și de lumea toată.“

Naintează și o vede lângă apa arămie,
Culegând flori amorțite de pe maluri cenușie
Și punându-le în poala grea de florile de piatră.
Luminează luna-n ceruri ca un foc pe-o mare vatră,
Colții munților ce ruți-s, uriașe stânci de cremeni,
Ce păreții și-i ridică îndărătnici, suri asemeni,
Vântul care trece-n șuier, noaptea sură și bolnavă,
Împle cu sălbătecie arămoasa-acea dumbravă.
– Bună vreme, fată mândră de-mpărat, Călin îi zice.
– Mulțămim, răspunse dânsa, tinerel flăcău voinice!
Ce cați tu? Ce vânt te-aduce? Nu știi că om pământean
Nu poate călca pădurea de bărbatul meu avan?...
– Știu, fetiță-mpărătiță, dar nici frică n-am, nici teamă,
Că el zmeu e și puternic, dar și eu – Călin mă cheamă.

Cum vorbește, iată zmeul vine iute ca un vânt,
Cu o falcă-n cer el vine și cu una pe pământ.
– Bună vreme, zmeu de câne! – Mulțumesc, Călin Nebune!
– Am venit să-ți iau nevasta. – De-i putea, de ce nu? Bune
Sunt de zis ce-ți vine-n minte, dar mai greu e să le faci,
Zmeul codrilor de-aramă nu te-așteaptă cu colaci.
Eu mănânc patru cuptoare, patru boi mi-ajung abia
Și de vin patru antaluri abia trag la o măsea.
– Nici că-mi pasă! Și la luptă în dumbravă ei se scoală,
Se apucă, de copacii tremurau de-nvălmășeală,
Tremură sub ei pământul de-a lor pasuri apăsate,
Scăpăra cremenea neagră a stâncimei detunate.
Crunt Călin de mijloc l-îmflă, pân-la vârf de brazi îl urcă,
Ca pe-un lemn el îl trânteste, pin copaci trupul i-ncurcă,
Și-n genunchi apoi l-îndoaie ca pe-un vreascur ce îl frânge,
I se îmflă mușchii vineți de oțel pe când îl strânge
Și lovit, pierzând simțirea, zmeul ca o muscă moare,
Ce lovită este iarna de-o scânteie de ninsoare.
– Să-mi rămâi cu bine, fată, eu mă duc să cat acum
Cele două sori a tale... Se porni din nou la drum,
Trece codri de aramă, de departe vede-albind
Și aude glasul mândru al pădurilor de-argint.

Noaptea-n rouă e scăldată, lucioli pe lacuri zboară,
Lumea umbrei, umbra lunei se amestec, se-nfășoară,
În pădurea argintoasă iarba pare de omăt,
Flori albastre tremur ude în văzduhul tămâiet,
Pare că și trunchii mândri poartă suflete sub coajă,
Ce suspină pintre ramuri cu a glasului lor vrajă,
Crengile sunt ca vioare pintre care vântul trece,
Frunze sun ca clopoțeei, trezind ceasul doisprezece,
Și pin albul întuneric al pădurei de argint
Vezi izvoare zdrumicate peste prund întunecând
Și sărind în bulgări fluizi pe pietrișul din răstoace,
În cuiabar rotit de ape peste cari luna zace.
El aude-un cântec dulce, plin de lacrimi și de noduri,
Doină de simțire ruptă ca jelania-n prohoduri,
Împlând codrul de zăpadă, sufletu-i de-o jale mare,
Pare-i că din piept de fată cântă o privighetoare:

Aşa-mi vine când și când
Să mă iau pe drum plângând,
Lumea ce-a fi să mă vadă
Nici să poată să nu-mi creadă;
În zădar mă mai jelesc,
Vara vine, codri cresc,
În zădar m-aș bucura,
Iarna iar i-a scutura,
Și, de-mi vine, de nu-mi vine,
Tot arde inima-n mine.
Nici n-am cui să mă jelesc,
Să spun pe cine doresc.
Mult mă mir, Doamne, de mine
Cum nu m-ai luat la tine,
Mult mă mir ce-oi fi gândit,
Ce-am făcut de n-am murit!

În văzduhul plin de-a nopții moale luminoasă ploaie
El văzu o față mândră, îmbrăcată-n lunge straie
De argint, ce sta ca umezi pe-a ei trup care tresare,
Ca o creangă mlădioasă sub a vântului suflare.
Naltă e, subțire este, ochii mari adânci ridică,
Părul ei de aur moale până la călcâie-i pică
Și cu poalele ei albe șterge stelele-i senine,
Lacrimi lungi ce curg pe fața-i ca și fire diamantine.
„Nu uita cum că seninul cerului este în aștri,
Nu uita că-n lacrimi este taina ochilor albaștri.
E frumos pe când din cerul plin de-o sântă bogăție
Cade-o lacrimă frumoasă în adâncă vecinicie –
Dar de cad rănite toate, ceru-i negru și pustiu,
Nu-i nălțime, nu-i albastru, e o noapte de sicriu.
Stea ce cade taie lumea ca o lacrimă de-argint,
Pe seninul cer albastru frumos lacrimile-l prind,
Și din când în când vărsate frumos lacrimi te prind,
Dar de seci întreg izvorul, vai de ochiul tău cel blând.
Pin diamanții tăi se scurge sânge fin de trandafiri
Și zăpada viorie din obrazii tăi subțiri –
Curge noaptea lor albastră, a lor dulce vecinicie,
Ce ușor se poate stinge pin plânsorile pustie.

Cine e nerod să ardă în cărbune-o piatră rară
Și eterna-i strălucire s-o strivească într-o pară?
Tu-ți arzi ochii și frumsețea – infinitul lor se stinge –
Și nu știi ce răpeși lumii? Ah, nu plânge, ah, nu pânge!“

Astfel el se socotește. I-a căzut atât de dragă,
Cât ar fi înflat în spate pentru ea lumea întreagă.
– Bună vreme, fată mândră de-mpărat! – Mulțam, voinice,
Dar ce vânt te bate-ncoace și ce rău te-aduce-aice?
Zise ea zâmbind – de multă vreme zâmbi-ntâia dată,
Căci și ei îi cade drag el, deși n-ar vrea s-o arate –
Știe ea de ce îi place, ca să n-o prindă de veste,
Ce frumos îl află dânsa, cum îi stă, ce drag îi este?
Dar deodată spăimântată de un sunet, ea îi spune:
– Fugi! că dac-a veni zmeul, viața ta o va răpune!
– Vie numai! zise dânsul... ș-om vedea atunci cum plouă –
Nu se dă Călin, săracul, nici cu una, nici cu două.
Și deodată peste codri de argint vine în zbor
Zmeul falnic, care mișcă cu aripa vârful lor,
Peste vârfurile-nalte parcă zborul lui îl simți,
Frunzărirea cea mișcată de aripele-i cu zimți.
– Bună vreme, zmeu de câne! – Mulțămesc, Călin Nebun!
– Am venit să-ți iau nevasta. – Ba să vezi ce-oi sta să-ți spun:
Opt cuptoare mânc de pâne și opt boi și opt antale
Abia sunt un prânz puternic pentru trupul meu în zale.
Și vrei să te bați cu mine? – Nici că-mi pasă! – Aide, dară!
Sună frunza zgomotoasă, codrul din adânc răsare,
Tremură mai surd pământul, oasele parcă se rup,
Când vânjoși și-ndoaie dânșii a lor brațe ș-a lor trup,
Dar Călin în sus l-ardică și-l trânteste la pământ,
De sun oasele ca hârburi și zbor aripele-n vânt.
Îl omoară. Apoi zice: – Rămâi, fata mea, cu bine!
Merg să scap pe sora mare și să auzim de bine.
Trece selbele-argintoase, trece-o vale, un colcantaur
Până vede dinainte-i răsărind pădurea de-aur.
Mult frumoasă e pădurea cu-a ei trunchi de aur roș,
Ce în frunza lor cea moale suspinau întunecoși.
Iarba lin călătorește, o peteală stătătoare
Ce, sclipind cu mii de raze sub al nopții dulce soare,

Poartă-n galbenele-i unde spice cu mărgăritare,
Flori de mac ce îmfă noaptea capul lor cel roș și mare;
Numai fluturi mici albaștri și mari roiuri de albine
Curg în râuri sclipitoare de luciri diamantine
Ș-împlu aerul cel dulce de cristal și de răcoare,
A popoarelor de muște sărbători murmuitoare.
Iar aude-un cântec mândru care codrul îl trezește,
Parcă frunzele-l repetă, parcă vântul tot îl crește,
Și-nainte-i parcă vede satul lui și i se pare
C-auzea doinind o fată chiar la ei în șezătoare:

Maică, maică, draga mea,
Ajungă-te jalea mea,
Să te-ajung-un dor ș-un drag,
Să șezi toată ziua-n prag
Cu firuț băgat în ac
Și tu să nu-mi poți împunge
Pân- nu-i suspina și plânge,
Pân- nu ți-a veni în gând
Unde-am fost și unde sunt.

Lângă lacul cel albastru înstelat cu nuferi mari,
Pintre trestii auroase ce se legăn solitari,
Vede fata cea cu ochii cuvioși ca în biseric
Fața-i albă ca zăpada într-un păr de întuneric.
Ea în haina ei cea verde se înmlădie bogată,
Cu flori albe-mpodobită, cu diamante presărată.
– Bună vreme, fată mândră de-mpărat! – Mulțam, Căline,
Mult îți merge vestea-n lume, multe-am auzit de tine
Și prea rău de tine-mi pare c-ai venit să mori aice,
Căci de vine zmaul numai rău ți-a merge, măi voinice!
– Toți se laudă cu mâncarea. Spune-mi, fată, cât mănâncă
Zmeul tău, să văd pe-acesta de îl pot învinge încă.
– Doisprezece boi, antale tot pe-atâtea, iară pâne,
Douăsprezece cuptoare abia îi ajung să cine.
– C-un antal de vin mai tare decât mine, zice cеста,
Dar va da Dumnezeu sfântul să mă scap și de acesta.
Vine zmeul, vine iute, mișcând codrii cei de aur,
Cu cap mare ca cuptorul și cu aripi de balaur.

– Hei, Căline, rău de tine! strigă el și se aruncă
Pe voinicul care-l prinde, învârtindu-l jos în luncă.
Se luptară rău și zmeul cât de cât să nu se deie.
– Hei, nevestă, zice dânsul, dă-mi să beau și dă-i să beie.
După ce mai odihnire, zise zmeul: – Măi Căline,
Nu s-alege-ntre noi lupta, ci-ostenim așa, vezi bine,
Da m-oi face-o pară roșă și te-i face-o pară verde
Ș-om lupta pân- din noi unul se va stinge și s-a pierde.
Pară roșă este zmeul, pară verde e Călin
Și în galbenu-ntuneric ei se luptă cu venin.
Se-nfășoară, se desfășur, mestecând a lor văpaie,
Fulgerând umbra din codri în a flacărei bătaie,
Joacă-n juru-le dumbrava când în umbră purpurie,
Când încremenește parcă într-o brum-adânc-verzie,
Când în dungi înflăcărare, bolți, cărări în jur se casc
Sub lumini de curcubeie repezi ce se sting cum nasc,
Fâlfâiesc ca două candelii, obosiți se-nvârt, se-ncaier
Și aproape-aproape stinse s-urmăresc jucând pin aer,
Scoțând limbe ascuțite ca să-nghimpe pe cealaltă;
Ei jucau pin crengi înalte, pintre trestie, pe baltă,
Balta tremură adâncă, somnoros și lin sclipește,
Azvârlind întunecată câte-o muscă, câte-un pește
Către flamele-ostenite... Peste ei deodată zboară
Ca o pată de cerneală-n noaptea aurită-o cioară.
Zice zmeul: – Moaie, cioară, aripa-ți în apă, stinge
Flacăra cea verde, care nu-s în stare a o-nvinge.
– Împărate preanălțate, moaie-ți aripa în apă,
Zice-atunci Călin, și stinge flacăra roșă – mă scapă.
Iară cioara, cumu-i cioară, cum aude că o urcă,
Nici una, nici două, iute se coboară, nu se-ncurcă
Și lăsând din bot să-i cadă două picături de apă,
Potolește para roșă, ce tresare, fuge, crapă,
Și cu botul o ciupește, curge sânge ca fier roș,
Încât lacul cel albastru e-ncrușit ca vinul roș.
Zmeul a murit... Se face om Călin și se îndreaptă
Cu trei fete-mpărătese unde frații îl așteaptă.

Pe-ntinsori de codri negri un senin se desfășoară,
Ce-a lui stele mari și albe peste ele le presară.

Și la margine de codru ei aprind o focărie
Într-o groapă cu cenușă... de juca trandafirie
Colibioara cea de trestii cu ușița-i rezimată,
Împletită din răchită, cu curmei de tei legată.
La o ploscă de vin negru stând de vorbă bucuroși,
Parcă-i zugrăvește focul cu răsfârngerile-i roși.
Deasupra ceru-i negru, pe-ntinsori de catifea
Sunt cusute-n umed aur ici o stea, colo o stea
Și așa senin e focul, cât le numeri păru-n barbă,
Bătătura cea din țoale, pe cărări fire de iarbă,
Și ca merele de roșii stau fetițele-n văpaie,
Două-s oacheșe ca sara, mijlocia e bălaie,
Iar Călin, lungit pe burtă și cu mânil pe coate,
Cam cu chef le povestește întâmplările lui toate
Și la capăt se chitește: – Măi fărtați, socot așa:
Fata mare și cea mică le luați de v-or plăcea,
Dară pe cea mijlocie – mi-o căzut dragă de foc
Și nici ea nu zice baiu, bat-o hâtrul de noroc.
Pe încet se stinge focul și s-acopere cu spuză...
El de mânică o trage... și unind buză pe buză
Ei șoptesc... ș-ar spune multe și nu știu de und-să-nceapă
Căci pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă;
El o simte-n a lui brațe tânără, rotundă, tare
Și ea tremură ca varga de oțel de-a lui strânsoare.
Își ascunde fața roșă de iubire și sfială,
Ochii-n lacrimi îi ascunde-n părul moale de peteală...
Și adorm. Somn greu îi varsă plumb în vinele-ostenite.
Frații lui când văd cât doarme, ei se pun pe șopotite
Și mărunț se sfătuiră ca picioarele să-i taie,
Să se laude c-omorâra ei pe zmeii în bătaie.
L-ar fi omorât, dar cesta, năzdrăvan fiind, nu pot.
Ei făcură cum gândiră și-l lăsară-așa schilod.
La pornit pe fete scoală... Iar Călin de multă trudă
Nu simți nici o durere, numa-n somnu-i greu asudă;
Chiar picioarele în traistă i le iau, cu ei le-au dus,
Căci găsindu-le, cum fuse năzdrăvan, și le-ar fi pus
Iar la loc... în zori de ziuă, el a doua zi trezit,
Vede cum îl schilodise, – ce să facă amărât?

Vo trei zile dupolaltă se mai târâie în brânci
Pin tufanii din pădure și pin colții cei de stânci,
Pân-ajunge ca să vadă un palat în văi de rai
Cât ca să te uiți la dânsul – de frumos – nu te-ndurai
Și aude-un glas cu jele, chiar o grădină de glas,
Care inima i-o rupe de-așa dor ș-așa năcas.
Și cum în palat el intră, pe voinicul vede pare
Care mânilor-și rupsese într-a zmeilor prinsoare.
– Bună vreme, măi voinice! – Mulțămim frumos, Căline,
Ce-i pățit tu de picioare, ce rău dete peste tine?
Și Călin începe-a-i spune cât pățise pân-acuma.
– Hai, ne-om prinde frați de cruce. – Hai ne-om prinde, spune-mi numa,
A cui ești și cum te cheamă? – Eu fecioru-s de-mpărat,
Codrii de-aur fur-ai noștri pân- ce zmeii i-au luat.
De când i-ai ucis, Căline, iar ai noștri sunt. Cu chin
Singurel îmi mai duc traiul ici în codri, măi Călin.
Amândoi însă în lume, tu schilod, eu fără mâne,
Ici pin noaptea dumbrăvană și pin văi am duce-o bine.
Pin pădurile-uriaeșe, pin grădini și pin palat
Se primbla Călin pe gâtul feciorului de-mpărat.
Unu-n mâni, altu-n picioare, uriași fiind, de boi
Au putere, pe atâta cât le trebuie la doi.
Și trecând așa-n pădure, ei aud foșnind în frunze, –
Trece-o umbră fugitoare ce țușnea să se ascunză.
Călin mâna și-o întinde și pe sus când mi-o ridică,
Muma zmeilor pletoasă se zbătea răcnind de frică.
– Fă-mi picioare, babă hâtră, și lui mâni, or te omor!
– De un stânjen mai la vale e, bădică, un izvor:
Vără-te în el cu totul și-i ieși întreg. – Ei stăi,
De-i așa – Călin, mehenghiul – bagă-mi-te tu întâi.
– Ba eu baiu, că nu-mi trebui. Vârâți-vă dumneavoastră.
Călin rupe-o creangă verde și o bagă-n ap-albastră
Și uscat-o scoate iară. – I! cum ți-oi da pumni, tu babă,
Ai vrut să ne-usuci, șirato, spune dreptul mai degrabă.
– Să vedeți, voinici, la vale, printre trestia înaltă,
Apa vie tot sclipește, se rotește colo-n baltă.
Ei ajung la apa-n farmec, și băgând o creang-uscată,
El o scoate numa-n muguri și cu frunze încărcată.

Se băgar-atunci în baltă și-amândoi ieșiră-ntregi
Și pe bab-o aruncară în izvorul c-unde reci
Și cu apă moartă... Dânsa se-nchircește, se-năsprește –
Ca un trunchi uscat cu noduri pe izvorul mort plutește.

Și acum se sfătuiră veseli ei și bucuroși
Ca fătutul lui să ieie fata-mpăratului Roș.
Se gătiră omenește, cu ȋtari și cu cojoc,
Cu chimirul plin de galbeni, încinși bine la mijloc
Și pe drumuri părăsite ei se iau și se pornesc
Și, trecând printr-o pădure din ținutu-mpărătesc,
Din tufari cu crengre grele el s-apucă să adune
În basmaua pistruită ca o mână de alune.
Iată că, ajunși la poartă, auzir-un vuiet mare.
Chiuiți, halai de nuntă, veselii de masă mare.
Când în poartă – văd o babă de-ale noastre. – Bună sară.
– Mulțămim, voinici din lume. – Ce s-aude-aici afară?
– Ia,-mpăratul... ȋși mărită fata... – Cine-o ia, mătușă?
– De, ȋiganul, bucătarul, un cioroi pistrui cu gușă!
Cică, bată-l naiba cioară, a ucis doispreze zmei.
Zise-atunci Călin pe gânduri: – Ia auzi, mătușă hăi,
Eu ȋi-oi da bănet de silă, galbeni zimȋi chiar un căuș
Dacă, cum vei ști, ghiontită, mi-ai pătrunde pintre uși
Și la masă dinaintea împăratului vei pune
Ca plocon pentru mireasă astă mână de alune.
Iară baba, cumu-i baba, dă cu ghiotura să treacă,
Mai ghiontită, mai sucită, mai împinsă câte-oleacă,
Intră-n casa unde-i masa, pune-n talger dinainte
Testemelul cu alune, făr-a zice trei cuvinte.
Împăratul pune mâna și alunele zglobie
Peste fața cea de masă durăind se împrăștie.
Dar în mijlocul basmalei un inel în loc rămasă –
Un inel care-l pierduse demult tânăra mireasă.
– Tată, uite-inelul care într-o noapte mi-a pierit
Făr- să știu nici cum, nici unde. – Cine dară l-a găsit?
Cine a adus alunele-astea? Logofeȋii spun că baba.
O strigară de la poartă să s-urnească mai degrabă.
Când, în locu-i, cine vine? Un voinic străin. El spune:

– Împărate preanălțate, eu vi l-am pus în alune.
Iară cioara cea de mire pe trei perini șade-n puf,
Slugi îl apără cu creanga de muscuțe și zăduf;
Cum trecuse Călin pragul de sub el o pernă cade,
Cum veni-n mijlocul casei nici a doua nu mai șade,
Când ajunse la-mpăratul și a treia stă să cadă,
Că țiganului, vezi Doamne, nu i se cădea să șadă.
Zice-atuncea împăratul: – Cum, voinice, și cu cale
A ajuns inelul fetei în mânilor dumatile?
– Împărate preanălțate, iaca cum și iaca cum.
– Da țiganul nici mai știe, fața lui îi numai scrum:
– Împărate luminate, cum poți ca să-mi strici hatârul?
Eu am omorât toți zmeii. – Cum, țigane? – Cu satârul;
Mă înec dacă l-ați crede... dar la fețe tot îmi schimbă.
– Să se cate zmeii, doamne, dacă au vârfuri de limbă.
Îi cătară și, ce-i dreptul, nici la unul nu era
Și Călin atunci le scoate și le-arată în basma.
Împăratul poruncește ca s-aduc-un armăsar
Și de coada lui să lege pe țiganul bucătar
Și de coadă-i mai legară lângă el un sac de nuci.
Cade-o nucă – o bucățică, astfel îi făcu hăbuci.
– Ș-acum tu, voinice, zise, mi-i fi ginere. – Ba nu,
Altă fată, împărate, tare dragă îmi căzu.
Am un frate-nsă de cruce, tot fecior de împărat,
Și demult ți-era s-o ceară, deși nu s-a cutezat.
Uite-l ăice. Dară fata se cam uită vrând-nevrând,
Că tot pe Căin Nebunul l-ar fi vrut ea mai curând.
Cândure că cu feciorul era mai de o potrivă,
La a ochilor lui jele s-a muiet mai milostivă.
Deci făcur-o nuntă mare ș-a ținut trei luni de rând.
Lăutari, benchet, halaiuri, tot ce-ți poate trece-n gând.
Ce nu era? Dragă Doamne, era nuntă-mpărătească.
– Dar acum mă duc, le zice. Pe-a mea Domnul s-o păzească.
Nici nu știu cum e, cum nu e. Geaba fratele-i de cruce,
Geaba tânăra mireasă îl mai țin cu vorbă dulce,
Dor i-i, Doamne, și nici știe cum l-apucă-un dor avan,
Că de când n-o mai văzuse se scursese șapte ani.

Când ajunse locul unde casa tatălui său fuse,
El văzu palate mândre în livezi mărețe puse.
Și pe o câmpie goală el văzu de vite-o ciurdă,
După ea copil călare c-un ciomag în mână zburdă.
Și părea că are șase ai și-ncă ceva mai bine.
– Bună vreme, măi băiete! – Mulțămim, voinic străine!
– Nu-mi știi spune cine șade-n aste rânduri de palat?
– Doi voinici ce-au scos odată pe trei fete de-mpărat
Din a zmeilor prinsoare... – Ș-au luat care pe care?
Mijlociul pe cea mică și cel mare pe cea mare.
– Da ce-i cu cea mijlocie? – La găini au pus-o ei
Și să vezi, voinic străine, că eu sunt feciorul ei.
Mama-mi spune câteodată, de-o întreb a cui îs eu,
Că-s a lui Călin Nebunul. Cine-o mai fi, nu știu, zău!
Când aude... numai dânsul își știa inima lui,
Că, să iertați dumneavoastră, de... era băietul lui.
– Da mă rog, bade, ajută-mi să dau vitele-n ocol.

Înserează... Stele împlu tot seninul lin și gol...
Cu băiatu-n bordei intră și pe capătu-unei laiți
Lumina mucos și negru într-un hârb un roș opaiț,
Se coceau pe vatra sură două turte în cenușă,
Un papuc e într-o grindă, celălalt e după ușă,
Pin gunoi se primblă iute legănată o rățușcă
Și pe-un țol orăcăiește un cocoș închis în cușcă;
Hârâie-n colț colbăită noduros râșnița veche,
În cotlon toarce motanul, pieptănându-și o ureche;
Sub icoana afumată unui sfânt cu comănac
Arde-n candelă-o lumină cât un sâmbure de mac,
Pe-a icoanei policioară, busuioc uscat și mintă
Împlu casa de-o mireasmă piparată și prea sfântă.
O beșică-n loc de sticlă e lipită-n ferăstruie,
Pintre care trece-o dungă mohorâtă și gălbuie,
Cofa-i albă cu flori negre și a brad miroase apa,
De lut plină, rezimată, stă pe coada ei o sapă.
Pe cuptorul uns cu humă Călinaș cel mititel
Zugrăvise c-un cărbune un clapon și un purcel,
Cu codița ca un sfredel și cu fuse-n loc de labă

Cum i se ședea mai bine purcelușului de treabă.
Pe un pat cu paie numai doarme tânăra-i nevestă,
În mocnitul întuneric fața ei lângă fereastă..
Și tot sufletul dintr-însul pare-atunci că și-l înhoalbă
Și-l adună-n ochi de trece peste fața ei cea albă.
El s-așază lângă dânsa, fața ei o netezește,
O dezmiardă cu durere, o sărut,-o drăgostește,
Pleacă gura la ureche-i, blând pe nume el o cheamă,
Ea deschide somnoroasă lunge gene de aramă
Și adânc la el se uită, i se pare că visează,
Ar zâmbi și nu se-ncrede, ar striga și nu cutează,
El din patu-i o ridică și pe pieptul lui o pune,
Toată viața-i se adună-n al ei sân rotund și june.
Ea se uită și se uită... mută... un cuvânt nu spune,
Doară râde c-ochi-n lacrimi, speriată de-o minune,
Ș-apoi îi sucește părul n-a ei degete subțire
Și-și ascunde fața roșă pe-al lui piept duios de mire.
El ștergarul i-l desprinde și-l împinge lin la vale,
Drept în creștet o sărută pe-al ei păr de aur moale
Și bărbia ei ridică, s-uită-n ochii plini de apă
Și pe sânu-i o dezmeardă și din gură-i se adapă.

Dar a doua zi voinicul mânios intră-n ogradă;
Frații lui, cum îl văzură, la genunchi veneau să-i cadă:
– Iartă, frate, căci greșala, zău, demult ne-apasă pieptul!
– Ba nu, fraților, li zise, să vedem ce e cu dreptul,
Să facem o boambă mare, s-aruncăm spre cer în sus,
Și tustrei să stăm sub dânsa pe când va cădea de sus,
Să vedem ce-a să gândească Dumnezeu și ce-a să zică.
Astfel, cum ți-ai face cruce, ei se pun alături... pică
Boamba grea zvârlită-n ceruri, din cei doi făcând fărâme.
Și Călin rămâne singur, rău îi pare ca la nime,
Dară nici c-avu ce face. Împăcat de-astă dreptate,
Lasă-n pace să trăiască tinerele lui cumnate
Și făcu o nuntă mare dup-opt ai de-nstrăinare.
Multă lume se dusese ca să vad-așa serbare.
Fui și eu... Dar cum făcură o ulcică cu papară,
Mi-au bătut căciula-n creștet și m-a dat pe uș-afară.

Mă-nciudai urât. în grajduri pusei mâna pe-un cal graur,
Cu picioarele de ceară și cu șeaua numai aur,
De fuior îi era coada, capul lui era curechi,
Avea ochii de neghină și gândaci avea-n urechi,
Ș-am pornit pe-un deal de cremeni... picioarele se topeau,
Coadă pârâie-ndărătu-i, ochi-n capul lui pocneau.
Cum văzui că nu-i de bine, încălecai pe-o prăjină
Și mergând pe ea de-a hale v-am spus și eu o minciună.
Și încălecând pe-o șea, v-am spus-o toată așa.

FATA-N GRĂDINA DE AUR

A fost odat-un împărat – el fu-ncă
În vremi de aur, ce nu pot să-ntorn,
Când în păduri, în lacuri, lanuri, luncă,
Vorbeai cu zeii, de sunai din corn.
Avea o fată dulce, mândră, pruncă,
Cu cari basme vremile ș-adorn,
Când trece ea, frumoase flori se pleacă-n
Ușorii pași, în valea c-un mesteacăn.

În van i-o cer. Bătrânul se gândește,
Prea e frumoasă, prea nu e de lume –
Mă mir cum cerul nu s-ademenește
Să scrie-n stele dulcele ei nume;
E rău poetul care n-o numește,
Barbară țara unde-al ei renume
Încă n-a-ajuns, și chipu-i răpitori
Nu-i de privirea celor muritori.

În vale stearpă, unde stânci de pază
Înconjurau măreață adâncime,
Clădi palat din pietre luminoase,
Grădini de aur, flori de-ntuncime;
Iar drumul văii pline de miroase
Afar de el nu-l știe-n lume nime –
Acolo ș-a închis frumoasa fată,
Ca nici o rază-a lumii să n-o bată.

Sale-mbrăcate în atlas, ca neaua.
Cusut în foi și roze vișinii,
În mozaicuri strălucea podeaua,
Din muri înalți priveau icoane vii;
Fereasta-i oarbă, deși stă perdeaua,
De-aceea-n sale ard lumini, făclii,
Și aerul, pătruns de mari oglinzi,
E răcoros și de miroase nins.

O noapte-eternă prefăcută-n ziuă,
Grădină de-aur, flori de pietre scumpe,
Zefir trecea ca o suflare viuă,
Și-n calea lui el crenge grele rumpe.
Cu-aripi de-azur, în noaptea cea târziuă,
Copii frumoși ai albei veri se pun pe
Boboci de flori, când ape lin se vaer
Zbor fluturi sclipitori, ca flori de aer.

Acolo-nchisă cu mai multe soațe,
Ca ea copile și soții de joacă,
În lumea ei sălbatic se răsfată,
În străluciri viața ș-o îmbracă.
A ei priviri sunt tinere și hoațe,
Zâmbirea-i caldă buza-i stă s-o coacă,
Și-n acest rai, în astă lume suavă
De mulțămire se simțea bolnavă.

Dar de a ei frumseță fără seamăn
Auzi feciorul de-mpărat Florin,
Norocul lui cu-al ei îi pare geamăn,
De-atunci un foc îl mistuie în sin.
„În van stau locului, stau să mă-ndeamăn
Cu munca mea, cu dorul, cu-al meu chin.“
Pătruns de dorul neștiutei verguri,
S-au dus să ceară sfat la sânta Miercuri.

– Alai, convoi, îi zise atuncea sfânta,
Napoi trimite, nu lua nimica,

Și singurel te du de-ți cată ținta,
Căci strimt e drumul și e grea potica.
Ia calul meu cel alb; el se avântă,
Ca gândul zboară-n lume fără frică,
Dar dacă vrei s-o afli, ține minte:
Nu sta în valea-*aducerei aminte*.

Porni în lume, singurel, în toiu-i.
Îl duce calu-i frățior cu vântul –
De aur păru-i și frumos e boiu-i,
Fecior de-a drag, cum n-a văzut pământul,
O stea el pare-n neamu-i și în soiu-i –
Cu bine meargă-mi și să-l ție sfântul.
Ajunse-o vale mândră și frumoasă –
Părea că-i chiar grădina lor de-acasă.

Și sub un tei el de pe cal se dete,
Se-ntinse leneș jos, pe iarba moale –
Din tei se scutur flori în a lui plete
Și mai că-i vine să nu se mai scoale.
Și calu-i paște flori, purtând în spete
Presunul lui și șeaua cu paftale,
În valea de miros, de râuri plină,
În umbra dulce bine-i de odină.

De-a lui bătrân el își aduse-aminte,
Cum îl lăsă și cum porni în lume,
Dorind cu o iubire-așa fierbinte:
O umbr,-un sunet, un nimic, un nume.
L-apuc-un dor de țară și părinte,
Tot ce-a dorit ți pare-atunci că-s spume,
Și când pe calul lui el iar se simte,
Napoi apucă, peste drumuri strimte.

Dar îndărăt ajuns, l-apucă dorul
Din nou, – neliniște, iubire-adâncă –
S-aruncă iar pe cal, urmând amorul
Ce-n al lui suflet neclintită-i stâncă.

În van l-oprește regele, poporul,
E dus de-o stea ce arde-n minte-i încă,
Dorit de raza unor doi ochi tineri –
S-a dus să ceară sfat la sfânta Vineri.

– Voinicul meu, îi zise-atuncea sfânta,
De ce-ai stătut în valea amintirei?
Pentru oricare e frumoasă, blândă,
Cu curte-oricărui seamănă. Ceirii
Din acea vale inima-ți frământă.
Nu sta în ea. De te-nchinași iubirei,
Te du de-o cată, și-n a ei fereastă,
De-o vezi deschisă, zvârle floarea astă.

Dar să nu stai în valea desperării,
Ce-n a ta cale tu vei trece-o sigur.
El iar porni în lumea întâmplărei,
Bolnav de dor și de-a iubirei friguri.
Dădu de-o vale-n asfințitul serei,
Prin crenge negre umbre se configur.
Întunecoasă-i, cum o simt doar orbii,
Și fâlfâiesc prin aer rece corbii.

El de pe cal se dete. în pădure
Șoptește frunza, ramuri stau de sfaturi
Și somnul nu voiește ca să-l fure,
Căci umedă e frunza lui de paturi,
Urechea-i trează a dumbravei gure
Le asculta șoptind din mii de laturi,
Și corbii croncănesc și zboară-n fală
În aer clar ca pete de cerneală.

Atunci o frică inima-i pătrunde,
Pe cal se pune și fugi din vale,
Și-n loc s-urmeze drumu-acolo unde
Voia să meargă, s-a întors din cale.
Sosește iar în țară-i, de-l pătrunde
Din nou un dor, o amărăre,-o jale.

Atunci din nou el o luă pe mâneci
Să ceară sfat acum sânteii Dumineci.

– Ai stat în valea desperărei iară,
Îi zise sfânta, ci din nou pornește!
Îți dau o pasăre cu tine – zboară
Cu calul tău, unde norocu-ți crește.
Când ai vedea frumoasa ta fecioară
Că plânge,-atunci dă drumul pasărei iește.
Tu dorul ți-l ajungi, deși te ticăi.
Ea-ți fie tot, ce-ai suferit nimică-i.

Trecând prin valea desperării,-astupă
A lui urechi, să n-o audă-n șopot;
În van se-ncearcă calea-i s-o-nterupă
Vuii, murmure, s-o oprească n-o pot.
O umbră zboară, pân- se vede după
Atâta mers c-aude zvon de clopot;
Atunci văzu în zarea lui palatul
În care-nchise fata-i împăratul.

În ziduri de oțel lucea castelu-i
Cu streșini de-aur și cu turnuri nalte
Și scris pe muri-i, minunat în felu-i,
Făptură grea a meșterelor dalte.
În mari grădine i se arătă lui
Izvorul viu, ce cade, vrând să salte.
El se mira cum toate-astfel a fi pot:
Grădine, rediuri, lacuri, ziduri, șipot.

Dar un balaur tologit în poartă
Sorea cu lene pielea lui pestriță,
Cu ochi-nchiși pe jumătate, poartă
Privirea jucătoare să-l înghiță,
Iară Florin – inima-n el e moartă –
Când vede solzii, dinții cei de criță,
Sărind la el și-nfipse a lui spadă
Și de pământ îl țintui de coadă.

Apoi din munte stanuri el răstoarnă,
Le grămădește crunt peste balaur;
Acesta iar se zbate, se întoarnă
Și în durerea-i muge ca un taur,
Dar el mereu pe dânsul pietre toarnă
Pân- nădușit plesni acel centaur.
Trecu-nainte – două lăncii scurte –
Pân- ce dădu de strălucita curte.

Un an de când copila petrecuse
Urzind gândirea-i și visând ursitul,
Un an întreg prea fericită fuse,
Dar dup-un an mi-a fost-o-ajuns urâtul.
Își amintea viața ce-o avuse
Și peste pieptu-i își îndoiaie gâtul,
Și trist privea un punct cu ochii țintă,
Și se usca ca și la umbr-o plântă.

– Eu mor de n-oi vedea seninul, cerul,
De n-oi privi nemărginirea vastă,
Răceala umbrei m-a pătruns cu gerul
Și nu mai duc – nu pot – viața asta.
Ah! Ce ferice-aș fi să văd eterul
Și să văd lumea, codrii din fereastă,
Și de voiți cu viață să mai suflu,
Deschideți uși, fereste, să răsuflu.

Astfel o mistuia neastâmpăratul
De viață dor și dorul cel de soare –
Deși le poruncise împăratul
Să nu care cumva să-și amăsoare
Ca să deschidă ușile, palatul –
Dar totuși, când văzură că ea moare,
Nu știu ce or să facă, să se poată, –
De l-ar urma, el ar găsi-o moartă.

Văzând cu ochii, piere de-a-n picioare
Din zi în zi – atunci ele-au deschis

Ferești înalte și, la mândrul soare,
Din boal-adâncă fata a învis
Și se făcu și mai fărâncătoare,
Astfel cum nu îți trece nici prin vis –
Se rumeni în fața ei ca mărul,
A-ntinerit-o aerul și cerul.

Un zmau o vede, când s-a pus să steie
N-a ei fereastă-n asfințit de sări;
Zburând la cer, din ochi-i o scânteie
Cuprinse-a ei mândrețe, fermăcări;
Și-n trecătoarea tânără femeie
Se-namoră copilul sfinteii mări –
Născut din soare, din văzduh, din neauă,
De-amorul ei se prefăcu în steauă.

Căzu din cer în tinda ei măreață,
Se prefăcu în tânăr luminos,
Și corpul lui sub haina ce se-ncreață
S-arată nalt, subțire, mlădios.
Păr negru-n vițe lungi ridică fața,
Și ochi-albaștri-nchis, întunecos,
Iar fața-i albă, slabă, zâmbitoare –
Părea un demon rătăcit din soare.

– Ah! te iubesc, îi zise el, copilă,
La glasul tău simt sufletu-mi rănit,
Din stea născut, plec fruntea mea umilă,
Cu ochii mei prind chipul tău slăvit.
Nu vezi cum tremur de amor? ai milă!
În nemurirea mea de-aș fi iubit –
Iubit de tine – te-aș purta: o floare
În dulci grădini, aproape lângă soare.

N-ai vede iarnă, toamnă nu, nici vară,
Eternă primăvar,-etern amor...
De ți-aș închide zarea ta cea clară
Cu-al meu sărut, o, scumpul meu odor,

Pân- ce să mângâi inima-mi amară
Culca-mi-aș capul la al tău picior
Și te-aș privi etern ca pe o steauă
Frumos copil, cu umerii de neauă.

– O, geniu mândru, tu nu ești de mine,
De-a ta privire ochii mei mă dor,
Sângele meu s-ar storce chiar din vine,
Căci m-ar usca teribilu-ți amor!
Curând s-ar stinge viața mea, străine,
Când tu m-ai duce-n ceruri lângă sori,
Frumos ești tu, dar a ta nemurire
Ființei trecătoare e pieire.

El o privi atunci cu ochii țintă:
În fața-i slabă – zâmbet dureros;
Se face stea și iarăși se avântă
În cerul nalt, în roiul luminos.
Acolo toată noaptea stă de pândă,
Și prin fereastă el privea duios,
Cu o lumină dulce, tristă-clară,
Să vadă umbra-i albă și ușoară.

A doua zi el se făcu o ploaie,
În tact căzândă, aromată lin,
Și din ferești perdelele le-ndoaie,
Burând prin țesăturile de in,
Pătrunde iarăși în a ei odaie,
Preface-n tânăr sufletu-i divin:
El stă frumos sub bolțile ferestii,
Purtând în păr cununa lui de trestii.

Blond e-azi și părul lui de aur moale
Pe umeri cade îndoios, îmflat;
Ca ceara-i palid... buza lui cu jale
Purta un zâmbet trist, nemângâiat.
El o privește... sufletu-i s-adună.
În ochiul lui albastru, blând și mat...

Ș-așfel cum sta mut înger din țării
Părea un mort frumos cu ochii vii.

– O, vin cu mine, scumpă,-n fundul mării.
Și în palate splendizi de cristal,
Când vântu-a trece peste-a apeiării
Tu-i auzi cântarea lui pe val;
Ți-i închina viața ta visării,
Vei fi oceanului monarcul pal...
Ți-oi da palate de mărgean și profir,
Cu bolți lucrate numa-n aur d-Ofir.

– Ca să-mi ajungi nevrednica-mi iubire
Ai părăsit al cerurilor cort,
Dar nu e chipul tău cel peste fire
Ce-n fundul sufletului meu îl port.
O, geniul meu, mi-e frig l-a ta privire,
Eu palpit de viață – tu ești mort.
Cu nemurirea ta tu nu mă-nveți,
Acum mă arzi, acuma mă îngheți.

Nu... om să fii, om trecător ca mine,
Cu slăbiciunea sufletului nost,
Să-ți înțeleg tot sufletul din tine
Și brațul tău, de mi-a fi adăpost,
Să-l știu că-i slab, iubirea că-l susține,
La om e-un merit, ce la zei n-a fost.
De mă iubești, să-mi fii de sama mea,
Fă-mi dar de nuntă nemurirea ta.

Întunecos și fără de speranță,
La ea privește geniul în nimb –
Își simte inima legată-n lanțe,
În lanțul lunei cei cu-o mie limbi.
– Chiar nemurirea mea, chiar abondanța,
Puterii mele tu o cei în schimb.
Ei bine, da! Eu m-oi sui la cer,
Ca de la Domnul moartea mea s-o cer.

Da, moartea! Pentr-o clipă de iubire
D-eternitatea mea să mă dizlege,
Să văd în juru-mi anii în pieire,
Să am în inima mea moartea rece,
Să fiu ca spuma mării în sclipire,
Să văd cum trec cu vremea, care trece...
O, mult ceruși, prea mult, – și totuși ție
Ți-nchin splendori, putere, vecinicie.

La cer se-nalță el pe bolta mare,
Cu-aripe lunge curățind seninul
Privește-n jos castelul în splendoare,
L-apucă dorul inimei, suspinul.
– Ah! ce-ai cerut, femeie trecătoare,
Femeie scumpă, ca să-mi mângâi chinul!
Deasupra lumii risipite-n șoapte
El se-nălța – un curcubeu de noapte.

Precum o floare ar ieși din surii
Și morții munți, din piatra lor uscată,
Astfel copila-nvioșează murii,
Pe când în bolta geamului s-arată
Copil al apei, cerului, pădurii,
A lumii-ntregi mai drăgălașă fată.
Ea asculta pe-al primăverii oaspăt
În dimineața ce-i zâmbește proaspăt.

Împrăștiată fulgerează roua
În viorii, strălucitoare boabe,
Țărâna-nvie-n primăvara nouă,
Răcoare-i vântul ca miros de ape;
Părea c-ar fi plouat, deși nu plouă
Decât lumină, ce nu mai încape.
Cu gura, fața, ochii ei, ea râde
Privind în soare, îi clipea, i-nhide.

În dimineața clară ca oglinda
La porți s-arată tânărul Florin,

În jur de ziduri calul și-l colindă,
Își simte inima înflată-n sân;
Dar poarta-nchisă brațu-i să-l tot prindă,
Ea nu se mișcă-n negrele-i țâțâni;
Ci el fereasta cum văzu crăpată,
Aruncă-n ea cu floarea fermecată.

Pe-atunci copila împletea cunună
Din flori de aur și de diamante;
Din cărți o soață-a ei îi sta să-i spună
C-al ei noroc purtatu-i de un fante.
Când floarea-i căzu-n poală – ea nebună
O sărută, zvârlind pe celelante,
Și-o mirosi cu gur-abia deschisă,
Și ochii ei pluteau în mii de vise.

Ea alergă cu grabă la fereastă,
Să vadă dacă vântul nu-i aduce
Și alte flori, așa frumoase c-asta,
Dar de-ngăimare ochiul ei străluce
Și surâzând ea rumenește, castă,
Când vede-un tânăr lângă poarta-n cruce,
Și el o vede și cu mândru glasu-i
El îi vorbi, oprindu-și calu-n pasu-i:

– Ah! te-am văzut, mi te-am văzut în fine,
Copil cu ochi de-albastră-ntunecime,
Cu-a tale gene de-aur dulci și fine,
Cu-al tău surâs de gingașă cruzime.
Ah, aș muri de-atât noroc și bine,
Căci te-am văzut cum nu te-a văzut nime.
Nu știi ce-am suferit pân-a te-ajunge,
Copil frumos ca luna nopții lunge.

Ah, vin cu mine, vin-în a mea țară,
Casteluri am, grădini adânc-frumoase,
Sub pasul tău coroana-mi seculară
Mi-o pun – mă plec, sunt sclavul tău, frumoasă.

Am pietre scumpe în a mea comoară,
Mai multe decât tatu-ți are aur,
Ș-aur mai mult de cum argint el are,
Ș-a tale-s toate, scumpă, mândră floare!

Ea îl privea cu ochiul plin de milă, –
I-ar fi sorbit cuvântul de pe gură,
În fața lui ea nu-și mai face silă,
Un lășin parcă inima i-o fură –
Și trist privește tânăra copilă
Cumpliții muri și porți... Din ochiu-i cură
Un fir senin de lacrimi; ea își strânge
Cu-a ei mânuțe inima și plânge.

El, cum o vede astfel în fereastră,
Ș-aruncă ochiu-adânc și nobil-mare
Și drum el dă la pasărea măiastră –
Aripile-și întinde, vrând să zboare,
Din ce în ce și-ntinde-aripa-albastră,
Din ce în ce se face tot mai mare,
Încât doar din mărimea unei vrăbii
Ea semăna acum unei corăbii.

– Copila mea, îi zise, nu te teme,
Pe mulți am dus cu inimi doritoare,
Ca vântu-n fugă cu bătrâna vreme
Prin țări o mie peste sfânta mare –
Nu vezi, Florin nici ști cum să te cheme,
Atât de mult iubirea lui îl doare,
De-aceea zvârle-n laturi ac și caer
Și să te-ncrezi corăbiei de aer.

Ea se sui pe-aripă,-ntinzând mâna,
Ca și când ar fi vrut ca să se ție,
Și-ncet coboară pasărea străină
Pe-a lui Florin amabilă soție;
Pe cal ridică sarcina lui lină,
La pieptul lui ar vrea în veci s-o ție,

Se uită-n ochi-i, dând la calu-i pinten,
Ș-acesta vântului s-așterne sprinten.

În vremea asta zmeul se suise
La cer, cu aripile lungi întinse,
Culege-n cale-i blânde surâse
A mii de stele, ce zburau ca ninse;
La tronul cel etern pe scări deschise
Stau mândre genii cu lumină-ncinse;
L-a *Lui* picioare în genunchi s-așterne
Și-ndreaptă ruga-i milei cei eterne.

– O, Adonai! al cărui gând e lumea
Și pentru care toate sunt de față,
Ascultă-mi ruga, șterge al meu nume
Din a veciei carte mult măreață;
Deși te-adoră stele, mări în spume,
Un univers cu vocea îndrăzneată,
Toate ce-au fost, ce sunt, ce-ți nasc în cale
N-ajung nici umbra măreției tale.

Ce-ți pasă ție dac-a fi cu unul
În lume mai puțin spre lauda ta,
Ascultă-mi ruga, tu, Eternul, Bunul,
Și sfarmă-n așchii veșnicia mea!
Pe-o muritoare eu iubesc, nebunul,
Și muritor voiesc a fi ca ea,
Ș-atâta dor, durere simt în mine,
Încât nu pot s-o port și mor mai bine.

– Tu-i pizmuiești... și pizmuiești aceea
Ce ei în lume numesc fericire.
Au nu ți-i milă când privești scânteia
Cum că la soare e a ei pornire?
Astfel și ei își aruncar-ideea,
Dorința, păsul în nemărginire,
Dar cum scânteii se sting, în drum, spre soare,
Astfel și omu-aspiră, dară moare.

Ca ei să fii? Să vezi că sub blesteme
De ură e-nfierat umanul nume,
Să ai de semenul tău a te teme,
Să fii ca spuma, fuga unei spume,
Sărmane inimi închegate-n vreme,
Sărmane patimi aruncate-n lume
Și să mă blestemi, să mă-ntrebi: ce drept
Avui să-ți pun o inimă în piept?

Pe-o clipă-n mijlocul eternității
Să deschizi ochii tăi măreți și clari,
Să măsoari toate visele vieții,
Simțind încet cum iarăși redispari,
Să pari un fir de colb în raza vieții,
Și în părerea-i pe-un moment să pari,
Să fii ca și când n-ai fi... între ieri
Și mâni, o clipă... Oare știi ce-mi ceri?

Ce-i omul de a căruia iubire
Atârni lumina vieții tale-eterne?
O undă e, având a undei fire,
Și în nimicuri zilele-și dișterne.
Pământul dă tărie nălucirei,
Și umbra-i drumul gliei ce s-așterne
Sub pasul lui... Căci lutul în el crește,
Lutul îl naște, lutul îl primește.

Și acest drum al pulberii, pieirei,
Ce ca pe-un plan l-am zugrăvit cu mâna,
Nimic fiind, l-am închinat murirei –
În van s-*acopără* oprind ruina,
Nimic etern în tremurul sclipirei;
În van adun și-și grămădesc lumina
În cărți și scrisuri, și în van ș-acață
De vis etern sărmana lor viață...

Și tu ca ei voiești a fi, demone,
Tu, care nici nu ești a mea făptură;

Tu, ce sfințești a cerului colone
Cu glasul mândru de eternă gură...
Cuvânt curat ce-ai existat, Eone,
Când Universul era ceață sură...?
Să-ți numeri anii după mersul lunei
Pentr-o femeie? Vezi iubirea unei:

Într-adevăr, n-adânca depărtare
Văzu călări pe fată cu Florin.
Odată-n evii ochiul lui cel mare,
Și sfânt, ș-adânc de lacrimi este plin,
Ce cad tăind nemărginirea-n mare,
Mărgăritari frumoși și mari devin.
Încet bățând din aripi, maiestos,
Geniul mândru se pornește-n jos.

Cu fața tristă le privi în urmă
Și-ntinde mâna ca dup-orce-i dus.
În fundul lumii, unde apa scurmă
Al mării sân – acolo-o ar fi dus
Dacă-l iubea... Acuma plânsu-și curmă:
„Fiți fericiți – cu glasu-i stins a spus –
Atât de fericiți cât viața toată
Un chin s-aveți: *de-a nu muri deodată.*“

MIRON ȘI FRUMOASA FĂRĂ CORP

Ce lumine-i și ce vorbe
Jos sub grinzile colibii?
Marta mânuie cociorbe,
Iar Maria toacă hribii,
Iar ciobanu-și pune gluga,
Mai îndrugă câte-ndrugă,
Iese-n noaptea cu scânteii
Ș-o tuli urât de fugă,
Parcă-i dracul în călcăi.

Iar la colțul mării vetre
Stau pe laiți, lângă spuze,
Un moșneag și trei cumetre, –
Povestesc mișcând din buze.
Tinerica puica nașa
Prejmuiește tot pe moașa,
Pe când spală la un blid,
Iar bătrâna gată fașa
Și cumetrele se rîd.

– Măi ciobane ortomane,
Unde-mi mergi așa pe frig?
– Da la râșniță la Dane
Și la borș la Pipirig;
Ce era să spun? Iac-asta,
Mi-a făcut băiet nevasta,
Nu vă fie cu bănat.
Să-mi veniți și dumneavoastră
Că ș-așa-mi sunteți din sat.

L-a spălatu-l, pieptănatu-l,
La botez l-a dus pe micul,
La icoane l-a-nchinatu-l,
Un diac citi tipicul;
Când pe el veni botezul
Îi trecu auzul, văzul,
Nici că-i pasă lui săracul,
Că nanașa spune crezul
Și se leapădă de dracul.

Că el strigă și se strâmbă
Parc-ar fi pe o frigare.
Duhul sfânt în chip de limbă
I-a ieșit pe gur-afară.
Unii află cum că nasu
E cam strâmb, ca și la tat-so,
Și că-și samănă cu soiul.
Dar pe când cu toți au ras-o
Se-mprăștie tărăboiul.

Nins lucește câmpul, teiul,
Și trosnește cărărușa,
Când se-ntorc și văd bordeiul
Și deschide Mușa ușa.
Când își pun copilu-n leagăn,
C-un picior încet îl leagăn
La lumina din surcică
Și o vorbă de-alta leagă-n
Planuri mari pe gâza mică.

Dar deodată din părete
Ies ursite ca pe-o poartă,
Flori albastre au în plete,
Câte-o stea în frunte poartă.
Și de-o tainică lumină
Toată casa este plină
Ce din ochii lor porni.
Peste leagănu-i se-nclină
Și-ncepură a-l meni:

– Ca și leii să fii tare
Și frumos ca primăvara,
Să fii gingaș ca o floare,
Luminos ca luna sara;
Și iubit să fii de lume,
S-ai averi și mare nume,
Să te faci chiar împărat
Și să-ți meargă astfel cum e
La ficiori din basme dat.

Zise-atunci duioasa mamă:
– Mulțămesc de câte-ascult,
Dară mulți i-or fi de samă
Ș-or avea atât de mult.
Lui să-i dați ce din mulțime
N-a putut să aibă nime,
Și nespus și fără rost –
Ș-atunci zâne din nălțime
Vă sărut piciorul vost.

Zise-atunci, din ele una:
– De-a dorești cu dinadinsul,
Fie-i dat cu totdeuna
El să simt-adânc într-însul
Dorul după ce-i mai mare
N-astă lume trecătoare,
După ce-i desăvârșit
Și să-și vadă la picioare
Acest dar neprețuit.

Ele pier. Iară băietul
A crescut cum l-a menitu-l,
Se făcu frumos cu-ncetul,
Cine-l vede l-a-ndrăgitu-l.
Și deși ca leul tare,
Era gingaș ca o floare
Și isteț era cu duhul,
Cum a toate-s știutoare
Doară luna și văzduhul.

Într-o zi văzu pe-o rablă
Un tobaș ce lumea cheamă,
Cu musteața ca o greablă
Și c-o trâmbiță de-alamă:
– Împăratul preanălțatul
M-a trimis s-adun tot satul,
Să dau știre tuturor
Că el caută în latul
Lumii-acestei pe-un ficior,

Ce din toți va fi mai tare,
Mai frumos și mai cuminte.
Deci vă strângeți mic și mare
Și să țineți bine minte...
Căci se poate, cine știe,
Ca la voi prin sat să fie
Voinicel a-i fi pe plac,
Să-i dea fata de soție.
Cât v-am spus-o, iaca tac.

Abia el sfârși s-audă,
De la sat ia ziua bună,
Nu-i păsa de drum și trudă,
Căci mereu părea că-i sună
Vestea mândră în ureche,
Ca și o poveste veche.
Ș-a pornit în toiul lui,
Năzdrăvan într-o ureche
Ca feciorul nimăru.

Și la curtea-mpărătească
A ajuns într-un târziu
Ș-apăsă pe frunte casca,
Șterge păru-i auriu,
Intră-n curte. Sumedenii
De voinici, boieri, rudenii
Se-nchinău fetei bălane,
Precum oamenii la denii
Bat metanii la icoane.

Ea se uită tot în laturi,
Se închină și suspină
Când cu zâmbet, când cu sfaturi,
Când cu-a ochilor lumină;
Cum prin șiruri ea colindă
Se uita într-o oglindă
Cu un aer curios,
Ce-i menită ca să prindă
Chipul celui mai frumos.

Din oglindă ea nu vede
Decât vecinic chipul ei,
Dar deodată, mai nu crede,
Ce văzură ochii săi?
În oglinda fermecată,
Dintr-o negură s-arată,
Ca-ntr-un vis frumos în somn,
O figură minunată
Într-o mantie de domn.

Ea mai face-o dat-ocolul
Adunării...-i pare cum că
Într-un colț ea vede solul
Frumuseței, ce-și aruncă
Ochii triști, numai văpaie.
– Nu știu cum o să vă paie,
Zise ea, zâmbind voios,
Roșă-n fața ei bălaie,
Dar acela-i *mai* frumos.

Când cu degetul l-arată,
Toți la el și-ndreaptă, ochii,
Și mulți pinteni zurăiră
Și foșniră multe rochii –
Și din bolta de fereastră,
În armura lui albastră,
El apare lin din unghi
Și la fata cea măiastră
El își pleacă un genunchi.

– Nici nu ai de ce să stăruie,
Zise ea cu ochi-n vis,
Bucuros mâna ți-o dăruie,
Căci în suflet te-am închis,
Și-a ei mână preafrumoasă,
Fină, dulce, ea și-o lasă
Pe-a lui creștet adorat,
El la gură-i o apasă
Ș-o sărută înfocat.

Iată, vine și-mpăratu-i,
Ce zâmbea cu mutră hâtră,
El la mers cam legănatu-i
Și pe capu-i poartă mitră,
Poart-un schiptru ș-alt nimică,
Ca și craiul cel de pică,
Ș-aurit veșmântul său;
Cine-l vede stă să-i zică
Că-i vlădica din Hârlău.

– Am avut un om al casei,
Zise dânsul, un ciocoi,
A murit, și anul azi-i
S-a făcut din el moroi.
De-unde-mi aprindea ciubucul,
Se apucă, bată-l cucul,
Ca să-mi strice-mpărăția –
Și nu pot ca să-l apucu-l,
Ori să-i stric farmăcăria.

Fierul, aurul, tombacul,
Ardă-l focul să mi-l ardă,
L-a strâns tot și, știe dracul,
A făcut din ele-o bardă;
Iar din codri, huci, poiene
Și din alte buruiene
A făcut num-un copac.
Cin se simte mai cu vene
Să li vie-ăstor de hac?

Și cu toți se duc de-a valma,
Văd, se miră, nici se-ncearcă,
Dar Miron ia barda-n palmă
Și copaciul mi-l încarcă,
Pân- ce vede că se-nclină,
Scârțâind din rădăcină –
Ș-a cioplit din el țaruș,
Pe-a moroiului țărână
El l-a-nfipt adânc acuși.

De-atunci farmecu-ncetează.
Codri cresc și fierul iar e.
Împăratul cuvântează:
– Ast voinic e cel mai tare.
Un bătrân răspunde: – Bine,
Spune-mi, tinere, pe cine
Fata are-acum în minte?
– Ea gândește-acum la mine.
– Ha! acesta-i mai cuminte!

Și să cânte strana prinde:
– Este tare, este tare,
Și cuminte, și cuminte,
Ș-arătos la arătare.
Scărpinându-se la ceafă,
Împăratul c-o garafă
A venit și c-un sângeap
Și, împlându-l, zice: – Ia fă
De mi-l toarnă peste cap!

Și acu să-mi faci hatârul
Să-mi iei fata-n însoțire;
Știu că ai să fii catârul
Peste nazuri, fasolire,
Ba să poate să te-adoarne
Cu frumos proțap de coarne
Și să-ți puie și urechi.
Cine poate s-o întoarne
Când așa-i venit din vechi?

Că, să vezi, și-mpărăteasa...
De... atâta-ți spun acuma,
Taci, da ochi-ți ai de pază,
Că ce-i fata, ce-i și muma!
E și-un alt metod, ți-l sfătui,
Să taci molcom, să îngădui,
Fă-te că nici știi... n-ai treabă,
Tu să-i faci frumos tabietu-i
Și-ncolo să-ți vezi de treabă.

Deci Miron o ia de mână
Ș-o arată pe la oaspeți,
Cu-a ei ochi numai lumină,
Cu obrazii fragii proaspeți.
Ș-au pornit frumoasă nuntă
De sărea până și ciunta,
Și ologi-și făceau grabă,
Și moșneag juca *mărunta*,
Curtenind pe lângă babă.

Dar deși ferice încă,
Totuși el în pieptul lui
O dorință are-adâncă,
Neștiută decât lui,
Dorul după ce-i mai mare
N-astă lume trecătoare,
După ce-i desăvârșit,
Și tot sufletul îl doare
După cum a fost merit.

Și pe toți el îi întreabă
Dacă știu cumva în lume
Astă tainică podoabă,
Ăst odor fără de nume.
Dar pe cine-ntreabă tace,
Cui prin minte-i poate trece?
Numai cântărețul orb
Spune-n treacăt cum că asta
E frumoasa fără corp.

El i-a spus că-n vremi denante
Auzi duioasă veste,
Că-n castel de diamante
Cea mai mândră fată este;
Ochi de-albastru întuneric,
Ce lucesc adânc, himeric,
Ca d-iubire două basme;
Dară corpul ei eteric,
Nesimțit, ca de fantasme.

„De vei merge în ajunul
Mult senin din Anul nou,
Pe când cerul se deschide
La a lumilor ecou,
Atunci ea vine asemeni
Printre stâncele de cremeni,
Lângă lacul de smarald,
Ca să-și scalde sânii gemeni
Unde zânele se scald!“

El plecă atunci în lume
Și nevasta-n lacrimi lasă,
Cu un dor fără de nume
Uită țară, rude, casă.
Cum trecu numai Crăciunul,
El pe cal a pus presunul
Și s-a dus la lacu-n vrajă,
Unde așteptând ajunul
De-Anul nou el sta de strajă.

Și din trestia plecată
El privea la apa fină,
Cu oglinda-i nemișcată
Strălucind sub luna plină.
Deși știi că apa-i moale,
Totuși, placa-i de cristale
Parc-ar fi încremenit.
Nencrețite, plane, pale,
Viorii au adormit.

Rădăcinile în pături
Sub pământ s-a-ntrețesut
Și pornesc în mii de lături
Flori frumoase la văzut.
Colo-n snopi, colo câte-una,
Colo-n fire se-mpreună,
Îndoite într-un trunchi;
Ici o pajiște într-una,
Iar dincolo un mănunchi.

Roși și vineți, albi-s snopii
Cei de flori strălucitoare,
Picurați, își scutur stropii,
Ce lucesc mărgăritare.
Pe cărarea-abia îmblată
Pintre iarba înfoiată,
Trece-un mândru chip de zână,
Cu-arătare fermecată
Și privire bândă, lină.

Și pe ea o haină fină,
Țesătură străvezie,
Ca o brumă diamantină,
Ce în crețuri se-mprăștie.
Se lipește sclipitoare
De duioasa-i arătare,
Ce-n mișcările-i o tradă,
Se strevăd a ei picioare,
Sâni și umeri de zăpadă.

Inocentă-i e zâmbirea-i,
Îngerească, tristă, lină,
Diamante în privirea-i
Ș-au topit a lor lumină.
Peste-a apei dalbă placă
Ea acum zâmbind se pleacă,
S-uită-n fundu-i luminos
Și în lună își dizbracă
Corpul ei așa frumos.

Luna parcă se roșește
De amor și de mirare,
Numai lacul o privește,
Rămâind în nemișcare.
Este albă ca zăpada,
Iară păru-i stă să cadă
La călcâiu-i rotunzit,
Cine oare-ar fi s-o vadă,
Să nu moară de-ndrăgit?

Dar deși pe noaptea toată
Peste lanuri luna tace,
Arătarea-i luminată
Nici o umbră ea nu face,
Cu-ntuneric nu încarcă;
Întinzând piciorul, parcă
Lacul cel de farmec prins
Cu-a lui vârful întâi îl cearcă,
Pân- se lasă dinadins

Și încet pășește-n apă.
Ochiul ei s-aprinde, cere,
Iară buzele-i se crapă
De o stranie plăcere;
Totuși, valul nu se taie
Cercuind apa bălaie
Ci-o încunjură frumoasă
Ș-o îmbracă cu văpaie
În lucire scânteioasă.

Și deși în lac înoată,
El nu mișcă, nici se-ncreață,
Ca o floare-i aninată
De oglinda cea măreață.
El din trestii o privește,
Nici se mișcă,...-ncremenește
L-arătarea ei cea crudă.
Și când lacul părăsește
Pe-al ei corp ea tot nu-i udă.

Ea s-a dus. Dar el rămas-a
În adânc rănit de dânsa,
Uită lumea, uită casa,
Îmblă drumurile-ntinsă.
Ea îi pare că-i mai mare
N-astă lume trecătoare,
Că-i ceva desăvârșit
Și să vadă la picioare
Acest dar neprețuit.

Toamna vine și prin lunce
Frunza cade rânduri, rânduri,
Adâncit îmbla atunce
El în grijă și pe gânduri;
El purta în gându-i nurii,
Ochii mari, zâmbirea gurei,
Și îmblând prin codrii mari,
El văzu Mama-pădurei
Rătăcind pintre stejari.

El durerea lui ș-o spune
Și că trebuie să moară
De n-a prinde-acea minune,
Acea tainică fecioară.
– Ea, îi zise-atunci bătrâna,
Locuiește ca o zână
În palat de diamante,
Mai frumoasă, mai senină
Dintre toate celelante.

Tu palatu-i vei ajunge
De vei merge, fără însă
Să gândești la alta-n lume
Cât la dânsa,-n veci la dânsa;
De-o ajungi fără de veste,
Ea atunce astfel este
Ca și când ar fi a ta;
Căci ea face tot ce peste
Dânsa ca să treacă-ai vrea.

El a mers, a mers într-una,
Făr- de drum, de-orice să-i pese,
Când pe vârfuri trece luna
El văzu prin lunci alese
Un palat lucind departe,
Ce lucește parc-ar arde.
El intră pe scări de-oglină
Și prin salele deșarte
Pe covoarele din tindă.

Și-n lumina blândeii lune
El văzu frumoasa fată,
Dulce, mândră, o minune,
De fereastă rezimată.
El la ea genunchi-și pleacă:
– Ca amorul meu să-ți placă,
Părăsii părinți și țară.
Ea tăcea... privirea-i sacă,
Fața rece, ca de ceară.

„Ah, gândi el, cum nu-i bună,
Cum nu zici: Bine-ai venit!“
Atunci ea zâmbi în lună
Și șopti: – Bine-ai venit!
Și-n palat atunci s-aprinse
Mii lumini sclipind ca ninse;
Ea-l luă de braț și-l duse
Pintre salele întinse
Și la mândre mese puse.

Ei cinară-n mândre muzici,
Cu de aur vase, linguri,
Beat de-amor el spuse: – Nu zici,
Scumpo, să ne lase singuri?
Și lumini se sting de sine,
A cântărilor suspine
Dispărură rânduri-rânduri,
Ei rămân cu dulce bine
Și înșiră mândre gânduri...

– Ah, iubito, zise dânsul,
Cum nu simți focul ce-l simt?
Și pe ea o-apucă plânsul,
Parcă pieptu-i este strimt
De-a ei patimă-nfocată.
Ea plângea, râdea deodată,
Cu-a ei buze dulci și coapte
N-întuneric parcă-l cată,
Îmbătat de-amor și noapte.

– Ah, îi zice el cu dorul,
Lasă-ți haina ta regală, –
Gol în ochi-ți văd amorul,
Ah, arată-mi-te goală.
Atunci ea roșind se pleacă
Și sta piepții să-și disfacă
Și din sponci desprinde haina
Și în lună se dezbracă,
Dezvelind taină cu taină.

Ce frumoasă-i... Umed-albă,
Neted-dulce zugrăvit,
De pe sâni rotunzi o salbă
Ea în urmă a zvârlit,
Și se plimbă pe covoare
Moi cu micile-i picioare,
Păru-i curge la călcâie,
Iară luna zâmbitoare,
Poleind-o, o mângâie.

La picioare-i el s-aruncă,
Lângă el să vie-o roagă,
Ea s-așează dulce, pruncă,
Lângă el în mândră șagă,
Și el brațele și-ntinde,
Rumenește și s-aprinde,
Pe când ochii lui o sorb,
Dar nimic în braț nu prinde –
Căci frumoasa-i fără corp.

„Ah, gândi el cu turbare,
Tremurând învăpăiet,
Dulce zână, cum nu are
Corp frumos, precum o văd!“
– Asta n-o pot, că ce pipăi,
Numărul vieții o pripă-i,
Trecător, de unde-un șopot
Și ființa lor o clipă-i,
Eu eternă sunt și n-o pot!

El își scurge toată viața
Într-un chin, în nedormire,
Vecinic o avea în față
Blândă, dulce, în zâmbire,
Vecinic tinde a lui mână
Dup-imaginea-i divină,
Vrea s-o strângă, s-o omoare,
Dar deși de nuri e plină,
Totuși umbră-i ca din soare.

De dorința lui aprinsă,
Ce-a rămas neîmplinită,
El un an trăi la dânsa
Cu viața-i mistuită;
Dar pierind chiar din picioare,
Pierzând mintea care-l doare,
Dup-un an se-ntoarce iară
L-a lui casă răzătoare
Și la dulcea-i nevestioară.

Dară vai! cum îi părură
De urâte toate cele.
Nimic ochiul nu-i mai fură,
Nici simțirea lui în jele,
Toate-i par urâte, sure,
Într-un chip, într-o măsură,
Închircite și de rând,
Și nimic nu-i de măsura
Celor ce avea în gând.

Trist, retras, rănit de moarte,
S-ar fi-ntors l-acea frumseță,
Dar știa ce crudă soarte
Are-eterna-i tinereță.
Lânezind în gând și-n fire,
În muri triști de mânăstire
Ș-a închis chipu-i pierit,
Ș-adâncit în amintire
Și-n amor, el a murit.

1876

MELANCOLIE

Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă,
 Prin care trece albă regina nopții moartă.
 O, dormi, o, dormi în pace printre făclii o mie
 Și în mormânt albastru și-n pânze argintie,
 În mauzoleu-ți mândru, al cerurilor arc,
 Tu adorat și dulce al nopților monarc!
 Bogată în întinderi stă lumea-n promoroacă,
 Ce sate și câmpie c-un luciu vâl îmbracă;
 Văzduhul scânteiază și ca unse cu var
 Lucesc zidiri, ruine pe câmpul solitar.
 Și țintirimul singur cu strâambe cruci veghează,
 O cucuvaie sură pe una se așează,
 Clopotnița trosnește, în stâlpi izbește toaca,
 Și străveziul demon prin aer când să treacă,
 Atinge-ncet arama cu zimții-aripei sale
 De-auzi din ea un vaier, un aiurit de jale.

Biserica-n ruină

Stă cuvioasă, tristă, pustie și bătrână,
 Și prin ferestre sparte, prin uși țiuie vântul –
 Se pare că vrăjește și că-i auzi cuvântul –
 Năuntrul ei pe stâlpii-i, păreți, iconostas,
 Abia conture triste și umbre au rămas;
 Drept preot toarce-un greier un gând fin și obscur,
 Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur.

.....
 Credința zugrăvește icoanele-n biserici –
 Și-n sufletu-mi pusese poveștile-i feerici,
 Dar de-ale vieții valuri, de al furtunii pas
 Abia conture triste și umbre-au mai rămas.
 În van mai caut lumea-mi în obositul creier,
 Căci răgușit, tomnatec, vrăjește trist un greier;
 Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiu,
 Ea bate ca și cariul încet într-un sicriu.
 Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură
 Încet repovestită de o străină gură,
 Ca și când n-ar fi viața-mi, ca și când n-aș fi fost.

Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost
De-mi țin la el urechea – și rîd de câte-ascult
Ca de dureri străine?... Parc-am murit demult.

(Convorbiri Literare, X, 6, 1 septembrie 1876)

CRĂIASA DIN POVEȘTI

Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie;

S-adun flori în șezătoare
De painjen tort să rumpă,
Și anină-n haina nopții
Boabe mari de piatră scumpă.

Lângă lac, pe care norii
Au urzit o umbră fină,
Ruptă de mișcări de valuri
Ca de bulgări de lumină,

Dându-și trestia-ntr-o parte,
Stă copila lin plecată,
Trandafiri aruncă roșii
Peste unda fermecată.

Ca să vad-un chip, se uită
Cum aleargă apa-n cercuri.
Căci vrăjit demult e lacul
De-un cuvânt al sfintei Miercuri;

Ca să iasă chipu-n față,
Trandafiri aruncă tineri,
Căci vrăjiți sunt trandafirii
De-un cuvânt al sfintei Vineri.

Ea se uită.. Păru-i galben,
Fața ei lucesc în lună.
Iar în ochii ei albaștri
Toate basmele s-adună.

(Convorbiri Literare, X, 6, 1septembrie 1876)

LACUL

Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă;
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.

Și eu trec de-a lung de maluri,
Parc-ascult și parc-aștept
Ea din trestii să răsară
Și să-mi cadă lin pe piept;

Să sărim în luntrea mică,
Îngânați de glas de ape,
Și să scap din mână cârma,
Și lopețile să-mi scape:

Să plutim cuprinși de farmec
Sub lumina blândeii lune –
Vântu-n trestii lin foșnească,
Unduioasa apă sune !

Dar nu vine... Singuratic
În zadar suspin și sufăr
Lângă lacul cel albastru
Încărcat cu flori de nufăr.

(Convorbiri Literare, X, 6, 1 septembrie 1876)

DORINȚA

Vino-n codru la izvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund.

Și în brațele-mi întinse
Să alergi, pe piept să-mi cazi,
Să-ți desprind din creștet vălul,
Să-l ridic de pe obraz.

Pe genunchii mei ședeai-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr înfiorate
Or să-ți cadă flori de tei.

Fruntea albă-n părul galben
Pe-al meu braț încet s-o culci,
Lăsând pradă gurii mele
Ale tale buze dulci...

Vom visa un vis ferice,
Îngâna-ne-vor c-un cânt
Singuratece izvoare,
Blânda batere de vânt;

Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri,
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.

(Convorbiri Literare, X, 6, 1 septembrie 1876)

CĂLIN
(File din poveste)
GAZEL

*Toamna frunzele colindă,
Sun-un grier sub o grindă,
Vântul jalnic bate-n geamuri
Cu o mână tremurândă,
Iară tu la gura sobei
Stai ca somnul să te prindă.
Ce tresari din vis deodată?
Tu auzi pășind în tindă –
E iubitul care vine
De mijloc să te cuprindă
Și în fața ta frumoasă
O să ție o oglindă,
Să te vezi pe tine însăși
Visătoare, surâzândă.*

I

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăritic,
Rumenind străvechii codri și castelul singuratic
Ș-ale râurilor ape, ce sclipesc fugind în ropot –
De departe-n văi coboară tânguiosul glas de clopot;
Pe deasupra de prăpăstii sunt zidiri de cetățuie,
Acățat de pietre sure un voinic cu greu le suie;
Așezând genunchi și mână când pe-un colț, când pe alt colț,
Au ajuns să rupă gratii ruginite-a unei bolți
Și pe-a degetelor vârfuri în ietacul tăinuit
Intră – unde zidul negru într-un arc a-ncremenit.
Ci prin flori întreșesute, printre gratii luna moale
Sfiicioasă și smerită și-au vărsat razele sale;
Unde-ajung par văruite zid, podele, ca de cridă,
Pe-unde nu – părea că umbra cu cărbune-i zugrăvită.
Iar de sus pân-în podele un paianjăn prins de vrajă
A țesut subțire pânză străvezie ca o mreajă;
Tremurând ea licurește și se pare a se rumpe,
Încărcată de o bură, de un colb de pietre scumpe.

După pânza de painjăn doarme fata de-mpărat;
Încată de lumină e întinsă în crivat.
Al ei chip se zugrăvește plin și alb: cu ochiu-l măsur
Prin ușoara-nvinețire a subțirilor mătăsur;
Ici și colo a ei haină s-a desprins din sponci ș-arată
Trupul alb în goliciunea-i curăția ei de fată.
Răsfiratul păr de aur peste perini se-mprăștie,
Tâmpla bate liniștită ca o umbră viorie.
Și sprâncenele arcate fruntea albă i-o încheie,
Cu o singură trăsură măiestrit le încondeie;
Sub pleoapele închise globii ochilor se bat,
Brațul ei atârnă leneș peste marginea de pat;
De a vârștii ei căldură fragii sânului se coc,
A ei gură-i descleștată de-a suflării sale foc.
Ea zâmbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri;
Iar pe patu-i și la capu-i presurați-s trandafiri.

Iar voinicul s-apropie și cu mâna sa el rumpe
Pânza cea acoperită de un colb de pietre scumpe;
A frumșeții haruri goale ce simțirile-i adapă,
Încăperile gândirii mai nu pot să le încapă.
El în brațe prinde fata, peste față i se-nclină,
Pune gura lui fierbinte pe-a ei buze ce suspină,
Și inelul scump i-l scoate de pe degetul cel mic –
Ș-apoi pleacă iar în lume năzdrăvanul cel voinic.

II

Ea a doua zi se miră cum de firele sunt rupte,
Și-n oglind-ale ei buze vede vinete și supte –
Ea zâmbind și trist se uită, șopotește blând din gură:
– Zburător cu negre plete, vin-la noapte de mă fură.

III

Fiecine cum i-e vrerea, despre fete samă deie-și –
Dar ea seamănă celora îndrăgiți de singuri ei-și.
Și Narcis văzându-și fața în oglinda sa, izvorul,
Singur fuse îndrăgitul, singur el îndrăgitorul.

Și de s-ar putea pe dânsa cineva ca să o prindă,
Când cu ochii mari, sălbateci se privește în oglindă,
Subțiindu-și gura mică și chemându-se pe nume
Și fiindu-și șie dragă cum nu-i este nime-n lume,
Atunci el cu o privire nălucirea i-ar discoasă
Cum că ea – frumoasa fată – a ghicit că e frumoasă.
Idol tu! răpire minții! cu ochi mari și părul des,
Pentr-o inimă fecioară mândru idol ți-ai ales!
Ce șoptește ea în taină când privește cu mirare
Al ei chip gingaș și tânăr, de la cap pân-la picioare?
„Vis frumos avut-am noaptea. A venit un zburător
Și strângându-l tare-n brațe, era mai ca să-l omor...
Și de-aceea când mă caut în păretele de-oglinzi,
Singurică-n cămăruță brațe albe eu întinz
Și mă-mbrac în părul galben, ca în strai ușor țesut,
Și zărind rotundu-mi umăr mai că-mi vine să-l sărut.
Și atunci de sfiiciune mi-iese sângele-n obraz –
Cum nu vine zburătorul ca la pieptul lui să caz?
Dacă boiul mi-l înmlădiu, dacă ochii mei îmi plac,
E temeiul că acestea fericit pe *el* îl fac.
Și mi-s dragă mie însămi pentru că-i sunt dragă lui –
Gură tu! învață minte, nu mă spune nimăru.
Nici chiar lui, când vine noaptea lângă patul meu tiptil,
Doritor ca o femeie și viclean ca un copil!“

IV

Astfel vine-n toată noaptea zburător la al ei pat.
Se trezi din somn deodată de sărutu-i fermecat;
Și atuncea când spre ușă el se-ntoarce ca să fugă,
Ea-l oprește-n loc cu ochii și c-o mult smerită rugă:
– O, rămâi, rămâi la mine, tu, cu viers duios de foc
Zburător cu plete negre, umbră fără de noroc
Și nu crede că în lume, singurel și rătăcit,
Nu-i găsi un suflet tânăr ce de tine-i îndrăgit.
O, tu umbră pieritoare, cu adâncii, triștii ochi,
Dulci-s ochii umbrei tale – nu le fie de diochi!
El s-așează lângă dânsa și o prinde de mijloc,
Ea șoptește vorbe arse de al buzelor ei foc:

– O, șoptește-mi – zice dânsul – tu cu ochii plini d-eres
Dulci cuvinte nențelese, însă pline de-nțeleș.
Al vieții vis de aur ca un fulger, ca o clipă-i,
Și-l visez, când cu-a mea mână al tău braț rotund îl pipăi,
Când pui capul tu pe pieptu-mi și bătaile îi numeri,
Când sărut cu-mpătimire ai tăi albi și netezi umeri
Și când sorb al tău răsuflet în suflarea vieții mele
Și când inima ne crește de *un* dor, de-o dulce jele;
Când pierdută razimi fruntea de-arzătorul meu obraz,
Părul tău bălai și moale de mi-l legi după grumaz,
Ochii tăi pe jumătate de-i închizi, mi-ntinzi o gură,
Fericit mă simt atuncea cu asupra de măsură.
Tu! !... nu vezi... nu-ți aflu nume... Limba-n gură mi se leagă
Și nu pot să-ți spun odată cât – ah! cât îmi ești de dragă!
Ei șoptesc, multe și-ar spune și nu știu de-unde să-nceapă,
Căci pe rând și-astupă gura când cu gura se adapă;
Unu-n brațele altuia, tremurând ei se sărută,
Numai ochiul e vorbareț, iară limba lor e mută,
Ea și-acopere cu mâna fața roșă de sfială,
Ochii-n lacrimi și-i ascunde într-un păr ca de peteală.

V

S-au făcut ca ceara albă fața roșă ca un măr,
Și atâta de subțire, să o tai c-un fir de păr.
Și cosița ta bălaie o aduni la ochi plângând,
Inimă fără- de nădejde, suflete bătut de gând,
Toată ziua la fereastră, suspinând, nu spui nimică,
Ridicând a tale gene, al tău suflet se ridică;
Urmărind pe ceruri limpezi cum plutește-o ciocârlie,
Tu ai vrea să spui să ducă către dânsul o solie,
Dar ea zboară... tu cu ochiul plutitor și-ntunecos
Stai cu buze discleștate de un tremur dureros.
Nu-ți mai scurge ochii tineri, dulcii cerului fiaștri,
Nu uita că-n lacrimi este taina ochilor albaștri.
Stele rare din tărie cad ca picuri de argint,
Și seninul cer albastru mândru lacrimile-l prind;
Dar dacă ar cădea toate, el rămâne trist și gol,
N-ai putea să faci cu ochii înălțimilor ocol –

Noaptea stelelor, a luni, a oglinzilor de râu
Nu-i ca noaptea cea mocnită și pustie din sicriu;
Și din când în când vărsate, mândru lacrimile-ți șed,
Dar de seci întreg izvorul, atunci cum o să te văd?
Prin ei curge rumenirea, mândră, ca de trandafiri,
Și zăpada viorie din obraji tăi subțiri –
Apoi noaptea lor albastră, a lor dulce vecinicie,
Ce ușor se mistuiește prin plânsorile pustie..
Cine e nerod să ardă în cărbuni smarandul rar
Ș-a lui vecinică lucire s-o strivească în zadar?
Tu-ți arzi ochii și frumseța.. Dulce noaptea lor se stânge,
Și nici știi ce pierde lumea. Nu mai plânge, nu mai plânge!

VI

O, tu crai cu barba-n noduri ca și câlții când nu-i perii,
Tu în cap nu ai grăunțe, numai pleavă și puzderii.
Bine-ți pare să fii singur, crai bătrân fără de minți,
Să oftezi dup-a ta fată, cu ciubucul între dinți?
Să te primbli și să numeri scânduri albe în cerdac?
Mult bogat ai fost odată, mult rămas-ai tu sărac!
Alungat-o-ai pe dânsa, ca departe de părinți
În coliba împistrită ea să nasc-un pui de prinț.
În zadar ca s-o mai cate tu trimiți în lume crainic,
Nimeni n-a afla locașul unde ea s-ascunde tainic.

VII

Sură-i sara cea de toamnă; de pe lacuri apa sură
Înfunda mișcarea-i creață între stuf la iezătură;
Iar pădurea lin suspină și prin frunzele uscate
Rânduri, rânduri trece-un freamăt, ce le scutură pe toate.
De când codrul, dragul codru, troienindu-și frunza toată,
Își deschide-a lui adâncuri, fața luni să le bată,
Tristă-i firea, iară vântul sperios vo creangă farmă –
Singuratece izvoare fac cu valurile larmă.
Pe potica dinspre codri cine oare se coboară?
Un voinic cu ochi de vultur lunga vale o măsoară.
Șapte ani de când plecat-ai, zburător cu negre plete,

Și-ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!
Și pe câmpul gol el vede un copil umblând desculț
Și cercând ca să adune într-un cârd bobocii mulți.
– Bună vreme, măi băiete! – Mulțămim, voinic străin!
– Cum te cheamă, măi copile? – Ca pe tată-meu – Călin;
Mama-mi spune câteodată, de-o întreb: a cui-s, mamă?
„Zburătoru-ți este tată și pe el Călin îl cheamă.“
Când l-aude, numai dânsul își știa inima lui,
Căci copilul cu bobocii era chiar copilul lui.
Atunci intră în colibă și pe capătu-unei laiți,
Lumina cu mucul negru într-un hârb un roș opaiț;
Se coceau pe vatra sură două turte în cenușă,
Un papuc e sub o grindă, iară altul după ușă;
Hârâită, noduroasă, stă în colb râșnița veche,
În cotlon torcea motanul, pieptănându-și o ureche;
Sub icoana afumată unui sfânt cu comănac
Arde-n candel-o lumină cât un sâmbure de mac;
Pe-a icoanei policioară, busuioc și mint-uscată
Împlu casa-ntunecoasă de-o mireasmă pipărată;
Pe cuptiorul uns cu humă și pe coșcovii păreți
Zugrăvit-au c-un cărbune copilașul cel isteț
Purceluși cu coada sfredel și cu bețe-n loc de labă,
Cum mai bine i se șede unui purceluș de treabă.
O beșică-n loc de sticlă e întinsă-n ferăstruie
Printre care trece-o dungă mohorâtă și gălbuie.
Pe un pat de scânduri goale doarme tânăra nevestă
În mocnitul întuneric și cu fața spre fereastră.
El s-așează lângă dânsa, fruntea ei o netezește,
O dezmiardă cu durere, suspinând o drăgostește,
Pleacă gura la ureche-i, blând pe nume el o cheamă,
Ea ridică somnoroasă lungă genelor maramă,
Spăriet la el se uită... i se pare că visează,
Ar zâmbi și nu se-ncrede, ar răcni și nu cutează.
El din patu-i o ridică și pe pieptul lui și-o pune,
Inima-i zvâcnește tare, viața-i parcă se răpune.
Ea se uită, se tot uită, un cuvânt măcar nu spune,
Râde doar cu ochii-n lacrimi, spărietă de-o minune,
Și-apoi îi sucește părul pe-al ei deget alb, subțire,

Își ascunde fața roșă l-a lui piept duios de mire.
 El ștergarul i-l desprinde și-l împinge lin la vale,
 Drept în creștet o sărută pe-al ei păr de aur moale
 Și bărbia i-o ridică, s-uită-n ochii-i plini de apă,
 Și pe rând și-astupă gura, când cu gura se adapă.

VIII

De treci codri de aramă, de departe vezi albind
 Și-auzi mândra glăsuire a pădurii de argint.
 Acolo, lângă izvoară, iarba pare de omăt,
 Flori albastre tremur ude în văzduhul tămâiet;
 Pare că și trunchii vecinici poartă suflete sub coajă,
 Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă.
 Iar prin mândrul întuneric al pădurii de argint
 Vezi izvoare zdrumicate peste pietre licurind;
 Ele trec cu harnici unde și suspină-n flori molatic,
 Când coboară-n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic,
 Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
 În cuibar rotit de ape, peste care luna zace.
 Mii de fluturi mici albaștri, mii de roiuri de albine
 Curg în râuri sclipitoare peste flori de miere pline.
 Împlu aerul văratic de mireasmă și răcoare
 A popoarelor de muște sărbători murmuitoare.
 Lângă lacul care-n tremur somnoros și lin se bate,
 Vezi o *masă mare*-ntinsă cu făclii prea luminate,
 Căci din patru părți a lumii împărați și-mpărătese
 Au venit ca să serbeze nunta gingașei mirese;
 Feți-frumoși cu păr de aur, zmei cu solzii de oțele,
 Cititorii cei de zodii și șăgalnicul Pepele.
 Iată craiul, socru-mare, rezemat în jilț cu spată,
 El pe capu-i poartă mitră și-i cu barba pieptănată;
 Țapăn, drept, cu schiptru-n mână, șede-n perine de puf
 Și cu crengi îl apăr pagii de muscuțe și zăduf..
 Acum iată că din codru și Călin mirele iese,
 Care ține-n a lui mână mâna gingașei mirese.
 Îi foșnea uscat pe frunze poala lung-a albei rochii,
 Fața-i roșie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii;

La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale,
Care-i cade peste brațe, peste umerele goale.
Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă,
Flori albastre are-n păru-i și o stea în frunte poartă.
Socrul roagă-n capul mesei să poftască să se pună
Nunul mare, mândrul soare, și pe nună, mândra lună.
Și s-așează toți la masă, cum li-s anii, cum li-i rangul,
Lin vioarele răsună, iară cobza ține hangul.
Dar ce zgomot se aude? Bâzâit ca de albine?
Toți se uită cu mirare și nu știu de unde vine,
Până văd păinjenișul între tufe ca un pod,
Peste care trece-n zgomot o mulțime de norod.
Trec furnici ducând în gură de făină mării saci,
Ca să coacă pentru nuntă și plăcinte, și colaci;
Și albinele-aduc miere, aduc colb mărunț de aur,
Ca cercei din el să facă cariul, care-i meșter faur
Iată vine nunta-ntreagă – vornicel e-un grierel,
Îi sar purici înainte cu potcoave de oțel;
În veșmânt de catifele, un bondar rotund în pântec
Somnoros pe nas ca popii glăsuiește-ncet un cântec;
O cojiță de alună trag locuste, podu-l scutur,
Cu musteața răsucită șede-n ea un mire flutur;
Fluturi mulți, de multe neamuri, vin în urma lui un lanț,
Toți cu inime ușoare, toți șăgalnici și berbanți.
Vin țântării lăutarii, gândăceii, cărăbușii,
Iar mireasa viorică i-aștepta-ndărătul ușii.
Și pe masa-mpăratească sare-un greier, cranic sprinten,
Ridicat în două labe, s-a-nchinat bătând din pinten;
El tușește, își încheie haina plină de șireturi:
– Să iertați, boieri, ca nunta s-o pornim și noi alături.

(Convorbiri Literare, X, 8, 1 noiembrie 1876)

STRIGOI

I

... că trece aceasta ca fumul de pre pământ.
Ca floarea au înflorit, ca iarba s-au tăiat,
cu pânză se înfășură, cu pământ se acoperă.

Sub bolta cea înaltă a unei vechi biserici,
Între făclii de ceară, arzând în sfeșnici mari,
E-ntinsă-n haine albe, cu fața spre altar,
Logodnica lui Arald, stăpân peste avari;
Încet, adânc răsună cântările de clerici.

Pe pieptul moartei luce de pietre scumpe salbă
Și păru-i de-aur curge din raclă la pământ,
Căzuți în cap sunt ochii. C-un zâmbet trist și sfânt
Pe buzele-i lipite, ce vinete îi sunt,
Iar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Și lângă ea-n genunche e Arald, mândrul rege,
Scânteie desperarea în ochii-i crunți de sânge,
Și încâlcit e părul lui negru... gura-și strânge;
El ar răcni ca leii, dar vai! nu poate plânge.
De zile trei își spune povestea vieții-ntrege:

„Eram un copilandru. Din codri vechi de brad
Flămânzii ochi rotindu-i, eu mistuiam pământul,
Eu răzvrăteam imperii, popoarele cu gândul...
Visând că toată lumea îmi asculta cuvântul
În valurile Volgăi cercam cu spada vad.

Domnind semeț și tânăr pe roinicele stoluri,
Căror a mea ființă un semizeu părea,
Simțeam că universul la pasu-mi tresărea,
Și nații călătoare, împinse de a mea,
Împlut-au sperioase pustiul pân- la poluri.

Căci Odin părăsise de gheață nalta-i domă,
Pe zodii sângeroase porneau a lui popoară;
Cu creșetele albe, preoți cu pleata rară
Trezeau din codrii vecinici, din pace seculară
Mii roiuri vorbitoare, curgând spre vechea Romă.

Pe Nistru tăbărâsem poporul tău să-mpil;
Cu sfetnici vechi de zile mă-ntâmpinași în cale,
Ca marmura de albă, cu păr de aur moale;
În jos plecat-am ochii-naintea feței tale,
Stătând un îndărătnic – un sfiicios copil.

La blânda ta mustrare simt glasul cum îmi seacă...
Eu caut a răspunde, nu știu ce să răspund;
Mi-ar fi părut mai bine-n pământ să mă cufund,
Cu mânilor-amândouă eu fața îmi ascund
Și-ntâia dată-n viață un plâns amar mă-neacă.

Zâmbiră între dânșii bătrânii tăi prieteni
Și singuri ne lăsară... Te-ntreb într-un târziu,
Uitându-mă la tine, privind fără să știu:
„La ce-ai venit, regină, aicea în pustiu?
Ce cauți la barbarul sub streșina-i de cetini?”

Cu glasul plin de lacrimi, de-nduioșare cald,
Privindu-mă cu ochii, în care-aveai un cer,
Mi-ai zis: «Aștept din parte-ți, o, rege cavaler,
Că-mi vei da prins pe-acela ce umilit ți-l cer...
Eu vreau să-mi dai copilul zburdalnic – pe Arald.»

Și întorcându-mi fața, eu spada ți-am întins.
Pe plaiuri dunărene poporu-și opri mersul,
Arald, copilul rege, uitat-a Universul,
Urechea-i fu menită ca să-ți asculte viersul.
De-atunci, învingătoarea, iubit-ai pe învins.

De-atunci, fecioară blondă ca spicul cel de grâu,
Veneai la mine noaptea ca nimeni să te vadă

Și-nlănțuindu-mi gâtul cu brațe de zăpadă,
Îmi întindeai o gură deschisă pentru sfadă:
«Eu vin la tine, rege, să cer pe-Arald al meu.»

De-ai fi cerut pământul cu Roma lui antică,
Coroanele ce regii pe frunte le așează
Și stelele ce vecinic pe ceruri colindează,
Cu toate la picioare-ți eu le puneam în vază,
Dar nu-l mai vrei pe Arald, căci nu mai vrei nimică.

Ah! unde-i vremea ceea când eu cercam un vad
Să ies la lumea largă... și fost-ar fi mai bine
Ca niciodată-n viață să nu te văd pe tine –
Să fumege nainte-mi orașele-n ruine,
Să se-mplinească visu-mi din codrii cei de brad!“

Făcliile ridică, se mișc-în line pasuri,
Ducând la groapă trupul reginei dunărene,
Monahi, cunoscătorii vieții pământene,
Cu barbele lor albe, cu ochii stinși sub gene,
Preoți bătrâni ca iarna, cu gângavele glasuri.

O duc cântând prin tainiți și pe sub negre bolți,
A misticei religii întunecoase cete,
Pe funii lungi coboară sicriul sub părete,
Pe piatra prăvălită pun crucea drept pecete
Sub candela ce arde în umbra unui colț.

II

În numele sfântului
Taci, s-auzi cum latră
Cățelul pământului
Sub crucea de piatră.

Arald pe un cal negru zbura, și dealuri, vale
În juru-i fug ca visuri – prin nouri joacă lună –
La pieptu-i manta neagră în falduri și-o adună,

Movili de frunze-n drumu-i le spulberă de sună,
Iar steaua cea polară i-arată a lui cale.

Ajuns-a el la poala de codru-n munții vechi,
Izvoară vii murmură și saltă de sub piatră,
Colo cenușa sură în părăsita vatră,
În codri-adânci cățelul pământului tot latră,
Lătrat cu glas de zimbru răsună în urechi.

Pe-un jilț tăiat în stâncă stă țapăn, palid, drept...
Cu cărja lui în mână, preotul cel păgân;
De-un veac el șede astfel – de moarte-uitat, bătrân,
În plete-i crește mușchiul și mușchi pe al lui sân,
Barba-n pământ i-ajunge și genele la piept...

Așa fel zi și noapte de veacuri el stă orb,
Picioarele lui vechie cu piatra-mpreunate,
El numără în gându-i zile nenumărate,
Și fâlfâie deasupra-i, gonindu-se în roate,
Cu-aripile-ostenite, un alb ș-un negru corb.

Arald atunci coboară de pe-al lui cal. C-o mână
El scutură din visu-i moșneagu-ncremenit:
– O, mag, de zile vecinic, la tine am venit,
Dă-mi înapoi pe-aceea ce moartea mi-a răpit,
Și de-astăzi a mea viață la zeii tăi se-nchină.

Bătrânul cu-a lui cărjă sus genele-și ridică,
Se uită lung la dânsul, dar gura-nchisă-i tace;
Cu greu a lui picioare din piatră le desface,
Din tronu-i se coboară, cu mâna semn îi face
Ca-n sus să îl urmeze pe-a codrilor potică.

În poarta prăbușită ce duce-n fund de munte,
Cu cărja lui cea vechie el bate de trei ori,
Cu zgomot sare poarta din vechii ei ușori,
Bătrânul se închină... pe rege-l prind fiori,
Un stol de gânduri aspre trecu peste-a lui frunte.

În dom de marmuri negru ei intră liniștiți
Și porțile în urmă în vechi țâțâni s-aruncă,
O candelă bătrânul aprinde – para lungă
Se nalță-n sus, albastră, de flacăre o dungă.
Lucesc în juru-i ziduri ca tuciul lustruiți.

Și în tăcere crudă ei nu știu ce aștept...
Cu mâna-ntinsă magul îi face semn să șadă,
Arald cu moartea-n suflet, a gândurilor pradă,
Pe jeț tăcut se lasă, cu dreapta pe-a lui spadă,
În zid de marmur negru se uită crunt și drept.

Fantastic pare-a crește bătrânul alb și blând;
În aer își ridică a farmecelor vargă
Și o suflare rece prin dom atunci aleargă
Și mii de glasuri slabe încep sub bolta largă
Un cânt frumos și dulce – adormitor sunând.

Din ce în ce cântarea în valuri ea tot crește.
Se pare că furtuna ridică al ei glas,
Că vântul trece-n spaimă pe-al mărilor talaz,
Că-n sufletu-i pământul se zbate cu necaz –
Că orice-i viu în lume acum încremenește.

Se zguduie tot domul, de pare-a fi de scânduri,
Și stânci în temelie clătindu-se vedem,
Plânsori sfâșietoare împinse de blestem
Se urmăresc prin bolte, se cheamă, fulger, gem
Și cresc tumultuoase în valuri, rânduri, rânduri...

„Din inimă-i pământul la morți să deie viață,
În ochii-i să se scurgă scânteii din steaua lină,
A părului lucire s-o deie luna plină,
Iar duh dă-i tu, Zamolxe, sămânță de lumină,
Din duhul gurii tale ce arde și îngheață.

Stihii a lumii patru, supuse lui Arald,
Străbateți voi pământul și a lui măruntaie,

Faceți din piatră aur și din îngheț văpaie,
Să-nchege apa-n sânge, din pietre foc să saie,
Dar inima-i fecioară hrăniți cu sânge cald“.

Atuncea dinaintea lui Arald zidul piere;
El vede toată firea amestecat-afară –
Ninsoare, fulger, gheață, vânt arzător de vară –
Departa vede-orașul pe sub un arc de pară,
Și lumea nebunise gemând din răspuțere;

Biserica creștină, a ei catapeteasmă
De-un fulger drept în două e ruptă și tresare;
Din tainiță mormântul atuncea îi apare,
Și piatra de pe groapă crăpând în două sare;
Încet plutind se-nalță mireasa-i, o fantasmă...

O dulce întrupare de-omăt. Pe pieptu-i salvă
De pietre scumpe... părul i-ajunge la călcâie,
Ochii căzuți în capu-i și buze viorie;
Cu mânilor de ceară ea tâmpla și-o mângâie –
Dar fața ei frumoasă ca varul este albă.

Prin vânt, prin neguri vine – și nourii s-aștern,
Fug fulgerele-n lături, lăsând-o ca să treacă,
Și luna înnegrește și ceru-ncet se pleacă
Și apele cu spaimă fug în pământ și seacă –
Părea că-n somn un înger ar trece prin infern.

Priveliștea se stinge. În negrul zid s-arată,
Venind ca-n somn lunatic, în pasuri, line, ea ;
Arald nebun se uită – cu ochii o-nghițea,
Puternicele brațe spre dânsa întindea
Și-n nesimțire cade pe-a jilțului său spată.

Își simte gātu-atuncea cuprins de brațe reci,
Pe pieptul gol el simte un lung sărut de gheață,
Părea un junghi că-i curmă suflare și viață...

Din ce în ce mai vie o simte-n a lui brațe
Și știe că de-acuma a lui rămâne-n veci.

Și sufletul ei dulce din ce în ce-i mai cald...
Pe ea o ține-acuma, ce fu a morții pradă?
Ea-nlănțuiește gâtul-i cu brațe de zăpadă,
Întinde a ei gură, deschisă pentru sfadă:
„Rege-a venit Maria și-ți cere pe Arald!“

„Arald, nu vrei tu fruntea pe sânul meu s-o culci?
Tu zeu cu ochii negri... o, ce frumoși ochi ai!
Las- să-ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai,
Viața, tinerețea mi-ai prefăcut-o-n rai,
Las- să mă uit în ochii-ți ucizător de dulci.“

Și blânde, triste glasuri din vuiet se desfac,
Acușa la ureche-i un cântec vechi străbate,
Ca murmur de izvoare prin frunzele uscate,
Acuș o armonie de-amor și voluptate
Ca molcoma cadență a undelor pe lac.

III

„...cum de multe ori când mor oamenii,
mulți deîntr-acei morți zic se scoală de
se fac strigoi...“
Îndereptarea legii, 1652.

În salele pustie lumine roși de torții
Rănesc întunecimea ca pete de jeratic;
Arald se primblă singur, răsând, vorbind sălbatic
Arald, tânărul rece, e-un rege singuratic –
Palatu-i parc-așteaptă în veci să-i vie morții.

Pe-oglinzi de marmuri negre un negru nimatez.
A faclelor lucire răzbind prin pânza fină
Răsfâng o dureroasă lumină din lumină;
Zidirea cea pustie de jale pare plină
Și chipul morții pare că-n orice colț îl vezi.

De când căzu un trăsnet în dom... de-atunci în somn
Ca plumbul surd și rece el doarme ziua toată,
Pe inimă-i de-atuncea s-a pus o neagră pată –
Dar noaptea se trezește și ține judecată
Și-n negru-mbracă toate al nopții palid domn.

Un obrăzar de ceară părea că poartă el,
Atât de albă fața-i și-atât de nemișcată,
Dar ochii-i ard în friguri și buza-i sângerată,
Pe inima sa poartă de-atunci o neagră pată,
Iară pe frunte poartă coroană de oțel.

De-atunci în haina morții el și-a-mbrăcat viața
Îi plac adânce cânturi, ca glasuri de furtună;
Ades călare pleacă în mândre nopți cu lună,
Și când se-ntoarce, ochii lucesc de voie bună,
Pân- ce-un fior de moarte îl prinde dimineța.

Arald, ce însemnează pe tine negrul port
Și fața ta cea albă ca ceara, neschimbată?
Ce ai, de când pe sânu-ți tu porți o neagră pată,
De-ți plac făclii de moarte, cântare-ntunecată?
Arald! de nu mă-nșeală privirea, tu ești mort!

Și azi el se avântă pe calul său arab,
Și drumul, ca săgeții, îi dă peste pustie,
Care sub luna plină lucește argintie –
El vede de departe pe mândra lui Marie,
Și vântu-n codri sună cu glas duios și slab.

În părul ei de aur, rubine-nflăcărate,
Și-n ochii ei s-adună lumina sfintei mări –
S-ajung curând în cale, s-alătură călări,
Și unul înspre altul se pleacă-n dezmierdări –
Dar buzele ei roșii păreau că-s sângerate.

Ei trec ca vijelia cu aripi fără număr,
Căci caii lor aleargă alături, înspumați;

Vorbeau de-a lor iubire – iubire fără saț –
Ea se lăsase dulce și greu pe al lui braț
Și-și răzimese capul bălai de al lui umăr.

„Arald, nu vrei pe sânu-mi tu fruntea ta s-o culci?
Tu zeu cu ochii negri... O! ce frumoși ochi ai...
Las- să-ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai...
Viața, tinerețea mi-ai prefăcut-o-n rai –
Las- să mă uit în ochii-ți ucizători de dulci!“

Miroase-adormitoare văzduhul îl îngreun,
Căci vântul adunat-a de flori de tei troiene,
Și le așterne-n calea reginei dunărene.
Prin frunze aiurează șoptirile-i alene,
Când gurile-nsetate în sărutări se-mpreun.

Cum ei mergând alături se ceartă și se-ntreabă,
Nu văd în fundul nopții o umbră de roșeață,
Dar simt că-n al lor suflet trecu fior de gheață,
De-a morții gălbeneală pieriți ei sunt la față...
Ei simt c-a lor vorbire-i mai slabă, tot mai slabă.

„Arald! strigă crăiasa – las- fața să-mi ascund,
N-auzi tu de departe cucoșul răgușit?
O zare de lumină s-arată-n răsărit,
Viața trecătoare din pieptu-mi a rănit...
A zilei raze roșii în inimă-mi pătrund.“

Arald încremenise pe calu-i – un stejar –
Păinjenit e ochiu-i de-al morții glas etern,
Fug caii duși de spaimă și vântului s-aștern,
Ca umbre străvezie ieșite din infern
Ei zboară... Vântul geme prin codri cu amar.

Ei zboar-o vijelie, trec ape fără- de vad.
Naintea lor se nalță puternic vechii munți,
Ei trec în răpejune de râuri fără punți,
Coroanele în fugă le fulgeră pe frunți,
Naintea lor se mișcă pădurile de brad.

Din tronul lui de piatră bătrânul preot vede
Și-n vânturi el ridică adâncul glas de-aramă,
Pe soare să-l oprească el noaptea o recheamă,
Furtunelor dă zborul, pământul de-l distramă...
Târziu! căci faptul zilei în slavă se repede!

Pornește vijelia adâncu-i cânt de jale,
Când ei soseau alături pe cai încremeniți,
Cu genele lăsate pe ochi păinjeniți –
Frumoși erau și astfel de moarte logodiți –
Și-n două laturi templul deschise-a lui portale.

Călări ei intră-nuntru și porțile recad;
Pe veci pieriră-n noaptea mărețului mormânt
În sunete din urmă pătrunde-n fire cânt,
Jelind-o pe crăiasa cu chip frumos și sfânt,
Pe-Arald, copilul rege al codrilor de brad.

Bătrânu-și pleacă geana și iar rămâne orb,
Picioarele lui vechie cu piatra se-mpreună,
El numără în gându-i și anii îi adună,
Ca o poveste-uitată Arald în minte-i sună,
Și peste capu-i zboară un alb ș-un negru corb.

Pe jilțul lui de piatră înțepenește drept
Cu cârja lui cea veche preotul cel păgân
Și veacuri înainte el șede-uitat, bătrân,
În plete-i crește mușchiul și mușchi pe al lui sân,
Barba-n pământ i-ajunge și genele în piept.

(Convorbiri Literare, X, 9, 1 decembrie 1876)

RIME ALEGORICE

Corabia vieții-mi, grea de gânduri,
De stânca morții risipită-n scânduri,

A vremei valuri o lovesc și-o sfarmă
Și se izbesc într-însa rânduri-rânduri.

Iar eu pe-un țarm pustiu murii în pace.
Deasupra frunții-mi luna-n nouri zace,
Trecând încet pustiile Saharei
Și luminând o lume care tace.

La miezul nopții vezi pustia plană
Născând de suptu-i mândră caravană
De morți în văluri lungi și, trează,
Mergând încet spre-un vis: Fata-morgana.

Într-adevăr: adânca depărtare
Arată un palat numai splendoare.
Printre ferești pătrunde o lumină;
Perdelele-i păreau muiate-n soare.

De prin deșerturi lungi și depărtate,
În șiruri vin scheletele uscate.
Pustiu-atunci, cu caravane-sate,
Dormea ca mort sub luna care bate.

O caravană lângă mine trece,
Naintea ei vine-o suflare rece.
În șiruri lungi se strecur și se strecur:
Eu număr unul, număr doisprezece.

Un chip atuncea de pe cal coboară.
La mine-ndreaptă-a lui privire-amară
Și fața slabă, tristă, adâncită
Ș-osoasa mână o întinde-avară.

Dar să mă mișc nu am nicidecum putere,
Căci țapăn mort eram și fără vrere.
Pleoapele-mi pe ochi erau lăsate,
Deși prin ele eu aveam vedere.

Iar umbra-n vălu-i de mătase sură
D-urechea mea și-apropie-a ei gură
Și-mi spune lin și-ncet povestea mare,
Ce ca un râu etern în minte-mi cură:

„Colo-n palat rezidă-o vrăjitoare
Și om cu ochii vii de-o vede moare;
Iar celor morți, lumina lor adâncă,
Li dă viața nopții trecătoare.

Deci vin și tu pe un schelet să-ncalici,
Să vezi palatu-i în lumini opalici;
De șirul nostru să te ții în urmă
Pân- la grădina ei cu flori italici.

Și iată vălul meu ți-l dau – pe față
Să-l pui, s-acoperi ochii tăi de gheață,
Ca nu cumva să se topească iute
De a privirei ei tiranică dulceață.“

Mă sui și plec... o umbră sunt din basme
Și o fantasmă sunt între fantasme,
Prin mâna mea de o ridic se vede
Ca și prin corpul străveziei iasme.

Din ce în ce cu toții se apropii.
Grădini lucesc și flori creșteau cu snopii,
Iar roua curge în briliante umezi –
Din crengi de arbori luminează stropii.

Pe scări de marmur ne suim cu toții
Și morți-și caut prin coloane soții:
Sunt tineri unii ca iubirea moartă,
Iar alți au barbe albe ca preoții.

Dar toți cu toții sunt de om ruine
Și risipiți din cărduri beduine
Au fost găsit amara, cruda moarte
Într-un pustiu arzând și fără fine.

Vorbesc încet... ca-n somn... și vorba sună
Ca frunze-uscate cari vântu-adună,
Sau ca murmurul cel vrăjit de ape
Când peste codri-apare blonda lună.

Deodată-n două șirul se desface.
În fund apare-un mândru chip ce tace;
Cu roșii flori de mac în păru-i negru,
Cu ochii-nchiși un semn cu mâna-mi face.

Eu o urmez prin galerii înalte.
Izvoare vii din vase stau să salte
Și lângă ele nimfele de marmur,
Făpturi cerești unor măiestre dalte.

Pe lucii muri auritele pilastre.
În jurul lor sunt așezate glastre,
Din care cresc bogate-ntunecoase
Ici roze negre, colo flori albastre

Și pe ferești perdele de purpură.
Un miros răcoros simțirea-mi fură;
Deschisă lin e ușa unei sale
Și noi minuni uimiții ochi văzură.

Un pictor a-nflorit plafonul, murii,
Cu basme mândre, cu frumoase hurii
Și din cățui de-argint, copăr miroase
Cu fum albastru formele picturii.

Iar pe-un divan, ascuns între perdele
Albastre, înfoiate și cu stele,
Ședea regina basmelor măiastră –
Lumină lumea gândurilor mele.

Ea înșira mărgăritare-n poale
Și pe-un covor persan, frumos și moale,
Ea-ntinde surânzând ca-n vis și leneș
A ei picioare de zăpadă – goale.

Ochii adânci ca două basme-arabe
Samăn cu-aceia ai reinei Sabbe,
Cum împăratul Solomon îi scrie,
Cu-a lor priviri de-ntunecime slabe.

Cu ochi pe jumătate-nchiși surâde:
– Deși privirea-mi pe cei vii ucide,
Te uită lung la mine, tu, ce mort ești,
Pân-al tău suflet ochii va deschide.

L-al tău mormânt tu ești în pragul porții,
Dar să te stingi nu este voia sorții,
Ci-n fața mea să lași încet să-ți cadă
De pe-ai tăi ochi de gheață vălul morții.

Îngenunchind atunci am zis în sine-mi:
„O, dulce chip, cu mâna fruntea ține-mi
Și de pe ochi ia-mi vălul trist și rece,
Căci simt bătaia renviatei inimi.“

Și de pe ochii-mi cade ceața sură
Și noi minuni uimiții ochi văzură,
Căci înaintea mea stai vrăjitoare
Și basmu-ascuți cu zâmbetul pe gură.

*

Ș-atuncea pier anticele portale.
În jurul meu iluminate sale
Și-n loc de morți ființe vii, ce vesel,
Cu hohot râd – serbează bacanale.

Unde-s acum fantasticele șeme
Prin care luna străbătea-ntr-o vreme?
Acele mii risipuri din pustie
Trăiesc... nici unul moartea nu și-o teme.

Când ar avea moarte o vecinicie
De-amor, de viață și de nebunie,

Ei nu s-ar veseli atât de tare
Precum o fac în astă moarte vie.

Ici vezi femeia plină și bălaie
Ce lasă-ncet să cadă a ei straie;
Zâmbind rămâne-n mijlocul mulțimei
Precum ar fi ieșit din caldă baie.

Ici una oacheșă se-ntinde-alene
În brațu-unui bărbat ce, de sub gene,
Ș-aruncă ochi-ntunecoși sălbateci,
Setoși de patimi c-ale unei hiene.

Iar una stă cu ochii ei să soarbă
Pe-un vechi ostaș cu-ntunecime oarbă
Și degețele fine ca de ceară
Și-mpleticește-n a lui neagră barbă.

Un râs, un chiot, o vuire multă –
Cu toții strigă, nimeni nu ascultă;
Oări frenetici sunt o dezmierdare
Și dezmierdarea deveni insultă.

Toți se iubesc – ș-o spun în gura mare.
Toți au făcut din viață sărbătoare:
De măști râzânde lumea este plină,
De comedanți și de femei ușoare.

Murmure doar s-aud de prin unghere,
Unde cu glasul blând amantul cere,
Pe când iubita gura ei, uscată
De sărutări, deschide la plăcere.

Ce-i lumea asta mă întreb acum:
Au nebunit-au, sau domnește ciurma?
De-acopăr moartea, ranele hidoase
Cu râs, cu-amorul, cu beții, cu gluma?

„Ba nu – răspunse-atunci Șeherezade –
Nu, nu îi vezi așa precum se cade;
Viața lor un vis al morții este,
Azi pradă ei, iar mâni ea o să-i prade.

Ce afli-n lume? mii de generații.
Popoare mândre sau obscure nații
Demult pieriră și pe-a lor cenușă
Trăiește... cine?... ei! înmormâtații.

Moarte și viață, foaie-n două fețe:
Căci moartea e izvorul de viațe,
Iar viața este râul ce se-nfundă
În regiunea nepătrunsei cețe.

Femeia goală, cufundată-n perne,
Frumsețea ei privirilor așterne;
Nu crede, tu, că moare vreodată,
Căci e ca umbra unei vieți eterne.

Iubirea ta-i viață – a ei iubire
E viață iar și iar de omenire.
Voința ei ș-a ta de se-mpreună
Atunci e suflet în întreaga fire.“

EU NUMĂR, AH!, PLÂNGÂND

Eu număr, ah!, plângând:
– Al nopții miez sună –
Al despărțirii ceas
Adânc vibră.

Adio! scump-acum.
Al lunii disc senin
Din crengi de arbori mari
S-arată plin.

Abia din braț te las –
De trist abia mă duc,
Nainte-mi vecinic treci
Un blând năluc.

Și zi și noapte treci –
La tine-n veci gândesc,
Copil frumos și blond,
Ce mult iubesc!

Auzi: din codri cum
Izvoare prund răstorn
Și melancolic blând
Un glas de corn.

EA-ȘI URMA CĂRAREA-N CODRU

Ea-și urma cărarea-n codru.
Eu mă iau pe a ei urmă,
Când ajung cu ea alături
Răsuflarea-mi mi se curmă.

Mai răsuflu înc-o dată,
Zic o vorbă, ea tresare
Și se uită-n altă parte
Și răspuns de loc nu are.

Dar mereu de ea m-apropiu
Și vorbesc și îi dau sfaturi;
Ea se apără c-o mână
Și se uită tot în laturi.

Când pe talie-i pun brațul,
Ea se frânge, va să scape,
Dar o trag mereu spre mine,
Mai aproape, mai aproape.

Mai nu vrea și mai se lasă.
Capul ei mi-l pun pe umăr,
Pun pe ochii-nchiși, pe gură,
Sărutări fără de număr.

Și la piept o strâng mai tare.
Răsuflarea-mi se sfârșește;
O întreb de ce-i mâhnită,
O întreb de mă iubește.

Iar ea ochii și-i deschide
Mari, puternici, plutitori:
– Îmi ești drag din cale-afară,
Dar obraznic uneori.

DE CE MĂ-NDREPT Ș-ACUM...

De ce mă-ndrept ș-acum la tine iarăși?
Căci făr- de tine n-am de spus nimică...
Și azi nu-mi pasă lumea ce-o să zică
De-acest poem, în contră-mi, spre ocară-și.

De grija ei un fir de păr nu-mi pică...
Să ieie dar copiii mei în gheară-și;
Părerea ta, iubit și blond tovarăș,
De ea mă bucur și de ea mi-e frică.

Amor și moarte sunt în dușmănie:
Amic acestei des am căutat-o,
Ci-n drumul ei m-am dat, copilo, ție...

Viața mea din nou ai câștigat-o
Și orice road-a ei și armonie
A ta-i cu drept: deci și pe-aceasta – iat-o!

GÂNDIND LA TINE

Gândind la tine fruntea-acum mă doare.
Nu știu ce rost mai are-a mea viață
Când n-am avut o clipă de dulceață:
Amar etern și visuri pieritoare !

De ce în noapte glasul tău îngheață !
Vedea-vor ochii-mi înc-o dată oare
Frumosul trup, – femeie zâmbitoare ! –
Ce mi-a fost dat să-l strâng o clipă-n brață ?

Tu, blond noroc al unui vis deșert,
Tu, visul blond unui noroc ce nu e,
De-i mai veni, să știi că nu te iert.

Căci dorul meu muștrări o să-ți tot spuie
Și sărutându-te am să te cert
Cu dezmierdări cum n-am spus nimăruie.

CĂRȚILE

Shakespeare ! adesea te gândesc cu jale,
Prieten blând al sufletului meu;
Izvorul plin al cânturilor tale
Îmi sare-n gând și le repet mereu.
Atât de crud ești tu, ș-atât de moale,
Furtună-i azi și linu-i glasul tău;
Ca Dumnezeu te-arăți în mii de fețe
Și-nveți un ev cum poate să te-nvețe.

De-aș fi trăit când tu trăiai, pe tine
Te-aș fi iubit atât – cât te iubesc ?
Căci tot ce simt, de este rău sau bine,
– Destul că simt – tot ție-ți mulțumesc.
Tu mi-ai deschis a ochilor lumine,

M-ai învățat ca lumea s-o citesc,
Greșind cu tine chiar, iubesc greșala:
S-aduc cu tine mi-este toată fala.

Cu tine da... căci eu am trei izvoară
Din care toată mintea mi-o culeg:
Cu-a ta zâmbire, dulce, lină, clară
A lumii visuri eu ca flori le leg;
Mai am pe-un înțelept... cu-acela iară
Problema morții lumii o dezleg;
Ș-apoi mai am cu totul pentru mine
Un alt maestru, care viu mă ține...

Dar despre-acela, ah, nici vorbă nu e.
El e modest și totuși foarte mare.
Să tacă el, să doarmă ori să-mi spuie
La nebunii – tot înțelept îmi pare.
Și vezi, pe-acesta nu-l spun nimănuie.
Nici *el* nu vrea să-l știe orișicare,
Căci el vrea numai să-mi adoarmă-n brață
Și decât tine mult mai mult mă-nvață!

PE GÂNDURI ZIUA...

Pe gânduri ziua, noaptea în veghere,
Astfel viața-mi tot în chinuri trece –
Va vrea natura oare să se plece
La ruga mea – să-mi deie ce i-oi cere?

Nimic nu-i cer decât mormântul rece,
Repaos lung la lunga mea durere –
Decât să port iubirea-mi în tăcere,
Mai bine ochiu-mi moartea să mi-l sece.

Căci lumea e locașul pătimirei:
Un chin e valu-i, iară gândul spuma,
Dureri ascunse farmecele firei.

O dată te-am văzut – o clipă numa –
Și am simțit amarul omenirei...
Ce-am folosit că-l știu și eu acuma?

TU CEI O CURTENIRE...

Tu cei o curtenire
În glumă – și dorești
Să-ți spun a mea iubire
În versuri franțuzești.

Dar eu sunt melancolic
Și nu știu să răspund.
Nu pot să-mbrac în glume
O taină ce ascund.

Tu râzi și-ți razemi capul
De umăru-mi încet,
Și-n ochii mei îmi cauți,
Vicleano, așa cochet.

Tu vezi că în iubire
Nu știu ca să glumesc;
Nu-ți pare oare bine
C-atâta te iubesc?

DORMI!

De ce te temi? au nu ești tu cu mine?
Las- ploaia doar să bată în ferești –
Las- vântul trist prin arbori să suspine,
Fii liniștită tu! Cu mine ești.

Ce te-ai sculat și te uiți în podele?
Uimită pari și pari a aștepta.

Nu poți vedea cu ochii printre ele –
Vrei să-ți aduci aminte de ceva?

Lasă-te-n perini – eu îți voi da pace.
Dormi tu – și lasă să rămân deștept.
Pe când citesc, întotdeauna-mi place,
Din când în când să cat la tine drept,

Să văd cum dormi... să te admir cu drag...
Cu gura-abia deschisă-ncet respiri,
De pe condei eu mân-atunci retrag.
Pătrunde pacea tristele-mi gândiri.

Frumoasă ești... o prea frumoasă fată.
Ca marmura de albă-i a ta față.
Îmi vine să alerg la tine-ndată
Ș-astfel cum dormi să te cuprind în brață.

Dar te-ai trezit... păcat! și nu mă-ndur.
Dormi liniștit c-un braț pe după cap.
Din când în când cu ochiul eu te fur,
Din când în când din mână cartea scap.

Și-s fericit... Pulsează lunga vreme
În orologi cu pașii uniformi...
De ce te temi? Cu mine nu te teme!
De nu te culci, te culc cu sila... Dormi!

ÎN FEREAȘTA DESPRE MARE

În fereașta despre mare
Stă copila cea de crai –
Fundul mării, fundul mării
Fură chipul ei bălai.

Iar pescarul trece-n luntre
Și în ape vecinic cată –

Fundul mării, fundul mării,
Ah! demult un chip i-arată.

„Spre castel vrodată ochii
N-am întors și totuși plâng –
Fundul mării, fundul mării
Mă atrage în adânc.“

IZVOR ȘI RÂU

Născute-abia izvoare stau de sfadă
Deprind copile oceanica lor limbă
Și trec spărgându-și albia lor strâmbă
Prin lunci mulțime și prin stânci grămadă.

Din munte-aleargă și la șes se plimbă
Colo-n cuiabar de ape fug să cadă,
Colo cu șir de valuri fac paradă,
Aceleași sunt deși mereu se schimbă.

Cu adâncimea apei s-adâncește
Din glasul lor a sunetului scară
Devine tristă, rânduri-rânduri crește.

Pân- ce urnindu-se în marea-amară
Un fluviu mândru ce-ostenit mugește
Trecutul glas cu totul și-l uitară.

COBORÂREA APELOR

Din munți bătrâni și din păduri mărețe
Se nasc izvoare, ropotind se plimbă,
Deprind pe rând oceanica lor limbă
Și sunt în codri pustnici cântărețe.

Spărgând prin stânce albia lor strâmbă,
Se legăn line și fac valuri crețe.
În drumul lor ia firea mii de fețe –
Aceleași sunt, deși mereu se schimbă.

Dar cu adâncul apei s-adâncește
În glasul lor a sunetului scară.
Devine tristă – rânduri-rânduri crește,

Pân- ce urnindu-se în marea-amară
– Ca fluviu mândru, ce-ostenit mugește –
Al tinereții dulce glas demult uitară.

MARIA TUDOR

De ce cu ochii-ncremeniți sub bolte
De marmur – tu-l privești cu spaimă crudă?
Pândești ca leii, fruntea ta asudă
Și pumnu-ți vra mânia-i s-o dezvolte.

Secerătorul tău l-ai pus la trudă
Și snopi de viețe sunt a lui recolte;
Pentru-al lui cap ai înfruntat revolte
Și astăzi simți că strângi la piept pe-o Iudă.

Te-nalță-n cer invidia vulgară
Căci știi din lorzii junghiați a face
Lui Fabiano a mărireii scară.

Tu ești regină și astfel îți place.
Cine te vede, slab obraz de ceară,
Știind furtuna vieții tale – tace.

DE VORBIȚI MĂ FAC CĂ N-AUD...

De vorbiți mă fac că n-aud,
Nu zic ba și nu vă laud:

Dăntuiți precum vă vine,
Nici vă șuier, nici v-aplaud;
Dară nime nu m-a face
Să mă ieu dup-a lui flaut;
E menirea-mi: adevărul
Numa-n inima-mi să-l caut.

E ÎMPĂRȚITĂ OMENIREA...

E împărțită omenirea
În cei ce vor și cei ce știu.
În cei dentâi trăiește firea,
Ceilalți o cumpănesc ș-o scriu.
Când unii țese haina vremii,
Ceilalți a vremii coji adun:
Viața unii dau problemei,
Ceilalți gândirei o supun.

Dar pace este între dânșii:
Ce unii fac iau alți-aminte.
Căci până azi domnește-ntr-înșii
A cărții tale graiuri sfinte.
N-a intrat viermele-ndoielii,
Copil e ochiul lor când vede,
Căința văd urmând greșelii,
Căci omul tot în tine crede.

Al răului geniu arate-mi
Un om din viță pământească,
Ce-ar fi-ncercat ale lui patemi
Naintea ta să-ndreptățească;
Căci buni și răi trăiesc în tine,
Cuvântul tău e calea lor –
De-a lor abateri li-i rușine,
Căci tu ești ținta tuturor.

Virtutea nu mai e un merit,
Căci merit nu-i când nu e luptă.

Asupra ta ei nu se-ntărât
Cu viața-n joc, cu mintea ruptă;
Mânând cu anii colbul școlii,
Ei cred fără-a fi înțeleș,
Din cărți străvechi roase de molii
Își împlu mintea cu eres.

Ei nu pătrund a ta mărire –
Minune-i pentru dânșii tot.
Necercetând nimic în fire,
Nimic nu știu, nimic nu pot;
Căci nu-i supusă lămuririi
Gândirea-n capul înțelept –
La toate farmecele firii
Se bat cu mânila pe piept.

Urmând a cărților străveche
Statornic, nemișcat învăț,
E surdă azi a lor ureche
Privindu-ți firea cu dispreț;
Legată-n lanț e a lor minte
Și rodul minții e sălbatec,
Se plac în mistice cuvinte
Și-esplică totul enigmatic.

URECHE

Pișcată-ți este mâna ta de streche
De miști în veci condeiul pe hârtie
Compune-un șir sau fabrică o mie
Că ești un cap de prost e veste veche.

Dac-ai avea de spus ceva ai scrie:
Nimic nu poți tu să ne zici, Ureche –
Cu Pantazi rămâi în veci păreche,
Tu izvodești, cel mult, ce dânșul știe.

Ți-asamăn capul unei vii paragini
Și vânt și pleavă sunt a tale scrieri
De zei lipsite sunt a tale pagini.

Zadarnic paiul sec al minții trieri
Drapându-i nula ei cu mult-imagini
Nimic nu iese dintr-un dram de crieri.

SONET SATIRIC

Pișcată-ți este mâna ta de streche,
De miști în veci condeiul pe hârtie –
Durează-un șir sau fabrică o mie:
Cuvinte-nouă-or fi, dar blaga veche.

Ce are-n gând un om, aceea scrie,
Nimica nou tu n-ai de spus, Ureche,
Cu Pantazi fiind pe veci păreche,
Tu izvodești, cel mult, ce dânsul știe.

Ți-asamăn fruntea unei vii paragini
Și vânt și pleavă sunt a tale scrieri,
De zei lipsite, vai! a tale pagini.

Zadarnic paiul sec al minții-l trieri,
Drapându-i golul ei cu reci imagini:
Nimic nu iese dintr-un dram de crieri.

AI NOȘTRI TINERI...

Ai noștri tineri la Paris învață
La gât cravatei cum se leagă nodul,
Ș-apoi ni vin de fericesc norodul
Cu chipul lor isteț de oaie creață.

La ei își cască ochii săi nerodul,
Că-i vede-n birje răsucind mustață,

Ducând în dinți țigara lungăreață...
Ei toată ziua bat de-a lungul Podul.

Vorbesc pe nas, ca saltimbanci se strâmbă:
Stâlpi de bordel, de crâșme, cafenele
Și viața lor nu și-o muncesc – și-o plimbă.

Ș-aceste mărfuri fade, ușurele,
Ce au uitat pân- și a noastră limbă,
Pretind a fi pe cerul țării: stele.

ÎN LIRĂ-MI GEME ȘI SUSPIN-UN CÂNT

În liră-mi geme și suspin-un cânt,
Căci eu îmi vărs acum veninu-n vânt.
Prin minte-un stol de negre gânduri trec:
Spre casa cea din patru scânduri plec,
Gemând, plângând eu fruntea pun pe mâni,
Se rumpe suflet, mi se rupe sân,
Scăpare caut în zădar de chin...
Să stângi un dor ce-n sânu-mi arde – vin!

Când te doresc eu cânt încet-încet:
Plec capul la pământ încet-încet
Și glasul meu răsună tânguios
Ca tristul glas de vânt încet-încet.
Și orice vis, orice dorinț-a mea
Eu singur le-am înfrânt încet-încet.
Săgeata doar a crudului amor
În suflet mi-o împlânt încet-încet
Și simt veninul pătrunzând adânc...
Cu sângele-l frământ încet-încet
Și nu-mi rămâne decât să pornesc
Spre al meu trist mormânt încet-încet.

AH, CERUT-AM DE LA ZODII

Ah, cerut-am de la zodii,
De l-al sorții mele faur,
Dulcii sânului tău rodii
Ș-al tău cap scăldat în aur.

Ș-ale tale mâni de ceară,
Fruntea-mi rece să dezmierzi,
Fața albă-n părul galbăn
Și îndărătnici ochii verzi.

Ș-astăzi tu debunăvoie
Fericită-n brațe cazi-mi;
Capul tău scăldat în aur
De-al meu umăr tu îl razimi.

Astăzi tu de bună voie
Îmi întinzi dulcea ta gură:
Soartea mi le-a dat pe toate
Cu asupra de măsură.

AZI E ZI ÎNTÂI DE MAI

Azi e zi întâi de mai,
Azi e ziua de Armindeni:
Eu te cat, drăguța mea,
Eu te caut pretutindeni.

Eu te cer de la izvor,
De la codrul cel de brazi,
De la vântul ce lovi
Bălsămind al meu obraz.

Întreb munții cei înalți,
De la râuri eu te cer:

De-au văzut cumva ascuns
Al vieții-mi giuvaer.

Cu-al tău zâmbet răsfătat
Și cu dulcile cusururi,
Te-am iubit, copil drăguț,
Te-oi iubi de-acum și pururi.

Te iubesc fără de mputări,
Fără urmă de căire –
Dară, vai, nu te găsesc
Nicăire, nicăire.

CE ȘOPTEȘTI ATÂT DE TAINIC...

Ce șoptești atât de tainic,
Tu, izvor de cânturi dulci?
Repezind bălaia undă,
Floarea țărmlui o smulgi.

Și o duci, o duci cu tine,
Vâjâind încet pe prund;
Ale tale unde floarea
Cine știi unde-o ascund?

Astfel trece și viața-mi,
Dar o floare-n valuri nu e,
Nici nu spun ca tine doru-mi
Nimăruie, nimăruie.

Ci eu trec tăcut ca moartea,
Nu mă uit la vechii munți;
Scrisă-i soarta mea în creții
Întristatei mele frunți.

Numai colo, unde teiul
Lasă floarea-i la pământ,

Eu încep să mișc din buze
Și trimit cuvinte-n vânt.

Vis nebun, deșarte vorbe!
Floarea cade, rece cântu-i
Și eu știu numai atâta
C-aș dori odat- să mântui!

FEMEIA?... MĂR DE CEARTĂ

Femeia? Ce mai este și acest măr de ceartă,
Cu masca ei de ceară și mintea ei deșartă,
Cu-nfricoșate patimi în fire de copilă,
Cu fapta fără noimă, când crudă, când cu milă,
A visurilor proprii eternă jucărie?
Un vis tu ești în minte-i – și astăzi te mângâie,
Iar mâne te ucide. Cu același răs pe buză
Ea azi ascultă șoapta-ți de-amor să o auză,
Iar mâni cu mii propuneri te chinuie și știe
Că orice nerv în tine îl rumpe și-l sfâșie.
Comediantă veche ca lumea – comedie
Ea joacă azi – juca-va de astăzi ani o mie,
Cu-aeșii mască mândră, netedă, mișcătoare –
Și cel iubit de dânsa azi râde, mâne moare.
Și astă nerozie, cruzime întrupată,
În lumea cea de chinuri ea oare ce mai cată –
Ea, cea ce nu gândește, gândind doară cu gura?
Căci sărutări și vorbe de-amor i-a dat natura,
Și râsul cel mai vesel, zâmbirea-mbătătoare,
Atâta-nțelepciune e-n gura ei de floare,
Atâta-nțelepciune pari a vedea, ș-atâta
Plăcere pare-a duce în inima-amărâta,
Când capul c-oboseală pe umăru-i și-l culci
Sau când te uiți în ochii-i ucizători de dulci,
Încât chiar mântuirea cea vecinică și-o sfermi
Și redevii un Sizif – sacrifici pentru viermi:

Să le compui în lume o haină-n generații –
Sacrifici și mândrie, și minte, și aspirații.
O, moarte, dulce-amică – sub mantia ta largă
Acoperi fericiții – și magica ta vargă
Atinge câte-o frunte de om, ce te dorește:
Îl face ca titanii, de tot desprețuiește,
Desprețuiește lumea, pe sine – și-n sfârșit –
Desprețuie gândirea că e desprețuit.
Privește astă viață ca pas spre mântuire,
Ocazie durerei, o lungă adormire
În inimi spăimântate – un chin și o povară,
Ce veacuri ce trecură pe umeri i-ncărcară.
A vieții comedie mișcată e de aur –
Când scena astei vieți e-al mântuirii faur.
Ironică e ziua ce vesel te privește
Pe când în fire-o ființă pe alta prigonește,
Ironică-i mișcarea a florilor în vânt
Când sug cu rădăcina viața din pământ;
Ironic e pământul – visternic de vieți
Când sânul lui ascunde semințe mii, răzlețe,
Cari ieșind odată l-a soarelui lumină,
Cu capul se salută, se sug cu rădăcină.
O luptă e viața și toată firea-i luptă,
Milioane de ființe cu ziua întreruptă
Susțin prin a lor moarte, hrănesc prin putrezire,
Acea frumoasă haină ce-acopere pe fire.
În van creați la vorbe și le-azvârliți în vânt:
Plodirea este rodul femeii pe pământ.
Priviți acele râsuri, zâmbiri, visări, suspine,
Dorința de plodire o samănă în tine.
Ce vă certați cu noaptea și buiguiți cu luna?
De-ți face-o, de nu-ți face-o... tot una e, tot una.
De nu-ți fi voi în lume din nou să prăsiți neamul
Oricare vită șuie, oricare tont e-Adamul
Vieței viitoare... și fie-un par de gard,
Femei rămâie-n lume, de doru-i toate ard.

O, moarte! – nu aceea ce-omori spre-a naște iară.
Ce umbră ești vieții, o umbră de ocară –

Ci moartea cea eternă în care toate-s una,
 În care tot s-afundă, și soarele și luna,
 Tu, care ești enigma obscurei conștiinți,
 Cuprins-abia de-o minte, din miile de minți,
 Tu, stingere! Tu, haos – tu, lipsă de viață,
 Tu, ce pân- și la geniu spui numai ce-i în cărți;
 O, slabă fulgerare... cea, cărui nu te teme,
 Îngheți nervul vieții din fugătoarea vreme,
 Când alții cu-a lor gânduri mereu în lume sapă,
 – Istorie e viața ce scrisă e pe apă –;
 Pe tine, dulce-amică, pe tine, întuneric,
 Tu, care c-o suflare stingi jocul cel feeric
 Al lumii sclipitoare – pe tine, gând de noapte,
 Te stinge o femeie cu tainicele-i șoapte.
 Nimic nu e în șoapta-i – știi tu ce ea șoptește?
 Ea nu mă vrea pe mine – pe tine te urăște
 Când îmi zâmbește mie, ea-atunci s-a pus la pândă:
 Tu ești jertfa la care țintește-a ei izbândă,
 Ea n-a știut vodată, că ce voiește-i alta –
 Că tu ești inamicu-i și că eu sunt unealta.
 Unealtă chinuită! unealtă de ocară,
 Când eu cunosc prea bine iubirea că-i amară,
 Mă mint pe mine însumi, doresc și cred c-amorul
 Folos mi-aduce mie... ~

CÂND TE-AM VĂZUT, VERENA...

Când te-am văzut, Verena, atunci am zis în sine-mi
 Zăvor voi pune minții-mi, simțirei mele lacăt,
 Să nu pătrundă dulce zâmbirea ta din treacăt
 Prin ușile gândirei, cămara tristei inemi.

Căci nu voiam să ardă pe-al patimilor rug
 Al gândurilor sânge și sufletu-n cântare-mi;
 Și nu voiam a vieții iluzie s-o sfaremi
 Cu ochii tăi de-un dulce, puternic vicleșug.

Te miri atunci, crăiasă, când tu zâmbești, că tac:
Eu idolului mândru scot ochii blânzi de șerpe,
La rodul gurii tale gândirile-mi sunt sterpe,
De cărnurile albe eu fălcile-ți dizbrac.

Și pielea de deasupra și buzele le tai.
Hidoasa căpățină de păru-i despoiată,
Din sânge și din flegmă scârbos e încheată.
O, ce rămase-atuncea naintea minții-mi? Vai!

Nu-mi mrejuiai gândirea cu perii tăi cei deși,
Nu-mi pătrundeai, tu idol, în gând vro dinioară;
Pentru că porți pe oase un obrăzar de ceară,
Păreai a fi-nceputul frumos al unui leș.

Oricât fii mlădioasă, oricum fie-al tău port,
Și blândă ca un înger de-ai fi cântat în psalme,
Sau dacă o heteră jucând băteai din palme,
Priveam deopotrivă c-un rece ochi de mort.

De dulcea iscodire eu mă feream în laturi.
În veci cătam în suflet mânia s-o întărt,
Ca lumea ș-a ei chipuri să-mi pară vis deșert
De muieresti cuvinte și lunecoase sfaturi.

Ușor te biruiește poftirea frumuseții,
Ziceam – și o privire din arcul cel cu gene
Te-nvață crud durerea ființei pământene
Și-n inimă îți bagă el viermele vieții.

Venin e sărutarea păgânei zâne Vineri,
Care aruncă-n inimi săgețile-ndulcirii,
Dizbărbătează mintea cu vâlul amăgirii –
Deci în zădar ți-i gura frumoasă, ochii tineri.

Decât să-ntind privirea-mi, ca mâni fără de trup,
Să caut cu ei dulcea a ochilor tăi vrajă,
În porțile acestea mi-oi pune mâna strajă,
De nu – atunci din frunte-mi mai bine să mi-i rup.

PIERDUT ÎN SUFERINȚA...

Pierdut în suferința nimicniciei mele,
Ca frunza de pe apă, ca fulgerul în haos,
M-am închinat ca magul la soare și la stele
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos;
Nimic să nu s-audă de umbra vieții mele,
Să trec ca o suflare, un sunet, o scânteie,
Ca lacrima ce-o varsă zadarnic o femeie...
Zadarnica mea minte de visuri e o schele.

Căci ce-i poetu-n lume și astăzi ce-i poetul?
La glasu-i singuratec s-asculte cine vra.
Necunoscut strecoară prin lume cu încetul
Și nimene nu-ntreabă ce este sau era...
O boabă e de spumă, un creț de val, un nume,
Ce timid se cutează în veacul cel de fier.
Mai bine niciodată el n-ar fi fost pe lume
Și-n loc să moară astăzi, mai bine murea ieri.

M-AI CHINUIT ATÂTA CU VORBE DE IUBIRE

M-ai chinuit atâta cu vorbe de iubire,
Cu sărutări aprinse și cu îmbrățișări!
Știai c-o măiestrie ce nu am cunoscut-o
Ca nervul cel din urmă în mine să-l trezești.
Demonic-dureroasă era acea simțire –
Dureri iar nu plăcere a tale sărutări...
Și pân-acum îmi pare că tu ești un băiat
Ce-n haine de femeie șiret s-a îmbrăcat.

Și Dumnezeu te știe... Tu ai un sân frumos,
Tu ai o gură plină și roșă voluptoasă;
Și părul tău cel negru în unde de-abanos
Ajunge pân- la șale în unde luminoase;
Și vorba ta e vie și ochiul lănguros
Și mâna ta cea fină e dulce, mângâioasă;

Și totuși mi se pare că-n fire-ți e-o greșală
De împli al meu suflet c-o boare de răceală.

Și știi, nefericito, că ochiul tău m-atrage
Ca un magnet – și totuși în taină îl respinge.
Credeam întâia dată că te iubesc –și-n urmă totuși simt
Că sângele meu este dușman la al tău sânge.
Ah! cine m-a pus oare să-ți spun într-un ceas rău
Că te iubesc... Iubirea de suflet nu te stinge
Cum stinge-astă simțire – ca și o piază rea –
Suflarea, mintea, pieptul, singurătatea mea.
Dar am lăsat eu iute al ființei tale cerc.
Ca dintr-un somn magnetic eu m-am trezit îndată...
Prezența ta vrodată în viața-mi n-am să cerc –
Căci de o dureroasă beție mă îmbată.
Nu știu nici ce gândiri am, nu știu nici unde merg
Și simt că toată firea îmi e întunecată...
Ai fi ucis și capul și inima din mine
Dacă-n a tale lațuri eu m-aș fi prins mai bine.

Cuvântu-mi pentru tine nu avea înțeles,
Cuvântul tău pe mine mă înciuda adânc.
Cu cât-amărăciune îți răspundeam ades,
Cum îmi plăcea în suflet ca să te fac să plângi
Și printr-o nedreptate părea că mă răzbun
Dacă din a mea cauză plângeai tu vrèodată.
Ah! sufletele noastre nu sunt de fel armonici
Și sunt ca două note cu totul discordante...

Cu tine numa-n lume putere-aș fără milă
Să fiu... Căci tu pe mine m-ai făcut slab și moale,
Cu-a tale vorbe vane pierdut-am seri ori zile...
M-ai speriat adesea cu-a tale gânduri goale...
Dar nici nu ești femeie... Un demon tu îmi pari,
Ce-ascunde foc din Tartar și-o cùmplită receală.
Făr- nici o armonie e toată viața ta;
Tu ești cumplit de bună, cum ești cumplit de rea.

Cum mulțămesc eu soartei că am scăpat de tine,
 Făr-a comite, doamnă, păcatul moștenit.
 Azi iarăși mă văd singur și fericit și bine!
 Azi muza mea mă cată cu ochiul liniștit.
 Acele nopți turbate de doruri și suspine
 S-au dus ca un vis negru, sălbatec și urât!
 Azi iarăși capu-n visuri eu îl cufund prin cărți
 Și în tăcere împlu prin norii cei deșerți.

Și în fereastră vântul cu degetele pare
 Că bate lin și dulce și vâjâie încet;
 Urechea iar îmi sună în liniște și iară
 Simt inima că-mi bate de-un dor învăpăiet!
 În minte mi se-adună mii visuri zâmbitoare,
 Căci nu te văd pe tine, ce crud le-ai spăriet
 Din tainica lor umbră... și sufletu-ți fierbinte
 Abia-mi mai e o slabă aducere aminte...

PENTRU PĂZIREA AUZULUI

Dacă auzi în aer cântare dulce, veche,
 O taie chiar cu sila de la a ta ureche –
 Căci cântecele-acestea te-nchină dezmierdării
 Și-ți leagănă simțirea pe undele uitării;
 Se varsă înlăuntru-ți a aerului miere
 Slăbănogindu-ți mintea și mândra ei putere
 Și acea socoteală măreață-mbărbătată
 A sufletului mândru o-ntunecă îndată.
 Prea dulce adormire în aer curge miere
 Și inima-ți bărbată devine de muier,
 Iar mintea ta cu partea ei cea nălucitoare
 Nu încetează-n forme a plămădi, ușoare,
 Acele chipuri mândre în cântec înțelese:
 Cu chipuri pătimașe se umple ea adese.
 Când cântăreții nu-i vezi ș-a fi muieri se-ntâmplă,
 Atunci se bate-n tremur sângele tău sub tâmplă
 Și-n primitorii creieri îndată el încheagă

Poftite chipuri albe – femei cu firea dragă.
Nu fluierați de-aceea urechea-n versul iambic:
Picioru-ușor se mișcă în saltul ditirambic,
Fără de rânduială, și dulce și molatec,
Ca ceara ea îți face sufletul muieratec.
De vrei să scapi de ele, de-urmarea lor amară,
Astup-a ta ureche tu singur chiar – cu ceară.
Nu spune-un basmu numai poetul cel vorbăreț
De ȕroul Odisseu cel mult meșteșugareț:
Și-au astupat cu ceară urechea, să se culce,
La glasul de sirenă adormitor de dulce,
Ș-astfel putut-a numai corabia-i s-o poarte
Pe lângă a lor ostrov aducător de moarte,
Dorî pază și șie, urechei, înțeleptul,
Cu gândul să-și ferească și inima și pieptul.
Căci făr- de rânduială e al femeiei vers,
Ca de pe-o tablă gândul din minte ți l-a șters:
Te farmecă, urechei neavând învălitoare,
Sirena dezmierdării de moarte purtătoare.

Cu drept cuvânt de-aceea se prihănesc de carte
Asirienii antici din Asia departe,
Ce nu se-mbată însă nicicând cu dulce vin
Ci cu cântări molateci, cu-al glasului suspin.
Ei schilozesc băieții ca glasul să-l subție,
Ca gura lor ca gura muierilor să fie.
Păreau c-a lor ființe sunt cu muierea gemeni,
Cântau cu glasul dulce și rugător asemeni.
La cânturi desfrânate ei ascultau cu haz,
Se îmbătau de patimi, se îmbrăcau cu-atlaz
Și numai în odihnă și-n desfătări de rând,
Culcați pe sub umbrare, trăiau ei putrezind
În dulce lenevire și nu erau destoinici
S-asculte glasul aspru al trâmbiței războinici:
Hrăindu-și nălucirea cu gânduri moi, băieții,
Să pară cântărețe – că li sunt cântăreții.

Cu cele-ndulcitoare a oamenilor glasuri,
Cu zicături s-asamăn și glasul cel de pasări.

Ba-mpătimit se poate să fie omul oare
 Pentru jivine-adesea și necuvântătoare.
 Onorie-mpăratul mai mult iubea acușa
 Decât cetatea Roma – pe Roma cățelușa.
 Mai mult decât pe oameni, inimi împătimate
 Iubesc flori, iubesc pasări cu penele-mpistrite.
 Sunt oameni cari vecinic cu oameni nu se-mpac.
 Și Xerxes se-ndrăgește mai iute de-un copac:
 Platanu-mpodobește el ca pre o mireasă
 Și spânzură în crengi gherdamuri mult frumoasă;
 De ramuri el atârnă cercei și cu inele
 Și rădăcina vezi-o înfrumsețând brațele.
 Și vârful-ncununează surguci împărătești
 Să semene cu-o mândră crăiasă din povești;
 Și-astfel împodobindu-l, el rădăcina-adapă
 Cu o mult prețioasă, mirositoare apă.
 Spre a-și păzi mireasa de orice ochi obraznic,
 Străjeri el pune-n poartă, epitrop pune paznic.
 Iar despre-un alt se spune că mult au îndrăgit
 P-un chip pe care singur cu mâna-i la cioplit:
 Sărută,-mbrățișază el propria făptură
 Și l-ale ei genunche-și dă sufletul pe gură.
 El singur se jertfește.

**PIERDUTĂ PENTRU MINE,
ZÂMBIND PRIN LUME TRECI!**

Pierdută pentru mine, zâmbind prin lume treci!
 Și eu să-mi știu osânda... să te iubesc în veci,
 În veci dup-a ta umbră eu brațele să-ntind,
 De-a genelor mișcare nădejdea să mi-o prind,
 Zâmbirea gurei crude să-mi fie al meu crez –
 Purtând în suflet moarte, tu vesel să mă vezi.

Fii binecuvântată și fericită tu,
 Copil cu păr de aur, ce mintea mi-o pierdu.
 Veninu-amărăciunei și ani-mi pustiiți
 În cumpănă ușori-s pe lâng-al tău capriț;

Și-n a mea socotință mă simt atât de mic –
Tu ești odorul lumii și eu mă simt nimic.

Da, da... numai natura dreptate are-n veci,
Copil cu gură caldă, cu mici picioare reci,
Căci ea-n înțelepciune-i creează-astfel de chip
Pe lângă care toate sunt pleavă și nisip.
Ironic pare-a zice: nemernici rămători,
Visat-ați vreodată asemenea comori?

Pe tine-apoi te-arată în dreapta ei mândrie:
Turbând de-mpătimire, murind de gelozie,
Te văd cum al tău zâmbet voioasă multor dăruie,
Că veselă și dulce vorbești apoi oricărui
Și rișipești privirea-ți – când eu pentr-un cuvânt
Din gura ta cea dulce, m-aș duce în mormânt.

Atâta de frumoasă... și tot numai femeie?
Ah, am crezut o clipă că ești poate o zeie,
Ca marmura de rece că treci pe lângă oameni,
Din ființe muritoare nici uneia nu-i sameni,
Ș-atuncea, ca în ceruri o steauă, să te-ador –
O, dulce chip de înger și totuși muritor!

Da, muritor... blestemul al lumii acesteia:
Crezi că te-nchini la soare și-ai adorat scânteia –
Eu caut pe-nțeleptul cel mai nebun – arate-mi
O singură femeie lipsită ce-i de patemi
Și eu... eu îl voi crede, în stare tot să cred:
– Numai a ei făptură de înger dac-o văd –

Că niciodată buza n-atinse-o altă buză,
Că niciodată-urechea de-amor nu vru s-auză,
Că niciodată ochii-i n-opri c-un blând repaos
Pe-o față bărbătească... că ea nu s-a adaos
În gându-i sau cu fapta în rândul altei vieți...
Le cred, le cred pe toate... de ce nu mi-o spuneți?

Spuneți că-i ca omătul din proaspăt abia nins,
Colanu-i nici o mână, ca noi, i l-a descins,
Că gura i-i fecioară, că ochiu-i e virgin
Și mâna asta dulce, ca floarea cea de crin,
Că nu a strâns-o nimeni, că n-a răspuns cu strâns –
Că setea de iubire pe ea n-o au atins.

Dar vai, e *prea* frumoasă! Putut-a sta-mprotivă
– Plăcerea-ademenește, dorința-i guralivă –
Acelor vorbe calde, șoptite cu durere,
Ce aerul îl umplu și inima de miere?
Putut-a împotriva atătora să steie
Când e așa frumoasă, când nu-i decât femeie?

Ca toți să fiu? ca dâșii să fiu viclean fățarnic?
Să cumpăr cu un zâmbet, un zâmbet iar zădarnic;
Viața adoratei și gingașei copile
Să o pătez cu umbra plăcerii unei zile
Și să iubesc ca dâșii... când partea cea mai bună
Din inima-mi și minte i-a ei pe totdeauna?

O, tu! tu dumnezeul și viața vieții mele,
Privește-amărăciunea-mi și spune, nu ți-i jele?
Nici astăzi al tău suflet de mine nu se-ndură?
Viața-mi se nutrește din acea dulce gură,
De-un zâmbet, de o vorbă ce mi-o arunci de milă –
Să te iubesc atâta, nu e păcat, copilă?

Pe maică-mea sărmana atâta n-am iubit-o,
Și totuși când pe dânsa cu țărână-a coperit-o,
Părea că lumea-i neagră, că inima îmi crapă
Și aș fi vrut cu dânsa ca să mă puie-n groapă...
Când clopotul sunat-au, plângea a lui aramă
Și rătăcit la minte strigam: unde ești, mamă?

Priveam în fundul gropii și lacrimi curgeau râu
Din ochii mei nevrednici pe negrul ei sicriu;
Nu știam ce-i de mine și cum pot să rămân

În lume-atât de singur și-atâta de străin,
Și inima-mi se strânse și viața-mi sta în gât –
Dar ca de-a ta iubire tot nu am plâns atât.

O, demone! viața-mi și sufletu-mi de vrei,
De ce mai stai pe gânduri, de ce nu mi le cei?
De ce mă-nșală ochiu-ți cu zarea-i, cu seninu-i,
De ce cu ușurință, atât, atât mă chinui?
Ajungă-ți... mă omoară mai bine... și destul.
De vorbe și de zâmbet să nu mai fiu sătul?

A mamei amintire eu unu-n stare-am fost
Să ți-o sacrific ție și sunt atât de prost
Încât tot numai ție viața-ți mulțănesc,
În dar parcă mi-ai da-o... și parcă o primesc
Ca orbul, ca un câne, căci vezi în stare sunt
Pe praful urmei tale cu fruntea la pământ.

Și tu? îmi zâmbești *mie*, cum altora zâmbești,
Cum poate-ai spus-o altor tu-mi spui că mă iubești –
Și eu? eu sunt ca alții? Și tu vezi și în mine
Pe-amantul unei zile, pe-un Don Juan, pe-un câne
Ce-i dai și cu piciorul și după ce-l dezmierzi?
O, râde-mă, o , cască în față-mi... tu mă pierzi!

Cochetă, lunecoasă, lingușitoare, rece –
Cu viața-mi sfărâmată urâtul tău petrece;
Și să te vezi privită cu patimă, cu jind,
Să vezi că cel mai tare se face om de rând,
Cu gura numai spumă se pleacă în genunchi,
– Priveliștea aceasta te bucură-n rărunchi –

Să-l vezi că la picioare-ți se târâie un vierme
Și recea-ți ironie mai mult încă să-l sferme.
O, cât de bine știi tu natura ce a vrut
Când a făcut zăpadă și diamant din lut,
Știi ce voiește dânsa cu ochi-ți străluciți –
Ea vrea prin o zâmbire să fim nefericiți.

Să văd a ta făptură să nu mai fi ajuns!
Ce demon oare-n cale-ți m-a pus ca să pătrunz –
Și de sub frunte ochii mai bine i-aș fi rupt
Decât că sorb din ochi-ți veninul ce l-am supt,
Decât să fiu un preot la un astfel de cult,
Mai bine-mi rupeam capul ș-aș fi pierit demult!

Și totuși, totuși, scumpo... de nu te-aș fi văzut,
Au astă bogăție de-amor aș fi avut?
Durerea-mi este dragă, căci de la tine-mi vine
Și îmi iubesc turbarea, căci te iubesc pe tine;
Urăște-mă, privește la mine cu dispreț,
Să te iubesc prin astea tu mai mult mă înveți.

Spune-mi cum că fața o mască e de ceară
Și mai mult o să crească iubirea mea amară!
Că-n lupanar văzut-o-ați jucând, bătând din palme,
Și o să-mi par-un înger, în gândul lui cu psalme!
Spuneți de ea tot răul de vreți să-nnebunesc:
Că-i heteră, un monstru, că-i Satan – o iubesc!

O, DULCE ÎNGER BLÂND...

O, dulce înger blând,
Cu ochi uimiți de mari,
La ce mai reapari
Să-ngreui al meu gând?
Părea că te-am uitat,
Că n-oi mai auzi
Că-mi amintești vo zi
Din viața mea de sat!

Mai poți să-ți amintești
Cum noi îmblam desculți
Și tu steteai s-ascuți
Duiioasele-mi povești?
Spuneam cum au îmblat

Frumos fecior de crai
În lume nouă ai
Iubita de-au aflat!

Ca și când te-ai mira,
Tu ochii mari făceai,
Deși mă pricepeai
C-o spun în pilda ta;
Ș-apoi când te rugam
Să-mi spui de mă iubești
Prindeai ca să șoptești
Cu buzele abia!

Și-mi răspundeai cu dor:
„Tu nu mă vei căta,
În veci rămân a ta
Căci drag îmi ești de mor...”
Uitași al tău cuvânt:
Nu m-ai chemat să viu
Alătura-n sicriu,
La stânga ta-n mormânt!

Dar azi, când se părea
Că-n veci eu te-am uitat,
Tu iar te-ai arătat
Ca-n tinerețea mea;
Suflarea ta ușor
Zburat-au răcorind
Și reîntinerind
Întâiul meu amor.

Mai tare să-mi vorbești:
– De mine ce te temi? –
S-aud cum lin mă chemi
Acolo unde ești!
Curând, curând și eu
Îmi pare c-oi pleca
Pe dulce urma ta,
Iubit copilul meu!

IAR FAȚA TA E STRĂVEZIE

Iar fața ta e străvezie
Ca suprafața albei ceri
Și numai ochii mari sunt turburi
De umbra negrelor dureri.

Tu, chip chinuitor de dulce,
Tu, ideal în ochii mei,
Tu, ce femeie între flori ești
Ș-o dulce floare-ntre femei.

De-ai rămânea pe veci frumoasă,
Precum te simt, precum te văz,
Ca-n părul tău cel lung și galben
Eu flori de-a verii să așez!

Dar în curând și nici o umbră
Din frumusețea ta n-ai fi –
Trei zile numai vei fi astfel
Apoi... apoi vei putrezi.

Pământ nesimțitor și rece,
De ce iluziile sfermi?
De ce ne-arați că adorarăm
Un vas de lut, un sac de viermi?

ZADARNIC ȘTERGE VREMEA...

Zadarnic șterge vremea a gândurilor urme!
În minte-mi ești săpată ca-n marmura cea rece,
Uitarea mână-n noapte a visurilor turme
Și toate trec ca vântul – dar chipul tău nu trece.

În veci noaptea și ziua șoptesc în gând un nume,
În veci la pieptul bolnav eu brațele îmi strâng,

Te caut pretutindeni și nu te aflu-n lume,
Tu, chip frumos cu capul întors spre umăr stâng.

Astfel în veci în minte-mi încremeniși frumoasă
Și văd în veci aievea divinul tău profil.
O, cum nu pot în brațe să te omor plângând,
Tu, blond al vieții mele și-al dragostei copil!

Zadarnic cat repaos pe perina cea moale,
Îmi pare c-a mea tâmplă pe piatră o am pus
Și noaptea-ntreagă ochi-mi în lacrimi se îneacă
Și mintea mea în noaptea de veci va fi apus.

Pe cât mai am în pieptu-mi un pic măcar de sânge,
În inimă cât fibra din urmă va trăi,
Avare, ele-n sine icoana ta vor strânge,
Cu dânsa împreună și ele vor muri!

O, rai al tinereții-mi, din care stau gonit!
Privesc cu jînd la tine, asemeni lui Adam,
Eu nu gândesc c-o clipă am fost și fericit,
Ci mor, mor de durerea că-n brațe nu te am.

O DATĂ TE VĂZUSEM

O dată te văzusem –
Ș-am stat înmărmurit
Și crud-a fost durerea
Cu care te-am iubit.

Te văd de-a doua oară
Și glasul tău l-ascult –
Și știu numai atîta
Că am trăit prea mult.

Al anilor iubirei
– Înveninat necaz –

E numai o părere
Pe lângă cel de azi.

SĂ ȚIN ÎNCĂ O DATĂ...

Să țin încă o dată
Mânuța ta la piept
Și-n ochii tăi să caut
Întrebător și drept.

O strâns-îmbrățișare
– Vis dureros de foc –
Ș-apoi să plec în lume,
Copil fără de noroc.

Să nu se mai aleagă
De viața mea nimic,
Să mor uitat de oameni –
E soarta ce-mi prezic.

VENIN ȘI FARMEC...

Venin și farmec port în suflet,
Cu al tău zâmbet trist mă pierzi,
Căci fărmeecat sunt de zâmbirea-ți
Și-nveninat de ochii verzi.

Și nu-nțelegi că-n al meu suflet
Dureri de moarte tu ai pus –
Cât de frumoasă ești pot spune,
Cât te iubesc nu e de spus!

CU PENETUL CA SIDEFUL

Cu penetul ca sideful
Strălucește-o porumbiță,

Cu căpșorul sub aripă
Adormită sub o viță.

Și tăcere e afară.
Luminează aer, stele.
Mută-i noaptea – numai râul
Se frământă-n pietricele.

O STRADĂ PEA ÎNGUSTĂ

O stradă prea îngustă
Părea că se făcea –
Și case lungi și negre
Pe două părți era.

Pe dânsa nu lucește
Un singur felinar –
Eu trec încet și fluier
În suflet cu amar.

Deodată simt în urma-mi
Venind, tiptil-tiptil,
Pas sfiicios de fată,
Ușor ca de copil.

Și simt cum că de brațu-mi
Un braț ușor s-anină –
Și simt că mâna-mi strânge
O mână dulce, fină.

Răsună miazănoaptea
Din turla neagră, veche –
Suntem atât de singuri
Și suntem o păreche.

Căci tu ești, tu iubită!
Și am dorit, ah, cât!
Să fim odată singuri
Și iată-ne-n sfârșit!

Nici știi, copilă dulce,
Câte pe suflet am!
De când te întâlneam
Ochii mei, te iubeam;

Mi-erai atât de dragă –
Mi-era atât de dor –
Încât credeam adesea
Că trebuie să mor!

O, în sfârșit!... Copilă,
Și ai venit – chiar tu!
Am așteptat norocul –
Norocu-acesta *nu*.

Cum dete preste mine?
Cum de-ai gândit să vii,
Să simt suflarea-ți caldă
D-urechea-mi c-apropii?

TU MĂ PRIVEȘTI CU MARI OCHI...

Tu mă privești cu marii ochi, cuminte;
Te văd mișcând încet a tale buze,
Șoptind ca-n vis la triste, dulci cuvinte.

Urechea mea pândește să le-auză
– Abia-nțelese, pline de-nțeles –
Cum ascultau poezii vechi de muză.

În ochii tăi citeam atât eres,
Atâta dulce-a patimei durere,
Că-n suflet toată, toat-o am cules.

Vorbirea ta mi-i lamura de miere,
În ochii tăi de visuri e un caos,
Și-atât amor c-auzi pân- și-n tăcere.

Frumosul chip în voluptos repaos
Pătruns-au trist și dulce în cântare-mi.
Ființa ta gândiri-mi am adaos.

Căci numai tu trăiești în cugetare-mi.
A ta-i viața mea, al tău poemul,
Cum le inspiri tu poți să le și sfaremi.

Nu crede tu că eu sunt cuiva èmul
Când cântul meu se-mbracă fel de fel:
Ici în terține suspinând, vedemu-l,

Dincolo el oftează în gazel,
Același e, deși mereu se schimbă,
De tine-i plin, de tine-mi zice el...

Alege forme dulci din orice limbă:
Acuma-l vezi îmblând cărare dreaptă,
Acum pe-a lui Firdusi cale strâmbă.

Dar orișicând el alta nu așteaptă
Decât ca ție, suflete, să-ți placă,
Tu să-l aprobi cu gura înțeleaptă.

În mii costume astfel se îmbracă,
Și ca s-atragă dulcea ta zâmbire
Minuni, de vrei, sărmanul o să facă...

Ș-acuma-l vezi, cu-a lor ademenire
L-au dus pe-alături dulcile terține,
Uitând ce-a vrut să-ți spuie-n aste șire.

Au vrut să-ți spuie că e plin de tine,
Că de-al tău farmec ritmul său foiește,
C-a sale gânduri de zâmbiri sunt pline.

Ș-astfel pe mine el mă stăpânește...
Adună-n versuri ale mele zile

Și-n strofe le-a legat grădinărește.

În poala ta zvârlind aceste file.

TERTINE

Tinzându-ți mâna o priveai cuminte,
Mișcai zâmbind a tale roșii buze,
Șoptind încet, ca-n vis, la dulci cuvinte.

Urechea mea pândează să le auză
– Abia-nțelese, pline de-nțelese –
Cum ascultau poezii vechi de muză.

Și-n ochii tăi citeam atât eres,
Atâta dulce-a patimei durere,
Că-n al meu suflet toată-o am cules.

A vorbei tale lamură de miere,
Al gândurilor visătorul haos,
Al tău surâs precum ș-a ta tăcere

Și chipul tău în voluptos repaos.
Pătruns-au toate limpede-n cântare-mi,
Când al tău suflet mie l-ai adaos.

Stăpână ești pe gându-mi și suflare-mi
Și-acesta cânt, ce gat-acum vedemu-l,
Tu poți să-l ții și numai tu să-l sfaremi.

De-ngădui tu ca eu să-nchin poemul,
Precum viața mea ți-am închinat-o,
Disprețui hula orișicărui Țemul:

Primește-l dar c-un zâmbet – adorato!

ICOANĂ ȘI PRIVAZ

De vrei ca toată lumea nebună să o faci,
În catifea, copilă, în negru să te-mbraci –
Ca marmura de albă cu fața ta răsari,
În bolțile sub frunte luminează ochii mari
Și părul blond în caier și umeri de zăpadă –
În negru, gură-dulce, frumos o să-ți mai șadă!

De vrei să-mi placi tu mie, auzi? și numai mie,
Atuncea tu îmbracă mătasă viorie.
Ea-nvinețește dulce, o umbr-abia ușor,
Un sân curat ca ceara, obrazul zâmbitor
Și-ți dă un aer timid, suferitor, plăpând,
Nemărginit de gingaș, nemărginit de blând.

Când îmbli, a ta haină de tine se lipește,
Ci gingaș-mlădioasă tu râzi copilărește.
De șezi cu capul mândru pe spate lin lăsat,
Tu pari sau fericită, sau parc-ai triumfat...
Ciudat... Stau melancolic, greoi ca și un trunchi,
Când veselă ți-ai pune chiar talpa pe genunchi.
Căci mă cunosc prea bine și nu-mi vine să cred
Că mă iubești pe mine tu, tu! ce eu te văd
Atâta de frumoasă, atât de răpitoare,
Atât – cum nu mai este o alta pe sub soare;
Îți bați tu joc de mine, cu ochii mă provoc
Și vrei cu al meu suflet tu numai să te joci...

Ș-apoi... Merit eu oare mai mult de la un înger
Decât de-a lui privire eu sufletu-mi să-mi sânger?
O, bate-ți joc, copilă, ucide-mă de vrei,
Zâmbirea gurei tale, un vis din ochii tăi
Mai mult e pentru lume decât un trai deșert...
Și încheierea vieții-mi: pe tine să te iert.
Ce sunt? Un suflet moale unit c-o minte slabă,
De care nime-n lume, ah, nimeni nu întreabă.
Și am visat odată să fiu poet... Un vis
Deșert și fără noimă ce merit-un surâs
De crudă ironie... Și ce-am mai vrut să fiu?

Voit-am a mea limbă să fie ca un râu
D-eternă mângâiere... și blând să fie cântu-i.
Acum... acuma visul văd bine că mi-l mântui.
Căci toată poezia și tot ce știu, ce pot,
Nu poate să descrie nici zâmbetu-ți în tot.
Te-am îngropat în suflet și totuși slabii crieri
Nu pot să te ajungă în versuri și descrieri.
Frumseța ta divină, nemaigândită, sfântă
Ar fi cerut o arfă puternică, ce-ncântă;
Cu flori stereotipe, cu raze, diamante,
Nu pot să scriu frumseța cea vrednică de Dante.
O, bate-ți joc de mine, pigmeu deșert, nedemn,
Ce am crezut o clipă de tine că sunt demn.
O, marmură curată, o, înger, o, femeie,
Eu să te-ating pe tine cu-a patimei scânteie,
Eu, eu să fiu în stare o clipă să-mi închipui
C-al meu e trupul dulce? c-a mele: fața-i, chipu-i...?
Nebun ce sunt... Nu râzi tu? O, râzi de mine... Râzi.
Plângând cu-amărăciune, eu ochii să-mi închiz,
Să nu mai văd nainte-mi acea frumoasă zeie,
Cu capul ei de marmur pe umeri de femeie...
Astfel îmi trece viața, astfel etern mă chinui
Și niciodată, Ana, nu m-a lăsat la sânu-i,
Căci ea nu vrea iubire... vrea numai adorare...
Tâmpit să-mi plec eu fruntea ca sclavul la picioare
Și ea să-mi spuie rece: „Monsieur, ce ai mai scris?”
La glasu-i chiar ironic, să fiu în paradis,
Să fiu prea, prea ferice, de-a vrea să cate numa
Pe acest mizerabil, ce o privește-acuma.
Da, da! să fiu ferice de-un zâmbet, de-un cuvânt,
Căci zâmbetul mai mult e ca viața-mi pe pământ.
Să simți cum că natura își bate joc de noi:
Ici-colo câte-un geniu – și preste tot gunoi.
Și eu simt acest farmec și-n sufletu-mi admir
Cum admiră cu ochii cei mari odat- Shakespeare.
Și eu, eu sunt copilul nefericitei secte
Cuprins de-adânca sete a formelor perfecte;
Dar unde este dânsul cu geniu-i de foc

Și eu, fire hibridă – copil fără de noroc!
Fără de noroc? De ce dar? Au nu sunt fericit
Că-n calea mea o umbră frumoasă s-au ivit?
Nu mi-e destul-avere un zâmbet trecător,
O vorbă aruncată ironic – de amor?
Comoară nu-i destulă privirea, un cuvânt,
Ce viața-mi însoți-va de-acum pân-în mormânt?
Sunt vrednic eu a cere – sunt demn să am mai mult?
A lumii hulă oare în juru-mi n-o ascult?
Putut-am eu cu lira străbate sau trezi
Nu secolul, ca alții – un ceas măcar, o zi?
Cuvinte prea frumoase le-am rânduie șirag
Și-am spus și eu la lume ce-mi este scump sau drag...
Aceasta e menirea unui poet în lume?
Pe valurile vremii, ca boabele de spume
Să-nșire-ale lui vorbe, să spuie verzi și uscate
Cum luna se ivește, cum vântu-n codru bate?
Dar oricâte ar scie și oricâte ar spune...
Câmpii, pădure, lanuri fac asta de minune,
O fac cu mult mai bine de cum o spui în vers.
Natura-alăturată cu-acel desemn prea șters
Din lirica modernă – e mult, mult mai presus.
O, tristă meserie, să n-ai nimic de spus
Decât povești pe care Homer și alți autori
Le spuseră mai bine de zeci de mii de ori.
Da, soarele bătrânu-i, bătrân pământu-acuma:
Pe gândurile noastre, pe suflet s-a aprins bruma
Și tineri numa-n sânuri vedem, frumsețea vie,
Dar gândul nostru-n ceață n-o pune pe hârtie...
Suntem ca flori pripite, citim în colbul școlii
Pe cărți cu file unse, ce roase sunt de molii.
Astfel cu meșteșuguri din minte-ne – un pir –
Am vrea să iasă rodii sau flori de trandafir.
În capetele noastre de semne-s multe sume,
Din mii de mii de vorbe consist-a noastră lume,
Aceași lume strâmbă, urâtă, într-un chip
Cu fraze-mpestrită, suflată din nisip.
Nu-i acea *altă* lume, a geniului rod,

Căreia lumea noastră e numai un izvod...
 Frumoasă, ea cuprinde pământ, ocean, cer
 În ochi la Calidasa, pe buza lui Omer?
 O, salahori ai penei, cu rime și descrieri
 Noi abuzăm sârmanii de mâna-ne de crieri...
 Căci plumbu-n veci nu-i aur... și-n noi se simte izul
 Acelei meserie ce-o-nlocuim cu scrisul...
 În loc să mânuie plugul, sau teasla și ciocanul,
 Cu aurul fals al vorbii spoiesc zădarnic banul
 Cel rău al minții mele... și vremea este vama
 Unde a mea viață și-a arăta arama.

„Să reproduci frumosul în forme“ ne înveți:
 De-aceea poezia-mi mă împlin de dispreț...
 Dator e-omul să fie a veacului copil,
 Altfel ca la nevolnici el merit-un azil
 Într-un spital... Acolo cârpească cu minuni
 Păreții de chilie și spună la minciuni...
 Da! ticălos e omul născut în alte vremi...
 Sincer, îți vine soarta s-o sudui, s-o blestemi:
 Blăstămurile însăși poet te-arată iarăși,
 Al veacului de mijloc blestemul e tovarăș.
 Între-un poet nemernic, ce vorbele înnoadă
 Ca în cadență rară să sune trist din coadă
 Și-n tre-ofițerul cu spada subsuoară
 Alegere nu este, alegerea-i ușoară.
 Pocnind în a lui haine, el place la neveste,
 Fecioara-nfiorată își zice: acesta este...
 Acesta da... Simțire tu ai și este dreaptă.
 Nebuni suntem cu toții, natura-i înțeleaptă –
 Un corp frumos și neted te face să iubești,
 În brațul lui puternic tu simți că-ntinerești.
 Doar nu ești tu nebună
 S-alegi în locu-i, fată, pe un împușcă-n lună,
 Pe-un om care stă noaptea ș-a minții adâncime
 În strofe o disface și o așază-n rime...
 Soldatul spune glume ușoare – tu petreci...
 Pe când poetul gingaș, cu mersul de culbeci,

E timid, abia ochii la tine și-i ridică.
El vorbe cumpănește, nu știe ce să-ți zică,
Privindu-te cu jale, oftează – un năuc...
Și zile-ntregi stau astfel în jilț, ș-apoi mă duc
Și ani întregi putea-voi tot astfel ca să șez
Și-n inima copilei defel nu-naintează.

Copil, copilul nu e? voiește să petreacă.
Ce caut eu cu ochi-mi, cu-a lor privire seacă?
Ce-i zic dumnezeire, și înger, stea și zeie,
Când ea este femeie, și vrea a fi femeie?
Și totuși... Ah, odată, mi-a spus cu vorbe dulci:
„Aș vrea pe braț, aicea, tu capul tău să-l culci,
Să mângâi a ta frunte, nefericit copil!“
Acest cuvânt, divino, mai zi-l o dată, zi-l.
Vezi tu, închipuirea în veci îmi e tovarăș.
Un vis, ca o poveste, în veci revine iarăș:
S-ajung o zi în care, în strâmta mea chilie,
Tu să domnești ca fiică, stăpână și soție
Și-n ore de durere, când gândul mi-a fi veșted
Să simt cum dulcea-ți mână se lasă pe-al meu creștet,
Ș-atunci ridicând capul, dând ochii-mi peste spate,
Să văd, ah, pământeașca-mi, duioasa-mi zeitate...
Fugi, fugi! Ce te așteaptă cu mine într-un veac,
În care poezie și visuri sunt un fleac:
Nu te îndemn eu însuși ca să-mi urmezi în cale,
Să fiu nemernic martor nefericirii tale.
Decât să scriu la versuri, mai bine-aș bate toba:
Cu rime și cu strofe nu se-ncălzește soba.
Chiar inima-mi de-aș da-o să bei dintr-înșă sânge:
Nevoia este gheața ce-amoru-n grabă-l stinge.

.....
Visând astfel ia sama cu mine că petreci,
Copil cu gură caldă, cu piciorușe reci.
Te-apropii, mă-ntrebi dulce: cum nu te curtesc?
O vorbă-ai vrea în fine s-auzi cum o rostesc...
De-un ceas tu caști în fața-mi – acum-nsă dorești,
Drept preț, să-ți spun amoru-mi în versuri franțuzești.

Idee! Și de brațu-mi atârni dulcele-ți braț,
Întorc spre tine capul, privesc fără de saț,
Cu gura de-al tău umăr încet și trist șoptesc:
– Ești prea frumoasă, Doamnă, și prea mult te iubesc!

CU GÂNDIRI ȘI CU IMAGINI

Cu gândiri și cu imagini
Înnegrit-am multe pagini:
Ș-ale cărții, ș-ale vieții,
Chiar din zorii tinereții.

Nu urmați gândirei mele:
Căci noianu-i de greșele,
Urmărind prin întuneric
Visul vieții-mi cel himeric.

Neavând învăț și normă,
Fantezia fără formă
Rătăcit-a, vai! cu mersul:
Negru-i gândul, șchiop e viersul.

Și idei, ce altfel împli,
Ard în frunte, bat sub tâmple:
Eu le-am dat îmbrăcăminte
Prea bogată, fără minte.

Ele samănă, hibride,
Egiptenei piramide:
Un mormânt de piatr-în munte
Cu icoanele cărunte,

Și de sfinxuri lungi alee,
Monoliți și propilee,
Fac să crezi că după poartă
Zace-o-ntreagă țară moartă.

Intri nuntru, sui pe treaptă,
Nici nu știi ce te așteaptă.
Când acolo! sub o faclă
Doarme-un singur rege-n raclă.

VIS

Ce vis ciudat avui, dar visuri
Sunt ale somnului făpturi:
A nopții minte le scornește,
Le spun a nopții negre guri.

Pluteam pe-un râu. Sclipiri bolnave
Fantastic trec din val în val,
În urmă-mi noaptea de dumbrave,
Nainte-mi domul cel regal.

Căci pe o insulă în farmec
Se nalță negre, sfinte bolți,
Și luna murii lungi albește,
Cu umbră împlă orice colț.

Mă urc pe scări, intru-nlăuntru,
Tăcere-adâncă l-al meu pas.
Prin întuneric văd înalte
Chipuri de sfinți p-iconostas.

Sub bolta mare doar străluce
Un singur sâmbure de foc;
În dreptul lui s-arată-o cruce
Și-ntunecime-n orice loc.

Acum de sus din cor apasă
Un cântec trist pe murii reci
Ca o cerșire tânguioasă
Pentru repaosul de veci.

Prin tristul zgomot se arată,
 Încet, sub vâl, un chip ca-n somn,
 Cu o făclie-n mâna-i slabă –
 În albă mantie de domn.

Și ochii mei în cap îngheață
 Și spaima-mi sacă glasul meu.
 Eu îi rup vâlul de pe față...
 Tresar – încremenesc – sunt eu.

.....
 De-atunci, ca-n somn eu îmbļu ziua
 Și uit ce spun adeseori;
 Șoptesc cuvinte nențelese
 Și parc-aștept ceva – să mor?

EU NU CRED NICI ÎN IEHOVA

Eu nu cred nici în Iehova,
 Nici în Buddha–Sakya-Muni,
 Nici în viață, nici în moarte,
 Nici în stingere ca unii.

Visuri sunt și unul ș-altul,
 Și tot una mi-este mie
 De-oi trăi în veci pe lume,
 De-oi muri în vecinicie.

Toate-aceste taine sfinte
 – Pentru om frânturi de limbă –
 În zădar gândești, căci gândul,
 Zău, nimic în lume schimbă.

Și fiindcă în nimica
 Eu nu cred – o, dați-mi pace!
 Fac astfel cum mie-mi pare
 Și faceți precum vă place.

Nu mă-ncântați nici cu clasici,
Nici cu stil curat și antic –
Toate-mi sunt de o potrivă,
Eu rămân ce-am fost: romantic.

MUREȘANU

*(Mureșanu singur într-o pădure. Pe o muche de deal o biserică veche c-un
turn de piatră. Noapte, lună. Orologiul bisericii bate miezul nopții.)*

MUREȘANU

În turnul vechi de piatră cu inima de-aramă
Se zbate miazănoaptea... iar prin a lumii vamă
Nici suflete nu intră, nici suflete nu ies –
Și somnul, frate-al morții, cu ochii plini d-eres,
Prin regia gândirei nenființate trece
Și moaie-n lac de visuri aripa lui cea rece;
Cu gând făr- de ființă a lumii frunte-atinge –
Îi minte fericirea, mizeria i-o stinge.
Când totul doarme-n zvonul izvorului de pace
Un ochi e treaz în noapte, o inimă nu tace.
Și azi îndrept aceleași crude-ntrebări la soarte
Ș-asamăn întreolaltă viață și cu moarte...
Și-n cumpăna gândirii-mi nimica nu se schimbă,
Căci între amândouă stă neclintita limbă.
De mult a lumii vorbe eu nu le mai ascult,
Nimic e pentru mine, ce pentru ea e mult.
Viitorul un trecut mi-i pe care-l văd întors.
Același șir de patimi s-a tors și s-a retors
De mânil uscate a vremi-mbătrânite...
Și clare-s pentru mine enigmele-ncâlcite...
Nu-ntreb de ce în lume nu ni e dat de soarte
Noroc făr- de durere, viață făr- de moarte –
Am pus de mult deoparte acele roase cărți
Ce spun c-a vieții file au veșnic două părți,

Că fără de lacrimi nu e nici ochiul cel mai vesel –
Acest noian gândirea-mi în sama altor lese-l;
Nimic din lumea asta cu ele nu se schimbă –
Cu dezlegări ciudate și cu frânturi de limbă
Ocupe-se copiii... Eu pun o întrebare
Nu nouă, însă dreaptă, nu liberă, ci mare.
Viața, moartea noastră noi le ținem în mâni,
Pe ele deopotrivă noi ne simțim stăpâni –
O cupă cu otravă, un glonte, un pumnar
Ne scapă deopotrivă de-al vieții lung amar.
Nu cer de fericire în lume să am parte,
Căci fericir-a lumii, închipuiri deșarte!
Viața noastră însă, oricât de neagră fie,
Ea împlinește oare în lume vo solie?
E scop în viața noastră – vun scop al mântuirii?
Ne-njunghiem ființa pe-altarul omenirii?
A gândului lucire, a inimei bătaie
Ridică un grăunte din sarcina greoaie
Mizeriei comune? Trăind cu doru-n sân
Pe altu-n astă lume îl doare mai puțin?
De îți jertfești viața, tu, pentru un popor,
Au sarcina vieții purta-va mai ușor?
A tale lacrimi crude, a tale crude chinuri
Îi schimbă poate-n taină prescriesele destinuri?
Ai tu vro țintă-n lume – amara ta suflare
Au face-l-va pe dânsul – de nu ferice – mare?
O, eu nu cer norocul, dar cer să mă înveți
Ca viața-mi preț să aibă și moartea-mi s-aibă preț.
Să nu zic despre nime ce despre om s-a zis:
Că-i visul unei umbre și umbra unui vis!...
Bolnav în al meu suflet, cu inima bolnavă,
Eu scormolesc în minte-mi a gândurilor lavă,
Închin a mea viață la scârbă și-ntristare
Și-mi târâi printre anii-mi nefasta arătare...
– Prea bun pentru-a fi mare, prea mândru spre-a fi mic –
Viața-mi, cum o duce tot omul de nimic,
Supus doar ca nealții la suferințe grele,
Unind cu ele știrea nimicniciei mele.

La ce? Oare un glonte, otrava, un pumnar,
Nu sting deopotrivă o lume de amar?
O, pârghie a lumii, ce torci al vremii fir,
Te chem cu desperare în pieptu-mi – cu delir,
Răspunde-mi cine-i suflet al lunei? Dumnezeu?
Orbirea? nepăsarea? E binele – e răul?
Tu taci!... și piatra tace... și tu ești piatră... Bine,
Mi-oi chinui dar mintea – să răspund pentru tine.
Orbirea? nepăsarea?... Nevinovat-orbire
Cât de frumos și-anume tocmit-a a lui fire!
Creat-a lupul aprig el pentru mielul blând,
Carne cu ochi creat-a el pentru cel flămând,
Natura-i fericire și vecinic e în pace –
Și leul și cu taurul demult stau să se-mpace –
Iar omul, ce-i făptură aleasă, are-anume
Un creier și un suflet – pentru dureri în lume;
Ce simplă nepăsare, nevinovat-orbire,
Concordie eternă, un rai de fericire –
Dar nu – ce zic? Tu blăstemi, poete... Cată bine,
Căci lumea e creată anume pentru bine.
N-o spun aceasta popii și cărțile lor vechi,
De mii de ani nu sună legenda în urechi?
Nu vezi tu că virtutea găsește-a ei răsplată,
Răsplată ce de oameni și cer e-nvidiată?
Răsplată prea frumoasă: un giulgi și patru scânduri.
Ți-e îndemână-n nuntru, și scapi de multe gânduri,
De gânduri fără noimă... Pentru așa comoară
Treci însetat pe lângă a vieții dulci izvoară...
Și-atunci atuncea popii vorbit-au foarte drept:
Deșertăciuni sunt toate când moartea ți-i în piept.
Dar să vedem acum în lungi secolii tăi
Ce crudă răsplătire păstrat-ai celor răi?
Omoară fericirea unui popor,... alungă
A veacurilor pace pe vreme îndelungă
Și ești erou... Fii mândru, închipuit, dar cată
Ca nimeni să atingă ființa îngâmfată,
Atunci ai simț de-onoare. Disprețuiește viața,
Înclină-te de sara și până dimineța,

Trufașule obscure – te crede sfânt ș-ales,
 Un om din altă carne făcut – și cu eres,
 Poporul se-nchina-va chiar la a tale oase.
 Învie, măgulește tu patimi dușmănoase,
 Invidia și ura botează-le virtuți,
 Numește brav pe gâde, isteți pe cei astuți,
 Din patimi a mulțimei fă scară de mărire,
 Și te-or urma cu toții în vecinică orbire.
 C-o frază lingușește deșertăciunea lor,
 Din risipite roiuri atunci faci un popor.
 Fii dinainte sigur, la rele el urma-va,
 Cu sânge și cenușă pământul presăra-va.
 Ferește-te de una... Să te ferească ceriul
 Ca-ntr-un moment de-uitare să li spui adevărul...
 Te-or răstigni pe cruce, te-or huidui cu pietre,
 Vor risipi cenușa iubitei tale vetre,
 Și te vei stinge mizer... de nimenea jălit...

Nu vezi ce drept e astfel? Ce bine e-mpărțit
 Pământul? – Proști de-o parte, de alta cei șireți.
 Și patimilor rele aceștia dau preț...
 Nu merită nătângii să fie stăpâniți,
 Sau pentru o *idee* să fie ei jertfiți?
 Mai de dorit ce soarte pot ei să aibă-n lume
 Decât să-i ducă-n lupte un mare, un sfânt *nume*?
 Un *nume*! Ce-i mai mare decât un nume oare?
 Pentru-un astfel de lucru se junghie popoare.

În mână de vei prinde-a istoriilor carte,
 În ea atunci vedea-vei un falnic op de arte,
 Vedea-vei cum sub ochi-ți în plin se desfășoară
 Tot patime de laudă: că vremea se măsoară
 După a răutății pășire... Rău și ură
 Dacă nu sunt, nu este istorie. Sperjură,
 Invidioasă, crudă, de sânge însetată
 E omenirea-ntreagă... o rasă blestemată,
 Făcută numai bine spre-a stăpânii pământul...
 Căci răutății sale îi datorește-anume
 Că-i spită-naltă-n scara ființelor din lume
 Aceasta este taina în sufletul făpturei...

Ce plan adânc!... ce minte! ce ochi e colo sus!
Cum în sămânța dulce a patimei a pus
Puterea de viață... Astfel frumosul plan
Un an de îl descarcă, l-încarcă iar alt an
Spre vecinică-mpplinire... Și în ureche-mi bate:
Că sâmburele lumii e-eterna răutate!!
Cântați-o dar, popoară! În glasu-adânc al stranei
Voi mesteca legenda cea veche a Satanei.
O, Satan! geniu mândru, etern, al desperării,
Cu gemățul tău aspru ca murmurele mării...
Pricep acum zâmbirea ta tristă, vorb-amară:
„Că tot ce în lume e vrednic ca să piară...”
Tu ai smuncit infernul ca să-l arunci în stele.
Cu cârduri uriașe te-ai înălțat, rebele,
Ai scos din rădăcine marea s-o-mproști în soare,
Ai vrut s-arunci în haos sistemele solare...
Știai că răutatea eternă-n ceruri tronă,
Că secole nătânge cu spaimă o-ncoronă!
O, de-aș vedea furtuna că stelele desprinde,
Că-n cer talazuri nalte de negură întinde,
Că prin acele neguri demonii-n stoluri zboară
Și lumea din adâncuri o scutură ușoară
Ca pleava... Cerul cu sorii lui decade,
Târând cu sine timpul cu miile-i decade,
Se-nmormântează-n haos întins fără de fine,
Căzând negre și stinse surpatele lumine.

Neantul se întinde

Pe spații deșerte, pe lumile murinde.
Văzându-te strigarea-aș de-un dor nebun cuprins:
Mărire ție, Satan, de trei ori, ai învins!
Atuncea mă primește prin îngerii pieirei,
Mă-nvață și pe mine cuvântul nimicirii
Adânc, demonic, rece. Ți-o jur – astă știință
Eu aș striga-o-n lume c-o cruntă ușurință...
Atunci negrește, soare... Atunci să tremuri, cer...
Atuncea saluta-voi eternul adevăr...
Și liber, mare, mândru prin condamnarea lui,
A cerurilor scară în zbor am să o sui...

Să strig cu răzbunarea pe buze-n lumi deșarte:
Te blastem, căci în lume de viață avui parte!!

(fulgere)

O, fulgeră-mă numai... o, joacă comedie
Comediant bătrâne cu glas de vijelie!
Nu vezi că nu poți face tu vun mai mare bine
Decât pe vecinicie să mă omori pe mine?
Au vezi tu că eu tremur, dar vezi – mai cred în moarte –
Ai fi prea blând să ai tu în mână-ți astă soarte.
Aș râde-atunci viața, muncind-o cu dispreț.
Aș omorî în mine o sută de vieți.
Muncind în mine însumi al firei orice nerv,
Pieirea cea eternă în pieptu-mi să o serv...
Dar, vai, tu știi prea bine că n-am să mor pe veci –
Că vis e a ta moarte cu slabe mâni și reci.
La sorți va pune iarăși prin lumile din cer
Durerea mea cumplită – un vecinic Ahasver,
Ca cu același suflet din nou să reapară
Migrației eterne unealtă de ocară...
Puternice, bătrâne, gigante – un pitic,
Căci tu nu ești în stare să nimicești nimic.
*(El cade obosit pe un trunchi vechi și-și acoperă ochii cu mâna.
S-aude o muzică dulce.)*

VISURILE

(Sopran)

Somn,
Tu al noptilor domn!
Ne dă prin a gândului ceață
Viață.

Vezi,
Noi suntem tot tineri și trezi,
Zidim într-o clipă din spume
O lume.
Lac,

Pe care în cânt se desfac
Cu dulci și armonice glasuri
Talazuri.

Știm,
Pustiul sub ochi să-l lățim,
Mai este vro mână măiastră
C-a noastră?

Vin
Și dă-ni porunca ta lin,
Urma-vom fantastice planuri
Prin ramuri!

SOMNUL (*basso*)

Sună vânt prin frunzele uscate,
Lună trece-n vârfuri de copac,
Iar izvoare-ntunecate,
Într-un cântec glasu-ți și-l desfac.

Lună! Soră! pe-a lui frunte
Stai și farmăcă gândirea,
Să trăiască-n vremi cărunte
Și să-și uite toată firea.
Du-l pe țărmul vechi al mării,
Fă-l călugăr trist și slab,
Îl închină lin uitării,
Dă vieții alt prohab,
Du-te! Du-te!

VÂNTUL (*Bariton*)

Plâng,
Frâng,
Crengi uscate;

Trec,
Plec,
Ramuri;
Bat în geamuri
Cu-a mea mână fermecată.
Eu mă uit printre ferestre
Cum încunjur oameni masa
Și cu degete măiestre
Eu li spariu toată casa.
Când ca lupul urlu jalnic,
Când ca mâța-ncet eu miaun
Și trezesc din vis motanul
Care toarce sub un scaun,
Sunt
Vânt,
Plâng,
Frâng
Sperios vo creang-uscată

IZVORUL

(*tenor*)

Izvor,
Din munte cobor,
Când vântul vo ramură farmă
Fac larmă!

(*Cerul se coboară. Armonie. Schimbare.*)

SCENA I

Sara. Furtună

MUREȘANU

(*singur*)

Cum norii strigă jalnic și marea sparge piatră
Și tunete bătrâne pe-a ceriurilor vatră
Pocnesc cu-a lor ciocane, moșnegi și falnici fauri,
Ei făuresc furtunei coroana ei de aur...

Se zvârcole în valuri marea cea sură-n veci
 Și în de stânci schelete, bătrâne, slabe, seci,
 Ea aiurind lovește.

Colo și-nalță sur

Castelul lung și rece fantasticul lui mur.
 L-a fulgerelor fugă se văd bolțile sparte,
 Iluminate găuri pe generații moarte...
 Ah, în fereasta veche apare-ades, ades,
 Un înger, o femeie cu chip așa ales!
 Dar cine-i ea? Ce vine, ce caută-n castel
 Când marea își răstoarnă sufletul ei rebel
 Și pintre stânci de piatră se scutură de spume
 Și mișcă-nfuriată a valurilor lume...

(Un chip s-arată-n castel.)

Și-n noaptea care urlă cu surda ei ureche,
 Privește ca o lună din zidurile veche?
 E ca și când răsare în jur întunecată
 De-a murilor colosuri, pin care se arată
 Zugrăvind dulcea, trista, sura lor măreție.
 Coboară din ruine căci mă închin eu, ție!
 Din crengi de gânduri negre o floare se desprinde –
 Primește-o: e iubirea-mi, și inima-mi și-o-ntinde.
 Cobori din înălțime: te-ador, te rog, te-nvoc
 Cu păru-n flori albastre, pe frunte-o stea de foc.
 O, stai! o, vino scumpă, ca fruntea să-ți dezmiere
 Și-n ochii mari albaștri ființa să mi-o pierd...
 Te-ai dus! te-ai dus! o, mare, îngHITE-mă, mă sfarmă,
 Îmi amăgește mintea cu-a valurilor larmă.

(Chipul dispăre.)

(El se urcă în luntre și îi dă drumul pe mare.

Se-nsenină. S-aude glas de corn.)

REGELE SOMN

Răsună corn de aur și împle noaptea clară
 Cu chipuri rătăcite din lumea solitară
 A codrilor... în cărduri veniți, genii șagalnici,
 Ce-acum împleți pământul cu sunetele jalnici,
 Acum ascunși în umbră sau tupilați sub foaie,

Pișcați picioarele-albe a fetelor bălaie,
 Și zimbrii zânei Dochii, pe frunți cu stemă mare,
 Și voi, cai albi ai mării, cu coame de ninsoare...
 Învie codru! Duhuri cu suflet de miresme,
 Zburați prin crenges negre ca străvezie iesme,
 Cu sunetul de pasuri s-aducă pasul numa,
 Pe corpuri albe haină de diamantină brumă
 Să scânteie în umbră, să spânzure feeric –
 Treceți încet pin aer călcând pe întuneric.

(el se uită pe mare)

Din insule bogate sfâșiind apa, iese
 O luntre cu vântrele ce spânzură, sumese.
 Se legăn visătorii copaci de chiparos
 Cu frunza lor cea neagră uitându-se în jos,
 În ape... Iar prin crenges de-un verde-adânc de jale
 Se-oglinde-n ap-albastră de aur portocale.
 Și parcă glas de clopot înfiorează sara;
 Pe-a stâncilor lungi colțuri apusul se coboară;
 Stau aurite-n aer... și-a serei rumenire
 Se-apeacă și-nroșește a mării încrețire...
 Și insulele mândre și de dumbrave pline
 Par sarcofage nalte plutind pe-unde senine,
 Acoperite numai cu flori și cu poiene
 Urieșești... Acuma se-nchid a serei gene,
 Apele devin sure... și-n blânda lor cântare
 Dispar ca sarcofage insulele în mare.

.....

Ce loc! Bătrâne stânce ridic-a lor schelete
 De piatră, ce de valuri și vântu-s sfâșiete.
 Un templu în ruină de apă înecat
 Pe jumătate... Stâlpii și murul fărâmat
 Stau în curând să cadă... Și în astă ruină
 Pin scorburi de părete, în neagra vizuină,
 Trăiește-acest călugăr... Apari, tu, lună-n cer
 Și fă din vis viață, din umbre adevăr!

(luna apare)

UNDELE

(cântă)

Noi, undele crețe,
Venim, venim,
În stânci mărețe
Izbim, izbim.
Ș-a noastră suflare
E vânt! e vânt!
Dar naștem pe mare
Un cânt, un cânt.

DELFINUL

(se-arată din apă un tânăr frumos)

Ondină,
Cu ochi de albastră lumină,
Cu părul tău lung, un tezaur
De aur.

Tu, pradă
Cu piepții tăi dulci de zăpadă,
Te-oi prinde pe mare vrodată,
Șirată!

Atunce
Simți-vei duioasele munce,
Cu care-al meu suflet în flamă
Te cheamă.

ONDINA

Delfine,
Tu crainic al mării regine,
De-ai fi credincios, cu iubire,
Un mire;
Voioasă
Urmare-aș privirea-ți frumoasă,
Ți-aș da sânul alb de zăpadă
Ca pradă.

DELFINUL

Ondină,
Tu dulce copilă, o, vină,
Nu vezi că Delfinul tău moare
În mare?

ONDINA

Vedea-vom!
Să cânte Sirena ruga-vom,
De nu vei iubi-o – îmi fură
O gură!

Atunce

O undă în brațe-ți m-arunce,
Căci știu a iubi eu prea bine,
Delfine.
Ascultă!
De vreme-ndelungă și multă
În sufletul meu eu te-am strâns –
M-ai învins.

AMÂNDOI

Tu, ce ești zeilor suroră gemene,
Cu linul pas,
Nu are nimene un cânt să semene
Cu al tău glas.
Spune-ne cântecul ce-n nopți lunatice
Adese-l cânți,
Când luna tremură pin ceți apatece,
Pin codri sfinți.

SIRENA

Vin iubite! Congiura-voi
Cu-al meu braț al tău grumaz
Și lipi-voi a mea față
De-arzătorul tău obraz.

Vin, iubite, multe nume
Mângâioase îți păstrez,
Visul vieții mele este
Tu ferice să te vezi.

De ce-ntorci tu ochi-n laturi
De cuvântul meu gonit?
Nici visezi cât poți în lume
Tu să fii de fericit.

Zi și noapte stă la tine
Al meu gând nemângâiet,
Căci tot sufletu-mi te cere
Și în gând te chem încet.

Vino, vino, mult iubite,
Pe-al meu sân să te dezmierd
Și în ochii tăi cei negri
Eu privirea să mi-o pierd.

Să-mi pun gura la ureche
Și să-ți spun că te iubesc,
Că de drag ce-mi ești, copile,
Eu din ochi te prăpădesc.

*(Ondina și-a lăsat visătoare capul pe spate, pe umărul lui Delfin,
care o sărută.)*

REGELE SOMN

A mării unde-albastre alunecă-nspumate
Și fulgeră-n cadență... O, dulce voluptate
A nopților... Acuma văd luntrea de departe
Cum cu-al ei plisc în brazde pe unde le împarte.
Călugăru-i... În manta-i înfășurat visează,
Al valurilor zgomot țâșnind îl salutează
Și lebede-argintoase pe planul mării-l trag,
– Pe frunte-i e-mpletită o ramură de fag.

Plutind cu repejune sub palida lumină
A lunei... pe-nmiirea a undelor senină
Se pare cum că este al mării Dumnezeu,
Blând îngânat de lebezi în mândrul visul său.
Din insulele sfinte străbat cântări fericite,
Noroc și desperare le văd unite-aice...
Acum pe-un stan de piatră din luntre el coboară
Și barba lui cea albă pe piept se desfășoară,
Și-n două despicață de vânt e răscolită...

(S-aude glasul)

CĂLUGĂRULUI

(basso)

Răesai din a ta noapte, copilă mult iubită.

(intră în scenă)

E un străin aice... și ca mărgăritarul
E fața lui cea albă, de-argint îi e talarul,
Pe umerii de marmur aripe se disfac,
Pe fruntea lui, în păru-i, flori roșie de mac...
Cine ești tu, străine, cu negri ochi sub gene?

REGELE SOMN

Eu?... Eu sunt fericirea vieții pământene.

CĂLUGĂRUL

Aicea nu ți-e locul, norocul eu nu-l caut,
A lumii glasuri multe și glasul tău eu n-aud...
Nu vezi tu, barba-mi albă și ochii mei... și gură
Abia urmează încă a gândului măsură.
Eu nu cred în nimica și nu cred blândeii gure
Ce-mi minte fericirea... Te du! Te du aiure!

REGELE SOMN

(zâmbind)

Tu spui... Privește-n juru-ți... lumea-i o feerie.

Te duc prin fericire și inima-ți n-o știe,
Dar vezi... nu vezi tu colo... apare-un chip d-omăt...
Cu glasu-i ea te cheamă încet... tot mai încet...
Auzi! Vântu-n ruine și undele se vaier,
De mâne diafane, nu vezi, duse prin aer,
Colo făclii de smoală, lumini de roșii torții
Ce noaptea o pătează în trist lăcașul morții.
Adâncul întuneric îl taie, îl rărește,
Și fulgeră-n colonne și bolțile roșește.
Acum, acum ea iarăși pin tremurânde facile
Coboară scări de piatră a uriașei racle...

CĂLUGĂRUL

(în estas)

E albă!-n întuneric văd chipul ei lucind
Ca pe o tablă neagră o umbră de argint.

(*Regele Somn dispare.*)

Tu, taina nopții mele, tu, blond copil din ceriuri,
Cu glasul tău ca glasul duioaselor misteruri,
Oh, vino, vino iarăși, ca să te strâng la piept,
Copil cu păr de aur, cu ochiul înțelept...
O, tu! Cum ești frumoasă, cum te cobori din stele,
Mizeria-mi s-o cauți și dorul vieții mele,
Un înger ești, un suflet ce-i rătăcit demult,
Al cărui glas de noapte eu noaptea îl ascult!
O, cine ești? Îmi spune, de ce mă prinzi în brațe,
De ce zâmbirea lină e-amor și e dulceață?
De ce cuvântul buzei e lamură de miere?
De ce-mi întinzi tu gura când sufletu-mi te cere?
Și sânul tău de marmur lași pradă gurei mele,
Și bucele-ți în valuri ca să mă joc cu ele?...
O, vin- a mea iubită! eu îngenunchi, mă-nchin,
Eu te ador cu moartea în suflet...

CHIPUL

Vin! eu vin.

Sufletu-mi în vecia-i atras de-a ta chemare,

Din noaptea neființei înfiorat apare...
 Acolo el de veacuri, de îngeri salutat
 Trecea – un basmu palid – cu stele coronat.
 Dar auzi o rugă, o dulce rug: -a ta!
 La al tău glas de jale lumina tremura;
 Chiar Dumnezeu ce-adie în ceru-i înflorit
 Ascultă blânda rugă, ce trece liniștit
 Prin nopțile-nstelate – o muzică de vis
 Ce-nundă fața-i veche cu-n dureros suris.
 Și inima-i bătrână din nou o mai inspiră
 De cugetă lumi nouă – cum cugetă o liră
 Eternele-i armonii... Și-acele cânturi pline
 De-amor, de inspirare, le îndreptai la mine
 Și am urmat cântării... ființa mea apare
 Și-aruncă umbra-i tristă pe fruntea ta cea mare.
 Gândirile-ți mărețe în gândul meu cuprind,
 La sufletu-ți de flacări eu sufletu-mi aprind...
 Căci te iubesc... ce vrei tu? și lacrima ta clară
 Preface-eterna-mi noapte în dulce zi de vară.
 Și glasu-ți ce pătrunde în doliu pân la cer
 Îmi dă un trai... în dulcea-i durere, efemer...
 O-ndelungește numai amorul tău cel sfânt,
 Pe-a tale nopți eu număr zilele-mi pe pământ...
 A tale gânduri, visuri, dorinți-s lumea mea,
 Sunt umbră a cântării-ți, o slabă umbr-abia,
 O, mă iubește numai, te rog, cu ființa-ntreagă,
 Precum o stea murindă la univers se roagă.

CĂLUGĂRUL

Când tu zâmbești eu tremur, când tu vorbești eu tac,
 Ești glas gândirei mele... gândirile-mi displac
 De nu sunt ale tale... și blăstem a mea minte
 Că nu e ca și tine, senină și cuminte...
 Oh, vino! Vin' și-acuma... surâde-mi, ah, surâde,
 Vorbește-ncet... la vorba-ți eu ochii-mi voi închide,
 Căci nu pot deodată cuprinde-a ta frumsețe...
 De-aud... nu pot să caut zâmbirea blândeii fețe,
 De văd a ta cerească, armonic-arătare,

Urechea mea e surdă și gura-mi glas nu are...
 O, înger! stea din ceriuri... nemaigândită! scumpă!
 O! sufletul din pieptu-mi spre tine să se rumpă
 Ar vrea... Dar cine ești tu? o, mișcă a ta buză,
 Ești îngeru-mi de pază, ești Dumnezeu, ești muză?

CHIPUL

Nu cerceta zadarnic, nefericite... Taină
 E frumusețea vieții-mi și-a sufletului haină.
 În taină e amoru-ți... și-n vecinic întuneric
 Va rămânea ființa-mi pentru-al tău ochi himeric
 Urmează-mă în luntrea ce dusă e de lebezi
 Pe undele oceaniei, ce furtunoase, repezi,
 Ne-or duce-n depărtare... N-auzi un jalnic țipet?
 Răsună lung din noaptea străvechiului Egipt.
 (*Ei intră-n luntre. Aceasta e trasă de lebede. Călugărul șade fiind de mână
 Chipul, ce stă în picioare.*)

REGELE SOMN

Nu știi cine e dânsa? – Un capăt e de ață,
 Din sufletul naturii care ni dă viață;
 În orice ființă este, deși nu știi, ascete.
 Nu poți să ștergi viața cu-al gândului burete...
 Reneagă a ta viață, disprețuiește-o-n piept...
 Din raze se încheagă și-ți vine înderept.
 Renunți la fericire? – dar ea-i un vecinic vis.
 De fuge ziua – vine când ochii ți-ai închis.
 Oricât te scuturi, oame, nu-ți poți ieși din piele,
 Căci te fac jucăria zburdălniciei mele.
 Acopere tu ziua cu-a gândului tău ceață –
 Eu vecinic treaz, din visu-ți voi face o viață.

(*Cortina cade. S-aude de departe cântând:*)

Ondină
 Cu ochii de dulce lumină,
 Cu părul tău lung, un tezaur
 De aur.

CÂNTEC VECHI

Vino, scumpă, de privește
Dorul tău cum mă muncește.
Nici defel cum nu mă lasă
Nici să intru sara-n casă,
Ci din așternut mă scoală,
Ca pe-un pățimaș de boală,
Și mă face de alerg
Neștiind pe unde merg.
Când în zori de dimineață,
Mă visez cu tine-n brață,
Când te strâng să nu te pierd
Și te chem și te dezmierd.
Ars deodată sar din pat,
Singurel m-am deșteptat,
Suspinând și amețit,
Mă simt *mai* nenorocit.
Sunt de carne, nu-s de fier!
Ce să fac ca să nu pier.
Căci rănit sunt de amor,
De nici tăiesc, nici nu mor:
Somnul meu nu este somn,
Nici pe mine nu sunt domn.
A dormi de sunt pe cale,
Zăresc chipul dumitale:
O icoană zugrăvită
Cu mulți nuri închipuită.

CODRULE, MĂRIA-TA

Codrule, Măria-Ta,
Lasă-mă sub poala ta,
Că nimica n-oi strica
Fără num-o rămurea,
Să-mi atârni armele-n ea.
Să le-atârni la capul meu,

Unde mi-oi aşterne eu,
Sub cel tei bătut de vânt
Cu floarea pân-în pământ,
Să mă culc cu faţa-n sus
Şi să dorm, dormire-aş dus;
Dar s-aud şi-n visul meu,
Dragă codri, glasul tău,
Din cea rarişte de fag,
Doina răsunând cu drag,
Cum jelind se tragă-nă,
Frunza de mi-o leagă-nă,
Iară vântul molcomit
De-a vedea c-am adormit,
El pin tei va răscoli
Şi cu flori m-a coperi.

DOINĂ, DOINĂ, GREU ÎMI CAZI

Doină, doină, greu îmi cazii
Din pădurea cea de brazii,
Şi cu jale îmi răsunii
Din hucaegul de alunii,
Şi m-adormi, m-adormi cu drag
Pin frunzişul cel de fag.
Cine sună-n cetine,
Doiniţe, prietene,
Diu, diu, diu, de-a codrului,
Că doina-i care-o cântai –
Tragă-nă-ne, tragă-nă,
Frunza-n codru leagă-nă.

A FRUMSEȚII TALE FORME...

A frumseții tale forme ca un sculptor când le pipăii
Toată viața mea trecută, toată ființa mea o clipă-i,

Am uitat de toate, toate, și nimic nu-mi vine-n minte;
Decât sufletu-mi s-amestec cu suflarea ta fierbinte;
Gura ta ca focul arde, arde roșia ta față,
Răsuflarea ta e-n stare chiar la morți să dea viață,
Mâna ta, dulcea ta mână, ce o simți atât de mult,
Inima-ți, a cărei tremur, a cărei băătăi ascult;
Tu întreagă, când, răpită de al tău adânc amor,
Te-alipești de pieptu-mi, scumpă, ca copii de mama lor,
Cu-acea mândră, agățată și sălbatecă strânsoare
Când ca iedera tu tremuri ce stejaru-l înconjoară...
Tu nu vezi? Nu-ți aflu nume, un cuvânt în lumea-ntreagă
Să-ți pot spune înc-o dată, suflet! cât îmi ești de dragă,
Cât de dragă-mi ești... Nu întreba ce îmi mai bate
O! viața mea trecută parc-a fost o ciuntitură!
Și ce dulce dezlegare azi mi-a dat frumoasa-ți gură,
Când te mlădii, când te bucuri și când râzi ca visul clar
Urmăresc orice mișcare cu un ochi adânc, avar,
Gândul meu să se-ncrețească pe-ncrețirea hainei tale,
Să rămâie-n a mea minte-adânc săpate, ca-n tipar
Și să împle cu icoane cartea vieții-mi de amar.
Mult am mai gândit odată și nimic nu mai gândesc,
Nu gândesc decât la tine, decât că eu te iubesc
Și nici asta chiar, nici asta nu pot zice că e gând,
Este însăși a mea viață azvârlită pe pământ.
Căci iubirea mea și viața-mi nu sunt lucruri osebite,
Ci ca sângele cu pieptul astfel ele-s înfrățite:
Fără sânge nu-i viață, fără de-amorul tău nu-s eu –
Și o clipă fără tine chiar de mine îmi e greu,
Nu mă vreau pe mine însumi, nu vreau lume – toate-s pleavă,
De nu ești, lumina lunii s-a-nnegrit și e bolnavă,
Ești al vieții-mi, al vederii, al auzului meu nerv,
Și venin e a ta lipsă, să m-omor de ea mă serv;
De-mi urăsc suflarea-n mine, de doresc ca tot să piară,
De doresc să mor un secol atunci fug de tine-o oară.
Ah! ce e în tine, care-i taina mândri-ți tinereți,
Cum de ai în al tău suflet ca o sută de vieți,
Cum de tu să fii aceea ce-al meu cap în mână-l porți?
De-aș muri înviu sub ochii-ți dintr-o sută de morți,
Sărutarea gurii tale e ca fagurul de miere,

Cu cât gura mea se-nfruptă cu atât mai mult o cere,
Trăiesc leneș ca o plantă și acum mintea mea parcă
De veninoasa beție a gândirii se înțarcă.

FELICITARE LUI SAMSON BODNĂRESCU

N-am știut cum că în ziua
Douăzeci și șapte iuni,
Își serbeaz-aniversarea
Toți voinicii și Sămsunii.

În biserică asemeni
Cât îmblai pe la icoane,
N-am văzut pe sfântul Simson
Prea iubitele Samsioane.

Și aflând de-așa minune
Eu scrisei aceste șire,
Dorind multă sănătate,
Viață lungă și sporire.

Și spre semn caracudistic
Îți trimit această cartă,
Iar tu spune printr-un distic
Cum că cei absenți se iartă.

UN LUCEAFĂR...

Un luceafăr, un luceafăr înzestrat cu mii de raze
În viața-mi de-ntuneric a făcut ca să se vadă.
Eu privind acea lumină ca din visuri mă deștept
Și cu brațele-amândouă cătră dânsa mă îndrept.
Ca o zână din poveste ea e naltă și ușoară,
E subțire și gingașă și din ochi revarsă pară,
Iar la față e bălaie, părul galben cade-n creț,
Trandafiri pe față are și cu zâmbetul isteț.

POET

Să tot torni la rime rele
Cu dactile în galopuri,
Cu gândiri nemistuite
Să negrești mai multe topuri;

Și când vezi vreo femeie
Să te-nchini pân- la pământ
Și de-a sta ca să-ți vorbească
Să înghiți orice cuvânt;

Nespălat, neras să umbli,
Și rufos și deșuchiet –
Toate-acestea împreună
Te arat-a fi poet.

DE CE ÎN AL MEU SUFLET

De ce în al meu suflet
De ani eu moartea port,
De ce mi-e vorba sacă,
De ce mi-e ochiul mort?

De ce pustiu mi-e capul,
Viața într-un fel?
Și tu... tu ești aceea
Ce mă întrebi astfel?

CU-AMÂNDOUĂ MÂNILE...

Cu-amândouă mâmile
Inima o ții
Și îi simți bătăile
Repezi, dulci și vii.

Ochii-n trup se sperie
Și revarsă foc.
Ai visat vrodată tu
Astfel de noroc?

Un noroc asemenea
Blând și dureros!
Tu iubești, copila mea,
Fără chiar să știi.

ȘI DACĂ DE CU ZIUĂ...

Și dacă de cu ziuă se-ntâmplă să te văz
Desigur că la noapte un tei o să visez,
Iar dacă peste ziuă eu întâlnesc un tei
În somnu-mi toată noaptea te uiți în ochii mei.

LUMEA ÎMI PĂREA O CIFRĂ...

Lumea îmi părea o cifră, oamenii îmi păreau morți,
Măști, ce râd după comandă, cari ies de după porți
Și dispar – păpuși măiestre, ce că sunt nici că nu știu
Și-ntr-o lume de cadavre căutam un suflet viu;
Mă zbăteam dorind viață, cu ce sete eu cătam
Precum cel ce se îneacă se acață de-orice ram.
Dibuit-am în științe, în maxime,-n poezie,
Dară toate îmi părură sură, stearpă teorie.
N-aveam scop în astă lume, nici aveam ce să trăiesc
Până când... blestăm momentul!... pân- ce-a fost să te-ntâlnesc.
Oare sunt eu tot același? Singur nu mai mă-nțeleg:
De clipirea genei tale putui viața să mi-o leg.
Eram mândru – înjosirea, ba sclavia mă înveți:
Mă disprețuiesc pe mine... ce mai are astăzi preț?
Îmi părea că împărații sunt pe lume un nimic

Căci ei nu țineau în mână degetul tău dulce, mic,
Începusem s-am în lume ceva ce plătea mai mult
Decât lumea, decât totul ce putusem să ascult;
Mă miram, cum de pierdusem ochii pentru tot ce fu?
Toate existau sub soare, pentru că exiști și tu.

O, CHILIA MEA SĂRMANĂ...

O, chilia mea sărmană,
Cu negritul, tristul zid,
Dacă n-ați fi voi în lume,
Aș fi stat să măucid.

Dar voi, cei ce-ați fost de față
Când vărsam lacrimi fierbinți,
Triști pereți, negriți de vreme,
Voi acuma sunteți sfinți.

Sfinți, căci ce-i mai sfânt în lume
Decât când o dulce gură
Îți șoptește vorba tristă
Că-n sfârșit și ea se-ndură.

CATRENE

Când te pierzi în valul vieții
Trist la țarm doar eu rămân:
Brațe fără de nădejde,
Navă fără de stăpân.

*

Cum se turbură izvorul
Când din el drumețul bea,
Astfel mă-nfioară dorul
Când răsari în calea mea.

*

Tu ești aerul, eu harpa
Care tremură în vânt,
Tu te miști, eu mă cutremur
Cu tot sufletul în cânt.

*

Eu sunt trubadurul. Lira
Este sufletul din tine,
Am să cânt din al tău suflet
Să fac lumea să suspine.

1877

LECTURĂ

Stam sara la fereastă,
Iar stelele prin ceață
Cu tainică dulceață
Pe ceruri izvorea.

Citeam pe-o carte veche,
Cu mii de negre gânduri
Și literile-n rânduri
Prinsese a juca.

Jos lacul se-ncrețise
Sub purpură târzie
Și valuri verzi de grâie
Se legăna pe lan.

O stea din cer albastru
Trecu a ei icoană
Din fața apei plană
În fundul diafan...

Și cred pe înțeleptul
Ce-l văd că-n carte zice
Că-n lume nu-i ferice,
Că toate-s năluciri...

Deodată la ureche-mi
Aud șoptind copila...
Iar vântu-ntoarce fila
Cu negrele gândiri.

CODRU ȘI SALON

I

Zadarnic fete mândre zâmbind cutreier sala
Și muzică-i și visuri și farmec îndelung.

În ochii unui tânăr sădită e răceala
Și note cât de blânde în inimă-i n-ajung.

Amicul cel de-o vrâstă păharul lui îl împle
Și-l cheamă și pe dânsul la masa unde beu;
Pe mânilor-amândouă el ține a lui tample,
Se uită pe fereastă cum ninge-n cet... mereu.

Se uită cum omătul copaci și case-n carcă,
Cum vântul farmă ramuri zvârlindu-le-n ferești,
Atunci i se năzare un vis frumos... și parcă
Revede tinerețea-i cu ochii sufletești.

Colo în depărtare e valea lui natală,
Cu codri plini de umbră, cu râpe fără fund,
Unde izvoară albe murmură cu sfială
Și scapăr-argintie lovindu-se de prund.

Ar vrea ca să mai vadă colibele de paie
Prin stânce încuibate, ce mai că se prăval,
Când luna dintre nouri, crăiasa cea bălaie,
Se ridică prin codri din fruntea unui deal.

Să aib-ar vrea colibă de trestii, mititică,
În ea un pat de scânduri, mușchi verde de covor,
Din pragu-i să se uite la munte cum s-ardică
Cu fruntea lui cea stearpă pierzându-se în nor.

Ar vrea să rățăcească câmpia înflorită,
Unde ale lui zile din visuri le-au țesut;
Unde-nvăța din râuri o viață liniștită,
Părând să n-aibă capăt, cum n-are început.

Mama-i știa atâtea povești, pe câte fuse
Torsese în viață... deci ea l-au învățat
Să tâlcuiască semne și-a păsărilor spuse
Și mormura cuminte a râului curat.

În curgerea de ape, pe-a frunzelor sunare,
În dulcele-nmiitul al paserilor grai,

În murmurul de viespii, ce-n mii de chilioare
Zidesc o mănăstire de ceară pentru trai,

De spânzură prin ramuri de sălcii argintoase
O-ntreagă-mpărăție în cuib legănător,
A firii dulce limbă de el era-nțeleasă
Și îl împlă de cântec, cum îl împlă de dor.

Visa copilul... Fruntea-i de-o stâncă răzimată,
Privea uimit în râul ce spumega amar,
Și arunca vo piatră în apa-nvolburată.
Râdea, cânta degeaba... plângea chiar în zădar.

El vede ierburi nalte în mândră zi cu soare.
Crescute-ajung la brâul unei copile. Lin
Prin iarba mare trece ș-aminte luătoare
Plivește flori albastre și fire de pelin.

Cunună împletește, o-ncaieră sălbatec
În pletele îmflăte, în părul încâlcit
Și ochii rād în capu-i și fața-i e jeratec –
A lanurilor zână, cu chip sumeț, răstit.

Apoi în codru trece și cântă doina dragă.
Sălbatec este glasul-i, vioi, copilăros,
El sună-n codru verde, trezește lumea-ntreagă,
Picioarele-i desculțe îndoiaie flori pe jos.

„Ah! cum nu sunt – ea strigă – o pasăre măiastră
Cu penele de aur ca pasările-n rai;
La Sfânta Joi m-aș duce, aș bate în fereastră
Cu ciocul și i-aș zice cu rugătoriul grai:

Să-mi deie-un măr, în care închisă e o lume,
Palat frumos la munte, în codri înfundat,
Ș-un făt-frumos de mire, înalt, cu dulce nume,
Din sânge și din lapte – fecior de împărat!“

Ea cântă și pocnește în crengi c-o vargă lungă.
O ploaie de flori albe se scutură pe ea,
Un flutur se înalță, cu sete ea-l alungă,
Cu mâna crengi îndoiaie și glasu-i răsuna.

Apoi și-aduce-aminte... era o zi frumoasă...
El s-a trezit pe-o punte sub ochii ei de foc...
Ea păru-și dă-ntr-o parte din fața rușinoasă,
Își pleacă ochii timizi și el a stat pe loc...

Ce s-a-ntâmplat de-atuncea nu vrea să ție minte.
Destul că nu mai este... și chipul ei cel blând,
Zâmbirea-i sfiicioasă și ochiul ei cuminte
Sunt duse fără urmă de pe acest pământ.

S-a stins. De-aceea însă ar vrea încă o dată
Să vadă lunca verde, departe valea-n flori,
Unde ades pe brațu-i, în noaptea înstelată,
Ședea pe stânca neagră spuindu-i ghicitori.

Da, ghicitori, enigme. Ce știa el pe-atuncea
De-a vieții grea enigmă, de anii furtunoși?
În lacu-adânc și neted, în mijlocul de lunce,
Părea că vede zâne cu păr de aur roș.

Și trestia cea naltă vuind de vânt mai tare...
La glasu-i asculta el ca basme triste, dulci,
Când rețele din codru pe creții apei clare,
Scăldându-se prin papuri lăsau pe valuri fulgi.

II

Trecură ani. E noapte. În camera bogată,
Pe-un pat alb ca zăpada, copila sta măreț.
O candelă de aur c-un punct de foc arată
Prin umbra străvezie icoane pe pereți.

Culcată jumătate, copila cu-ntristare
Zâmbește. Plete blonde pe umere cobor

Și cad pe albe perini, iar ochiul ei cel mare
Arată nu amorul – ci setea de amor.

Iar fața ei frumoasă-i de-acea albeață sură,
Brumată ca-n lucirea unui mărgăritar;
Pe brațe de zăpadă, pe sânii ei se fură
A candelii luminează mai rar și tot mai rar.

Iar micile-i picioare ating covorul moale
Și chinuie papucii de-atlaz, care stau jos.
L-a patului ei margini cu fruntea-n a ei poale
Sta în genunchi dânsul, privind întunecos...

Sub umeri-unei fețe ca marmura de rece
Sunt umbrele-ntristării, ce-adânci l-arată slab;
Prin ochii mari și negri o îndoială trece,
Ce fulgeră în taină, apoi dispăre-n grab.

– Din vorba mea nu poate amor să se aleagă?
Nu te iubesc atâta cât știu să te iubesc?
Ai vrea să storc din mare amărăciunea-ntreagă
Și într-o picătură s-o beau, să-nnebunesc?

Spre-a împlini vounul din dorurile tale,
Au pot să fiu, copilă, de trei ori Dumnezeu,
Și ce-au făcut puternic în veacurile sale,
Acea într-o clipă să pot a face eu?

O, de-aș putea s-amestec a lumii lucruri toate,
După a mea voință un ceas să te încânt,
Cu susu-n jos ar merge a firii legi bogate,
Pustiu ar fi în ceriuri și ceriul pe pământ.

Și la a ta ivire părere-ar ziua noapte,
Astfel de strălucită ai trece-n lanuri verzi,
Încât numai pâraie ți-ar povesti cu șoapte,
Că în a ta privire eu mințile îmi pierz.

Când ai muri, iubito, căci contra morții n-are
Nici Dumnezeu putere, atuncea cu amar
Aș stinge în grămadă sistemele solare
Și-n ăst mormânt te-aș pune ca pe-un mărgăritar.

Iar eu, eu, singuratec în lumea cea pustie,
În caos fără stele și fără de nimic,
M-aș arunca – un demon – să cad o vecinicie,
De-a pururea și singur deșertul să-l despici.

Iar dacă liberate planetele cu-ncetul
Ar reintra în viață în vechile lor legi,
Ființele lor nouă privească-atunci cometul,
Neliniștind cu zboru-i veciile întregi.

Fantasmă nesfârșită și totuși diafană,
Din lume exilată neaflând limanul său,
Demon, gonit de-a pururi de ordinea tirană –
Acela să fiu eu.

– Să faci minuni? Nu-i asta. Nu mă-nțelegi, iubite –
Pe creștetul lui mândru ea mânilor și-a pus.
Sunt taine-n astă lume atât de neghicite,
De-ai spune viața toată, tot n-a sfârși de spus.

Vezi tu, eu te-aș vrea timid, un blând băiet, să-mi spună
Cu ochii plini de visuri zadarnice povești,
S-adorm plecându-mi tâmpla la tâmpla ta – nebună!
Așa cum te visasem ai fost, dar nu mai ești.

Pătate de-ndoiele a vieții tale vise –
Băiet de-ai fi tu încă, la mine să te-ardic,
Să te privesc cu gene pe jumătate-nchise,
Dar nu mai crezi în visuri, căci nu mai crezi nimic.

Să fii un pagi din basme și eu să fiu regină!
O, cum aș fi de bună și tu ai fi gentil,
Plutire-am lin pe lacul ce doarme în grădină,
Căci eu mă simt copilă, de-ai fi și tu copil!

Nu mintea ta, nu ochii, ce fulgeră-n tăcere,
Nu astea mă îngheață de-mi vine ca să mor.
Mă doare – nu știu... glasul amestecat cu fiere,
Căci sufletu-ți e-o rană, suflările-ți mă dor.

Ce vrei? Îmi pare-n ochi-ți că văd o veche vină.
În vorbă amintirea a unei crude munci,
În inimă e-o parte cu totul străină –
De-ai fost vrodată tânăr, e foarte mult de-atunci!

DIAMANTUL NORDULUI

(Capriccio)

În lac se oglindă castelul. A ierbii
Molatece valuri le treieră cerbii.
În vechea zidire tăcerea-i și numa
Perdelele-n geamuri scânteie ca bruma.

Străfulgeră-n umbră-i de valuri bătaie
Ajunse în fugă de-a lunii văpaie,
Ce-n vârful de dealuri acum se ivește
Ș-a stâncilor multe pe cer zugrăvește.

Păreau urieși ce în cuib de balaur
Păzea o măreață comoară de aur,
Căci luna, ce roșă prin ele răsare,
Comoară aprinsă prin noapte se pare.

Iar lebede albe din negrele trestii
Apar domnitorii ai apei acestei,
Cu aripi întinse o scutur și-o taie
În cercuri murinde și brazde bălaie.

Uimit, Cavalerul cu pasuri pripite
Îmbla prin umbroase cărări nisipite;
Dumbrava șoptește, izvoarele sună
Așteaptă-n amestec vibrație de strună.

Văratecul aer te-adoarme cu zvonul...
Cu dor Cavaleriul privește balconul.
Cu frunze-ncărcatu-i și trec prin ostrețe
Liane-nflorite în feluri de fețe.

Iar papura mișcă de-al apei cutreier.
În iarba înaltă suspină un greier –
Prin vânăta umbră, prin rumăna sară,
În farmecul firei răsună ghitară:

– Arată-te-n haina de albă mătasă,
Ce pare-ncărcată c-o brum-argintoasă,
Să văd a ta umbră-n lumină-nmuietă,
În părul cel galbăn înalt-mlădietetă.

Îndură-te, scumpo! în mine aruncă
Viole albastre și roze de luncă,
Pe coardele-ntinse-a ghitarei să cadă
În noaptea cea ninsă de-a lunii zăpadă.

Iar ochii albaștri, mari lacrimi a mării,
Să-ngăduie-n taină suspinul cântării;
Cobori, adorato! pe inimă cazi-mi,
Bălaia ta frunte de umăr să-mi razimi.

E demna ta frunte să poarte corona,
Robit universul să-i fie – Madonna!
Îngăduie celui din urm-al tău sclav
Plângând să-ți sărute al urmelor prav.

Și lasă-mă-n umbra cămări-ți să vin,
Frumos îmbrăcate cu alb muselin,
Iar Cupido pagiul cu palma s-ascundă
A lampei de noapte lucire de nuntă.

Deasupra-și aude uscata foșnire
A poalelor lungi de mătasă subțire;
Prin flori îi apare, se-nclină pe gratii
Duios-arătare a mult-adoratei.

Ghitara lui tace; cu șopot ea spune:
– Zadarnică este iubirea ta, june!
De-un farmec legată-i întreaga-mi simțire,
Iubirea-mi asemeni de-a lui împlinire.

Oricât mi-ai fi drag, și-o jur că-mi ești drag,
Un farmec te-oprește, te leagă de prag...
De-aceea de mine să fugi, Cavaliere,
Și uită că gânduri și doru-mi te cere.

A Nordului mare o piatră ascunde,
Lucește ca ziua prin negrele-i unde
Și cui o va scoate viața mi-o dăruie;
Dar vai! nici s-o vadă nu-i soarta oricărui.

– O, înger! el zice și glasul-i se-neacă
Și dreapta îi scapă pe-a săbiei teacă:
Sigur de iubire-ți – m-aștepte pierzare –
Tot scoate-voi piatra luminei din mare!

.....

Din Spania pleacă, cu pașii pribegi,
Prin țări și orașe, castele de regi;
Abia vede-o țară și iarăși o lasă,
Căci piatra luminei gândirea i-apasă.

De ani e pe cale... Se vede în fine
Cuprins de pustiuri, de negură pline,
Încet poticnește al calului pas,
Și-n noapte departe se pierde-al său glas.

El vede munți mândri, asupra cărora
Pădurile negre nu știu aurora
Și toate formează clădire înaltă
De stânci ce grămadă stau una pe altă.

Un munte e poartă și streșini păduri
Și scările-s dealuri... În falnicii muri,
Prin aspru arcate boltiri de fereastră,
Priveai o lumină ca cerul albastră.

Cum marea de valuri nu știe repaos,
Astfel se frământă al norilor caos,
O stea nu lucește pe bolta cea largă –
Pornit ca de vânturi sirepul aleargă.

Un tunet cutremură lumea-n temei.
Venea parc-o oaste călare de zei...
Cu-a lui erghelie-nspumată de cai,
Vuind vine mândrul al mărilor crai.

Cu gâturi întinse sirepi de omăt
Prin norii cei negri zburau spăriet,
Mânați de gigantul cu barb-argintoasă,
Ce vântul în două despică frumoasă.

Văzându-l pe tânăr înalță toiagul
O aspră privire i-aruncă moșneagul,
Cumplit amenință, în arc se coboară
Și piere în doma-i înalt solitară.

Se-ntunecă iarăși, în fulger năzare
Vedenii uimite palatul cel mare;
Năzare bătrânul în bolta ferestii,
În pletele-i albe cunună de trestii.

Fugea Cavaleriul. Dar codri-n urdie
În urmă-i s-adună și iar se-mprăștie;
Câmpiile șese alunecă iute,
Deasupra-i s-alungă de fulgere sute,

Și luna s-azvârle pe-a norilor vatră,
Pâraiele scapăr, bulboanele latră,
Deasupra lui cerul i-aleargă în urmă
Și stelele-n râuri gonite, o turmă.

Și munții bătrâni îl urmau în galop
Cu stâncele negre, gigantici ciclopi,
Greoaie hurducă pământu-n picior,
Prăval de pe umeri pădurile lor.

Se-ntreabă: Fug eu? sau că lumea întreagă
A rupt-o de fugă nebună, pribeagă?
Sau mări subterane duc munții cu sine,
Purtându-m-o frunză pierdută pe mine?

O dată-ncă pintenu-nfige – aleargă!...
Deodată... se schimbă în noaptea cea largă
Privirea... Nainte-i o lume-i deschisă
Cu aer văratec pe lunge de visă...

Pe maluri de râuri ce scapără line,
El vede castele cu arcuri senine
De marmură albă ascunse-n dumbrave.
În cer mișcă norii auritele nave...

O muzică tristă, adânc-voluptoasă,
Pătrunde-acea lume de flori și miroasă;
Și verzile lanuri se leagănă-n lună
Și lacuri cadența cântărilor sună.

Subțirile neguri păreau pânzărie
De brum-argintoasă, lucind viorie;
Și florile toate sub ea-ncremenite
Respiră bogate miroase-adormite.

Pe-al codrilor verde, prin bolțile dese,
Prin mreje de frunze seninul se țese;
Și apele mișcă în păture plane –
În funduri visează a lumii icoane.

Și unde-n dumbravă-i săpată cărare,
O mândră femeie s-arată călare,
Pe calul ei graur se-nvârtește-n laturi,
De dulcea-i privire nu poți să te saturi.

În părul ei negru lucesc amorțite
Flori roși de jeratic frumos încâlcite,
Rubine, smaranduri, astfel presărate,
Sălbatec-o face la față s-arate...

Și ochi de-un albastru, bogat întuneric,
Ca basme păgâne, de-iubire himeric,
Lucesc sub o frunte curată ca ceara –
Zâmbirea-i îmbată ca nopțile, vara.

Pe codri-nfioară a ei frumusețe
Și apele fulger cu undele crețe;
Se pare că-nvie a basmelor vremuri,
Căci lumea-i cuprinsă de-un dulce cutremur.

Din nori curge-o bură, un colb de diamante,
Pe văi se așează, pe dealuri înainte;
În față li-i luna, prin șuiet de șoapte
S-ardică pe cer curcubeie de noapte...

Ea calu-și alătură mâna întinde,
Iar părul ei negru încet se desprinde
Și-n valuri de moale mătasă el cade
Pe umere albe... Frumos i se șade!

Și plâns este glasul-i: – „Iubit cavalerie,
Nu merge la mare, că mor de durere;
Împarte cu mine pământul și raiul.“
De dor și de grijă îi tremură graiul.

– „Iubite dorite, în brațele-mi vino
Și cruda durere din pieptu-mi alin-o!
Să fii al meu mire menitu-i de zodii
Și ție păstrat-am a sânelui rodii.

– În van, e crăiaso! zâmbirea-ți din treacăt,
Căci mintea mea pus-au simțirilor lacăt
Și chipu-ți nu poate pătrunde-n visare-mi.
Cu ochii albaștri amoru-mi nu-l sfaremi.

Păstrează, crăiaso, viclenele sfaturi.
În laturi, frumoasă ispită, în laturi!“
Ea piere... cu dânsa castele, dumbravă...
Și marea-nghețată vuieste grozavă.

Mișcate de mare-n strigare măreață
A Nordului vin caravane de gheață...
Pe ceruri în neguri o stea nu s-arată,
Departe doar luna – o galbenă pată.

Cetăți hrentuite pe țări plutitoare,
Cu șiruri de dome, steclind de ninsoare,
Schelete-uriaeșe purtând cremenite
Coroane în colțuri pe capuri hâite.

Vin regii de Nord cu oștiri să se plimbe,
Cu chipuri ciuntite și umere strâmbe
Și toată strigarea, vuirea, sunarea
E surdă ca ceriul, e moartă ca marea.

În domele largi, prin palate deșarte
Răsună doar vântul... ca glasuri – departe.
Și spiritul morții eterne-n ruine
Își mișcă imperiul fără de fine.

Orașul pe ape-i al zeilor nordici,
Cu strade de temple, cu dome și portici;
Dar astăzi sunt frânte boltitele porți,
Pustiu e în dome – și zeii sunt morți.

El suie un turn ce se naltă sub lună,
Cu ziduri crăpate de ger și furtună,
Se uită la ceruri, se uită în mare...
Cu capul în jos se aruncă... Dispare.

Și cum amortește și-ngheață... suspină:
– O, piatr-a luminei, revarsă-mi lumină!
Prin genele-nchise s-arată, o vede
Și strigă... și mâna pe dânsa repede...

O prinde... prin farmec în jur se-nșenină,
El vede lungi râuri, câmpii în lumină,
Grădina din țara-i, cu lacu-i, castelu-i
Ca-n vis, ca aievea i se arăta lui.

Ce stai cu sfială, ce nu te apropii,
N-auzi cum pe frunze alunecă stropii,
Ș-aleele scutur de rouă o ploaie
Iar soarele nalță în disc de văpaie?

El scările urcă cu piatra în mână.
În prag îl așteaptă frumoasa stăpână.
De gâtu-i s-atârnă, zâmbind ea îi spune:
„Adânca-ți durere pieri prin minune.

Dar piatră mai scumpă și cea-adevărată
Iubirea mea este nestinsă, curată;
Păstrează-mi-o bine... aceasta ți-o dăruie...“
El ochii și-i freacă, să vadă,-adevăru-i?

.....

Și drept că-n mișcarea molaticiei ierbi
Păștea înainte-i o turmă de cerbi.
Dar tot nu-i în ceru-i... Din genele-i bruma
Cu visul deodată și-o scutur-acuma.

Își scutură haina cea umedă, plină.
Balconu-l privește și tare suspină.
Zădarnic făcut-au ghitara paradă:
Iñez nici visase să vie să-l vadă.

Și ce-i mai rămâne să facă săracul?
În lac să privească cum joacă malacul?
Mai bine prin tufe se fură cu pază...
Ca nimeni s-auză și nimeni să vază.

În urmă-i o ușă-n balcon se deschide...
Prin flori se arată o gură ce râde...
Cu fața ascunsă în păru-i, șirată,
De-amoru-i prostatec așa se disfată.

SĂTUL DE LUCRU...

(după Shakespeare, Sonete, XXVII)

Sătul de lucru caut noaptea patul,
Dar al meu suflet un drumeț se face
Și pe când trupul doarme-ntins în pace,
Pe-a tale urme l-au împins păcatul.

E noapte neagră-n ochi-mi, totul tace,
Dar mintea-mi vede – genele holbate;
Ca și un orb mă simt în întuneric
Și totuși înainte-mi zi se face.

E chipul tău, lumină necrezută
De frumuseți, de taină, curăție,
Ce nopții reci lucire-i împrumută.

Din cauza ta, bălaia mea soție,
Cât ziuica trupu-odihnă n-are,
Iar noaptea sufletul în cale pleacă.

ALBUMUL

Albumul? Bal mascat cu lume multă,
În care toți pe sus își poartă nasul,
Disimulându-și mutra, gândul, glasul...
Cu toți vorbesc și nimeni nu ascultă.

Și eu intrai. Mă vezi rărindu-mi pasul.
Un vers încerc cu pana mea incultă.
Pe masa ta așez o foaie smultă,
Ce de când e nici n-a visat Parnasul.

Spre-a-ți aminti trecutele petreceri,
Condeiu-n mână tu mi-l pui cu silă.
De la oricine-un snop de paie seceri,

Apoi te uiți rîzînd la cîte-o filă:
Viclean te bucuri de-ale noastre-ntreceri,
Privind în vrav prostia imobilă.

SAUVE QUI PEUT

(variantă)

Albumul tău e un salon în care
S-adună fel de fel de lume multă
Și fiecare așaz-o foaie smultă
Din viața sa, în versuri răbdătoare.

Acum dorești cu pana mea incultă
Și eu să trec prin mîndra adunare?
Dar ea de-amicii tăi sfială are
Și de-oi vorbi, au cine mă ascultă?

Spre-a-ți aminti trecutele petreceri
Condeiu-n mînă tu mi-l pui cu sila.
De la oricare-un snop de fraze seceri,

Apoi le răsfoiești filă cu filă.
Viclean te bucuri de-ale noastre-ntreceri,
Privind în vrav prostia imobilă.

O, RĂMÂI, RĂMÂI CU BINE

O, rămâi, rămâi cu bine
Deși-n sufletu-mi te port,
N-avuși sânge tu în vine
Și născut ai fost tu mort.

Da, amor fără de nume
Ce în veci am tăinuit,
Umbră-ai fost în astă lume
Și o umbră ai pierit.

Ce m-apuci de gât, iubită,
De ce plângi și de ce tremuri?
În cenușa părăsită
Nu aprinzi tu alte vremuri.

În zădar mă ții în brațe,
În zădar îmi plângi pe piept,
Pentru-a-ți spune neadevărul
Al meu suflet e prea drept.

Am iubit în tine visul
Tinereței mele scump,
Dar se duse tinerețea-mi
Și din suflet eu te rump.

Astăzi trece tinerețea-mi,
Ea în ochii mei se stinge,
Eu te văd o umbră albă
Un cap alb fără de sânge.

Cu a vieții mele flacări
Au trecut ș-a ta viață
Și asupra ta se lasă
Nendurații-mi ochi de gheață.

E CEASUL CEL DE TAINĂ

E ceasul cel de taină, în care-inelul sorții
Unește-al vieții capăt cu începutul morții:
Sub piedica aceasta bătrânii mor în pace
Și se concep copiii acei ce se vor face;
Cei însurați desigur aceia că vor naște;
Pe cel fără- de soție iubirea îl va paște.

DIN ILIADA

Cântă-ne, zână, a lui Ahil Peleidul mânie,
Care cumplită făcu aheilor jale nespusă,

Suflete mii viteze de fii de eroi în Aii
Au trimis, pe ei înșii de pradă la câni lăsându-i
Și la paseri. Astfel se-mplini a lui Zeus voință
Din acea zi când cearta făcu dezbinare amară
Între mult divinul Achil și fiul lui Atreu,
Agamemnon, al neamului tot și al regilor rege.
Care din zei ațâță al dezbinului foc între dânșii?
Fiul Latonei și al lui Zeus, mânios pe rege,
El a trimis pierzătoare boli și moarte prin gloate,
Pentru că atreidul muștrase pe preotul Chrise
Când acesta veni la Achaici mândre corăbii
Ca să-și răscumpere fiic-aducând prețioasele daruri
Și cu laurul nemuritorului Phoibos Apolon
Încunjură toiagul de aur. Tare rugă el
Și pre ahei, dar mai cu seamă pe cei doi
Frați atrizi, ce erau căpetenii ai limbilor toate.

DIN ODISSEIA

Spune-ne, muză divină, de mult iscusitul bărbat, ce
Lung rățaci după ce-au dărâmat Troada cea sfântă.
Multe cetăți de oameni văzu și datini deprinse,
Multe-n inima lui supărări pe mare avut-au,
Chibzuind pentru sufletul lui, alor săi înturnare.
Dar pe tovarăși el nu mântui cu toat-a lui grijă.
Singuri ei gătiră pieirea prin fărădelege,
Căci, nebuni, ei boii-au tăiet luminosului fiu al
Lui Hyperion, încât le luă a-ntoarcerii ziuă –
De-aste vorbește-ne asemeni puțin a Cronidului fiică.
Toți ceilalți precât de pieire-au scăpat, pre acasă
Ei erau, mântuiți de războaie și de apele mării.
Numai pre el, doritul de patrie și de soție
Nimfa măreață-l oprea, minunata zână Calipso-n
Peștera cea boltită, râvnind de bărbat ca să-l aibă.
În rotitoarea plinire de vremuri trecut-au un an azi,
De când zeii-ntoarcerea-n țară îi rânduise
În Itaca și tot de nevoie el mântuit nu-i

La iubiții lui. Toți zeii-l plâng. Poseidaon
Singur ține mânie într-una el lui Odisseus,
Celui de-o samă cu zeii, nainte de-a ajunge în țară-i.

MI-AM ZIDIT MONUMENT...

(Horațiu)

Mi-am zidit monument decât acel de fier
Mult mai trainic și nalt ca piramizi cerești;
Ploaia nu-l va mânca, nici acvilonul slab,
Nici al anilor șir, vremile cari fug.

Nu de tot voi muri, partea mai bună a mea
Va scăpa de mormânt..

1878

POVESTEA CODRULUI

Împărat slăvit e codrul,
Neamuri mii îi cresc sub poale,
Toate înflorind din mila
Codrului, Măriei-Sale.

Lună, Soare și Luceferi
El le poartă-n a lui herb,
Împrejur-i are dame
Și curteni din neamul *Cerb*.

Crainici, iepurii cei repezi
Purtători îi sunt de vești,
Filomele-i țin orchestrul
Și izvoare spun povești.

Peste flori, ce cresc în umbră,
Lângă ape pe potici,
Vezi bejăanii de albine,
Armii grele de furnici...

Hai și noi la craiul, dragă,
Și să fim din nou copii,
Ca norocul și iubirea
Să ne pară jucării.

Mi-a părea cum că natura
Toată mintea ei și-a pus,
Decât orișice păpușă
Să te facă mai presus;

Amândoi vom merge-n lume
Rătăciți și singurei,
Ne-om culca lângă izvorul
Ce răsare sub un tei;

Adormi-vom, troieni-va
Teiul floarea-i peste noi,

Și prin somn auzi-vom bucium
De la stânele de oi.

Mai aproape, mai aproape
Noi ne-om strânge piept la piept...
O, auzi cum cheam-acuma
Craiul sfatu-i înțelept !

Peste albele izvoare
Luna bate printre ramuri,
Împrejuru-ne s-adună
Ale Curții mândre neamuri:

Caii mării, albi ca spuma,
Bouri nalți cu steme-n frunte,
Cerbi cu coarne rămuroase,
Ciute sprintene de munte –

Și pe teiul nostru-ntreabă:
Cine suntem, stau la sfaturi,
Iară gazda noastră zice,
Dându-și ramurile-n laturi:

– O, priviți-i cum visează
Visul codrului de fagi!
Amândoi ca-ntr-o poveste
Ei își sunt așa de dragi !

(Convorbiri Literare, XI, 12, 1 martie 1878)

POVESTEA TEIULUI

– Blanca, știi că din iubire
Făr- de lege te-ai născut;
Am jurat de la-nceput
Pe Hristos să-l iei de mire !

Îmbrăcându-te-n veșmântu-i,
Lepădând viața lumii,
Vei spăși greșala mumii
Și de-o crimă tu mă mântui.

– Traiul lumii, dragă tată,
Cine vor, aceia lese-l,
Dară sufletul mi-e vesel,
Tinerețea luminată;

Danțul, muzica, pădurea,
Pe acestea le-ndrăgii,
Nu chiliile pustii
Unde plângi, gândind aiurea!

– Știu mai bine ce-ți prierște,
Cum am spus, așa rămâne;
Pentru drumul cel de mâne
De cu azi te pregătește!

Mâna Ea la ochi și-o ține,
Toate mințile-și adună,
Să ia lumea-n cap, nebună,
Parc-atâta-i mai rămâne.

Calu-i alb, un bun tovarăș,
Înșeuat așteapt-afară,
Ea picioru-l pune-n scară
Și la codru pleacă iarăși.

Sara vine din ariniști,
Cu miroase o îmbată,
Cerul stelele-și arată,
Solii dulci ai lungii liniști.

Dar prin codri ea pătrunde
Lângă teiul vechi și sfânt,
Ce cu flori pân-în pământ
Un izvor vrăjit ascunde.

Îngânat de glas de ape
Cânt-un corn cu-nduioșare
Tot mai tare și mai tare,
Mai aproape, mai aproape;

Iar izvorul, prins de vrajă,
Răsărea, sunând din valuri –
Sus în codri de pe dealuri
Luna blândă ține strajă. –

Ca din farmec *Ea* tresare,
Și privind uimită-n lături,
Vede-un tânăr chiar alături,
Pe-un cal negru e călare...

Oare ochii ei o mint,
Sau aievea-i, adevăru-i?
Flori de tei el are-n păru-i
Și la șold un corn de-argint.

Ea privi atunci în jos,
Trece mâna pe la tâmple,
Iară inima-i se împle
De un farmec dureros.

El se da tot mai aproape
Și cerșea copilărește;
Al ei suflet se răpește
De închide-a ei pleoape.

Cu o mână îl respinge,
Dar se simte prinsă-n brațe,
De-o durere, de-o dulceață
Pieptul, inima-i se strânge.

Ar striga... și nu se-ndură,
Capu-i cade pe-a lui umăr,
Sărutări fără de număr
El îi soarbe de pe gură;

O dezmiardă ș-o întreabă,
Iar ea fața și-o ascunde,
Și așa de-ncet răspunde
Cu o voce dulce, slabă.

Tot alături călăresc,
Nu au grija nimănuia,
Și de dragi unul altuia
Ei din ochi se prăpădesc;

Se tot duc, se duc mereu,
Trec din umbră, pier în vale,
Iară cornul plin de jale
Sună dulce, sună greu.

Blându-i sunet se împarte
Peste văi împrăștiat,
Mai încet, tot mai încet,
Mai departe... mai departe...

Sus în brazii de pe dealuri
Luna-n urmă ține strajă,
Iar izvorul, prins de vrajă,
Răsărea sunând din valuri.

(Convorbiri Literare, XI, 12, 1 martie 1878)

SINGURĂTATE

Cu perdelele lăsate,
Șed la masa mea de brad
Focul pâlpâie în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.

Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulci iluzii. Amintiri

Țârâiesc încet ca greieri
Printre negre, vechi zidiri,

Sau cad grele, mângâioase
Și se sfarmă-n suflet trist,
Cum în picuri cade ceara
La picioarele lui Crist.

În odaie prin unghere
S-a țesut păinjeniș
Și prin cărțile în vravuri
Umblă șoarecii furiș.

În această dulce pace
Îmi ridic privirea-n pod
Și ascult cum învelișul
De la cărți ei mi le rod.

Ah! de câte ori voit-am
Ca să spânzur lira-n cui
Și un capăt poeziei
Și pustiului să pui;

Dar atuncea greieri, șoareci,
Cu ușor-măruntul mers,
Readuc melancolia-mi,
Iară ea se face vers.

Câteodată... prea arare...
A târziu când arde lampa,
Inima din loc îmi sare
Când aud că sună cleampa...

Este *Ea*. Deșarta casă
Dintr-odată-mi pare plină,
În privazul negru-al vieții-mi
E-o icoană de lumină.

Și mi-i ciudă cum de vremea
Să mai treacă se îndură,
Când eu stau șoptind cu draga
Mână-n mână, gură-n gură.

(*Convorbiri Literare*, XI, 12, 1 martie 1878)

DEPARTE SUNT DE TINE...

Departe sunt de tine și singur lângă foc,
Petrec în minte viața-mi lipsită de noroc,
Optzeci de ani îmi pare în lume c-am trăit,
Că sunt bătrân ca iarna, că tu vei fi murit.
Aducerile-aminte pe suflet cad în picuri,
Redeșteptând în față-mi trecutele nimicuri;
Cu degetele-i vântul lovește în ferești,
Se toarce-n gându-mi firul duioaselor povești,
Ș-atuncea dinainte-mi prin ceață parcă treci,
Cu ochii mari în lacrimi, cu mâni subțiri și reci
Cu brațele-amândouă de gâtul meu te-anini
Și parc-ai vrea a-mi spune ceva... apoi suspini...
Eu strâng la piept averea-mi de-amor și frumuseți,
În sărutări unim noi sărmanele vieți...
O! glasul amintirii rămâie pururi mut,
Să uit pe veci norocul ce-o clipă l-am avut,
Să uit cum dup-o clipă din brațele-mi te-ai smult...
Voi fi bătrân și singur, vei fi murit demult!

(*Convorbiri Literare*, XI, 12, 1 martie 1878)

ORICARE CAP ÎNGUST

Oricare cap îngust un geniu pară-și,
Cu versuri, goale de cuprins, să placă
Și, cum dorește, zgomot mare facă,
Cununi de lauri de la plebe ceară-și.

Ci muza mea cu sine se împacă.
Eu am un singur, dar iubit tovarăș,
Și lui închin a mele șiruri iarăși,
Cântarea mea, de glorie săracă.

Când dulci-i ochi pe linii or s-alerge,
Va cumpăni în iambi turnata limbă:
Ici va mai pune, dincolo va șterge.

Atuncea ea în lumea mea se plimbă,
Cu-a gândurilor mele navă merge
Și al ei suflet pe al meu și-l schimbă.

PĂREA C-AȘTEAPTĂ...

Părea c-așteaptă s-o cuprind în brață
Și fața mea cu mânilor-i s-o ieie,
Ca să mă pierd în ochi-i de femeie,
Citind în ei întreaga mea viață.

Dar când s-o prind, ea n-a voit să steie
Ci într-o parte-ntoarse dulcea-i față;
Pândind, cu ochii mă-ntreba istețată:
Să-mi dea o gură, ori să nu-mi mai deie?

De-astfel de toane vecinic nu te saturi,
Oricât o rogi, ea tot se dă în laturi
Ș-abia la urmă parcă tot se-ndură.

Împrotiviri duioase-a frumuseții
În lupte dulci disfac urâtul vieții,
Ce n-au amar, fiindcă au măsură.

UȘOARE SUNT VIEȚELE MULTÒRA...

Ușoare sunt viețele multòra.
Ei prind din zbor plăcerea trecătoare,

În orice timp au clipa lor cu soare
Și-n orice zi le-apare aurora...

Dar spune, tu, copilă visătoare,
De-am fost și eu din rândul acelora,
De-mi ești și mie ce le ești altora,
De nu mi-ai fost o stea nemuritoare?

Trăiam pierdut în umbra amorțirii,
Deșarta-mi viață semăna cu spuma
Și orb eram la farmecele firii...

Deodată te văzui... o clipă numa
Simții adânc amarul omenirii...
Și iată că-l cunosc întreg acuma.

ORICÂTE STELE...

Oricâte stele ard în înălțime,
Oricâte unde-aruncă-n față-i marea,
Cu-a lor lumină și cu scânteierea
Ce-or fi-nsemnând, ce vor – nu știe nime.

Deci cum voiești tu poți urma cărarea.
Fii bun și mare, ori pătat de crime,
Același praf, aceeași adâncime,
Iar moștenirea ta și-a tot: uitarea.

Parcă mă văd murind... în umbra porții
Așteaptă cei ce vor să mă îngroape...
Aud cântări și văd lumini de torții.

O, umbră dulce, vino mai aproape –
Să simt plutind deasupra-mi geniul morții
Cu aripi negre, umede pleoape.

PETRI-NOTAE

Împresurat de creditori, se vede,
 Și neputând plăti cu rele rime,
 Te-ai strecurat pe la Cordon, sublime,
 Să ne-asurzești cu versuri centipede.

Presupuiind că nu te știe nime,
 Că ești martir ai vrut să faci a crede,
 Mai bine masca de paiazzo-ți șede:
 Căci ne-am convins demult de-a ta mărire.

Armeano-grec, lingău cu două fețe,
 Îți ad-aminte ce aveai în straiți
 Când pietre numărai la voi în piețe.

De-aceea taci și încă bine paie-ți
 Că nu te regalăm, cum știm, cu bețe:
 Făclie nu-i nemțescul tău opaiț.

**PENTRU TĂLMĂCIREA AFORISMELOR
 LUI SCHOPENHAUER**

GOETHE

Spun popoară, sclavii, regii
 Că din câte-n lume-avem,
 Numai personalitatea
 Este binele suprem.

*

Nu faci efect; nesimțitori
 Rămân cu toții? Fii pe pace:
 Când piatra cade-n mlaștină,
 Ea nici un cerc nu face.

*

Ca-n ziua care lumii te dete, în țării
 Sta soarele în crugu-i spre-a saluta planeteii;

Crescuși dup-acea lege, de ea și azi te ții,
Cum o urmași pe-atuncea, pășind în drumul vieții.
Nu scapi de tine însuți, cum ești trebui să fii:
Din vechi ne-o spun aceasta sibile și profeții,
Și nici un timp cu nici o putere laolaltă
Nu frâng tiparul formei, ce vie se dezvoaltă.

LUCREȚIU

Vezi prin oraș frecându-se cela și iar la palatu-i
Vine degrab, deși de urât fugise de dânsul,
Mai îndemână deloc nu se simte aici ori aiurea.
Vezi-l mânând telegarii; la țară aleargă c-o grabă,
Parcă gonește cu zor să stingă vro casă aprinsă,
Dar abia dă de pragul vilei de țară și cască.
Greu se-ntinde pe somn, ori caută alte petreceri,
Ori dorit de oraș, se-ntoarce să-l treiere iarăși.

HORAȚIU

Pietre scumpe, marmură, fildeș, icoane și statui,
Bani, veșminte văpsite-n getulică purpură – mulți sunt
Ce nu le au? Iar unii nici grijă nu duc să le aibă.

*

Cerul deasupra-ți schimbi, nu sufletul, marea trecând-o.

GELLERT

Cele mai bune daruri sunt
Cu-admiratori puțini de tot.
Căci cei mai mulți de pre pământ
Ce-i rău drept bine îl socot.

Aceasta orișicând se vede
Și ca o ciumă pare-a fi.
Dar eu mă îndoiesc a crede
De ea că ne vom mântui.

Un singur mijloc am în minte,
Dar greu și nu cred să se poată:

Nătângii toți să prinză minte,
Dar vai ! n-or prinde niciodată.

Ei văd cu ochii, nu cu mintea,
Nu știu al lucrurilor preț:
Admiră vecinic cele proaste,
Nanicând nu știu ce este bun.

AUZÌ PRIN FRUNZI USCATE

Auzì prin frunzi uscate
Trecând un rece vânt,
El duce viețile toate
În mormânt, în adâncul mormânt.

Auzì sub bolți de piatră
Un trist, un rece cânt,
El duce viețile noastre
În mormânt, în adâncul mormânt.

În gură port un singur
Și dureros cuvânt,
Cu el pe buze m-or duce
În mormânt, în adâncul mormânt.

Deasupra-mi să șoptească
Iubitu-ți nume sfânt,
Când m-or lăsa-n întuneric,
În mormânt, în adâncul mormânt.

Până nu te văzusem
Nici nu simțeam că sunt
Și-acum doresc să dorm somnul
Adâncului mormânt.

Ca frunzele uscate
Căzând de-un rece vânt,
S-au dus nădejtile toate
În mormânt, în adâncul mormânt.

Și parcă sub bolți de piatră
Aud un rece cânt,
Ce-atrage viețile noastre
În mormânt, în rece mormânt.

CE S-ALEGEA DE NOI, A MEA NEBUNĂ...

Ce s-alegea de noi, a mea nebună,
De ne-ntâlneam demult cu-așa iubire?
Sau nebuneam mai mult încă-mpreună,
Sau eu muream de-atâta fericire.

Viața mea cea strălucită
De ochii tăi cei de copil
Era cu zgomot și-nflorită
Precum e luna lui april.

Și-n astă înflorire zgomotoasă
Noi ne-am fi fost atât ... atât de dragi...
Cu toane multe, tu, ca o crăiasă,
Iar eu – de tine lacom – ca un pagi.

Acum ca-n toamna cea târzie
Un istovit și trist izvor,
Asupra-i frunzele pustie
A noastre visuri cad și mor.

Și de nimica astăzi nu-mi mai pasă,
Nu cer nimic din lume, nici aștept.
Mă mir de ce cu străngeri dureroase
Sărmana inimă mai bate-n piept.

În văduvire și eclipsă,
Eu anii mei îi risipesc,
Simțind în suflet pururi lipsă
De chipul tău dumnezeiesc.

CE S-ALEGEA DE DOI NEBUNI, IUBITO...

(variantă)

Ce s-alegea de doi nebuni, iubito,
De ne-ntâlneam demult și nu pierdeam
O tinereță, care-am risipit-o?

De dragul tău demult înnebuneam,
Sau că muream de-atâta fericire,
Dar numai sara vieții n-ajungeam.

Era de zgomot plină, de-nflorire,
Iar ochii tăi cei tineri de copil
M-ar fi ținut de-a pururea-n uimire.

Iar graiul tău când blând și când ostil
Făcea singurătatea-mi zgomotoasă,
Cum e cu zgomot luna lui april.

Și în necazul tău și mai frumoasă
Te cuprindeam, să nu te mai retragi,
Să-mi plângi la piept la dragoste geloasă.

Și ne-am fi fost atât, atât de dragi...
Ca o crăiasă mi-ai fi fost cu toane,
Eu lacom de-al tău farmec ca un pagi.

Dar azi, loviți de ale sorții goane,
Viața-mi pare-un istovit izvor
Și plină de-ale toamnei reci icoane.

A noastre visuri cad pe rând și mor
Precum în vânt rotiri de frunze-uscate...
Statornic nu-i decât al nostru-amor...

Renunț silit la el, căci nu se poate,
Și lungi iluzii, ca un înțelept,
Naintea mea le văd căzând pe toate.

Nu cer nimic, nimic nu mai aștept,
Și nici întreb la ce o mai simțesc
Sărmana inimă bătând în piept.

La ce? Ca viața mea s-o risipesc
Într-o-ndelungă, tristă văduvire,
Lipsită de-al tău chip dumnezeiesc:

Să-l cat în veci, să nu fii nicăire.

ATÂT DE DULCE...

Atât de dulce ești, nebuno,
Că le ești dragă tuturor,
Cunosc femeii ce după ochii
Și după zâmbetul tău mor.

Femeii frumoase și copile
Te-ar îndrăgi, te-ar săruta.
Tu ai iubirea tuturoră –
Și numai eu iubirea ta.

Un farmec blând de fericire
Tu răspândești oriunde-i sta –
Ești fericirea tuturoră
Și eu sunt fericirea ta.

De râzi, se desprimăvărează,
Învie totul unde-i sta,
Căci tu ești viața tuturoră
Și numai eu viața ta.

De dragul tău și flori și oameni
Și stele să trăiască vor.
Pe mine mă iubești tu numai
Și numai eu doresc să mor.

UMBRA LUI ISTRATE DABIJA-VOIEVOD

Cum trece-n lume toată slava
Ca și un vis, ca spuma undei!
Sus, în cetate la Suceava,
Eu zic: *Sic transit gloria mundi!*
Pe ziduri negre bate lună.
Din vechi icoane numai pete,
Sub mine-aud un glas ce sună,
Un glas adânc zicând: „Mi-e sete“.

Și văd ieșind o umbră albă.
Moșneag bătrân, purtând coroană,
Pe pieptul lui o sfântă salbă,
Pe umeri largi o scumpă blană,
Ea mâna-ntinde blând: – N-ai grijă,
Ce zic nu trece la izvod.
Eu sunt vestitul domn Dabijă,
Sunt moș Istrate-voievod.

– Măria Voastră va să-ndemne
Pe neamul nostru în trecut?
Ci el cu mâna face semne
Că nu-nțeleg ce el a vrut.
– Măria Voastră-nsetoșează
De sânge negru și hain?
El capu-și clatină, oftează:
– De vin, copilul meu, de vin.

Când eram vodă la Moldova
Hălăduiam pe la Cotnari.
Vierii toți îmi știau slova
Ș-aveam și grivne-n buzunar.
Pe vinul greu ca untdelemnul
Am dat mulți galbeni venetici;
Aici lipsește tot îndemnul.
În lume mult, nimic aici.

La voi în lumea ceealaltă,
Fiind cu milă și drept,
M-a pus cu sfinții laolaltă
Și-n rai mă duseră de-a drept.
Dar cum mai pune Sfântul Petre
La rău canon pe-un biet creștin!
Când cer să beau, zice: „Cumetre,
Noi n-avem cimpoieri și vin.

Și totuși domn fusesem darnic
Și bun de inimă cu toți.
De câte ori l-al meu păharnic
Umplut-am cupa numai zloți!
Că ce sunt recile mademuri,
Ce aur, pietre și sîdef
Pe lângă vinul copt de vremuri,
Pe lâng-un haz, pe lâng-un chef.

Împresurat-am eu și Beciul
Cu oaste bună și strânsuri;
Soroca, Vrancea și Tigheciul
Trimis-au mii viteze guri
Să certe craii cu mînie...
Ce-mi pasă? Mie deie-mi pace
Să-mi duc Moldova-n bătălie
Cu mii de mii de poloboace.

Atunci când turcii, agarenii
Mureau în iuruș cu halai,
Oștirea noastră, moldovenii
Se prăpădeau într-un gulai.
Și zimbrul cel cu trei luceferi
Lucea voios pe orice cort.
Precum ne-am dus, venirăm teferi
Și toți cu chef și nime mort.

Nici vin cu apă n-am să mestec,
Nici dau un ban pe toată fala.

De-aceea n-am nici un amestec
Oriunde nu îmi fierbe oala.
Când calcă țara hantatarii,
Eu bucuros în lupte merg,
Când între ei se bat magarii,
În fundul pivniței alerg.

Se certe ungurii și leșii...
Ce-mi pasă mie? La Cotnari
Eu chefuiam cu cimpoieșii,
Cu măscărici și lăutari:
Și sub umbrarele de cetini
Norodu-ntreg juca și bea,
Iar eu ziceam: să bem, prietini,
Să bem, pân- nu vom mai putea.

Dacă venea să rătăcească
Vun învățat arheolog,
Vorbind în limba păsărească,
Nu m-arătam ca să mă rog.
Dar ție-ți place doina, hora,
Îți place-al viței dulce rod,
Tu povestește tuturora
De moș Istrate-voievod.

Le spune sfatul meu s-asculte,
S-urmeze vechiul obicei,
Să verse dintre cupe multe
Și la pământ vo două-trei.
Căci are-n sân Moldova noastră
Viteze inimi de creștin;
Tineri, în veselia voastră,
Stropiți-le duios cu vin!

Și în Moldova mea cea dulce
Orându-i-am cu prisos:
Ca butea plină să o culce,
Cea goală iar cu gura-n jos.

Și astfel sta-n Moldova toată
Cu susu-n jos ce era treaz,
Odihna multă-i laudată
La cel chefliu, la cel viteaz.

Când de mănusa lungii sabii
Mă rezimam să nu mă clatin,
Cântau cu toți pe Basarabii,
Pe domnii neamului Mușatin,
Pân- ce-ncheiau în gura mare
Cu Ștefan, Ștefan domnul sfânt,
Ce nici în ceriuri samăn n-are,
Cum n-are samăn pe pământ!

Moldova cu stejari și cetini
Ascunde inimi mari de domn,
Să bem cu toți, să bem, prietini,
Să le vărsăm și lor în somn.
Pân- la al zilei blând luceafăr
Să bem ca buni și vechi tovarăși;
Și toți cu chef, nici unul teafăr,
Și cum sfârșim să-ncepem iarăși.

Răpiți paharele cu palma,
Iar pe pahar să strângă pumn
Și să cântăm cu toți de-a valma
Diac tomnatic și alumn;
Cântăm adânc un: *De profundis*.
Perennis humus erit rex.
Frumoase vremi! Dar unde-s? unde-s?
S-au dus pe veci! *Bibamus Ex*.

LA ARME

Auzi departe strigă slabii
Și asuprații către noi,
E glasul blândeii Basarabii

Ajunsă-n ziua de apoi.
Și sora noastră cea mezină
Gemând sub cnutul de calmuc
Legată-n lanțuri a ei mână,
De ștreang târând-o ei o duc.
Murit-au... poate numai doarme
Ș-așteaptă moartea de la câni
La arme,
La arme, dar români !

Pierit-au oare toți vultanii
Și șoimii munților Carpați,
Voi, fii ai vechei Transilvanii
Sunteți cu totul enervați
Și suferiți în înjosire
De la Brașov pân-la Abrud,
Ca să vă ție în robire
Fino-târtanul orb și crud.
Și nimeni lanțul n-o să farme,
N-aveți inime, n-aveți mâni?
La arme, la arme,
La arme, frați români.

Maghiar, tatar cu cap de câne
De noi și azi îți bați tu joc...
Sub pumnul nostru vîi tu mîne
Strămutăm falcile din loc,
Și limba ta muiată-n ură
Ți-om smulge-o, câne tu, din gât,
Ți-om băga pumnul nostru-n gură
Căci, câne, te iubim atât.
Și brațul nostru-o să vă farme
Și robi veți fi, măriți stăpâni,
La arme, la arme,
La arme, frați români !

Iar tu, iubită Bucovină
Diamant din steaua lui Ștefan

Ajuns-ai roabă și cadână
Pe mâni murdare de jidan,
Rușinea ta nu are samăn
Pământul sfânt e pângărit...
Mișel, și idiot, și famăn,
Ce ai mai sta la suferit,
De-acuma trâmbiți de alarme,
Nălțați stindardul sfânt în mâni
La arme,
La arme, dar români.

Pierduți sunteți pe Criș și Mureș,
E moarte, e leșin, e somn?
Au Dragoș nu-i din Maramureș,
Au n-a fost la Moldova Domn?
N-ai frânt a dușmanilor nouri,
N-ai frânt pe leși și pe tătari,
Au Dragoș, vânător de bouri,
N-ai să vânezi și pe maghiari?
Rușine pentru cel ce doarme,
Sculați ca să nu muriți mâni
La arme,
La arme, dar români.

Din laur nemuritorii ramuri
O, țară pune-n frunte azi
Și-n tricolorul mândrei flamuri
Să-nfășuri pieptul tău viteaz.
Și smulge spada ta din teacă
Și-ți cheamă toți vitejii tăi.
Și la război ea demnă pleacă
Cu pui de șoimi și fii de zmei
În rânduri, rânduri ea să farme
Calmuci, tătari, dușmani, stăpâni,
La arme, la arme,
La arme, frații mei români.

FIIND BĂIET PĂDURI CUTREIERAM

Fiind băiet păduri cutreieram
Și mă culcam ades lângă izvor,
Iar brațul drept sub cap eu mi-l puneam,
S-aud cum apa sună-ncetișor:
Un freamăt lin trecea din ram în ram
Și un miros venea adormitor.
Astfel ades eu noți întregi am mas,
Blând îngânat de-al valurilor glas.

Răsare luna,-mi bate drept în față:
Un rai din basme văd printre pleoape,
Pe câmpi un văl de argintie ceață,
Sclipiri pe cer, văpaie preste ape,
Un bucium cântă tainic cu dulceață,
Sunând din ce în ce tot mai aproape...
Pe frunze-uscate sau prin naltul ierbii
Părea c-aud venind în cete cerbii.

Alături teiul vechi mi se deschise:
Din el ieși o tânără crăiasă,
Pluteau în lacrimi ochi-i plini de vise,
Cu fruntea ei într-o maramă deasă,
Cu ochii mari, cu gura-abia închisă;
Ca-n somn încet-încet pe frunze pasă,
Călcând pe vârful micului picior,
Veni alături, mă privi cu dor.

Și ah, era atâta de frumoasă,
Cum numa-n vis o dată-n viața ta
Un înger blând cu fața radioasă,
Venind din cer se poate arăta;
Iar păru-i blond și moale ca mătasa
Grumazul alb și umeri-i vădea.
Prin hainele de tort subțire, fin,
Se vede trupul ei cel alb deplin.

IAMBUL

De mult mă lupt cătând în vers măsura,
Ce plină e ca toamna mierea-n faguri,
Ca s-o aștern frumos în lungi șiraguri,
Ce fără piedeci trec sunând cezura.

Ce aspru mișcă pânza de la steaguri,
Trezind în suflet patima și ura –
Dar iar cu dulce glas îți umple gura
Atunci când Amor timid trece praguri !

De l-am aflat la noi a spune n-o pot;
De poți s-auzi în el al undei șopot,
De e al lui cu drept acest preambul –

Aceste toate singur nu le judec...
Dar versul cel mai plin, mai blând și pudic,
Puternic iar – de-o vrea – e pururi iambul.

COLINDE, COLINDE

Colinde, colinde !
E vremea colindelor,
Căci gheața se-ntinde
Asemeni oglinzilor
Și tremură brazii
Mișcând rămurelele,
Căci noaptea de azi-i
Când scânteie stelele.

Se bucur' copiii,
Copiii și fetele,
De dragul Mariei
Își piaptână pletele,
De dragul Mariei

Ș-a Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

ÎNVIEREA

Prin ziduri înnegrite, prin izul umezelii,
Al morții rece spirit se strecură-n tăcere;
Un singur glas îngână cuvintele de miere,
Închise în tratajul străvechii evanghelii.

C-un muc în mâni moșneagul cu barba ca zăpada,
Din cărți cu file unse norodul îl învață
Că moartea e în luptă cu vecinica viață,
Că de trei zile-nvinge, cumplit muncindu-și prada.

O muzică adâncă și plină de blândețe
Pătrunde tânguioasă puternicile bolți:
„Pieirea, Doamne sfinte, căzu în orice colț,
Înveninând pre însuși izvorul de viațe.

Nimica înainte-ți e omul ca un fulg,
Ș-acest nimic îți cere o rază mângâioasă,
În pâlcuri sunătoare de plânsete duioase
A noastre rugi, Părinte, organelor se smulg.“

Apoi din nou tăcere, cutremur și sfială
Și negrul întuneric se sperie de șoapte...
Douăsprezece pasuri răsună... miez de noapte...
Deodată-n negre ziduri lumina dă năvală.

Un clocot lung de glasuri vui de bucurie...
Colo-n altar se uită și preoți și popor,
Cum din mormânt răsare Christos învingător,
Iar inimile toate s-unesc în armonie:

„Cântări și laude-nălțăm
Noi, Ție Unuia,

Primindu-L cu psalme și ramuri,
Plecați-vă, neamuri,
Cântând Aleluia!

Christos au înviat din morți,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcând-o,
Lumina ducând-o
Celor din morminte!“

RUGĂCIUNE

Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te,
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie:
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupra-ne coboară,
O, maică prea curată,
Și pururea fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila sfântului
Umbră facem pământului,
Rugămu-ne-ndurărilor,
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plângeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce clară,
O, maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

MĂ-NTREBAI, DRAGĂ,-NTR-O ZI

Mă-ntrebai, dragă,-ntr-o zi
Cine-n lume s-o găsi
Pe noi a ne despărți.
Iată dealul s-au găsit
Pe noi de ne-au despărțit,
Dealul cel cu râurile,
Cerul lumii plin de stele,
Oamenii cu vorbe rele.
Între mine și-ntre tine
E o țară și mai bine,
Între viața ta și-a mea
S-au pus oamenii perdea.

LUMINEZE STELELE

Lumineze stelele,
Plângă râurelele,
Nori-n cer călătorească,
Neamurile-mbătrânească
Și pădurile să crească –
Numai eu voi rămânea,
Gândurile la o stea,
Ce au fost odat-a mea:
Căci a fost și nu mai este.

Dulce gură de poveste
Ziua cine mi-o zâmbi,
Noaptea cine-o povesti?

GERMANU-I FOARTE TACTICOS

Hoffmann von Fallersleben

Neamțul cercetează lucrul tactios, pe dos, pe față.
La surtuc de are pată el chemia o învață.

Ani întregi mereu citește spre a ști cum se cuvine,
Cu ce chip din cit și lână iese petele mai bine.
Dar când știe toate celea – cu ce scop le știe toate? –
Când surtucul cu pricina e o zdreanță fără coate!

VRÈO ZGÂTIE DE FATĂ

Vrèo zgâtie de fată
Cărei gura nu-i mai tace,
Ca stigleții-ntoarce capul
Când încolo, când încoace.

Sau o alta visătoare
Care lină și măreață
Are-n ochii-i întuneric
Și mândrie are-n față;

Sau mai mici și mai plinuțe,
Sau mai zvelte și mai slabe,
Toate peste-un sfert de secol,
Vai! vor fi aproape babe.

Și zâmbesc atât de dulce
Ca și când ar fi de-a pururi!
Toate grațiile de astăzi
Or să fie atunci cusururi.

ÎN OCHII TĂI CITISEM...

În ochii tăi citisem iubire dinadins
Și-n calea vremii steaua mea
O clipă s-au aprins.

Apoi ca foi uscate, văzduhul coperind,
Văzui nădejdi și fericiri
Naintea mea pierind.

Dup-acea dulce clipă, ce-atâta mă uimea,
Nainte chiar de-a răsări
Se stinse steaua mea.

STRIGĂTURI

I

Eu pe pieptul tău culc capul
Și mă uit la tine-n față,
Ca copilul ce se uită
L-ale maicii sale brațe.

*

Ca miresele să îmble ori să calce ca pe piuă.

*

Chiar sărac, de ai drăguță,
Ai mulțimi de daraveri,
Căci primești și dai simbrie
În necazuri și plăceri.

*

Că amorul e zădarnic
Nu vei ști numaidecât.
Ci atunci numai, copile,
Când de el te-i fi topit.

*

Ce-mi scoți ochii cu mândria
Și-mi vorbești că o să-mi treacă –
Fie omul cât de mândru
Tot la dragoste se pleacă.

*

Unde dragostea domnește
Ia greșelele-n nimic,
Căci prin certele omenimei
E ca ramul de finic.

*

Știu eu dacă ții la mine,
Dacă tu nu mă înșeli?
Căci pe buze-s scrise numai
A iubirei învoieli.

*

Oricât fii nenorocită
Tot cu dragostea te iei –
Oricum simtă-o bărbatul,
Îndoită-i la femei.

*

Căci la dragoste de cade
Tare mult s-au îmblânzit.

*

Limba-n gură ți se moaie
Pe când dragostea vorbește.

*

Ah, mai bine să mă-nșele
Chiar de zece ori amorul
Decât nenșelat de dânsul
Nici să-l știu și să-i duc dorul.

*

Mulți scăpare-am cu viața
Din al dragostei război
Cu dulceața-i nesfârșită,
De nu ne-am lupta în noi?

*

Tolba dragoste-i de aur,
Dar săgeata-i otrăvită.

II

Și la poala hainei tale
E adânc de altă floare.

*

Haine noi cari la îmblet
Lin de trupu-ți se lipesc

Și arată cu-a lor cute
Boiul tău împărătesc.

*

Și te mlădii cu mult farmec
Între creții-mbrăcăminții:
Știi că toată ești frumoasă
Și că ești răpirea minții.

*

Haina ta cea minunată
Nu-i în stative țesută,
Căci ușoară-i ca de neguri
Și te miști ca și o ciută.

*

Pedepsit-au mâna inul
Pânză fină ca să țasă,
Cât tu pari a fi mai goală
Căci ușoară-i și-arătoasă.

*

Și albastre fine torturi
– Străveziile mătăsurii –
Cât cu-a ta privire fină
Umbra tu abia le măsurii.

*

Oh, cum este de ciudată,
Lingușită, dezmierdată!

*

Nici prea mare, nici prea mică,
Dar crescută subțirică,
Nimeni n-ar putea să zică
Că nu-i coz de frumușică.

Are haine-alesățele
Și podoabe de inele,
Multe fie, puținele,
Tot îi stă bine cu ele.

*

Dulce mângâiere-mi fuse
Dar a rău mă mai aduse.

*

Blestemat să fie locul
Unde mi s-au aprins focul.

*

Căci un cântec cât de mândru
Ce cu glasul se-mpreună –
El din gură de femeie
Înzecit de dulce sună.

*

Cântec de zori
Deșteptarea plăcerilor,
Cântec de dor
Amorțirea durerilor.

*

Iar cântecul de dor
Ți-aduce somn ușor.

*

Cântecele mai mult aprind
Durerile din dragoste
Când fără- de veste te cuprind.

*

Până ieri cu fetele,
Astăzi cu nevestele.

*

Cel ce cântă se dezmiardă și pe el și pe ceialți.

1879

PAJUL CUPIDON...

Pajul Cupidon, vicleanul,
Mult e rău și alintat,
Cu copii se hârjonește,
Iar la dame doarme-n pat.

De lumină ca tâlharii
Se ferește binișor,
Pe ferești se suie noaptea
Dibuind încetișor;

Cordeluțe și nimicuri,
Iată toate-a lui averi..
Darnic când nu vrei nici una
Și zgârcit dacă le ceri.

În volumul ros de molii
Cauți noaptea adevăr
Și-ntâlnești lipită-n file
Vița-i galbenă de păr.

El dă gânduri nențelese
Vrâstei crude și necoapte,
Cu icoane luminoase
O îngână-ntreaga noapte.

Când de-o sete sufletească
E cuprinsă fata mică –
A dormit cu ea alături
Ca doi pui de turturică.

E sfios ca și copiii,
Dar zâmbirea-i e vicleană;
Dară galeși îi sunt ochii
Ca și ochii de vădană.

Gât și umere frumoase,
Sânuri albe și rotunde

El le ține-mbrățișate
Și cu mânilor le-ascunde.

De te rogi frumos de dânsul,
Îndestul e de hain
Vălul alb de peste toate
Să-l înlătore puțin.

(*Convorbiri Literare*, XII, 11, 1 februarie 1879)

O, RĂMÂI

„O, rămâi, rămâi la mine,
Te iubesc atât de mult!
Ale tale doruri toate
Numai eu știu să le-ascult;

În al umbrei întuneric
Te asemăn unui prinț,
Ce se uit-adânc în ape
Cu ochi negri și cumiți;

Și prin vuietul de valuri,
Prin mișcarea naltei ierbi,
Eu te fac s-auzi în taină
Mersul cârdului de cerbi;

Eu te văd răpit de farmec
Cum îngâni cu glas domol,
În a apei strălucire
Întinzând piciorul gol

Și privind în luna plină
La văpaia de pe lacuri,
Anii tăi se par ca clipe,
Clipe dulci se par ca veacuri.“

Astfel zise lin pădurea,
Bolți asupra-mi clătinând;
Șuieram l-a ei chemare
Ș-am ieșit în câmp râzând.

Astăzi chiar de m-aș întoarce
A-nțelege n-o mai pot...
Unde ești, copilărie,
Cu pădurea ta cu tot?

(*Convorbiri Literare*, XII, 11, 1 februarie 1879)

PE ACEEAȘI ULICIOARĂ...

Pe aceeași ulicioară
Bate luna în ferești,
Numai tu de după gratii
Vecinic nu te mai ivești!

Și aceeași pomi în floare
Crengi întind peste zaplaz,
Numai zilele trecute
Nu le fac să fie azi.

Altul este al tău suflet,
Alții ochii tăi acum,
Numai eu, rămas același,
Bat mereu același drum.

Ah, subțire și gingașă
Tu pășeai încet, încet,
Dulce îmi veneai în umbra
Tăinuitului boschet

Și lăsându-te la pieptu-mi,
Nu știam ce-i pe pământ,
Ne spuneam atât de multe
Făr-a zice un cuvânt.

Sărutări erau răspunsul
La-ntrebări îndeosebi,
Și de alte cele-n lume
N-aveai vreme să întrebi.

Și în farmecul vieții-mi
Nu știam că-i tot aceea
De te razimi de o umbră
Sau de crezi ce-a zis femeia.

Vântul tremură-n perdele
Astăzi ca și alte dăți,
Numai tu de după ele
Vecinic nu te mai arăți!

(*Convorbiri Literare*, XII, 11, 1 februarie 1879)

DE CÂTE ORI, IUBITO...

De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte,
Oceanul cel de gheață mi-apare înaintea:
Pe bolta alburie o stea nu se arată,
Departe doară luna cea galbenă – o pată;
Iar peste mii de sloiuri de valuri repezite
O pasăre plutește cu aripi ostenite,
Pe când a ei pereche nainte tot s-a dus
C-un pâlc întreg de pasări, pierzându-se-n apus.
Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare,
Nici rău nu-i pare-acum, nici bine nu... ea moare,
Visându-se-ntr-o clipă cu anii înapoi.

.....
Suntem tot mai departe deolaltă amândoi,
Din ce în ce mai singur mă-ntunec și îngheț,
Când tu te pierzi în zarea eternei dimineți.

(*Convorbiri Literare*, XIII, 6, 1, septembrie 1879)

RUGĂCIUNEA UNUI DAC

Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sâmburul luminii de viață dătător,
Nu era azi, nici mâne, nici ieri, nici totdeuna,
Căci unul erau toate și totul era una;
Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mă-ntreb în sine-mi:
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inemi?

El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii,
El zeilor dă suflet și lumii fericire,
El este-al omenimei izvor de mântuire:
Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții!

Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei,
Și inima-mi împlut-au cu farmecele milei.
În vuietul de vânturi auzit-am al lui mers
Și-n glas purtat de cântec simții duoisu-i viers,
Și tot pe lângă-acestea cerșesc înc-un adaos:
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos!

Să blesteme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvânteze pe cel ce mă împilă.
S-asculte orice gură, ce-ar vrea ca să mă râdă,
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să mă ucidă,
Ș-acela între oameni devină cel întâi
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi.

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec,
Pân-ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimi e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se naște,
C-ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,
Că chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrit-o,
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o –

Când ura cea mai crudă mi s-a părea amor..
Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor.

Străin și fără-de lege de voi muri – atunci
Nevrednicu-mi cadavru în uliță-l arunce,
Ș-aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă,
Ce-o să asmuțe câinii, ca inima-mi s-o rumpă
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Îndură-te, stăpâne, și dă-i pe veci viață!

Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc,
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vrea să te înduplec,
Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă!

(*Convorbiri Literare*, XIII, 6, 1 septembrie 1879)

ATÂT DE FRAGEDĂ...

Atât de fragedă, te-asameni
Cu floarea albă de cireș,
Și ca un înger dintre oameni
În calea vieții mele ieși.

Abia atingi covorul moale,
Mătasa sună sub picior,
Și de la creștet pân-în poale
Plutești ca visul de ușor.

Din încrețirea lungii rochii
Răsai ca marmura în loc –
S-atârnă sufletu-mi de ochii
Cei plini de lacrimi și noroc.

O, vis ferice de iubire,
Mireasă blândă din povești,

Nu mai zâmbi! A ta zâmbire
Mi-arată cât de dulce ești,

Cât poți cu-a farmecului noapte
Să-ntuneci ochii mei pe veci,
Cu-a gurii tale calde șoapte,
Cu-mbrățișări de brațe reci.

Deodată trece-o cugetare,
Un vâl pe ochii tăi fierbinți;
E-ntunecoasa renunțare,
E umbra dulcilor dorinți.

Te duci, ș-am înțeles prea bine
Să nu mă țin de pasul tău,
Pierdută vecinic pentru mine,
Mireasa sufletului meu!

Că te-am zărit e a mea vină
Și vecinic n-o să mi-o mai iert,
Spăși-voi visul de lumină
Tinzându-mi dreapta în deșert.

Ș-o să-mi răasai ca o icoană
A pururi verginei Marii,
Pe fruntea ta purtând coroană –
Unde te duci? Când o să vii?

(*Convorbiri Literare*, XIII, 6, 1 septembrie 1879)

SONETE

I

Afară-i toamnă, frunză-mprăștiată,
Iar vântul zvârle-n geamuri grele picuri;
Și tu citești scrisori din roase plicuri
Ci într-un ceas gândești la viața toată.

Pierzându-ți timpul tău cu dulci nimicuri,
N-ai vrea ca nime-n ușa ta să bată;
Dar și mai bine-i când afară-i zloată,
Să stai visând la foc, de somn să picuri.

Și eu astfel mă uit din jeț pe gânduri,
Visez la basmul vechi al zânei Dochii;
În juru-mi ceața crește rânduri-rânduri;

Deodat-aud foșnirea unei rochii,
Un moale pas abia atins de scânduri..
Iar mâni subțiri și reci mi-acopăr ochii.

II

Sunt ani la mijloc și-ncă mulți vor trece
Din ceasul sfânt în care ne-ntâlnirăm,
Dar tot mereu gândesc cum ne iubirăm,
Minune cu ochi mari și mână rece.

O, vino iar! Cuvinte dulci inspiră-mi,
Privirea ta asupra mea se plece,
Sub raza ei mă lasă a petrece
Și cânturi nouă smulge tu din liră-mi.

Tu nici nu știi a ta apropiere
Cum inima-mi de-adânc o liniștește,
Ca răsărirea stelei în tăcere;

Iar când te văd zâmbind copilărește,
Se stinge-atunci o viață de durere,
Privirea-mi arde, sufletul îmi crește.

III

Când însuși glasul gândurilor tace,
Mă-ngână cântul unei dulci evlavii –
Atunci te chem; chemarea-mi asculta-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopții blând însenina-vei
Cu ochii mari și purtători de pace?
Răsai din umbra vremilor încoace,
Ca să te văd venind – ca-n vis, așa vii!

Cobori încet... aproape, mai aproape,
Te pleacă iar zâmbind peste-a mea față,
A ta iubire c-un suspin arat-o,

Cu geana ta m-atinge pe pleoape,
Să simt fiorii străngerii în brațe –
Pe veci pierdute, vecinic adorato!

(*Convorbiri Literare*, XIII, 7, 1 octombrie 1879)

FREAMĂT DE CODRU

Tresărind scânteie lacul
Și se leagănă sub soare;
Eu, privindu-l din pădure,
Las aleantul să mă fure
Și ascult de la răcoare
Pitpalacul.

Din izvoare și din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioase
Se azvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri,
Cine știe să le-asculte?
Ale pasărilor neamuri
Ciripesc pitite-n ramuri
Și vorbesc cu-atât de multe
Înțelesuri.

Cucu-ntreabă: – Unde-i sora
Viselor noastre de vară?
Mlădioasă și iubită,
Cu privirea ostenită,
Ca o zână să răsară
Tuturora.

Teiul vechi un ram întins-a,
Ea să poată să-l îndoie,
Ramul tânăr vânt să-și deie
Și de brațe-n sus s-o ieie,
Iară florile să ploaie
Peste dânsa.

Se întreabă trist izvorul:
– Unde mi-i crăiasa oare?
Părul moale despletindu-și,
Fața-n apa mea privindu-și,
Să m-atingă visătoare
Cu piciorul?

Am răspuns: – Pădure dragă,
Ea nu vine, nu mai vine!
Singuri voi, stejari, rămâneți
De visați la ochii vineți,
Ce luciră pentru mine
Vara-ntreagă.

Ce frumos era în crânguri,
Când cu ea m-am prins tovarăș!
O poveste încântată
Care azi e-ntunecată..
De-unde ești revino iarăși,
Să fim singuri!

(*Convorbiri Literare*, XIII, 7, 1 octombrie 1879)

REVEDERE

– Codrule, codruțule,
Ce mai faci, drăguțule,
Că de când nu ne-am văzut
Multă vreme au trecut
Și de când m-am depărtat,
Multă lume am îmblat.

– Ia, eu fac ce fac demult,
Iarna viscolu-l ascult,
Crengile-mi rupându-le,
Apele-astupându-le,
Troienind cărările
Și gonind cântările;
Și mai fac ce fac demult,
Vara doina mi-o ascult
Pe cărarea spre izvor
Ce le-am dat-o tuturor,
Împlându-și cofeile,
Mi-o cântă femeile.

– Codrule cu râuri line,
Vreme trece, vreme vine,
Tu din tânăr precum ești
Tot mereu întinerești.

– Ce mi-i vremea, când de veacuri
Stele-mi scânteie pe lacuri,
Că de-i vremea rea sau bună,
Vântu-mi bate, frunza-mi sună;
Și de-i vremea bună, rea,
Mie-mi curge Dunărea,
Numai omu-i schimbător,
Pe pământ rătăcitor,
Iar noi locului ne ținem,
Cum am fost așa rămânem:
Marea și cu râurile,

Lumea cu pustiurile,
Luna și cu soarele,
Codrul cu izvoarele.

(*Convorbiri Literare*, XIII, 7, 1 octombrie 1879)

FOAIA VEȘTEDĂ

(după N. Lenau)

Vântu-o foaie vestejită
Mi-au adus mișcând fereasta –
Este moartea ce-mi trimite
Fără plic scrisoarea-aceasta.

Voi păstra-o, voi întinde-o
Între foile acele,
Ce le am din alte timpuri
De la mâna dragei mele.

Cum copacu-și uită foaia
Ce pe vânt mi-a fost trimisă,
Astfel ea uitat-au poate
Aste foi de dânsa scrise.

Vorbele iubirii moarte
Vinovate-mi stau de față,
Dovedite de minciună
Cer să sting a lor viață.

Dulcea lor zădărnicie
Nu mă-ndur s-o pun pe foc,
Deși-mi stau atât de triste
Că nu pot muri pe loc.

Voi păstra întreg amarul
Și norocul ăstor foi.
În durerea vechii pierderi
Recitindu-mă-napoi;

Numai vestea blând-a morții,
Foaia tristă le-am adaos:
Moartea vindec-orice rană,
Dând la patime repaos.

(*Convorbiri Literare*, XIII, 7, 1 octombrie 1879)

DESPĂRȚIRE

Să cer un semn, iubito, spre-a nu te mai uita?
Te-aș cere doar pe tine, dar nu mai ești a ta;
Nu floarea vestejită din părul tău bălai,
Căci singura mea rugă-i uitării să mă dai.

La ce simțirea crudă a stinsului noroc
Să nu se sting-asemeni, ci-n veci să stea pe loc?
Tot alte unde-i sună aceluiași pârâu:
La ce statornicia părerilor de rău,
Când prin această lume să trecem ne e scris
Ca visul unei umbre și umbra unui vis?
La ce de-acu-nainte tu grija mea s-o porți?
La ce să măsurii anii ce zboară peste morți?
Totuna-i dacă astăzi sau mâine o să mor,
Când voi să-mi piară urma în mintea tuturor,
Când voi să uiți norocul visat de amândoi.
Trezindu-te, iubito, cu anii înapoi,
Să fie neagră umbra în care-oi fi pierit,
Ca și când niciodată noi nu ne-am fi găsit,
Ca și când anii mândri de dor ar fi deșeți –
Că te-am iubit atâta putea-vei tu să ierți?
Cu fața spre părete, mă lasă prin străini,
Să-nghete sub pleoape a ochilor lumini,
Și când se va întoarce pământul în pământ,
Au cine o să știe de unde-s, cine sunt?
Cântări tânguitoare prin zidurile reci
Cerși-vor pentru mine repaosul de veci;
Ci eu aș vrea ca unul, venind de mine-aproape,
Să-mi spuie al tău nume pe-nchisele-mi pleoape,

Apoi – de vor – m-arunce în margine de drum..
Tot îmi va fi mai bine ca-n ceasul de acum.
Din zare depărtată răsar-un stol de corbi,
Să-ntunece tot cerul pe ochii mei cei orbi,
Răsar-o vijelie din margini de pământ,
Dând pulberea-mi țărâni și inima-mi la vânt..

Ci tu rămâi în floare ca luna lui april,
Cu ochii mari și umezi, cu zâmbet de copil,
Din cât ești de copilă să-ntinerești mereu,
Și nu mai știi de mine, că nu m-oi ști nici eu.

(*Convorbiri Literare*, XIII, 7, 1 octombrie 1879)

RĂSAI ASUPRA MEA...

Ră sai asupra mea, lumină lină,
Ca-n visul meu ceresc d-odinioară;
O, maică sfântă, pururea fecioară,
În noaptea gândurilor mele vină.

Speranța mea tu n-o lăsa să moară
Deși al meu e un noian de vină;
Privirea ta de milă caldă, plină,
Îndurătoare-asupra mea coboară.

Străin de toți, pierdut în suferința
Adâncă a nimicniciei mele,
Eu nu mai cred nimic și n-am tărie.

Dă-mi tinereța mea, redă-mi credința
Și reparați din cerul tău de stele;
Ca să te-ador de-acum pe veci, Marie!

TA TWAM ASI

Fică gingașă de rege, când în haina ta bogată
Treci în faeton de gală și te mlădii zâmbitoare,

Cum din frunzele-nfoiate râde proaspătă o floare,
Toată lumea ce te vede e de tine-nseninată.

Zbori cu șase cai ca vântul și răsai ca aurora.
Cu căciulele în mână și cu gurile căscate,
Oamenii salută-n cale pământeasca zeitate.
Tu te-nchini. Te simți născută spre norocul tuturor.

Dar deodată în mulțime tu fixezi ochiul tău mare.
De o umbră-nfiorată e gândirea ta cuprinsă...
O femeie de pe stradă și-a-nălțat privirea-i stinsă
Înspre tine... fără ură, fără-amor, fără pă sare.

Tu? Unde te-apropii codrul se preface în grădină,
Întristarea-n bucurie, bucuria-n fericire...
Secolii coroanei tale cu regală strălucire
Pot să scoată grâu din pietre și palate din ruină.

Ea? născută-ntr-o cămară în mizerie obscură,
N-auzi nici glas de mumă, nici a preoților psalme...
S-a trezit cu comedianții cum juca bătând din palme,
Pe-a pierzării căi părinții o-ndreptară ș-o vândură.

Ea? De-o intra în templu, sub negre boltituri
Al morții spirit doară îl simte în tăcere,
Căci nu-nțelege blândul cuvânt de mângâiere
Din paginile unse a sfintelor scripturi.

Ce-nseamn-acele candeli ce ard în orice colț
Sub chipuri mohorâte cu-adânci și slabe fețe?
Ce-nseamn-acea cântare pătrunsă de blândețe,
Ce împlie tânguioasă puternicile bolți?

Rugămu-ne-ndurărilor,
Luceafărului mărilor!
Din valul ce ne bântuie
Înalță-ne, ne mântuie!
Privirea adorată
Asupra-ne coboară,

O, maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Răpită de duiosul organelor avânt,
Pe cartea cea de rugă alunec-a ta drepată,
Iar ochii tăi cei umezi la ceruri se îndrepată.
Ea?... cade în mulțime cu fața la pământ.

*

De-ai muri copil de rege de-ale florilor miroasă,
Ca de marmură un înger sub boltirile înalte,
Pe un catafalc depusă – un popor ar plânge-ncalte,
După sufletul tău dulce, după sfânta cea frumoasă.

Ea? Dacă va cădea moartă într-o noapte de beție
Prin ciocnire de pahare și prin danțuri desfrânate...
Vreun cioclu de pe uliți va-ncărca-o-atunci-n spate,
Dară nici în moarte însăși liniște nu va să-i fie.

Nu. Nici maiestatea morții nu sfințește pe sărac...
Căci scheletu-acela care a purtat ast-avuție
De amar și de durere, preparat de-anatomie
Va face-un pedant dintr-însul... Iar în urmă, într-un sac,

Va fi aruncat în groapa cea comună. O scânteie
Ce-a pierit fără de urmă. Și cu toate astea-i semeni
Ca și lacrima cu roua. Parc-ați fi surori de gemeni:
Două vieți în două inimi, și o singură femeie.

VIATA

Când aud vreodată un rotund egumen,
Cu foalele-ncinse și obrazul rumen,
Povestind că viața e calea durerii
Și că pocăința urmează plăcerii,
Mă întreb: „Acesta poate ca să știe
Cum este viața, cum cată să fie?”

Noaptea scânteiază cu-a ei mii de stele,
Varsă raze slabe pasurilor mele,
Ulicioara-i strâmtă și, din ziduri vechi,
Vorbe, râs și plânset sună în urechi;
Glasuri rătăcite trec prin geamuri sparte
Și prin uși închise, prin ziduri deșarte.

Colo, lângă lampă, într-un mic ietac,
Vezi o față care pune ață-n ac;
Fața ei e slabă de-o paloare crudă,
Ochii ei sunt turburi, pleoapele asudă,
Degetele repezi poartă acul fin:
Ea își coase ochii într-un tort de in;
Vânăta-i e buza, lipsită de sânge,
Ochiul ei cel turbur nu mai poate plânge.

La ce oare dânsa s-a născut pe lume,
O sărmană frunză pe oceanu-n spume,
O sărmană umbră, orfană și slabă,
De care-n mulțime nimenea nu-ntreabă?
Din zori până-n noaptea neagră și târzie
O vezi printr-o albă perdea străvezie
Cum mereu lucrează... ș-abia pâne goală,
Frig și insomnie, lacrimi și boală.
Tot ce-n astă lume mai poate pricepe
E că de-ncetează lucrul... foamea-ncepe.

Negustoru-și pune pânzele-nainte,
Lucrul scump și harnic unor ceasuri sfinte,
El are briliante pe degete groase
Din nopțile celor care pâna-i coase;
Desface ducesei, c-o galantă grabă,
În cusut în lacrimi de o mână slabă:
Pânze moi în care se țesură zile,
Vederea și somnul sărmanei copile,
Albe ca zăpada ce cade în fulgi;
Dar, cum sunt cusute, sunt bune de giulgi.

Când îți trec prin minte acestea, copilă,
Te uiți în oglindă și îți plângi de milă:
Vrei s-o vezi chiar bine, s-o ții bine minte
Pe nefericita, dulce și cuminte,
Fără nici un reazem, care nu așteaptă
Decât moartea care singură e dreaptă...

În această viață de mizerii plină
Singura-i amică este o albină,
Rătăcită – ce știi cum – în strada veche.
Glasul îi pătrunse la a ei ureche,
Deschizând fereastra, să intre o lasă
Între flori să doarmă și să-i stea în casă.
Se iubiră cele două proletare:
O insectă-umană, una zburătoare.

Fata stând pe gânduri, vesela albină
Cu galanterie de buze-i s-animă,
Ca și când i-ar zice: „Au nu știi tu oare
Cum că a ta gură-i cea mai dulce floare?
Căci tu ești frumoasă, chiar ca și o sfântă,
Ochiul tău cel dulce și umbrat mă-ncântă“.

*

Într-o zi, copila moare: se-nțelege,
Moartea numai știe mâinile să lege.
În sicriu au pus-o. Fața ei cea trasă
Era adâncită, însă tot frumoasă.
I-au pus flori pe frunte... Corpul ei cel fin
Ce nobil transpăre din giulgiul de in!
Fereastra-i deschisă: primăvara plină
Pătrunde printr-însa; dar biata albină
În câmp nu mai fuge, ci-mprejur se poartă,
Încunjură capul și gurița moartă;
Ea zboară aproape și tot mai aproape,
Și vrea cu amica-i deodată s-o-ngroape...

Deci când se întâmplă s-aud vreun egumen,
Cu foalele-nchise și obrazul rumen,

Povestind că viața e calea durerii
Și că pocăința urmează plăcerii,
Mă întreb: „Acesta poate ca să știe
Cum este viața, cum cată să fie?”

CALUL TROIAN

Și ascultând așa fel de-al unora îndemn,
Băgară în cetate pe calul cel de lemn
Ș-apoi pe veselie, pe chef se așternură
Pân- ce în miezul nopții pe toții somnu-i fură...
Din calul acel mare elinii se coboară,
Cu pază ei prin uliți în pândă se strecoară;
Cum văd că mic și mare căzuse-n somn ca morți,
Ei gătuie străjerii, ce stau lungiți la porți
Ș-aprind făclii în noapte pe-a zidurilor creste.
Din Tenedos văzură luminile aceste
Și-mplătoșați cum fură, armați cu lănci și săbii,
S-apropie de țarmuri pe negrele corăbii.
Când peste lumea toată domnea a nopții slavă
Ei prea cu molcomișul și fără de gâlceavă
Intrară în cetate... oricare repezi
Și începur-în toții a da și a snopi.
Tăiau bătrâni și tineri, din mic până la mare,
Ostași în floarea vârstei și tinere fecioare...
Și-s chiote, blesteme din inimă, rărunchi.
Prin porțile cetății curgeau pân-în genunchi
Șiroaiele de sânge... pe pruncii cei de țâță
Îi aruncau în flăcări, să nu rămâie viță
Și urmă de Troada... Și dând în visterie
Grămezile de aur răpeau cu lăcomie.
Trei zile pustiiră cetatea și olatul
Împlând cu jale țara lui Priam-împăratul.
Când oamenii-s grămadă uciși în orice loc,
Elinii atunci dederă cetății mândre foc
De răsărea din ziduri o mare de jeratec
Roșind bolta întregă și crugul singuratec.

Ard turnurile-n vânturi – de vaietele mumii
Nu se vedea de flăcări nici marginile lumii.

ÎNTRE PASĂRI

Cum nu suntem două pasări,
Sub o streășină de stuf,
Cioc în cioc să stăm alături
Într-un cuib numai de puf!

Nu mi-ai scoate oare ochii
Cu-ascuțitul botișor
Și alătura de mine
Sta-vei oare binișor?

Parcă mi te văd, drăguță,
Că îmi zbori și că te scap,
Stând pe gard, privind la mine,
Ai tot da cochet din cap.

Iară eu suit pe casă
Și plouat de-atât amor,
M-aș îmfla ursuz în pene
Și aș sta într-un picior.

DUPĂ CE ATÂTA VREME

După ce atâta vreme
Laolaltă n-am vorbit,
Mie-mi pare că uitaram
Cât de mult ne-am fost iubit.

Dar acum te văd nainte-mi
Dulce, palidă cum șezi –
Lasă-mă ca altădată
Umilit să-ngenunchez,

Lasă-mă să-ți plâng de milă,
Să-ți sărut a tale mâni...
Mănușițe, ce făcurăți
De atâtea săptămâni?

ÎN VAN CĂTA-VEȚI...

În van căta-veți ramuri de laur azi,
În van căta-veți mândre simțiri în piept.
Toate trecură:
Viermele vremilor roade-n noi.

Căci nu-i iubire, ură d-asemeni nu-i
Și ce rămase umbra simțirei e:
Murmura lumii
Netedă, palidă, ca și ea.

Nu e antica furie-a lui Achile,
Nu este Nestor blândul-cuvântător.
Aprigul Ajax
Țărână-i azi, și nimic mai mult.

Și unde-i Roma, doamnă a lumii-ntregi,
Și unde-s astăzi vechii și marii Caesari?
Tibrule galbăn,
Unde e astăzi mărirea ta?

Chiar papii mândri cu trei coroane-n cap,
Păstori de nații cu strâmbă cârjă-n mâni,
Pulbere-s astăzi.
Pulbere sunt chiar vii fiind.

Căci nu sărută regii piciorul lor,
Căci nu se-nchină lumea la glas de sfânt.
Semnele tainei
Mute rămân și îi fac de râs.

Chiar tronul papei azi ca o scenă e
Și el își face mutrele lui plângând.
Hohotul lumii
Lumei întregi îi răspunde-atunci.

Căci nu-i s-ardice bolțile de granit,
Un Michel-Angelo nu-i să facă iar
Ziua din urmă.
Templele vechie pustie rămân.

Să-nvie pânza, Rafael astăzi nu-i.
Nu-nvie dalta-n mâinile cele noi.
Moartă rămâne
Marmura grea sub ochiul mort.

În van căta-veți ramuri de laur azi,
În van căta-veți mândre simțiri în piept.
Toate trecură:
Viermele vremilor roade-n noi.

NOI AMÂNDOII AVEM ACELAȘI DASCĂL

Noi amândoi avem același dascăl,
Școlari suntem aceleiași păreri...
Unitul gând oricine recunoască-l.
Ce știi tu azi, eu am știut de ieri.
De-aceleași lucruri plângem noi și râdem...
Non idem est si duo dicunt idem.

Tu zici că patria e-n decădere,
De râs și de ocară c-au ajuns;
Când cineva opinia mi-ar cere,
El ar primi tot astfel de răspuns,
Ca de rușine ochii să-i închidem:
Non idem est si duo dicunt idem.

Căci din adâncul gândurilor tale
Răsare ură din al meu amor.
Tu ai vrea tot să meargă pe-a sa cale,
Eu celui slab îi sunt în ajutor.
Cu-același gând, noi totuși ne desfidem:
Non idem est si duo dicunt idem.

Pe mine răul, deși râd, mă doare,
Mă ține liniștea vieții-ntregi;
Iar tu uiți tot la raza de splendoare
Ce-o varsă-asupra ta a lumii regi...
Ș-ai vrea cu proprii mâni să ne ucidem:
Non idem est si duo dicunt idem.

E greu a spune ce deosebire
Ne-a despărțit, de nu mergem de-a valma.
Și s-ar vedea atunci fără-ndoială
.....
Când noi ne-am scoate sufletele-n palmă,
Ca-ntregul lor cuprins noi să-l deschidem:
Non idem est si duo dicunt idem.

O,-NȚELEPCIUNE, AI ARIPI DE CEARĂ!

Ce mâni subțiri s-apucă de perdele
Și într-o parte timide le trag!
În umbra dulce, după vechi zăbrele
Suspină gură-n gură, drag cu drag.
Lucește luna printre mii de stele,
Suspină vântu-n frunzele de fag,
Se clatin codri mângâiați de vânt –
Lumini pe ape, neguri pe pământ.

*

O,-nțelepciune, ai aripi de ceară!
Ne-ai luat tot fără- să ne dai nimic,
Puțin te-nalți și oarbă vii tu iară,
Ce-au zis o vreme, altele deszic,

Ai desfrunzit a visurilor vară
Și totuși eu în ceruri te ridic:
M-ai învățat să nu mă-nchin la soarte,
Căci orice-ar fi ce ne așteaptă – moarte!

Tu ai stins ochiul Greciei antice,
Secat-ai brațul sculptorului grec,
Oricât oceanu-ar vrea să se ridice
Cu mii talazuri ce-nspumate trec,
Nimic el nouă nu ne poate zice.
Genunchiul, gândul eu la el nu-mi plec,
Căci glasul tău urechea noastră-o schimbă:
Pierdută-i a naturii sfântă limbă.

În viața mea – un rai în asfințire –
Se scuturau flori albe de migdal;
Un vis purtam în fiecă gândire,
Cum lacul poartă-o stea pe orice val;
A zorilor suavă înflorire
Se prelungea până-n amurgul pal,
În văi de vis, în codri plini de cânturi,
Atârnav arfe îngerești pe vânturi.

Și tot ce codrul a gândit cu jale
În umbra sa pătată de lumini,
Ce spun: izvorul lunecând la vale,
Ce spune culmea, lunca de arini,
Ce spune noaptea cerurilor sale,
Ce lunii spun luceferii senini
Se adunau în râsul meu, în plânsu-mi,
De mă uitam răpit pe mine însumi.

În van cat întregimea vieții mele
Și armonia dulcii tinereți;
Cu-a tale lumi, cu mii de mii de stele.
O, cer, tu astăzi cifre mă înveți;
Putere oarbă le-aruncă pe ele,
Lipsește viața acestei vieți;

Ce-a fost frumos e azi numai părere –
Când nu mai crezi, să cânti mai ai putere?

Și dacă nu-i nimic decât părere
Tot ce suspină inimei amor,
Istoria cu lungile ei ere
Un vis au fost amar – amăgitor;
Tot ce-aspirarăm, toată-acea putere
Care-am robit-o falnicului dor
Am cheltuit-o ca niște nebuni
Pe visuri, pe nimicuri, pe minciuni.

Sunt nețelese literele vremii
Oricât ai adânci semnul lor șters?
Suntem plecați sub greul anatemii
De-a nu afla nimic în vecinic mers?
Suntem numai spre-a da viață problemei,
S-o dezlegăm nu-i chip în univers?
Și orice loc și orice timp, oriunde,
Aceleași vecinice-ntrebări ascunde?

STELELE-N CER

Stelele-n cer
Deasupra mărilor
Ard depărtărilor
Până ce pier.

După un semn
Clătind catargele,
Tremură largele
Vase de lemn;

Niște cetăți
Plutind pe marile
Și mișcătoarele
Pustietăți.

Stol de cocori
Apucă-ntinsele
Și necuprinsele
    Drumuri de nori.

Zboară ce pot
Și-a lor întrecere,
Vecinică trecere –
    Asta e tot...

Floare de crâng,
Astfel viețile
Și tinerețile
    Trec și se stâng.

Orice noroc
Și-ntinde-aripele
Gonit de clipele
    Stării pe loc.

Până nu mor,
Pleacă-te, îngere,
La trista-mi plângere
    Plină de-amor.

Nu e păcat
Ca să se lepede
Clipa cea repede
    Ce ni s-a dat?

STAU ÎN CERDACUL TĂU...

Stau în cerdacul tău... Noaptea-i senină.
Deasupra-mi crengi de arbori se întind,
Crengi mari în flori de umbră mă cuprind
Și vântul mișcă arborii-n grădină.

Dar prin fereastra ta eu stau privind
Cum tu te uiți cu ochii în lumină.
Ai obosit, cu mâna ta cea fină
În val de aur părul despletind.

L-ai aruncat pe umeri de ninsoare,
Desfaci visând pieptarul de la sân,
Încet te-ardici și sufli-n lumânare...

Deasupra-mi stele tremură prin ramuri
În întuneric ochii mei rămân,
Ș-alături luna bate trist în geamuri.

UN OM DE STAT
Wernicke, 1697

Un om de stat, ce multe îți promite,
Să nu-i arăți că tu nu-i dai credință,
Ci-i mulțamește cu-nchinări smerite.

Ca să nu-și dea prea mult silință,
Te fă că crezi orice el o să-ți zică.
Ajută-l însuți tu, ca să te mință:

Destul folos, dacă măcar nu-ți strică.

DONEC ERIS FELIX...
Ovidius, Tristia, I, 9, 5-6

Până vei fi fericit număra-vei amici o mulțime,
Cum se vor întuneca vremile – singur rămâi !

DE PE OCHI RIDICI...

De pe ochi ridici închisă
Languroasa, lungă geană,

Rai de fericiri promise
Și de tainică dojană.

Și-ți pui degetul pe gură,
Sfătuiești și ameninți
Și îmi dai învățătură
Să ne facem mai cuminiți.

Atunci brațul meu cuprinde
Mlădiosul tău grumaz:
„Mâni vom fi cum vei pretinde,
Dar cum sunt mă lasă azi.“

Astfel lupt cu-a ta muștrare
Ceasuri, zile, săptămâni,
Și mereu a mea-ndreptare
O amân de azi pe mâni.

ȘI ERA PLOAIE CU SENIN

Și era ploaie cu senin
    Senin cu ploaie,
Salcâmi ramurile-nclin
    Și le îndoiaie.

Acuma toți ei înfloresc
    De primăvară
Ș-un dulce miros răspândesc
    În dalba sară.

Un mândru soare scânteind
    Pe bolta-albastră
El bate ploaia șiroind
    Pe-a ta fereastră.

Și-n haină albă tu apari
    Cu pasuri line

Și numai ochii tăi cei mari
Privesc la mine.

Atât de dulce și de plin
C-așa văpaie
Ah, era ploaie cu senin
Senin cu ploaie.

E TRIST CA NIMENI SĂ TE ȘTIE

E trist ca nimeni să te știe,
Dar și mai trist să-ți zici mereu
Că te-a pătruns nimicnicie
Deși ai fost ca Dumnezeu.

Unde sunteți, iubiri deșarte,
Ochi mari ce nu-i mai pot uita?
O, fugi departe, fugi departe,
La ce mă-ngâni cu fața ta?

În vița lumii acestie,
Ce-i fără capăt și-nceput,
În toată neagra vecinicie
O clipă numai te-am avut.

De-atunci te chem din întuneric
Și amintirea ta dezmiere
Pân-ce răsai... un vis himeric,
Abia răsai... și iar te pierd.

Ca la un zvon ce lin adie
Urechea țin, mereu ascult...
Tot mai puțină armonie...
Pustiu din ce în ce mai mult.

Și din comoara-mi de suspine,
Cu amintiri, cu dor îmbrac
Acest amor bogat în chinuri
Și-n mângâieri de tot sărac.

ZBOAR-AL NOPTII NEGRU FLUTUR

Zboar-al nopții negru flutur
Cu-a lui aripi ostenite,
Pe când crengile se scutur
Pe cărări înțelenite.

Iară bolta cea senină
Printre ramuri, printre frunză,
Aruncând dungi de lumină
Cearcă tainic să pătrunză.

Prin a ramurilor mreață,
Sună jalnic în urechi
Cântec dulce ca de vrajă,
De sub teiul nalt și vechi.

Iară sunetele sfinte
Mișcă jalnic al tău piept:
Nu mai cugeți înainte,
Nici nu cauți îndărăpt,

Ci ascuți de păsărele
Ciripind în verde crâng,
Cum de-amoru-ne-ntre ele
Sfātuindu-se ne plâng.

CA O FĂCLIE...

Prin tomuri prăfuite ce mesele-i încarcă,
Edgar trece cu gândul prin veacuri ca-ntr-o barcă.
Nimica nu oprește a gândurilor grabă,
Din când în când în cale-i pe sine se întreabă:
La ce folos că timpul și spațiul străbate
Și ce folos că vecinic râvnind singurătate,
El de nimic în lume viața-i n-o s-o lege,
Că-nțelegând deșertu-i, problema-i n-o-nțelege...

Ce caută talentu-i în șirele s-arate?
Cum luna se ivește sau vântu-n codru bate?
Dar de-o va spune-aceasta sau dacă n-o va spune,
Pădurile și luna vor face-o de minune.
Ba ele vor întrece de-a pururi pe-autori
Ce-au spus aceste lucruri de zeci de mii de ori.
O, capete pripite, în colbul trist al școlii,
Cetiți în foliante ce roase sunt de molii
Și viața, frumuseța, al patimei nesaț
Nu din viața însăși – din cărți le învățați.
În capetele voastre, de semne multe sume,
Din mii de mii de vorbe consist-a voastră lume.

Ca o făclie stinsă de ce mereu să fumegi,
De ce mereu aceleași gândiri să le tot rumegi
Și sarcina de gânduri s-o porți ca pe un gheb,
Astfel ades în taina durerii mă întreb...
Nu aflu unde capul în lume să mi-l pun:
Căci n-am avut tăria de-a fi nici rău, nici bun,
Căci n-am avut metalul demonilor în vine,
Nici pacinica răbdare a omului de bine,
Căci n-am iubit nimica cu patimă și jind –
Am fost un creier bolnav și-o inimă de rând.

Demult de vorbe goale nici voi să mai ascult.
Nimic e pentru mine ce pentru lume-i mult.
Ce este viitorul? Trecutul cel întors
E șirul cel de patimi cel pururea retors.
Am azvârlit în laturi greoaie, veche cărți,
Cari privesc viața din mii de mii de părți
Și scrise în credința că lumea tot se schimbă
Cu dezlegări ciudate și cu frânturi de limbă.
Nu-i foliant în lume din care să înveți
Ca viața preț să aibă și moartea s-aibă preț...
Și de pe-o zi pe alta o târâi uniform
Și nici să pot de somnul pământului s-adorm.

Pustie, sură, rece și fără înțeles...
Nu apăr adevărul, nu apăr un eres,

Nu sunt la înălțime și nu sunt dedesupt,
Cu mine nu am luptă, cu lumea nu mă lupt
Să-nving eu adevărul sau să-ntăresc minciuna,
În cumpenele vremii sunt amândouă una.
Să țin numai la ceva oricât ar fi de mic...
Dar nu țin la nimica, căci nu mai cred nimic.

În manta nepăsării mă-nfășor dar și tac
Și zilele vieți-mi în șiruri le desfac,
Iar visurilor mele le poruncesc să treacă
Iar ele ochii-albaștri asupra mea și-i pleacă,
Cuprinse de amurgul cel fin al aurorii:
Văpaia-n ochi unită-i cu farmecul palorii.
Trec, pier în adâncimea iubirii ș-a genunii,
Icoanele frumoase și dulci a slăbiciunii
Ca flori cu veștejite și triste frumuseți:
Uitarea le usucă sărmanele vieți...
Ș-apoi!? Ce-mi pasă!? Fost-am în lume poate unic
Ce fără să știu unde pe-a lumii valuri lunec?

Mulțimea nu se naște decât spre a muri...
Rușine-i al ei număr cu unul a spori?
Ferice de aceia ce n-au mai fost să fie,
Din leagănul cărora nu s-a durat sicrie,
Nici în nisip vro urmă lăsar-a lor picioare
Neatinși de păsul lumii trecute, viitoare,
De-a pururi pe atâția câți fură cu puțință:
Numele lor e nimeni, nimic a lor ființă.
Ei dorm cum doarme-un haos pătruns de sine însuși,
Ca cel ce-n visu-i plânge, dar nu-și aude plânsu-și
Ș-a doua zi nu știe nimic de acel vis.
Vai de acel ce ochii în lume i-a deschis!
Blestem mișcării prime, al vieții primul colț.
Deasupra-i se-ndoiră a cerurilor bolți,
Iar de atunci prin haos o muzică de sfere,
A cărei haină-i farmec, cuprinsul e durere.

O, genii, ce cu umbra pământul îl sfințiți
Trecând atât de singuri prin secolii robiți,

Sunteți ca acei medici miloși și blânzi în viață
Ce parcă n-au alt bolnav decât pe cel de față.
Oricui sunteți prieteni, dar orișicui îi pare
Că numai pentru dânsul ați fost în lumea mare.
În orice veac trăirăți neîncetăteniți,
Și totuși nici într-unul străini nu o să fiți,
Căci lamura vieții ați strâns-o cu-ngrijire
Și dându-i acea haină de neîmbătrânire,
Oricât se schimbe lumea, de cade ori de crește,
În dreapta-vă oglindă de-a pururi se găsește.
Căci lumea *pare* numai a curge trecătoare.
Toate sunt coji durerii celei nepieritoare,
Pe când tot ce aleargă și-n șiruri se așterne
Repaosă în raza gândirii cei eterne.
Iar adevărul, ca și păcatul mumi Eve,
De față-i pretutindeni și pururea aieve.

O, STINGĂ-SE A VIETII...

O, stingă-se a vieții fumegătoare faclă,
Să aflu căpătâiul cel mult dorit în raclă!
N-aflai loc unde capul în lume să mi-l pun,
Căci n-am avut tăria de-a fi nici rău, nici bun,
Căci n-am avut metalul demonilor în vine,
Nici pacinica răbdare a omului de bine,
Căci n-am iubit nimica cu patimă și jind...
Un creier plin de visuri și-o inimă de rând.

De mult a lumii vorbe eu nu le mai ascult,
Nimic e pentru mine ce pentru ea e mult.
Viitorul un trecut e, pe care-l văd întors...
Același șir de patimi s-a tors și s-a retors
De mânilor uscate a vremii-mbătrânite.
Sunt limpezi pentru mine enigmele-ncâlcite:
Nu-ntreb de ce în lume nu ne e dat de soarte
Noroc fără durere, viață fără moarte.
Am pus demult deoparte acele roase cărți
Ce spun c-a vieții file au vecinic două părți...

Cu-a lor înțelepciune nimica nu se schimbă
Cu dezlegări ciudate și cu frânturi de limbă
Ocupe-se copiii... Eu pun o întrebare
Nu nouă, însă dreaptă... nu liberă, dar mare.

Viața, moartea noastră noi le ținem în mâni,
Pe ele deopotrivă noi ne simțim stăpâni.
O cupă cu otravă, un glonte, un pumnar
Ne scapă deopotrivă de-o lume de amar.
De ce țin toți la dânsa, oricât de neagră fie?
Ea împlinește oare în lume vo solie?
E scop în viața noastră – vun scop al mântuirii?
Nu junghiem ființa pe-altarul omenirii?
A gândului lucire, a inimei bătaie
Ridică un grăunte din sarcina greoaie
Mizeriei comune? Trăind cu moartea-n sân
Pe altu-n astă lume îl doare mai puțin?
O, eu nu cer norocul, dar cer să mă învăț
Ca viața-mi preț să aibă și moartea s-aibă preț.
Să nu zic despre mine ce omului s-a zis:
Că-i visul unei umbre și umbra unui vis.

O, Demiurg, solie când nu mi-ai scris în stele,
De ce mi-ai dat știința nimicniciei mele?
De ce-n al vieții mijloc, de gânduri negre-un stol
Mă fac să simt în minte și-n inimă un gol?
De ce de pe vedere-mi tu vălul ai rărit,
Să văd cum că în suflet nu am decât urât?
Viața mea comună s-o târâi uniform
Și să nu pot de somnul pământului s-adorm?

Zadarnică, pustie și fără înțeles
Viața-mi nu se leagă de-un rău sau de-un eres.
Eu nu mă simt deasupra și nu sunt dedesupt,
Cu mine nu am luptă, cu lumea nu mă lupt
Pentru-o minciună mare ori mare adevăr.
Totuna mi-ar fi mie, căci alta nu mai cer,
Decât să fiu în dreapta ori stânga hotărât,
S-omor și eu pe altul sau să fiu omorât
Și fără- de nici un titlu în lume să mă-nser...

Căci ce-i la urma urmei minciună, adevăr?...
Să țin numai la ceva... oricât ar fi de mic...
Dar nu țin la nimica, căci nu mai cred nimic.

URÂT ȘI SĂRĂCIE

Urât și sărăcie sunt acei doi tovarăși,
A căror urme crude le aflu pururi iarăși
Pe orice chip și-n orice-ndrăznii de a iubi...
Iubit-am poate cântul, voit-am a robi
Cu el un suflet dulce, al meu întreg să fie...
Zburat-au chip și cântec – urât și sărăcie!
Căci ce nu ai în clipa în care ai dorit
Se schimbă-n rău cu vremea, de farmec sărăcit.
S-arată înainte-ți o schele despoiată
De orice vis cu care o îmbrăcai odată.
Puterea tinereții, a minții vioiciune,
A inimei bătaie, și gingașa minune
Din ochi, când toată viața în ei îți este scrisă
De o citește-oricine scrisoarea ei deschisă,
Dar mai cu seamă aceea ce tu vrei s-o citească...
Cum trec, cum trec cu toate... și fără să le oprească
Nimic... Astfel te-ntuneci o stea în vecinicie
Și ce-ți rămâne-n urmă? vreme și sărăcie.
Da, vreme! numai vreme să aibi să simți deplin
Ce mult puteai în lume, și cât, cât de puțin
Ți-a fost dat. Dacă nobil ai fost și blând și drept,
Dacă prin a ta minte ai fost un înțelept,
Având darul pe care natura-l poate da,
Frumsețe, minte, ajuns-ai cineva?
Căci nu caută lumea aceea ce slăvește,
Aceea ce o prinde – ci ceea ce-i priește.
Dacă ești rău și-i vine răutatea la-ndemână,
Dacă ești prost, și vasta prostie e stăpână,
Sau de-un deșert atârnă în lume a ta soartă
Și nu știi cum deșertii prin lingușiri se poartă
Sau nu poți ști... Atuncea de ce folos e ție

C-ai avut tot ce firea ți-a dat cu dărnicie,
Că ești podoabă scumpă în lume orișicui,
Podoabă ce nu-i trebui în lume nimănui?

Virtutea e-o poveste... când gândul ți-l ascuți,
Tu vezi că slăbiciuni sunt vestitele virtuți:
Noblețea-i slăbiciunea acelor ce nu pot
Pe sine să se puie deasupra peste tot,
Să aibă pentru toate adânc și greu dispreț,
Hrănind a lui viață din sute de vieți.
A nu-ți ține cuvântul când nu-ți vine-ndemână
A dezbrăca pe-acela ce ți s-a dat pe mână,
A înșela mulțimea cu mii făgăduinți,
Când ai mințit o dată să te mai pui să minți,
A urgisi pe-acela care ți-a făcut bine,
A împli a lui nume de pete și rușine –
Aceasta nu e nobil... Dar toți – și-ndeosebi
O fac ușor – tu numai stai vecinic să întrebi.
Tu numai îți pui vorba și gândul la cântari,
Tu numai vrei a-ntrece caracterele mari,
Privind peste mulțime cu multă nepăsare...
Ei bine! P-astă dramă și soarta ta cea mare.
Din astă cumpănire de drept și datorie,
Ce ți-a rămas la urmă? Urât și sărăcie.

Iubit-ai?... Ah! un caier de cânepă nu-i moale,
Nu-i blond cum e podoaba cea dulce-a frunții sale!
Cu gura ei subțire și mâni reci ca de ceară,
Iar ochiu-i plin de raze străluce în afară,
Răpindu-ți ție ochii cu a lor strălucire.
Tu n-ai gustat din rodul acel de fericire:
Tu ești onest și plin de respect și generos
Să frângi în zarea vieții un rod așa frumos.
Te-ai dus și te urmară părerile de rău.
În urma ta venit-au un neted nătărău
Ș-acesta... ei... făcut-au ce n-ai vrut să cutezi;
Ce-a mai rămas din dulcea figură, mergi de vezi:
Anii i-au scris cu pana lor neagră pe-a ei frunte.
Și gura cea cu albe mărgăritari, mărunte,

Acuma e zbârcită și ochiul plin de pară,
Ce-și revărsa lumina sa rece în afară
E stins, și nu-i nimica în el, nu-i adâncime;
Tu nu mai vezi într-însul ce nu văzuse nime
Decât tu... Ce ajunse a fi? Cochetă, rece,
Lingușitoare, crudă, din mână-n mână trece
Și caută-n iubire plăcerea numai, care
E-o clipă de beție și-o zi de dezgustare.
Dară acea iubire adâncă și curată,
Care-n viață vine o dată, num-o dată,
Acea eternă sete ce-o au dupăolaltă
Doi oameni ce-și pierdură privirea una-ntr-altă,
Acel amor atât de nemărginit, de sfânt,
Cum nu mai e nimic în cer și pre pământ,
Acea înamorare de tot ce e al ei,
De-un zâmbet, de un tremur al gingașei femei,
Când pentru o privire dai viață, dai noroc,
Când lumea ți-este neagră de nu ești la un loc
Cu ea... Unde-i norocul ce l-a promis ea ție?
Ce va rămâne vouă? Urât și sărăcie!

ALEI MICĂ, ALEI DRAGĂ...

Alei mică, alei dragă,
Cine vrea să ne-nțeleagă
Vază frunza cea pribeagă,
Ce-i ca viața noastră-ntreagă.

Alei dragă Veronică,
Despărțirea toate strică,
De ne-alegem cu nimică –
Viața trece, frunza pică.

*

Alei dragă, alei mică,
Viața trece, frunza pică,
Și din ura ce ne strică
Nu ne-alegem cu nimică.

Măcar cine ce grăiește,
Altul alta îndrăgește.
Inima-mi pe cât trăiește
Tot la tine se gândește.

Alei mică, alei dragă,
Ia vezi frunza cea pribeagă –
Așa trece viața-ntreagă
Și nimic n-o să s-aleagă.

DRAGOSTE ADEVĂRATĂ

Dragoste adevărată
De fecioară prea curată;
Tânără-ntineritoare,
Dragoste de fată mare;
Însă plină-i de durere
Dragostea cea de muiere,
De durere și de haz,
De dulceață și necaz;
Îndărătnică și dragă
Cată ceartă ziua-ntreagă,
Iară sara se împacă,
Că tot ție va să-ți placă;
Dragostea de la muieri
E cu sare și piperi,
Nu-i lihnită și dulceagă,
Zi cu zi în foc te bagă,
E războinică, fierbinte
Și cu capul fără minte;
Dragostea de la muiere
E ca fagurul de miere,
Dar un fagur pipărat,
Dulce când e supărat,
Că-i răstită și cu toane,
Nedusă pe la icoane;
Ochii negri amândoi

Îți dau pururea război,
Gura cea cu zâmbetele,
Tare-ți poartă sâmbetele
Ș-acel drac cu mâni subțiri
Cu mânie în priviri
Tot mai scump pe zi ce merge...

MINTE ȘI INIMĂ

I

– Ce privești în jos smerită,
Că te mâni te prefaci,
Când îți zic că el îți place
Și că tu demult îi placi.

Voi jucați în comedie
Rolul vostru de-nțelept,
Dar de ce unul la altul
Vă uitați atât de drept?

De ce, când pe neașteptate
El sosește uneori,
Rumenirea face locul
Unei gingașe palori;

Și privești cu ochi nesiguri,
Sânul crește fără să vrei?
Dar vă stingeți dupăolaltă...
Comedie, dragii mei...

Parcă-l văd cum vine ice,
Șade-n veci pe-același jeț
Și la tine își îndreaptă
Ochii negri și șireți.

Și când credeți cum că nime
Dimprejur nu vă ia sama,

Numa-atunci vă dați în petic
Și vă arătați arama.

Eu vă văd de pe sub gene:
Ochi-n ochi priviți fierbinte
Și de dragi unul altuia
Conversați fără cuvinte.

Cine nu v-ar ști, copilă,
Da, v-ar crede neam de sfinți.
Și să stați numai l-atâta...
Bine? Sunteți voi cumiți?...

– Taci, mătușă, tu mă superi,
De-i vorbi mai mult eu fug.
Ce se pare că-i iubire
Nu-i decât prieteșug.

– De prieteni, se-nțelege,
Vă-nșelați cu mult sistem.
Și de dansul nu pe-atâta,
Dar de tine mai mă tem.

Pân-acum pornirea voastră
Ați știut să o mascați
Și în sufletele voastre
Cu durere vă iubeați.

Promițând unul altuia
Cum că nu veți mai iubi.
Voi gândeați c-o să rămâie
Astfel până veți muri.

Și-n această mângâiere,
De pe-o zi pe alta, voi
Trăgăniți o fericire
Duroasă, amândoi.

Fiind siguri unul de-altul,
Să promiteți fu ușor
Cum că nu o să mai faceți
Alianțe de amor.

Dară azi pui capăt tragic
Astei stranie povești...
– Doamne, Doamne, mătușico,
Nu ți-i greu să mai vorbești?

– Nu mi-i greu, căci ești în stare
Să sfărâmi ca un... copil
Jucăria-ncântătoare
A frumosului idil.

Când vă văd mergând alături,
Vă zâmbiți și vă privesc
Și când credeți câte spuneți,
Eu fac haz și-ntineresc.

Voi, gurmanzi ai drăgostirii,
Cu rețeta cea mai bună
Învăliți amoru-n vorbe,
Clevetindu-l împreună.

Și feriți de ochii lumii,
Între rariștea de brazi,
Voi mergeți când vine sara,
Tu ești rumână-n obraz.

Și atâta bucurie
Văd în ochii tăi cei mari...
Nu lipsește decât nunta
C-un taraf de lăutari.

În zădar oare Teodor
Scrie-a codrului poveste?
Și atât de rău îi pare
Că băiet el nu mai este?

Că nu vreți a da pe față
Dulcea taină înțeleg,
Căci cu-atâta e mai dulce –
Dar un capăt nu aleg.

Și ce bine ați petrece
Azi, când viața vă zâmbește,
Cum în vremea mea Konaki
O spunea pe bătrânește:

„Prin pustii și munți sălbateci,
Prin prăpastii, râpi, ponoară,
Unde-n albia de stâncă
Sună blânde izvoară;

Acolo unde natura
Cu puterea ei măreață
Răspândit-au pretutindeni
Bucurie și viață;

Unde brazii cei de fală
Se înalță cu trufie,
Unde zmeura și mura
Au a lor împărăție;

Unde toate împreună
Strigă: «Vino, te oprește!»
Acolo amorul cheamă,
Acolo vin- de iubește.

Acolo ochiul zavistnic
Nu mai are vo putere:
Nu-i jignire în iubire,
Ci noroc și mângâiere.“

Ție-ți trebuie vecinul;
Teodor e pentru tine:
Liniștit, cam mizantropic
Ș-apoi îl iubești, știu bine.

Ție-ți place poezia,
El lucrează versuri bune.
Toate versurile sale
Tu pe muzică le-i pune.

De-i cânta veți face duo,
Glasul vostru se combină;
De te-ai pune la piano
Te-a-nsoți din violină.

Ție-ți place moșioara,
Pe a ta vrei s-o lucrezi,
Iar el știe plugăria –
Gospodar e, precum vezi.

Moșioara lui altdată
Era tot părăduită,
Vezi acuma ce-i aduce,
Cât de bine-i rânduie.

Așadar, nu sta la gânduri,
Prea ușor alegi din două,
Eu îți zic să-ți iei vecinul,
Ie-l cu mânilor-amândouă.

– Toată ziua se închide
Prin autori mâncați de molii
Și îl vezi întotdeauna
Cum-i plin de colbul școlii.

– Dar nu vine-n toată sara?
– Vine. Poate i-i urât.
Ș-apoi nu știi cum că fusta
Femeiască-o au... urât?...

– Pentru?
– Știu eu care-i cauza?
– Pentru că în lumea toată
Numai una-i este dragă.
Vezi așa, așa e, fată.

– Ş-acea una?

– Acea una

Stă naintea mea şi coase
Şi de-i spun că este astfel
Se preface mânioasă.

– Frumuseţi să spariu lumea,
Precum însăşi vezi, nu am,
Deci în cumpănă pun toate
Şi le măsoz dram cu dram.

Ş-am văzut că-i mult mai bine
C-un moşneag să mă cunun
Decât iar să-mi risc eu sama
C-un bărbat ori c-un nebun.

Eu susţin că orice casă
Din convenţie se face:
E mai multă fericirea
Căci într-înşa este pace.

– Pace? Da cunoşti moşnegii?
Scârţâiesc neîncetat.
Ba-i bolnav, ba n-are vreme
Să te ducă la primblat.

De faci muzică el cască,
Dacă râzi el e ursuz,
Să vorbeşti de vrei ai voie,
Da nici glasul nu-i auzi.

Când s-apropie, drăguţă
Fată! – funia de par,
Atunci chin! Moşneagu-ntr-una
Scârţieşte ca un car.

Nu doresc, nepoată dragă,
Să ajungi la așa hal..
Ştii ce pace e aceea?
E tăcerea din spital.

Alta-i pacea sufletească
Care e rodul iubirii –
Și acolo e tăcere,
Dar tăcerea fericirii.

Tu lucrezi iar el acasă
Poate sta, poate lucra,
Dar din când în când aruncă
Ochii lui asupra ta.

Și se uită *lung* la tine.
Doamne! limpede mai știe
Cum că fără tine lumea
I-ar fi chiar ca o pustie.

Vii la spate, vezi ce scrie,
Peste șiruri tu alergi,
Îi iei pana chiar din mână,
Singură vo vorbă ștergi.

Și să crezi că ștears-o lasă
Dacă tu vei zice: nu.
Te aprobă căci în minte-i
Și în inima-i ești tu.

II

Îi zic: mă lese-n pace,
Nu voi să mă cuprindă;
Iar el râzând răspunde:
– O, uită-te-n oglindă

Și spune-mi dacă omul
Găsind în a lui viață
Odor așa de dulce
Nu l-a cuprinde-n brațe?

Îi zic: mă lese-n pace,
Ce are cu-a mea gură,

Cu ochii mei ce are,
De-a merge nu se-ndură?

Iar el rîzînd rîspunde
Că nu cunoaște mila;
De nu-i voi da de voie
Mi-o ia el cu de-a sila.

Îi zic: mă lese-n pace,
Căci inima mă doare,
Fiorul mă sfârșește
Și cad de pe picioare.

Iar el rîspunde... – vorba-i
De lacrimi pare plină –:
– De vrei un leac, iubită,
La inima-mi tu vină.

III

ANA

Povestește chiar din capăt să te văd dacă o știi...

MUȚI

E! Achil și Agamemnon își spunea grobienii.
Și atunci bătrînul Nestor prinde-a spune la povești,
Pe-amîndoi îi probozește cu cuvinte bătrînești.
Împrejur sta toți elinii, steteau preoții și regii
Iară Nestor ține una... știi mata cumu-s moșnegii.
Iar Achil pe Agamemnon suduindu-l zice: „Cîne!
Mi-i lua tu pe Brizeis, dar uitată nu-ți rămîne.
Las- tu, lasă, măi jupâne, știu eu bine ce-am să-ți fac,
Să-mi cazi tu odată-n labe, ș-apoi las-, că-ți viu de hac.“

ANA

Bun, frumos! Dă-i înainte! suduie ca un muscal.

MUȚI

Singură ai spus, mamaie, că Homer îi natural,
Și ne-ai zis să spunem toate, ia așa cum se grăiește,
Ș-apoi tot eu îs de vină?

ANA

Natural, nu mojicește.

Spune tu, Bibi...

BIBI

Mamaie, eu știu tocmai cum e-n carte.

ANA

Și așa se și cuvine, spune, Bibi, mai departe.

BIBI

Cum Achil și Agamemnon înde ei se tot sfădéu,
Vine Nestor ș-amânduror le ținu apoi de rău:
Pe-Agamemnon îl împacă, pe Achil îl îmblânzește,
Ca acesta pe Brizeis să o dea se învoiește,
Dar îi spune dinainte să nu cerce de cumva
Preste Brizeis, din avere-i să s-atingă de ceva...
Iar Ulis luă pe Chriseis, și-n corabie suind,
Merge la preotul Chrise, fata-n mânilor lui dând,
I-a adus tauri de jertfă, și convoi iar la ahei
Cu preotul lui Apolo să-i împace iar pe ei.

ANA

Vezi, măi badeo, cum se spune? Limpede, frumos, cu șir.

MUȚI

Ce mai treabă; a-nvățat-o pe de rost din păr în fir.

ANA

Tu *nu* știi să-nveți tot astfel... Te oprește cineva!
Dară nu *vrea* cuconașul, asta-i... Spune, fata mea.

BIBI

Crainicii lui Agamemnon, ei asemeni se luară
Pe Brizeis s-o aducă... dar Achil stătea afară,
Lângă cort, și să i-o ceară frică li-i și nu le vine.
Ci Achil nu-i mai încercă și cu ea de mână vine.
Și le-o dă în seamă...

MUȚI

Prostul! Numai gura îi de el.
De-o iubește pe Brizeis, de ce-o dă ca un mișel?
I-aș fi dat eu lui mireasă... – să fi fost eu acolo –
Îi umpleam de bodaproste, de nu știau încotro,
Îi făceam pe toți tocană, rupeam gâtu ca la vrăbii
Și-mi duceam apoi acasă mirmidonii pe corăbii.

ANA

Foarte rău și fără cale, dragul meu... Și nu-ți ascunz
Chiar nesuferit ești astăzi, îndărătnic și – răspunzi.
Povestești prost... Din franceză mai că n-ai știut nici bechi,
Doamne, cum nu ai un dascăl, să te tragă de urechi.
Mergi, Bibi, la Marioara ca să-ți dea ție plăcinte,
Iară leneșului celui chiar nimic, să ție minte.

MUȚI

Dar de ce-a dat pe Brizeis, spune, mamă, îi cu drept?
Să fi fost a mea, mămuță, eu cu toții dedeam piept.
Ai spus singură că dânsul pe Brizeis o iubea..
Câtu-i lumea și pământul n-o luau din mâna mea.

ANA

Eu ți-am spus-o, și-o spun încă și ți-oi spune vreme multă
Cum că omul cel de treabă urmă mintea ș-o ascultă,
Judecă întotdeauna, nu se îndărătnicește...

MUȚI

Minte, minte! să i-o deie dacă-atâta o iubește...

BIBI

„Judecata totdeauna decât dragostea-i mai sus:“
Ast-ai zis-o mai deunăzi... vezi, țin minte ce mi-ai spus.

ANA
(o sărută)

Draga mamei... Ești de treabă... și înveți așa frumos!
Nu ca cela, ca jupânul îndărătnic și lenos.

MUȚI

Spune, mamă, câte-i spune și eu totuși ți-oi răspunde:
Mintea, nu zic ba, frumoasă-i numai că eu nu știu unde-i.
Dară vezi tu, mămuțuță, eu vin iar la vorba mea:
De eram Achil, pe Brizeis nimeni nu mi-o mai lua.

ANA
(amenințând)

Mimi!

MUȚI

Mânie-te, mamă, zi ce-i vrea... zi la femeie
Nu numai plăcinte, dară, nici mâncare să nu-mi deie
Și să mor de foame, totuși, de-ar veni vro unu-aice
Să te ia cu sila... iară mintea ceea de mi-ar zice
Dă-o, dă-o pe mamaia... nu te dau să știu că mor.

ANA
(îl bate pe obraz)

Îndărătnicule!

MUȚI

Vezi tu, pentru tine, un odor,
Dau război cu toată lumea ca Bogdan-vodă cel chior.

ANA

Aide, mergi, iubire chioară, mergi la Maria, dă-mi pace.
Astăzi încă treacă-meargă! Dar alt'dată nu mai face.

MUȚI

Nu mă duc...

ANA

Nu vrei plăcinte?

MUȚI

Nu acum, să-ți spun ceva..
Da' așa-i că nu te superi?... Zi că nu te-i supăra.

ANA

Spune, de !...

MUȚI

Cum aș începe... Doamne? Doamne-ah, mămucuță,
Tare ești tu frumușică, nu știu cum, și ești drăguță
Decât cum nu se mai poate, cum nu e altă mămiță..

ANA

Ce vrei, Mimi, spune-odată...

MUȚI

Să spun? Da? Dă-mi o guriță.

ANA

Atât?

MUȚI

Da. Și încă una, și-ncă una, nu știu cum
Da-mi ești dragă fără samă..

ANA

Haide, Mimi. Pleac-acum,
Dă-ne pace..

MUȚI

Tu nu crede că-s așa de rău copil,

Știu poveste mai frumoasă decât cea a lui Achil,
Eu știu una de la moșu: a pădurilor poveste
Și frumoasă, și frumoasă, cum n-au fost și nu mai este.

ANA

Așadar, moșu Teodor; spune-o, spune, dragul meu.

MUȚI

Ceva nou, n-ai auzit-o pân-acuma, numai eu.

ANA

Aide, Mimi, mergi acuma... să veniți când v-oi chema.

MĂTUȘA

Mie nu-mi dai o guriță?

MUȚI

Nu-mi ești dragă ca mamă...

IV

– Ce copil vioi e Mimi, ce drăguțu-i...

–Mătușică,

E-ndărătnic, fără minte, tocmai d-asta îmi e frică.

– De n-ar fi ca al tău tată, care – Dumnezeu să-l ierte –

Mi-a făcut viața amară cu-ndărătnicele-i certe...

– Ce cuminte este Bibi...

– Da, cuminte! ca și tine.

Ca și tată-său maiorul... Ține minte foarte bine

Tot ce-i spuneți...

– C-ar aduce așa mult cu dânsul? Nu,

Nu găsesc asemănare așa mare.

– Da, da! Vezi tu,

Nu îi seamănă-n afară. Înlăuntru. Numai minte-i.

Nu vezi tu cum momițica repetează la cuvinte

Ce le-aude de la dânsul, de la tine: „Mai prejos

E iubirea decât mintea...” Izbutit-ai ca pe dos

Să o crești, nepoată dragă...

– Iară vii la vorba veche.

– Și de ce nu? Să știu, dragă, că-i surzi de o ureche,
Totuși cred de datorie, ca să-ți spun a mea părere,
Căci te văd de mult schimbată...

Mai cu samă – o plăcere –

De-o bucat- de vreme-ncoace... de când fuși la București...
Cât erai tu de cuminte, azi pe zece părți tu ești.
Cine știi cu cine-acolo tu te vei fi întâlnit,
Ce desemnuri înțelepte cu-nvățații ai croit,
Mai ales cu al tău frate, prea iubitul meu nepot,
Dar destul că de atunce a pricepe nu te pot.
Și destul că pot prepune, că nepotul meu stricat
În aceste conferențe rolu-ntâi l-a fi jucat...

– Drept c-așa-i, dar numa-n jocul rezonabil ce-am avut;
Rolu-ntâi îl joacă altul.

– Altul? Poate c-am știut.

Jocul vostru rezonabil să nu iasă, de, cumva
Joc copilăresc și ție și la altul careva.

– Bine-mi pare cum că vorba chiar la asta ai adus.
Căci și eu păstrez o taină cam demult și ți-am mai spus
C-atingând pe mai mulți oameni n-am putut-o da pe față.
Dar cum tu ai apucat-o mă scutește de prefață.

– Un secret? Însă secretul eu demult l-am priceput.

– Cum? ai observat?

– Da, doară nu mă crezi că sunt de lut.

Deci te rog, fii așa bună, nu lăsa să mai aștept
Și să văd de au pătruns-o taina ochiu-mi înțelept.
Așadar, fără prefață, spune-mi iute...

– Mă mărit.

– Te măriți, mă rog, cu cine, draga mea?

– Ai auzit,

Cred, de d. Stelieanu?

– Căpitan d-infanterie...

– Așa; unchiu-său...

– Ministrul ! Bine, fată, ce ți-i ție...

Doamne, iartă-mă! Dar bine, serios vorbești tu, fată?
Nu zic... înțeleg prea bine cum îi treaba asta toată.
Ai avut proces la curte, petițiuni ai scris ades

Într-un stil plin de sentențe, prea cuminte și ales
Și bătrâna esceleță s-a-ndrăgit de-al tău condei,
Iară frate-tău, ce-n mintea ta a pus atât temeii,
I-au și spus desigur cum că tu ești văduvă și bine
Ți-ar părea ca esceleța să te ieie chiar pe tine.
– Până astăzi nu ți-am spus-o, căci i-am fost făgăduit
Și frăține-meu și altui să țin lucrul tănuit.
– Și când vine esceleța?

– Astăzi vine, înspre sară.

– Potrivite sunt acestea? Bine faci tu? Bine dară.
– Să-ți spun, dragă mătușică. Când întâi m-am măritat,
Am făcut-o din iubire. Bine oare mi-a îmblat?
Și maiorul se-nsurase din iubire-ntâia dată.
Cum i-a mers lui poate bine... așa-i lumea asta toată
Și fiindcă am nevoie de un sprijin, de-un azil
Și fiindcă n-am pe nimeni decât numai pe copil,
Mă mărit, să pot cu tine a trăi în București
Și să-mi cresc copilul bine.

– Altfel nu-ți închipuiești

Cum că poate fi. Ascultă, dar maiorul ce va zice?

– El? Dar bine, ce-i cu dânsul? El rămâne tot aice.
Iară vii la vorba veche?

– Viu și voi veni, vezi bine.

Tu-l iubești, el te iubește, ce-o să facă fără tine?

– Doamne, Doamne, mătușică, hai să zicem că-l iubesc.
Nu ți-am spus că din iubire nu mă mai căsătoresc?
Judecata, mătușică, judecata este tot.

Hotărât-o-am odată, d-a mă-ntoarce nu mai pot.
Câte-am tras în astă lume nu voiesc să le mai trag,
La iubire nu mai caut, fie-mi orișicât de drag.
Dară nu-l iubesc... În urmă și maioru-i juruit
Cum că de a doua oară nu se-nsoară din iubit.
– Lasă-mă cu juruință, judecată, hotărâre,
Căci acestea nu-s nimică contra gingașei iubire.
Voi, în crudă tinereță, amândoi nenorociți,
Voi cu inimi simțitoare, ce atât vă potriviți,
Amândoi amici cu codrii nebunii v-ați pus în cap

Încât ochii-a vă deschide eu, mătușa, nu am cap.
 Dară fost-au din iubire cea dentâi căsătorie?
 Înclinare, simpatie – mai știu ce-a vrut să fie? –
 Dar destul c-acea simțire voi amor o botezarăți
 Și să vă feriți de dânsul de a pururi vă jurarăți.
 Eu am visat, nepoțică, multe și mai multe poate
 Decât tine, decât dânsul, dară vezi cu-aceste toate
 Eu îți spun că acel tânăr, ce-n junie mi-a jurat
 Un amor fără de capăt, jurământul n-au călcat
 Și atuncea când bătrânul pe vecie-au adormit,
 Eu numai știam în mine cât de mult m-au fost iubit.
 – O escepție, mătușă...

– O escepție? Dar voi

Poate nu sunteți tot astfel, tot escepții amândoi?
 Rațiune întrupată, tu... Ascultă, fată hăi,
 Ce sunteți copii... Sau altfel; fiți copii însă nu răi,
 Nu copilăroși, nu astfel, urmați inimelor voastre:
 Numai inima-i izvorul fericirii vieții noastre.
 – Lasă inima, mătușă... Cum gândești să mă abați
 De l-a mea făgăduință?

– Bine, fată, nu vă dați,

Dar ți-oi spune încă una... Escelența e bătrână
 Și e plină de podagră, îmblă tot cu cârja-n mână.

CRISTALOGRAFIE

Când aduce blonda Liză
 Socoteala unei vedre,
 Universul cristaliză
 Hexacontetraedre!

STAI DEASUPRĂ-MI

N. Lenau

Stai deasupra-mi, ochi de întuneric,
 Cu putere mă pătrunde-acu –

Serioasă, blândă, visătoare,
Neadâncit de dulce, noapte, tu!

Cu-al întunecimii tale farmec
Risipește ceața lumii reci,
Să te simt plutind deasupra vieții-mi,
Singuratic, tu, în veci de veci.

1880

O, MAMĂ...

O, mamă, dulce mamă, din negură de vremi
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi;
Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
Se scutură salcâmi de toamnă și de vânt,
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău...
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Când voi muri, iubito, la creștet să nu-mi plângi;
Din teiul sfânt și dulce o ramură să frângi,
La capul meu cu grijă tu ramura s-o-ngropi,
Asupra ei să cadă a ochilor tăi stropi;
Simți-o-voi odată umbrind mormântul meu...
Mereu va crește umbra-i, eu voi dormi mereu.

Iar dacă împreună va fi ca să murim,
Să nu ne ducă-n triste zidiri de țintirim,
Mormântul să ni-l sape la margine de râu,
Ne pună-n încăperea aceluiași sicriu;
De-a pururea aproape vei fi de sânul meu...
Mereu va plânge apa, noi vom dormi mereu.

(*Convorbiri Literare*, XIV, 1, 1 aprilie 1880)

CE SUFLET TRIST...

Ce suflet trist mi-au dăruit
Părinții din părinți,
De-au încăput numai în el
Atâtea suferinți?

Ce suflet trist și fără- de rost
Și din ce lut inert,
Că după-atâtea amăgiri
Mai speră în deșert?

Cum nu se simte blestemat
De-a duce-n veci nevoi?
O, valuri ale sfintei mări,
Luați-mă cu voi !

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dintre sute de catarge
    Care lasă malurile,
Câte oare le vor sparge
    Vânturile, valurile?

Dintre pasări călătoare
    Ce străbat pământurile,
Câte-o să le-nece oare
    Valurile, vânturile?

De-i goni fie norocul,
    Fie idealurile,
Te urmează în tot locul
    Vânturile, valurile.

Nențeles rămâne gândul
    Ce-ți străbate cânturile,
Zboară vecinic, îngânându-l,
    Valurile, vânturile.

CU PÂNZELE-ATÂRNATE

Cu pânzele-atârnat
În liniște de vânt,
Corabia străbate
Departe pe pământ.

Iar stolul rândurelelor
Trece-ntre cer și mare...
O, stelelor, stelelor,
Nemuritoare,
De ce și voi nu vă luați
Pe-ale lor urme oare?

De ce mă întristează
Că valurile mor,
Când altele urmează
Rotind în urma lor?
De ce căderea florilor
Ș-a frunzelor ne doare?
O, norilor, norilor,
Ști-veți voi, oare,
De ce rămân atâtea-n veci
Și numai omul moare?

În cer întotdeauna
Urmăm al nostru mers,
Ca soarele și luna
Rotind în univers.
Un crez adânc pătrunde-va
De-a pururi omenirea
Că undeva, undeva
E fericirea:
Și toți aleargă după ea:
N-o află nicăirea.

DIN CERURILE-ALBASTRE

Din cerurile-albastre
Luceferi se desfac,
Zâmbind iubirii noastre
Și undele pe lac.
De glasul păsărelelor
Pe gânduri codru-i pus.

O, stelelor, stelelor,
Unde v-ați dus?

În turme călătoare
Trec nourii pe ceri,
Ce seamăn pieritoare
Duioselor dureri.
De strălucirea florilor
E câmpul tot răpus.
O, norilor, norilor,
Unde v-ați dus?

Șoptiri aeriene
Pătrund din mal în mal
Ș-a stelelor icoane
Pre fiecare val.
De ochii tăi cei plini de-amor
Aminte mi-am adus.
O, stelelor, atelelor,
Unde v-ați dus?

Cum iedera se leagă
De ramuri de stejar,
Mi-a fost odată dragă
Și dragă-mi este iar.
De brațul tău cuprins cu dor
Aminte mi-am adus.
O, brațelor, brațelor,
Unde v-ați dus?

CĂTRE MERCUR
Horățiu, Ode, III, 11

O, Mercur, a cărui povești deprins-au
Amphion, urnind după cântecu-i pietre,
Și tu liră, care-nald avânt din șapte
Coarde suna-vei

Templelor, ospetelor mari amică –
Nu c-altădată, fără de grai – o, spune-mi
Cântul, cărui nenduplecata Lyde-i
Plece urechea.

Ea ca mînza tretină-n câmp se joacă,
S-o atingi chiar nengăduind. Nu știe
Rostul nunții; crudă rămâne pentru-a
Soțului patemi.

Tigri după tine se iau și codri,
Râul care fuge spumând opri-l-ai,
Alintându-l, fere-ndărăt portarul
Orcului groaznic,

Cerber ce cu sute de șerpi în creștet
Ca ș-al furiilor, esalează ciumă
Pe când spume fac și venin tustrele
Limbile gurii.

Chiar Ixion, Tytios chiar în silă
Au zâmbit, deșartă rămas-au urna,
A lui Danau fiici auzind cântarea-ți
Fermecătoare.

Lyde-ascultă crimele-acelor fiice,
Căci pedeapsa lor e să umple vasul,
Ce de-a pururi fără de fund se scurge –
Soarta-ndelungă

Urmărește crimele mari în iad chiar:
Căci păcat mai nelegiuit putea-s-ar
Decât moarte soților lor cu aspru
Fier să le deie?

Una numai, demnă de-a nunții faclă,
Violeni frumos pe cumplitu-i tată,
Strălucind vestită de-atunci prin secolii,
Nobila fiică!

„– Scoli – ea zise, tânărul soț trezindu-și –
Scoli să nu-ți dea somnul de veci de unde
N-aștepți. Fugi de socru-tău, de surori ce
Fără de lege,

Ca leoaice cari surprind juncanii,
Mirii lorucid... numai eu mai blândă
Nici în tine dau, nici voi a te ține-n
Negrele ziduri...

M-o-ncărca părintele meu cu lanțuri
Pentru că-ndurare avui de un biet om
Sau pe un vas trimite-mă-va departe-n
Câmpii numidici.

Fugi oriunde ochii te duc ori vântul
Până-i noapte, până veghează Venus,
Mergi cu bine. Ține-mă minte... sapă-un
Vers pe mormântu-mi.“

CĂTRE BULLATIUS **Horățiu, Epistole, I, 11**

Cum ți se pare, Bullațiu, Chio, falnicul Lesbos,
Samosul cel elegant, Sardes, cetatea lui Cresus?
Smyrna ori Colophon? Mai mari, mai mici decât fama?
Ori sunt nimic alături cu câmpul lui Mart și cu Tibrul?
Au preferi vrun oraș din cele-nchinat prin Attal?
Ori de urâtul mării și-a drumului Lebedu-l lauzi?

„Lebedul? Știi tu ce e“, -mi răspunzi? Mai pustiu decât Gabii,
Mai strimt decât Fidenii; și totuși, aicea viața-mi
Voi s-o petrec, uitat de ai mei, uitându-i pre dânșii,
Dintr-un mal depărtat privind la Neptun turburatul.

Oare acel ce la Roma din Capua pleacă pe ploaie,
Plin de noroi, pentru-asta viața-i în han va petrece-o?
Oare cel degerat lăuda-va cuptorul și baia
Ca pe lucruri ce singure dau fericire vieții?

Pentru că austrul puternic te bântuie, vinde-vei oare
Vasul în care-ai plecat, dincolo de valul Egeic?
Pentr-un om așezat Rhodos, Mitilene frumoasa
Par ca pânura grea în arșiță, par ca și haina
Cea de la câmp în timp vicolos, ori ca baia în Tibru
Iarna, ori ca un foc pe vatră-n luna lui august.
Deci din Roma se cade, soarta fiind cu priință,
Să ferecești depărtatele Samos, Chio și Rhodos.
Ia dar mulțumitor în mâni fericitele ore
Cari un zeu ți le dă: n-amâna cele bune pe alt an
Și te vei ști trăind fericit oriunde în lume.
Grijile noastre fug de cuvinte și-nțelepciune,
Nu de un loc ce răsare domnind peste apele mării.
Cerule deasupra schimbă, nu sufletul, marea trecând-o.
Oțelul fără de-astâmpăr ne zbuciumă. Duși de corăbii
Și de trăsuri, căutăm bun trai. Ce cauți aici e;
E-n Ulubrae chiar, de păstrezi în inimă cumpăt.

CĂTRE SCLAV

Horățiu, Ode, I, 38

Lux persan urâi, băiete, și nu voi
Cu fășii de tei ca să legi cununa-mi,
Nu căta-n zădar să descoperi unde-i
Ultima roză!

Simplul mirt cu flori să nu-l mai adaogi...
Nu te-ar prinde rău pe tine, paharnic,
Și nici mie rău nu-mi șade când beau la
Umbra de viță.

DIN HALIMA

Harun-al-Rașid prin Bagdad adese
Tiptil pe uliți cu vizirul iese,
Pe când prin frunza verde de platane
Seninul nopții luminos se țese.

Prin umbra neagră-n strâmte ulicioare
Ei pe ferești se uită, prin pridvoare,
Colo aud răsând cu veselie,
Dincolo suspinând vreun om ce moare.

Și-astfel sultanul singur cercetează
Orașul lui, pe când în somn visează.
Durerea toat, adâncu-ntreg al vieții
Va s-o pătrunz-a minții sale rază.

Giafer vizirul l-asfințitul serii
I-arată ale vieții vii mizerii.
Nu de războaie, chin și crudă moarte –
De-adâncul gol al inimei te sperii.

Deci într-o seară-ajung mergând departe,
Pe uliți strâmte și prin pieți deșarte,
Sub zidul unei case vechi și negre,
Cu trepte scunde și cu ușe sparte.

Aud din întru țipăt și suspine,
Aud cum unul bate pe-oarecine,
Iar cel bătut țipa strigând mai tare:
„– Te rog, bătrâne, dă, mai dă în mine.“

Ei stau uimiți. Giafer pe scări se suie,
Încet cu mâna ușa o descuie,
Se uită-nluntru și-o minune vede,
Cum ca să vadă n-a fost dat altuie.

Privi-ntr-o sală-ngustă însă naltă
Și cărți în rafturi, una peste altă,
Mașini și sticle, topitori, metaluri,
Ici pergamente, colo o unealtă.

Iar un bătrân cu o frânghie udă
Lovea-ntr-un tânăr, ce-n durere crudă
Se zvârcolea:„ – Mai dă, te rog, în mine,
Ca Domnul a ta rugă s-o audă.“

Bătrânul însuși îi plângea de milă
Vedeai că spre a-l bate-și face silă,
Ștergându-și ochii săi cei plini de lacrimi
Dădea mereu în el ca într-o grilă.

Uimit Giafer se-ntoarce și îi spune
Sultanului văzută-acea minune;
Și-au hotărât la Curte a-i aduce,
Pe amândoi la cercetare a-i pune.

A doua zi Harun în tron de fală,
Înconjurat de suita lui regală,
Ordonă ca pe-acel bătrân de-aseară
Și pe-acel tânăr să-i aducă-n sală.

Și-atunci apar l-a tronului său treaptă
Bătrânul alb cu fața înțeleaptă,
Ținând de mână pe un mândru tânăr
Ce ochii lui sfioși în sus i-ndrepată.

Ei după chip păreau de viță-arabă,
Dar fața celui tânăr este slabă
Și palidă de multe suferințe –
Deci cu mânie împăratu-ntreabă:

„– Ce ți-a făcut, moșneag fără de milă,
Acest băiat de-l chinuiești în silă,
Când el te roagă chiar să dai într-însul,
Și pare-atât de blând ca o copilă?”

Bătrânul zise vorbele aceste:
„– Stăpâne, lucrul nu îl știi cum este –
Ciudată e istoria ăstui tânăr,
Deci voie dă-mi să-ți spun a lui poveste.

Tu vei fi auzit de un anume
Ali-ben-Maimun, unu-a fost în lume,
Un învățat și cititor de zodii,
Un vraci prea înțelept cu mare nume.

Cutreierat-au dânsul lumea toată,
Orașe, țări din sfera depărtată,
Pustiile Saharei, râul Gange,
Și la izvorul Nilului odată.

Acesta dar trecând odinioară
Pe-a lui cămilă arida Sahară,
Sub arșița cumplită de amiazăzi
Ce sacă râuri, lacuri și izvoare,

Vuind aude împrejur-i vântul
Samum, ce-n gură-ntunecă cuvântul,
Și volburi de nisip rotind în aer
Cu ceru-ntunecat uneau pământul.

Prin volburi repezi și prin vânt fierbinte
Zbura pe-un cal arab mereu nainte,
Ca o fantasmă albă a pustiei:
Era femeie ce-și ieșea din minte.

Căci volburi de nisip o-mpresurară
Și calul ei în loc l-împiedică,
Iar ea țipa cu un copil în brațe
Chemând pe-Ali în ajutor să-i sară.

Cum volbura-mprejur-i se rotește,
Cum arde vântul viața-i și cum crește,
Prin aer ea îi aruncă copilul
Strigând: O, mântuie-l, Ali, grăbește!“

CINE EȘTI?

Nici luna plutitoare, nici stelele din ceri
N-or să pătrună-n umbra trecutelor dureri,
N-or să pătrunz-amarul pierdutei tinereți,
Chiar de-aș avea de-acuma ș-o sută de vieți,
Căci sufletu-mi e-atâta de-ntunecat de-atunci...
Tu numai o privire în visul meu arunci.

Ca toamna cea târzie e viața mea, și cad
Iluzii ca și frunza pe undele de vad
Și nici o bucurie în cale-mi nu culeg,
Nimic de care-n lume iubirea mea să leg,
Ca pe bătrânul Cain, pustiuri mă cuprind...
Doar brațele-ți de marmur în visul meu se-ntind.

Aș vrea a mea viață să aib-un înțeles,
Să apăr adevăruri, minciună ori eres,
Pentr-un nimic oricare, cu lumea să mă lupt
De-ar fi să mă strivească puterea-i dedesupt,
Dar nu țin la nimica, căci nu mai cred nimic...
Doar genele-ți umbroase în visu-mi se ridic.

Puțin îmi pasă dacă cu mine voi spori
Mulțimea care numai se naște spre-a muri,
Din leagănul acelor sicriu nu s-a făcut
Ce-avură fericirea de-a nu se fi născut
Și să ajung ca dânșii atâta am visat...
Ci doar de nemurire în vis mi-ai revărsat.

Precum corăbii negre mânate sunt de vânt
Cu pânzele umflate departe de pământ,
Cum între cer și mare trec paserile-n stol,
Plutesc a mele gânduri pe-a sufletului gol
Și-ntind a lor aripe spre negre depărtări,
Tu nu treci, cum nu trece luceafărul pe mări.

Am blăstămat în haos întâiul vieții colț...
Pe care se-nălțară a cerurilor bolți,
El fu începătorul eternelor dureri,
El e eternul astăzi, și-a fost eternul ieri,
Am blăstămat viața în însuși al ei miez...
Ci tu, intrând în visu-mi, te binecuvintez.

De noaptea cugetări-mi, de gânduri ce gândesc,
Pustiul se întinde, păduri îmbătrânesc
De aspra viscolire sălbatecului cânt

Își scutură copacii frunzișul la pământ,
Căci sufletu-mi copil e al viscolelor reci...
Tu, ramură-nflorită, pe visul meu te pleci.

Mai e încă în mine ceva de amăgit?
Au moartea ca s-o merit destul n-am suferit,
Trecutu-mi de durere prea este uniform
Ca să am drept de somnul pământului s-adorm?
N-am izbutit de mine destul a-mi bate joc
De mai apari în visu-mi... o rază de noroc?

Dar cine ești tu oare cu ochii de mă minți,
Ai căror raze lucii sunt dulci făgăduinți
De-amor fără de margini, de drage fericiri
Cari nu sunt în lumea aceasta nicăiri?
De ce cu arătarea-ți îngreui al meu gând,
Cu farmecul în visul vieți-mi străbătând?

De ce? E iarăși umbra iubirii cei de veci
Ce trece cu întregul ei farmec pe când treci
Căci e biruitorul amor atât de trist
Ce-au luminat în umbra durerilor lui Crist
Oriunde fug a tale priviri tot mă ajung;
Din cadrul de-ntunerec nu pot să te alung.

POVESTEA DOCHIEI ȘI URSITORILE

Crește iarba, mări, iară,
Bătută de vânt de vară
Unde mi-i pădurea rară.
Dar în iarba cea frumoasă
N-a intrat vrodată coasă
Unde mi-i pădurea deasă.
De desișul din pădure
Nu s-atinse vro secure.
Cât de naltu-i, cât de mare,
Nicăieri nu vezi cărare,

De și-ar pierde urmele
Ciobănași cu turmele.
La temei de codri deși
Nu-i cărare ca să ieși,
Ci-i rariște de brazi
Și un ochi voios de iaz
Și doi tei ca niște frați,
La tulpină depărtați,
La vârfuri amestecați.
Iar la umbra celor tei
Mi s-arată un bordei,
Frunza cade de pe ei
Scuturată, resfirată,
Pe cărare aruncată.
Iar pe prispă, singurea,
Văduvioară tinerea,
C-un picior îmi legăna
Copilaș înfășătel,
Ce îi râde frumușel.
Și cum codrul se frământă,
Ea își cântă, ea-și descântă,
Legănând dintr-un picior
Îi zicea încetișor:
– Nani, nani, puișor,
Nani, nani, copilaș,
O poveste spune-ț-aș,
O poveste dragălașă,
Ca să-mi crești voinic în fașă.
Tată-meu era cioban,
Câte clipe-s într-un an
Tot atâția baci avea,
Cu mii turme-alătura,
Turme mii de mielușele,
Ciobănașii după ele,
Turme mândre și de oi,
Ciobănașii dinapoi
Cu fluier și cimpoi,
Mai avea de mă pricepi,
Herghelii de cai sirepi,

Ce ca vijeliile
Îi împleau câmpiile,
Îi pășteau moșiile,
Și de-a lungul râurilor
S-așterneau pustiurilor,
Și în valurile ierbii
Pășteau ciutele și cerbii,
Și prin munți pierduți în nouri
Avea cârduri mari de bouri,
Ș-avea munți, ș-avea păduri,
Și cetăți cu-ntărituri,
Ș-avea sate mii de mii
Presărate pe câmpii,
Ș-avea sate mari și mici,
Pline toate de voinici.
Ce mai freamăt, ce mai zbucium
Când, sunând voios din bucium,
Chema țara la hotare,
De-alergau cu mic cu mare,
De curgeau ca râurile
Și-nnegrea pustiurile.
Amar mie,-ntr-un suspin
Lacrimile vale-mi vin,
Cu năframa de le șterg,
Ele tot mai tare merg.
Și frumoasă mai eram,
Cum n-a mai fost neam de neam.
De-aur mi-erău pletele
Și le-mpleteau fetele,
Rumână ca un bujor,
Eram dragă tuturor.
Au venit, mări,-au venit
Împărați din Răsărit
Să mă ceară în peșit,
Dar s-au dus cum au sosit.
Veneau crai și veneau soli
Învățați în multe școli,
Cu cuvinte așezate
Mă cerură cu dreptate.

„Bună vreme, baci bătrân,
Împăratu nost' stăpân
Ne-au trimis a întreba
De măriți fata ori ba.“
El răspunde-atunci cinstit:
„Dragi voinici, bine-ați venit,
Dragu mi-e să v-ospătez,
Cu voi să mă desfățez,
Dar oricât m-ați întrebat,
Fată n-am de măritat.“
Da-mpăratul din Apus
Au venit și nu s-au dus,
Două vorbe că mi-au spus,
Inima că mi-au supus.
Era mândru și-narmat,
Un oștean împlătoșat,
Era mândru și voinic,
N-avea grijă de nimic.
El înalt și eu înaltă,
Ne sta bine laolaltă,
Potriviți cu de prisos,
Eu frumoasă, el frumos,
Amar mie-ntr-un suspin
Lacrimile vale-mi vin,
Cu năframa de le șterg,
Ele tot mai tare merg.
Auzit-au d-auzit
Pețitori din răsărit
Că eu stau să mă mărit,
Iară cum m-am măritat,
Multe neamuri s-au sculat,
Casa doar ne-o vor strica
Și pe noi ne-or depărta;
Mii de limbi curgeau în râuri,
Răsărite din pustiuri,
Și veneau adunături,
Răsărite din păduri,
Mai călări și mai pe jos,
Tot veneau în nour gros,

Veneau roiuri, veneau turmă
Și lăsau pustiu-n urmă,
Veneau turmă, veneau vale
Și surpau cetăți în cale;
Geaba omul meu da piept,
L-împingeau tot înderept.
I-au înfrânt oștirile,
I-au răpit măririle,
Pustiit-au țările,
I-au luat averile,
I-a-nnegritu-i soarele,
I-au robit popoarele.
Eu în codrul cel pustiu
Rătăcind, într-un târziu,
Am aflat din limbi străine
Că bărbatul nu-mi mai vine,
Am aflat dinspre apus
Că bărbatul mi s-au dus,
S-a dus cale nenturnată,
De toți oamenii urmată.
Am aflat din răsărit
Că bărbatul mi-au murit,
Și-au murit și mi-l bocea,
Lumea-ntreagă îl plângea.
Plâns-au toate schiturile,
Toate răsăriturile
Și apusurile toate,
Și noroade, limbi și gloate,
Miazănoapte, miazăzi
Nu-l mai putură trezi.
Plâns-au marea pe-ai ei regi,
Pe-mpărații lumii-ntregi,
Ș-o furtună se lăsă
Ce pământul l-îneacă.
Miazănoapte și apus
Neamuri mii pe cale-au pus,
Roiuri mari și prădătoare,
A străinelor popoare,
Ce curgeau, mări, curgeau,

Capăt nici nu mai aveau,
Ca să puie moștenire
Pe sârmana omenire.
Când gândesc l-așa dureri,
Pare-mi-se c-au fost ieri,
Când gândesc l-ai mei ciobani,
Pare-mi-se mii de ani...
Iară când am auzit
Că bărbatul mi-au murit,
Teiu-acesta am sădit,
Crește teiul și-nflorește
Și viața mi-o umbrește.
Și în umbră-i cum trăiesc,
Eu nu mai îmbătrânesc.
Dragul mamei copilaș,
Multe-n lume spune-ți-aș,
Dar mă tem să nu mă lași,
Ci mai dormi, mări, un pic
Că ești crud de ani și mic,
Dormi la umbră, dormi în pace,
Că mama ție ți-a face,
Sub cel tei bătut de vânt,
Pătișorul la pământ;
Multe-s rămurelele,
Tot or bate stelele,
Iară luna va străbate
Dulcea ta singurătate,
Iar când vântul v-aromi,
Mândru mi te-a adormi,
Și când vântul va sufla,
Teiul se va legăna,
Florile-și va scutura.
Iarăși te vei deștepta
Sub rotirea norilor,
În căderea florilor,
Sub lucirea stelelor
Și la jocul ielelor.
Sub frunza stejarilor
La glasul izvoarelor.

Unde-i crucea de la căi
– Nu mai plânge, măi –
Cresc ca frații doi molizi
– Râzi, puiule, râzi –
Unde-s păsări în copaci
– Taci, puiule, taci –
S-adun fete și flăcăi
– Dormi, puiule, hăi ! –

Și cum cântă, cum suspină,
Glasul codrului o-ngână,
Și cum doina-și tragă
Teiul mi se leagănă,
Adormind-o florile
Și privighetorile.
Sună dulce, o auzi-ici,
Începutul unei muzici
Triste și aeriene
Ca sunarea din organe.
Mum-adoarme, pruncul râde,
Teiul vechi i se deschide.
Ies trei zâne ca pe-o poartă,
Câte-o stea în frunte poartă,
Ele-s ursitorile,
Luminând ca zorile,
Mâini ușoare, glasuri slabe,
Pietre scumpe-n mii de boabe
Le încarcă cu podoabe,
Și prin frunze străvezie
A lor glezne argintie
Mai nu calcă pe pământ
Când se leagănă de vânt,
Când ușor de mâni se prind,
Trag un danț și mi-l întind,
Leagănul încungiurând
Și din gură-ncet cântând.
Una-i zice: – Drag băiat,
Să fii mare împărat,
Căci așa fel ți-a fost dat.

Alta-i zice: – Să fii tare
Fără de asemănare,
Cum nu e viteaz sub soare.
Zise-a treia: – Fii cuminte
În purtare și cuvinte,
Și isteț să fii cu duhul,
Cum e luna și văzduhul.
– Ah, mai stați, mai stați o clipă,
Nu-i dați daruri ce în pripă
Sunt supuse la risipă;
Daruri ce le dați multora
Dați-le ș-acum altora,
Ci deasupra tuturor
Dăruiți-i lui ceva
Ce în lume nimenea
N-a avut, nici n-o avea.
Zâna-a treia stă pe loc,
Ochii ei sunt plini de foc
Și la mumă se uita
Și astfel îi cuvânta:
– Dochie, drăguța mea,
Știi tu ce-ai cerut, ori ba?
Nici o știi, nici o vei ști,
Și eu tot voi împlini.
Zâna pe copil se pleacă,
Ochi-n lacrimi i se-neacă
Și ea zice-încetișor:
– Nani, pușor,
Cerul, când o să te scoli,
Ți-o trimite soli,
Căci ți-e dat acum de soarte
Viață fără moarte
Și ți-e dată tinereță
Fără bătrâneță.
Un cuvânt măcar să nu zici,
E sfârșitul unei muzici
Blânde și aeriene
Ca sunarea din organe.
Muma doarme-n ciritei,

Intră zânele în tei,
Muma doarme, pruncul râde,
Teiul vechi se reînchide,
Iară pruncul și cu muma
Față-n față dorm acuma,
Și, cum dorm cu ochiu-nchis,
Au visat același vis.

URSITORILE

Codru-i alb și frunza-i neagră.
A lui mii de rămurele
De zăpadă îi sunt grele,
Vântul trece doar prin ele,
Vântul rece și vro țarcă
Scuturând le mai descarcă..
Albă-i noaptea cea cu lună,
De-n departe codrul sună,
Lupi-n pâlcuri se adună.
Sufală vântul, suflă-într-una,
Câmp și cer mi le-mpreună.
Te-apuc-o jale nebună,
Jale lungă și întinsă,
Ca și țara toată ninsă,
Codri tremur ca o vargă
Cât îi zarea ta de largă,
Lupii peste culmi aleargă,
Străbătând ninsorile,
Pâlcuri zboară ciorile,
De mai zici cu zicătoarea:
Albă-i lumea, neagră-i cioara.

În temei de codri deși
Nu e pârție să ieși,
Nu-i cărare, nici răzor,
Nici urmă de vânător.
Vicolind, troienele

Au umplut poienele,
S-au lăsat pe crengi uscate,
Peste frunze scuturate,
Peste ape, peste toate.
În pădurea nepătrunsă,
O căscioară e ascunsă,
Nu-i aproape sat, nici drum,
Singurică, nu știi cum,
Doar din horn îi iese fum...
Cine-n casă o să-mi șadă,
De nu-i pasă de zăpadă,
Care cade ș-o să cadă
Tot grămadă pe grămadă,
De-ntrece gardu-n ogradă,
Pân- la streșină-o s-ajungă
De s-alege iarna lungă?
Văduvioară tinerică
Șade-acolo singurică;
Câte zile sunt lăsate
Nu mai merge pe la sate,
Câtă-i vremea unei ierne,
Cât zăpadă se așterne,
Ea tot deapănă și țese
Fire albe, pânze-alese.
Părul ei cel negru, moale
Desfăcut cădea la vale,
Ochii tineri și căprij
Strălucesc așa de vii,
Iar de râde are haz,
Cu gropițe în obraz
Și la unghiul dulcii guri,
Și la alte-ncheieturi,
Și la degete, la coate,
La-ncheieturile toate;
Ochii ard întunecoși,
Fața albă, buze roși,
Iar când merge legănată,
Tremur sâni ei deodată,

Tremură frumseța-i toată.
Nu-i subțire, ci-implinită,
Cum e bună de iubită,
Nici prea mică, nici prea mare,
Plinuță la-ncingătoare,
Plinuță la sâni, la față,
Încât ai ce strânge-n brațe.
Tot ce-ar zice i se cade,
Tot ce-ar face bine-i șade,
Și la vorbă de s-o-ntinde,
Vorba dulce bine-o prinde,
Și de tace iarăși place,
Că are pe vino-ncoace;
Oacheșă și sprâncenată
Și la îmblet alintată –
Ar trebui sărutată.

Pe când arde focu-n vatră,
Lupii urlă, câinii latră,
Iar ea toarce din fuior,
Legănând cu un picior
Albia c-un copilaș,
Adormit și drăgălaș,
Alb ca felia de caș.

Și ea zice-ncetișor:
– Nani, nani, pușor,
Dormi, drăguță, dormi în pace
Că la vară eu ți-oi face
Sub cel tei bătut de vânt
Așternutul la pământ.
Vântul că va aromi.
Iară tu vei adormi,
Vor pătrunde stelele
Toate rămurelele,
Iară luna va străbate
A noastră singurătate,
Iar când vântul va sufla,

Teiul se va legăna,
Florile și-a scutura,
Iarăși te va deștepta
Sub plutirea norilor,
În căderea florilor,
Pe-a izvoarelor sunare,
Pe de-a pururi călătoare,
La glas de privighitoare.

Cum îngână și visează,
Genele-i se-ngreuiază;
Adormind astfel cum șade,
Fusul din mână îi cade;
Doar prin somn mișcă piciorul,
Ca să-și legene ficiorul.
Focu-n vatră se potoale,
E-o căldur-așa de moale
Și sub candela smerită
Ea adoarme zugrăvită;
Iar cămașa stă să-i cadă
De pe umeri de zăpadă,
De pe munții sânului,
Albi ca floarea crinului,
Așa dulci și plini și dragi,
Pe-a lor culmi având doi fragi
Și rotunzi și dragi și dulci,
Fruntea pe ei să ți-o culci.
Adormise-așa frumos
Cu-a ei mâni lăsate-n jos,
Sub o candelă smerită
Pare că e zugrăvită.

Cum dormea cu ochiu-nchis,
Ea visă un mândru vis:
Un părete-a stat să cadă,
Nu mai e defel zăpadă,
Codrul tremură-nfrunzind,
Izvoarele-ntinerind

Și ea vede mândru tei
Ce umbrește casa ei,
Că-nflorea bătut de vânt
Cu crengile la pământ;
O cântare sună lină,
Iar în zare lună plină,
Iar băiatu-n somn, el, râde.
Teiul mândru se deschide,
Ies trei zâne ca pe poartă,
Câte-o stea în frunte poartă:
Ele-s ursitorile
Rumene ca zorile,
Și ușoare calcă, slabe,
Pietre scumpe-n mii de boabe
Pe-a lor văluri sunt podoabe.
Și prin pânze străvezie,
A lor glezne argintie
Nu s-ating nici de pământ,
Ci se leagănă de vânt,
Căci ușor de mâni se prind,
Trag un danț și mi-l întind,
Leagănul încunjurând
Și din gură cuvântând,
Cuvântând cuvinte rare
Ca niște mărgăritare.

Una zise: – Drag băiat,
Vei fi mare împărat,
Căci așa îți este scris,
Cum ți-o spun acum în vis.

Alta zise: – Vei fi tare
Fără vro asemănare,
Cum nu-i alt viteaz sub soare.

Iar a treia-i zise: – Dragă,
Ai să aibi o minte-ntreagă,
Căci isteț vei fi cu duhul
Ca și luna și văzduhul.

Iară muma cum visează,
Mâinile-și împreunează
Și se roagă către zâne:
– Luminatelor stăpâne,
Nicăieri nu-i copilaș
Așa blând și drăgălaș,
Nici în lume, nici în țară,
Că-i frumos din cale-afară,
Drag îmi e ca o minune,
N-am cuvinte a o spune,
Geaba caut și gândesc,
Nu știu să le potrivesc.
Nu-i dați daruri trecătoare
Cum dați altora sub soare,
Dăruiți-i lui ceva
Ce în lume nimenea
N-a avut, nici n-o avea.

Atunci danțul se oprește,
Zâna-a treia trist privește,
Către mumă zise-așa:
– Știi tu ce-ai cerut ori ba?
Nici o știi, nici o vei ști,
Dară eu voi împlini
Ce-ai cerut în ceasul sfânt,
Sfânt în cer și pe pământ.
Pe copil se pleacă zâna,
Peste el și-ntinde mâna:
Numai tu vei mai avea
Ce nu are nimenea,
Că acum ți-e dat de soarte
Viață fără moarte,
Și ți-e dată tinerețe
Fără bătrânețe.
O cântare sună lină,
Arde-n zare luna plină,
Peste vârful trec scânteii,
Intră zânele în tei.

Muma doarme, pruncul râde,
Copacul se reînchide.

MUȘATIN ȘI CODRUL

Saracă Țară-de-Sus,
Toată faima ți s-a dus!
Acu cinci sute de ai
Numai codru îmi erai...
Împrejur nășteau pustii,
Se surpau împărății,
Neamurile-mbătrâneau,
Crăiile se treceau
Și cetăți se risipeau
Numai codrii tăi creșteau.
Verde-i umbra nepătrunsă
Unde-o lume e ascunsă
Și în umbra cea de veci
Curgu-mi râurile reci
Limpegioare, rotitoare,
Având glasuri de izvoare.
Bistrița în stânci se zbate
Prin păduri întunecate
Și mereu se adâncește
Unde apa-abia clipește,
Și deodată vede că
Apa i se-mpiedică
Și de stânci i se iezește;
Ea s-adună și tot crește,
Se iezește-n mândru lac
Ale cărui ape tac,
Iar copacii umbră-i fac,
Pe deasupra frunza deasă
În adânc apa veghează
Iar stejari din mal în mal
Pe deasupra-i se prăval,
Vârfuri sprijin deolaltă

Și îmi fac o boltă naltă,
De vârfuri ei se-mpletesc
Și în umbră stăpânesc
Și în vecinică răcoare
Undele-s scânteietoare.
Dintr-un mal la celălalt
A căzut un trunchi înalt,
Mi-a căzut de-a curmezișul,
De îi spânzură frunzișul,
Punte lungă de-un copac
Peste-o liniște de lac,
Punte lungă, punte mare,
De mi-o poți trece călare.
Iar Mușatin tinerel,
Trece puntea singurel,
Cu pieptarul de oțel,
Cu cușma neagră de miel,
Cu zeghea albă pe el.
Cum venea la vânătoare,
Purta arcul pe spinare,
Tolbă de săgeți el are;
Cu lungi plete pân-pe spate,
Dar la frunte retezate.
Copilaș în haine strimte,
Ușurel mi se mai simte;
De ochește-o căprioară,
Șoimul pe deasupra-i zboară;
De-și întinde mâna-n sus,
Șoimu-n palmă i s-a pus;
Și tot vine chiuind
Și din frunză tot pocnind,
Și când prinde a cânta,
Codrii-ncep a răsuna:
– Auzi dragă, auzi mamă
Pe Mușatin cum te cheamă?
Nime-n juru-i nu era,
Numai mierla șuiera,
Iară el se cobora

Unde apa tremura.
Cucul cântă, mierla-i zice:
– Ce cați tu, băiet, pe-aice?
– Crește, codri, și te-ndeașă,
Numai de-o cărare-mi lasă,
Și te trec în curmeziș,
Doar de-oi da de-un luminiș
Și în el izvor de apă
Să văd șoimul cum se s-adapă.
Zice codrul liniștit:
– M-am pus de am înfrunzit
Pentru că tu m-ai dorit.
Iară valurile sună,
Mișcătoare se adună,
Printre pânzele de frunze
Cearcă soare să pătrună,
Ard în umbră la răcoare
Petele scânteietoare
Și pe-a undelor bătaie
Varsă lumina văpaie,
Pe șiroaie limpezi, lungi,
Zboară razele ca dungi.
Sub un vechi stejar pletos
Ce-și lăsa crengile-n jos
Mușatin se întindea
Punând arcu-alătura:
– Codri, codri, dragul meu,
Parcă ți-aș fi spus-o eu
Să suni din frunză mereu.
Că, de când nu te-am văzut,
Multă vreme a trecut
Și, se când nu te-am cătat,
Multă lume am îmblat.
Codrul i se închina
Și din ramuri clătina:
– Măi Mușatin, măi Mușatin,
Voios ramurile-mi clatin
Și voios ți-aș cuvânta:

Să trăiești Măria-ta!...
Hai Mușat, să ne-nțelegem
Și-mpărat să ni te-alegem,
Împărat izvoarelor
Și al căprioarelor,
Așezat la vrun pârâu,
Să scoți fluierul din brâu,
Tu să cânți și eu să cânt,
Frunza-mi toată s-o frământ,
S-o pornesc vuind în vânt
Pe izvoare,
În ponoară,
Unde păsările zboară,
Unde crengile-mi se pleacă
Și căprioarele joacă.
Apa-i zice...: – O, copile,
Mâinile întinde-mi-le,
Vino-n fundul luminos,
Că tu ești copil frumos!
Iar Mușatin îi răspunde:
– Geaba mă momești în unde,
Geaba, codri, dragul meu,
Îmi suni din frunze mereu,
Când m-oi duce de la tine,
Frunza-o plânge după mine,
Că de suflet mă apucă
Dor de cale, dor de ducă,
Și deși mi-așa de jele
De plânsul măicuței mele,
Eu m-aș duce, m-aș tot duce,
Dor să nu mă mai apuce.
Și m-aș duce-n cale lungă,
Dor să nu mă mai ajungă.
În zadar în vânt mă cheamă
Dor de casă, glas de mamă,
În zadar răsună-n vânt,
Căci așa merit eu sunt:
Să-mi fac cale pe pământ,

Să-mi întind cărările,
Să cutreier țările,
Țările și mările.
Fire-ar tare glasul meu,
Ca să treacă tot mereu
De oriunde oi fi eu:
Peste ape, peste punți,
Peste codri de pe munți,
Să ajungă pân-acasă,
Unde mama-mi stă de țăasă,
Și să-i spuie-n multe rânduri
Nu muri, mamă, de gânduri.
– Nu te duce, mări copile,
Ci de ai în lume zile,
Toate dăruiește-mi-le!
Tu să știi, iubite frate,
Că nu-s codru, ci cetate,
Dar demult sunt fermecat
Și de somn întunecat;
Numai noaptea când sosește
Luna-n cer călătorește,
Umbră-mi toată mi-o petrece
Cu lumina ei cea rece.
O, atunci un corn îmi sună,
Toți copacii împreună
Sună jalnic frunza-n lună,
Iară lumea mea s-adună,
Căci copac după copac
Toți deodată se desfac.
Din stejar cu frunza deasă
Iese mândră-o-mpărăteasă,
Cu păr lung pân- la călcâie
Și cu haine aurie,
Mândră-i este rochia
Și o cheamă Dochia.
Din copaci fără de număr
Ies copii cu șoimi pe umăr
Și copile multe iese

Cu-a lor mânece sumese,
Și pe umerele goale
Poartă donițe și oale;
Și pornește-atunci un zbucium,
Sună-un dulce glas de bucium,
Pe cărări fără de urme
Vin cerboaicele în turme
Și mugesc încet atât,
Cu talangele de gât
Și așteaptă răbdătoare
Mâni frumoase de fecioare,
De le mulg în donicioare.
Căci să știi, iubite frate,
Că nu-s codru, ci cetate,
Dar vrăjit eu sunt demult,
Până când o să ascult
Răsunând din deal în deal
Cornul mândru triumfal
Al craiului Decebal.
Atunci trunchii-mi s-or desface
Și-n palate s-or preface,
Vei vedea ieșind din ele
Mii copile tinerele,
Și din brazii cât de mici
Vei vedea ieșind voinici,
Căci la sunetul de corn
Toate-n viață se întorn.
Iară șoimul, sprintenel,
Pe deasupra-i zboară el:
– Hai Mușatin, măi Mușatin,
Voios aripile-mi clatin
Pe-al tău coif m-aș așeza
Și din gură-aș cuvânta:
– Să trăiești, Măria Ta –
– Rămâi, codri, sănătos,
Că mă cheamă apa-n jos
Și merit în lumea sunt
Să-mi fac cale pe pământ.

Și Mușatin s-apropie
De Bistrița argintie,
Luntrea ce juca pe val
O dezleagă de la mal,
Sare-n ea și îi dă drum,
Ca săgeata zboar-acum,
Și mergând, mergând departe,
Apa-n două o desparte,
În largi brazde de argint
Ce se mișcă strălucind,
Și în umbră mi-l cuprind
Și prin valea boltitoare;
Numai p-ici și pe colea
Soarele mai pătrunde,
Ici e umbră, colo soare
Pe ape tremurătoare.
El pe maluri înflorite
Vede turme rătăcite,
Caii pasc lângă pâraie,
Ca la lebede se-ndoaie
Gâtul lor. Iar capul mic
Ei deodată îl ridic
Și urechile ciulesc
Pe când luntrea o zăresc.
El plutea, plutea mereu,
Codrul sună blând și greu.
Când deodată zi se face.
Codru-n două se desface
Și pe ape rotitoare
Scânteiază mândru soare.
Și-nainte-i vede-un munte
Cu-a lui creștete cărunte,
S-a clădit stâncă pe stâncă
Începând din vale-adâncă,
Și purtând pe el păduri
Peste nourii cei suri,
Își ridică în senin
Creștet de zăpadă plin.

Și spre mal se-ndreaptă iară
Luntrea mică și ușoară,
Iar Mușatin se coboară,
Calea muntelui apucă
Până-n vârfuri să se ducă,
Pân-ce noaptea l-au ajuns
În cel codru nepătruns.
Dar cu noaptea-n cap pornește,
Se tot urcă voinicește,
Doară culmea va sui-o
Pe când s-o miji de ziuă.
Pe culmea cea înălțată
El ajunge deodată
Și făcându-și ochii roată
El privește lumea toată;
Vede cerul sfântului
Și fața pământului:
Că departe se-ntind șesuri,
Ce cu ochii nu le măsură,
Unde soarele cel sfânt
Parcă iese din pământ;
Colo-n zarea depărtată
Nistrul mare i s-arată
Dinspre țările tătare
Și departe curge-n mare
La Liman ca și o salbă
Se-nșira Cetatea Albă.
Iar pe fața mării line
Trec corăbiile pline,
Trec departe de pământ,
Pânzele umflate-n vânt.
Iar privind spre miazăzi
Dunărea el o zări
Într-un arc spre mare-ntoarsă
Și pe șapte guri se varsă.
De la Nistru pân-la ea
Țară mândră se-ntindea
Vede șesuri fumegând,

Dealuri mândre înverzind,
Vede codri cum coboară,
Deal cu deal, scară cu scară,
Răsfirându-se pe șes,
Unde râurile ies,
Și pe vârfuri de păduri,
Mănăstiri cu-ntărituri,
Vede târguri, vaduri, sate
Pe câmpie presărate,
Vede mândrele cetăți
Stăpânind pustietăți,
Vede turmele de oi
Cu ciobanii dinapoi,
Cu fluiere și cimpoi,
Iară hergheliile
Petreceau câmpiile
Și s-așterneau vântului
Ca umbra pământului
Și de-a lungul râurilor
S-așterneau pustiurilor.
Iară șoimul tinerel
Pe deasupra-i zboară el
Și din gură-i cuvinta:
– Să trăiești, Măria-Ta!
Câtă lume câtă zare
De la Nistru pân-la mare:
Fă-ți odată ochii roată
C-aceasta-i Moldova toată.

DRAGOȘ-VODĂ CEL BĂTRÂN

Dragoș-vodă cel bătrân
Pe Moldova e stăpân,
Și domnind cu toată slava
Șade-n scaun la Suceava,
La Suceava lăudată,
Cu ziduri înconjurată,

Zid de piatră nalt și gros,
Că pe el merg cinci pe jos
Și au loc cu de prisos;
Că merg trei călări alături
Și mai au loc pe de lături
Caii mândri să și-i joace
Când încolo, când încoace,
Iar din negri trunchi de stâncă
Peste valea cea adâncă,
Pe deasupra de cetate,
De biserici și palate,
Stă domneasca cetățuie,
Ce cu crestele-i se suie,
Repezite înspre nori
Peste codri sunători,
Cu-a ei ziduri, cu-a ei bolți
Și cu turnuri pe la colți,
Ziduri grele și cu creste
Cum au fost și nu mai este.
Printre arcurile grele,
Printre negrele zăbrele
Abia soarele străbate
Între tinzi întunecate;
În pereți de piatră goală
Au înfipt făclii de smoală,
Fumegând, cu flăcări roșii
Luminează-ntunecoșii
Stâlpi de piatră grei și suri
Unde-atârnă armături,
Arătând a lor rugină
Sub făclia de rășină,
Paveze, mănuși leite,
Caște mândre, poleite,
Și pieptare, obrăzare
Și arcuri de vânătoare.
Iar în fundul salei drepte
Se-nalță pe șapte trepte
Tronul Domnului creștin,

Coperit de-un baldachin,
Iară-n jețul auriu
Șade Dragoș brumăriu,
Barba albă până-n brâu,
Cu ochi negri viforoși;
Coroana de aur roș
Strălucind frumos pe frunte
Peste pletele cărunte;
Pe-a hlamidei sale cute
Flori de aur sunt cusute;
Și cu fața înțeleaptă
Și cu schiptru-n mâna dreaptă.
Ochii mândri și-i îndreaptă.
Iar l-a tronului picioare
Se înșiră pe covoare
Jețuri de lemn dat la strug
Săpate cu meșteșug;
Icea șese, colo șese,
Pentru boierii alese.
La a tronului său scări
Șed în două părți boieri
Așezați, dup-a lor trepte,
Ca poruncile-i s-aștepte.
Vornicul Țării-de-Jos
Sta în scaun luminos,
Un bătrân și blând moșneag
Cu albastrul lui toiag,
Ce-i cu aur împletit
Cu pietre acoperit;
Iar de-aceasta mai în sus
Vornicul Țării de sus;
Sta cu părul colilie
Pârcălabul de Chilie,
Și cu genele lui albe
Pârcălab Cetății Albe,
După aceștia mai vin
Pârcălabul din Hotin.
Cel din Neamț și de la Vrance

Rezimat stătea pe lance,
Dar pe toți i-ntrece-n slavă
Pârcălabul de Suceavă.
Și astfel, jur-împrejur,
Șed în blane de samur,
Cu pieptare la un fel
Și cu mânici de oțel.
Cei ce-n lume se înalță
Cizme roșie încalță,
Cizme roși împintinate
Și pieptare-mplătoșate,
Cămăși de zale mărunte,
Ce par ca focuri de munte,
Cine-n oaste are cârmă
Poartă cămașă de sârmă...

PESTE CODRI STA CETATEA...

Peste codri sta cetatea
Stăpânind singurătatea...
Luna plină strălucea,
Din nălțimea cea albastră
Bătea tainic la fereastră.
Și pe negrele zăbrele
Sta domnița după ele,
Uitându-se norilor
Calea zburătorilor.
Părul galben, abia creț,
Peste tâmple sta răzleț
Și trecând pe după tâmple
Ca un val de aur împlie
Umerele și spinarea
Și întregă arătarea.
Și e una la părinți,
Cum e luna printre sfinți,
Și-ntre fete tinerele
Ca și luna printre stele,

Și e una chiar sub soare,
Cine cată-n ochi-i moare,
Ochi izvoare de lumine,
Cu mâni albe, lungi și fine
Și cu degetele trase,
Subțirele, de crăiasă,
Și buzele subțirele
De-mi zâmbea-ntristat cu ele.

Au mai știu povestitorii
Ce sunt, oare, zburătorii?
Vin din rumenirea serii
Și din fundul sfânt al mării,
Vin din ploaia cea cu soare
Și din dor de fată mare.
Iară umbra norilor,
Calea zburătorilor,
Căci îi vede
Cine-i crede,
Le năzare
La oricare
L-a chemat din noaptea mare.
De-ndrăgește vrèo fată,
Ca luceafăr i s-arată,
Dar din nouri se repede
La pământ unde o vede
Și-n cărare îi răsare
De la creștet la picioare;
Ochii negri-ntunecoși
I se uită mângâioși,
În păr negru stele poartă,
Dară alba față-i moartă,
Ori se face nor de ploaie
Care cade în șiroaie
Și burează-așa de lin
Prin perdelele de in;
Și-n fereastră, ca-ntr-un prag.
Se arată nalt și drag,

Cu păr lung de aur moale
Și cu ochii plini de jale.
Trestia l-încununează,
Hainele îi scânteiază,
Haine lungi și străvezii,
Pare-un mort cu ochii vii.
Astfel iese zburători
Și din umbră, și din nori,
Și din lanuri, și din luncă,
Și din stea ce se aruncă,
Și din tainicul izvor
Care sună-ncetișor,
Și când luna cea bălaie
Varsă apelor văpaie.
Iese din senin cu ploaie,
Și din ploaie cu senin,
Și din lacul cristalin,
Și din ceruri, și din mare,
Și din dor de fată mare.
A lui suflet e-o scânteie
Din luciri de curcubeie,
Din dragoste de femeie;
A lui glas la miez de noapte
E ca muzica de șoapte,
Când se clatin rămurele
Și suspină păsărele.
Și cum sta domnița dusă
Și pe gânduri multe pusă,
Teiul nalt crescut sub geamuri
I-au întins vro două ramuri
Încărcate,-nfloritoare
Și frumos mirositoare,
Și aude șopotind
Și prin frunze ropotind
Ca un glas de copilaș
Ce-o întreabă drăgălaș:
– De ce șezi închisă, fată,
După poarta ferecată,
După zidurile grele,

După negrele zăbrele?
Deschide zăbrelele
Și privește stelele,
Luna plină o privește
Cum pe munți călătorește
Și deschide-mi un oblon
Ca să trec fără de zvon,
Că de noapte îmi e teamă;
Toate umbrele mă cheamă,
Tricolici mă prigonesc,
Iar babele mă vrăjesc
Cu flori roșie de mac,
Cu oscior de liliac,
Ca să nu mă dau de leac.
Nu auzi cum zbor prin ramuri,
Țip în horn și bat în geamuri?
Nu sunt tânăr fără minte,
Prins de dulcele-ți cuvinte,
Nu curtean înfumurat,
Nici oștean împlătoșat,
    Ci eu sunt
    Zburător
    Ca un vânt
    De ușor,
    Mă anin
    De un ram
    Și suspin
    Lângă geam,
    Ca-n sălaș
    Tremurând
    Să mă lași
    Mai curând.
Căci sunt slab de-mi plângi de milă,
Orb ca visul de copilă;
Sunt ca vânt de primăvară,
Ca amurgul cel de vară;
Din picioare pân- la cap
Într-un cuib pot să încap,
Iar în cuib de turturele

Dorm alătura de ele.
Iarna vin gonit de fulgi,
Ce m-acopăr ca un giulgi,
Și când voi spuneți povești,
Suflu codrul pe ferești,
Iar la claca cea de furcă
Mâna-mi torturile-ncurcă.
O, deschide-mi un canat,
Ca printr-însul să străbat,
Să mă iei la tine-n pat,
Ca să dorm lâng-al tău sin
Ca un biet copil străin;
Adormit la pieptul gol,
Nu mă-ndur să te mai scol;
Sânii albi, două comori,
Tare sunt dezmierdători,
Fiind albe și rătunde,
Inima mi se pătrunde,
Cu gurița mă adapă
Și de focul meu mă scapă;
Adormit pe brațul stâng,
Nu te teme c-am să plâng,
Teamă n-ai că te-oi trezi,
Că eu pier în zori de zi;
Ci-am să suflu-așa de cald,
În miroase să te scald,
Să-mi vezi fața de ninsoare
Și aripele ușoare,
Căci viața mea o țin
Cu miros de flori de crin;
Nu beau apă, ci scânteii
Și miros de flori de tei,
O, primește-mă în brațe!
Umbra nopții mă îngheață,
Un strigoi poate în pripă
Să mă prinză de aripă,
Să m-ascunză în mormânt,
Ca să nu știu unde sunt,
Ori de aripi să mă lege

De un clopot fără lege
Și trăgându-l, sunător,
De izbirea lui să mor,
Căci eu nu sunt vrun fecior
Ca să viu amăgitor,
    Ci eu sunt
    Zburător
    Ca un vânt
    De ușor,
    Mă anin
    De un ram
    Și suspin
    Lângă geam,
    Ca-n sălaș
    Tremurând
    Să mă lași
    Mai curând.

Ea-și netează a ei tâmple
Și de lacrimi i se împle
Ochii dulci de mângâiere.
Ea suspină fără vrere,
Neștiind încă ce-i cere
Inima cu-a ei durere,
Iar gândirea ei cea dulce
N-o mai lasă să se culce.
Peste vârful trece lună,
Tânguios un corn răsună,
Petrecând cu-atâta drag
Toată rariștea de fag.
Mai începe, mai se pierde,
De-i răspunde codrul verde
Fermecat și îndrăgit
De-acel sunet rătăcit.
Iară inima îi zice:
„Ce stai, draga mea, aice,
Scoală-te, supune-te
Valului de sunete,
Ce te trage, plin de jale,

Colo,-n rariștea din vale.“
Și un glas aude, pare,
Ce-o chema în depărtare:
„Mărgărită, Mărgărită,
Cu coroană aurită,
Ah, din valea cea adâncă,
Ca pe-o stea te zăresc încă,
Ca pe-o stea luminătoare
Și deasupra-mi plutitoare;
Glasul cornului străbate
Dulcea ta singurătate;
O, te pleacă plângerilor,
Tu, crăiasa îngerilor,
Lasă zidurile tale,
Vino-n vale, vino-n vale!
    O, auzi sunând
    Pe cărare corn,
    Căci spre tine blând
    Îl întorn.

Mărgărită, Mărgărită,
Cu coroana aurită,
Glasul cornului străbate
Neagra ta singurătate,
Valului de sunete,
Draga mea, supune-te,
Lasă zidurile tale,
Vino-n vale, vino-n vale!“

ÎNTRE NOURI ȘI-NTRE MARE

Între nouri și-ntre mare
Zboară paseri călătoare –
Cum nu pot și eu să zbor
Să mă iau pe urma lor!
Și departe de la maluri
Trec corăbii peste valuri,
Trec cu pânze lucitoare

Și se pierd în depărtare.
Cum nu am aripi să zbor,
Să mă iau pe urma lor!
Că m-aș duce, tot m-aș duce,
Dor să nu mă mai apuce,
Peste undele cu spume,
Peste mare, peste lume;
Ș-aș vedea cum trec cu toate,
Rânduri-rânduri arătate,
Înegrirea malurilor,
Strălucirea valurilor,
Stolul rândurelelor,
Tremurarea stelelor –
Poate că mi-ar fi mai bine,
Poate te-aș uita pe tine.
Aleii puică, aleii dragă,
Cum-i frunza cea pribeagă
E viața mea întreagă,
Căci dragostea ta mă strică
De nu m-aleg cu nimică;
Viața trece, frunza pică,
Trece fără mângâiere,
Ca izvorul de durere,
Trece și se prăpădește,
Arde și se mistuiește,
Fără noimă, fără rost,
Bine-ar fi, să nu fi fost.
Vai de-acela ce iubește
Și nu se învrednicește
Să câștige ce-a dorit,
Să fie-a lui ce-a iubit.
Puica cea dezmierdăcioasă,
Din ochi negri mângâioasă,
Puica ademenitoare,
Din ochi negri visătoare,
Dragostea de puiculiță
Cu gușa de porumbiță,
Cu gurița mitutea,
Cu gropițe lângă ea,
Cu zâmbirea ei cu haz,

Cu gropițe în obraz,
Și cu dragostea în ochi
De mă tem să n-o deochi.
Noaptea când te-nchipuiesc
Îmi vine să-nnebunesc,
Iară ziua aș lua
Lumea-n cap de jelea ta.
Norilor, o, norilor,
Unde-i țara florilor?
Unde ea acum trăiește,
Iară câmpul înverzește
Și codrul văzând-o crește;
Și când trece prin grădină
Toți copacii i se-nchină
Și încep să înflorească,
Pe ea s-o împodobească –
Căci văzând-o, toată țara
Crede că e primăvara.

DOINĂ

Ce stă vântul să tot bată
Prin frunza de tei uscată,
Și frângându-i ramurile
Să lovească geamurile?
Iară tu de ce suspini
Când privești peste grădini?
Nu mai sta de tot ofta
Și în gând nu mă muștra:
Că atunci te voi uita
Când nu s-or mai arăta
Lângă mare râurile,
Lângă drum pustiurile,
Luna și cu soarele
Și-n codru izvoarele.
Vei avea de suspinat,
Când vei ști că te-am uitat,
Când vei sta ca să mă-ngropi

Pe cărarea dintre plopi,
Ș-atunci vântul o să bată
Prin frunza de tei uscată,
Scuturând-o, risipind-o,
De ți s-o urî privind-o.

DE-ATÂTEA ORI...

De-atâtea ori am fost să mor,
De dragul dragii mele...
Ce s-au ales de-atât amor,
O, stele, eternelor stele?

Și viața toată mi-am închis
Gonind la idealuri...
Ce s-au ales de-atâta vis,
O, valuri, eternelor valuri?

1881

MĂNUȘA*(după Fr. Schiller)*

Lâng-a leilor grădină regele Francisc așteaptă,
Ca să vadă cum s-o-ncinge între fiare lupta dreaptă.
Împrejur cei mari ai țării și ai sfatului s-adună.
Pe balconul nalt se-nșiră dame-n veselă cunună.

Regele dă semn cu mâna, sare-o poartă din țâțâne
Și un leu iese în față, cumpătat, cu pasuri line,
Mult se uită împrejur-i, cască lung, și a lui coamă
Scuturând-o, își întinde mușchii și s-așează jos.

Regele un semn mai face, se deschide-o altă poartă
Și dintr-însa se repede
C-un sălbatec salt un tigru, care când pe leu îl vede
Muge tare,
Coadă roată o-nvârtește,
Scoate limba,
Sperios însă pe leu într-un cerc îl ocolește,
Sforăie înverșunat,
Apoi mormăind se-ntinde
Lângă el.
Regele mai face-un semn,
Și pe două porți deschise
Se azvârl doi leoparzi,
Ce cu poftă inimoasă de-a lupta se și aruncă
Peste tigru.
Dar acesta îi apucă în cumplitele lui gheare –
Leul muge,
Se ridică în picioare,
Fiarele se-nfiorează,
Și-mprejur, arzând de dorul de-a se sfâșia-ntre ele,
Se așează.

O frumoasă mână scapă de pe margine de-altan
O mănuișă, drept la mijloc, între tigru și-ntre leu;
Iară dama, Cunigunda, zise-atunci, bătându-și joc,

Cavalerului Delorges:

„Dac-amorul ți-e fierbinte cum te juri în orice oară,
Să te văz,
Mergi, mănua de-mi ridică!“
Cavaleru-aleargă, iute se coboară
În grozava prejmuire, calcă sigur, fără frică,
Din mijlocu-aceilor monștri,
Cu-a lui degete-ndrăznețe el mănua de-o ridică.

Cu mirare și cu groază
Damele și cavalerii l-au privit,
Însă foarte liniștit
El mănua o aduce înapoi.
De-a lui laudă răsună orice gură,
Cunigunda îl privește cu o gingașă căldură,
Ce-i promite că norocu-i e aproape. –
Dar mănua el în față i-o aruncă:
„Doamna mea, o mulțămire ca aceasta n-o mai voi!“
Și-o lăsă numaidecât.

(Schalk Bibliothek, Heft 5, Leipzig, 1881)

SCRISOAREA I

Când cu gene ostenite sara suflu-n lumânare,
Doar ceasornicul urmează lung-a timpului cărare,
Căci perdelele-ntr-o parte când le dai, și în odaie
Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpaie,
Ea din noaptea amintirii o vecie-ntreagă scoate
De dureri, pe care însă le simțim ca-n vis pe toate.

Lună tu, stăpână-a mării, pe a lumii boltă luneci
Și gândirilor dând viață, suferințele întuneci;
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate!

Câte țărături înflorite, ce palate și cetăți,
Străbătute de-al tău farmec ție singură-ți arăți!
Și în câte mii de case lin pătruns-ai prin ferești,
Câte frunți pline de gânduri, gânditoare le privești!
Vezi pe-un rege ce-mpânzește globu-n planuri pe un veac,
Când la ziua cea de mâine abia cuget-un sărac...
Deși trepte osebite le-au ieșit din urna sorții.
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții;
La același șir de patimi deopotrivă fiind robi,
Fie slabi, fie puternici, fie genii ori neghiobi!
Unul caută-n oglindă de-și buclează al său păr,
Altul caută în lume și în vreme adevăr,
De pe galbenele file el adună mii de coji,
A lor nume trecătoare le însamnă pe răboj;
Iară altu-mparte lumea de pe scândura tărăbii,
Socotind cât aur marea poartă-n negrele-i corăbii.
Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă-n coate,
Într-un calcul fără capăt tot socoate și socoate
Și de frig la piept și-ncheie tremurând halatul vechi,
Își înfundă gātu-n guler și bumbacul în urechi;
Uscățiv așa cum este, gârbovit și de nimic,
Universul fără margini e în degetul lui mic,
Căci sub frunte-i viitorul și trecutul se încheagă,
Noaptea-adâncă-a vecinicii el în șiruri o dezleagă;
Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr
Așa el sprijină lumea și vecia într-un număr.

Pe când luna strălucește peste-a tomurilor bracuri,
Într-o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de veacuri,
La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și voință,
Când nu s-ascundea nimica, deși tot era ascuns...
Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns.
Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost lume pricepută și nici minte s-o priceapă,
Căci era un întuneric ca o mare fără-o rază,
Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vază.
Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface,
Și în sine împăcată stăpânea eterna pace!...

Dar deodat-un punct se mișcă... cel întâi și singur. Iată-l
Cum din haos face mumă, iară el devine Tatăl...
Punctu-acela de mișcare, mult mai slab ca boaba spumii,
E stăpânul fără margini peste marginile lumii...
De-atunci negura eternă se desface în fâșii.
De atunci răsare lumea, lună, soare și stihii...
De atunci și până astăzi colonii de lumi pierdute
Vin din sure văi de haos pe cărări necunoscute
Și în roiuri luminoase izvorând din infinit,
Sunt atrase în viață de un dor nemărginit.
Iar în lumea asta mare, noi copii ai lumii mici,
Facem pe pământul nostru mușuroaie de furnici;
Microscopice popoare, regi, oșteni și învățați
Ne succedem generații și ne credem minunați;
Muști de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu cotul,
În acea nemărginire ne-nvârtim uitând cu totul
Cum că lumea asta-ntreagă e o clipă suspendată,
Că-ndărātu-i și-nainte-i întuneric se arată.
Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,
Mii de fire viorie ce cu raza încetează,
Astfel, într-a veciniciei noapte pururea adâncă,
Avem clipa, avem raza, care tot mai ține încă...
Cum s-o stinge, totul piere, ca o umbră-n întuneric,
Căci e vis al neființii universul cel himeric...

În prezent cugetătorul nu-și oprește a sa minte,
Ci-ntr-o clipă gându-l duce mii de veacuri înainte:
Soarele, ce azi e mândru, el îl vede trist și roș
Cum se-nchide ca o rană printre nori întunecoși,
Cum planeții toți îngheață și s-azvârl rebeli în spaț
Ei, din frânele luminii și ai soarelui scăpați;
Iar catapeteasma lumii în adânc s-au înnegrit,
Ca și frunzele de toamnă toate stelele-au pierit;
Timpul mort și-ntinde trupul și devine vecinicie,
Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie.
Și în noaptea neființii totul cade, totul tace,
Căci în sine împăcată reîncep-eterna pace...

.....

Începând la talpa însăși a mulțimii omenеști
 Și suind în susul scării pân-la frunțile crăiești.
 De a vieții lor enigmă îi vedem pe toți munciți,
 Făr-a ști să spunem care ar fi mai nenorociți...
 Unul e în toți, tot astfel precum una e în toate,
 De asupra tuturor se ridică cine poate,
 Pe când alții stând în umbră și cu inima smerită
 Neștiuți se pierd în taină ca și spuma nezărită –
 Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor *ei* sau ce gândesc?...
 Ca și vântu-n valuri trece peste traiul omenesc.

Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l...
 Ce-o să aibă din acestea pentru el, bătrânul dascăl?
 Nemurire, se va zice. Este drept că viața-ntreagă,
 Ca și iedera de-un arbor, de-o idee i se leagă.
 „De-oi muri – își zice-n sine – al meu nume o să-l poarte
 Secolii din gură-n gură și l-or duce mai departe,
 De a pururi, pretutindeni, în ungherul unor crieri
 Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri!“
 O, sărmane! ții tu minte câte-n lume-ai auzit,
 Ce-ți trecu pe dinainte, câte singur ai vorbit?
 Prea puțin. De ici, de colo de imagine-o fâșie,
 Vrèu umbră de gândire, ori un petec de hârtie;
 Și când propria ta viață singur n-o știi pe de rost,
 O să-și bată alții capul s-o pătrunză cum a fost?
 Poate vrun pedant cu ochii cei verzui, peste un veac,
 Printre tomuri brăcuite așezat și el, un brac,
 Aticismul limbii tale o să-l pună la cântari,
 Colbul ridicat din carte-ți l-o sufla din ochelari
 Și te-o strânge-n două șiruri, așezându-te la coadă,
 În vro notă prizărită sub o pagină neroadă.

Poți zidi o lume-ntreagă, poți s-o sfarâmi... orice-ai spune,
 Peste toate o lopată de țărână se depune.
 Mâna care-au dorit sceptra universului și gânduri
 Ce-au cuprins tot universul încap bine-n patru scânduri...
 Or să vie pe-a ta urmă în convoi de-nmormântare,
 Splendid ca o ironie cu priviri nepăsătoare...
 Iar deasupra tuturor va vorbi vrun mititel,

Nu slăvindu-te pe tine... lustruindu-se pe el
Sub a numelui tău umbră. Iată tot ce te așteaptă.
Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă.
Neputând să te ajungă, crezi c-or vrea să te admire?
Ei vor aplauda desigur biografia subțire
Care s-o-ncerca s-arate că n-ai fost vrun lucru mare,
C-ai fost om cum sunt și dâșii... Măgulit e fiecare
Că n-ai fost mai mult ca dânsul. Și prostatecele nări
Și le umflă orișicine în savante adunări
Când de tine se vorbește. S-a-nțeles de mai nainte
C-o ironică grimasă să te laude-n cuvinte.
Astfel încăput pe mâna a oricărui, te va drege,
Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege...
Dar afară de acestea, vor căta vieții tale
Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale –
Astea toate te apropie de dâșii... Nu lumina
Ce în lume-ai revărsat-o. ci păcatele și vina,
Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
Într-un mod fatal legate de o mână de pământ;
Toate micile mizerii unui suflet chinuit
Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

.....

Între ziduri, printre arbori ce se scutură de floare,
Cum revarsă luna plină liniștita ei splendoare!
Și din noaptea amintirii mii de doruri ea ne scoate;
Amorțită li-i durerea, le simțim ca-n vis pe toate,
Căci în propria-ne lume ea deschide poarta-ntrării
Și ridică mii de umbre după stinsul lumânării...
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de izvoară:
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate,
Și pe toți ce-n astă lume sunt supuși puterii sorții
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții!

(*Convorbiri Literare*, XIV, 11, 1 februarie 1881)

SCRISOAREA II

De ce pana mea rămâne în cerneală, mă întrebi?
De ce ritmul nu m-abate cu ispita-i de la trebi?
De ce dorm, îngrămădite între galbenele file,
Iambii suitori, troheii, săltărețele dactile?
Dacă tu știai problema astei vieți cu care lupt,
Ai vedea că am cuvinte pana chiar să o fi rupt,
Căci întreb, la ce-am începe să-ncercăm în luptă dreaptă
A turna în formă nouă limba veche și-nțeleaptă?
Acea tainică simțire care doarme-n a ta harfă.
În cuplete de teatru s-o desfaci ca pe o marfă?
Când cu sete cauți forma ce să poată să te-ncapă,
Să le scrii, cum cere lumea, vro istorie pe apă?
Însă tu îmi vei răspunde că e bine ca în lume
Prin frumoasă stihuire să pătrunză al meu nume,
Să-mi atrag luare-aminte a bărbaților din țară,
Să-mi dedic a mele versuri la cucoane, bunăoară,
Și dezgustul meu din suflet să-l împac prin a mea minte.
Dragul meu, cărarea asta s-a bătut de mai nainte;
Noi avem în veacul nostru acel soi ciudat de barzi,
Care-ncearcă prin poeme să devie cumularzi,
Închinând ale lor versuri la putnici, la cucoane,
Sunt cântați în cafenele și fac zgomot în saloane;
Iar cărările vieții fiind grele și înguste,
Ei încearcă să le treacă prin protecție de fuste,
Dedicând broșuri la dame a căror bărbați ei speră
C-ajungând cândva miniștri le-a deschide carieră.

De ce nu voi pentru nume, pentru glorie să scriu?
Oare glorie să fie a vorbi într-un pustiu?
Azi, când patimilor proprii muritorii toți sunt robi,
Gloria-i închipuirea ce o mie de negliobi
Idolului lor închină, numind mare pe-un pitic
Ce-o beșică e de spumă într-un secol de nimic.

Încorda-voi a mea liră să cânt dragostea? Un lanț
Ce se-mparte cu frăție între doi și trei amanți.

Ce? să-ngâni pe coardă dulce, că de voie te-ai adaos
La cel cor ce-n operetă e condus de Menelaos?
Azi adeseori femeia, ca și lumea, e o școală,
Unde-nveți numai durere, înjosire și spoială;
La aceste acadèmii de științi a zânei Vineri
Tot mai des se perindează și din tineri în mai tineri,
Tu le vezi primind elevii cei imberbi în a lor clas,
Până când din școala toată o ruină a rămas.

Vai! tot mai gândești la anii când visam în acadèmii,
Ascultând pe vechii dascăli cârpocind la haina vremii,
Ale clipelor cadavre din volume stând s-adune
Și-n a lucrurilor peteci căutând înțelepciune?
Cu murmurele lor blânde, un izvor de *horum-harum*
Câștigând cu clipoceală *nervum rerum gerendarum*;
Cu evlavie adâncă ne-nvârteau al minții scripet,
Legănând când o planetă, când pe-un rege din Egipt.
Parcă-l văd pe astronomul cu al negurii repaos,
Cum ușor, ca din cutie, scoate lumile din caos
Și cum neagra vecinicie ne-o întinde și ne-nvață
Că epocele se-nșiră ca măgelele pe ață.
Atunci lumea-n căpățână se-nvârtea ca o morișcă,
De simțeam, ca Galilei, că comèdia se mișcă. –

Amețiți de limbe moarte, de planeti, de colbul școlii,
Confundam pe bietul dascăl cu un crai mâncat de molii
Și privind păinjenișul din tavan, de pe pilaștri,
Ascultam pe craiul Ramses și visam la ochi albaștri
Și pe margini de caiete scriam versuri dulci, de pildă
Către vreo trandafirie și săbatică Clotildă.
Îmi plutea pe dinainte cu al timpului amestic
Ba un soare, ba un rege, ba alt animal domestic.
Scârțiirea de condeie dădea farmec astei liniști,
Vedeam valuri verzi de grâne, undoierea unei liniști,
Capul greu cădea pe bancă, piereau toate-n infinit;
Când suna, știam că Ramses trebuia să fi murit.

Atunci lumea cea gândită pentru noi avea ființă,
Și din contra, cea aievea ne părea cu neputință
Azi abia vedem ce stearpă și ce aspră cale este
Cea ce poate să convie unei inime oneste;
Iar în lumea cea comună a visa e un pericol,
Căci de ai cumva iluzii ești pierdut și ești ridicul.

Și de-aceea de-azi-nainte poți să nu mă mai întrebi
De ce ritmul nu m-abate cu ispită de la trebi,
De ce dorm îngrămădite între galbenele file
Iambii suitori, troheii, săltărețele dactile...
De-oi urma să scriu în versuri, teamă mi-e ca nu cumva
Oamenii din ziua de-astăzi să mă-nceap-a lăuda.
Dacă port cu ușurință și cu zâmbet a lor ură,
Laudele lor desigur m-ar mâhni peste măsură.

(*Convorbiri Literare*, XV, 1, 1 aprilie 1881)

SCRISOAREA III

Un sultan dintre aceia ce domnesc peste vreo limbă,
Ce cu-a turmelor pășune, a ei patrie ș-o schimbă,
La pământ dormea ținându-și căpătâi mâna cea dreaptă;
Dară ochiu-nchis afară, înlăuntru se deșteaptă.
Vede cum din ceruri luna lunecă și se coboară
Și s-apropie de dânsul preschimbată în fecioară.
Înfloreă cărarea ca de pasul blândeii primăveri;
Ochii ei sunt plini de umbra tăinuitelor dureri;
Codrii se înfiorează de atâta frumusețe,
Apele-ncrețesc în tremur străveziile lor fețe,
Pulbere de diamante cade fină ca o bură,
Scânteind plutea prin aer și pe toate din natură
Și prin mândra fermecare sun-o muzică de șoapte,
Iar pe ceruri se înalță curcubecele de noapte...
Ea, șezând cu el alături, mâna fină i-o întinde,
Părul ei cel negru-n valuri de mătăasă se desprinde:

– Las- să leg a mea viață de a ta... În brațu-mi vino,
Și durerea mea cea dulce cu durerea ta alin-o...
Scris în cartea vieții este și de veacuri și de stele
Eu să fiu a ta stăpână, tu stăpân vieții mele.

Și cum o privea sultanul, ea se-ntunecă... dispăre:
Iar din inima lui simte un copac cum că răsare,
Care crește într-o clipă ca în veacuri, mereu crește,
Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lățește;
Umbra lui cea uriașă orizonul îl cuprinde
Și sub dânsul universul într-o umbră se întinde;
Iar în patru părți a lumii vede șiruri munții mari,
Atlasul, Caucazul, Taurul și Balcanii seculari;
Vede Eufratul și Tigris, Nilul, Dunărea bătrână –
Umbra arborelui falnic peste toate e stăpână.
Astfel, Asia, Europa, Africa cu-a ei pustiuri
Și corăbiile negre legănându-se pe râuri,
Valurile verzi de grăie legănându-se pe lanuri,
Mările țarmuitoare și cetăți lângă limanuri,
Toate se întind nainte-i... ca pe-un uriaș covor,
Vede țară lângă țară și popor lângă popor –
Ca prin neguri alburie se strevăd și se prefac
În întinsă-mpărăție sub o umbră de copac.

Vulturii porniți la ceruri pân- la ramuri nu ajung;
Dar un vânt de biruință se pornește îndelung
Și lovește rânduri, rânduri în frunzișul sunător,
Strigăte de-Allah! Allahu! se aud pe sus prin nori,
Zgomotul creștea ca marea turburată și înaltă,
Urlete de bătălie s-alungau dupăolaltă,
Iară frunzele-ascuțite se îndoiaie după vânt
Și deasupra Romei nouă se înclină la pământ.

Se cutremură sultanul... se deșteaptă... și pe cer
Vede luna cum plutește peste plaiul Eschișer.
Și privește trist la casa șeicului Edebali;
După gratii de fereastră o copilă el zări
Ce-i zâmbește, mlădioasă ca o creangă de alun;

E a șeicului copilă, e frumoasa Malcatun.
 Atunci el pricepe visul că-i trimis de la profet,
 Că pe-o clipă se-nălțase chiar în rai la Mohamet,
 Că din dragostea-i lumească un imperiu se va naște,
 Ai căruia ani și margini numai cerul le cunoaște.

Visul său se-nfiripează și se-ntinde vulturește,
 An cu an împărăția tot mai largă se sporește,
 Iară flamura cea verde se înalță an cu an
 Neam cu neam urmându-i zborul și sultan după sultan.
 Astfel țară după țară drum de glorie-i deschid...
 Pân-în Dunăre ajunge furtunosul Baiazid..

La un semn, un țarm de altul, legând vas de vas, se leagă
 Și în sunet de fanfare trece oastea lui întreagă;
 Ieniceri, copii de suflet ai lui Allah și spahii
 Vin de-ntunecă pământul la Rovine în câmpii;
 Răspândindu-se în roiuri, întind corturile mari...
 Numa-n zarea depărtată sună codrul de stejari.
 Iată vine-un sol de pace c-o năframă-n vârful de băț.
 Baiazid, privind la dânsul, îl întreabă cu dispreț:
 – Ce vrei tu?

– Noi? Bună pace! Și de n-o fi cu bănat,
 Domnul nostru-ar vrea să vază pe măritul împărat.

La un semn deschisă-i calea și s-apropie de cort
 Un bătrân atât de simplu, după vorbă, după port.
 – Tu ești Mircea?

– Da-mpărate!

– Am venit să mi te-nchini,
 De nu, schimb a ta coroană într-o ramură de spini.
 – Orice gând ai, împărate, și oricum vei fi sosit,
 Cât suntem încă pe pace, eu îți zic: Bine-ai venit!
 Despre partea închinării însă, doamne, să ne ierți;
 Dar acu vei vrea cu oaste și război ca să ne cerți,
 Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acuma a ta cale,
 Să ne dai un semn și nouă de mila măriei-tale...
 De-o fi una, de-o fi alta... Ce e scris și pentru noi,
 Bucuroși le-om duce toate, de e pace, de-i război.

– Cum? Când lumea mi-e deschisă, a privi gândești că pot
Ca întreg Aliotmanul să se-mpiedice de-un ciot?
O, tu nici visezi, bătrâne, câți în cale mi s-au pus!
Toată floarea cea vestită a întregului Apus,
Tot ce stă în umbra crucii, împărați și regi s-adună
Să dea piept cu uraganul ridicat de semilună.
S-a-mbrăcat în zale lucii cavalerii de la Malta,
Papa cu-a lui trei coroane, puse una peste alta,
Fulgerele adunat-au contra fulgerului care
În turbarea-i furtunoasă a cuprins pământ și mare.
N-au avut decât cu ochiul ori cu mâna semn a face,
Și Apusul își împinse toate neamurile-ncoace;
Pentru-a crucii biruință se mișcă răuri-râuri,
Ori din codri răscolite, ori stârnite din pustiuri;
Zguduind din pace-adâncă ale lumii începuturi,
Înnegrind tot orizontul cu-a lor zeci de mii de scuturi,
Se mișcau îngrozitoare ca păduri de lănci și săbii,
Tremura înspăimântată marea de-ale lor corăbii!...
La Nicopole văzut-ai câte tabere s-au strâns
Ca să steie înainte-mi ca și zidul neînvins.
Când văzui a lor mulțime, câtă frunză, câtă iarbă,
Cu o ură nempăcată mi-am șoptit atunci în barbă,
Am jurat ca peste dânșii să trec falnic, fără păș,
Din pistolul de la Roma să dau calului ovăz...
Și de crunta-mi vijelie tu te aperi c-un toiag?
Și, purtat de biruință, să mă-mpiedec de-un moșneag?
– De-un moșneag, da, împărate, căci moșneagul ce privești
Nu e om de rând, el este domnul Țării Românești.
Eu nu ți-aș dori vreodată să ajungi să ne cunoști.
Nici ca Dunărea să-nece spumegând a tale oști.
După vremuri mulți veniră, începând cu acel oaspe,
Ce din vechi se pomenește, cu Dariu a lui Istaspe;
Mulți durară, după vremuri, peste Dunăre vreun pod,
De-au trecut cu spaima lumii și mulțime de norod;
Împărați pe care lumea nu putea să-i mai încapă
Au venit și-n țara noastră de-au cerut pământ și apă.
Și nu voi ca să mă laud, nici că voi să te-nspăimânt,
Cum veniră, se făcură toți o apă ș-un pământ.

Te făleşti că înainte-ți răsturnat-ai valvârtej
Oștile leite-n zale de-mpărați și de viteji?
Tu te lauzi că Apusul înainte ți s-a pus?...
Ce-i mâna pe ei în luptă, ce-au voit acel Apus?
Laurii voiau să-i smulgă de pe fruntea ta de fier,
A credinții biruință căta orice cavaler.
Eu? Îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul...
Și de-aceea tot ce mișcă-n țara asta, râul, ramul,
Mi-e prieten numai mie, iară ție dușman este,
Dușmănit vei fi de toate, făr-a prinde chiar de veste;
N-avem oști, dară iubirea de moșie e un zid
Care nu se-nfiorează de-a ta faimă, Baiazid!

Și abia plecă bătrânul... Ce mai freamăt, ce mai zbucium!
Codrul clocoti de zgomot și de arme și de bucium,
Iar la poala lui cea verde mii de capete pletoase,
Mii de coifuri lucitoare ies din umbra-ntunecoasă;
Călăreții împlu câmpul și roiesc după un semn
Și în caii lor sălbateci bat cu scările de lemn,
Pe copite iau în fugă fața negrului pământ,
Lânci scânteie lungi în soare, arcuri se întind în vânt,
Și ca nourii de aramă și ca ropotul de grindeni,
Orizonu-ntunecându-l, vin săgeți de pretutindeni,
Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie...
Urlă câmpul și de tropot și de strigăt de bătaie.
În zadar striga-mpăratul ca și leul în turbare,
Umbra morții se întinde tot mai mare și mai mare;
În zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
Căci cuprinsă-i de pieire și în față și în coaste,
Căci se clatină rărite șiruri lungi de bătălie:
Cad asabii ca și pâlcuri risipite pe câmpie.
În genunchi cădeau pedestri, colo caii se răstoarnă;
Când săgețile în valuri care șuieră se toarnă
Și-i lovesc în față-n spate, ca și crivățul și gerul;
Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul...
Mircea însuși mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare;
Durduind soseau călării ca un zid înalt de suliți,
Printre cetele păgâne trec rupându-și large uliți;

Risipite se-mprăştie a duşmanilor şiraguri,
Şi gonind biruitoare tot veneau a ţării steaguri,
Ca potop ce prăpădeşte, ca o mare turburată –
Peste-un ceas păgânătatea e ca pleva vânturată,
Acea grindin-oţelită înspre Dunăre o mână,
Iar în urma lor se-ntinde falnic armia română.

Pe când oastea se aşează, iată soarele apune,
Voind creştetele nalte ale ţării să-ncunune
Cu un nimb de biruinţă; fulger lung încremenit
Mărgineşte munţii negri în întregul asfinţit,
Pân-ce izvorăsc din veacuri stele una câte una
Şi din neguri, dintre codri, tremurând s-arată luna:
Doamna mărilor ş-a nopţii varsă linişte şi somn.
Lângă cortu-i, unul dintre fiii falnicului domn
Sta zâmbind de-o amintire, pe genunchi scriind o carte.
S-o trimită dragei sale, de la Argeş mai departe:

„De din vale de Rovine
Grăim, Doamnă, către Tine,
Nu din gură, ci din carte,
Că ne eşti așa departe.
Te-am ruga, mări, ruga
Să-mi trimiţi prin cineva
Ce-i mai mândru-n valea Ta:
Codrul cu poienele,
Ochii cu sprâncenele;
Că şi eu trimite-voi
Ce-i mai mândru pe la noi:
Oastea mea cu flamurile,
Codrul şi cu ramurile,
Coiful nalt cu penele,
Ochii cu sprâncenele.
Şi să ştii că-s sănătos,
Că, mulţămind lui Cristos,
Te sărut, Doamnă, frumos.“

.....

De-aşa vremi se-nvredniciră cronicarii și rapsozii;
 Veacul nostru ni-l umplură saltimbancii și irozii...
 În izvoadele bătrâne pe eroi mai pot să caut;
 Au cu lira visătoare ori cu sunete de flaut
 Poți să-ntâmpini patrioții ce-au venit de-atunci încolo?
 Înaintea acestora tu ascunde-te, Apollo!
 O, eroi! care-n trecutul de măririi vă adumbriseți,
 Ați ajuns acum de modă de vă scot din letopiseți,
 Și cu voi drapându-și nula, vă citează toți nerozii,
 Mestecând veacul de aur în noroiul greu al prozii.
 Rămâneți în umbră sfântă, Basarabi și voi Mușatini,
 Descălecători de țară, dătători de legi și datini,
 Ce cu plugul și cu spada ați întins moșia voastră
 De la munte pân-la mare și la Dunărea albastră.

Au *prezentul* nu ni-i mare? N-o să-mi dea ce o să cer?
 N-o să aflu într-ai noștri vrèun falnic juvaer?
 Au la Sybaris nu suntem lângă capiștea spoielii?
 Nu se nasc glorie pe stradă și la ușa cafenelii,
 N-avem oameni ce se luptă cu retoricile sulii
 În aplauzele grele a canaliei de ulii,
 Panglicari în ale țării, care joacă ca pe funii,
 Măști cu toate de renume din comedia minciunii?
 Au de *patrie*, *virtute*, nu vorbește liberalul.
 De ai crede că viața-i e curată ca cristalul?
 Nici visezi că înainte-ți stă un stâlp de cafenele
 Ce își râde de-aste vorbe îngânându-le pe ele.
 Vezi colo pe uriciunea fără suflet, fără cuget,
 Cu privirea-mpăroșată și la fălci umflat și buget,
 Negru, cocoșat și lacom, un izvor de șiretlicuri,
 La tovarășii săi spune veninoasele-i nimicuri;
 Toți pe buze-având virtute, iar în ei monedă calpă,
 Chintesență de mizerii de la creștet până-n talpă.
 Și deasupra tuturor, oastea să și-o recunoască,
 Își aruncă pocitura bulbucății ochi de broască...
 Dintr-aceștia țara noastră își alege astăzi solii!
 Oameni vrednici ca să șază în zidirea sfintei Golii,
 În cămeși cu mâneci lunge și pe capete scufie,

Ne fac legi și ne pun biruri, ne vorbesc filozofie
Patrioții! Virtuozii, ctitori de așezăminte,
Unde spumegă desfrâul în mișcări și în cuvinte,
Cu evlavie de vulpe, ca în strane, șed pe locuri
Și aplaudă frenetic schime, cântece și jocuri...
Și apoi în sfatul țării se adun să se admire
Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subțire;
Toate mutrele acestea sunt pretinse de roman,
Toată greco-bulgărima e nepoata lui Traian!
Spuma asta-nveninată, astă plebe, ăst gunoi
Să ajung-a fi stăpână și pe țară și pe noi!
Tot ce-n țările vecine e smintit și stârpitură,
Tot ce-i însemnat cu pata putrejunii de natură,
Tot ce e perfid și lacom, tot Fanarul, toți iloții,
Toți se scurseră aicea și formează patrioții,
Încât fonții și flecarii, găgăuții și gușații,
Bâlbâiți cu gura strâmbă sunt stăpânii astei nații!
Voi sunteți urmașii Romei? Niște răi și niște fameni!
I-e rușine omenirii să vă zică vouă oameni!
Și această ciură-n lume și aceste creaturi
Nici rușine n-au să ieie în smintitele lor guri
Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară,
Îndrăznesc ca să rostească pân- și numele tău... țară!

La Paris, în lupanare de cinismu și de lene,
Cu femeile-i pierdute și-n orgiile-i obscene,
Acolo v-ați pus averea, tinerețele la *stos*...
Ce a scos din voi Apusul când nimic nu e de scos?

Ne-ați venit apoi, drept minte o sticlură de pomadă,
Cu monoclu-n ochi, drept armă bețișor de promenadă,
Vestejiți fără de vreme, dar cu creieri de copil,
Drept științ-având în minte vrèun vals de Bal-Mabil,
Iar în schimb cu-averea toată vreun papuc de curtezană...
O, te-admir, progenitură de origine romană!
Și acum priviți cu spaimă fața noastră sceptic-rece,
Vă mirați cum de minciuna astăzi nu vi se mai trece?
Când vedem că toți aceia care vorbe mari aruncă

Numai banul îl vânează și câștigul fără muncă,
Azi, când fraza lustruită nu ne poate înșela,
Astăzi alții sunt de vină, domnii mei, nu este-așa?
Prea v-ați arătat arama, sfâșiind această țară,
Prea făcurăți neamul nostru de rușine și ocară,
Prea v-ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei,
Ca să nu s-arate-odată ce sunteți – niște mișei!
Da, câștigul fără muncă, iată singura pornire;
Virtutea? e-o nerozie; Geniul? o nefericire.

Dar lăsați măcar strămoșii ca să doarmă-n colb de cronici;
Din trecutul de mărire v-ar privi cel mult ironici.
Cum nu vii tu, Țepeș doamne, ca punând mâna pe ei,
Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!

(*Convorbiri Literare*, XV, 2, 1 mai 1881)

SCRISOAREA IV

Stă castelul singuratic, oglindindu-se în lacuri,
Iar în fundul apei clare doarme umbra lui de veacuri;
Se înalță în tăcere dintre rariștea de brazi,
Dând atâta întunec rotitorului talaz.
Prin ferestrele arcate, după geamuri, tremur numa
Lungi perdele încrețite, care scânteie ca bruma.
Luna tremură pe codri, se aprinde, se mărește,
Muchi de stâncă, vârf de arbor, ea pe ceruri zugrăvește,
Iar stejarii par o strajă de giganți ce-o înconjoară,
Răsăritul ei păzindu-l ca pe-o tainică comoară.

Numai lebedele albe, când plutesc încet din trestii,
Domnitoare peste ape, oaspeți liniștei acestei,
Cu aripele întinse se mai scutură și-o taie,
Când în cercuri tremurânde, când în brazde de văpaie.

Purpura se mișcă-n freamăt de al undelor cutrier,
Iar în iarba înflorită, somnoros suspin-un grier...
E atâta vară-n aer, e atât de dulce zvonul...
Singur numai cavalerul suspinând privea balconul
Ce-ncărcat era de frunze, de îi spânzur prin ostrețe
Roze roșie de Șiras și liane-n fel de fețe.
Respirarea cea de ape îl îmbată, ca și sara;
Peste farmecul naturii dulce-i picură ghitara:

„O, arată-mi-te iară-n haină lungă de mătăasă,
Care pare încărcată de o pulbere-argintoasă,
Te-aș privi o viață-ntreagă în cununa ta de raze,
Pe când mâna ta cea albă părul galben îl netează.
Vino! Joacă-te cu mine... cu norocul meu... mi-aruncă
De la sânul tău cel dulce floarea veștedă de luncă,
Ca pe coardele ghitarei răsunând încet să cadă...
Ah! E-atât de albă noaptea, parc-ar fi căzut zăpadă.
Ori în umbra parfumată a buduarului să vin,
Să mă-mbete acel miros de la pânzele de in;
Cupido, un paj șăgalnic, va ascunde cu-a lui mână
Vioriul glob al lampei, mlădioasa mea stăpână!“

Și uscat foșni mătasa pe podele, între glastre,
Între rozele de Șiras și lianele albastre;
Dintre flori copila râde și se-nclină peste gratii
Ca un chip ușor de înger e-arătarea adoratei –
Din balcon i-aruncă-o roză și cu mânila la gură,
Pare că îl dojenește când șoptește cu căldură;
Apoi iar dispare-nluntru... auzi pasuri ce coboară...
Și ieșind pe ușă iute, ei s-au prins de subsuoară.
Braț la braț pășesc alături... le stă bine laolaltă,
Ea frumoasă și el tânăr, el înalt și ea înaltă.
Iar în umbra de la maluri se desface-acum la larg
Luntrea cu-ale ei vintrele spânzurate de catarg
Și încet înaintează în lovire de lopeți,
Legănând atâta farmec și atâtea frumuseți...

Luna... luna iese-ntreagă, se înalț-așa bălaie
Și din țarm în țarm durează o cărare de văpaie,

Ce pe-o repede-nmiire de mici unde o așterne
 Ea, copila cea de aur, visul negurii eterne;
 Și cu cât lumina-i dulce tot mai mult se lămurește,
 Cu-atât valurile apei, cu-atât țărnul parcă crește,
 Codrul pare tot mai mare, parcă vine mai aproape
 Dimpună cu al lunei disc, stăpânitor de ape.
 Iară tei cu umbra lată și cu flori până-n pământ
 Înspre apa-ntunecată lin se scutură de vânt:
 Peste capul blond al fetei zboară florile ș-o plouă...
 Ea se prinde de grumazu-i cu mânuțele-amândouă
 Și pe spate-și lasă capul: – Mă uimești dacă nu mântui...
 Ah, ce fioros de dulce de pe buza ta cuvântu-i!
 Cât de sus ridici acuma în gândirea ta pe-o roabă,
 Când durerea ta din suflet este singura-mi podoabă,
 Și cu focul blând din glasu-ți tu mă dori și mă cutremuri,
 De îmi pare o poveste de amor din alte vremuri;
 Visurile tale toate, ochiul tău atât de tristu-i.
 Cu-a lui umed-adâncime toată mintea mea o mistui...
 Dă-mi-i mie ochii negri... nu privi cu ei în lături,
 Căci de noaptea lor cea dulce vecinic n-o să mă mai sature,
 Aș orbi privind într-înșii... O, ascultă numa-ncoace,
 Cum la vorbă mii de valuri stau cu stelele prooace!
 Codrii negri aiurează și izvoarele-i albastre
 Povestesc ele-nde ele numai dragostele noastre
 Și luceferii ce tremur așa reci prin negre cetini.
 Tot pământul, lacul, cerul... toate, toate ni-s prieteni...
 Ai putea să lepezi cârma și lopețile să lepezi,
 După propria lor voie să ne ducă unde repezi,
 Căci oriunde numai ele ar dori ca să ne poarte,
 Pretutideni fericire... de-i viață, de e moarte.

.....
 Fantazie, fantazie, când suntem numai noi singuri,
 Ce ades mă porți pe lacuri și pe mare și prin crânguri!
 Unde ai văzut vrodată aste țări necunoscute?
 Când se petrecur-aceste? La o mie patru sute?
 Azi n-ai chip în toată voia în privirea-i să te pierzi.

Cum îți vine, cum îți place pe copilă s-o dezmierzi,
După gât să-i așezi brațul, gură-n gură, piept la piept,
S-o întrebi numai cu ochii: „Mă iubești tu? Spune drept!”

Aș! abia ți-ai întins mâna, sare ivărul la ușă,
E-un congres de rubedenii, vrèun unchi, vrèo mătușă.
Iute capul într-o parte și te uiți în jos smerit...
Oare nu-i în lumea asta vreun ungher pentru iubit?
Și ca mumii egiptene stau cu toții-n scaun țepeni,
Tu cu mâinile-ncleștate, mai cu degetele depeni,
Mai sucești vrèo țigară, numeri fire de musteți
Și-n probleme culinare te încerci a fi isteț.

Sunt sătul de-așa viață... nu sorbind a ei pahară,
Dar mizeria aceasta, proza asta e amară.
Să sfințești cu mii de lacrimi un instinct atât de van
Ce le-abate și la pasări de vreo două ori pe an?
Nu trăiți voi, ci un altul vă inspiră – el trăiește,
El cu gura voastră râde, el se-ncântă, el șoptește,
Căci a voastre vieți cu toate sunt ca undele ce curg,
Vecinic este numai râul: râul este Demiurg.
Nu simțiți c-amorul vostru e-un amor străin? Nebuni!
Nu simțiți că-n proaste lucruri voi vedeți numai minuni?
Nu vedeți c-acea iubire serv-o cauză din natură?
Că e leagăn unor viețe ce semințe sunt de ură?
Nu vedeți că râsul vostru e în fiii voștri plâns,
Că-i de vină cum că neamul Cain încă nu s-a stâns?
O, teatru de păpușe... zvon de vorbe omenești,
Povestesc ca papagalii mii de glume și povești
Fără ca să le priceapă... După ele un actor
Stă de vorbă cu el însuși, spune zeci de mii de ori
Ce-a spus veacuri dupolaltă, ce va spune veacuri încă,
Pân-ce soarele s-o stingă în genunea cea adâncă.
Ce? Când luna se strecoară printre nouri, prin pustii,
Tu cu lumea ta de gânduri după ea să te ații?
Să aluneci pe poleiul de pe ulițele ninse,
Să privești prin lucii geamuri la luminile aprinse
Și s-o vezi înconjurată de un roi de pierde-vară,
Cum zâmbește tuturoră cu gândirea ei ușoară?

S-auzi zornetul de pinteni și foșnirile de rochii,
 Pe când ei sucesc musteața, iară ele fac cu ochii?
 Când încheie cu-o privire amoroasele-nțelegeri,
 Cu ridicula-ți simțire tu la poarta ei să degeri?
 Pătimaș și îndărătnic s-o iubești ca un copil
 Când ea-i rece și cu toane ca și luna lui april?
 Încleștând a tale brațe toată mintea să ți-o pierzi?
 De la creștet la picioare s-o admiri și s-o dezmierzi
 Ca pe-o marmură de Paros sau o pânză de Corregio,
 Când ea-i rece și cochetă? Ești ridicul, înțelege-o...
 Da... visam odinioară pe acea ce m-ar iubi,
 Când aș sta pierdut pe gânduri, peste umăr mi-ar privi,
 Aș simți-o că-i aproape și ar ști c-o înțeleg...
 Din sărmana noastră viață am dura roman întreg...
 N-o mai caut... Ce să caut? E același cântec vechi,
 Seta liniștei eterne care-mi sună în urechi;
 Dar organele-s sfărmate și-n strigări iregulare
 Vechiul cântec mai străbate cum în nopți izvorul sare.
 P-ici, pe colo mai răsare câte-o rază mai curată
 Dintr-un *Carmen Saeculare* ce-l visai și eu odată.
 Altfel șuieră și strigă, scapără și rupt răsună,
 Se împing tumultuoase și sălbatece pe strună,
 Și în gându-mi trece vântul, capul arde pustiit,
 Aspru, rece sună cântul cel etern neisprăvit...
 Unde-s șirurile clare din viața-mi să le spun?
 Ah! organele-s sfărmate și maestrul e nebun!

(*Convorbiri Literare*, XV, 6, 1 septembrie 1881)

SCRISOAREA V

Biblia ne povestește de Samson, cum că muierea,
 Când dormea, tăindu-i părul, i-a luat toată puterea
 De l-au prins apoi dușmanii, l-au legat și i-au scos ochii,
 Ca dovadă de ce suflet stă în piepții unei rochii...
 Tinere, ce plin de visuri urmărești vrèo femeie,
 Pe când luna, scut de aur, strălucește prin alee

Și pătează umbra verde cu misterioase dungi,
Nu uita că doamna are minte scurtă, haine lungi.
Te îmbeți de feeria unui mândru vis de vară,
Care-n *tine* se petrece... Ia întreab-o bunăoară –
O să-ți spuie de panglice, de volane și de mode,
Pe când inima ta bate ritmul sfânt al unei ode...
Când cochetă de-al tău umăr ți se razimă copila,
Dac-ai inimă și minte, te gândește la Dalila.

E frumoasă, se-nțelege... Ca copiii are haz,
Și când râde face încă și gropițe în obraz
Și gropițe face-n unghiul ucigașei sale guri
Și la degetele mâinii și la orice-ncheieturi.
Nu e mică, nu e mare, nu-i subțire, ci-implinită,
Încât ai ce strânge-n brațe – numai bună de iubită
Tot ce-ar zice i se cade, tot ce face-i șade bine
Și o prinde orice lucru, căci așa se și cuvine.
Dacă vorba-i e plăcută, și tăcerea-i încă place;
Vorba zice: „fugi încolo“, râsul zice: „vino-ncoace!“
Îmblă parcă amintindu-și vrèun cântec, alintată,
Pare că i-ar fi tot lene și s-ar cere sărutată
Și se-nalță din călcâie să-ți ajungă pân-la gură,
Dăruind c-o sărutare acea tainică căldură,
Ce n-o are decât numai sufletul unei femei...
Câtă fericire crezi tu c-ai găsi în brațul ei!
Te-ai însenina văzându-i rumenirea din obraji –
Ea cu toane, o crăiasă, iar tu tânăr ca un paj –
Și adânc privind în ochii-i, ți-ar părea cum că înveți
Cum viața preț să aibă și cum moartea s-aibă preț.
Și, înveninat de-o dulce și fermecătoare jale,
Ai vedea în ea crăiasa lumii gândurilor tale,
Așa că, închipuindu-ți lăcrămoasele ei gene,
Ți-ar părea mai mândră decât Venus Anadyomene,
Și, în haosul uitării, oricum orele alerge,
Ea, din ce în ce mai dragă, ți-ar cădea pe zi ce merge.

Ce iluzii! Nu-nțelegi tu, din a ei căutătură,
Că deprindere, grimasă este zâmbetul pe gură,

Că întreaga-i frumusețe e în lume de prisos,
Și că sufletul ți-l pierde fără de nici un folos?
În zadar boltita liră, ce din șapte coarde sună,
Tânguirea ta de moarte în cadențele-i adună;
În zadar în ochi avea-vei umbre mândre din povești,
Precum iarna se așează flori de gheață pe ferești,
Când în inimă e vară...; în zadar o rogi: „Consacră-mi
Creștetul cu-ale lui gânduri, să-l sfințesc cu-a mele lacrimi!“
Ea nici poate să-nțeleagă că nu *tu* o vrei... că-n tine
E un demon ce-nsetează după dulcile-i lumine,
C-acel demon plânge, râde, neputând s-auză plânsu-și,
Că o vrea... spre-a se-nțelege în sfârșit pe sine însuși,
Că se zbate ca un sculptor fără brațe și că geme
Ca un maestru ce-asurzește în momentele supreme,
Pân-a nu ajunge-n culmea dulcii muzice de sfere,
Ce-o aude cum se naște din rotire și cădere.
Ea nu știe c-acel demon vrea să aibă de model
Marmura-i cu ochii negri și cu glas de porumbel
Și că nu-i cere drept jertfă pe-un altar înalt să moară
Precum în vechimea sfântă se junghiau odinioară
Virginile ce stătură sculptorilor de modele,
Când tăiau în marmor chipul unei zâne după ele.
S-ar pricepe pe el însuși acel demon... s-ar renaște,
Mistuit de focul propriu, el atunci s-ar recunoaște,
Și, pătruns de-ale lui patimi și amoru-i, cu nesațiu
El ar frânge-n vers adonic limba lui ca și Horațiu;
Ar atrage-n visu-i mândru a izvoarelor murmururi,
Umbra umedă din codri, stelele ce ard de-a pururi,
Și-n acel moment de taină, când s-ar crede că-i fericite,
Poate-ar învia în ochiu-i ochiul lumii cei antice
Și cu patimă adâncă ar privi-o s-o adore,
De la ochii ei cei tineri mântuirea s-o implore;
Ar voi în a lui brațe să o țină-n veci de veci,
Dezghețând cu sărutarea-i raza ochilor ei reci,
Căci de piatră de-ar fi, încă s-a-ncălzi de-atât amor,
Când căzându-i în genunche, i-ar vorbi tânguitor,
Fericirea încându-l, el ar sta să-nnebunească,
Ca-n furtuna lui de patimi și mai mult să o iubească.

Știe oare ea că poate ca să-ți dea o lume-ntreagă,
C-aruncându-se în valuri și cercând să te-nțeleagă
Ar împlăea-a ta adâncime cu luceferi luminoși?
Cu zâmbiri de curtezană și cu ochi bisericosi,
S-ar preface că pricepe. Măgulite toate sunt
De-a fi umbra frumuseții cei eterne pe pământ.
O femeie între flori zi-i și o floare-ntre femei –
S-o să-i placă. Dar o pune să aleagă între trei
Ce-o-nconjoară, toți zicând că o iubesc – cât de naivă,
Vei vedea că deodată ea devine pozitivă.
Tu cu inima și mintea poate ești un paravan
După care ea atrage vrăun june curtezan,
Care intră ca actorii cu păsciorul mărunțel,
Lăsând val de mirosenii și de vorbe după el,
O chioarește cu lornionul, butonat cu o garoafă,
Operă croitorească și în spirit și în stofă;
Poate că-i convin tuspatru craii cărților de joc
Și-n cămara inimioarei i-aranjează la un loc...
Și când dama cochetează cu privirile-i galante,
Împărțind ale ei vorbe între-un crai bătrân și-un fante,
Nu-i minune ca simțirea-i să se poată înșela,
Să confunde-un crai de pică cu un crai de mahala...
Căci cu dorul tău demonic va vorbi călugărește,
Pe când craiul cel de pică de s-arată, pieptu-i crește,
Ochiul înghețat i-l umplu gânduri negre de amor
Și deodată e vioaie, stă picior peste picior.
Ș-acel sec în judecata-i e cu duh și e frumos...

A visa că adevărul sau alt lucru de prisos
E în stare ca să schimbe în natur-un fir de păr,
Este piedica eternă ce-o punem la adevăr.

Așadar, când plin de visuri, urmărești vrăo femeie,
Pe când luna, scut de aur, strălucește prin alee
Și pătează umbra verde cu fantasticele-i dungi:
Nu uita că doamna are minte scurtă, haine lungi.
Te îmbeți de feeria unui mândru vis de vară,
Care-n *tine* se petrece...

Ia întreab-o, bunăoară,
Ș-o să-ți spuie de panglice, de volane și de mode,
Pe când inima ta bate-n ritmul sfânt al unei ode...
Când vezi piatra ce nu simte nici durerea și nici mila –
De ai inimă și minte – feri în lături, e Dalila!

(*Convorbiri Literare*, XXIII, 11, 1 februarie 1890)

SARMIS

Mijește orizonul cu raze depărtate,
Iar marea-n mii de valuri a ei singurătate
Spre zarea-i luminoasă pornește să-și unească
Eterna-i neodihnă cu liniștea cerească.
Natura doarme dusă, țăriile în pace.
Din limpedea nălțime pe-alocuri se disface
O stea, apoi iar una; pe ape diafane
Iși limpezesc în tremur pe rând a lor icoane.
Tot mai adânc domnește tăcerea înțeleaptă –
Se pare cum că noaptea minunea și-o așteaptă.

Deodată luna-ncepe din ape să răsaie
Și pân- la mal durează o cale de văpaie.
Pe-o repede-nmiire de unde o așterne
Ea, fiica cea de aur a negurei eterne.
Cu cât lumina-i dulce pe lume se mărește.
Cresc valurile mării și țărmlul negru crește
Și aburi se ridică din fund de văi spre dealuri.
O insulă departe s-a fost ivind din valuri,
Părea că s-apropie mai mare, tot mai mare,
Sub blândul disc al lunii, stăpânitor de mare.

Din umbra de la maluri s-a desfăcut la larg
O luntre cu-a ei pânze sumese de catarg.
Tăind în două apa, ea poartă o păreche:
Pe Sarmis, craiul tânăr din Getia cea veche,
Mireasa-i în picioare, frumoasă ca o zână,
Stetea și pe-a lui umăr își sprijină o mână.

Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu umbra lată și flori până-n pământ
Spre marea-ntunecată se scutură de vânt.

„– De câte ori, iubito, mă uit în ochii tăi,
Mi-aduc aminte ceasul când te-am văzut întâi.
Ca marmura de albă, cu mâni subțiri și reci,
Strângeai o mantă neagră pe sânul tău... În veci
Nu voi uita cum tâmpla c-o mână netezind
Și fața ta spre umăr în laturi întorcând,
Știind că nimeni nu e în lume să te vadă,
Ai fost lăsat în valuri frumosul păr să cadă.
În orbitele-adânce frumoșii ochi ce-ncântă,
Pierduți în visuri mândre, priveam fără de țintă.
Și tu zâmbeai, c-un zâmbet cum e numai al tău,
Nu te-a mai văzut nimeni cum te văzusem eu...
Și plini îți erau ochii de lacrimi și de foc,
Pe-al genei tale tremur purtând atât noroc...
De ce zâmbeai tu oare? Vrun cântec blând de jale
Au deșteptat în taină glasul gândirii tale?...
Pluteai ca o ușoară crăiasă din povești.
Dintr-o zâmbire-n treacăt simții ce dulce ești!
Și cum mergeai, armonic și lin îți era pasul,
Rămas în nemișcare m-a fost cuprins extasul,
Am stat pe loc, cu ochii doar te urmam mereu,
Tu, gingașă mireasă a sufletului meu...
De-atuncea cu pustiu-mi stătut-am să mă cert,
Urmând cu-a mele brațe o umbră în deșert...
Pân- ce-n sfârșit ajuns-am să mângâi chipul sfânt
Al celei mai frumoase femei de pre pământ.
Ce zeu din cer te puse în calea mea să ieși,
O, fragedă ființă ca floarea de cireș!
Cum s-a putut ca-n lume așa minuni să steie,
Căci tu ești prea mult înger și prea puțin femeie!
Și fericirea-mi, scumpo, nici îndrăznesc s-o crez.
Tu ești? Tu ești aieva? Sau poate că visez...
Dacă visez, te-ndură, rămâi la al meu piept
Și fă ca pe vecie să nu mă mai deștept“.

Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu frunza lată, cu flori pân-în pământ
Spre marea-ntunecată se scutură de vânt.

Ea cade în genunche sub florile ce plouă.
Grumazul i-l cuprinde cu brațele-amândouă,
Lăsând pe spate capul..., Copile! n-o să mântui?
Căci fioros de dulce, pe buza ta cuvântu-i ...
Și cât de mult ridici tu, în gând pe-o biată roabă!
Comoara ta din suflet e singura-mi podoabă,

Cu focul blând din glasu-ți, iubite, mă cutremuri,
De-mi pare o poveste de-amor din alte vremuri.
Și ochiul tău adânc e și-n adâncime tristu-i,
Cu umeda-i privire tu sufletul îmi mistui!
O, dă-mi-i numai mie și nu-i întoarce-n laturi,
De noaptea lor cea dulce în veci nu mă mai saturei...
Las' să orbesc privindu-i, iar tu ascultă-ncoace
Cum stă la sfaturi marea cu stelele proroace
Și codri aiurează, – izvoarele-i albastre
Șoptesc ele-nde ele de dragostele noastre.
Luceferii, ce tremur sclipind prin negre cetini,
Pământul, marea, cerul cu toate ni-s prieteni,
Cât ai putea departe lopețile să lepezi,
Ca-n voie să ne ducă a mării unde repezi.
Oriunde ne vor duce în farmecul iubirii,
Chiar de murim, ajungem limanul fericirii.“

Ea mânilor-amândouă le pune pe-al lui creștet...
Frunziș purtat de vânturi pe valuri cade veșted.
Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu umbra lată, cu flori până-n pământ
Spre marea-ntunecată se scutură de vânt.

Din codri singurateci un corn părea că sună
Sălbatecele turme la țarmuri se adună.

Din stuful de pe mlaștini, din valurile ierbii
Și din poteci de codru vin ciutele și cerbii,
Iar caii albi ai mării și zimbrii zânei Dochii
Întind spre apă gâtul, la cer înalță ochii.

GEMENII

I

O candelă subțire sub bolta cea înaltă
Lumină peste regii cei dacici laolaltă,
Cari tăiați în marmur cu steme și hlamide
Se înșirau în sală sub negrele firide,
Iar colo-n fruntea salei e-un tron acoperit
C-un negru vâl de jale, căci Sarmis a murit.
Iar chipu-i – cel din urmă în lungul șir de regi –
Sub vălu-i ca pe-o umbră, abia îl înțelegi.
Deodată crâșcă fierul în dosu-unei firide.
A unei tainiți scunde intrare se deschide,
De sub o mantă lungă se-ntinde-o albă mână,
Ce ține o făclie aprinsă de rășină,
Care îi bate-n față și-i luminează chipul...
Pe-un stâlp tăiat, orlogiul își picură nisipul.
Brigbelu ce cu Sarmis e frate mic de-a gemeni –
Ca umbra cu ființa sunt amândoi asemeni –
Încet înaintează, făclia și-o ridică
Ș-urechea așind-o el asculta: „Nimică!
Un ceas mai am, și iată că voi ajunge-n fine
Atât de sus în lumea creată pentru bine.
Creată pentru bine ne spun cărțile vechi,
De mii de ani ne sună legenda în urechi...
Și am văzut virtutea gășind a ei răsplată,
Ce nu numai de oameni – de zei e-nvidiată,
Răsplată prea frumoasă: un giulgi și patru scânduri.
De când văzui aceasta, am stat mereu pe gânduri:
Să-mi stâmpăr lăcomia? Pe lângă dulci izvoară
Să trec murind de sete pentru-o așa comoară?

Pe când c-un om în lanțuri – de-i frate chiar, ce-mi pasă
Dacă-l împing în laturi? – O cale luminoasă
Nainte-mi se deschide? L-am dat deci la o parte,
De-ale virtuții bunuri să aibă singur parte.
Ei! Lumea-i împărțită în proști și în șireți,
Iar patimelor rele viclenii le dau preț.
Sămânța roditoare se cade ca să sameni.
Ca să fii domn, se cade să-i iei adânc pe oameni.
Voiești ca să se-nchine cu toți l-a tale oase,
Atunci învie-într-înșii pornirea dușmănoasă,
Invidia și ura botează-le virtuți,
Numește-erou pe-un gâde ca fierul să-i ascuți,
Pe cel viclean și neted numește-l înțelept,
Nebun zi-i celui nobil și simplu celui drept,
Din patimi a mulțimii fă scară la mărire
Și te-or urma cu toții în vecinică orbire.
Cu laude mângâie deșertăciunea lor,
Din roiuri risipite vei face un popor
Și sigur fii la rele de-a pururea urma-va,
Cu sânge și cenușă pământul presura-va...
Ferește-te de una, să te păzească ceriul,
Să nu te-mping-un demon a spune adevărul.
A spune: că nu-s vrednici decât de-adânc dispreț,
Că pentru-o vorbă goală jertfești a lor vieți,
Că-n tine nici îți pasă măcar de-ale lor păsurii,
Că cu a lor micime de suflet tu îi măsurii,
Că lauda, cu care i-ncarci e o ocară,
Că tot ce e ca dâștii e vrednic ca să piară.“

Deodată iar ascultă... se înflă a lui nări,
Aude glasuri multe și pași urcând pe scări,
Iar ușa de la mijloc dă aripele-n laturi,
De intră voievozii de țări și de olaturi,
În fruntea lor c-un preot bătrân... Iară moșneagul,
Cu laurul vecinic verde în păru-i alb, toiagul
De aur și-l ridică: „Brigbelu, iată ora
Că-n numele mulțimii și-n fața tuturor,
Venii să chem de trei ori pe rege-n gura mare

Și dacă nici acuma din umbră-i nu răsare,
Să-ți oferim coroana, căci legea ne prescrie
Ca peste-un an nici tronul deșert să nu rămâie,
Nici văduvă coroana de tâmpla cuvenită“.

Pe un tripod s-aduce cățuia aurită.
Cu făclii stinse-n mână-n genunche cad oștenii,
Iar preotul aprinde un vraf de mirodenii.
De fumul lor albastru se împle bolta naltă,
S-acopere mulțimea, iar flăcările saltă,
Toți în genunchi cu groază ascultă în tăcere
Iar preotul începe cu glas plin de durere:
„În numele Celuia, al cărui vecinic nume
De a-l rosti nu-i vrednic *un* muritor pe lume,
Când limba-i neclintită la cumpenile vremii,
Toiagul meu s-atinge încet de vârful stemei
Regești, și pentru dânsa te chem – dacă trăiești
O, Sarmis, Sarmis, Sarmis! răsai de unde ești.“
Pe ochi țiind o mână făcliile-și întind,
La sfântul foc din mijloc cu toți și le-aprind.
Prin arcurile nalte trecu un jalnic vaier,
Iar brațele ridică făcliile în aer.
Iar preotul smuncește c-o mână pânza fină
Ce-acopere statua de marmură senină
Și țesătura neagră de-un fin și gingaș tort
Lăsând să cadă-n flacări, șoptește-adânc: – E mort!
Brigbelu se repede-n fereastă și privește.
O mare de lumină pe-o clipă îl orbește,
El vede mii de facle lucind și mii de sulți,
Mulțimea și ostașii se-mping vuind pe uliți,
Iar negre tac deasupra a capiștelor bolți
Ș-ale cetății ziduri c-un turn la orice colț.

S-a strecurat mulțimea și sala-i iar pustie.
Prin ea Brigbelu singur îmbla ca o stafie...
Adânc fugiră ochii în cap, pierit e chipul,
Orologiul în uitare demult și-a scurs nisipul,
Când iată o femeie mai albă ca omătul,

Ieșind încet din umbră, o-ntoarce de-a-ndărătul,
Privește cum din discul de aur iese fum
Și zice rar și rece: – Ești mulțămît acum?
Atuncea el tresare și ochii învârtește.
Cum sta-nainte-i naltă, privind o mistuiește:
„O, vino mai aproape, aproape l-al meu piept,
Odor cu păr de aur și ochiul înțelept.
Ca zece morți deodată durerile iubiri-s,
Cu-acele morți în suflet eu te iubesc, Tomiris.“
„Dar lasă-mă – ea strigă. – Ce galben ești la față,
Suflarea ta mă arde și ochiul tău mă-ngheață.
Ce mă privești atâta? A ta căutătură
Mă doare, cum mă doare suflarea ta din gură.
Ce ochi urât de negru! Cum e de stins și mort!
Închide-l, ah, închide-l – privirea ta n-o port...“
„Dar, mă iubești, Tomiris – tu mă iubești atât,
Precum pe al meu frate nicicând nu l-ai iubit.“
„Da, simt că în puterea ta sunt, că tu mi-ești domn
Și te urmez ca umbra, dar te urmez ca-n somn.
Simt că l-a ta privire voințele-mi sunt sterpe,
M-atragi precum m-atrage un rece ochi de șerpe,
Fugi, fugi în lumea largă! Mă faci să-nnebunesc,
Căci te urmez și totuși din suflet te urăsc“.

El o cuprinde... Fața ei albă atuncea piere
Și gura ei se strânge de-o stranie durere.
Ea ar țipa și glasul în gât i se îngaimă.
Ea îl sorbea cu ochii, deși murea de spaimă...
Și cum stau mână-n mână... tresar, tot mai aproape
Se strâng și peste ochii-i își lasă-a ei pleoape.
Din tainiță adâncă părea c-aud un vaier.
Deasupra ei Brigbelu, nălțând făclia-n aer,
Îi zise: „O, iubito, din nou ți se năzare.“
Iar ea mereu ascultă, ș-aude i se pare:
„Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu umbra lată cu flori pân-în pământ
Spre marea-ntunecată se scutură de vânt!“

II

Brigbelu, rege tânăr din vremea cea căruntă,
Pe zeii vechii Dacii i-a fost chemat la nuntă.
Frumos au ars în flacări prinosul de pe vatră,
Pe când intrară oaspii sub boltile-i de piatră.
În capul mesei șade Zamolxe, zeul getic,
Ce lesne urcă lumea cu umăru-i athletic.
În dreapta lui sub vălul de ceață mândrul soare,
În stânga-i șade luna sfioasă, zâmbitoare...
Din sale depărtate pătrunde zvon de armă.
Prin el cimpoiul scitic pornește dulcea-i larmă,
Trezind greoiul ropot de danț, căci la un loc
Toți oaspeții mai tineri loveau baltage-n joc,
Iar tinerele fete cu ei jucând de-a valma
Se-nvârt și se mlădie ușor sunând cu palma.

La mijlocul de masă pe tronu-i șade el
Cu plete lungi și negre, întunecos, Brigbel.
Și răzimat pe spată al zeilor fiastru
Privea-n ochii miresei al cerului albastru.
Frumoși ca două basme, izvoarele uimirii-s,
În păru-i lung de aur se învălea, Tomiris.
Încolo, voievozii, boiarii după treaptă
Șoptesc cu admirare în barba înțeleaptă
Când spune cântărețul povești din alte vremuri,
De regi de-a căror fapte te miri și te cutremuri.
Spunea cum din deșerturi, ce nu mai au hotară,
Venit-au de la Nilul cu tainice izvoară,
Pe negrele corăbii cu mii de mii gloate,
Stăpânul pe Egipt cu-averile lui toate.
Apoi veni acela ce-au frânt pe Minotaur,
Tezeu, să cate lâna cu mițele de aur.
Apoi târziu în urmă veni străinul oaspe
Clădind pe Istru poduri – Darius al lui Istaspe,
Un rege, ce în lume nu-și găsea loc să-ncapă,
În Dacia venise, cerșind pământ și apă.
Și povestea bătrânul de neamuri curgând râuri,

Din codri răsărite, ieșite din pustiuri
Și cum pieriră toate pe rând precum veniră
Și cum cătând norocul mormântul și-l găsiră.

Și pe când toți ascultă, chiar regii din firide,
Cu gura-n pumn ghidușul se strâmbă și tot râde.
Cu mutra lui de capră și trup schilod de faun
Își târâie piciorul ținându-se de scaun.
Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu umbra lată cu flori pân-în pământ
Spre marea-ntunecată se scutură de vânt.

Deodată-n fundul salei, apare sub un arc,
Cu stânga răzimată de spada-i de monarc.
Nebunul Sarmis – care-i cu craiul frate geamăn–
Ca umbra cu ființa-i ei amândoi s-asamăn.
Dar galben e la față și ochii ard în friguri
Și vânăta-i e gura. El vine cu pași siguri
Și pe pumnaru-și scapă Brigbel mâna regală.
Din tron pe jumătate cu furie se scoală...
Nebunu-nalță dreapta, se uită lung la el –
Cu mâna pe pumnaru-i încremeni Brigbel.
Și ca să înțeleagă nainte-i ce se-ntâmplă
Nebunu-și trece mâna la ochi, apoi la tâmplă,
Se uită turbur, pare că și-ar aduce aminte
De-o veche povestire, cu jalnice cuvinte.
Cu glasul lui ce sună adânc, ca de aramă,
El noaptea cea eternă din evii-i o recheamă,
Arată cum din neguri cu umeri ca de munte
Zamolxe, zeul vecinic, ridică a sa frunte
Și decât toată lumea de două ori mai mare,
Își pierde-n ceruri capul, în jos a lui picioare.
Cum sufletul lui trece vuind prin neagra ceață,
Cum din adânc ridică el universu-n brață,
Cum cerul sus se-ndoaie și stelele-și așterne,
O boltă răsărită din negure eterne,
Și decât toată lumea de două ori mai mare

În propria lui umbră Zamolxe redispere.
„Priviți-l cum stă mândru și alb pe naltu-i jeț!
El îmfală răsufierea vulcanului măreț,
Dacă deschide-n evii-i el buza cu mânie
Și stelele se spulber ca frunzele de vie;
El mână în uitare a veacurilor turmă
Și sorii îi negrește de pier fără de urmă.
Dacă se uită-n mare, ea tremură și seacă.
De-și pleacă a sa frunte, tot ceru-atunci se pleacă.
Ci-n evii tăi, Zamolxe, tu n-ai creat vreodată
Un chip mai blând, mai gingaș decât ăst chip de fată!
Gândirea ta, divine, abia putu s-adune
Din mii minuni din lume o singură minune,
Căci numai ție singur îți fuse cu puțință
S-unești atâta farmec cu-atâta necredință...
Dar nu ți-o cer, tot darul ți-l zvârl iar la picioare.
De-a lumii tale bunuri privirea azi mă doare...
Nici vin să-mi cer coroana, nici țara mea. O dărui
Fășii s-o rup-oricine și cum îi place-oricărui.
La ce-aș mai cere-o țară, în care nu-i credință,
Unde un frate pe-altul s-ucidă-i cu puțință!
Rebel! făcuși din sceptru unealtă de ocară
Ș-ai dat tu însuși pildă din om să fie fiară.
Eu lumii trebuit-am, dar ție-ți trebui ea,
Să fie rea, smintită, coruptă, cum o vrea,
Tu ești din a ei milă stăpân și s-o urmezi
Tu trebui, ca mai bine în scaun să te-așezi;
Ca nu de vro suflare pe dânsul să te clatini
Căta-vei să iei ochii prostești cu nouă datini.
Din Sybaris vei strânge bătrâni cu bărbi boite,
Ca neamului să-i deie naravuri mai spoite,
S-arate cum moșnegii, îmbălsămiți ca mumii
Întrec și tineretul în scandelele lumii!
Strămoși pierduți în veacuri, rânduitori de cete,
Coroana mea ș-a voastră e plină azi de pete.
O, voievozi ai țării, frângeți a voastre săbii
Și ciurma în limanuri să intre pe corăbii.
Puteți de-acum să rumpeți bucăți a mele flamuri,

Mânjit pe ele-i zimbrul adunător de neamuri,
De azi al vostru rege cu drag va să îngroape
Domnia-i peste plaiuri, puterea-i peste ape.
Ș-acum la tine, frate, cuvântul o să-ndrept,
Căci voi să-ngălbenească și sufletu-ți din piept
Și ochii-n cap să-ți sece, pe tron să te usuci,
Să sameni unei slabe și străvezii năluci,
Cuvântul gurii proprii, auzi-l tu pe dos
Și spaima morții între-ți în fiecare os.
În orice om un dușman să știi că ți se naște,
S-ajungi pe tine însuți a nu te mai cunoaște,
De propria ta față, rebel, să-ți fie teamă
Și somnul – vameș vieții – să nu-ți mai ieie vamă.
Te miră de gândirea-ți, răsai la al tău glas,
Încremenește galben la propriul tău pas,
Și propria ta umbră urmând prin ziduri vechi,
Cu mânilor-ți astupă sperioasele urechi,
Și strigă după dânsa plângând, mușcând din unghii
Și când vei vrea s-o-njunghii, pe tine să te-njunghii!...
Te-aș blestema pe tine, Zamolxe, dară vai!
De tronul tău se sfarmă blăstemul ce visai.
Durerile-mpreună a lumii uriașe
Te-ating ca și suspinul copilului din fașe.
Învață-mă dar vorba de care tu să tremuri,
Sămănător de stele și-ncepător de vremuri.
Tomiris! vis de aur în viața-mi, să te cert?
Durerea-mi, nebunia-mi, pustiu-mi ți le iert!
Ce să te blestem oare? Căci visul mângâios
A trebuit să piară... Prea, prea era frumos.
Cu-amor atât de fără de margini și de-nalt
Nu se cădea să ție un om la celălalt.
Prea nu aveam în lume nici sfânt, nici Dumnezeu,
Prea ne uitasem astfel de tot și tu și eu.
Cereasca fericire nu se putea să țină,
Nu se cădea s-o aibă o mână de țărână,
În lumea de mizerii și lacrimi nu e loc
Pentru atâta milă și pentru-atât noroc...
De-aceea-n codri negri mă-ntorc să rătăcesc.

În umbra lor eternă eu umbra-mi mistuiesc,
Privesc cum peste frunze uscate fără urme
Aleargă zimbrii negri și cerbii fug în turme,
Iar lângă vechi fântâne de lume date-uitării
Privesc în iarba-naltă sirepii albi ai mării.
Se clatin visătorii copaci de chiparos
Cu ramurile negre uitându-se în jos,
Iar tei cu frunză lată, cu flori pân-în pământ,
Spre marea-ntunecată se scutură de vânt.“

III

Prin salele pustie un om în neagră haină
Temându-se de pașii-i, se strecură în taină.
Sub mantia lui lungă ascunde un pumnar,
Tot îndărăt privește cu spaimă și amar
El râde... Se repede spre umbra-i ... umbra sare.
Din dreptul unor ziduri, încet ea iar apare...
Asupră-i se repede și iar se dă-napoi:
„O, Sarmis, luptă lungă, grozavă e-ntre noi!
Ce fugi? Ce fugi? Nu vezi tu la luptă că te chem?
Nu crede cum că tremur, nu crede că mă tem!“
Ș-atuncea iar răsare și fața-i slabă piere,
Și ochiul fix se uită cu spaimă și durere:
„O, inima mea lașă, de ce-nlemneste în sân,
Sfârșește! Și pumnarul îmi scap-acum din mâni...
Dar îl voi strânge bine... Stai... stai, nebun mișel...“

– Lovește crud o dată și cade mort – Brigbel.

GELOZIE

Când te-am văzut, femeie, știi ce mi-am zis în sine-mi?
N-ai să pătrunzi vreodată înluntrul astei inemi.
Voi pune ușii mele zăvoare grele, lacăt,
Să nu pătrunză-n casă-mi zâmbirea ta din treacăt.

Și cum? dar înțelegi tu cum? Cu-acea gelozie,
Ce gândurile-ți arde și inima-ți sfâșie.
Căci mă-ntrebam, se poate c-atât de-mpodobită
Cu inima și mintea, să nu fie iubită?
Căci prea, prea e frumoasă... Dorința-i guralivă,
Ademenirea-i blândă, putut-a sta-mprotivă
Atâtor vorbe calde șoptite cu durere,
Ce aerul îl împle c-un val de mângâiere?
Putut-a împotriva atâtor să steie
Când e așa de dulce și nu-i decât femeie?
Știind că o săgeată din arcul cel cu gene
E chiar durerea însăși a vieții pământene,
Venin știind că este sărutul zânei Vineri,
Venin mi-era suflarea și ochii tăi cei tineri
Și nu voiam ca dâșii cu dulce vicleșug
S-aprinză al meu suflet pe-al patimilor rug;
Și zborul cugetării-mi, mândria din cântare-mi,
Eu nu voiam c-un zâmbet al tău să mi le sfaremi...
Priveai la mine straniu și te mirai că tac...
Tu nici visai că-n gându-mi eu fălcile-ți dezbrac
De cărnurile albe și gingașe și sterpe,
Că idolului mândru scot ochii blânzi de șerpe,
Tu nici visai că-n gându-mi eu fața ta o tai,
Că ce rămase-atuncea naintea minții-mi, vai!
Era doar începutul frumos al unui leș...
Ba mai treceai cu mâna prin perii tăi cei deși,
Și nici visai că gându-mi te face de ocară
Pentru că porți pe oase un obrăzar de ceară
Și că priviri grozave, ca mâni fără de trup,
Se întindeau asupra-ți, cu ele să te rup,
Și pe cât de frumoasă și gingașă la port
Eu te priveam atuncea c-un rece ochi de mort.

Dar m-ai învins... Pătruns-ai a inimei cămări
Ș-acum lucești ca steaua fatală peste mări
Pe gândurile mele... și treci așa frumoasă
Ca marmura de albă, cu gene lăcrămoase,
Și cum plutești n-atinge piciorul de pământ...
Atârni precum atârna nădejtile... de vânt.

Mă mișc ca oceânul cu suferinți adânci,
Ce brațele-i de valuri le-atârână trist de stânci.
Se naltă și recade și murmură întruna
Când lunecă pe negre păduri de paltin luna:
Pătruns el e de jalea luminei celei reci...
În veci de el departe și el iubind-o-n veci.
De s-ar lăsa pe sânu-i, din cer vrodinioară,
El ar simți că-nluntru-i cu ceru-ntreg coboară
Și-ar cadența durerea-i pe-al veacurilor mers
C-un univers deasupra-i și-n el cu-n univers.

Astfel domnești pe visu-mi și pe singurătate-mi
Și miști în al meu suflet un oceân de patemi.
Iar brațele-mi s-aruncă ca valurile mării
– Ah, în deșert nici nu pot ca să te dau uitării –
S-aruncă înspre cerul cel luminos, recad
Și mistuit de chinuri ca Tantalus în iad.
Dar în zadar! căci astfel a fost voința sorții
Ca tu să-mi dai durerea și voluptatea morții
Și să-mi răsai din marea de suferinți, înaltă
Ca marmura eternă ieșită de sub daltă.

DIN CÂND ÎN CÂND...

Eu te-am iubit îmi pare-un veac, tu nici măcar din când în când,
Și nici ai vrut să alinezi al meu amar din când în când.
Erai frumoasă cum nu e nimic în cer și pe pământ;
Azi nu mai ești precum ai fost, frumoasă doar din când în când
Și ochii tăi ce străluceau mistuitor și înfocat
Sunt osteniți și se aprind cu mult mai rar din când în când.
O, spune-mi, suflet dulce, tu, pe care-atâta l-am iubit,
Dac-ai aflat în calea ta vrun solitar din când în când,
Care de-adâncul meu amor atâta de nemărginit
Măcar ca-n vis să-ți fi adus aminte iar din când în când.
Nu! Ai trecut din mâni în mâni prin toți acei oameni de rând,
Tu, trupul tău cel dulce plin le-ai dat în dar din când în când,
Cu al tău suflet așa cald și-adormitor nu i-ai atins,

O, și nici unul n-a-nțeles atâta har din când în când.
Cu câtă inspirație eu, cu cât înalt ceresc avânt
Apropiam de gura mea acest păhar din când în când!
O, iubeam umbra ta și tot ce e în tine, tot ce ești
Și astăzi dacă mă gândesc, nebunesc iar din când în când.
Dar vai! pierdută astăzi ești, orice dorință a pierit;
Tot încă visu-l urmăresc și, în zădar din când în când,
Tot te mai văz naintea mea plutind ca-n vis, pierdută da,
Cu buze supte, c-un obraz ca și de var, din când în când.
Pasărea Phoenix, numai ea, răsare din cenușa ei,
Dar oameni ce se mistuiesc nu mai răsar din când în când.
Că a mea viață-ai chinuit, iertai demult, ci-mi pare rău.
L-al tău trecut eu mă gândesc cu-atât amar din când în când.

CA ȘI STOA, CE PRETINDE...

Ca și Stoa, ce pretinde
Să fim mândri și integri,
Când plutesc deasupra noastră
Cu-a lor visuri ochii negri;

Ca și basmele păgâne
De iubire ce-ard himeric
Cu nesațiul lor de visuri
Și cu-atâta întuneric;

Când atrași de a lor noapte
Ne suntem străini de lume,
Duși pe marginea uitării
De-un avânt fără de nume;

Când gândire nu mai este
Și când inima e tristă
Și afară de-acel farmec
Când nimic nu mai există:

Părăsesc și veac și țară
Pentru umeri de femeie

Și o rog astfel în jețu-i
Dulce locului să steie,

Să mă pierd privind-o vecinic
De la creștet la picioare,
Mândră ca o-mpărăteasă,
Caldă, cu senin de soare,

De pe ochii-i să ridice
Languroase lunge gene,
Să-ngenunchi naintea zânei
Venus Anadyomene,

Genele dând întuneric
Voluptos căutăturii,
Iar gropițele cochete
Dulci râd la mijlocul gurii.

DOÑA SOL

Te rog rămâi o clipă încă
Ca să te strâng duios la piept.
Din fericirea mea adâncă
Aș vrea să nu mă mai deștept.
Și totuși, luna iese-n zare,
Albește zidul nalt și gol...
Dă-mi cea din urmă sărutare
Și încă una, doña Sol!

Mă-ntrebi cu ochiul tău cuminte
Unde mă duc și ce mă fac,
Când de pe ceruri stele sfinte
Pătrund în codru, bat în lac.

.....

Au nu ești tu la înălțime
Ca steaua vecinicului pol?...
Pe mine nu mă știe nime,
Nici chiar tu însăți, doña Sol.

Ades când frunzele pe cracă
Șoptesc ca zgomotul de guri
Ce se sărută și se-mpacă
În umbr-adâncă de păduri,
Eu stau unde pătrunde luna
Pe alb izvor, sunând domol;
De cântă păsările-ntr-una,
De tine-mi cântă, doña Sol.

Și pe oglinda mișcătoare
Stau de privesc un straniu joc:
E apa pururi călătoare
Pe chipu-mi ce rămâne-n loc.
S-au desprimăvărat pădurea,
Suspină păsările-n stol...
Și numai eu, gândind aiurea,
Gândesc la tine, doña Sol.

De ce doresc singurătate
Și glasul tainic de izvor,
De ce când codrul frunza-și bate
Adorm pe verdele-i covor?
Ca prin lumina cea rărită
Prin umbra moale de pristol
Să mi se-arate liniștită
A ta ivire, doña Sol.

Să văz cum mâna ta îndoiaie
În arc o ramură de fag
Și ca Diana cea bălaie
Îți faci în codru mândru prag;
Săgeți de aur pe-al tău umăr,
Gonești vânatul tău în stol,
Dar peste frunze făr- de număr
Nu-mi lași o urmă, doña Sol.

Chiar de luceafărul de seară
Te tem, căci dulce arde el,
Când treci frumoasă și ușoară

În umbra negrului castel...
De aş zăcea rănit de moarte,
Într-un genunchi eu tot mă scol;
Tinzându-mi dreapta de departe,
Mă-nchin la tine, doña Sol.
.....

Când luna trece în uimire
Spre-a face-al mărilor ocol,
Ea, luminând a mea iubire,
Te lumineze, doña Sol.

DE-AR FI MIJLOACE

De-ar fi mijloace
Şi-ar fi putinţă
Cum m-aş mai face
După dorinţă!
M-aş face-oglină
Strălucitoare.
Să te cuprindă
Pân- la picioare.
Pieptene de-aur,
Ce-n mângâiere
Părul netează
Fără durere.
Un vânt m-aş face,
Ce lin şi-n taină
Pe piept desface
Uşoara haină.
Un somn m-aş face
Dulce de vară
Să-ţi închiz ochii
În orice sară.
Dar n-am mijloace
Nici e putinţă
De a mă face
După dorinţă.

ÎN ZĂDAR ÎN COLBUL ȘCOLII...

În zădar în colbul școlii,
Prin autori mâncați de molii,
Cauți urma frumuseții
Și îndemnurile vieții,
Și pe foile lor unse
Cauți taine nepătrunse
Și cu slovele lor strimbe
Ai vrea lumea să se schimbe.
Nu e carte să înveți
Ca viața s-aibă preț –
Ci trăiește, chinuiește
Și de toate pătimește
Ș-ai s-auzi cum iarba crește.

1882

APARI SĂ DAI LUMINĂ

Apari să dai lumină arcatelor ferești,
Să văz în templu-i zâna cu farmece cerești.
Prin vremea trecătoare lucește prea curat
Un chip tăiat de daltă, de-a pururi adorat.
Privi-te-voi cu ochii în lacrimi fierbinți...
O, marmură, aibi milă de-a mele rugăminți!

Îndură-te și lasă privirea-mi s-o consol
La alba strălucire a gâtului tău gol,
La dulcea rotunzime a sânilor ce cresc,
La noaptea cea adâncă din ochiul tău ceresc,
Să văd că de privirea-mi tăcând te înfiori...
O, marmură, aibi milă de ochii-mi rugători!

Aș vrea cu-a mele lacrimi picioarele să-ți scald,
În dulcea-nfiorare a sufletului cald,
Să mor pătruns de jalea amorului meu sfânt,
Ca lebăda ce moare de propriul ei cânt,
Să mor de-ntâia rază din ochii tăi cei reci...
O, marmură, aibi milă de stingerea-mi pe veci!

Ca iarna cea eternă a Nordului polar
Se-ntinde amortirea în sufletu-mi amar,
Nimic nu luminează astei pustietăți,
Doar sloiurile par ca ruine de cetăți,
Plutind de asprul viscol al morții cei de veci...
Tu ramură-nflorită... pe visul meu te pleci!

Din lumea de mizerii și fără de-nțeles
Cu ochii cei de gheață ai morții m-am ales
Și totu-mi pare veșted, căzut și uniform.
Sunt însetat de somnul pământului s-adorm,
Încât numai de nume îmi pare că exist...
Tu doar răesai c-un zâmbet în visul meu cel trist!

Cu ochii tăi de înger mă mângâi și mă minți,
Căci ei cuprind o lume de dulci făgăduinți,
De-amor fără de margini, de scumpe fericiri,
Cum nu se află-n lumea aceasta nicăiri,
Căci este umbra blând-a iubirii cei de veci,
Ce trece cu întreaga-i putere, pe când treci!

Nici luna plutitoare, nici stelele din cer
N-or să pătrună-n lumea trecutelor dureri,
N-or să pătrunz-amarul pierdutei tinereți,
Măcar să am de-acuma o sută de vieți,
Căci sufletu-mi de-atuncea e-atât de-ntunecat...
Doar ochii tăi de înger în visul meu străbat!

Ca toamna cea târzie e viața mea, și cad
Iluzii ca și frunza pe undele de vad,
Și nici o bucurie în cale-mi nu culeg,
Nimic de care-n lume iubirea să mi-o leg,
Pustiul și urâtul de-a pururi mă cuprind...
Doar brațele-ți de marmur în visul meu se-ntind!

Precum corăbii negre se leagănă de vânt
Cu pânzele-atârinate departe de pământ,
Cum între cer și mare trec pasărilor stol,
Trec gândurile mele a sufletului gol,
Întind ale lor aripi spre negre depărtări...
Tu numai ești în visu-mi luceafărul pe mări.

Cu aspra nepăsare tu sufletu-mi aduci
Pe cele două brațe întinse-a sfintei cruci
Și buzele-nsetate cu fiere mi le uzi;
Când ruga mea fierbinte nu vrei să o auzi,
Mă faci părtaș în lume durerilor lui Crist...
O, marmură, aibi milă de sufletul meu trist!

Dar te cobori, divino, pătrunsă de-al meu glas,
Mai mândră, tot mai mândră la fiecare pas...
Visez, ori e aievea? Tu ești în adevăr?
Tu treci cu mâna albă prin vițele de păr?

Dacă visez, mă ține în vis, privindu-mi drept...
O, marmură, aibi milă să nu mă mai deștept!

RENUNȚARE

Aș vrea să am pământul și marea-n jumătate,
De mine să asculte corăbii și armate,
De voi clipi cu ochiul, cu mâna semn de-oi face,
Să-și miște răsăritul popoarele încoace;
Sălbatecele oarde să curgă râuri-râuri,
Din codri răscolite, stârnite din pustiuri;
Ca undele de fluviu urmeze-ale lor scuturi,
Întunece-se-n zare pierdutele-nceputuri,
Un râu de scânteiere lucească lănci și săbii,
Iar marea se-nspăimânte de negrele-mi corăbii.

Astfel război porni-voi. Voi arunca încalte
O jumătate-a lumii asupra celeilalte.
Privească-m-atunci preoți: un monstru ce se-nchină,
Când oardele-i barbare duc moarte și ruină.
Ruga-mă-voi cu mâna uscată ținând strana,
Deasupra mea cu-ntinse aripi va sta Satana;
Cu tronul meu voi pune alătura sicriul,
Când gloatele-mi în lume ar tot mări pustiul,
Să simt că nu se poate un Dumnezeu să-mi ierte
Cetățile în flacări și țările deșerte...
Astfel doar aș preface durerea-mi fără nume,
Dezbinul meu din suflet într-un dezbin de lume.

Și tot ce-ncântă ochii cu mii de frumuseți,
Tot ce pământul are și marea mai de preț,
Grămezi să steie toate la mine în comori.
Alătura cu ele să trec nepăsători,
Simțindu-mă în mine stăpân al lumii-ntregi,
Un zeu în omenire, un soare între regi
Și raze să reverse din frunte-a mea coroană...
Să-ngenunchez nainte-ți așa ca la icoană

Și descriindu-ți toată puterea fără seamă
Să-ți zic: Ia-le pe toate, dar și pe mine ia-mă!

Nu mă iubi! Ca robul să fiu pe lângă tine,
De-i trece,-n jos pleca-voi a ochilor lumine,
Dezmoștenit de toate, la viață abdicând,
Să nu-mi rămână-n minte decât un singur gând:
C-am apucat un sceptru, cu dânsul lumea-ntreagă,
Păstrându-mi pentru mine durerea că-mi ești dragă,
Înamorați de tine, rămână ochii-mi triști
Și vecinic urmărească cum, marmură, te miști.
În veci dup-a ta umbră eu brațele să-ntind,
De-al genei tale tremur nădejdea să mi-o prind,
Să-mi razim a mea frunte de zidurile goale,
Atinse de-umbra dulce a frumuseții tale.

NU MĂ-NȚELEGI

În ochii mei acuma nimic nu are preț
Ca taina ce ascunde a tale frumuseți.
Căci pentru care altă minune decât tine
Mi-aș risipi o viață de cugetări senine
Pe basme și nimicuri, cuvinte cumpănind,
În vorbe pieritoare ca-n lanț să te cuprind,
Și în senin de stele durerile să-mi ferec
Pân- nu s-o stinge umbra iar dulce-n întunerec?

Și azi când a mea minte, a farmecului roabă,
Din orișice durere îți face o podoabă,
Și când răesai nainte-mi ca marmura de clară
Iar ochii tăi cei mândri scânteie în afară,
Încât de-ale lor raze nu pot pătrunde încă
Ce-adânc trecut de gânduri e-n noaptea lor adâncă;
Azi – când a mea iubire e-atâta de curată,
Ca aura de care tu ești împresurată,
Ca setea ursitoare ce-o au dupăolaltă
Lumina de-ntunerec și marmura de daltă,

Când sufletu-mi atârnă plutind în ochii mei
De un cutremur tainic al tinerei femei
Și viețile-amânduror s-amestecă-n întreg,
Când înțeles de tine, eu însumi mă-nțeleg.

Să treacă înflorirea de-un vânt al recii ierne,
Să-nceți a fi icoana iubirii cei eterne,
Cu marmura cea albă să nu te mai asameni,
Să fii ca toată lumea – frumoasă între oameni,
Să-ncete-acea simțire ce te-au făcut o zeie,
Să fii – încântătoare – dar numai o femeie,
Ș-atunci să-mi zici: – Privirea ce-atât ai adorat-o
E încă tot senină, fermecătoare... Iat-o!?

E încă tot!... Avea-vei în ochii-mi acel preț
Ce azi ți-l dă sfiala pierdutei mele vieți?
Voi fi supus duioasei, nemaisimțitei munci,
C-o oaste de imagini să te iubesc ș-atunci?

Au nu știi tu ce suntem? Copii nimicniciei,
Nefericiri zvârlite în brazdele veciei,
Ca repede rotire a undelor albastre
Gândirea noastră spuma zădărnicii noastre,
Iar visuri și iluzii, pe marginea uitării,
Trec și se pierd în zare ca paserile mării.
Și ce rămâne-n urmă în noi decât obscura
Și oarba suferință ce bântuie natura?

Și azi când am puterea ce-o are numai Domnul,
Din haosul uitării s-alung pe-o clipă somnul,
Pe schelea lumii noastre urâte și-ntr-un chip,
Cu vorbe-mpestritate, zidite din nisip,
Eu să zăresc o alta – un rai, o primăvară,
Și-n codri plini de umbră lucire de izvoare –
Azi, când ești prea mult înger și prea puțin femeie
Frumoasă cum nici Venus nu a putut să steie,
În loc de-a fi un soare al astei lumi întregi,
Tu îmi ucizi gândirea, căci nu mă înțelegi.

OCHIUL TĂU IUBIT

Ochiul tău iubit,
Plin de mângâieri,
Dulce mi-ai lucit
Până ieri.

Oare te pierdui
Pe acest pământ,
Fără ca să-mi spui
Un cuvânt?

Oare te înduri,
Tu, ca să mă lași,
Geniu de păduri
Drăgălaș?

Luna în zădar
Bate în ferești,
Și mă-ntreabă iar
Unde ești?

Ar luci pe zid
Până ce te culci,
Până ți se-nchid
Ochii dulci.

Și ar tremura
Tainic în frunziș
Și te-ar săruta
Pe furiș.

Dar ea zi cu zi
E în orice loc
Și te va găsi
Cu noroc.

Eu nu pot să plec
Peste nori și vânt,
Și să te petrec
De-unde sunt.

Cum nu sunt ca ea,
Ca să mă strecor,
Drept oglinda ta
Să cobor!

Chipul tău frumos
Să-l privesc întreg,
Cu atât folos
Să m-aleg.

Să apar ca-n vis
Aceleși vederi
Care mi-au surâs
Până ieri.

OCHIUL TĂU IUBIT (variantă)

Ochiul tău iubit,
Plin de mângâieri,
Dulce mi-au lucit
Până ieri.

L-am iubit cu mii
Lacrime fierbinți
Și cu-atât de vii
Rugăminți.

Și cum suferii
De al tău amor,
Cât de mult dorii
Ca să mor!

Pururi te cătam
Pe orice pământ,
Căci a-ți spune am
Un cuvânt.

Cămăruța ta
Sara să-mi deschizi,
Că te-oi dezmierda
Ca să râzi.

Să-ți închid îndat
Pe când tu te culci
Cu un sărutat
Ochii dulci.

Să măsor mereu
Cât de mult creșuși,
Să sărut al tău
Picioruș.

Sânul rotunjor
Când pe braț îl porți,
Li s-ar face dor
Și la morți.

De te-ai potrivi
Astei rugăminți,
Feriți om fi
Și cumiți.

Zână din păduri,
Umbră din povești,
Glas al dulcii guri,
Unde ești?

DACĂ IUBEȘTI FĂRĂ SĂ SPERI

Dacă iubești fără să speri
De-a fi iubit vrodată,
Se-ntunecă de lungi păreri
De rău viața toată.

Și-ți lasă-n suflet un amar
Și în gândiri asemeni,
Căci o iubire în zadar
Cu moartea-i sor- de gemeni.

Dar vindecarea la dureri
În piept, în partea stângă-i,
De-acolo trebuie să ceri
Cuvinte să te mângâi.

Acolo afli adăpost
Oricâte se întâmple,
Ca ș-un amor care-ar fi fost
Viața ta o împle.

Căci un luceafăr răsărit
Din liniștea uitării
Dă orizon nemărginit
Singurătății mării.

Și ochiul tău întunecat
Atunci îl împle plânsul,
Iar ale vieții valuri bat
Călătorind spre dânsul.

Și dau cadențe de nespus
Durerii tale lunge,
Pe când luceafărul e sus
Ca să-l nu-l poți ajunge.

Zâmbește trist cu raze reci
Speranțelor deșarte:

În veci iubi-o-vei, în veci
Va rămânea departe.

Ș-a tale zile-or fi cum sunt,
Pustii ca niște stepe;
Iar nopțile de-un farmec sfânt
Ce nu-l mai poți pricepe.

ȘI OARE TOT N-AȚI ÎNȚELES...

Și oare tot n-ați înțeles
Cum nu mi-i lumea dragă,
Când cu nimic nu m-am ales
Din viața mea întreagă.

Când al meu suflet mistuit
De chin și de părere
A fost un trist, neconținut
Prilej pentru durere.

Când fu venit ca pe pământ
Dorința să-l alunge
Dup-un noroc atât de sfânt
Cum nu se poate-ajunge.

E un miraj de necrezut
Pe-un orizon de stepe:
De al lui farmec străbătut
Eu tot nu-l pot pricepe.

El stăpânește amorțit
Pustiile uitării
Ca și o stea din răsărit
Singurătatea mării.

Și-l rog încet, îl rog pe veci
Ca să-mi asculte plânsul,

Când ale apei valuri reci
Călătoresc spre dânsul.

Atâtea blânde rugăminți,
Atâtea calde șoapte,
Atâtea lacrimi fierbinți
Vărsate zi și noapte.

Le-am îndreptat despre apus
Durerea să-mi alunge,
Dar el se nalță tot mai sus
Ca să nu-l pot ajunge.

Va fi în veci necunoscut,
Va fi în veci departe...
E steaua negrului trecut:
Iubirea fără de moarte,

Ce mărginește-n orizon
Și ocean și stepe
Ș-al cărui farmec monoton
Te-a-nvins fără-a-l pricepe.

Căci a iubi fără să speri
De-a fi iubit vrodată:
E semnul vecinicei dureri
Ce cerul ți-l arată.

ȘI OARE TOT N-AȚI ÎNȚELES...
(variantă)

Și oare tot n-ați înțeles
Cum nu mi-i lumea dragă,
Când cu nimic nu m-am ales
Din viața mea întregă.

Când al meu cuget mistuit
De-o stranie părere

A fost un lung, neconținut
Prilej pentru durere.

Și a păstrat în fundul său
Ca în cenușa rece
Taina părerilor de rău
După un vis ce trece.

Ca un luceafăr răsărit
Din liniștea uitării
Dând orizon nemărginit
Singurătății mării,

Nainte de-a luci deplin
Menit îi pare stinsul,
Iar ale apei valuri vin
Călătorind spre dânsul.

Și totuși va luci în veci
Aprins de zeul Amor
Și ale sale raze reci
Pe frunte lumina-m-or.

În urma lui un dor nespus
S-alerg o să m-alunge,
Deși se nalță tot mai sus
Ca să nu-l pot ajunge.

Va rămânea necunoscut,
Va stăpâni departe,
Cum stăpânește pe trecut
Întins, eterna moarte.

Căci stăpânește tot ce-a fost
Și tot ce o să vie
Și câte nu avură rost
Și nu au fost să fie.

Câte iubiri fără-nțeleș,
Câte-nțelepte-asemeni,
Câte cu moartea s-au ales
A fi surori de gemeni.

Câte amoruri se jurau
Să ție pe toți vecii,
Pe când de flori se scuturau
Alături liliecii,

Și-au prefăcut pe-aceș pământ
A noastre vieți în stepe
Și ne-au pătruns de-un farmec sfânt
Ce nu-l putem pricepe.

Dar cine e veți întreba,
Nebună și infamă:
Nici voi să știu cărarea sa
Și nici chiar cum o cheamă.

Ea sufletul mi-au mistuit
C-o stranie părere
Din viața mea, neconțenit
Prilej pentru durere.

SĂ FIE SARA-N ASFINȚIT

Să fie sara-n asfințit
Și noaptea o să înceapă;
Răsaie luna liniștit
Și tremurând din apă;

Și să împrăștie scânteii
Cărărilor din crânguri,
În ploaia florilor de tei
Să stăm în umbră singuri.

Și capul meu de grije plin
De brațul tău se culce
Sub raza ochiului senin
Și negrăit de dulce,

Ca iar cuminte să mă fac,
Căci tu îmi prinzi tot gândul,
Ca cerul ce privește-n lac
Adâncu-i cuprinzându-l.

Cu farmecul luminei reci
Simțirile străbate-mi:
Revarsă liniște de veci
Pe noaptea mea de patemi

Și de asupra mea rămâi
Durerile de-mi curmă
Și fii iubirea mea dentâi
Și visul meu din urmă.

UN FARMEC TRIST ȘI NENȚELES

Un farmec trist și nențeles
Puterea mea o leagă,
Și cu nimic nu m-am ales
Din viața mea întreagă.

E un luceafăr răsărit
Din negura uitării,
Dând orizon nemărginit
Singurătății mării.

Îngălbenit rămâne-n veci
Și-i e aproape stinsul,
Când ale apei valuri reci
Călătoresc cu dânsul.

Cu-atâtea tainici rugăminți,
Cu-atâtea calde șoapte,
Cu-atâtea lacrimi fierbinți,
Vărsate zi și noapte,

I te-ai rugat: dorul nespus
Din suflet să-ți alunge,
Dar el se-nalță tot mai sus
Ca să nu-l poți ajunge.

Va rămânea necunoscut
Și va luci departe
Căci luminează din trecut
Iubirii celei moarte

Și se aprinde pe-orizon
Pustiu de mări și stepe
Și a lui farmec monoton
M-a-nvins fără-l pricepe.

MUȘAT ȘI URSITORILE

Sub vântul rece-al amorțitei ierne
Își pleacă codrul crengile-ncărcate;
Sub alba-i haină câmpul se așterne,

Cu stele dulci e bolta presărată;
Din fundul lumii, ce se pierde-n zare,
Prin rumeni aburi luna se arată

Iar din bordei ce sta lângă cărare,
Prin ochiul prins unei ferești rotunde
Se-aude plâns, se vede luminare

Și în căldura locuinței scunde
O mamă mișc-un leagăn cu piciorul
Și la scânciri c-un cântec ea răspunde.

Și-au adormit încet, încet feciorul,
– Sub a lui leagăn a împins o piatră –
Gândirea ei spre viitor ia zborul.

Mai licuresc cărbuni colo pe vatră,
Ea cade-ncet pe-a scaunului spate,
Din codri lupii urlă, câinii latră.

Ea doarme-adânc cu brațe-n jos lăsate,
Dară prin somn stă țintă să privească:
Un mândru vis în sufletu-i străbate.

Da, când a fost copilul să se nască,
Opri Orion ale sale pasuri
Ca soarta-n lume el să i-o croiască.

Jur-împrejur se auziră glasuri
Și s-au oprit Neptun din drumu-i sferic,
Muțit-au limba de l-a vremii ceasuri.

Șoptind ușor treceau cu pas feeric
Pe lângă leagăn dând mereu ocoale:
Trei umbre albe ies din întuneric,

La cer ridică brațele lor goale,
Ușoare – parc-ar fi de vânt plutite,
Descânt copilu-n somn să nu se scoale.

Sunt ursitori cari din cer sosite
Revars-asupra-i zarea aurorii,
Cu câte daruri lui i-au fost menite.

I-aduc comori, viață lungă, glorii,
Deasupra lui revarsă raze slabe,
Din ochii lor, adânc-adormitorii.

Pe părul lor – mărgăritare-n boabe –
Bălai și moale ca și auru-n spice
Scânteie-n umbră ale lor podoabe.

Copilul doarme, ele fac să pice
Deasupra-i flori, se pleacă să-l menească,
Înconjur leagănul și-ntâia zice:

„Să fii frumos și fața ta lucească,
Precum în cer e numai unul soare,
Un soare fii în lumea pământească.

– Puternic fii – i-a zis cea următoare;
Și biruind vei merge înainte,
Să-ți fie viața-n veci strălucitoare.

A treia zise tainic: – Fii cuminte,
Pătrunzător ca și lumina mare,
Tu să-nțelegi cele lumești și sfinte.“

Iar muma lui cu spaimă-n somn tresare,
Împreunându-și mânilor-amândouă,
Ea în genunchi se roagă-n gura mare:

„O, ursitori, a căror daruri plouă
Asupra lumii-ntregi, mai stați o clipă
Și ascultați rugarea spusă vouă.

Nu bunătăți cari se trec în pripă
Să îi menească sfânta voastră gură,
Nu bunătăți supuse la risipă.

Puternici, mari, frumoși atâția fură,
Înțelepciuni, comori le-ați dat multora
Și toate, vai, cu vremea se pierdură.

Lui dăruți ce nu ați dat altora,
Un dar nespus de scump ce n-are nume
Ca să răsar-asupra tuturor...“

Atunci la ruga nențeleptei mume,
Zâna privi adânc și trist ca s-o priceapă:
„Știi tu ce dar îi cei și știi tu cum e?

Tot ce e om se naște și se-ngroapă,
Fie-n colibă, fie-n vechi castele,
Pe culmi de munte ori la mal de apă.

Dar e-mpărat, dar cetitor de stele,
Același vis îi sună în ureche,
A lor vieți sunt pururi tot acele.

Pe când sunt tineri se adun pereche,
La joc, la viață și la danț s-adună,
Bătrâni fiind vorbesc de vremea veche.

Și lui ursit-am tot o viață bună
Și măsurată pe un pic de vreme,
Să aibă ziua soare, noaptea lună!

Căci de ar fi încoronat de steme
Sau pe pământul gol de și-ar așterne,
Tot viață și tot moarte-o să se cheme.

Tu chemi blestemul nenduratei ierne
Pe capul lui cel tânăr, nențelepto!
Tu-i ceri durerea unei vieți eterne.

Da, sus la cer privirea ta îndreapt-o!
Plinită e dorința ta nebună.
Și ziua neagră peste el așteapt-o.

Căci i s-a dat să simtă-ntotdeauna
Un dor adânc și îndărătnic foarte
De-o frumusețe cum nu e nici una

Și s-o ajungă chiar e dat de soarte,
Căci tinereță neîmbătrânită
Îi dăruim și viață fără- de moarte.

Dar nentrupat e chipu-acei iubite
Ca și lumina ce în cer se suie
A unei stele de demult pierite:
El n-a fost când era, el e când nu e.“

ORICÂT DE MULT AM SUFERIT

Oricât de mult am suferit
În lunga-nstrăinare,
Pururi în visu-mi te-am zărit
Cu luna, pe valuri de mare.

Pe marea tristă te-am cătat
Cu depărtate maluri
Și numai tu te-ai arătat
Pe mare, cu luna, din valuri.

Tu numai dulce îmi răsai
Și blândă-ntotdeauna,
Cu al tău dulce chip bălai
Din valuri de mare, cu luna.

1883

LUCEAFĂRUL

A fost odată ca-n povești,
A fost ca niciodată,
Din rude mari împărătești,
O prea frumoasă fată.

Și era una la părinți
Și mândră-n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinți
Și luna între stele.

Din umbra falnicelor bolți
Ea pasul și-l îndreaptă
Lângă fereastră, unde-n colț
Luceafărul așteaptă.

Privea în zare cum pe mări
Răsare și străluce,
Pe mișcătoarele cărări
Corăbii negre duce.

Îl vede azi, îl vede mâni,
Astfel dorința-i gata;
El iar, privind de săptămâni,
Îi cade dragă fata.

Cum ea pe coate-și răzima
Visând ale ei tâmpile,
De dorul lui și inima
Și sufletu-i se împle.

Și cât de viu s-aprinde el
În orișicare sară,
Spre umbra negrului castel
Când ea o să-i apară.

*

Și pas cu pas pe urma ei
Alunecă-n odaie,
Țesând cu recile-i scânteii
O mreață de văpaie.

Și când în pat se-ntinde drept
Copila să se culce.
I-atinge mâinile pe piept,
I-nchide geana dulce;

Și din oglindă luminiș
Pe trupu-i se revarsă,
Pe ochii mari, bătând închiși
Pe fața ei întoarsă.

Ea îl privea cu un surâs,
El tremura-n oglindă,
Căci o urma adânc în vis
De suflet să se prindă.

Iar ea vorbind cu el în somn,
Oftând din greu suspină:
– O, dulce-al nopții mele domn,
De ce nu vii tu? Vină!

Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n casă și în gând
Și viața-mi luminează!

El asculta tremurător,
Se aprindea mai tare
Și s-arunca fulgerător,
Se cufunda în mare;

Și apa unde-au fost căzut
În cercuri se rotește,

Și din adânc necunoscut
Un mândru tânăr crește.

Ușor el trece ca pe prag
Pe marginea ferestei
Și ține-n mână un toiag
Încununat cu trestii.

Părea un tânăr voievod
Cu păr de aur moale,
Un vânăt giulgi se-ncheie nod
Pe umerele goale.

Iar umbra feței străvezii
E albă ca de ceară –
Un mort frumos cu ochii vii
Ce scânteie-n afară.

Din sfera mea venii cu greu
Ca să-ți urmez chemarea,
Iar cerul este tatăl meu
Și mumă-mea e marea.

Ca în cămara ta să vin,
Să te privesc de-aproape,
Am coborât cu-al meu senin
Și m-am născut din ape.

O, vin ! odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.

Colo-n palate de mărgean
Te-oi duce veacuri multe,
Și toată lumea-n ocean
De tine o s-asculte.

O, ești frumos, cum numa-n vis
Un înger se arată,

Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată;

Străin la vorbă și la port,
Lucești fără de viață.
Căci eu sunt vie, tu ești mort,
Și ochiul tă mă-ngheață.

*

Trecu o zi, trecură trei
Și iarăși, noaptea, vine
Luceafărul deasupra ei
Cu razele-i senine.

Ea trebui de el în somn
Aminte să-și aducă
Și dor de-al valurilor domn
De inim-o apucă:

Cobori în jos, lucefăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n casă și în gând
Și viața-mi luminează!

Cum el din cer o auzi,
Se stinse cu durere,
Iar ceru-ncepe a roti
În locul unde piere;

În aer rumene văpăi
Se-ntind pe lumea-ntreagă,
Și din a haosului văi
Un mândru chip se-ncheagă;

Pe negre vițele-i de păr
Coroana-i arde pare,
Venea plutind în adevăr
Scăldat în foc de soare.

Din negru giulgi se desfășor
Marmoreele brațe,
El vine trist și gânditor
Și palid e la față:

Doar ochii mari și minunați
Lucesc adânc himeric,
Ca două patimi fără saț
Și pline de-ntuneric.

Din sfera mea venii cu greu
Ca să te-ascult ș-acuma,
Și soarele e tatăl meu,
Iar noaptea-mi este muma;

O, vin, odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.

O, vin, în părul tău bălai
S-anin cununi de stele,
Pe-a mele ceruri să răsai
Mai mândră decât ele.

O, ești frumos cum numa-n vis
Un demon se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată!

Mă dor de crudul tău amor
A pieptului meu coarde,
Și ochii mari și grei mă dor,
Privirea ta mă arde.

Dar cum ai vrea să mă cobor?
Au nu-nțelegi tu oare,
Cum că eu sunt nemuritor,
Și tu ești muritoare?

*

Nu caut vorbe pe ales,
Nici știu cum aș începe –
Deși vorbești pe înțeles,
Eu nu te pot pricepe;

Dar dacă vrei cu crezământ
Să te-ndrăgesc pe tine,
Tu te coboară pe pământ,
Fii muritor ca mine.

Tu-mi ceri chiar nemuirea mea
În schimb pe-o sărutare,
Dar voi să știi asemenea
Cât te iubesc de tare;

Da, mă voi naște din păcat,
Primind o altă lege;
Cu vecinicia sunt legat,
Ci voi să mă dezlege.

Și se tot duce... S-a tot dus.
De dragu-unei copile,
S-a rupt din locul lui de sus,
Pierind mai multe zile.

*

În vremea asta Cătălin,
Viclean copil de casă,
Ce împle cupele cu vin
Mesenilor la masă,

Un paj ce poartă pas cu pas
A-mpărătesii rochii,
Băiat din flori și de pripas,
Dar îndrăzneț cu ochii,

Cu obrăjei ca doi bujori
De rumeni, bată-i vina,

Se furișează pânditor
Privind la Cătălina.

Dar ce frumoasă se făcu
Și mândră, arz-o focul;
Ei Cătălin, acu-i acu
Ca să-ți încerci norocul.

Și-n treacăt o cuprinse lin
Într-un ungher degrabă.
– Da ce vrei, mări Cătălin?
Ia du-t' de-ți vezi de treabă.

– Ce voi? Aș vrea să nu mai stai
Pe gânduri totdeuna,
Să râzi mai bine și să-mi dai
O gură, numai una.

– Dar nici nu știu măcar ce-mi ceri,
Dă-mi pace, fugi departe,
O, de luceafărul din cer
M-a prins un dor de moarte.

– Dacă nu știi, ți-aș arăta
Din bob în bob amorul,
Ci numai nu te mânia,
Ci stai cu binișorul.

Cum vânătoru-ntinde-n câng
La păsărele lațul,
Când ți-oi întinde brațul stâng
Să mă cuprinzi cu brațul;

Și ochii tăi nemișcători
Sub ochii mei rămâie...
De te înalț de subsuori
Te-nalță din călcâie;

Când fața mea se pleacă-n jos,
În sus rămâi cu fața,

Să ne privim nesățios
Și dulce toată viața;

Și ca să-ți fie pe deplin
Iubirea cunoscută,
Când sărutându-te mă-nclin,
Tu iarăși mă sărută.

Ea-l asculta pe copilaș
Uimită și distrasă,
Și rușinos și drăgălaș,
Mai nu vrea, mai se lasă,

Și-i zise-ncet: – Încă de mic
Te cunoșteam pe tine,
Și guraliv și de nimic,
Te-ai potrivi cu mine...

Dar un luceafăr, răsărit
Din liniștea uitării,
Dă orizon nemărginit
Singurătății mării;

Și tainic genele le plec,
Căci mi le împlie plânsul
Când ale apei valuri trec
Călătorind spre dânsul;

Lucește c-un amor nespus,
Durerea să-mi alunge,
Dar se înață tot mai sus,
Ca să nu-l pot ajunge.

Pătrunde trist cu raze reci
Din lumea ce-l desparte...
În veci îl voi iubi și-n veci
Va rămânea departe...

De-aceea zilele îmi sunt
Pustii ca niște stepe,

Dar nopțile-s de-un farmec sfânt
Ce nu-l mai pot pricepe.

– Tu ești copilă, asta e...
Hai ș-om fugi în lume,
Doar ni s-or pierde urmele
Și nu ne-or ști de nume,

Căci amândoi vom fi cumiști,
Vom fi vioși și teferi,
Vei pierde dorul de părinți
Și visul de luceferi.

*

Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.

Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger nentrerupt
Rătăcitor prin ele.

Și din a haosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vedea, ca-n ziua cea dentâi,
Cum izvorau lumine;

Cum izvorând îl înconjur
Ca niște mări, de-a-notul...
El zboară, gând purtat de dor,
Pân pierе totul, totul:

Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochi spre a cunoaște,
Și vremea-ncearcă în zadar
Din goluri a se naște.

Nu e nimic și totuși e
O sete care-l soarbe,
E un adânc asemenea
Uitării celei oarbe.

– De greul negrei vecinicii,
Părinte, mă dezleagă
Și laudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară-ntreagă;

O, cere-mi, Doamne, orice preț,
Dar dă-mi o altă soarte,
Căci tu izvor ești de vieți
Și dătător de moarte;

Reia-mi al nemuririi nimb
Și focul din privire,
Și pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire...

Din haos, Doamne, am apărut
Și m-aș întoarce-n haos...
Și din repaos m-am născut,
Mi-e sete de repaos.

– Hyperion, ce din genuni
Ră sai c-o-ntreagă lume,
Nu cere semne și minuni
Care n-au chip și nume;

Tu vrei un om să te socoți,
Cu ei să te asameni?
Dar piară oamenii cu toți,
S-ar naște iarăși oameni.

Ei numai doar durează-n vânt
Deșerte idealuri –
Când valuri află un mormânt,
Răsar în urmă valuri;

Ei doar au stele cu noroc
    Și prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc,
    Și nu cunoaștem moarte.

Din sânul vecinicului ieri
    Trăiește azi ce moare,
Un soare de s-ar stinge-n cer
    S-aprinde iarăși soare;

Părând pe veci a răsări,
    Din urmă moartea-l paște,
Căci toți se nasc spre a muri
    Și mor spre a se naște.

Iar tu, Hyperion, rămâi
    Oriunde ai apune...
Cere-mi cuvântul meu dentâi –
    Să-ți dau înțelepciune?

Vrei să dau glas acelei guri,
    Ca dup-a ei cântare
Să se ia munții cu păduri
    Și insulele-n mare?

Vrei poate-n faptă să arăți
    Dreptate și tărie?
Ți-aș da pământul în bucăți
    Să-l faci împărăție.

Îți dau catarg lângă catarg,
    Oștiri spre a străbate
Pământu-n lung și marea-n larg,
    Dar moartea nu se poate...

Și pentru cine vrei să mori?
    Întoarce-te, te-ndreaptă
Spre-acel pământ rătăcitor
    Și vezi ce te așteaptă.

*

În locul lui venit din cer
Hyperion se-ntoarse
Și, ca și-n ziua cea de ieri,
Lumina și-o revarsă.

Căci este sara-n asfințit
Și noaptea o să-nceapă;
Răsare luna liniștit
Și tremurând din apă

Și împle cu-ale ei scânteii
Cărările din crânguri,
Sub șirul lung de mândrii tei
Ședeau doi tineri siguri:

– O, lasă-mi capul meu pe sân,
Iubito, să se culce
Sub raza ochiului senin
Și negrăit de dulce;

Cu farmecul luminii reci
Gândirile străbate-mi,
Revarsă liniște de veci
Pe noaptea mea de patemi.

Și de asupra mea rămâi
Durerea mea de-o curmă,
Căci ești iubirea mea dentâi
Și visul meu din urmă.

Hyperion vedea de sus
Uimirea-n a lor față;
Abia un braț pe gât i-a pus
Și ea l-a prins în brațe...

Miroase florile-argintii
Și cad, o dulce ploaie,

Pe creștetele-a doi copii
Cu plete lungi, bălaie.

Ea, îmbătată de amor,
Ridică ochii. Vede
Luceafărul. Și-ncetișor
Dorințele-i încrede:

– Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n codru și în gând,
Norocu-mi luminează!

El tremură ca alte dăți
În codri și pe dealuri,
Călăuzind singurătăți
De mișcătoare valuri;

Dar nu mai cade ca-n trecut
În mări din tot înaltul;
– Ce-ți pasă ție, chip de lut,
Dac-oi fi eu sau altul?

Trăind în cercul vostru strâmt
Norocul vă petrece,
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece.

(Almanahul Societății Academice Social Literare
România Jună, Viena, aprilie 1883)

DOINA

De la Nistru pân-la Tisa
Tot românul plânsu-mi-s-a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin și pân-la Mare

Vin muscalii de-a călare,
De la Mare la Hotin
Mereu calea ne-o ațin;
Din Boian la Vatra-Dornii
Au umplut omida cornii
Și străinul te tot paște
De nu te mai poți cunoaște;
Sus la munte, jos pe vale,
Și-au făcut dușmanii cale,
Din Sătmar pân- în Săcele
Numai vaduri ca acele.
Vai de biet român săracul,
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se-ndeamnă
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vară vara lui
Și-i străin în țara lui.
De la Turnu-n Dorohoi
Curg dușmanii în puhoi
Și s-așează pe la noi;
Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier,
Zboară pasărilor toate
Numai umbra spinului
De neagra străinătate.
În ușa creștinului.
Își dezbracă țara sânul,
Codru – frate cu românul –
De săcure se tot pleacă
Și izvoarele îi seacă –
Sărac în țară săracă!

Cine-au îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia!

Ștefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,

Las-arhimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija sfinților,
În sama părinților,
Clopotele să se tragă
Ziua-ntreagă, noaptea-ntreagă,
Doar s-a-ndura Dumnezeu
Ca să-ți mântui neamul tău!
Tu te-nalță din mormânt
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând!
De-i suna din corn o dată
Ai s-aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori
– Îți vin codrii-n ajutor,
De-i suna a treia oară
Toți dușmanii or să piară,
Din hotară în hotară –
Îndrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!

(*Convorbiri Literare*, XVII, 4, 1 iulie 1883)

S-A DUS AMORUL

S-a dus amorul, un amic
Supus amândurora,
Deci cânturilor mele zic
Adio tuturora.

Uitarea le închide-n scri
Cu mâna ei cea rece,
Și nici pe buze nu-mi mai vin,
Și nici prin gând mi-or trece.

Atâta murmur de izvor,
Atât senin de stele,
Și un atât de trist amor
Am îngropat în ele!

Din ce noian îndepărtat
    Au răsărit în mine!
Cu câte lacrimi le-am udat,
    Iubito, pentru tine!

Cum străbăteau atât de greu
    Din jalea mea adâncă,
Și cât de mult îmi pare rău
    Că nu mai sufăr încă!

Că nu mai vrei să te arați
    Lumină de-ndeparte,
Cu ochii tăi întunecați
    Renăscători de moarte!

Și cu acel smerit surâs,
    Cu acea blândă față,
Să faci din viața mea un vis,
    Din visul meu o viață.

Să mi se pară cum că crești
    De cum răsare luna,
În umbra dulcilor povești
    Din nopți o mie una.

Era un vis misterios
    Și blând din cale-afară,
Și prea era de tot frumos
    De-au trebuit să piară.

Prea mult un înger mi-ai părut
    Și prea puțin femeie,
Ca fericirea ce-am avut
    Să fi putut să steie.

Prea ne pierdusem tu și eu
    În al ei farmec poate,

Prea am uitat pe Dumnezeu
Precum uitarăm toate.

Și poate că nici este loc
Pe-o lume de mizerii
Pentr-un atât de sfânt noroc
Străbătător durerii !

(*Familia*, XIX, 17, 24 aprilie/6 mai 1883)

CÂND AMINTIRILE...

Când amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme-n vreme.

Deasupra casei tale ies
Și azi aceleași stele,
Ce-au luminat atât de des
Înduioșării mele.

Și peste arbori răsfirați
Răsare blânda lună,
Ce ne găsea îmbrățișați
Șoptindu-ne-mpreună.

A noastre inimi își jurau
Credință pe toți vecii,
Când pe cărări se scuturau
De floare liliecii.

Putut-au oare-atâta dor
În noapte să se stingă,
Când valurile de izvor
N-au încetat să plângă,

Când luna trece prin stejari
Urmând mereu în cale-și,
Când ochii tăi, tot încă mari,
Se uită dulci și galeși?

(*Familia*, XIX, 20, 15/27 mai 1883)

ADIO

De-acuma nu te-oi mai vedea,
Rămâi, rămâi, cu bine!
Mă voi feri în calea mea
De tine.

De astăzi dar tu fă ce vrei,
De astăzi nu-mi mai pasă
Că cea mai dulce-ntre femei
Mă lasă.

Căci nu mai am de obicei
Ca-n zilele acele,
Să mă îmbăt și de scânteii
Din stele.

Când degerând atâtea dăți,
Eu mă uitam prin ramuri
Și așteptam să te arăți
La geamuri.

O, cât eram de fericit
Să mergem împreună,
Sub acel farmec liniștit
De lună,

Pe când în taină mă rugam
Ca noaptea-n loc să steie,
În veci alături să te am,
Femeie!

Din a lor treacăt să apuc
Acele dulci cuvinte,
De care azi abia mi-aduc
Aminte.

Căci astăzi dacă mai ascult
Nimicurile-aceste,
Îmi pare-o veche, de demult
Poveste.

Și dacă luna bate-n lunci
Și tremură pe lacuri,
Totuși îmi pare că de-atunci
Sunt veacuri.

Cu ochii serei cei dentâi
Eu n-o voi mai privi-o...
De-aceea-n urma mea rămâi –
Adio!

(*Familia*, XIX, 23, 5/17 iunie 1883)

CE E AMORUL?

Ce e amorul? E un lung
Prilej pentru durere,
Căci mii de lacrimi nu-i ajung
Și tot mai multe cere.

De-un semn în treacăt de la ea
El sufletul ți-l leagă,
Încât să n-o mai poți uita
Viața ta întreagă.

Dar încă de te-așteaptă-n prag
În umbră de unghere,
De se-ntâlnește drag cu drag
Cum inima ta cere;

Dispar și ceruri și pământ
Și pieptul tău se bate,
Și totu-atârnă de-un cuvânt
Șoptit pe jumătate.

Te urmărește săptămâni
Un pas făcut alene,
O dulce strângere de mâni,
Un tremurat de gene.

Te urmăresc luminători
Ca soarele și luna,
Și peste zi de-atâtea ori
Și noaptea totdeauna.

Căci scris a fost ca viața ta
De doru-i să nu-ncapă,
Căci te-a cuprins asemenea
Lianelor din apă.

(*Familia*, XIX, 29, 17/19 iulie 1883)

PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOȚ...

Pe lângă plopii fără soț
Adesea am trecut;
Mă cunoșteau vecinii toți –
Tu nu m-ai cunoscut.

La geamul tău ce strălucea
Privii atât de des;
O lume toată-nțelea –
Tu nu m-ai înțeles.

De câte ori am așteptat
O șoaptă de răspuns!

O zi din viață să-mi fi dat,
O zi mi-era de-ajuns;

O oră să fi fost amici,
Să ne iubim cu dor,
S-ascult de glasul gurii mici
O oră, și să mor.

Dându-mi din ochiul tău senin
O rază dinadins,
În calea timpilor ce vin
O stea s-ar fi aprins;

Ai fi trăit în veci de veci
Și rânduri de vieți,
Cu ale tale brațe reci
Înmărmureai măreț.

Un chip de-a pururi adorat
Cum nu mai au perechi
Acele zâne ce străbat
Din timpurile vechi

Căci te iubeam cu ochi păgâni
Și plini de suferinți,
Ce mi-i lăsară din bătrâni
Părinții din părinți.

Azi nici măcar îmi pare rău
Că trec cu mult mai rar,
Că cu tristeță capul tău
Se-ntoarce în zadar,

Căci azi le semeni tuturor
La umbrel și la port,
Și te privesc nepăsător
C-un rece ochi de mort.

Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt,
Și noaptea candelă s-aprinzi
Iubirii pe pământ.

(*Familia*, XIX, 35, 28 august/9 septembrie 1883)

ȘI DACĂ...

Și dacă ramuri bat în geam
Și se cutremur plopii,
E ca în minte să te am
Și-ncet să te apropii.

Și dacă stele bat în lac
Adâncu-i luminându-l,
E ca durerea mea s-o-mpac
Înseninându-mi gândul.

Și dacă norii deși se duc
De iese-n luciul luna,
E ca aminte să-mi aduc
De tine-ntotdeauna.

(*Familia*, XIX, 46, 13/25 noiembrie 1883)

GLOSSĂ

*Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi și nouă toate;
Ce e rău și ce e bine
Tu te-ntreabă și socoate;
Nu spera și nu ai teamă,
Ce e val ca valul trece;
De te-ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece.*

Multe trec pe dinainte,
În auz ne sună multe,
Cine ține toate minte
Și ar sta să le asculte?...
Tu așează-te deoparte,
Regăsindu-te pe tine,
Când cu zgomote deșarte
Vreme trece, vreme vine.

Nici încline a ei limbă
Recea cumpăn-a gândirii
Înspre clipa ce se schimbă
Purtând masca fericirii,
Ce din moartea ei se naște
Și o clipă ține poate;
Pentru cine o cunoaște
Toate-s vechi și nouă toate.

Privitor ca la teatru
Tu în lume să te-nchipui:
Joace unul și pe patru,
Totuși tu ghici-vei chipu-i,
Și de plânge, de se ceartă,
Tu în colț petreci în tine
Și-nțelegi din a lor artă
Ce e rău și ce e bine.

Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe,
Vede-n capăt începutul
Cine știe să le-nvețe;
Tot ce-a fost ori o să fie
În prezent le-avem pe toate,
Dar de-a lor zădărnice
Te întreabă și socoate.

Căci acelorași mijloace
Se supun câte există,
Și de mii de ani încoace

Lumea-i veselă și tristă;
Alte măști, aceeași piesă,
Alte guri, aceeași gamă,
Amăgit atât de-adese
Nu spera și nu ai teamă.

Nu spera când vezi mișeii
La izbândă făcând punte,
Te-or întrece nătărăii,
De ai fi cu stea în frunte;
Teamă n-ai, căta-vor iarăși
Între dânșii să se plece,
Nu te prinde lor tovarăș:
Ce e val, ca valul trece.

Cu un cântec de sirenă,
Lumea-ntinde lucii mreje;
Ca să schimbe-actorii-n scenă,
Te momțește în vârteje:
Tu pe-alături te strecoară,
Nu băga nici chiar de seamă,
Din cărarea ta afară
De te-ndeamnă, de te cheamă.

De te-ating, să ferii în lături,
De hulesc, să taci din gură;
Ce mai vrei cu-a tale sfaturi,
Dacă știi a lor măsură;
Zică toți ce vor să zică,
Trecă-n lume cine-o trece;
Ca să nu-ndrăgești nimică,
Tu rămâi la toate rece.

*Tu rămâi la toate rece,
De te-ndeamnă, de te cheamă;
Ce e val, ca valul trece,
Nu spera și nu ai teamă;
Te întreabă și socoate
Ce e rău și ce e bine;*

*Toate-s vechi și nouă toate;
Vreme trece, vreme vine.*

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

ODĂ

(în metru antic)

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Când deodată tu răsăriși în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce..
Pân-în fund băui voluptatea morții
Nendurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug, mă topesc în flăcări..
Pot să mai renviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă;
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

IUBIND ÎN TAINĂ...

Iubind în taină am păstrat tăcere,
Gândind că astfel o să-ți placă ție,
Căci în priviri citeam o vecinicie
De-ucigătoare visuri de plăcere.

Dar nu mai pot. A dorului tărie
Cuvinte dă duioaselor mistere;
Vreau să mă-nec de dulcea-nvăpăiere
A celui suflet ce pe-al meu îl știe.

Nu vezi că gura-mi arsă e de sete
Și-n ochii mei se vede-n friguri chinu-mi,
Copila mea cu lungi și blonde plete?

Cu o suflare răcorești suspinu-mi,
C-un zâmbet faci gândirea-mi să se-mbete.
Fă un sfârșit durerii... vin la sânu-mi.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

TRECUT-AU ANII...

Trecut-au ani ca nouri lungi pe șesuri
Și niciodată n-or să vie iară,
Căci nu mă-ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghicitori, eresuri,

Ce fruntea-mi de copil o-nseninară,
Abia-nțelese, pline de-nțelesuri –
Cu-a tale umbre azi în van mă-mpresuri,
O, ceas al tainei, asfințit de sară.

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o, suflet, ca din nou să tremuri
Cu mâna mea în van pe liră lunec;

Pierdut e totu-n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește-n urma mea... mă-ntunec !

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

VENEȚIA

S-a stins viața falnicei Veneții,
N-auzi cântări, nu vezi lumini de baluri;
Pe scări de marmură, prin vechi portaluri,
Pătrunde luna, înălbind păreții.

Okeanos se plânge pe canaluri..
El numa-n veci e-n floarea tinereții,
Miresei dulci i-ar da suflarea vieții,
Izbește-n ziduri vechi, sunând din valuri.

Ca-n țintirim tăcere e-n cetate.
Preot rămas din a vechimii zile,
San Marc sinistru miezul nopții bate.

Cu glas adânc, cu graiul de Sibile,
Rostește lin în clipe cadente:
„Nu-nvie morții – e-n zadar, copile !“

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

SE BATE MIEZUL NOPTII...

Se bate miezul nopții în clopotul de-aramă,
Și somnul, vameș vieții, nu vrea să-mi ieie vamă.
Pe căi bătute-adesea vrea mintea să mă poarte,
S-asamăn între-oaltă viață și cu moarte;

Ci cumpăna gândirii-mi și azi nu se mai schimbă,
Căci între amândouă stă neclintita limbă.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

CU MÂNE ZILELE-ȚI ADAOGI...

Cu mâne zilele-ți adaogi,
Cu ieri viața ta o scazi
Și ai cu toate astea-n față
De-a pururi ziua cea de azi.

Când unul trece, altul vine
În astă lume a-l urma,
Precum când soarele apune
El și răsare undeva.

Se pare cum că alte valuri
Cobor mereu pe-același vad,
Se pare cum că-i altă toamnă,
Ci-n veci aceleași frunze cad.

Naintea nopții noastre îmblă
Crăiasa dulcii dimineți;
Chiar moartea însăși e-o părere
Și un visternic de vieți.

Din orice clipă trecătoare
Ăst adevăr îl înțeleg,
Că sprijină vecia-ntreagă
Și-nvârte universu-ntreg.

De-aceea zboare anu-acesta
Și se cufunde în trecut,
Tu ai ș-acum comoara-ntreagă
Ce-n suflet pururi ai avut.

Cu mâne zilele-ți adaogi,
Cu ieri viața ta o scazi
Având cu toate astea-n față
De-a pururi ziua cea de azi.

Priveștiștile sclipitoare,
Ce-n repezi șiruri se diștern,
Repaosă nestrămutate
Sub raza gândului etern.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

PESTE VÂRFURI

Peste vârfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufetu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn?
Mai suna-vei dulce corn,
Pentru mine vrèodată?

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

SOMNOROASE PĂSĂRELE...

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,

Se ascund în rămurele –
Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace;
Dorm și florile-n grădină –
Dormi în pace:

Trece lebăda pe ape
Între trestii să se culce –
Fie-ți îngerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună,
Totu-i vis și armonie –
Noapte bună!

(Ediția I – Miorescu, decembrie 1883)

DE-OR TRECE ANII...

De-or trece anii cum trecură,
Ea tot mai mult îmi va plăcé,
Pentru că-n toat-a ei făptură
E-un „nu știu cum“ și-un „nu știu ce“.

M-a fermecat cu vro scânteie
Din clipa-n care ne văzum?
Deși nu e decât femeie,
E totuși altfel, „nu știu cum“.

De-aceea una-mi este mie
De ar vorbi, de ar tăcé;
Dac-al ei glas e armonie,
E și-n tăcerea-i „nu știu ce“.

Astfel robit de-aceeași jale
Petrec mereu același drum...
În taina farmecelor sale
E-un „nu știu ce“ și-un „nu știu cum“.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

LASĂ-ȚI LUMEA...

Lasă-ți lumea ta uitată,
Mi te dă cu totul mie,
De ți-ai da viața toată,
Nime-n lume nu ne știe.

Vin cu mine, rătăcește
Pe cărări cu cotituri,
Unde noaptea se trezește
Glasul vechilor păduri.

Printre crengi scânteie stele,
Farmec dând cărării strâmte,
Și afară doar de ele
Nime-n lume nu ne simte.

Părul tău ți se desprinde
Și frumos ți se mai șede,
Nu zi ba de te-oi cuprinde,
Nime-n lume nu ne vede.

Tânguiosul bucium sună,
L-ascultăm cu-atâta drag.
Pe când iese dulcea lună
Dintr-o rariște de fag.

Îi răspunde codrul verde
Fermecat și dureros,
Iară sufletu-mi se pierde
După chipul tău frumos.

Te desfaci c-o dulce silă,
Mai nu vrei și mai te lași,
Ochii tăi sunt plini de milă,
Chip de înger drăgălaș.

Iată lacul. Luna plină,
Poleindu-l, îl străbate;
El, aprins de-a ei lumină,
Simte-a lui singurătate.

Tremurând cu unde-n spume,
Între trestie le farmă
Și visând o-ntreagă lume
Tot nu poate să adoarmă.

De-a tău chip el se pătrunde,
Ca oglinda îl alege –
Ce privești zâmbind în unde?
Ești frumoasă, se-nțelege.

Înălțimile albastre
Pleacă zarea lor pe dealuri,
Arătând privirii noastre
Stele-n ceruri, stele-n valuri.

E un miros de tei în crânguri,
Dulce-i umbra de răchiți
Și suntem atât de singuri
Și atât de fericiți!

Numai luna printre ceață
Varsă apelor văpaie,
Și te află strânsă-n brațe,
Dulce dragoste bălaie.

(Ediția I – Măiorescu, decembrie 1883)

TE DUCI...

Te duci și ani de suferință
N-or să te văză ochii-mi triști,
Înamorați de-a ta ființă,
De cum zâmbești, de cum te miști.

Și nu e blând ca o poveste
Amorul meu cel dureros,
Un demon sufletul tău este
Cu chip de marmură frumos.

În față farmecul palorii
Și ochi ce scânteie de vii,
Sunt umezi înfiorătorii
De lingușiri, de viclenii.

Când mă atingi, eu mă cutremur,
Tresar la pasul tău când treci,
De-al genei tale gingaș tremur
Atârnă viața mea de veci.

Te duci și rău n-o să-mi mai pară
De-acum de ziua cea de ieri,
Că nu am fost victimă iară
Neînduratei dureri.

C-auzu-mi n-o să-l mai întuneci
Cu-a gurii dulci suflări fierbinți,
Pe frunte-mi mâna n-o s-o luneci
Ca să mă faci să-mi ies din minți.

Puteam numiri defăimătoare
În gândul meu să-ți iscodesc,
Și te uram cu-nverșunare,
Te blestemam, căci te iubesc.

De-acum nici asta nu-mi rămâne
Și n-o să am ce blestema,

Ca azi va fi ziua de mâne,
Ca mâni toți anii s-or urma –

O toamnă care întârzie
Pe-un istovit și trist izvor;
Deasupra-i frunzele pustie –
A mele visuri care mor.

Viața-mi pare-o nebunie
Sfârșită fără a fi-nceput,
În toată neagra vecinicie
O clipă-n brațe te-am ținut.

De-atunci pornind a lui aripe
S-a dus pe veci norocul meu –
Redă-mi comoara unei clipe
Cu anii-i de păreri de rău!

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

DIN VALURILE VREMII...

Din valurile vremii, iubita mea, răasai
Cu brațele de marmur, cu părul lung, bălai –
Și fața străvezie ca fața albei ceri
Slăbită e de umbra duioselor dureri!
Cu zâmbetul tău dulce tu mângâi ochii mei,
Femeie între stele și stea între femei
Și întorcându-ți fața spre umărul tău stâng,
În ochii fericirii mă uit pierdut și pâng.

Cum oare din noianul de neguri să te rump,
Să te ridic la pieptu-mi, iubite înger scump,
Și fața mea în lacrimi pe fața ta s-o plec,
Cu sărutări aprinse suflarea să ți-o-nec
Și mâna friguroasă s-o încălzesc la sân,
Aproape, mai aproape pe inima-mi s-o țin.

Dar vai, un chip aievea nu ești, astfel de treci
Și umbra ta se pierde în negurile reci,
De mă găsesc iar singur cu brațele în jos
În trista amintire a visului frumos...
Zadarnic după umbra ta dulce le întind:
Din valurile vremii nu pot să te cuprind.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

CE TE LEGENI...

– Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vânt,
Cu crengile la pământ?
– De ce nu m-aș legăna,
Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea crește
Și frunzișul mi-l rărește.
Bate vântul frunza-n dungă –
Cântăreții mi-i alungă;
Bate vântul dintr-o parte –
Iarna-i ici, vara-i departe.
Și de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!
Peste vârful de rămurele
Trec în stoluri rândurile
Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rând, pe rând,
Zarea lumii-ntunecând,
Și se duc ca clipele,
Scuturând aripele,
Și mă lasă pustiit,
Vestejit și amorțit
Și cu doru-mi singurel,
De mă-ngân numai cu el!

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

LA MIJLOC DE CODRU...

La mijloc de codru des
Toate păsările ies,
Din huzeag de aluniș,
La voiosul luminiș,
Luminiș de lângă baltă,
Care-n trestia înaltă
Legănându-se din unde,
În adâncu-i se pătrunde
Și de lună și de soare
Și de păsări călătoare,
Și de lună și de stele
Și de zbor de rândurele
Și de chipul dragei mele.

(Ediția I – Măiorescu, decembrie 1883)

MAI AM UN SINGUR DOR

Mai am un singur dor:
    În liniștea serii
Să mă lăsați să mor
    La marginea mării;
Să-mi fie somnul lin
    Și codrul aproape,
    Pe-ntinsele ape
Să am un cer senin.
    Nu-mi trebuie flamuri,
Nu voi sicriu bogat,
Ci-mi împlețiți un pat
    Din tinere ramuri.

Și nime-n urma mea
    Nu-mi plângă la creștet,
Doar toamna glas să dea

Frunzișului veșted.
Pe când cu zgomot cad
Izvoarele-ntr-una,
Alunece luna
Prin vârfuri lungi de brad.
Pătrunză talanga
Al serii rece vânt,
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture creanga.

Cum n-oi mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M-or troieni cu drag
Aduceri aminte.
Luceferi, ce răsar
Din umbră de cetini,
Fiindu-mi prieteni,
O să-mi zâmbească iar.
Va geme de patemi
Al mării aspru cânt...
Ci eu voi fi pământ
În singurătate-mi.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

DE-OI ADORMI...

(variantă)

De-oi adormi curând
În noaptea uitării,
Să mă duceți tăcând
La marginea mării.

Nu voi sicriu bogat,
Făclie și flamuri,

Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Luceasc-un cer senin
Pe-adâncile ape,

Care-n dureri adânci
Se nalță la maluri,
S-ar atârna de stânci
Cu brațe de valuri,

Se nalță, dar recad
Și murmură-ntr-una,
Când pe păduri de brad
Alunecă luna.

Și nime-n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Doar moartea glas să dea
Frunzișului veșted.

Să treacă lin prin vânt
Atotștiutoarea,
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture floarea.

Cum n-oi mai fi pribeag,
De-atunci înainte,
M-or troieni cu drag
Aduceri aminte,

Ce n-or ști că privesc
O lume de patemi,
Pe când liane cresc
Pe singurătate-mi.

NU VOI MORMÂNT BOGAT*(variantă)*

Nu voi mormânt bogat,
Cântare și flamuri,
Ci-mi împlețiți un pat
Din tinere ramuri.
Și nime-n urma mea
Nu-mi plângă la creștet.
Frunzișului veșted
Doar vântul glas să-i dea.
În liniștea sării
Să mă-ngropați, pe când
Trec stoluri greu zburând
La marginea mării.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Lucească cer senin
Eternelor ape,
Care din văi adânci
Se nalță la maluri,
Cu brațe de valuri
S-ar atârna de stânci –
Și murmură-ntr-una
Când spumegând recad,
Iar pe păduri de brad
Alunece luna.

Reverse dulci scânteii
Atotștiutoarea,
Deasupra-mi crengi de tei
Să-și scuture floarea.
Nemaifiind pribeag
De-atunci înainte,
Aduceri aminte
M-or coperi cu drag

Și stinsele patemi
Le-or troieni căzând,
Uitarea întinzând
Pe singurătate-mi.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

IAR CÂND VOI FI PĂMÂNT
(variantă)

Iar când voi fi pământ,
În liniștea serii,
Săpați-mi un mormânt
La marginea mării.

Nu voi sicriu bogat,
Podoabe și flamuri,
Ci-mi împlețiți un pat
Din veștede ramuri.

Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Să am un cer senin
Pe-adâncile ape.

S-aud cum blânde cad
Izvoarele-ntr-una,
Pe vârfuri lungi de brad
Alunece luna.

S-aud pe valuri vânt,
Din munte talanga,
Deasupra-mi teiul sfânt
Să-și scuture creanga.

Și cum n-oi suferi
De-atuncea-nainte

Cu flori m-or troieni
Aduceri amite.

Și cum va înceta
Al inimii zbucium,
Ce dulce-mi va suna
Cântarea de bucium!

Vor arde-n preajma mea
Luminile-n dealuri,
Izbind s-or frământa
Eternele valuri.

Și nime-n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Ci codrul vânt să dea
Frunzișului veșted.

Luceferii de foc
Privi-vor din cetini
Mormânt fără de noroc
Și fără prieteni.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

CRITICILOR MEI

Multe flori sunt, dar puține
Rod în lume o să poarte,
Toate bat la poarta vieții,
Dar se scutur multe moarte.

E ușor a scrie versuri
Când nimic nu ai a spune,
Înșirând cuvinte goale
Ce din coadă au să sune.

Dar când inima-ți frământă
Doruri vii și patimi multe,
Ș-a lor glasuri a ta minte
Stă pe toate să le-asculte.

Ca și flori în poarta vieții
Bat la porțile gândirii,
Toate cer intrare-n lume,
Cer veștmintele vorbirii.

Pentru-a tale proprii patimi,
Pentru propria-ți viață,
Unde ai judecătorii,
Nendurații ochi de gheață?

Ah! atuncea ți se pare
Că pe cap îți cade cerul:
Unde vei găsi cuvântul
Ce exprimă adevărul?

Critici voi, cu flori deșerte,
Care roade n-ați adus –
E ușor a scrie versuri
Când nimic nu ai de spus.

(Ediția I – Maiorescu, decembrie 1883)

ȘTEFAN CEL MARE

Schițe de imn

I

Carpații arate
Seninele frunți
Și focuri pe-orișice
Culme de munți.
Să arză tulpine
Întrege de brazi,

Căci astăzi ne vine
Eroul viteaz,
Ne vine Ștefan cel Mare.

Cum oare, o, țară,
Tu n-o să-l cunoști,
Când sună fanfară
Chemarea de oști,
Când buciume sună
În văi și pe plai
Și oastea s-adună
Călare pe cai –
Pe steaguri cu semne de bouri?

II

Pe creștete nalte a munților suri
Clădiți de asupra de negre păduri
Trupine de brazi laolaltă;
Clădiți-le falnic; dați-le foc,
Și lumea privească un semn de noroc
Pe orișice culme înaltă.

Mânat de credință, mânat de profet,
Din negre pustii, porni Mohamet,
Stârnind mulgătorii de iepe;
Îneacă o lume în flacări și fum
Și moartea-i netează al gloriei drum:
E moartea stăpână pe stepe.

Ce zgomot de buciuri și arme, ce val!
Când Ștefan se suie călare pe cal
Răspunde Suceava din urmă,
Și nimeni nu știe cum tu ai ajuns
Să știi de ce munții săgeată-ai pătruns –
Și-a codrului cale se curmă.
Răsună pământul de tropotul des,
De-atâtea oștire de munte, de șes,
Răspunde sunare din nouri;

Cu sunet de bucium la munte și plai,
C-o oaste întreagă călare pe cai.
Cu steaguri cu semne de bouri.

1884

DIANA

Ce cauți unde bate luna
Pe-un alb izvor tremurător
Și unde păsările-ntr-una
Se-ntrec cu glas ciripitor?
N-auzi cum frunzele-n poiană
Șoptesc cu zgomotul de guri
Ce se sărută, se hârjoană
În umbr-adâncă de păduri?

În cea oglindă mișcătoare
Vrei să privești un straniu joc,
O apă vecinic călătoare
Sub ochiul tău rămas pe loc?
S-a desprimăvărat pădurea,
E-o nouă viață-n orice zvon,
Și numai tu gândești aiurea,
Ca tânărul Endymion.

De ce dorești singurătate
Și glasul tainic de izvor?
S-auzi cum codrul frunza-și bate,
S-adormi pe verdele covor?
Iar prin lumina cea rărită,
Din valuri reci, din umbre moi,
S-apar-o zână liniștită
Cu ochii mari, cu umeri goi?

Ah! acum crengile le-ndoaie
Mânuțe albe de omăt,
O față dulce și bălaie,
Un trup înalt și mlădîiet.
Un arc de aur pe-al ei umăr,
Ea trece mândră la vînat
Și peste frunze fără număr
Abia o urmă a lăsat.

(*Convorbiri Literare*, XVII, 11, 1 februarie 1884)

DIN NOAPTEA...

Din noaptea vecinicei uitări
În care toate curg,
A vieții noastre dezmierdări
Și raze din amurg,

De unde nu mai străbătu
Nimic din ce-au apus –
Aș vrea odată-n viață tu
Să te înalți în sus.

Și dacă ochii ce-am iubit
N-or fi de raze plini,
Tu mă privește liniștit
Cu stinsele lumini.

Și dacă glasul adorat
N-o spune un cuvânt,
Tot înțeleg că m-ai chemat
Dincolo de mormânt.

(*Familia*, XX, 7, 12/24 februarie 1884)

1885

SARA PE DEAL

Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele-l urc, stele le scapără-n cale,
Apele plâng, clar izvorând în fântâne;
Sub un salcâm, dragă, m-aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așa sfântă și clară,
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele-n lună ridică,
Scârțâie-n vânt cumpăna de la fântână,
Valea-i în fum, fluiere murmură-n stână.

Și osteniți oameni cu coasa-n spinare
Vin de la câmp; toaca răsună mai tare,
Clopotul vechi împle cu glasul lui sara,
Sufetul meu arde-n iubire ca para.

Ah! în curând satul în vale-amuțește;
Ah! în curând pasu-mi spre tine grăbește;
Lângă salcâm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ți-voi cât îmi ești dragă.

Ne-om răzima capetele-unul de altul
Și surâzând vom adormi sub înaltul,
Vechiul salcâm. – Astfel de noapte bogată,
Cine pe ea n-ar da viața lui toată?

(*Convorbiri Literare*, XIX, 4 1 iulie 1885)

1886

NU MĂ ÎNȚELEGI

În ochii mei acuma nimic nu are preț
 Ca taina ce ascunde a tale frumuseți;
 Căci pentru care altă minune decât tine
 Mi-aș risipi o viață de cugetări senine
 Pe basme și nimicuri, cuvinte cumpănind,
 Cu pieritorul sunet al lor să te cuprind,
 În lanțuri de imagini duiosul vis să-l ferec,
 Să-mpiedec umbra-i dulce de-a merge-n întunec.

.....

Și azi când a mea minte, a farmecului roabă,
 Din orișice durere îți face o podoabă,
 Și când răasai nainte-mi ca marmura de clară,
 Când ochiul tău cel mândru străluce în afară,
 Întunecând privirea-mi, de nu pot să văd încă
 Ce-adânc trecut de gânduri e-n noaptea lui adâncă.
 Azi când a mea iubire e-atâta de curată
 Ca farmecul de care tu ești împresurată,
 Ca setea cea eternă ce-o au dupăoaltă
 Lumina de-ntunec și marmura de daltă,
 Când dorul meu e-atâta de-adânc și-atât de sfânt
 Cum nu mai e nimica în cer și pe pământ,
 Când e o-namorare de tot ce e al tău,
 De-un zâmbet, de-un cutremur, de bine și de rău,
 Când ești enigma însăși a vieții mele-ntregi...
 Azi văd din a ta vorbă că nu mă înțelegi!

(*Album literar*, 15 martie 1886)

LA STEAUA

La steaua care-a răsărit
 E-o cale-atât de lungă,

Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era pe când nu s-a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

Tot astfel când al nostru dor
Pieri în noapte-adâncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

(*Convorbiri Literare*, XX, 9, 1 decembrie 1886)

1887

DE CE NU-MI VII

Vezi, rândunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S-așează bruma peste vii –
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

O, vino iar în al meu braț,
Să te privesc cu mult nesaț,
Să razim dulce capul meu
De sânul tău, de sânul tău!

Ți-aduci aminte cum pe-atunci
Când ne plimbam prin văi și lunci,
Te ridicam de subsuori
De-atâtea ori, de-atâtea ori?

În lumea asta sunt femei
Cu ochi ce izvorăsc scânteii...
Dar, oricât ele sunt de sus,
Ca tine nu-s, ca tine nu-s!

Căci tu înseninezi mereu
Viața sufletului meu,
Mai mândră decât orice stea,
Iubita mea, iubita mea!

Târzie toamnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum,
Și lanurile sunt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

(Convorbiri Literare, XX, 11, 1 februarie 1887)

KAMADEVA

Cu durerile iubirii
Voind sufletu-mi să-l vindec,
L-am chemat în somn pe Kama –
Kamadeva, zeul indic.

El veni, copilul mândru,
Călărind pe-un papagal,
Având zâmbetul fățarnic
Pe-a lui buze de coral.

Aripi are, iar în tolbă-i
El păstrează, ca săgeți,
Numai flori înveninate
De la Gangele măreț.

Puse-o floare-atunci-n arcu-i,
Mă lovi cu ea în piept,
Și de-atunci în orice noapte
Plâng pe patul meu deștept...

Cu săgeata-i otrăvită
A sosit ca să mă certe
Fiul cerului albastru
Ș-al iluziei deșerte.

SERENADĂ

Victor Hugo

Când tu dormi lină, pură
Sub ochiul meu umbros,
Suflarea ta murmură
Cuvânt armonios,
Pe corp neacoperită
Lipsindu-ți vâlul tău;

O, dormi, o, dormi iubită,
O, dormi, o, dormi mereu.

Când râzi, pe a ta gură
Amorul a descins,
Orice preputură
Deodată s-a și stins;
Zâmbirea ta-i ferită
De orice cuget rău;
O, râzi, o râzi iubită,
O, râzi, o, râzi mereu.

Când tu cânți, alintată,
Pe brațele-mi, la sân,
Auzi cum câteodată
Gându-mi răspunde lin;
Cântul tău resuscită
O zi din traiul meu;
O, cânt-a mea iubită,
O, cântă dar mereu.

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR
(după titlu)

A

Adâncă mare / 228
Adio / 689
Aducând cântări mulțime / 283
Afară-i toamnă (din: Sonete) / 511
A fost odat-un cântăreț / 260
A frumseții tale forme... / 445
Ah, cerut-am de la zodii / 396
Ah, mierea buzei tale / 229
Ai noștri tineri / 394
Albumul / 467
Alei mică, alei dragă / 541
Amicului F.I. / 56
Amorul unei marmure / 49
Am pus sofa la fereastră / 251
Andrei Mureșanu (Tablou dramatic într-un act) / 101
Antropomorfism / 297
Apari să dai lumină / 652
Asta vreu, dragul meu... / 30
Atât de dulce... / 487
Atât de fragedă... / 510
Auzi prin frunzi uscate / 484
Aveam o muză / 117
Azi e zi întâi de mai / 396

B

Basmul ce i l-aș spune ei / 98

C

Calul troian / 523
Ca o făclie / 534

- Care-i amorul meu în astă lume / 232
Care-o fi în lume / 40
Ca și Stoa ce pretinde... / 646
Catrene / 450
Călin (file din poveste) / 360
Călin Nebunul / 305
Cărțile / 386
Către Bullatius (Horațiu) / 566
Către Mercur (Horațiu) / 564
Către sclav (Horațiu) / 567
Când... / 58
Când amintirile / 688
Când crivățul cu iarna... / 126
Când însuși glasul (din: Sonete) / 512
Când marea... / 59
Când privești oglinda mării / 60
Când se juca *Elisa Müller*... / 287
Când te-am văzut, Verena... / 400
Cântec de nuntă (Goethe) / 259
Cântecul lăutarului / 113
Cântec vechi / 444
Ce e amorul? / 690
Cereți cânturi de iubire / 252
Ce s-alegea de doi nebuni, iubito... (variantă: Ce s-alegea de noi, a mea
nebună...) / 486
Ce s-alegea de noi, a mea nebună... / 485
Ce suflet trist... / 561
Ce șoptești atât de tainic / 397
Ce te legeni... / 706
Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie / 37
Cine ești / 570
Cine-i? / 61
Coborârea apelor / 390
Codrule, Măria-Ta / 444
Codru și salon / 453
Colinde, colinde! / 495
Confesiune / 284

Copii eram noi amândoi / 114
Crăiasa din povești / 357
Cristalografie / 558
Criticilor mei / 712
Cu amândouă mâinile... / 448
Cugetările sărmanului Dionis / 123
Cu gândiri și cu imagini / 424
Cu mâne zilele-ți adaogi... / 699
Cum negustorii din Constantinopol / 273
Cum oceànu-ntărâtat... / 228
Cum universu-n stele... / 250
Cu pânzele-atârinate / 562
Cu penetul ca sideful / 414

D

Dacă iubești fără să speri / 660
Dacă treci râul Selenei / 226
Dați-mi arpă de aramă / 87
De-a născoci noi ipoteze... / 289
De-ar fi mijloace / 649
De-aș avea / 22
De-aș muri ori de-ai muri / 72
De-atâtea ori... / 606
De câte ori, iubito / 508
De ce în al meu suflet / 448
De ce mă-ndrept ș-acum / 385
De ce n-aflăm în împlinirea... / 257
De ce nu-mi vii / 725
De ce să mori tu? / 71
De-oi adormi... (variantă *Mai am un singur dor*) / 708
De-or trece anii... / 701
Demonism / 130
Departate sunt de tine / 479
De pe ochi ridici... / 531
Despărțire / 517
De vorbiți mă fac că n-aud... / 391

Diamantul Nordului (*Capriccio*) / 459
Diana / 717
Din Berlin la Potsdam / 254
Din când în când... / 645
Din cerurile-albastre / 563
Din *Halima* / 567
Din *Iliada* / 469
Din lyra spartă / 40
Din noaptea... / 718
Din *Odisseea* / 470
Din străinătate / 26
Dintre sute de catarge / 562
Din valurile vremii... / 705
Doi aștri / 126
Doina / 684
Doină (*Ce stă vântul să tot bată...*) / 605
Doină, doină, greu îmi cazi / 445
Doña Sol / 647
Donec eris felix... (*Ovidius*) / 531
Dorința / 359
Dormi! / 388
Dragoste adevărată / 542
Dragoș-Vodă cel bătrân / 594
Dumnezeu și om / 233
După ce atâta vreme / 524

E

Ea-și urma cărarea-n codru / 384
E ceasul cel de taină / 469
Ecò / 137
Ector și Andromache (*de Schiller*) / 50
Egiptul / 121
E împărțită omenirea / 392
Epigonii / 80
Epigramatice / 287
Epigrame (*traduceri*) / 272

E trist ca nimeni să te știe / 533
Eu nu cred nici în Iehova / 426
Eu număr, ah, plângând / 383

F

Fata-n grădina de aur / 325
Făt-Frumos din tei / 294
Felicitare lui Samson Bodnărescu / 447
Femeia?... Măr de ceartă / 398
Fiind băiet păduri cutreieram / 494
Floare albastră / 224
Foaia veștedă (*după N. Lenau*) / 516
Freamăt de codru / 513
Frumoasă-i / 33
Frumoasă și jună / 108

G

Gândind la tine / 386
Gelozie / 643
Gemenii / 635
Germanu-i foarte tacticos (*Hoffmann von Fallersleben*) / 498
Ghazel / 230
Glossă / 693

H

Horia / 38

I

Iambul / 495
Iar când voi fi pământ (*variantă: Mai am un singur dor*) / 711
Iar fața ta e străvezie / 412
Icoană și privaz / 419
Iubită dulce, o, mă lasă... / 109

Iubitei / 111
Iubind în taină... / 697
Izvor și râu / 390

Î

Îmbătrânit e sufletul din mine... / 255
Împărat și proletar / 264
În căutarea Șeherezadei / 274
În fereasta despre mare / 389
Înger de pază / 95
Îngere palid... / 85
Înger și demon / 221
În liră-mi geme și suspin-un cânt / 395
În ochii tăi citisem... / 499
Într-o lume de neguri... / 254
Între nouri și-ntre mare / 603
Între pasări / 524
Întunericul și poetul / 75
În van căta-veți... / 525
Învierea / 496
În vremi demult trecute... / 191
În zădar în colbul școlii... / 650

J

Junii corupți / 54

K

Kamadeva / 726

L

La arme / 491
La Bucovina / 27
Lacul / 358

La Heliade / 38
La mijloc de codru... / 707
La moartea lui Neamțu / 84
La moartea principelui Știrbey / 58
La mormântul lui Aron Pumnul / 22
La o artistă (*Ca a nopții poezie*) / 48
La o artistă (*Credeam ieri că steaua-ți...*) / 70
La Quadrat / 89
Lasă-ți lumea... / 702
La steaua / 722
Lebăda / 74
Lectură / 453
Lida / 34
Locul aripelor / 73
Luceafărul / 672
Lumea îmi părea o cifră... / 449
Lumineze stelele / 498
Luna iese dintre codri / 291

M

Mai am un singur dor / 707
M-ai chinuit atâta cu vorbe de iubire / 402
Maria Tudor / 391
Mă-ntrebai, dragă,-ntr-o zi / 498
Mănușa (după Fr. Schiller) / 608
Melancolie / 356
Memento mori (*Panorama deșertăciunilor*) / 152
Menire / 282
Mi-am zidit monument... (*Horațiu*) / 471
Minte și inimă / 543
Miradoniz / 134
Miron și frumoasa fără corp / 339
Misterele nopții / 32
Mitologice / 238
Mortua est! / 93
Mureșanu / 427

Murmură glasul mării / 237
Mușatin și codrul / 586
Mușat și ursitorile / 666

N

Noaptea / 96
Noi amândoi avem același dascăl / 526
Numai poetul... / 51
Nu mă înțelege / 655
Nu mă-nțelege (variantă) / 722
Nu e steluță / 39
Nu voi mormânt bogat (variantă *Mai am un singur dor*) / 710

O

O, adevăr sublime... / 280
O arfă pe-un mormânt / 231
O călărire în zori / 23
O, chilia mea sărmană... / 450
Ochiul tău iubit / 657
Ochiul tău iubit (variantă) / 658
O dată te văzusem / 413
Odă (în metru antic) / 696
O, de-ai ști cum șoapta ta divină / 217
Odin și Poetul / 145
O, dulce înger blând... / 410
O, mamă... / 561
Ondina (*Fantazie*) / 64
O,-nțelepciune, ai aripi de ceară! / 527
O, rămâi / 506
O, rămâi, rămâi cu bine... / 468
Oricare cap îngust / 479
Oricât de mult am suferit / 670
Oricâte stele... / 481
O stea pin ceruri / 77
O, stingă-se a vieții... / 537

O stradă prea îngustă / 415
O, te-nsenină, întuneric rece... / 129

P

Pajul Cupidon... / 505
Palida madonă / 218
Panorama deșertăciunilor (*vezi: Memento mori*) / 152
Patria vieții e numai prezentul / 286
Părea c-așteaptă / 480
Pe aceeași ulicioară... / 507
Pe gânduri ziua... / 387
Pe lângă plopii fără soț / 691
Pentru păzirea auzului / 404
Pentru tălmăcirea aforismelor lui Schopenhauer / 482
Peste codri sta cetatea... / 597
Peste vârfuri / 700
Petri-notae / 482
Phylosophia copilei / 42
Pierdută pentru mine, zâmbind prin lume treci! / 406
Pierdut în suferința... / 402
Pintre stânci de piatră seacă / 76
Poet / 448
Povestea codrului / 473
Povestea Dochiei și ursitorile / 572
Povestea teiului / 474
Preot și filozof / 279
Prin nopți tăcute / 63
Privesc orașul-furnicar / 236
Pustnicul / 270

R

Răsai asupra mea / 518
Renunțare / 654
Replici / 97
Resignațiune (*din Schiller*) / 43
Revedere / 515

Rugăciunea unui dac / 509
Rime alegorice / 377
Romancero español / 90
Rugăciune / 497

S

S-a dus amorul... / 686
Sala-i mare, strălucită / 86
Sara pe deal / 720
Sarmis / 632
Sauve qui peut (variantă: *Albumul*) / 468
Scrisoarea I / 609
Scrisoarea II / 614
Scrisoarea III / 616
Scrisoarea IV / 624
Scrisoarea V / 628
Scrisori din Cordon / 290
Să fie sara-n asfințit / 664
Sătul de lucru... (*după Shakespeare*) / 467
Să țin încă o dată... / 414
Se bate miezul nopții... / 698
Serenadă (*Victor Hugo*) / 726
Singurătate / 477
Somnoroase păsărele... / 700
Sonet satiric / 394
Speranța / 29
Stai deasupra-mi (*N. Lenau*) / 558
Stam în fereasta susă / 235
Stau în cerdacul tău... / 530
Steaua vieții / 96
Stelele-n cer / 529
Strigături / 500
Strigoii / 368
Sunt ani la mijloc (*din: Sonete*) / 512
Surori / 246
Sus în curtea cea domnească / 85

Ș

- Și dacă... / 693
Și dacă de cu ziuă... / 449
Și era ploaie cu senin... / 532
Și oare tot n-ați înțeles... / 661
Și oare tot n-ați înțeles... (*variantă*) / 662
Ștefan cel Mare (*Schițe de inn*) / 713

T

- Ta twam asi / 518
Tăceți! Cearta amuțească... / 144
Te duci... / 704
Terține / 418
Trecut-au anii / 697
Tu cei o curtenire... / 388
Traduceri și adaptări / 292
Tu mă privești cu marii ochi... / 416

U

- Umbra lui Istrate Dabija-voievod / 488
Unda spumă / 62
Un farmec trist și nențeles / 665
Un luceafăr... / 447
Un om de stat (*Wernicke*, 1697) / 531
Un roman / 240
Urât și sărăcie / 539
Ureche / 393
Ursitorile / 580
Ușoare sunt viețele multora... / 480

V

- Venere și Madonă / 79
Veneția (de Gaetano Cerri) / 698
Venin și farmec / 414

Viața / 520
Viața mea fu ziuă / 63
Vis / 425
Vrèo zgâtie de fată / 499

Z

Zadarnic șterge vremea... / 412
Zboar-al nopții negru flutur / 534

SUMAR

Cuvânt înainte / 7
Notă asupra ediției / 19

1866

La mormântul lui Aron Pumnul / 22
De-aș avea / 22
O călărire în zori / 23
Din străinătate / 26
La Bucovina / 27
Speranța / 29
Asta vreau, dragul meu / 30
Misterele nopții / 32
Frumoasă-i / 33
Lida / 34

1867

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie / 37
La Heliade / 38
Horia / 38
Nu e steluță / 39
Din lyra spartă... / 40
Care-o fi în lume... / 40
Phylosophia copilei / 42
Resignațiune (*din Schiller*) / 43

1868

La o artistă (*Ca a nopții poezie*) / 48
Amorul unei marmure / 49
Ector și Andromache (*de Schiller*) / 50
Numai poetul / 51

1869

Junii corupți / 54
Amicului F.I. / 56

La moartea principelui Știrbey / 58
Când / 58
Când marea... / 59
Când privești oglinda mării / 60
Cine-i? / 61
Unda spumă / 62
Prin nopți tăcute / 63
Viața mea fu ziuă / 63
Ondina (*Fantazie*) / 64
La o artistă (*Credeam ieri că steaua-ți...*) / 70
De ce să mori tu? / 71
De-aș muri ori de-ai muri / 72
Locul aripelor / 73
Lebăda / 74
Întunericul și poetul / 75
Pintre stânci de piatră seacă / 76
O stea pin ceruri / 77

1870

Venere și Madonă / 79
Epigonii / 80
La moartea lui Neamțu / 84
Îngere palid... / 85
Sus în curtea cea domnească / 85
Sala-i mare, strălucită / 86
Dați-mi arpă de aramă / 87
La Quadrat / 89
Romancero español / 90

1871

Mortua est! / 93
Înger de pază / 95
Noaptea / 96
Steaua vieții / 96
Replici / 97
Basmul ce i l-aș spune ei / 98
Andrei Mureșanu (*Tablou dramatic într-un act*) / 101

Frumoasă și jună / 108
Iubită dulce, o, mă lasă / 109
Iubitei / 111
Cântecul lăutarului / 113
Copii eram noi amândoi... / 114
Aveam o muză / 117

1872

Egipetul / 121
Cugetările sărmanului Dionis / 123
Doi aștri / 126
Când crivățul cu iarna... / 126
O, te-nsenină întuneric rece... / 129
Demonism / 130
Miradoniz / 134
Ecò / 137
Tăceți! Cearta amuțească... / 144
Odin și poetul / 145
Memento mori (Panorama deșertăciunilor) / 152
În vremi demult trecute... / 191
O, de-ai ști cum șoapta ta divină / 217
Palida Madonă / 218

1873

Înger și demon / 221
Floare albastră / 224
Dacă treci râul Selenei / 226
Adâncă mare... / 228
Cum oceanu-ntărâtat... / 228
Ah, mierea buzei tale / 229
Ghazel / 230
O arfă pe-un mormânt / 231
Care-i amorul meu în astă lume / 232
Dumnezeu și om / 233
Stam în fereasta susă / 235
Privesc orașul – furnicar / 236
Murmură glasul mării / 237

Mitologice / 238
Un roman / 240
Surori / 246
Cum universu-n stele... / 250
Am pus sofa la fereastă... / 251
Cereți cânturi de iubire / 252
Într-o lume de neguri... / 254
Din Berlin la Potsdam / 254
Îmbătrânit e sufletul din mine / 255
De ce n-aflăm în împlinirea... / 257
Cântec de nuntă (*Goethe*) / 258
A fost odat-un cântăreț / 260

1874

Împărat și proletar / 264
Pustnicul / 270
Epigrame (*traduceri*) / 272
Cum negustorii din Constantinopol / 273
În căutarea Șeherezadei / 274
Preot și filozof / 279
O, adevăr sublim... / 280
Menire / 282
Aducând cântări mulțime / 283
Confesiune / 284
Patria vieții e numai prezentul / 286
Epigramatice / 287
Când se juca *Elisa Müller*... / 287
De-a născoci noi ipoteze... / 289
Scrisori din Cordun / 290
Luna iese dintre codri / 291
Traduceri și adaptări / 292

1875

Făt-Frumos din tei / 294
Antropomorfism / 297
Călin nebunul / 305
Fata-n grădina de aur / 325
Miron și frumoasa fără corp / 339

1876

- Melancolie / 356
Crăiasa din povești / 357
Lacul / 358
Dorința / 359
Călin (file din poveste) / 360
Strigoi / 368
Rime alegorice / 377
Eu număr ah, plângând / 383
Ea-și urma cărarea-n codru / 384
De ce mă-ndrept ș-acum... / 385
Gândind la tine / 386
Cărțile / 386
Pe gânduri ziua... / 387
Tu cei o curtenire... / 388
Dormi ! / 388
În fereasta despre mare / 389
Izvor și râu / 390
Coborârea apelor / 390
Maria Tudor / 391
De vorbiți mă fac că n-aud... / 391
E împărțită omenirea / 392
Ureche / 393
Sonet satiric / 394
Ai noștri tineri... / 394
În liră-mi geme și suspin-un cânt / 395
Ah, cerut-am de la zodii / 396
Azi e zi întâi de mai / 396
Ce șoptești atât de tainic... / 397
Femeia?... măr de certă / 398
Când te-am văzut, Verena... / 400
Pierdut în suferința... / 402
M-ai chinuit atâta cu vorbe de iubire / 402
Pentru păzirea auzului / 404
Pierdută pentru mine, zâmbind prin lume treci ! / 406
O, dulce înger blând... / 410
Iar fața ta e străvezie / 412

Zadarnic șterge vremea... / 412
O dată te văzusem / 413
Să țin încă o dată... / 414
Venin și farmec... / 414
Cu penetul ca sideful / 414
O stradă prea îngustă / 415
Tu mă privești cu marii ochi... / 416
Terține / 418
Icoană și privaz / 419
Cu gândiri și cu imagini / 424
Vis / 425
Eu nu cred nici în Iehova / 426
Mureșanu / 427
Cântec vechi / 444
Codrule, Măria-ta / 444
Doină, doină greu îmi cazi / 445
A frumșeții tale forme... / 445
Felicitare lui Samson Bodnărescu / 447
Un luceafăr... / 447
Poet / 448
De ce în al meu suflet / 448
Cu-amândouă mâinile... / 448
Și dacă de cu ziuă / 449
Lumea îmi părea o cifră... / 449
O, chilia mea sărmană... / 450
Catrene / 450

1877

Lectură / 453
Codru și salon / 453
Diamantul Nordului (*Capriccio*) / 459
Sătul de lucru... (*după Shakespeare*) / 467
Albumul / 468
Sauve qui peut (*variantă*) / 468
O rămâi, rămâi cu bine... / 468
E ceasul cel de taină / 469
Din *Iliada* / 469

Din *Odiseea* / 470
Mi-am zidit monument... (*Horățiu*) / 471

1878

Povestea codrului / 473
Povestea teiului / 474
Singurătate / 477
Departate sunt de tine / 479
Oricare cap îngust / 479
Părea c-așteaptă... / 480
Ușoare sunt viețile multora... / 480
Oricâte stele... / 481
Petri-notae / 482
Pentru tălmăcirea aforismelor lui Schopenhauer / 482
Auzi prin frunzi uscate / 484
Ce s-alegea de noi, a mea nebună... / 485
Ce s-alegea de doi nebuni, iubito... (*variantă*) / 486
Atât de dulce... / 487
Umbra lui Istrate Dabija-voievod / 488
La arme / 491
Fiind băiet păduri cutreieram / 494
Iambul / 495
Colinde, colinde! / 495
Învierea / 496
Rugăciune / 497
Mă-ntrebai dragă-ntr-o zi / 498
Lumineze stelele / 498
Germanu-i foarte tacticos (*Hoffmann von Fallersleben*) / 498
Vrèo zgâtie de fată / 499
În ochii tăi citisem... / 499
Strigături / 500

1879

Pajul Cupidon... / 505
O, rămâi / 506
Pe aceeași ulicioară... / 507

De câte ori, iubito... / 508
Rugăciunea unui dac / 509
Atât de fragedă... / 510
Sonete / 511
I (Afară-i toamnă) / 511
II (Sunt ani la mijloc) / 512
III (Când însuși glasul) / 512
Freamăt de codru / 513
Revedere / 515
Foaia veștedă / 516
Despărțire / 517
Răsai asupra mea... / 518
Ta twam asi / 518
Viața / 520
Calul troian / 523
Între pasări / 524
După ce atâta vreme / 524
În van căta-veți... / 525
Noi amândoi avem același dascăl / 526
O, -nțelepciune ai aripi de ceară! / 527
Stelele-n cer / 529
Stau în cerdacul tău... / 530
Un om de stat (*Wernicke, 1697*) / 531
Donec eris felix... (*Ovidius*) / 531
De pe ochi ridici... / 531
Și era ploaie cu senin... / 532
E trist ca nimeni să te știe / 533
Zboar-al nopții flutur / 534
Ca o făclie... / 534
O, stingă-se a vieții... / 537
Urât și sărăcie / 539
Aleii mică, aleii dragă / 541
Dragoste adevărată / 542
Minte și inimă / 543
Cristalografie / 558
Stai deasupra-mi (*N. Lenau*) / 558

1880

- O, mamă... / 561
Ce suflet trist... / 561
Dintre sute de catarge / 562
Cu pânzele-atârmate / 562
Din cerurile-albastre / 563
Către Mercur (*Horățiu*) / 564
Către Bullatius (*Horățiu*) / 566
Către sclav (*Horățiu*) / 567
Din *Halima* / 567
Cine ești / 570
Povestea Dochiei și ursitorile / 572
Ursitorile / 580
Mușatin și codrul / 586
Dragoș Vodă cel bătrân / 594
Peste codri sta cetatea... / 597
Între nouri și-ntre mare / 603
Doină (*Ce stă vântul să tot bată*) / 605
De-atâtea ori... / 606

1881

- Mănușa (*după Fr. Schiller*) / 608
Scrisoarea I / 609
Scrisoarea II / 614
Scrisoarea III / 616
Scrisoarea IV / 624
Scrisoarea V / 628
Sarmis / 632
Gemenii / 635
Gelozie / 643
Din când în când... / 645
Ca și Stoa ce pretinde... / 646
Doña Sol / 647
De-ar fi mijloace / 649
În zădar în colbul școlii... / 650

1882

- Apari să dai lumină / 652
Renunțare / 654
Nu mă-nțelegi / 655
Ochiul tău iubit / 657
Ochiul tău iubit (variantă) / 658
Dacă iubești fără să speri / 660
Și oare tot n-ați înțeles... / 661
Și oare tot n-ați înțeles... (variantă) / 662
Să fie sara-n asfințit / 664
Un farmec trist și nențeles / 665
Mușat și ursitorile / 666
Oricât de mult am suferit / 670

1883

- Luceafărul / 672
Doina / 684
S-a dus amorul / 686
Când amintirile... / 688
Adio / 689
Ce e amorul? / 690
Pe lângă plopii fără soț... / 691
Și dacă... / 693
Glossă / 693
Odă (*în metru antic*) / 696
Iubind în taină... / 697
Trecut-au anii / 697
Veneția (*de Gaetano Cerri*) / 698
Se bate miezul nopții... / 698
Cu mâne zilele-ți adaogi... / 699
Peste vârfuri / 700
Somnoroase păsărele... / 700
De-or trece anii... / 701
Lasă-ți lumea... / 702
Te duci... / 704
Din valurile vremii... / 705
Ce te legeni... / 706

La mijloc de codru... / 707
Mai am un singur dor / 707
De-oi adormi (*variantă*) / 708
Nu voi mormânt bogat (*variantă*) / 710
Iar când voi fi pământ (*variantă*) / 711
Criticilor mei / 712
Ștefan cel Mare (*schițe de imn*) / 713

1884

Diana / 717
Din noaptea... / 718

1885

Sara pe deal / 720

1886

Nu mă-nțelegi / 722
La steaua / 722

1887

De ce nu-mi vii / 725
Kamadeva / 726
Serenadă (*Victor Hugo*) / 726

Indice de titluri / 728

—

—

|

|

|

Tipar
Imprimeria SEMNE

|